MALANGANO GA SAMBANO

GA

MKULUPUSYA JUETU YESU KRISTO

London:

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

1907

UTENGA WAMBONE WA MATAYO.

---

1 BUKU jua yisukulu ya Yesu Kristo, mwana-
gwao Daud, mwanagwao Ibrahimu.
Ibrahimu waweleche Isaak; Isaak nipo waweleche 2
Yakob; Yakob nipo waweleche Yuda na 'chapwao;
Yuda nipo wawelechele Fares ni Zara kwa Tamar; Fares 3
nipo waweleche Hesron; Hesron nipo waweleche Aram;
Aram nipo waweleche Aminadab; Aminadab nipo wa- 4
weleche Nahashon; Nahashon nipo waweleche Salmon;
Salmon nipo wawelechele Boaz kwa Rahab; Boaz nipo 5
wawelechele Obed kwa Ruth; Obed nipo waweleche
Yese; Yese nipo waweleche Daud mchimwene.
Daud nipo wawelechele Sulemani kwa juelejo jua Uri- 6
ya; Sulemani nipo waweleche Rehabyam; Rehabyam 7
nipo waweleche Abiya; Abiya nipo waweleche Asa; Asa 8
nipo waweleche Yehosafat; Yehosafat nipo waweleche
Yoram; Yoram nipo waweleche Uziya; Uziya nipo 9
waweleche Ahaz; Ahaz nipo waweleche Hezekiya;
Hezekiya nipo waweleche Manase. Manase nipo wawe- 10
leche Amon; Amon nipo waweleche Yosiya; Yosiya nipo 11
waweleche Yekoniya na 'chapwakwe, katema ka wajige-
lwe ku Babel 'kala.
Panyuma pa kusamya ku Babel, Yekoniya nipo wa- 12
weleche Shaltiel; Shaltiel nipo waweleche Zerubabel; 13
Zerubabel nipo waweleche Abihud; Abihud nibo wawe-
leche Eliyakim; Eliyakim nipo waweleche Azor; Azor 14
nipo waweleche Sadok; Sadok nipo waweleche Akim;
Akim nipo waweleche Eliyud; Eliyud nipo waweleche 15
Eleazor; Eleazor nipo waweleche Matan; Matan nipo wa-
weleche Yakob; Yakob nipo waweleche Yusuf msono- 16
gwe Maryamu, wambeleche Yesu juamtele Kristo.

17 Yisukulu yosepe menema kutandilila pa Ibrahimu
mpaka kwa Daud no yisukulu likumi kwisa mcheche;
soni kutandilila pa Daud mpaka kujigalilwa ku Babel
no yisukulu likumi kwisa mcheche; soni kutandilila pa
kujigalilwa ku Babel mpaka kwa Kristo no yisukulu
likumi kwisa mcheche.
18 Kupagwa kwa Yesu no kwati 'ii: Mchikulugwe Ma-
ryamu, po watomelwe ni Yusuf, akanatame pampepe,
nipo wasinganilwe akwete chitumbo cha kwa Msimu
19 Waswela. Msonogwe Yusuf, pakuwa mundu juakugo-
loka, juangasosa kumtesya juelejo mchesela, wasosaga
20 kumtyosya pachisyepela. Nambo po waganisyaga ya
yelei, nale, jua mtenga jua Ambuje wambonechele ali-
mkusagamila, kuti, Yusuf, mwanagwao Daud, mkajo-
gopa kumtola Maryamu msonogwenu: pakuti chakuji-
21 gala m'chitumbo no cha kwa Msimu Waswela. Sachi-
mbeleka mwanache juamlume; nipo somchimta lina lya-
kwe Yesu; ligongo pakuwa juelejo takulupusye wandu
22 wakwe ku yakulemwa yao. Aii yosepe yatendeche,
kuti chimalichiche mpela chawechete Ambuje ni
mprofeti kuti,
23 "Nale mwali sachikola chitumbo,
Nipo sachiweleka mwanache juamlume,
Nipo sachimta lina lyakwe Emmanueli;"
24 pakugalausya ni, Mulungu ali pampepe noweji. Yusuf
nipo wajimwiche m'lugono 'mo, nekutenda mpela yamla-
mulile jua mtenga jua Ambuje, nekumtola msonogwe.
25 Nipo nganam'manyililaga juelejo mpaka po wambeleche
mwanagwao: nipo wamtele lina lyakwe Yesu.

2 PO wapagwile Yesu m'Betlehemi m'uYahudi, ge
mowa 'go Herode mchimwene ali chiwela, nale,
walunda wa ku likuuma lyuwa nipo waiche ku Yerusa-
2 lemi, kuti, Ali kwapi juelejo juapagwile Mchimwene jua
wa Yahudi? pakuti twaweni ndondwa jakwe ku liku-
3 uma lyuwa, nipo tuiche kumtindiwalila. Herode mchi-
mwene po wapilikene nipo wapwelele, ni wa ku Yeru-
4 salemi wose pampepe najo. Nipo wasongangenye
wambepesi wa'chakulungwa wosepe, ni wakulemba wa
5 wandu, nipo wausisye ku tapagwe Kristo. Nipo wa-
mtite, M'Betlehemi m'uYahudi: pakuti chilembeche pa
mprofeti chati'ii,
6 "Umwe Betlehemi, chilambo cha uYahudi,

Ngunumba kose juamnandi mwa waimwene wa
Yuda:
Pakuti sachikopoka penumwe mchimwene,
Juatawe juakulanga jua wandu wangu wa
Israeli."
Pelepo Herode nipo wawilasile pachisyepela wa- 7
lunda 'wo, nekumanyilila 'chenene nawo katema kawo-
neche ndondwa. Nipo watumisye ku Betlehemi, 8
nekuti, Mjende, mkasose 'chenene ya mwanache 'jo; po-
tumsimane' po, mu'salile, none juakwe ngajise ngamti-
ndiwalile. Mkupilikana mchimwene, welewo nipo wa- 9
jawile; nale, ndondwa 'jila, ji wajiweni ku likuuma
lyuwa, nipo jalongolele mpaka po jaiche nekwima pacha-
nya po waliji mwanache. Po wajiweni ndondwa, kuse- 10
chelela nipo wasechelele mnope. Nipo wajinjile 11
m'nyumba 'mo, nekulola mwanache ni Maryamu mchi-
kulugwe; nipo wagwile pasi, nekumtindiwalila juelejo;
mkusapangula ipanje yao, nipo wampeleche mituka nda-
lama syasichejeu, ni yakununjila, ni manemane. Mkusa- 12
lilwa m'masagamilo kuti akasauja kwa Herode, nipo wa-
jawile kumangwao litala line.
Po wajawile 'po, nale, jua mtenga jua Mulungu neku- 13
mbonechela Yusuf alimkusagamila, nekuti, Jimukani,
tolani mwanache 'jo na'chikulugwe, mkatilile ku Misri,
mkalonjele kukoko mpaka po tinimsalile; pakuti Herode
tamsose mwanache kuti ambulaje. Nipo wajimwiche, 14
nekutola mwanache 'jo na 'chikulugwe chilo, nekwaula
ku Misri; nipo waliji kukoko mpaka kuuwa Herode; 15
kuti chimalichiche chi wawelechete Ambuje ni mprofeti,
kuti, M'Misri nimbilasile mwanangu akopoche. Pelepo 16
Herode po waweni kuti wamsocheye walunda 'wo, neku-
tumbila mnope, nekutumisya nekuulaga wanache wa-
lume wosepe wa m'Betlehem ni m'mipika jakwe jose,
wa yaka iwili ni wanandi wakwe, malinga ni katema
'kala kalijigenye 'chenene ni walunda. Nipo yamali- 17
chiche i yawechetelwe ni Yeremiya mprofeti kuti,
"Lilowe lyapikaniche ku Rama, 18
Chililo ni malilo gamajinji,
Rachel achilililaga achiwana wao,
Mtima wakwe nganasosa kutula, ligongo ngana-
pagwa."
Mkuuwa Herode nambo, nale, jua mtenga jua Ambuje 19

nekumbonechela Yusuf alimkusagamila ali m'Misri,
20 kuti, Jimukani, tolani mwanache 'jo na'chikulugwe,
mjaule ku chilambo cha Israeli, ligongo wewala wawile
21 wasosaga umi wa mwanache juamnandi 'jo. Nipo
wajimwiche nekutola mwanache juamnandi na 'chiku-
22 lugwe, nekwika ku chilambo cha Israeli. Mkupilikana
nambo kuti Arkelao walamulilaga pa uYahudi, ajinjile
mwiuto mwa wese wao Herode, nipo wajogwepe kuja
kweleko. Mkutetelwa nambo m'masagamilo, nipo waja-
23 wile ku ilambo ya ku Galilaya, nekwika nekutama
m'musi lina lyakwe Nazareti; kuti imalichiche mpela
i yawelechetelwe ni waprofeti, kuti sachitelwa mNaza-
rayo.

3 GE mowa 'go nipo waiche Yohana mBatisa,
achilalikaga mwipululu mwa uYahudi, achitiji,
2 Mpitikuche mtima; pakuti uwandichile uchimwene wa
3 kwinani. Pakuti juelejo no juejula juagambaga Isaya
mprofeti 'jula, kuti,

"Lilowe lya juakugumila mwipululu,
Mpanganichisye litala lya Ambuje,
Mgolosye makondo gakwe."

4 Yohana msyene nipo wakwete yakuwalila yakwe ya
mang'omba ga ngamila, ni chikowe cha chipende
m'chiunu mwakwe; yakulya yakwe no sombe ni uchi
5 wa mwitinji. Nipo wamkopochele wa ku Yerusalemi,
ni wa ku uYahudi wosepe, ni wa ku chilambo chaku-
6 syungula Yordano wosepe; nipo wabatiswile najo m'lu-
sulo lua Yordano, achilijitichisyaga yakulemwa yao.
7 Nambo po waweni wajinji wa waFarisayo ni waSadu-
kayo alimkwisa ku ubatiso wakwe, nipo watite, Umweji
wanache wa mapiri, wani amtetele umwe, kuti mkatile
8 ku litumbilo lyakwisa? Sogosyani menema chisogosi
chakuwajila kupitikuka mtima; mkaganisya kuwecheta
9 mwachimsyenepe, Tukwete Ibrahimu wese wetu; pa-
kuti ngumti umwe, kuti Mulungu akupakombola ni
maganga agaga kumjimuchisya Ibrahimu wanache.
10 Sambanoji liwago lili pekolo mitela: lye ligongo'lyo mi-
tela jana jose jangasogosya isogosi yambone jikukanji-
11 lwa, nekuponywa ku moto. Namsyene ngumbatisa
m'mesi ku kupitikuka mtima; nambo juakwisa mu-
nyuma mwangune apundile none, ikwakwata yakwe
ngenguwajilwa kujigala, juelejo sachimbatisa 'mwe

m'Msimu Waswela ni m'moto: mkupulo wakwe uli 12
m'myala mwakwe, nipo taululuchisye pa luwala pakwe;
nipo tagungule trigu juakwe mu ngokwe jakwe, nambo
mapusi tajoche ni moto wangasimika.
Yesu nipo waumile ku Galilaya nekwika ku Yordano 13
kwa Yohana, kuti abatiswe najo; Yohana nambo wamle- 14
kasyaga, kuti, Uneji ngawajilwe kubatiswa nomwe, ana
mkwisa kwangune? Yesu nambo wajanjile nekumti, 15
Mleche sambano; pakuti au utende'u kutuwajila uwe
tukamalisye chigolochelo chosepe. Pelepo nipo wamku-
ndile. Yesu, po wabatiswile, nipo wachuwiche papopo 16
m'mesi: nale kwinani kwambugulile, nipo waweni
Msimu wa Mulungu ulimkutuluka chisau mti njuwa,
ulimkumyichila juelejo; nale, lilowe lyaumile mwinani 17
lichitiji, Ajuju no Mwanangu juamnonyelane, ngusechе-
lela najo.

4 YESU nipo wajigalilwe ni Msimu kuja kwipululu
kuti alinjilwe ni Setani. Po watemi wangalya 2
mowa makumi mcheche ni ilo makumi mcheche, panyu-
ma pakwe 'po nipo jamkwete sala. Juakulinga nekwika, 3
nekumti, Nimbaga 'mwe Mwanagwao Mulungu, mkaga-
salile maganga agaga, kuti gasyuche mikato. Nambo 4
wajanjile nekuti, Chilembeche, Mundu akasakolaga umi
ni mkatope, nambo ni malowe gosepe gakuuma ku
kamwa kwa Mulungu. Setani nipo wamjigalile ku 5
musi woswela; nekumbika pa lusonga lua nyumba ja
mbepesi, nekumti, Nimbaga 'mwe Mwanagwao Mulungu 6
mliponye pasi: pakuti chilembeche,
"Sachalamulila wamitenga wakwe ya umwe:
M'mikono jao sachimjangata,
Mtakuligomba lusajo luenu peganga."
Yesu nekumti, Soni chilembeche, Mkosomlinga 7
Ambuje Mulungu wenu. Soni Setani nekumjigalila 8
kwitumbi lyalileu mnope, nekumlosya ilambo ya uchi-
mwene yosepe ya kusa 'kuno ni lumbili luao; nipo
wamtite, Aii yosepe tinimpe umwe, nawaga timgwe 9
nekundindiwalila une. Yesu nipo wamtite, Tyokani 10
Setani: pakuti chilembeche, Mkatindiwalile Ambuje
Mulungu wenu, welewope 'wo mkalombe. Setani nipo
wamlesile; nale, wamitenga waiche nekuwamkumtumi- 11
chila.
Mkupilikana kuti Yohana wapelekwe, nipo wausile 12

13 kuGalilaya; mkutyoka pa Nazareti nipo waiche neku-
tama m'Kapernaum, mu mgulugulu nyasa, m'mipika
14 ja Zabulon ni Naftali: kuti imalichiche yawelechete
Isaya mprofeti 'jula, kuti,
15 "Chilambo cha Zabulon ni chilambo cha Naftali,
Mwitala lya ku Nyasa, pesi Yordano,
Galilaya wa makosyo,
16 Wandu watemi m'chipi,
Waweni lilanguka lyekulungwa,
Pa welewo watemi m'chilambo ni m'mwilili mwa
kuuwa,
Pa welewo nekwimuchila lilanguka."
17 Mkutanda pelepo, Yesu nekutanda kulalika, nekuti,
Mpitikuche mtima; pakuti uchimwene wa kwinani
uwandichile.
18 Mkupita achendajenda m'mgulugulu nyasa ja Gali-
laya, nipo waweni wawili pa ulongo wao, Siman juamtele
Petro ni Andrea mpwakwe, alimkuponya luau m'nyasa;
19 pakuti waliji wakutanjisya somba. Nipo watite, Mu-
ngagule une, nipo sinjimtenda umwe wakutanjisya
20 wandu. Nipo walesile papopo nyau 'syo, nekumkagula.
21 Mkupunda pelepo nipo waweni wawili wane pa ulongo
wao, Yakob mawanagwao Zebedayo ni Yohana mpwakwe
m'wato pampepe ni Zebedayo wese wao, alimkukolosya
22 nyau syao; nipo wawilasile welewo. Nipo walesile
papopo wato 'o ni wese wao, nekumkagula.
23 Yesu nipo wapite pa Galilaya posepe mchijiganyaga
m'masunagogi mwao, mchilalikaga utenga wambone wa
uchimwene, mchiposyaga ilwele yosepe ni yakulwala
24 yosepe ya wandu. Lumbili luakwe nekupita pa Surya
posepe: nipo wamjigalile wosepe wakwete yakupwe-
teka, ni wosepe wakamwilwe ilwele ni yakusakalisya
ngosyongosyo, wana masoka, wa mjilinjili, wa chitete-
25 melo: nipo waposisye. Nipo gamkagwile maunjili
gamakulungwa ga ku Galilaya ni ku Dekapoli, ni ku
Yerusalemi, ni ku uYahudi ni pesi Yordano.

5 MKUGAONA maunjili 'go, nipo wakwesile kwitu-
mbi: po watemi pasi nekumyichila wakuliji-
2 ganya wakwe: nipo waugwile pa kamwa pakwe, ne-
kwajiganya, nekuti:
3 Wakukondwa waulanda m'msimu, ligongo pakuwa
wao no uchimwene wa kwinani.

Wakukondwa wakulila m'mtima: ligongo sachitula 4
mitima.
Wakukondwa wakutulala mtima: ligongo sachijinjila 5
ilambo yosepe.
Wakukondwa wa jakwete sala ni njota ja chigolochelo: 6
ligongo sachijikuta.
Wakukondwa wakwete chanasa; ligongo sachipochela 7
chanasa.
Wakukondwa wakulenjela mtima: ligongo sachi- 8
mbona Mulungu.
Wakukondwa wakuchengulanya: ligongo sachitelwa 9
achiwana wao Mulungu.
Wakukondwa wakusauswa ligongo lya chigolochelo: 10
ligongo pakuwa wao no uchimwene wa Mulungu. Waku- 11
kondwa umwe po sachimlalatila umwe, po sachimsausya,
po sachimbelechetela umwe yangalumbana yosepe ya
unami, ligongo lya une. Msechelele, msangalale kwa- 12
kujinji; ligongo pakuwa jajikulungwa no mbote jenu
mwinani; ligongo kwati 'yoyo wasawisye waprofeti wa-
mlongolele umwe.
Umwe no njete ja chilambo: nambo nakusuluka njete 13
'jo, tajinonyesye ni chichi? panyuma pakwe 'po jili
jangalumbana, nambo jijasilwe kusa jiliwatiche pasi
pa masajo ga wandu. Umwe no lilanguka lya kusa- 14
'kuno. Musi wotamiche mwitumbi ukakupakombola
kusisika. Wandu soni akakupamba nyali nekujiwika 15
pasi pa lukalala, nambo pa pakutamila pakwe; nipo
jikwamulichila wosepe wa m'nyumba. We utende 'o 16
lilanguka lyenu lilanguche pa meso pa wandu, kuti alole
masengo genu gambone, amkwesye Wese wenu wa
mwinani.
Mkaganisya kuti naiche koonanga chilamulo nati- 17
muno waprofeti: nginiyika koonanga nambo kugumba-
lisya. Chisimu 'cho ngumti umwe nambo, mpaka ku- 18
tyoka kwinani ni kusa'kuno, kakalata kamo namuno
kalembo kamo ngakatyoka ku chilamulo, mpaka ku-
ikanila yosepe. Lye ligongo 'lyo juatawe juose takane 19
limpepe lya malamulo gamanandi 'ga, nekwajiganya
wandu iyoyo, sachitelwa juamnandi jua mu uchimwene
wa mwinani: nambo juatawe juose sachitenda ni sachi-
jiganya gelego, juelejo sachitelwa juamkulungwa jua
mu uchimwene wa mwinani. Pakuti ngumti umwe, 20

kuti chigolochelo chenu chikapundaga ni cha waku-
lemba ni waFarisayo, ngusumjinjila kose m'uchimwene
wa mwinani.
21 Mpilikene kuti chatagulilwe kwa wakalakala, Mkoso-
mbulaga; juatawe juose taulaje tawe juampalamule
22 magambo: uneji nambo ngumti umwe, juatawe juose
tamtumbilile mjakwe tawe juampalamule magambo;
juatawe juose tajile kwa mjakwe, Raka, tawe juampala-
mule kwa wamagambo: juatawe juose tajile, Juakulo-
wela umwe, tawe juampalamule ku jehannum ja moto.
23 Menema namkutagaga mtuka wenu pa chisisa cha mbe-
pesi, namkukumbuchila pelepo kuti mjenu akwete uka-
24 wamba nomwe, mleche mtuka wenu papopo paujo pa
chisisa cha mbepesi, mjende mkajilane kaje ni mjenu,
25 pelepo soni mjise mtaje mtuka wenu. Mjilane chitema ni
juamagongo juenu muli chiwela najo mwitala 'mo: jua-
magongo 'jo akampeleka umwe kanga kwa juakulamula,
juakulamula 'jo akampeleka umwe kwa kapitao, umwe
26 nekumponya m'nyumba mwakutawila. Chisimu 'cho
ngumti umwe, Ngumkopoka mwelemo mpaka po timli-
pile kobri juakumalichisya.
27 Mpilikene kuti watite, Mkosomtenda chikululu:
28 uneji nambo ngumti umwe, kuti juali juose akumlola
juamkongwe pakumpila, atekutenda chikululu najo
29 m'mtima mwakwe. Nakumkuwasya liso lyenu lya ku
mlyo, mlityosye, mlijase: pakuti koonasika chine cha
iwalo yenu kumpundile, ngati kuponyelwa chiilu chenu
30 chosepe ku jehannum. Nakumkuwasya mkono wenu
wamlyo, musichite, mujase: pakuti koonasika chine cha
iwalo yenu kumpundile, ngati kuponyelwa chiilu chenu
31 chosepe ku jehannum. Soni nipo watite, Juatawe juose
sachimbinga msonogwe, akampe chipeperu cha chile-
32 kanilo; nambo mgumti umwe, juatawe juose sachimbi-
nga msonogwe, likawe ligongo lya chikululu, akumtenda
juamkongwe'jo jua chikululu; juatawe juose sachilo-
mbela juambinje 'jo akutenda chikululu.
33 Soni, mpilikene kuti watite kwa wa kalakala, Mkoso-
mlumbila gamanami, nambo mkamtendele Ambuje
34 malumbilo genu: uneji nambo ngumti 'mwe, Mkoso-
mlumbila kose: namuno pa yakwinani ligongo pakuwa
35 chitengu cha Mulungu; namuno pa ya kusa 'kuno ligo-
ngo pakuwa chitengu cha masajo gakwe; namuno pa

Yerusalemi, ligongo pakuwa musi wa Mchimwene jua-
mkulungwa. Soni mkosomlumbila pa mtwe wenu, ligo- 36
ngo ngomkupakombola kutenda luumbo lumpepe kanga
lualuswela kanga lualupiliu. Nambo uwechete wenu 37
uwe, Elo, Elo; Ngwamba, Ngwamba; indu yine kupa-
mbula aii no yakuuma kwa juakusakala.

Mpilikene kuti watite, Liso kulipila liso, ni lino kuli- 38
pila lino: nambo une ngumti umwe, Mkosomkanisya 39
juakusakala: nambo juali juose juakumtimba pa chijeje
cha kumlyo, mkamgalauchisye chine nombe nacho.
Nakusosa mundu kuwecheta magambo nomwe kujigala 40
malaja genu, akatole chakuliunichila chenu nombe
nacho. Juatawe juose sachimjesya ndawi jimo, alongane 41
najo ndawi siwili. Mwape juakumjuga, juakusosa ku- 42
mjasima umwe mkamtundumalila.

Mpilikene kuti watite, Mkanonyelane na mjenu, mka- 43
tindane ni juamagongo juenu: uneji nambo ngumti 44
umwe, Mkanonyele wamagongo wenu, mkapopelele
wakumsausya; kuti muwe achiwana wao Wese wenu 45
wa mwinani: ligongo akuwalisya lyuwa lyakwe pa
wakusakala ni pa wambone, akunyesya ula pa wakugo-
loka ni pa wangagoloka. Pakuti namkwanonyela waku- 46
mnonyela umwe, ana malipilo gachi timpochele? ambi
angati wa msongo nombe nawo akutenda kwati iyoyo?
Namkwakomasya achimjenupe, ana mpundile uli? 47
angati waMakosyo akutenda kwati iyoyo? Lye ligongo 48
'lyo muwe wamalile, mpela Wese wenu wa mwinani ali
wamalile.

6 MLOLECHESYE mkatenda chigolochelo chenu
pameso pa wandu, kuti ambone: patipo ngu-
numkola mbote ni wese wenu wa mwinani.

Lye ligongo 'lyo, po mkutenda ya chanasa, mkagomba 2
lipenga paujo penu, mpela akutenda wa ulamba m'ma-
sunagogi ni m'makondo, kuti akole lumbili ni wandu.
Chisimu 'cho, ngumti umwe, Atekupochela mbote jao.
Nambo umwe po mkutenda ya chanasa, mkono wenu wa 3
mchiji ukamanyilila i ukutenda mkono wenu wamlyo:
kuti ya chanasa yenu isisiche: Wese wenu wakulola 4
yakusisika nipo sachimbuchisya soni.

Pomkupopela, mkosomba mpela wa ulamba: ligongo 5
akunonyela kwima kupopela m'masunagogi ni pa male-
kano, kuti awoneche ni wandu. Chisimu 'cho ngumti

6 umwe, Atekupochela mbote jao. Nambo unwe pomku-
popela 'po, mkajinjile m'chikolosa cha mkati chenu,
mkuugala pamlango penu, mkapopele Wese wenu
wakusisika, Wese wenu wakulola pakusisika sachimbu-
7 chisya soni. Mkupopela 'mo mkawilisyaga pamtega
mpela waMakosyo: pakuti akuganisya kuti tapikaniche
8 ligongo kuwelechetesya kwao. Mkalandana ni welewo:
pakuti Wese wenu akumanyilila yakumsowa mkunu-
9 mjuje. Mpopele menema kwati 'ii: Wese wetu wa
mwinani, Lina lyenu liwe lyeswela. Uchimwene wenu
10 ujise. Lisosa lyenu litendeche pasi 'pano mpela mwi-
11, 12 nani. Mtupe lelo yakulya yetu ya lelo. Mtutondo-
wele mangawa getu, mpelaga tutondowele wa mangawa
13 wetu. Mkatujigala uwe ku yakulinga, nambo mtukulu-
14 pusye ku yakusakala. Pakuti 'po namkwatondowela
wandu yakulemwa yao, Wese wenu wa mwinani sachi-
15 mtondowela umwe nombe namwe. Nambo nawaga
ngumtondowela wandu yakulemwa yao, Wese wenu wa
mwinani ngatondowela yakulemwa yenu.
16 Pomkutama wangalya nambo, mkawa mpela wa ula-
mba, wana ngope jati bi: pakuti akusisakasya ngope
syao, kuti awoneche ni wandu alimkutama wangalya.
Chisimu 'cho ngumti umwe, Atekupochela mbote jao.
17 Nambo umwe po mkutama wangalya, mpakale mtwe
18 wenu, msukusule; mkawoneka ni wandu mulimkutama
wangalya, nambo ni Wese wenu wa kusisika; Wese
wenu wakulola yakusisika nipo sachimbuchisya soni.
19 Mkasalasya chipanje chenu pasi 'pano, pakoonangaga
chijosolo ni mkuo, pakusotolaga pakwiwaga wawii;
20 nambo msalasye chipanje chenu mwinani, mwangajona-
ngaga chijosolo ni mkuo, mwangasotolaga mwangajiwaga
21 wawii; pakuti ku chili chipanje chenu, kweleko tikuwe
22 mtima wenu nombe nao. Nyali ja chiilu no liso: liso lili
lya kumpepe menema, chiilu chenu chose tichigumbale
23 ni lilanguka. Nambo liso lyenu lili lyakusakala, chiilu
chenu chose tichigumbale chipi. Lilanguka menema
lya mwenumwe nakuwa chipi, chipi 'cho no chachikulu-
24 ngwa! Ngapali mundu juakupakombola kutama kapolo
jua achambuje wawili; pakuti kanga tatindane ni juine
tanonyelane ni juine; kanga akutamilisya ni juine, juine
'jo nekumnyosya. Ngomkupakombola kutama kapolo
25 jua Mulungu ni chipanje. Lye ligongo 'lyo ngumti

umwe, Mkapwelela ya umi wenu kanga chi tumlye
kanga chi tum'mwe, natimuno chiilu chenu chi tumwale.
Umi angati upundile ni chakulya, chiilu angati chipu-
ndile ni chakuwalila? Nale ijuni ya kwinani, ili yanga- 26
panda yangasanjila yangagungula m'ngokwe; Wese
wenu wa mwinani akwilisya yeleyo. Umwe angati
mpundile ni yeleyo? Ana juapi juenumwe pakupwelela 27
akupakombola kupambichila pa msingu wakwe mkono
umpepe! Ligongo chichi mkupwelela ya chakuwalila? 28
Nimlolechesye mikang'amba ja mwitinji umele wao; jili
jangapanganya masengo jangapota: nambo ngumti um- 29
we, natipe Sulemani ni lumbili luakwe luosepe nganawe-
cheka mti umo wa ajo. Nambo Mulungu nakugawecha 30
kwati 'yoyo manyasi ga mwitinji, ga gapali lelo, malawi
nekuponyeka m'chisisa, *ambi* angati tapunde kumbwecha
umwe, umwe wana chikulupi chachinandi. Lye ligongo 31
'lyo mkapwelela kuti, Ana tulye chichi? Ana tung'we
chichi? Ana tuwale chichi? Pakuti yosepe aii wa- 32
Makosyo akwipila; pakuti Wese wenu wa mwinani
akumanyilila kuti ikumsowa aii? Nambo mtande ku- 33
sosa uchimwene wakwe, ni chigolochelo chakwe, yosepe
aii siichipambichilwa kwenumwe. Mkapwelela mene- 34
ma ya malawi: pakuti malawi tigapwelele yaka msyene.
Ijenele lyuwa yakusakala yakwe.

7 MKALAMULA, kuti mkalamulilwa. Pakuti ni 2
ulamule u mkulamulila, somlamulilwe nao: ni
chipimo chi mkupimila, tichimpimichile. Ligongo chichi 3
mkulola chikoko cha m'liso lya mjenu, nambo ngomku-
lolechesya chitela cha m'liso lyenumwe? Ana timjile 4
uli kwa mjenu, Andeche, ngatyosye chikoko cha m'liso
lyenu; nale chitela chili m'liso lyenumwe? Umweji 5
wa ulamba, mtyosye kaje chitela cha m'liso lyenumwe,
pelepo nipo somchilola 'chenene kutyosya chikoko cha
m'liso lya mjenu.

Mkosomsipa mbwa chachiswela, mkosomponyechesya 6
maguluwe chipanje chenu, gatakuchiliwata kanga pasi
pa masajo gao, gatakugalauka gatakumpapula umwe.

Mjuje, nipo tichipegwe kwenumwe; msose nipo 7
somchisimana; mgugusye, nipo sachimbugulila umwe;
pakuti juana juose juakujuga akupochela; juakusosa 8
akuwona; sachimbugulila juakugugusya. Mundu juapi 9
juenumwe tampe mwanagwe liganga, alimkujuga mkato:

10, 11 namuno tampe lijoka alimkujuga somba? Nimbaga
umwe menema, wakuwa wakusakala, mkumanyilila
kwapa achiwana wenu mituka jambone, ambi angati
tapundisye Wese wenu wa mwinani kwapa wakumjuga
12 induyambone? Yanayosemenemaimkusosakutiwandu
akamtendele umwe, umwe nombe namwe mwatendele
iyoyo. Pakuti pelepo no pa malamulo ni pa waprofeti.
13 Mkajinjile pa chikomo chachinandi: ligongo chachi-
tipa no chikomo, lyekulungwa no litala lyakuja ku
14 uwonasi; apali wajinji wakwinjila mwelemo. Ligongo
chachinandi no chikomo, lyakulemala no litala lyakuja
ku umi, wakuliwona ali wanandipe.
15 Mwalolechesye waprofeti wa ulamba, wakwisa kwe-
mumwe ni yakuwalila ya ngosa, nambo m'mkati mwao
16 ali matunu gakulusa. Ni isogosi yao somchamanya.
Ana akukawa mipelesi pa miwa, namuno nguju pa
17 lungusi? We utende 'o mitela jambone jose jikusogosya
isogosi yambone; nambo mtela wangalumbana ukuso-
18 gosya isogosi yangalumbana. Mtela wambone ukaku-
pakombola kusogosya isogosi yangalumbana, mtela
wangalumbana soni ukakupakombola kusogosya isogosi
19 yambone. Mitela josepe jangasogosya isogosi yambone
20 jikukanjilwa, nekuponywa pa moto. Menema ni isogosi
21 yao somchamanyilila. Ngati wosepe wakuti kwangune,
Ambuje, Ambuje, tajinjile m'uchimwene wa mwinani,
nambo juakutenda lisosa lya Wese wangu wa mwinani.
22 Lye lyuwa alyo wajinji tajile kwangune, Ambuje,
Ambuje, angati twawelechete m'lina lyenu, ni lina lyenu
twakopwesye masoka, soni ni lina lyenu nekupanganya
23 machili gamajinji? Pelepo nipo tingasalile welewo
kuti, Ngininimanya umwe kose: tyokani pangune,
24 umwe wakutenda masuso. Lye ligongo 'lyo juana juose
juakupilikana malowe gangune aga, nekugatenda, aku-
landanichika ni mundu juakalamuka, juatawile nyumba
25 jakwe palwala: nekunya ula, nekwika ikumba, neku-
puga mbungo, nekuputa nyumba 'jo: nginijigwa: pakuti
26 jatawilwe pa lwala 'po. Juana juose juakupikana ma-
lowe gangune aga, juangagatenda, sachilandanichika
ni mundu juakulowela, juatawile nyumba jakwe pa
27 msanga: nekunya ula, nekwika ikumba, nekupuga
mbungo, nekuputa nyumba 'jo: nipo jagwile; kugwa
kwakwe ne kwakukulungwa.

Yawoneche, po wamasile Yesu malowe agogo, mau- 28
njili galapile kwiganya kwakwe: pakuti wajigenye
mpela asyene ulamusi ngati mpela wakulemba.
8 PO watulwiche mwitumbi, makuga gamakulungwa 1
gamkagwile. Nimlole, wamyichile jua matana, 2
nekumtindiwalila, kuti, Ambuje namkusosa mkupako-
mbola kumbosya 'ne. Nipo watambaliche mkono 3
wakwe, nekumkwaya, kuti, Ngusosa, mpole. Matana
gakwe nekupola papopo. Yesu nipo wamtite, Nale, 4
mkasala kwa wandu; nambo jendani mlilosye kwa
juambepesi, akataje mtuka u walamwile Musa, uwe
mboni jao.
Po wajinjile m'Kapernaum, nipo wamyichile kenturio, 5
achimchondelelaga kuti, Ambuje, mchanda juangu 6
agonile m'nyumba, atenda kulwala chitetemelo, akulaga
kwakujinji. Nekumti, Tingaiche, tingamposye. Ke- 7, 8
nturio 'jo nekwanga nekuti, Ambuje, Ngenguwajilwa
kuti mkajinjile pasi pa msakasa wangu; nambo mga-
mbeje kuwelecheta lilowe, mchanda juangu nipo tapole.
Pakuti none juakwe ndili mundu jua pa ulamusi, 9
ngwete namsyene asikari: ngumti ajuju, Jenda, nipo
akwenda; kwa juine, Jisa, nipo akwisa; kwa kapo-
logwangu, Tenda achi, nipo akuchitenda. Pa wapili- 10
kene Yesu nipo walapile, nekuti kwa wamkagwile 'wo,
Chisimu 'cho ngumti umwe, nginimbone chikulupi
chati 'yoyo, natimuno m'Israeli, so! Ngumti umwe 11
soni, kuti wajinji sachiuma ku likopoka lyuwa ni ku
likuswa lyuwa, sachitama ni Ibrahimu ni Isaak ni Yakob
m'uchimwene wa kwinani: nambo achiwana wao uchim- 12
wene sachikoposywa ku chipi cha pasa: kweleko tigawe
malilo ni kulumanganya kwa meno. Yesu nekuti kwa 13
kenturio'jo, Jendagani: mpela mkulupilile, tichitendeche
kwenumwe. Ke katema 'ko mchanda 'jo nipo waposile.
Po wajinjile Yesu m'nyumba ja Petro, nipo wambweni 14
akwegwao Petro agonile alwasile chiwisuku. Nipo 15
wakwaiye mkono wakwe, nekumleka chiwisuku 'cho;
nipo wajimwiche nekwatumichila. Pe lyaiche ligulo, 16
nipo wamjigalile wajinji wana masoka gakusakala:
nipo wakopwesye masoka 'go ni lilowe, nekuposya
wakulwala wosepe: kuti igumbalichiche i wawelechete 17
Isaya mprofeti 'jula kuti, Msyene atosile yakutenguka
yetu, nekujigala ilwele yetu.

18 Po waweni Yesu maunjili gamakulungwa gakumsyu-
19 ngulila, walamwile kuti ajaule pesi. Nipo waiche jua-
kulemba, nekumti, Mjiganyo tingamkagule ku mkuja
20 kose. Yesu nekumti, Makule gakwete mauto, ijuni
ya kwinani ikwete isusi; nambo Mwanagwao mundu
21 nganakola pakugoneka mtwe wakwe. Juine jua waku-
lijiganya nekumti, Ambuje, Mundeche kaje, ngajaule
22 ngajase atati wangu. Yesu nambo wamtite, Mungagule:
mwaleche wauwe, akajase achimsyene wauwe wao.
23 Po wajinjile m'wato, wakulijiganya wakwe nekumka-
24 gula. Nale, nekwika mbungo jajikulungwa m'nyasa
'mo, mpaka kuunichika wato ni matumbela: juelejo
25 nambo wagonile. Mkumyichila nipo wamjimwisye kuti,
26 Mtukulupusye, Ambuje, tutenda kwasika. Nipo watite,
Ligongo chichi mtenda kogopa, Umweji wana chikulupi
chachinandi? Nipo wajimwiche, nekujijamuka mbu-
27 ngo ni nyasa: nekugwa bata kusyene. Wandu 'wo
nekulapa nekuti, Ana mundu juati uli jueleju, ligongo
natimuno mbungo ni nyasa jikumpilikanila?
28 Po waiche pesi pa chilambo cha waGadareni, nipo
wamsimene wa masoka wawili alimkukopoka m'male-
mbe, wa ukali mnope, wati pangapita wandu pelepo.
29 Nale, wagumisile kuti, Ana chichi tukwete nomwe,
umweji Mwanangwao Mulungu! Ana myichile kutu-
30 sakalisya, katema nkinikaiche. Nipo lyawatalichile
welewo liunjili lya maguluwe gamajinji galimkulya.
31 Masoka 'go nekumchondelela kuti, Namkutukoposya,
32 mtujausye tujinjile m'liunjili lya maguluwe. Nipo
watite, Jendani. Nipo wakopweche nekwinjila m'magu-
luwe 'go: nale liunjili lyosepe nekutuluka chiti chiti
pechemba kuja m'nyasa, nekutakasika m'mesi 'mo.
33 Wakulanga nekutila, nekwaula kumusi nekusala
34 yosepe, ni yatendechele wa masoka. Nale wa pa musi
wosepe nekopochela kwisa kumsimana Yesu; po wa-
mbweni, nekumchondelela kuti atyoche m'mipika jao.

9 NIPO wajinjile m'wato nekomboka, nekwika ku
2 musi kwakwe. Nale, wamjigalile mundu
juakulwala chitetemelo, alimkugona pa chindanda.
Yesu mkuwona chikulupi chao, nipo watite kwa
juakulwala chitetemelo, Mwanangu msechelele: yakule-
3 mwa yenu itondowelwe. Nale, wakulemba wane watite
4 achimsyenepe, Ajuju akusocheya. Yesu mkumanyilila

nganisyo syao, watite, Ligongo chichi mkuganisya yaku-
sakala m'mitima jenu? Pakuti ana chapi cha chitema, 5
kanga kuti, Yakulemwa yenu itondowelwe; kanga kuti,
Jimukani, jendani; Nambo kuti mkamanyilile kuti 6
Mwanagwao mundu akwete pasi 'pano ulamusi wakuto-
ndowela yakulemwa (nipo watite kwa juakulwala chite-
temelo), Jimukani, nyakulani chindanda chenu, jendani
ku nyumba kwenu. Nipo wajimwiche nekwaula ku 7
nyumba kwakwe. Po galolite maunjili nipo gajogwepe, 8
nekumkwesya Mulungu wapele wandu ulamusi wati
iyoyo.
Mkupita Yesu pelepo, nipo wambweni mundu lina 9
lyakwe Matayo alimkutama pa misongo: nipo wamtite,
Mungagule 'ne. Nipo wajimwiche, nekumkagula.
Nipo yawoneche, mkuti watemi kulya m'nyumba 'mo, 10
wa misongo ni wakusakala wajinji nekwika nekutama ni
Yesu ni wakulijiganya wakwe. Mkulola pelepo waFari- 11
sayo nipo watite kwa wakulijiganya wakwe, Mjiganyo
juenu atenda kulya pampepe ni wa misongo ni waku-
sakala, ligongo chichi? Nambo po wapilikene, nipo 12
watite, Wakulimba wangasosa sing'anga, nambo waku-
lwala. Nambo mjendeje mlijiganye chichi achi, Ngusosa 13
chanasa, ngati mbepesi; pakuti nginiika kwawilanga
wakugoloka, nambo wakulemwa.
Soni nipo wamyichile wakulijiganya wakwe Yohana, 14
kuti, Ligongo chichi uwe ni waFarisayo tukutama wa-
ngalya kawili kawili, nambo wakulijiganya wenu wanga-
tama wangalya? Yesu nipo watite, Ana wanache wa 15
chikolosa chakulombela akupakombola kulila, juakulo-
mbela ali chiwela pampepe nawo? Nambo mowa tigai-
che ga tatyochele juakulombela, ge mowa 'go tatame wa-
ngalya. Ngapali mundu juakuwika chigamba cha nguo 16
jambisi pa chakuwalila chachiwisale; pakuti chakusiwa
'cho chikusapula pa chakuwalila nekutenda chipowo cha-
chikulungwa. Wandu wangataga soni mvinyo wa sa- 17
mbano m'mapende ga kala, gatakupapuka mapende, uta-
kwasika mvinyo, gatakoonasika mapende; nambo aku-
sataga mvinyo wa sambano m'mapende gambisi, yana
iwili nekusigala.
Alimkwawelechetela aii, nale, nekwika juamkulungwa 18
nekumtindiwalila, nekuti, Mwanangu juamkongwe ate-
nda kuuwa auno utende'uno; nambo mjise mbichile

19 mkono wenu, nipo takole umi. Yesu nekwimuka, ne-
20 kumkagula ni wakulijiganya wakwe. Nale, juamko-
ngwe juakwete lusululo lua miasi yaka likumi ni iwili,
nekwika munyuma mwakwe, nekukwaya lujenje lua
21 chakuwalila chakwe: pakuti watite msyenepe, Nawa
22 ngambe kukwaya chakuwalila chakwe, tingapole. Yesu
nambo, mkupitikuka, mkumbona, nekuti, Mwanangu,
msechelele; chikulupi chenu chimkulupwisye. Jua-
23 mkongwe 'jo nekupola ke katema 'ko. Mkwinjila Yesu
m'nyumba ja juamkulungwa 'jula, mkuwona wakwimba
24 itolilo, ni liunjili lilimkutenda ungulu, nipo watite, Atu-
kuche: pakuti mwali nganauwa, nambo ategona. Nipo
25 wamsechile. Nambo po walikopwesye liunjili 'lyo, nipo
wajinjile nekukamulila mkono wakwe; mwali 'jo nipo
26 wajimwiche. Lumbili lwakwe nekupitapita pa chila-
mbo chelecho chosepe.
27 Mkupita Yesu pelepo, wakutatala wawili nekumka-
gula, achigumilaga, achitiji, Mtutendele chanasa 'mweji
28 mwanagwao Daud. Po wajinjile m'nyumba, wakutata-
la 'wo wamyichile; Yesu nipo watite, Mkulupilile kuti
ngupakombola kutenda iyoyo? Nipo wamchite, Elo,
29 Ambuje. Pelepo nipo wakwaiye meso gao, kuti, Kupela
30 ni chikulupi chenu kumtendechele. Meso gao nipo gau-
gwiche: Yesu nipo walulichisye, kuti, Nale akasamanya
31 wandu. Nambo wakopweche, nekwenesya lumbili lua-
kwe m'chilambo'mo mosepe.
32 Mkukopoka welewo, nale, wamjigalile juangapawe-
33 cheta jua lisoka. Po walikopwesye lisoka 'lyo, juanga-
pawecheta nekuwecheta; maunjili nekulapa kuti, Ngi-
34 niiwoneka kose iyoyo m'Israeli. Nambo waFarisayo
watite, Ni mchimwene jua masoka akukoposya masoka.
35 Yesu nekupitapita pa misinda ni misi josepe mchiji-
ganyaga m'masunagogi mwao, mchilalikaga utenga wa
uchimwene, mchiposyaga ilwele yosepe ngosyongosyo
36 ni yakulwala yosepe ngosyongosyo. Po waweni mau-
njili, nipo wakwete chanasa nawo, ligongo wasakaliche,
37 wapwilinganiche mpela ngosa syangali juakulanga. Ni-
po watite kwa wakulijiganya, Masika gachulwiche: na-
38 mbo wamasengo anandwipe. Mkampopele menema
asyene masika kuti atume wamasengo ku masika
gakwe.

10 NIPO wawilasile wakulijiganya likumi ni wa-
wili, nekwapa ulamusi wa pa masoka ga usa-
kwa kuti agakoposye, aposye ilwele yosepe ngosyongo-
syo, ni yakulwala yosepe ngosyongosyo.
Mena ga wandumetume likumi ni wawili no gelega: 2
Juakutanda Siman juamtele Petro, ni Andrea mpwa-
kwe; Yakob mwanagwao Zebedayo, ni Yohana mpwa-
kwe; Filipo ni Bartolomayo; Tomaso, ni Matayo jua 3
msongo 'jula; Yakob mwanagwao Alfayo, ni Thadayo;
Siman mKanani, Yuda Iskarioti juampeleche ni malindi. 4
Welewo likumi ni wawili 'wo Yesu nekwatuma nekwa- 5
lamulila kuti,
Mkajenda m'matala ga waMakosyo, mkajinjila m'misi
ja waSamaria: mjende nambo ku ngosa syasijasiche sya 6
nyumba ja Israeli. Mkwenda 'mo, mkasale kuti, Uchi- 7
mwene wa mwinani uwandichile. Mkakosye umi wa- 8
kulwala, mkaposye wa matana, mkajimusye wauwe,
mkakoposye masoka: mwapochele lulele, mkapeleche
lulele. Mkalitolela ndalama syasichejeu namuno sya- 9
siswela, namuno chikungu pa mikwandala jenu: *mkaji-* 10
gala msaku wa ulendo, namuno miinjilo jiwili, namuno
ikwakwata, namuno ngongo: pakuti jua masengo
akuwajilwa yakulya yakwe. M'musi m'msinda mu 11
mkwinjila mose, mkasose juana juose juakuwajilwa
mwelemo: pelepo mkatameje mpaka kutyoka. Mkwi- 12
njila m'nyumba 'mo mjikomasye. Nakuwajilwa nyu- 13
mba 'jo, mtendele wenu uiche pelepo: nambo na jili
jangawajilwa, mtendele wenu uuje kwenumwe. Juata- 14
we juose jua ngampochela ngapilikana malowe genu,
mkukopoka m'nyumba 'mo kanga m'musi 'mo, patilani
luundu lua pa masajo genu. Chisimu 'cho ngumti 15
umwe, Lyuwa lya kulamula, chilambo cha Sodom ni
Gomora ngichipunda kusauswa ni musi 'o.
Nale, ngumtuma umwe mpela ngosa pachilikati pa 16
matunu; lye ligongo 'lyo mkalamuche mpela majoka,
mligose mpela njuwa. Nambo mkawalolechesye wandu; 17
pakuti sachimpeleka umwe ku magambo, m'masunagogi
mwao sachimputa; elo, paujo pa wakazembe ni waimwene 18
somchijigalilwa lilongo lyangune, wa mboni jao ni ja
waMakosyo. Nambo po sachimpeleka 'po, mkapwelela 19
kanga timbelechete uli kanga timbelechete chichi: pa-
kuti katema 'ko tichipegwe kwenumwe chi timbelechete.

20 Pakuti ngati umwe wukuwelecheta, nambo Msimu wa
21 Wese wenu wakuwelecheta mwenumwe. Mundu sachi-
mpeleka mpwakwe ku kuuwa, atati *sachimpeleka* mwa-
nagwao : wanache sachipanduka mtima kwa 'chinangolo
22 wao nekwaulaga. Nipo somchitumbililwa ni wandu
wosepe ligongo lina lyangune; nambo jua tapimilile
23 mpaka kumbesi juelejo takulupuche. Nambo po
sachimsakalisya m'musi au, mtilile kwine: pakuti chi-
simu 'cho ngumti umwe, Mkunum'male kupita pa misi
ja Israeli, Mwanagwao mundu taiche.
24 Juakulijiganya ngakupunda ni mjiganyo juakwe,
25 namuno kapolo *ngakupunda* ni mbujegwe. Kujenele
juakulijiganya kuti alandane ni mjiganyo juakwe, ni ka-
polo kuti alandane ni mbujegwe. Nawaga amtele msyene
nyumba Beelzebub, angati tapundisye kwata wa nyu-
26 mba jakwe! Mkawajogopa menema; pakuti ngechipali
chakuunichilwa chi ngisichiunukuka; ni chakusisika chi
27 ngisichimanyika. I ngumsalila umwe m'chipi, mbelechete
pa lilanguka; i mkupikana mwipikanilo, mlungusye pe-
28 nani pa nyumba. Mkajogopa welewo wakuulaga chiilu,
nambo wangapaulaga msimu: nambo mkamjogope jue-
jula juakupakombola koonanga chiilu ni msimu m'jeha-
29 num. Ambi angati akusuma ipingo iwili kobri jumpe-
pe? nginichikugwa chimpepe cha yeleyo chakugwa pasi
30 changali Wese wenu: nambo umbo sisyesyene sya pamtwe
31 penu siwalanjiche syana syose. Mkajogopa menema;
32 umwe mkusile mtengo ni ipingo yejinji. Juatawe juose
tajitichisye ya une pa meso pa wandu, ya juelejo sinjiji-
tichisya none juakwe pa meso pa Wese wangu wa
33 mwinani. Nambo juatawe juose sachinganila une pa
meso pa wandu, juelejo sinjimkanila none juakwe pa
meso pa Wese wangu wa mwinani.
34 Mkaganisya kuti naiche kuwika mtendele kusa 'kuno:
35 nginiyika kuwika mtendele nambo lupanga. Pakuti
naiche kuwenganya mundu ni wesegwe, mwanache jua-
36 mkongwe ni achikulugwe, juamkongwe ni mkwegwe:
wamagongo wa mundu sachiwa wa pa nyumba jakwe.
37 Juakunonyelana ni wesegwe kanga achikulugwe kupu-
nda none ngakuwajilwa none: juakunonyelana ni mwa-
nache juamlume kanga juamkongwe kupunda none, nga-
38 kuwajilwa none. Juangatola mgomba wakwe juanga-
39 ngagula une, ngakuwajilwa none. Juausimene umi

wakwe sachiujasa, juajasile umi wakwe sachiusimana.
Juakumpochela umwe akumbochela une; juaku- 40
mbochela une akumpochela juandumile 'ne. Juakupo- 41
chela mprofeti m'lina lya mprofeti sachipochela mbote
ja mprofeti; juakumpochela juakugoloka m'lina lya
juakugoloka sachipochela mbote ja juakugoloka. Ju- 42
atawe juose jua sachimpa juine jua wanandi 'wa ang'we
mgao wa mesi gakusisimape, m'lina lya juakulijiganya,
chisimu 'cho ngumti umwe ngajasa mbote jakwe.

11 YAWONECHE, po wamasile Yesu kwalamulila
wakulijiganya wakwe, nipo watyosile pelepo
nekwaula kwiganya nekulalika m'misi jao.
Po wapilikene Yohana m'nyumba mwakutawila ma- 2
sengo ga Kristo, nipo watumile ni wakulijiganya, ne- 3
kumti, Ana umwe juakwisa 'jula, natimuno tukalolele
'juine? Yesu nekwanga nekumti, Mkajendeje mkamsalile 4
Yohana indu i mkupikana i mkulola; wakutatala akupo- 5
chela kulola kwao, wakupunduka akwenda, wamatana
akupola, wangapikana akupilikana, wauwe akwimuswa,
wa ulanda akwete utenga wambone wosalilwe. Aku- 6
kondwa jua ngakuwala ligongo une. Mkutyoka we- 7
lewo, Yesu nekutanda kuwelecheta kwa maunjili ya Yo-
hana, Mwakopochele kuja kwipululu kuti mkalole chi-
chi? litete lyakutenganyika ni mbungo? Nambo mwa- 8
kopochele kuti mkalole chichi? Mundu juamwale ni 9
nguo jakolowa? Nale, wakuwala nguo jakolowa ali
m'nyumba sya waimwene. Nambo mwakopochele chi-
chi? Kuti mkalole mprofeti? Elo! ngumti umwe
kupunda ni mprofeti. Juelejo no juejula jua wamle- 10
mbile,

"Nale, ngumtuma jua mtenga juangu paujo
penumwe,
Juatakolochesye litala lyenu paujo penu."

Chisimu'cho ngumti umwe, Mwa wandu wapagwile 11
na achakongwe nganajimuka juapundile ni Yohana
mBatisa; nambo juali juamnandi m'uchimwene wa mwi-
nani apundile najo. Mkutanda pa mowa ga Yohana 12
mBatisa mpaka sambano, uchimwene wa mwinani uku-
kanichiswa, wakukanichisya akuukamula ni machili.
Waprofeti wosepe ni malumulo gawelechetele mpaka 13
Yohana. Namkusosa kupochela, juelejo no Eliya juata- 14
kajise. Juana mapilikanilo gakupikana akapilikaneje. 15

16 Nambo tingalandanichisye uli chisukulu achi? Chiku-
landana ni wanache wakutama pa nganya wakwakolanga
17 achimjao, nekuti, Twajimbile, ngunumyina; twalisile,
18 ngunumtenda malilo. Pakuti waiche Yohana, juangalya
19 juangang'wa, nipo akuti, Akwete lisoka. Mwanagwao
mundu aiche achilyaga aching'waga, nipo akuti, Nimlole
mundu juakulilisya juakung'welesya, mbosangagwao wa
misongo ni wakusakala. Lunda luli lualugoloche ni ma-
sengo gakwe.
20 Nipo watandite kwamuka misi 'jo mu gatendelwe
21 gamajinji ga machili gakwe, Ulaje uwe wenumwe Ko-
razin! Ulaje uwe wenumwe Betsaida! ligongo ganga-
tendelwe machili m'Turo ni Sidoni ga gatendelwe
mwenumwe, angapitikwiche kalakala mwikamambo ni
22 liu. Nambo ngumti umwe, lyuwa lya magambo,
23 somsauche kupunda ni Turo ni Sidoni. Nomwe
wakwe, Kapernaum, ana somchikweswa kwinani!
somchituluswa ku Hades; ligongo gangatendelwe
m'Sodom machili ga gatendelwe mwenumwe, anga-
24 sigele mpaka lelo. Nambo ngumti umwe, lyuwa lya
magambo, somsauche kupunda ni chilambo cha Sodom.
25 Ke katema 'ko Yesu nekwanga nekuti, Ngumlapila
'Mwe Atati, Ambuje wa kwinani ni kusa 'kuno, pakuti
mwasisile aii pa wa lunda ni wakumanyilila, nekwa-
26 unukulila wanache: elo, Atati, pakuwa kwambone
27 kwati 'yoyo m'meso genu. Indu yosepe ipegwile kwa-
ngune ni Atati: nganakugwa wakumanya Mwanache
akawe Atati: soni nganakugwa wakumanya Atati aka-
we Mwanache, ni juakusosa Mwanache kuti akambu-
28 nukulile. Mjise kwangune, wosepe umwe wakusaka-
29 lika wakusitopelwa, nipo sinjimpumusya. Mtwichile
lujinga luangu, mlijiganye kwangune; ligongo ndili
juakutulala juakuligosa m'mtima; nipo somchipumula
30 m'mitima jenu. Pakuti luanganonopa lujinga luangu,
katundu juangu ajalwiche.

12 KATEMA 'ko Yesu nekupita pa migunda lyuwa
lya Sabato: sala jakwete wakulijiganya wa-
kwe, nipo watandite kupulula masache ga trigu, neku-
2 lya. Nambo waFarisayo po waweni, nekumti, Nale,
wakulijiganya wenu akutenda changakomboleka ku-
3 tenda lyuwa lya Sabato. Nambo watite, Ana ngunu-
mbalanga yatesile Daud, po jamkwete sala, ni welewo

waliji pampepe najo, kuti wajinjile m'nyumba ja Mulu- 4
ngu nekulya mkato wakulosya, wangakomboleka kuti
alye juelejo, namuno welewo waliji pampepe najo,
nambo wambepesipe? Ana ngunumbalanga soni 5
m'malamulo, kuti, lyuwa lya Sabato wambepesi m'nyu-
mba ja mbepesi akwalusya Sabato, nipo ali wangale-
mwa? Nambo ngumti umwe, kuti juamkulungwa ni 6
nyumba ja mbepesi ali pepano. Nambo mungamanyi- 7
lile chati uli achi, Ngusosa chanasa ngati mbepesi,
ngukunumwagomela wangalemwa. Pakuti Mwanagwao 8
mundu ali mbujegwe Sabato.

Nipo watyosile pelepo nekwinjila m'sunagogi mwao: 9
nale, mundu juana mkono wojumu. Nipo wambusisye 10
kuti, Ana kukomboleka kukosya umi lyuwa lya Sabato?
kuti ambelechetele. Nipo watite, Ana mundu juapi 11
juenumwe juatakole ngosa jimpepe, nakugwa jelejo
mwisimbo lyuwa lya Sabato, ambi angati tajikamule,
nekujilookola? Angati ukusileje mtengo wa mundu 12
ni mtengo wa ngosa! Ligongo alili kukomboleche ku-
tenda yambone lyuwa lya Sabato. Nipo watite kwa 13
mundu 'jo, Mjongole mkono wenu. Nipo waujongwele:
nipo waposile mpela wine ujakwe. Nambo waFari- 14
sayo 'wo wakopweche, nekutawa lukumbi ya juelejo ya
ujonasiche wakwe. Yesu mkumanyilila nekutyoka pe- 15
lepo; wajinji nekumkagula; nipo waposisye wosepe, 16
nekwasalila kuti akasamlanjila: kuti imalichiche yawe- 17
lechetelwe ni Isaya mprofeti, achitiji,

"Nimlole juakutumika juangu jua nimsagwile; 18
Juamnonyelwe juangu jua ukusechelela najo
mtima wangu:
Tingambichile juelejo Msimu wangu,
Nipo tasale kulamula pa waMakosyo.
Ngakangana, ngagumila; 19
Ngapali juatapilikane malowe gakwe m'ma-
kondo.
Litete lyejuuche ngalitemanya, 20
Chosi chakutuka ngachisima,
Mpaka po tatume kulamula kuti kumalichiche
pakupunda.
Lina lyakwe talikulupilile waMakosyo." 21

Pelepo nipo wamjigalile juamasoka, juakutatala 22
juangapawecheta; nipo wamposisye, we utende 'o walo-

23 lite nekuwelecheta juangapawecheta 'jo. Maunjili gana
gose nekulapa nekuti, Ana jueleju no mwanagwao
24 Daud? Po wapilikene nambo wa Farisayo, nekuti, Jue-
lejo juangakoposya masoka akawe m'Beelzebub mchi-
25 mwene jua masoka. Mkumanyilila nganisyo syao, nipo
watite, Uchimwene wose wakupanduchilana ni usyene
utesile masame; musi wose namuno nyumba jose jaku-
26 panduchilana ni jisyene ngijijima: Setani nakumtyosya
Setani, akupanduchilana ni msyene; nipo tiujime uli
27 uchimwene wakwe? Nawaga une m'Beelzebub ngu-
koposya masoka, achiwana wenu akugakoposya m'ndu-
28 ni? welewo menema sachiwa wakulamula wenu. Na-
waga une m'Msimu wa Mulungu ngukoposya masoka,
pelepo uchimwene wa Mulungu nipo uiche kwenumwe.
29 Soni, ana uli juine akupakombola kwinjila m'nyumba
ja jua machili, nekusumula chipanje chakwe, akawe
akamtawe kaje jua machili 'jo? Pelepo nipo tapako-
30 mbole kusumula nyumba jakwe. Juana juose jua
akanawa jua pampepe none ali juatindene none; jua-
31 ngaunganya pampepe none akumwasya. Menema ngu-
mti umwe, Kulemwa ni kusocheya kose tikutondowelwe
kwa wandu; nambo kumsocheya Msimu Waswela kwa-
32 ngatondowelwa. Juana juose tambechetele Mwanagwao
mundu, sikuchimtondowechela; nambo juatawe juose
tambechetele Msimu Waswela, ngisikumtondowechela,
natimuno pa ndala 'sino natimuno pa ndala syakwisa.
33 Kanga mkatende mtela wambone, ni isogosi yakwe
yambone; kanga mkatende mtela wangalumbana, ni
isogosi yakwe yangalumbana: pakuti mtela umanyiche
34 ni isogosi yakwe. Umwe wanache wa mapiri, ana
umwe, wakuwa wakusakala, mkupakombola kuwele-
cheta yambone? pakuti pakwikuta mtima ukamwa
35 ukuwecheta. Mundu juambone m'chipanje chakwe
chambone akukoposya yambone; mundu juakusakala
m'chipanje chakwe chakusakala akukoposya yakusa-
36 kala. Ngumti umwe, kuti malowe gose ga mtega ga
tawelechete wandu, sachilisala ya gelego lyuwa lya
37 magambo. Pakuti ni malowe genu somchiwa juamli-
sale, ni malowe genu somchiwa juamgomeche.
38 Nipo wajanjile wakulemba ni waFarisayo wane kuti,
Mjiganyo tukusosa kulola chimanyililo cha kwenu.
39 Nambo wajanjile nekwati, Chisukulu chakusakala ni cha

chikululu chikusosa chimanyililo; chimanyililo ngisichi-
pelekwa nambo chimanyililo cha Yona mprofeti'jula:
pakuti mpela Yona waliji m'chitumbo mwa namu- 40
ngumi mowa gatatu ni ilo itatu; ni iyoyo Mwanagwao
mundu sachiwa m'mtima mwa chilambo mowa gatatu
ni ilo itatu. Wandu wa ku Nanawi sachijima m'maga- 41
mbo ni wanache wa sambano, nekwagomela; ligongo wa-
pitikwiche pa kulalika kwa Yona; nale, juapundile ni
Yona ali pepano. Mchimwene juamkongwe jua ku- 42
mwela sachijima m'magambo ni chisukulu achi, ne-
kuchigomela; ligongo aumile kumbesi kwa ilambo
kukupilikana lunda lua Sulemani. Nale, juapundile ni
Sulemani ali pepano. Nambo lisoka lya usakwa, pe 43
likopweche m'mundu, likupita pa makalekalepe, lichiso-
saga kupumula, nginilikusimana. Nipo likuti, Tingauje 44
kunyumba kwangu ku naumile 'kula; pe liiche 'po,
nekujisimana jangali kandu jajipyajile, jajikolosye.
Pelepo nekwaula, nekutola pampepe ni lisyene masoka 45
gane msano ni gawili gakusakala kupunda ni lisyene,
nipo gakwinjila nekutama mwelemo: yakumalichisya
ya mundu juelejo nekuwa yakusakala kupunda ni ya-
kutanda. We utende 'o tiitendeche nombe nao ni
chisukulu achi chakusakala.

Ali chiwelechetele kwa maunjili, nale, achikulugwe 46
ni achalongogwe nekwima pasa, achisosaga kuwelecheta
najo. Juine nipo wamtite, Nale achikulu wenu na 47
'chalongo wenu akwima pasa, achisosaga kuwelecheta
kwenumwe. Nambo wajanjile nekwati wamsalile 'wo, 48
Achikulu wangu nduni? achalongo wangu wani? Nipo 49
watambalichile wakulijiganya wakwe mkono wakwe,
nekuti, Nale, achikulu wangu na'chalongo wangu.
Pakuti juatawe juose tatende lisosa lya Wese wangu 50
wa mwinani, ali mlongogwangu, ni mlumbu wangu ni
mchikulugwangu.

13 LYE lyuwa alyo nekukopoka Yesu m'nyumba
'mo, nekutama m'mgulugulu nyasa. Nipo 2
gamsonganile maunjili gamakulungwa gati wajinjile
m'wato nekutama: maunjili gosepe 'go nekwima munje-
ngwe. Nipo wawechetele yejinji mu itagu, kuti, Nale 3
juakupanda 'jo akopweche kukupanda; mkupanda 'mo, 4
sine nekugwa m'mgulugulu litala, nekwika ijuni nekusi-
mala; sine nekugwa pa maganga pangakola litaka 5

lyejinji: nekumela papopo ligongo nginisikola litaka lya-
6 kwendesya; pakukwela lyuwa, nipo syatiniche; ligongo
7 nginisikola michiga, nipo syanyasile: sine syagwile pa
8 miwa; miwa 'jo nekumela nekusinyolosya; sine sya-
gwile pa chajila, nekusogola sine mwanda, sine makumi
9 msano na limo, sine makumi gatatu. Juakwete mapi-
likanilo, akapilikaneje.
10 Wakulijiganya wakwe nekwika, nekumti, Ligongo
11 chichi mkwawelechetela mu itagu? Nipo wajanjile,
nekwati, Kwenumwe kupegwile kuti mkamanyilile
ya chimamo ya uchimwene wa mwinani, nambo kwa
12 'wawa kwangapegwa. Pakuti juana juose juakwete,
tiichipegwa kwa jueleju, nipo sachijikuta; nambo juana
juose juangakola siichisumulilwa matimuno yakwete.
13 Lye ligongo 'lyo ngwawelechetela mu itagu; pakuti achi-
lolaga ngakulola; achipilikanaga ngakupilikana namuno
14 ngakumanyilila. Kwa welewo nekugumbalichika ku-
welechetela kwa Isaya, kuti,

"Mkupilikana somchipilikana, nipo ngum'manyi-
lila kose;
15 Mkulola somchilola, nipo ngumbona kose:
Pakuti mtima wa wandu 'wa utekunakana,
Mapilikanilo gao gangapilikana 'chenene,
Ku meso gao ate kusisina;
Atakuwona ni meso gao,
Atakupilikana ni mapikanilo gao,
Atakumanyilila ni mitima jao,
Atakupitikuka soni.
Ndakwakosya welewo umi."

16 Nambo gakujinichilwa meso genu, ligongo gakulola:
17 ni mapilikanilo genu, ligongo gakupilikana. Chisimu
'cho ngumti umwe kuti waprofeti ni wagoloka wajinji
wasosile kwiwona indu i mkwilola umwe, nipo nganai-
wona; kupilikana i mkwipilikana umwe, nipo nganai-
18 pilikana. Umwe mpikane menema chitagu cha juaku-
19 panda. Pakupikana mundu lilowe lya uchimwene,
pangalimanyilila, nekwika juakusakala, nekuchisumula
chapandiche m'mtima mwakwe. Juelejo no juejula
20 juapandiche m'mgulugulu litala. Juejula juapandiche
pa maganga, no juakupilikana lilowe, nekulipochela
21 papopo, nekusechelela; nganakola mchiga msyene,
nambo akutama panandi: pakwika yakusakalisya ni

yakusausya ligongo lilowe, akukuwala papopo. Juejula 22
juapandiche pa miwa, juelejo no juakupilikana lilowe;
nganisyo sya ya sambano, ni ulamba wa chipanje,
nekunyolosya lilowe, nekuwa juangasogosya. Juejula 23
juapandiche pa chajila, juelejo no juakupilikana lilowe,
nekulimanyilila; kusogola juakusogola nekusogosya
wane mwanda, wane makumi msano ni limo, wane
makumi gatatu.

Chitagu chine nipo awisile pa welewo, kuti, Uchimwe- 24
ne wa mwinani ukulandanichika ni mundu juapandile
mbeju syambone m'mgunda mwakwe: nambo mkugona 25
wandu, juamagongo juakwe nekwika nekupanda namso-
ngole pa trigu 'jo, nekwaula. Nambo pakumela mela, 26
pa kusogosya isogosi, nipo awoneche namsongole nombe
najo. Achikapolo wa asyene nyumba nekwika, neku- 27
mti, Ambuje ambi angati mwapandile mbeju syambone
m'mgunda mwenu? Namsongole juakwe aumile kwapi?
Nipo watite, Mundu juamagongo atesile aii. Achika- 28
polo nekumti, Ana mkusosa kuti tujaule tuunganye?
Nipo watite, Ngwamba; mtakutupula trigu pampepe 29
najo kanga po mkuunganya namsongole'jo; wana wawili 30
akamele pampepe, mpaka ku masika; katema ka
masika tingatagulile wakugungula, Mkaunganye kaje
namsongole 'jo, mkatawe matita, kuti mkajoche; nambo
mkaunganye trigu m'ngokwe mwangu.

Chitagu chine nipo wawichile, kuti, Uchimwene 31
wa mwinani ulandene ni lusongolo lua mbeju sya
mbumbi, lu watosile mundu, nekulupanda m'mgunda
mwakwe; jili jajinandi ni mbeju sine syose; nambo pe 32
jimesile, jili jajikulungwa ni maukutu, nekuwa mtela,
mpaka kwika ijuni ya kwinani nekutama m'nyambi
syakwe.

Chitagu chine nipo wawelechetele: Uchimwene wa 33
mwinani ulandene ni chilungo, chi watosile mundu,
nekuchisisa mu ipimo itatu ya utandi, mpaka kuchesuka
wosepe.

Indu aii yosepe nipo wawechete kwa maunjili mwita- 34
gu; wangali chitagu nganawawelechetela kandu: kuti 35
ikagumbalichiche yawelechetelwe ni mprofeti, kuti,

"Tingaugule pakamwa pangu ni itagu;
Tingakolanje indu yakusisika kutandilila panda-
ndo ja kusa 'kuno."

36 Nipo walesile maunjili 'go, nekwinjila m'nyumba:
nekwika wakulijiganya wakwe, kuti Mtugopolele chitagu
37 cha namsongole jua m'mgunda. Nipo wajanjile, nekuti,
Juakupanda mbeju syambone no Mwanagwao mundu;
38 mgunda no ya kusa 'kuno; mbeju syambone, welewo no
achiwana wao uchimwene; namsongole no achiwana
39 wao juakusakala: juamagongo juapandile no Setani;
masika no kumalichisya kwa ya kusa 'kuno; wakugu-
40 ngula no wamitenga. Menema mpela namsongole aku-
unganyika nekupya ni moto, iyoyo tiiwe m'kumalichisya
41 mwa ya kusa 'kuno. Mwanagwao mundu sachatuma
wamitenga wakwe, nipo sachisagula yakukuwasya yose
m'uchimwene wakwe, ni wakutenda yangalumbana,
42 nipo sachaponya ku chisisa cha moto: kweleko kwana
43 kulila ni kulumanganya kwa meno. Soni nipo sachi-
wala wakugoloka mpela lyuwa m'uchimwene wa Wese
wao. Juana mapilikanilo akapilikane.
44 Uchimwene wa kwinani ulandene ni chipanje chachi-
sisilwe m'mgunda; chi wachisimene mundu, nekuchisisa;
ligongo kukondwa nipo wajawile nekusuma yosepe i
wakwete, nekusuma mgunda 'o.
45 Soni uchimwene wa Mulungu ulandene ni mundu
46 juamalonda juakusosa ngale syambone: mkusimana
jimpepe jakusile mtengo, nipo wajawile nekusuma
yosepe i wakwete, nekujisuma.
47 Soni uchimwene wa kwinani ulandene ni luau, lu
luaponyiche m'nyasa, nekusonganya ngosyo syosepe: pe
48 luagumbele, nipo waluutile kunjengwe; nipo watemi,
nipo wasiungenye syambone mu iwiga, nambo syanga-
49 lumbana wasijasile kusa. Iyoyo siichiwa m'kumalichisya
mwa ya kusa 'kuno: wamitenga sachikopoka, sachasagu-
50 lanya wakusakala pa wagoloka, nipo sachaponya ku
chisisa cha moto; kweleko kwana kulila ni kulumanya
kwa meno.
51 Ana mtekumanyilila aii yosepe? Nipo wamtite,
52 Elo. Nipo watite, Menema wakulemba wosepe wate-
ndeche wakulijiganya wa uchimwene wa mwinani,
alandene ni mundu msyene nyumba juakukoposya pa
chipanje chakwe indu ya sambano ni ya kala.
53 Yawoneche, po wamasile Yesu itagu aii, nipo watyo-
54 sile pelepo. Mkwika kumangwao, nipo wajigenye
m'sunagogi mwao nipo walapile nekuti, Lunda lua

'juju luaumile 'kwapi, ni machili gamakulungwa aga?
Ambi angati ajuju no mwanagwao mfundi? Angati 55
watelwe achikulugwe Maryamu? achalongo wao, Yakob,
ni Yusuf, ni Siman, ni Yudas? Ambi achalumbu wao, 56
angati wosepe ali nowe? Indu aii ya ajuju iumile
kwapi menema? Wosepe nekukuwala ligongo juelejo. 57
Nambo Yesu watite, Mprofeti nganawa juangali chi-
chimbichisyo, nambo m'chilambo mwakwe ni m'nyumba
mwakwe. Kweleko nganatenda machili gamakulungwa 58
gamajinji ligongo nganamkulupilila.

14 KE katema 'ko Herode mchimwene wapilikene
lumbili lua Yesu, nipo watite kwa wakutu- 2
mika wakwe, Juelejo no Yohana mBatisa 'jula; ajimwi-
che kwa wauwe; lye ligongo 'lyo machili gelego gaku-
tenda najo. Pakuti Herode atekumkamula Yohana, 3
nekumtawa, nekumbika m'nyumba mwakutawila, ligo-
ngo lya Herodiade asono wao mpwakwe Filipo. Pakuti 4
Yohana wamtite, Ngeikomboleka kuti mkoleje juelejo.
Po wasosaga kumbulaga, wajogwepe wandu, ligongo 5
watiji ali mprofeti. Nambo pe lyaiche lyuwa lya 6
kupagwa kwa Herode, mwanagwao Herodiade ne-
kwina pachilikati, nekumsechelesya Herode. Nipo 7
walangene, nekulumbila kuti tampe i tiiwe yose i tajuje.
Juelejo mkulijiganya pa'chikulugwe, watite, Mbani mu 8
mbale mtwe wa Yohana mBatisa. Mchimwene nekupi- 9
kana chanasa; nambo ligongo lya malumbilo gakwe, ni
lya welewo watamaga kulya najo, walamwile kuti
upegwe; nipo watumile, nekumsinga Yohana mwakuta- 10
wila 'mo. Mtwe wakwe nekujigalwa mu mbale, neku- 11
pegwa kwa mwali 'jo; nipo wajigele kumpa mchiku- 12
lugwe. Wakulijiganya wakwe nekwika, nekutola mte-
mbo, nekuujasa; nipo wajawile nekumsalila Yesu.

Po wapilikene Yesu, nipo watyosile pelepo m'wato, 13
kuja kwipululu kuchisyepela: mkupikana maunjili 'go,
nipo wamkagwile ku mkuli kutyochela pa misi. Nipo 14
wakopweche, nekuwona maunjili gamakulungwa, nipo
wakwete chanasa nawo, nekwaposya wakulwala wao.
Mkwika ligulo, nekumyichila wakulijiganya wakwe, 15
achitiji, Pepano pepululupe, ndawi sambano sipite;
kajausyeni maunjili 'go, kuti gajinjile m'misi galisu-
mile yakulya. Yesu nambo watite, Nganakola chaku- 16
sowa chakwaulila; mwape umwe kuti alye. Nipo 17

wamtite, Pepano tukwete mikato msanope, ni so-
18 mba siwili. Nipo watite, Aiche najo akuno kwa-
19 ngune. Nipo walulile maunjili kuti gatame pasi pa
mopo; nipo watosile mikato msano 'jo, ni somba
siwili 'syo, mkulola mwinani, nekujinichila nekuga-
wanya nekwapa wakulijiganya mikato, wakulijiganya
20 nekugapa maunjili. Wosepe nekulya, nekwikuta. Nipo
walokwete mesa 'go gasigele, ngalala likumi ni
21 siwili syasigumbale. Wosepe walile'wo waliji kanga
achalume mianda makumi msano, kwisa achambu-
mba ni wanache.
22 Nipo wakanichisye papopo wakulijiganya kuti aji-
njile m'wato, amlongolele kuja pesi, msyene aka-
23 jausye maunjili. Panyuma wajawisye maunjili'go,
nipo wakwesile petumbi pachisyepela kukupopela:
24 pakwika ligulo, waliji kukoko jikape. Nambo wato
waliji pakati nyasa we utende 'o, walasile ni ma-
25 tumbela: pakuti mbungo jaliji ku meso. Pa ulonda
wa kacheche wa chilo, nipo waichile kwa welewo
26 achendaga m'nyasa. Wakulijiganya po wambweni
alimkwenda pa nyasa, nipo wapwelele, kuti, No chi-
lengwalengwa; nipo wagumisile ligongo woga. Na-
27 mbo Yesu wawelechetele papopo, kuti, Msechelele;
28 ndi une; mkajogopa. Petro nipo wamjanjile, neku-
ti, Ambuje, nimbaga umwe, mundagulile kuti nyi-
29 se kwenumwe pa mesi. Nekuti, Mjise. Petro ne-
kutuluka m'wato, nekwenda pa mesi kuti ajise kwa
30 Yesu. Po walolite mbungo, nipo wajogwepe, mku-
tanda kutitimila wagumisile kuti, Ambuje, mungu-
31 lupusye. Papopo Yesu nekutambalika mkono wakwe
nekumkamula, nekumti, Umweji juana chikulupi cha-
32 chinandi, ligongo chichi mtekuwanichisya? Po wa-
33 kwesile m'wato, mbungo nekumyalala. Welewo wa-
liji m'wato nekumtindiwalila kuti, Yakuonatu, umweji
muli Mwanagwao Mulungu.
34 Po wajombweche nipo waiche kumkuli, ku Genesereti.
Po wam'manyilile wandu wa kweleko, nipo watumile
kosepe kusyungulila kweleko; nipo wamjigalile waku-
35 lwala wosepe; nipo wamchondelele kuti agambe kukwaya
pa lujenje lua chakuwalila chakwe; wana wose wa wa-
mkwaiye waposile.

15 NIPO waiche kwa Yesu kuuma ku Yerusalemi
waFarisayo ni wakulemba, kuti, Wakuliji-
ganya wenu akuulemwechesya msyungu wa achakulu- 2
ngwa ligongo chichi? pakuti ngakunawa m'yala yao
pakulya mkato. Nipo wajanjile nekwati, Ligongo chichi 3
mkulilemwechesya nomwe wakwe lilamusi lya Mulungu
ligongo lya msyungu wenu? Pakuti watite Mulungu, 4
Mchimbichisye wese wenu na 'chikulu wenu: ni, Jua-
kumlambuchisya wesegwe namuno mchikulugwe, kuuwa
akauwe. Nambo mkuti umwe, Juatawe juose tajile 5
kwa wesegwe namuno mchikulugwe, Chi chili chose
changune chingamkamwisye umwe no mtuka *wa*
Mulungu; ngamchimbichisya wesegwe. Nipo mteku- 6
tenda ga mtega malowega Mulungu ligongo lya mysungu
wenu. Umwe wa ulamba, Isaya wawelechetele 'chenene 7
ya umwe, kuti,

"Wandu awa akunyimbichisya ni ngomo syao; 8
Nambo mtima wao utalikangene none.
Akungokomesya pa mtega, 9
Achijiganyaga yakwiganya yao ngani sya wandu."

Nipo wawilasile liunjili, nekwati, Mpikane, m'manyili- 10
leje: Ngati chakwinjila m'kamwa chakumtendesya 11
mundu juakuwanda: nambo chakukopoka m'kamwa
mwakwe, achichi chikumtendesya mundu juakuwanda.
Nipo waiche wakulijiganya, nekumti, Ana mkumanya 12
kuti waFarisayo wakuwele po wapilikene lilowe 'lyo?
Nambo wajanjile nekuti, Mbeju syana syose syakanasi- 13
panda Wese wangu wa mwinani tisitupulwe. Mwaleche
welewo: ali wakulongolela wakutatala. Juakutatala 14
na tamlongolele juakutatala, wana wawili tagwe mwisi-
mbo. Petro nekwanga nekumti, Mtusalile chitagu achi. 15
Nipo watite, Ana nomwe wakwe wangali umanyilisi, 16
sambano jose? Ana ngomkumanyilila, kuti chi chili 17
chose chakwinjila m'kamwa chikupita m'chitumbo,
nekwasika ni manyi? Nambo indu yakukopoka m'ka- 18
mwa ikukopoka m'mtima, nekumtendesya mundu juaku-
wanda. Pakuti mu mtima ikukopoka nganisyo syanga- 19
lumbana, uulasi, ikululu, ilyelye, uwii, mboni syasinami,
masocheyo: yelei no indu yakumtendesya mundu jua- 20
kuwanda; nambo kulya ni mikono janganawa kwanga-
mtendesya mundu juakuwanda.

Yesu nipo watyosile pelepo, nekuuja ku chilambo cha 21

22 Turo ni Sidon. Nale juamkongwe jua Kanani nipo
watyosile ku mipika 'jo, nekugumila, kuti, Mundendele
chanasa, Ambuje, umwe Mwanagwao Daud; mwanangu
juamkongwe akusakalika mnope ni lisoka. Nambo
23 nganamjanjila kandu. Wakulijiganya wakwe nekwika,
nekumchondelela, kuti, Mkamtyosye juamkongwe;
24 ligongo akugumila panyuma jetu. Nambo wajanjile
nekuti, Nginindumwa akawe ku ngosa syasijasiche sya
25 nyumba ja Israeli. Nambo waiche juamkongwe 'jo,
26 nekumtindiwalila, kuti, Ambuje mungamusye. Nambo
wajanjile, nekuti Ngeikomboleka kutola mkato wa
27 wanache, nekusiponyechesya mbwa. Nambo watite,
Elo, Ambuje: pakuti mbwa sikulya ndikatika syakugwa
28 pakulila pa ambuje wao. Yesu nipo wajanjile nekumti,
'Mwe juamkongwe, chachikululungwa no chikulupi che-
nu; chimtendechele mpela chi mkuchisosa. Mwanagwao
nipo waposile kutanda pa katema 'ko.
29 Yesu nipo watyosile pelepo, nekuwandichila ku nyasa
ja Galilaya; nipo wakwesile kwitumbi nekutama pelepo.
30 Nipo gamyichile maunjili gamakulungwa ga gakwete
pampepe nago wakupunduka, wakutatala, wangapawe-
cheta, wakulemala ni wane wajinji, nipo gaponisye
31 welewo pa masajo gakwe; nipo waposisye; we utende 'o
liunjili lyalapile, pakulola wangapawelecheta alimkuwe-
lecheta, wakulemala ali wajumi, wakupunduka alimkwe-
nda, wakutatala alimkulola; nipo wamkwesisye Mulungu
wa Israeli.
32 Yesu nipo wawilasile wakulijiganya wakwe, nekuti,
Ngwete chanasa ni liunjili 'lyo, ligongo sambano alonjele
none mowa gatatu nipo nganakola chakulya: ngongu-
sosa kwajausya wangalya, atakukomoka kanga mwitala.
33 Wakulijiganya nekumti, Kwapi tutuwone mwipululu
mikato jamijinji jati tulijikutisye liunjili lyekulungwa
34 liati 'ii 'li? Yesu nekwati, Ana mkwete mikato jilingwa?
Nipo watite, Msano ni jiwili, ni somba syasinandi syaku-
35 walanjika. Nipo watagulile liunjili kutama pasi; nipo
36 watosile mikato msano ni jiwili 'jo ni sombo 'syo; nipo
wajinichile, nekugawanya nekwapa wakulijiganya, waku-
37 lijiganya *nekwapa* maunjili'go. Wosepe nekulya, nekwi-
kuta, wagalokwete mesa gasigele iselo msano ni iwili
38 yegumbale. Wosepe walile 'wo waliji achalume mianda
39 makumi mcheche, kwisa achambumba ni wanache.

Nipo wagajawisye maunjili, nekwinjila m'wato nekwika
ku mipika ja Magadan.

16 NIPO waiche waFarisayo ni waSadukayo, mku-
mlinga, nipo wambusisye kuti awalosye chi-
manyililo cha kwinani. Nambo wajanjile nekwati, Ligulo 2
mkuti, Kuswele 'chenene: pakuwa kwinani kwati pyu.
Kundawi soni, Lelo ula; pakuwa kwinani kwati pyu ni 3
bi. Mkupakombola kulolechesya ngope ja kwinani;
nambo ngomkupakombola kulolechesya imanyililo ya
ndawi 'sino. Wandu wakusakala ni wa chikululu 4
akusosasosa chimanyililo; ngechipali chimanyililo cha-
kupegwa kwa welewo, nambo chimanyililo cha Yona.
Nipo walesile welewo, nekutyoka.

Wakulijiganya wakwe mkwika line lisi nekuliwalila 5
kujigala mikato. Nekwati Yesu, Nale, mkalolechesye 6
chilungo cha waFarisayo, ni waSadukayo. Nipo wawele- 7
chetene mwa'chimsyenepe, kuti, Ngunutujigala mikato.
Yesu mkuwona nekuti, Umwe wana chikulupi chachi- 8
nandi, ligongo chichi mkuwelechetana mwa 'chimsye-
nepe, ligongo ngunumkola mikato? Ana ngunum'ma- 9
nyilile, ngomkukumbuchila mikato msano ja mianda
makumi msano ni ngalala silingwa mwalokwete? Na- 10
muno mikato msano ni jiwili ja mianda makumi mche-
che, ni iselo ilingwa mwalokwete? Ana uli ngomku- 11
manyilila kuti nginimbecheta kwenumwe ya mikato?
Nambo mkalolechesye chilungo cha waFarisayo ni wa-
Sadukayo. Nipo wamanyilile kuti nganatagulila kuti 12
akalolechesye chilungo cha mikato, nambo chijiganyo
cha waFarisayo ni waSadukayo.

Po waiche Yesu ku chilambo cha ku Kaisariya 13
Filipo, nipo wausisye wakulijiganya wakwe, kuti, Ana
akuti uli wandu, Mwanagwao mundu nduni? Nekuti, 14
Wane Yohana mBatisa; wane Eliya: ni wane Yere-
miya, namuno jumo jua waprofeti. Nipo watite, 15
Nambo mkuti umwe uli, Une nduni? Siman Petro 16
nekwanga nekuti, Umwe muli Kristo, Mwanagwao
Mulungu wajumi. Yesu nekwanga, nekumti, Waku- 17
kondwa umwe, Siman Bar-Yona: ligongo nyama ni
miasi nginijimbunukulila umwe, nambo Wese wangu wa
mwinani. None ngumti umwe kuti, Umwe muli Petro, 18
ni pa lwala alulu tingatawe church changu; ni matanga
ga Hades ngagachilimbilila chelecho. Sinjimpa umwe 19

iugulilo ya uchimwene wa mwinani: chana chose chi
mkutawa pasi 'pano, tichitawilwe mwinani: chana chose
20 chi mkugopola pasi'pano, tichigopolelwe mwinani. Nipo
walulile wakulijiganya wakwe kuti akasatagulila wandu
kuti ali Kristo.
21 Mkutanda ke katema 'ko Yesu nekwawonesya waku-
lijiganya wakwe, kuti akawajilwe kwaula ku Yerusa-
lemi, kusauka yejinji na 'chakulungwa ni wambepesi
wa'chakulungwa, kuuwa, lyuwa lya katatu kujimuswa
22 soni. Petro nekumtola, nekutanda kumjamuka, kuti,
Chanasa chiwe nomwe Ambuje; nambo aii ngisiiwa ya
23 kwenumwe. Nambo wagalawiche, nekumti Petro,
Pita munyuma mwangu, Setani: muli chakukuwasya
changu: ligongo ngomkupikanichisya indu ya Mulungu,
24 nambo indu ya wandu. Nipo watite Yesu kwa waku-
lijiganya wakwe, Nakusosa mundu kungagula, akali-
25 kane, akajigale mgomba wakwe akangagule une. Pa-
kuti juali juose juakusosa kuukulupusya umi wakwe
taujase; juali juose taujase umi wakwe ligongo lya
26 uneji tausimane. Ana mundu tapatile chichi, nawaga
taunganye ilambo yosepe nekwasa umi wakwe? Ana
27 mundu tatindanye umi wakwe ni chichi? Pakuti
Mwanagwao mundu tajise m'lumbili lua Atati wakwe,
ni wamitenga wakwe, nipo tapeleche kwa wosepe ma-
28 linga ni masengo gao. Chisimu 'cho ngumti umwe,
Apali wane wa'wawa wakwima pepano, wa ngasapasya
kuuwa, mpaka po tamlole Mwanagwao mundu alimkwisa
m'uchimwene wakwe.

17 PANYUMA 'po gapite mowa msano na limo,
Yesu nekwaula nawo Petro ni Yakob ni Yo-
hana mpwakwe, nekwajigalila kwitumbi lyeleu ku
2 chisyepela: nipo wasyuchile pa meso pao: ngope jakwe
nekuwala mpela lyuwa, yakuwalila yakwe nekuswejela
3 mpela lilanguka. Nale, nekwawonechela Musa ni
4 Eliya achikungulukaga pampepe najo. Petro nekwa-
nga, nekumti Yesu, Ambuje, kuli kwambone uwe tuwe
akunokuno: namkusosa, tindawe pepano masakasa ga-
tatu; line lyenumwe, line lya Musa, line lya Eliya.
5 Akanamale kuwelecheta, nale liunde lyakulanguka
nekwaunichila: nale lilowe lyaumile kwiunde 'ko, lichi-
tiji, Ajuju no Mwanangu juamnonyele, ngusechelela
6 najo; mkampikane. Powapilikene wakulijiganya, ne-

kugwa pa ngope syao, kogopa wajogwepe kwakujinji.
Nipo waiche Yesu, nekwakwaya, nekuti, Jimukani, 7
mkajogopa. Mkunyakula meso gao, nganawona wandu, 8
akawe Yesu jikape.

Mkutuluka mwitumbi 'mo, Yesu nekwalulila nekuti, 9
Mkosomtagulila kwa wandu i mwaiweni 'yo, mpaka
kwimuka kwa wauwe Mwanagwao mundu. Wakuliji- 10
ganya wakwe nekumbusya, kuti, Ligongo chichi akuti
wakulemba, Eliya akawajilwe kwisa kaje? Nipo waja- 11
njile nekuti, Eliya kwisa akwisa, nipo sachikolosya
yosepe: nambo ngumti umwe, kuti Eliya sambano ate- 12
kwika, nipo nganam'manya, nambo wamtesile i waso-
saga yose. Mwanagwao mundu nombe najo talaje nawo
kwati'yoyo. Nipo wamanyilile wakulijiganya kuti wa- 13
gambaga kwa welewo ya Yohana mBatisa.

Po waiche kwiunjili, nekumyichila mundu achimtindi- 14
walilaga, nekuti, Ambuje, mumtendele chanasa mwana- 15
ngu: ligongo pakuwa jua mjilinjili, nekulaga kwaku-
jinji: pakuti kawilikawili akugwa pa moto, kawilikawili
pa mesi. Nipo namjigalile kwa wakulijiganya wenu, 16
nipo nganapakombola kumkosya umi. Nipo wajanjile 17
Yesu, nekuti, Umwe wandu wangakulupilila wakupwa-
nya, timbe nomwe mowa galingwa? tisakaliche nomwe
mowa galingwa? kamjigaleni akuno kwangune. Yesu 18
nekulijamuka lisoka 'lyo nekopoka m'juelejo: mchanda
'jo nekupola ke katema 'ko. Nipo waiche wakulijiganya 19
kwa Yesu kuchisyepela, nekuti, Ligongo chichi ngunu-
tupakombola kulityosya? Nipo watite, Ligongo paku- 20
wa chachinandi chikulupi chenu: chisimu' cho ngumti
umwe, Namkwete chikulupi chati mpela lusongolo lua
mbumbi, timjile kwitumbi ali, Mtyoche apanopano, 21
mjaule ako; nipo tilityoche; ngechipali changakombo-
leka nomwe.

Ali chiwela m'Galilaya, Yesu nekwati, Mwanagwao 22
mundu tapelekwe m'yala mwa wandu; nipo sachi- 23
mbulaga, lyuwa lya katatu sachijimuswa. Nipo wakwete
chanasa chachikulungwa.

Po waiche ku Kapernaum wakupochela lupiya ne- 24
kwika kwa Petro, nekuti, Angati akulipa mjiganyo
juenu lupiya? Nekuti, Elo. Po wajinjile m'nyumba, 25
Yesu nekutanda kumbelechetela, kuti, Ana mkuti uli
Siman? waimwene wa ilambo, ana akupochela kwacheni

chilongwe namuno msongo? kwa achiwana wao, na-
26 muno kwa achalendo? Po watite, Kwa achalendo,
27 Yesu nekumti, Menema achiwana no walukosyo. Na-
mbo tutakwakuwasya, mjauleje ku nyasa, mkaponye
chisopo, mkatole somba jakutanda kuloposya; mkuu-
gula pakamwa pakwe tumsimane mbiya siwili; syelesyo
msitole, mwapele welewo umwe ni une.

18 KE katema 'ko waiche wakulijiganya wakwe kwa
Yesu, kuti, Wani nambo ali juamkulungwa
2 m'uchimwene wa Mulungu? Nipo wawilasile mwana-
3 che juamnandi, nokumbika pachilikati pao, nekuti,
Chisimu 'cho ngumti umwe; akawe mkagalauche, ne-
kuwa mpela wanache wanandi, ngumjinjila m'uchi-
4 mwene wa mwinani. Juatawe juose menema jua tali-
jalusye mpela mwanache juamnandi aju, juelejo no jua-
5 mkulungwa m'uchimwene wa Mulungu. Juatawe juose
tapochele mwanache jumo juamnandi juati 'i m'lina
6 lyangu, akumbochela une: nambo juatawe juose taku-
wasye jumo jua achanandi awawa wakungulupilila'ne,
angapundile nakukolekwa lisyago lyekulungwa pa lu-
7 kosi luakwe, nakutitimiswa m'mliwi mwa nyasa. Ulaje
uwe kwa wandu ligongo yakukuwasya! ngeikomboleka
kuti ikaikaga yakuwasya 'yo; nambo ulaje uwe kwa
8 'jojo jua ikwika najo! Nakumkuwasya mkono wenu
namuno lusajo luenu, msichite, mjase; kwinjilaga umi
juakulemala namuno juakupunduka kumtesile 'chinene
kupunda ni kuponyekaga ku moto wangamala juana
9 mikono jiwili namuno masajo gawili. Nakumkuwasya
liso lyenu, mlikolotole, mlijase: kwinjilaga umi juana
liso limo kumtesile 'chenene kupunda ni kuponyekaga
10 ku jehannum jua moto juana meso gawili. Mkalole-
chesye, mkosomnyosya wanache wanandi awawa; paku-
ti ngumti umwe, kuti mwinani wamitenga wao kulolaga
mowa gosepe ngope ja Wese wangu wa mwinani.
12 Ana mkuti uli? nakwete mundu ngosa mwanda, naku-
sokonochela jimo ja syelesyo, ambi angati akuleka ma-
kumi msano ni mcheche kwisa msano ni mcheche,
nekupita ku matumbi mchisosaga jakusokonechela 'jo?
13 Nakujisimana, chisimu 'cho ngumti umwe, akusechelela
ligongo ajojo, kupunda ni ligongo makumi msano ni
mcheche kwisa msano ni mcheche syangasokonechela
14 'syo. Au utende 'u nginiliwa lisosa lya Wese wenu

wa mwinani, kuti jumpepe jua wanandi awawa ajo-
nasiche.
Nakumlemwechesya mjenu, mjende, mkamlosye ule- 15
mwa wakwe, umwe ni juelejo pa jika: nakumpilikanila,
mumbusisye mjenu. Akampilikanila, ajigale pampepe 16
nomwe jumo namuno wawili wane, kuti galimbiche
malowe gosepe ga pakamwa pa wamboni wawili namuno
watatu. Nakukana kupilikanila welewo, mkasale kwa 17
church; na kukana kupilikanila church nombe nacho,
awe nomwe mpela jua makosyo ni jua msongo. Chi- 18
simu 'cho ngumti umwe, Yana yose i somchitawa kusa
'kuno, siichitawilwa mwinani; ni yana yose i somchigo-
pola kusa 'kuno, siichigopoka mwinani. Soni ngumti 19
umwe, Nakulangana wawili wa umwe kusa 'kuno ya
kandu kose ka somchijuga, sikachimtendechela ni Wese
wangu wa mwinani! Pakuti pakusongana wawili 20
namuno watatu pose m'lina lyangu, une ndili papopo
pakati pao.
Nipo waiche Petro, nekumti, Ambuje, mjangu tande- 21
mwechesye kalingwa une nekumtondowela soni? mpaka
kasano ni kawili? Yesu nekumti, Ngengumti, Mpaka 22
kasano ni kawili; nambo mpaka makumi msano ni
gawili kuwilisya kasano ni kawili. Menema uchimwene 23
wa mwinani ulandene ni mchimwene juine, juasosaga
kuwalanga ni achikapolo wakwe. Mkutanda kuwa- 24
langa, nekumjigalilwa juine, juakongwele matalanto
mianda makumi likumi. Nambo ligongo pakuwa nga- 25
nakola chakulipa, mbujegwe nekulula, kuti asumilwe
ni msonogwe na achiwanagwe ni yana yose yakwete,
kuti alipe. Kapolo'jo menema nekugwa pasi, neku- 26
mtindiwalila, kuti, Ambuje munyembecheye, nipo sinji-
mlipila yosepe. Mbujegwe kapolo 'jo, mkukola cha- 27
nasa, nekumgopola, nekumtondowela ngongole 'jo. Ka- 28
polo 'jo nambo wakopweche, nekumsimana mjakwe
kapolo juine juakongwele malupiya ga litika mwanda:
nekumkamula pa lukosi, kuti, Mundipile i mkongwele'yo.
Mjakwe kapolo 'jo nekugwa pasi, nekumchondelela, 29
kuti, Munyembecheye, nipo sinjimlipila. Nipo waka- 30
nile: nambo wajawile, nekumbika m'nyumba mwaku-
tawila mpaka po talipe yakongwele 'yo. Achimjakwe 31
achikapolo po waweni yatendeche, nekola chanasa chene,
nekwika nekusala kwa mbujegwao yosepe i yatendeche.

32 Mbujegwe 'jo nekumbilanga, nekumti, Umweji kapolo
juakusakala, namtondowele ngongole jenu jose, ligongo
33 mwanjondelele; ambi angati nomwe wakwe munga-
kwete chanasa ni kapolo mjenu, mpela uneji nakwete
34 nomwe? Mbujegwe nekutumbila, nekumpeleka kwa
35 wakusausya mpaka kulipila ngongole josepe. Au ute-
nde 'u, Wese wangu wa 'mwinani nombe nawo sachi-
mtendela umwe, nawaga ngomkutondowelana juine na
mjakwe m'mitima jenu.
19 YAWONECHE, po wamasile Yesu malowe 'go,
2 nipo watyosile ku Galilaya, nekwika ku ma-
lile ga uYahudi pesi Yordano; maunjili gamakulungwa
nekumkagula; nipo wagaposisye kweleko.
3 Nipo wamyichile waFarisayo, achimlingaga, achitiji,
Ana kukomboleka kumbinga msonogwe ligongo lili
4 lyose? Nekwanga nekuti, Ana ngunumbalanga, kuti
juapangenye pandanda wapangenye welewo juamlume
5 ni juamkongwe, nekuti, Ligongo alili mundu taleche
wesegwe na'chikulugwe nipo tapambikane ni msonogwe,
6 wawili 'wo nipo tawe chiilu chimo? We utende 'o nga-
nawa soni wawili nambo chiilu chimo. Chalumbikenye
7 menema Mulungu, wandu akasalumbukula. Nipo wa-
mtite, Ligongo chichi menema walulile Musa kumpa
8 chipeperu cha chilekanilo, ne kumbinga? Nekwati,
Musa ligongo unonono wa mitima jenu wakundile kuti
mkawinje achasono wenu: nambo pakutanda ngunu-
9 kuwa kwati 'yoyo. Nipo ngumti umwe, Juatawe juose
tambinje msonogwe akawe ligongo lya chikululu neku-
lombela juine, akutenda chikululu: jua talombele jua-
10 mbinje 'jo akutenda chikululu. Wakulijiganya 'wo
nekumti, Nawaga iyoyo ligongo lya mundu ni msonogwe,
11 kulombela kwangatenda 'chenene. Nambo watite, Wa-
ndu wosepe ngakupakombola kupochela aji ngani 'ji,
12 nambo kwa welewo ku japelekwe. Pakuti apali wa-
tonga wapagwile iyoyo pa chitumbo cha achikulu wao:
nipo apali watonga watendelwe watonga ni wandu: nipo
apali watonga walitesile watonga ligongo lya uchimwene
wa mwinani. Juakupakombola kupochela, apochele.
13 Nipo twajigalilwe twanache, kuti atuwichile mikono
14 jakwe, apopele: wakulijiganya nekwajamuka. Yesu
nambo watite, Mleche twanache 'to, mkatukanisya,
kuti tujise kwangune; pakuwa twati 'ii no uchimwene

wa mwinani. Nipo watuwichile mikono jakwe, neku- 15
tyoka pelepo.
Nale, juine wamyichile nekuti, Mjiganyo, chambone 16
chichi tindende, kuti ngakole umi wangamala? Nipo 17
wamtite, Mkumbusya 'ne kwa chichi ya chambone?
Jumo apali juali juambone: nambo namkusosa kwinjila
pa umi, mkakumbuchile malamulo. Nekumti, Gapi? 18
Nekuti Yesu, Mkosombulaga, Mkosomtenda chikululu,
Mkosomjiwa, Mkosomsinjilila, Mkachimbichisye wese 19
wenu na 'chikulu wenu: ni, Mkamnonyele mjenu mpela
mwasyene. Mchanda 'jo nekumti, Yosepe aii ngumbu- 20
chileje: ambi chiwela kusowa chi? Yesu nekumti, 21
Namkusosa kuti muwe juam'malile, mkajende, mkasume
yosepe i mkwete, mkawape wa ulanda, nipo tumkole
chipanje mwinani: mkajise mkangaguleje. Nambo 22
mchanda 'jo po wapilikene ajo ngani 'jo, nipo wapite
mchilila m'mtima: ligongo pakuwa juana chipanje
chachijinji.
Yesu nipo watite kwa wakulijiganya wakwe, Chisimu 23
'cho ngumti umwe, kuti, Jua chipanje tajinjile ni uno-
nono m'uchimwene wa mwinani. Nipo soni ngumti 24
umwe, Ngamila tijipelete pa mbugu ja singano, kupunda
ni jua chipanje kwinjila m'uchimwene wa Mulungu.
Pakupilikana wakulijiganya nipo walapile kwakujinji, 25
nekuti, Wani nambo akupakombola kukulupuka?
Mkulolesya Yesu nipo watite, Ni wandu changakombo- 26
leka achi, nambo ni Mulungu yosepe ili yakukomboleka.
Nipo wajanjile Petro nekumti, Nale tulesile yosepe 27
nekumkagula; auno utende 'uno chichi tichiwe chetu?
Yesu nipo watite, Chisimu 'cho ngumti umwe kuti 28
umweji mungagwile, m'kupagwa soni 'mo po tata-
me Mwanagwao mundu m'chitengu mwa lumbili
luakwe, nomwe wakwe somtame pa itengu likumi ni
iwili, achilamulilaga ngosyo likumi ni siwili sya Israeli.
Juana juose jualesile nyumba, achalongogwe, achalu- 29
mbugwe, wesegwe, achikulugwe, wanache, migunda,
ligongo lina lyangu sachipochela mwanda, nipo sachiji-
njila umi wangamala. Nambo wajinji wa mbujo tawe 30
wa kunyuma, ni wa kunyuma tawe wa mbujo.

20 PAKUTI uchimwene wa mwinani kupela ni
mundu msyene nyumba, juakopweche kunda-
wipe kulemba wa masengo wa pa mgunda wa mpelesi

2 wakwe. Po walangene nawo wa masengo 'wo lyuwa
limo lupiya lua litika lumo, nipo watumile welewo ku
3 mgunda wa mpelesi wakwe. Nipo wakopweche pa
ndawi ja katatu, nekwawona wane alimkwima pa nganya
4 wangali masengo; nipo watite, Mkajende nomwe wakwe
ku mgunda wa mpelesi, chi chili chose chili chambone
5 sinjimpa. Nipo wapite. Soni wakopweche pa ndawi ja
msano ni kamo, ni ndawi ja msano ni mcheche, neku-
6 tenda iyoyo. Pa ndawi ja likumi ni kamo nipo wako-
pweche, nekusimana wane alikwima; nipo watite,
Ligongo chichi mkwima apano lyuwa tetetete wangali
7 masengo? Nipo wamtite, Ligongo ngapali watulembile.
Nipo watite, Jendani nomwe wakwe ku mgunda wa
8 mpelesi. Ligulo, msyene mgunda wa mpelesi nekuti
kwa kapitao juakwe, Mkawilanje wa masengo 'wala,
mkawalipile mtengo wao, mkutanda pa wa kunyuma
9 'wala mpaka pa watasi. Mkwika wa pa ndawi ja likumi
ni kamo, wapochele wosepe lupiya lua litika lumo.
10 Mkwika watasi 'wala wapelaga tapochele kupunda; we-
lewo nombe nawo wosepe wapochele lupiya lua litika,
11 Mkulipochela, nekumdandaulila msyene nyumba, kuti,
12 Awawa wa kunyuma wapangenye ndawi jimo, nipo
mwatesile welewo chalumo noweji, tulasile ni usito ni
13 chitukuta cha musi. Nambo wajanjile nekuti kwa
juine jua welewo, Ambosanga ngongumlambusya:
14 angati mwalangene none lupiya lua litika? Nyamu-
lani luenu, jendagani; ngusosa kumpa jua kunyuma
15 'jo, mpela umwe. Angati kukomboleche kutenda i
ngusosa une ni yangune? namuno ana liso lyenu no
16 lyakusakala, pakuwa une no juambone? We utende
'o wa kunyuma tawe watasi, ni watasi tawe wa
kunyuma.
17 Mkukwela Yesu ku Yerusalemi, nipo watosile likumi
18 ni wawili pachisyepela, mwitala nipo watite, Nale, tuli-
mkukwela ku Yerusalemi; Mwanagwao mundu nipo
tapelekwe kwa wa mbepesi wa'chakulungwa, ni waku-
19 lemba; nipo talamule kuti auwe, nipo tampeleche kwa
waMakosyo kuti amlalatile, ampute, ampachiche;
lyuwa lya katatu nipo sachijimuswa.
20 Nipo wamyichile achikulu wao wanache wa Zebedayo
na 'chiwana wao,achimtindiwalilaga achimjugaga kandu.
21 Nipo wamtite, Mkusosa chi? Nipo wamtite, Mlule kuti

achiwanangu wawili 'wa atame, juine kumlyo kwenu,
juine kumchiji kwenu, m'uchimwene wenu. Nambo 22
Yesu wajanjile nekuti, Ngomkumanya i mkujuga 'yo.
Ana mkupakombola kung'wa mgao u njiteje n'ng'we
une? Nipo wamtite, Tukupakombola. Nipo watite, 23
Mgao wangu somching'watu: nambo kutama kumlyo
kwangu ni kumchiji kwangu, ngunukuwa kwangune
kumpa, nambo kuli kwa welewo wa awapanganichisye
Wese wangu. Pakupilikana likumi 'wo, nipo watumbile, 24
ligongo achimjao wawili 'wo. Nambo Yesu nekwawi- 25
langa, nekuti, Mkumanyilila kuti waimwene wa waMa-
kosyo akulitenda achambuje wao, ni achakulungwa
akwatendela ulamusi. Ngati iyoyo nomwemwe; nambo 26
juatawe juose tasose kuti awe juamkulungwa nomwe,
sawe juakutumika juenu; nipo juatawe juose tasose 27
kuti awe juakutanda nomwe, sawe kapologwenu: mpela 28
Mwanagwao mundu nganaika kuti amtumichile, nambo
kuti atumiche, apeleche umi wakwe chiwombolo cha
wajinji.

Mkukopoka ku Yeriko, liunjili lyekulungwa nekum- 29
kagula. Nale wakutatala wawili achitamaga pa mbali 30
jetala, mkupikana kuti Yesu wapitaga, nipo wagumisile
kuti, Ambuje, mtutendele chanasa, umwe mwanagwao
Daud. Liunjili 'lyo nekwajamuka kuti amyalale; 31
nambo wapundile kugumila kuti, Ambuje, mtutendele
chanasa, umweji mwanangwao Daud. Mkwima Yesu, 32
nipo wawilasile, nekuti, Chichi mkusosa ngamtendele?
Nipo wamtite, Ambuje, kuti meso getu gauguche. 33
Yesu mkukola chanasa, nekukwaya meso gao, nipo 34
walolite papopo, nekumkagula.

21 PO wawandichilaga ku Yerusalemi, nekwika ku
Betfage, kwitumbi lya Zeituni, Yesu nipo
watumile wakulijiganya wawili, nekwati, Mkajende ku 2
musi wa pesi 'wo, somchisimana papopo bulu juamtawe,
ni kamwana pampepe najo; mkagopole, mjigale kwa-
ngune. Nawaga wane tajile kandu kwenumwe, mjile, 3
Ambuje akwete kusowa; nipo takatumisye papopo.
Ai nipo yawoneche, kuti ikagumbaliche yawelechetelwe 4
ni mprofeti kuti,

"Mkatagulile mwanache juamkongwe jua Zion, 5
Nale, mchimwene juenu atenda kwisa kwenu-
mwe,

Juakutulala, juakukwelaga pa bulu,
Ni pa kabulu mwanagwe bulu."
6 Wakulijiganya 'wo nekwaula, nekutenda mpela walu-
7 lile Yesu, nekujigala bulu ni kabulu, nekwawichila
8 yakuwalila yao; nipo watemi pelepo. Wandu wajinji
wa mwiunjili'mo nekutandika yakuwalila yao mwitala:
wane nekusichita nyambi sya m'mitela, nekusitandika
9 mwitala 'mo. Maunjili ga gamlongolele ni ga gamka-
gwile gagumisile kuti, Hosana kwa mwanagwao Daud:
Akujinichilwa juakwisa m'lina lya Ambuje: Hosana
10 mwinani mnope. Po wajinjile m'Yerusalemi, musi
11 wosepe wasisimwiche, kuti, Ana nduni aju? Maunjili
nekuti, Aju no mprofeti 'jula, Yesu jua ku Nazareti
wa m'Galilaya.
12 Mkwinjila Yesu m'nyumba ja mbepesi ja Mulungu,
nekwatyosya wakusumana m'nyumba 'mo, nekugalausya
pakusumila pao, ni itengu yao wasumaga njuwa 'sila;
13 nekwati, Chilembeche, Nyumba jangu tijitelwe nyumba
ja kupopela; nambo umwe mjitesile mbanga ja wawii.
14 Wakutatala ni wakupunduka wamyichile m'nyumba ja
15 mbepesi: nipo waposisye. Mkwika wambepesi wa'cha-
kulungwa ni wakulemba, mkwiwona yakusimonjesya i
watesile, ni wanache walijimkugumila m'nyumba ja
mbepesi, achitiji, Hosana kwa mwanagwao Daud; nipo
16 wakwete lutumbilo, nekumti, Ana mkupilikana yakuti
welewa? Yesu nipo watite. Elo! ana ngunumbalanga
kose, M'kamwa mwa wanache ni wakonga mkolosisye
17 chilapilo? Nipo walesile welewo nekopoka ku musi,
nekwaula ku Betania, nekugona kweleko.
18 Kundawi kwakwe po waujaga ku musi, jamkwete
19 sala. Mkuuwona mkuju umo pa mbali petala, waiche
pelepo, nekusingana pangali kandu nambo masambape;
nipo waŭtite, Ikawa isogosi penumwe ku ndala syose.
20 Mkuju 'o nekunyala chitema. Mkuwona wakulijiganya,
nipo walapile, nekuti, Ana uli mkuju unyasile chitema?
21 Yesu nipo wajanjile nekwati, Chisimu 'cho ngumti
umwe, Namkolaga chikulupi, mkakangachiyaga somchi-
tenda ngati yatendechele mkuju 'o pe, nambo namkujila
kwitumbi ali, Mkanyakuche, mkaponyeche ku nyasa,
22 tiitendeche. Yana yose i mkujuga pakupopela, mchi-
kulupilaga, tumpochele.
23 Po wajinjile m'nyumba ja mbepesi, wambepesi wa-

'chakulungwa ni achakulungwa wa wandu wamyichile,
alimkwiganya, nekuti, Ni ulamusi wapi mkutenda umwe
aii? wani wampele ulamusi auu? Yesu nipo wajanjile 24
nekwati, None juakwe tingambusye lilowe limo,namku-
ndagulila ali, none juakwe tingamtagulile umwe ni ula-
musi wapi ngutenda aii nao. Ubatiso wa Yohana 25
uumile kwa? kwinani kanga kwa wandu? Nipo wawe-
lechetene achimsyene kuti, Nawaga tukajile, Kwinani;
tajile kwetuwe, Ligongo chichi ngomkupikanichisya
menema? Nambo nawaga tukajile, Kwa wandu; tu- 26
kogopa liunjili; pakuti wosepe akuti, Yohana no mpro-
feti. Nipo wamjanjile Yesu, nekuti, Nĝunutumanya. 27
Nombe najo watite, None juakwe ngongumtagulila
umwe ni ulamusi wapi ngutenda aii nao. Nambo mkuti 28
umwe uli? Mundu wakwete achiwanagwe wawili.
Mkwika kwa juamtasi, watite, Mwanangu, mkajende
lelo, mkapanganye masengo m'mgunda mwa mpelesi.
Nipo wajanjile nekuti, Ngongusosa: panyuma pakwe 29
nambo wapitikwiche mtima nekwaula. Nipo waiche kwa 30
jua kawili, nekuti iyoyo. Nipo wajanjile nekuti, Une,
Ambuje; nipo nganajaula. Juapi jua wawili 'wo wate- 31
sile lisosa lya wesegwe? Nipo watite, Juamtasi 'jo.
Yesu nekwati, Chisimu'cho ngumti umwe kuti wa
misongo ni wakongwe wa chilyelye akumlongolela umwe
pakwinjila m'uchimwene wa Mulungu. Pakuti Yohana 32
waiche kwenumwe mwitala lya chigolochelo, nipo ngu-
numpikanichisya; nambo wa misongo ni wakongwe wa
chilyelye wampikanichisye: umwe, pakuwona, ngunu-
mpitikuka kose kanyuma, kuti mkampikanichisye.

Mpikane chitagu chine: Wapali mundu msyene 33
nyumba, juapandile mgunda wa mpelesi nekusyungusya
lutenje pelepo, nekusola pakupondela mwelemo, nekuta-
wa sanja, nekwakongosya wakulima, nekusama. Pakwi- 34
ka katema ka isogosi, watumile achikapolo wakwe kwa
wakulima 'wo, ku kupochela isogosi yakwe. Wakulima 35
'wo nekutola achikapolo wakwe, juine nekumputa, juine
nekumbulaga, juine nekumponya maganga. Soni nipo 36
watumile achikapolo wane, kupunda ni watasi, nipo
watesile welewo yalumo. Panyuma pakwe nambo wa- 37
tumichisye mwanagwao, kuti, Tamchimbichisye mwana-
ngu. Nambo wakulima 'wo, po wambweni mwanagwao, 38
wawelechetene achimsyene, Aju juakwinjila majumba,

39 kwe tukambulaje, tukasumule majumba gakwe. Mku-
mkamula, wamtyosisye ku mgunda wa mpelesi neku-
40 mbulaga. Po taiche menema msyene mgunda, tawatende
41 chichi wakulima 'wo? Nipo wamtite, Mwakusakala
tajonanje wakusakala 'wo, takongosye mgunda kwa
42 wakulima wane, wa tampe isogosi katema kakwe. Yesu
nipo watite; Ana ngunumbalanga mu ilembo,

"Liganga li wakanile wakutawa,
Lilyolyo lyatendeche mtwe wa pa ndumba:
Achi chili cha kwa Ambuje,
Chili chakusimosya pa meso getu?"

43 Menema ngumti umwe, Uchimwene wa Mulungu
tiutyoseche kwenumwe, tiupegwe kwa lukosyo luakuso-
44 gosya isogosi yakwe. Juakugwa peganga 'pa, takasiche,
45 nambo juatawe juose ju tilimgwile, tilimswanye. Mku-
pilikana wambepesi wa'chakulungwa ni waFarisayo
46 itagu yakwe, wamanyilile kuti awawelechetele. Mkusosa
kumkamula, nipo wajogwepe maunjili, pakuti watiji ali
mprofeti.

22 YESU nipo wajanjile, nekwawelechetela soni mu
2 itagu, kuti, Uchimwene wa kwinani ulandene
ni mundu juine, juampanganichisye mwanagwao cha-
kulya cha ulombela, nekwatuma achikapolo wakwe kwa-
3 wilanga wawilanjiche ku chakulya cha ulombela; nipo
4 wakanile kwisa. Soni nipo watumile achikapolo wane,
kuti, Mkatagulile wawilanjiche 'wala, Nale, mbangani-
chisye yakulya yangu: ng'ombe syangu ni yakunakana
yangu yiulajilwe, yosepe nipo ipile; mjise ku chakulya
5 cha ulombela. Nambo wachembulwisye nekwaula,
juine ku mgunda wakwe, juine ku malonda gakwe:
6 wane nekwakamula achikapolo wakwe, nekwatendela
7 ngalwe nekwaulaga. Mchimwene 'jo nekutumbila, neku-
tuma ngondo jakwe, nekwamala waulasi 'wo, musi wao
8 nekuujocha. Nipo watite kwa achikapolo wakwe,
9 Ulombela upile, nambo wawilanjiche 'wala wangawajilwa.
Mkajende menema ku malekano ga makondo, wana wose
10 wa somchawona, mkawilanje ku ulombela. Achikapolo
'wo nekwaula ku makondo, nekwasonganya wana wose
wa waweni, wakusakala ni wambone: nyumba neku-
11 gumbala achalendo. Nambo po wajinjile mchimwene
kwawona achalendo, wambweni pelepo mundu juanga-
12 wala malaja ga ulombela: nekumti, Ambosanga, ana

uli mjinjile 'muno, wangawalaga malaja ga ulombela?
Nganapawelecheta. Mchimwene nipo watite wakutu- 13
mika wakwe, Mkamtawe mikono jakwe ni makongolo
gakwe, mkamponye ku chipi cha kusa; kweleko kwana
malilo ni kulumanganya kwa meno. Pakuti wajinji 14
awilanjiche, nambo wanono akusaguka.

Nipo watyosile waFarisao, nekutawa lukumbi kuti 15
ampyatangule uli m'kuwecheta kwakwe. Nipo wamtu- 16
mile wakulijiganya wao, ni waHerodiani, achitiji, Mji-
ganyo, tukumanyilila kuti umwe m'li wambone wakwi-
ganya 'chenene litala lya Mulungu, wangapikanila wane:
pakuti ngomkulolela pa ngope ja wandu. Mtutagulile 17
menema i mkuti 'mwe? Ana kutendeka kumpa Kaisari
msongo, kanga kwangatendeka? Nambo Yesu walolite 18
usakale wao, nekuti, Ligongo chichi mtenda kuninga,
umweji wa ulamba? Mundosye ndalama ja msongo. 19
Nekumtolela lupiya lua litika. Nipo watite, Chinyago 20
cha cheni achi, ni chilembo cha cheni? Nekumti, Cha 21
Kaisari. Nipo watite, Mkapeleche kwa Kaisari indu ya
Kaisari ni kwya Mulungu indu ya Mulungu. Mkupikana, 22
nekulapa, nekumleka, ne mwanja.

Lye lyuwa 'lyo nipo wamyichile waSadukayo, wakuti 23
kwangali kwimuka soni: nipo wambusisye, achitiji,
Mjiganyo, Musa watite, Nakuuwa mundu juangali wa- 24
nache, mpwakwe akamlombele msonogwe, ambelechele
mikulugwe mbeju. Wapali nowe wanaka jumo msano 25
in wawili: juamtasi nekulombela nekutakasika, paku-
wa wangali mbeju, wamlechele mpwakwe msonogwe;
iyoyo jua wawili nombe najo, ni jua watatu mpaka 26
kwa jua msano ni wawili. Panyuma pao wosepe jua- 27
mkongwe 'jo nekuuwa. Mkwimuka soni menema tawe 28
juamkongwe jua cheni jua msano ni wawili 'wo?
pakuti wosepe wamkwete. Nambo Yesu wajanjile 29
nekwati, Mtenda kulemwa wangamanyilila malembo,
namuno machili ga Mulungu. Pakuti m'kwimuka soni 30
ngakulombela ngakulombelwa, nambo ali mpela wami-
tenga wa mwinani. Mkuti kwimuka kwa wauwe 31
nambo, ana ngunumbalanga yawelechetelwe kwenumwe
ni Mulungu, kuti, Ndili Mulungu wa Ibrahimu ni 32
Mulungu wa Isaak, ni Mulungu wa Yakob? Mulungu
nganawa jua wauwe nambo jua wajumi. Mkupilikana 33
maunjili 'go, nipo galapile kwiganya kwakwe.

Nambo waFarisayo, po wapilikene kuti atekwamyala- 34

35 sya waSadukayo, nekusongangana. Juine jua welewo,
36 jua malamulo, nekumbusya achimlingaga, Mjiganyo,
37 lilamusi lyapi lya m'malamulo no lyekulungwa? Nipo
wamtite, Mkanonyele Ambuje Mulungu wenu, ni mtima
wenu wose, ni umi wenu wose, ni lunda luenu luose.
38, 39 Alili no lilamusi lyekulungwa ni lyakutanda. Line
lyakulandana no alili, Mkanonyele mjenu mpela mwa-
40 chimsyene. Pa malamulo gawili'go no pakolekwa chi-
lamulo chosepe, ni waprofeti.
41, 42 Mkusongana waFarisayo, Yesu nekwausya, kuti, Ana
mkuganisya uli ya Kristo? Mwanagwao nduni ali?
43 Nipo wamtite, Mwanagwao Daud. Nipo watite, Ana
uli nambo Daud mu Msimu akumta Ambuje, kuti,
44 "Ambuje akuti kwa Ambuje wangu,
Tamani pa mkono wamlyo wangu,
Mpaka po ngawiche wamagongo wenu pasi pa
masajo genu?"
45 Daud nakumta Ambuje, ana uli ali mwanagwao.
46 Ngapali wapakombwele kumjanjila lilowe, nipo ngana-
pakombola juine kumbusya kandu soni, kutanda pa lye
lyuwa 'lyo.

23 SONI nipo wawelechete Yesu kwa maunjili ni
2 kwa wakulijiganya wakwe, kuti, Wakulemba
ni waFarisayo akutama pa chitengu cha Musa: lye
3 ligongo 'lyo yana yose yakumtagulila mkaikumbuchile,
mkaitende: nambo mkatendaga mpela masengo gao;
4 pakuti akuwecheta, nambo wangatenda. Elo, akutawaga
ndundu syasisito, syangajigalika 'chenene pa makoyo ga
wandu: nambo achimsyene ngakusosa kusinyakula ni
5 chala chao. Nambo masengo gao gose akugatenda, kuti
gawoneche ni wandu: pakuti akukusya chitipa njirisi
6 syao, nekupanganya syasikulungwa nyenje syao, akuno-
nyela yakutamila yakutanda ya pa indimba, ni itengu
7 yakutanda ya m'masunagogi, ni ngomasyo sya pa nga-
8 nya, ni kutelwa ni wandu, Rabbi. Nambo mkatelwa
Rabbi: pakuti juine no mjiganyo juenu, umwe wose no
9 wanakajumo. Mkosomta mundu wese wenu kusa 'kuno:
10 pakuti jumo no Wese wenu, jua mwinani. Mkoso-
mtelwa achambuje, ligongo jumo no Ambuje wenu,
11 Kristo. Juamkulungwa juenu tawe juakutumika juenu,
12 Juatawe juose talikwesye, tajaluswe: juatawe juose
talijalusye, takwesyeche.
13 Ulaje nambo uwe wenu, wakulemba ni waFarisayo,

wa ulamba! ligongo mukuugalila pa meso pa wandu
uchimwene wa mwinani; pakuti ngomkwinjila mwa-
syene, ngomkwaleka wakwinjila kuti ajinjile.
Ulaje uwe wenu, wakulemba ni waFarisayo, wa 15
ulamba! ligongo mkusyungula pa nyasa ni pa chilambo
ku kumtesya jumo juakupinduka: soni pakuwa juati
'yoyo, mkumtesya juelejo mwanagwao jehannum kupu-
nda kawali nomwe.
Ulaje uwe wenu, wakulongolela wakutatala, wa- 16
kuti, Juatawe juose talumbile ku nyumba ja mbepesi,
ngechipali; nambo juatawe juose talumbile ku ndalama
ja nyumba ja mbepesi ali jua mangawa. Umweji wa- 17
kulowela wakutatala: pakuti ipundile yapi, ndalama,
namuno nyumba ja mbepesi jakuswejesya ndalama 'jo?
Ni, juatawe juose talumbile ku chisisa cha mbepesi 18
ngechipali; nambo juatawe juose talumbile ku mtulo
wa pelepo, ali jua mangawa. Wakutatala umwe; pa- 19
kuti ipundile yapi, mtulo, namuno chisisa cha mbepesi
chakuswejesya mtulo 'o? Menema juakulumbila ku 20
chisisa cha mbepesi, akulumbila ku chelecho ni ku
yosepe ya pelepo. Juakulumbila ku nyumba ja mbe- 21
mesi, akulumbila ku jelejo, ni ku juelejo juakutama
kwelemo. Juakulumbila ku ya kwinani, akulumbila 22
yu chitengu cha Mulungu, ni ku juelejo juakutama
pelepo.
Ulaje uwe wenu, wakulemba ni waFarisayo, wa 23
ulamba; pakuti mkulipa mnunji ni chakuwipa ni lipo-
nda, nipo mlesile yangatendelwa indu yekulungwa ya
malamulo, ya magambo, ya chanasa, ni ya chikulupi:
yelei mungawajilwe kutenda, ngunumbajilwa kuleka
yine 'yo yangatenda. Umweji wakulongolela waku- 24
tatala wakusungula chisugugu, wakumila ngamila.
Ulaje uwe wenu, wakulemba ni waFarisayo, wa 25
ulamba! ligongo mkupukuta pasa pa mgao ni mbale,
nambo mkati sigumbele ni kusumula ni kulitowa.
Umweji mFarisayo juakutatala, mpukute kaje mkati 26
mwa mgao ni mwa mbale, kuti kusa kwakwe kupu-
kutiche nombe nako.
Ulaje uwe wenw, uakulemba ni waFarisayo wa 27
ulamba! ligongo umwe kupela ni malembe gama-
swela, pasa pakuti papakoto, nambo m'mkati mgu-
mbele maupa ga wauwe ni usakwa wose. Wẹ utẹnde'o 28

nomwe wakwe pasa penu pakuwoneka pagoloka kwa
wandu, nambo mkati mgumbele ulamba ni chakusakala.
29 Ulaje uwe wenu, wakulemba ni waFarisayo wa ula-
mba! ligongo mkutawa malembe ga waprofeti, ni ku-
30 salalasya ilisi ya wakugoloka, nekuti, Tungawe mowa
ga achatati wetu, ngukunutusyowekana nawo m'miasi
31 ja waprofeti. We utende 'o mkutenda mboni syenu,
kuti muli achiwana wao welewo wauleje waprofeti
32 'wo. Kagumbasyeni chipimo cha achawese wenu.
33 Umweji majoka, achiwana wao mapiri, ana tumkulu-
34 puche uli pa kulamula kwa jehannum? Lye ligongo
'lyo nale ngutuma kwenumwe waprofeti, ni walunda, ni
wakulemba; wa welewo wane somchaulaga nekwapa-
chika; wa welewo wane somchaputa m'masunagogi genu,
35 somchasausya ku musi wine ni wine; kuti penumwe
jikaiche miasi jakugoloka josepe jajijasiche kusa 'kuno,
kutanda pa miasi ja Habil juakugolola, mpaka ku
miasi ja Zakariya mwanagwao Barakiya jua mwa-
mbuleje pachilikati pa nyûmba ni chisisa cha mbepesi.
36 Chisimu 'cho ngumti umwe, Indu ai yosepe tiiche pa
wandu wa sambano'wa.
37 Yerusalemi, Yerusalemi, wakuulaga waprofeti, wa-
kwaputa ni maganga welewo watumwilwe kwa juelejo!
kalingwa nasosaga kwasonganya achiwana wenu, mpela
nguku jikwasonganya achiwanagwe pasi pa mapapiko
38 gakwe, nipo mwakanile! Nale nyumba jenu jisigele
39 kwenumwe masamepe. Pakuti ngumti umwe, Ngu-
mumbona une soni, mpaka po tumjile, Akujinichilwa
juakwisa m'lina lya Ambuje.

24 YESU nipo wakopweche m'nyumba ja mbepesi:
wakulijiganya wakwe nipo wamyichile ku-
2 kumlanjila majumba ga nyumba ja mbepesi. Nambo
wajanjile nekwati, Angati mkwiwona indu ai? chisimu
'cho ngumti umwe, Ngilisigala pepano liganga limo
lyesajikane peganga pane, li ngisilipatulwa.
3 Mkutama petumbi lya Zeituni, wakulijiganya wakwe
nekumyichila pachisyepela, nekuti, Mtutagulile indu
aii tiiwe chakachi? ni chimanyililo chachi cha kwika
4 kwenu, ni chimalichisyo cha indu yosepe? Yesu
nipo wajanjile nekwati, Mlolechesyeje, akasamsokonesya
5 umwe wandu. Pakuti wajinji sachiika m'lina lyangu,
achitiji, Une no Kristo; nipo sachasokonesya wajinji.

Nipo somchipikana ya ngondo ni simbili sya ngondo: 6
nale mkasakalikaga: pakuti kuwajilwe kuwoneka kwati
iyoyo; nambo chimalichisyo nginichiiche. Pakuti lu- 7
kosyo siluchipanduchilana ni lukosyo, ni uchimwene
suuchipanduchilana ni uchimwene: sijichiika sala ni
ilungu pakwepakwe. Nambo ai yosepe no chakutanda 8
cha malajilo. Soni nipo sachimpeleka umwe ku ma- 9
sausyo, nipo sachimbulaga: nipo somchitumbililwa ni
ngosyo syosepe ligongo lina lyangune. Nipo sachiku- 10
wala wajinji, nipo sachipelekana, sachitumbililana.
Waprofeti wa ulamba wajinji sachijimuka, nipo sacha- 11
sokonesya wajinji. Ligongo pakuchuluka masuso chi- 12
nonyelano cha wajinji sichichisisima. Nambo juaku- 13
pimilila mpaka ku chimalichisyo juelejo sachikulupuka.
Utenga wambone au siuchisalilwa kusa'kuno kosepe, 14
uwe mboni ja ngosyo syosepe: pelepo nipo sichichiika
chimalichisyo.

Menema pe tumkawone chinyalakato cha masame, 15
chagambaga Danieli mprofeti chilimkwima peuto
lyeswela (juakuwalanga akamanyilileje), nipo wa m'u- 16
Yahudi akatilile kumatumbi; jua pachanya pa nyumba 17
akasatuluka kujigala ya m'nyumba mwakwe: jua 18
m'mgunda akasaujila kujigala chakuliunichila chakwe.
Nambo ulaje uwe wao wakwete chitumbo ni waku- 19
jonjesya ge mowa 'go. Mkapopele kuti kutila kwenu 20
kukawa pa mbepo, namuno lyuwa lya Sabato: ligongo 21
katema 'ko siuchiwa ulaje wokulungwa, wati mpela
ngunuukugwe, kutanda pa chakutanda cha yosepe
mpaka ku sambano, ngwamba, nguukugwa kose.
Gakajipipika mowa 'go, ngakanakulupuka kose wandu: 22
nambo ligongo lya wakusaguka ge mowa'go tigajipipiche.
Soni nakumti mundu, Nale, Kristo aju, namuno ajula: 23
mkampikanichisya. Pakuti sachijimuka wa Kristo wa 24
unami, ni waprofeti wa unami, nipo sachilosya imanyililo
yekulungwa ni yakusimosya; kuti asokonesye, naku-
komboleka, natimuno wakusaguka. Nale, ndekumta- 25
gulila chile. Nakumti menema, Nale ali kwipululu: 26
mkakopoka: nale ali mu ikolosa; mkapikanichisya.
Pakuti mpela njasi jikukopoka ku likuuma lyuwa, 27
nipo jikuwoneka mpaka ku likuswa lyuwa; wati 'yoyo
tiuwe wise wa Mwanagwao mundu. Kwana kose ku 28
uli mtembo, kweleko tigachisongana matumbusi.

29 Nambo papopo, panyuma pa kulaga kwa mowa
'go, lyuwa silichipilila, mwesi ngusuchiwala, ndondwa
tisichigwa mwinani, machilì ga kwinani sigachitenga-
30 nyika: soni nipo sichichiwoneka chimanyililo cha
Mwanagwao mundu: soni nipo tisichilila ngosyo syosepe
sya kusa 'kuno, nipo sachimlola Mwanagwao mundu
alimkwisa m'maunde ga kwinani ni machili ni lumbili
31 lualukulungwa. Nipo sachatuma wamitenga wakwe ni
lilowe lyekulungwa lyepenga, nipo sachisonganya waku-
saguka wakwe ku mbungo mcheche, kumtepa wa
kwinani kwine mpaka kumtepa kwine.
32 Pa mkuju nambo mlijiganye chitagu chakwe:
auno utende 'uno pakuwa lualuwisi luambi luakwe,
nakuumbutukula masamba gakwe, umwe mkumanyilila
33 chuku chikuwandichila; we utende 'o nomwe wakwe,
pomkuwona indu yosepe aii, mkamanyilileje awandi-
34 chile, ali pa mlango. Chisimu'cho ngumti umwe,
chisukulu achi ngisichipita, mpaka kumalichika ai
35 yosepe. Yakwinani ni yakusa tiipite, nambo malowe
36 gangu ngasagapita. Nambo ya lyuwa alyo ni katema
'ko ngapali wakumanya, namuno wamitenga wa mwi-
37 nani, namuno Mwanache, nambo Atatipe. Mpela
mowa ga Nuhu, iyoyo tiuwe wise wa Mwanagwao
38 mundu. Pakuti mpela mowa 'go nkinichiiche chikumba
'chila, walijimkung'wa ni walijimkulya, walijimkulo-
mbela ni walijimkulombelwa, mpaka lyuwa li wajinjile
39 Nuhu mwibweta; nipo nganamanyilila mpaka kwika
chikumba, nekwatyosya; kwati iyoyo tiuwe wise wa
40 Mwanagwao mundu. Katema 'ko kumgunda tawe
achalume wawili: juine kujigalwa juine kusigala:
41 achambumba wawili tawe wakusyaga pesyago; juine
42 kujigalwa juine kusigala. Mkalindilile menema:
pakuti ngomkumanya lyuwa lyakwisa Mbujegwenu.
43 Nambo mkamanye ai, kuti angamanyilile asyene
nyumba ulonda u taiche juawii, angalindilile, ngaka-
44 naleka nyumba jakwe kuti jisotoche. Menema mka-
panganichisye chile nomwe wakwe, pakuti ngomkuma-
45 nyilila katema ka taiche Mwanagwao mundu. Nduni,
menema no juakutumika juakulupilika ni jua lunda,
juatamlindilisye mbujegwe pa majumba gakwe,
46 kwapa yakulya yao katema kakwe? Akujinichilwa
kapolo 'jo jua tamsimane alimkutenda aii, po tauje

mbujegwe 'po. Chisimu cho mguti umwe, sachimli- 47
ndilisya yosepe yakwe. Nambo nakuti kapolo juaku- 48
sakala 'jo m'mtima wakwe, Ambuje atenda kawa; naku- 49
tanda kwaputa achikapolo achimjakwe, nakulya, naku-
ng'wa nawo wakukolelwa; mbujegwe kapolo 'jo sachiuja 50
lyuwa li ngakuganisya, katema ka ngakumanya, nipo 51
sachimsichita, nipo sachimbichila chipeleganyo chakwe
pampepe ni wa ulamba: kweleko kwana kulila ni
kulumanganya kwa meno.

25 SONI uchimwene wa Mulungu tiulandanichiche
ni achiwali likumi, watosile simuli syao, neko-
pochela ku kumchingamila mlombela. Msano waliji 2
wakulowela, msano waliji wakalamuka. Pakuti waku- 3
lowela 'wo, po watosile simuli syao, nganatola mauta
pampepe nasyo; nambo wakalamuka 'wo watosile mauta 4
mwisasi mwao pampepe ni simuli syao. We utende 'o 5
pakokowa mlombela 'jo, wosepe nekugwesela nekugona.
Pakati chilo nekuwa kugumila, Nale, mlombela 'jo! 6
Kopochelani ku kumchingamila. Achiwali 'wo wosepe 7
nekwimuka, nekukolosya simuli syao. Wakulowela 'wo 8
nekuti kwa wakalamuka 'wo, Atujao mauta genu; ligo-
ngo silimkusima simuli syetu. Nambo wakalamuka 9
'wo wajanjile nekuti, Ankawa gangaikanila uwe nomwe:
mjende nambo kwa wakusuma, mkalisumile mwasyene.
Mkwaula welewo kusuma, nekwika mlombela 'jo; wo- 10
sepe wapanganichisye wajinjile pampepe najo ku ya-
kulya ya ulombela: nekuugala pamlango. Panyuma 11
pakwe nekwika achiwali wane 'wala, kuti, Ambuje,
Ambuje, mtuugulile. Nambo wajanjile, nekuti, Chisi- 12
mu'cho ngumti umwe, ngengum'manya umwe. Mka- 13
lindilile menema pakuti ngomkumanya lyuwa lyakwe
namuno katema kakwe.

Pakuti mpela mundu juakwaula ku chilambo chine, 14
wawilasile achikapolo wakwe, nekwapeleganya chipanje
chakwe. Wampele juine matalanto msano, juine gawili, 15
juine limo; kwa wosepe malinga ni lunda luao; ne
mwanja. Juapochele matalanto msano 'jo, nekwaula 16
papopo nekutenda malonda nago, nekonjechesya mata-
lanto msano gane. We utende 'o juapochele gawili 'jo 17
nekonjechesya gawili gane. Nambo juapochele limpepe 18
'jo nekwaula, nekusola pasi, nekusisa ndalama ja mbuje-
gwe. Pakukawa mnope, ambuje wao achikapolo 'wo 19

20 nekwika nekuwalanganaga pampepe nawo. Juapochele
matalanto msano 'jo nekwika, nekujigala matalanto
msano gane, kuti, Ambuje, mwambele matalanto
msano: nale, nyonjechesye matalanto msano gane.
21 Mbujegwe nekumti, Kwambone, umwe kapolo jua chi-
kulupi juambone: mtesile chikulupi ni indu yenandi;
tingamlindilisye umwe indu yejinji: mkajinjile umwe
22 m'lukondwa lua mbujegwenu. Juakupochela matalanto
gawili 'jo nombe najo nekwika, nekuti, Ambuje, mwa-
mbele matalanto gawili: nale nyonjechesye gawili gane.
23 Ambuje wao nekumti, Kwambone, umwe kapolo jua
chikulupi ni juambone: mtesile chikulupi ni indu
yenandi, tingamlindilisye umwe indu yejinji: mkajinjile
24 m'lukondwa lua mbujegwenu. Juapochele litalanto
limpepe 'jo nekwika nombe najo nekuti, Ambuje, nama-
nyilile kuti umwe muli juakunonopa, juakugungula ku
25 ngunumpanda, juakuunganya ku ngunum'misa: nipo
najogwepe, nekwaula nekusisa litalanto lyenu pasi:
26 nale, mkwete lyenu. Nambo mbujegwe wajanjile, ne-
kumti, Umweji kapolo juakusakala jua ulesi, mwama-
nyilile kuti ngugungula ku nginimbanda; ngusonganya
27 ku nginimisa; mungawisile menema ndalama syangu
pa wakukongola, pakwika pangu ningapochele syangu
28 ni chilongwe chakwe. Mkamsumule juelejo menema
29 litalanto 'lyo, mwape juakwete matalanto likumi. Pa-
kuti kwa juakwete sichichipegwa, nipo sachijikuta:
nambo kwa juangakola sichichisumulwa chakwete chose.
30 Mkam'mponye kapolo juangalumbana ku chipi cha
kusa 'chila: kweleko kwana kulila ni kulumanganya
kwa meno.
31 Nambo po sachijika Mwanagwao mundu m'lumbili
luakwe, ni wamitenga wosepe pampepe najo, soni sachi-
tama pa chitengu cha lumbili luakwe: paujo pakwe
32 sachisonganya ngosyo syosepe: nipo sachalekanya juine
ni juine, mpela juakulanga akulekanya ngosa ni mbusi:
33 nipo sachiwika ngosa pamkono pamlyo pakwe, nambo
34 mbusi pamchiji. Mchimwene soni nipo sachati wa pa
mkono pamlyo pakwe, Jisani, umwe, wakujinichilwa ni
Atati wangu, mkajinjile uchimwene wopanganichisye
35 chile kwenumwe pakutanda pa ya kusa 'kuno: pakuti
jangwete sala, nipo mwambele chakulya: jangwete njota,
nipo mwambele kung'wa: naliji mlendo, nipo mwambo-

chele; jua makonope, nipo mwambwechiche; nalwasile, 36
nipo mwaiche kundola; naliji m'nyumba jakutawila nipo
mwaiche kwangune. Soni nipo sachimjanjila waku- 37
goloka 'wo, kuti Ambuje, twambweni chakachi jua sala,
nekumlisya? namuno jua njota nekumpa kung'wa;
Twambweni chakachi mlendo, nekumpochela? namuno 38
jua makonope nekumbwecha? Twambweni chakachi 39
muli juakulwala namuno m'nyumba jakutawila, nekwika
kwenumwe? Mchimwene 'jo nipo sachijanga, sachati, 40
Ligongo pakuwa mwamtendele juine jua achimjangu
'wa, wanandi 'wa, mwandendele uneji. Nipo sachati wa 41
pamchiji nombe nawo, Tyokani pangune, walweselwe
umwe, ku moto wangamala wompanganichisye Setani
ni wamitenga wakwe: pakuti jangwete sala, nipo ngu- 42
numumba chakulya; jangwete njota nipo ngunumumba
kung'wa: naliji mlendo nipo ngunumumbochela; jua 43
makonope, nipo ngunumumbwecha; juakulwala jua
m'nyumba jakutawila, nipo ngunumjisa kundola. Nipo 44
sachijanga nombe nawo, kuti, Ambuje, twambweni cha-
kachi jua sala, namuno jua njota, namuno mlendo na-
muno jua makonope, namuno juakulwala, namuno jua
m'nyumba jakutawila, nipo ngunutumtumichila? Soni 45
sachajanjila, kuti, Chisimu'cho, ngumti umwe, Ligongo
ngunumumtendela juine jua achanandi 'wa ngunumu-
ndendela'ne. Awawa sachijaula ku lusausyo luanga- 46
mala: nambo wakugoloka 'wo ku umi wangamala.

26 YAWONECHE, po wamasile Yesu ge malowe
'go, nipo watite kwa wakulijiganya wakwe,
Mkumanyilila kuti pe tigapite mowa gawili, nekwika 2
pasaka, nekupelekwa Mwanagwao mundu kuti ampa-
chiche. Nipo wasongangene wambepesi wa'chakulu- 3
ngwa, ni achakulungwa, wa wandu, ku nganya kwa
juambepesi juamkulungwa, juamtele Kayafa; nipo 4
watawile lukumbi kuti amkamule Yesu ni malindi
ambulaje. Nambo watite, Pa chindimba ngwamba, sita- 5
kuwa ungulu pa wandu.

Yesu nipo waliji m'Betania, m'nyumba ja Siman jua 6
matana, nipo wamyichile juamkongwe juana lisolosolo 7
lya alabastro lya mauta ga mtengo wokulungwa, nipo
wagajitile pa mtwe pakwe po watamaga kulya. Mku- 8
wona wakulijiganya nipo watumbile, kuti, Ligongo
chichi wasasi au? Pakuti agaga gangapakombwele 9

10 kusumilwa yejinji, nekupegwa kwa wa ulanda. Yesu
mkumanyilila nekumti, Ligongo chichi mtenda ku-
msakalisya juamkongwe 'ju? pakuti andendele une
11 masengo gambone. Pakuti mkwete wa ulanda pa-
mpepe nomwe mowa gosepe, nambo uneji ngunumkola
12 mowa gosepe. Pakuti pakwita aga mauta 'ga pa chiilu
13 changu, angolosisye une ku uwilo wangu. Chisimu 'cho
ngumti umwe, Kwana kose ku tuusalilwe kusa 'kuno
utenga wambone au, indu ai nombe nayo, i watesile aju
juamkongwe 'ju, tiisalilwe kweleko iwe chikumbuchilo
chakwe.
14 Soni juine jua wakulijiganya juamtela Yuda Iska-
rioti, wajawile kwa wambepesi wa'chakulungwa nekuti,
15 Ana mkusosa kumba chichi, nipo sinjimpeleka juejula
kwenumwe? Nipo wampimile ndalama makumi ga-
16 tatu. Mkutanda pelepo wasosaga ndawi jambone jaku-
mpeleka.
17 Auno utende 'uno, lyuwa lyakutanda lya mkato wa-
ngachesuka, wakulijiganya waiche kwa Yesu, kuti, Ana
kwapi mkusosa tukapanganichisye kuti mulye pasaka?
18 Nipo watite, Mjaule ku musi kwa nyono, mkajile sai
kwa juelejo, Mjiganyo akuti, Katema kangu kawandi-
chile; pasaka ngupanganya penumwe pampepe ni wa-
19 kulijiganya wangu. Wakulijiganya nekutenda mpela
20 walulile Yesu; nipo wapanganichisye pasaka. Li-
gulo nipo watamaga kulya ni wakulijiganya likumi ni
21 wawili; mkulya 'mo nipo watite, Chisimu 'cho ngumti
umwe, jumo jua umwe sachimbeleka une ni malindi.
22 Nipo wakwete chanasa chisyene, nekutanda wana wose
23 kumti, Ana uneji Ambuje? Nipo wajanjile nekuti,
Juakupamba pampepe none mumbale, jueleju sachimbe-
24 leka une. Mwanagwao mundu akwaula mpelega chimle-
mbechele, nambo ulaje uwe kwa juelejo jua tapelekwe
najo Mwanagwao mundu; angapundile akapagwa jue-
25 lejo. Yuda juampeleche ni malindi nekwanga, nekuti,
26 Ana uneji, Rabbi? Nekumti, Mbelechete umwe. Mku-
lya 'mo, Yesu nekutola mkato, nekujinichila nekugawa,
nekwapa welewo, nekuti, Mtole, mlye; achi no chiilu
27 changu. Nipo watosile mgao, nekulapila, nekwapa,
28 kuti, Mkang'we au umwe wosepe; pakuti achi no miasi
jangu ja malangano, ji jajitichile wajinji ku kutyosya
29 kwa yakulemwa. Nambo ngumti umwe, Ngising'wa

soni ya chisogosi achi cha mvinyo, mpaka lyuwa li sinji-
ching'wa pampepe nomwe cha sambano m'uchimwene
wa Atati wangu.
Po wajimbile nyimbo, nipo wakopochele kuja kwitu- 30
mbi lya Zeituni.
Soni watite Yesu kwa welewo, Wosepe umwe tumku- 31
waleje ni une chilo 'chino: pakuti chilembeche, Sinji-
mkunula juakulanga, ngosa sya likuga tisibalalikanga-
niche. Nambo panyuma 'po tingajimuche, sinjimlongo- 32
lela umwe ku Galilaya. Nambo wajanjile Petro, neku- 33
mti, Nawa akakuwaleje wosepe nomwe, nambo une
ngisinguwala kose. Yesu nekumti, Chisimu 'cho ngu- 34
mti umwe kuti, Chilo achino, akanatongole tambala,
tumungane une katatu. Petro nekumti, Nachiwamuno 35
ngawajilwe kuuwa nomwe, ngisinimkana umwe. Waku-
lijiganya wosepe nekuti iyoyo.
Soni waiche Yesu pampepe nawo ku malo lina lyakwe 36
Getsemane, nipo watite kwa wakulijiganya, Mtame
umwe pepano, ngajaule une ako, ngapopele. Nipo 37
watosile najo Petro ni achiwana wao Zebedayo wawili,
nekumtanda chanasa, nekulaga. Soni watite kwa wele- 38
wo, Mu mtima mwangu mwana chanasa chisyene chati
kusosa kuuwa; mlonjele apano, mlindilile pampepe
none. Nipo wasusile papanandi, nekugwa pa ngope 39
jakwe, nekupopela, kuti, Atati wangu, nakukomboleka,
mgao au undyochele une: nachiwamuno iyoyo, ngati
mpela ngusosa une nambo mpela mkusosa umwe. Nipo 40
waiche kwa wakulijiganya, nekwasimana ali m'lugono,
nekumti Petro, Iyoyo, ngunumpakombola kulindilila
pampepe none ndawi jimo? Mlindilile, mpopele mta- 41
kwinjila m'yakulinga: msimutu ukusosa, nambo chiilu
chikulepela. Soni wajawile kawili, nekupopela, kuti, 42
Atati wangu, ukakomboleka kutyoka, akawe ngang'we,
lisosa lyenu litendeche. Nipo waiche soni, nekwasimana 43
ali m'lugono, pakuti galiji gamasito meso gao. Nipo 44
walesile welewo soni, nekwaula, nekupopela katatu
achiwechetaga soni malowe gagogo. Soni waiche kwa 45
wakulijiganya, nekwati, Mgonejepe, kapumuleni: nale
katema kaiche, Mwanagwao mundu akupelekwa m'yala
ya wakulemwa. Jimukani, tujaule: nimlole, juakumbe- 46
leka une ni malindi awandiche.
Akanamale kuwecheta; nale, Yuda, juine jua likumi 47

ni wawili, waiche pampepe najo liunjili lyekulungwa ni
mbanga ni ngongo, lya kwa wambepesi wa'chakulungwa
48 ni achakulungwa wa wandu. Juampeleche 'jo nekwapa
chimanyililo, kuti, Jua tingamkomasye 'jo no juelejo:
49 mkamkamule. Papopo nipo waiche kwa Yesu, nekuti,
50 Kwambone, Rabbi; nekumkomasisya pa ngomo. Yesu
nipo wamtite, Ambosanga, mtende chi mwaichile. Nipo
51 waiche nekumkamula Yesu, nekumjigala. Nale, juine
jua welewo waliji pampepe ni Yesu, nekutambalika
mkono wakwe, nekuswekula lupanga luakwe, nekumku-
nula kapolo jua juambepesi juamkulungwa, nekumsi-
52 chita pepilikanilo. Nipo wamtite Yesu, Swekani soni
lupanga luenu mwiuto mwakwe: pakuti wosepe waku-
53 kamula lupanga tajonasiche ni lupanga. Ana mkuga-
nisya kuti ngengupakombola kumchondelela Atati wa-
ngu, nipo sachatuma auno utende 'uno makuga likumi
54 ni gawili ga wamitenga? Ana uli menema tigamale
55 malembo, gati chikawajilwe chati iyoyo? Ke katema
'ko Yesu nekuti kwa maunjilii, Ana mkopochele kunga-
mula une ni mbanga ni ngongo mti juawii? Mowa
mugakupitila natemi m'nyumba ja mbepesi njijiganyaga,
56 nipo ngunumungamula. Yosepe ni iwoneche nambo
kuti malembo ga waprofeti gamalichiche. Wakuliji-
ganya wosepe nipo wamlesile, nekutila.
57 Wamkamwile Yesu 'wo nipo wamjigalile kwa Kayafa
juambepesi juamkulungwa, po wasongene wakulemba
58 na achakulungwa. Petro nambo wamkagwile kwanaula,
ku nganya kwa juambepesi juamkulungwa, nekwinjila,
nekutama pampepe na achikapitao kuti alole ya pa
59 mbesi. Wambepesi wa'chakulungwa ni achakulungwa
wose nipo wamsosele Yesu mboni jajinami, kuti aka-
60 mbulaje; nipo nganajiwona, nachiwamuno waiche wa-
61 mboni wamanami wajinji. Panyuma nambo waiche
wawili, nekuti, Ajuju watite, Ngupakombola kupasula
nyumba ja Mulungu, nekujitawa soni mowa gatatu.
62 Juambepesi juamkulungwa nekwimuka, nekumti, Ana
wangajanga kandu? Ana akumbelechetela uli wamboni
63 awawa? Yesu nambo wamyalele. Juambepesi juamku-
lungwa nekumti, Ngumlumbisya ku Mulungu wajumi,
mtutagulile kanga muli Kristo 'jula, Mwanagwao Mu-
64 lungu. Yesu nekumti, Mtite umwe: nachiwamuno
iyoyo ngumti umwe, Panyuma pakwe 'pano, somchi-

mbona Mwanagwao mundu achitamaga pa mkono pa
mlyo pa machili, achiikaga pa maunde ga mwinani.
Juambepesi juamkulungwa nipo wapapwile yakuwalila 65
yakwe, nekuti, Asocheye: ana tukasosele chichi wa-
mboni? nimlole sambano mpikene chisocheyo: ana 66
mkuti umwe uli? Nipo wajanjile, kuti awajilwe kuuwa.
Nipo wamsunile mata pa meso pakwe, nekumtimba: 67
wane nekumputa ni magasa gao, kuti, Mtuwelechetele, 68
Kristo: ana wani amputile?

Petro nambo watamaga pasa panganya: mwali nipo 69
wamyichile, nekuti, Nomwe wakwe mwaliji pampepe ni
Yesu mGalilaya 'jo. Nambo wakanile m'meso kulola, 70
kuti, Ngongumanya i mkuti umwe. Po wakopweche 71
kwipenu, juine *mwali* wambweni, nekuti kwa welewo
watamaga pelepo, Ajuju waliji pampepe ni Yesu m'Na-
zareti 'jo. Soni nipo wakanile nekulumbila, Ngongu- 72
m'manya mundu 'jo. Panyuma pakwe papanandi wele- 73
wo wajimililaga waiche, nekuti kwa Petro, Yakuwonatu,
nomwe wakwe muli jua mwa welewo; pakuti uwechete
wenu utenda kum'manisya. Nipo watandite kulwesa 74
ni kulumbila, Ngongumanya mundu 'jo. Tambala
nekutongola papopo. Petro nipo wakumbuchile lilowe 75
lyatite Yesu, Akanatongole tambala, tumungane une
katatu. Nipo wakopweche, nekulila kusyene.

27 KUNDAWI nipo wamtawilile Yesu lukumbi
wambepesi wa'chakulungwa wose na achaku-
lungwa wa wandu, kuti ambulaje; nipo wamtawile, 2
nekumjigala, nekumpeleka kwa Pilato kazembe.

Yuda soni, juampeleche 'jula, po waweni kuti gamgo- 3
mele, nekulipitikusya, nekuusya ndalama 'sila makumi
gatatu kwa wambepesi wa'chakulungwa na achakulu-
ngwa, kuti, Ndemwisye pakupeleka miasi jangalemwa. 4
Nambo watite, Chelecho chetu uli? mkalole umwe.
Nipo waponisye ndalama m'nyumba 'jo, nekwaula; nipo 5
wajawile nekulipopotola. Wambepesi wa'chakulungwa 6
nekutola ndalama 'syo, nekuti, Ngeikomboleka kusiwika
mwibweta, ligongo pakuwa mtengo wa miasi. Nipo 7
watawile lukumbi, nekusuma nasyo mgunda wa agumbi,
kuti ajase pelepo achalendo. Lye ligongo 'lyo mgunda 8
'o watelwe, Mgunda wa miasi, mpaka lelo. Pelepo 9
nipo yamalichiche yawelechetelwe ni Yeremiya mprofeti
'jula, kuti, Nipo watosile ndalama 'sila makumi gatatu,

mtengo wa juelejo juamtemele, jua wamtemele mtengo
10 wanache wa Israeli; nipo wasipelechele mgunda wa
agumbi, mpela wa'sasile une Ambuje.
11 Yesu nipo wajimi paujo pa kazembe: nekumbusya
kazembe achitiji, Ana 'mweji no mchimwene jua wa-
12 Yahudi. Yesu nekumti, Mbechete 'mwe. Po wambe-
lechetele wambepesi wa'chakulungwa ni achakulungwa,
13 nganalisala kandu. Soni Pilato wamtite, Ana ngunum-
14 pikana yati 'iyi yakumbelechetela? Nipo nganamjanga,
namuno lilowe limo: we utende'o wasimongwile mnope
15 kăzembe 'jo. Pa chindimba 'po kazembe nipo wasyo-
werere kwagopolela wandu juamtawe 'jumo, jua wamso-
16 saga. Ke katema 'ko nipo wakwete juamtawe juapi-
17 kaniche, lina lyakwe Baraba. Menema po wasongange-
ne, Pilato nekwati, Ana mkusosa nduni ngamgopolele?
18 Baraba kanga Yesu juamtele Kristo. Pakuti wamanyi-
19 lile wampeleche ligongo lya lupuso. Alimkutama pa
chitengu cha magambo, msonogwe nekumtumichisya,
kuti, Mkamkane juakugoloka 'jo: pakuti ndasile yejinji
20 lelo pakumsagamila juelejo. Wambepesi wa'chakulu-
ngwa ni achakulungwa nipo wakanichisye maunjili 'go
21 kuti ajuje Baraba, amjonanje Yesu. Nambo kazembe
nekwati, Ana juapi jua wawili 'wo mkusosa kuti ngamgo-
22 polele? Nipo watite, Baraba. Pilato nekwati, Ambi ti-
ngamtende Yesu uli juamtele Kristo? Wosepe nekuti,
23 Ampachiche pa mgomba. Nipo watite, Chakusakala chi-
chi atesile nambo? Nambo wagumisile mnope kuti,
24 Ampachiche pa mgomba. Mkuwona Pilato kuti nganapa-
kombola kose, nambo ungulu syapundile, nipo watosile
mesi, nekunawa yala paujo pa maunjili, kuti, Nginingola
likawamba pa miasi ja juakugoloka aju: mkalole umwe.
25 Wandu wosepe nekwanga, nekuti, Miasi jakwe jiwe pe-
26 tuwe ni pa achiwana wetu. Nipo wagopolele Baraba:
nambo Yesu wamputile nekumpeleka kuti ampachiche
pa mgomba.
27 Asikari wa kazembe nipo wamjigalile Yesu ku nganya,
28 nekumsonganila likuga lyosepe. Nipo wambusile, ne-
29 kumbwecha chakuliunichila cha usalili. Nipo watiwile
lisanda lya miwa nekuliwika pa mtwe pakwe, ni litete
m'mkono wa mlyo wakwe; nipo watindiwele paujo pa-
kwe, nekumtenda chipongwe, kuti, Kwambone, Mchi-
30 mwene jua wa Yahudi! Nipo wamsunile mata, nipo

watosile litete nekumkunula pa mtwe. Po wamtesile 31
chipongwe 'po, nekumbula chakuliunichila, nekumbwe-
cha yakuwalila yakwe, nekumjigala kuti ampachiche
pa mgomba.
Mkukopoka 'mo nipo wasimene mundu mKurene, 32
lina lyakwe Siman: juelejo wampatichisye, ajigale
mgomba wakwe. Po waiche kwiuto lina lyakwe Gol- 33
gota, no, Liuto lya chikalakasa, nipo wampele amwe 34
mvinyo wowanganichisye ni ndulu: po waupasisye wa-
kanile kung'wa. Po wampachiche 'po, nipo wagawenye 35
chakuliunichila chakwe, achilondolaga chisango: nipo
watemi nekumlindilila pelepo. Nipo wawisile pa- 36, 37
chanya pa mtwe pakwe chimbelechetelo chakwe chachi-
lembeche, AJU NO YESU MCHIMWENE JUA WA YAHUDI.
Soni wapachiche najo wa chikwaku wawili, juine ku- 38
mlyo, juine kumchiji. Wakupita 'wo nekumsocheya, 39
achipukunyaga mitwe jao, kuti, Umweji wakoonanga 40
nyumba ja mbepesi, nekujitawa soni mowa gatatu,
mlikulupusye; nimbaga 'mwe Mwanagwao Mulungu,
mtuluche pa mgomba 'po. We utende 'o nombe nawo 41
wambepesi wa'chakulungwa, achimtendaga chipongwe
ni wakulemba ni achakulungwa, nekuti, Akulupwisye 42
wane; ngakupakombola kulikulupusya msyene. Ali
mchimwene jua Israeli; atuluche sambano ku mgomba
'ko, nipo tutumkulupilile. Akumkulupilila Mulungu; 43
amkulupusye sambano, nawaga akumsosa: pakuti wa-
tite kuti, Ndili Mwanagwao Mulungu. Wa chikwaku 44
'wo wapachikwe najo nombe nawo nekumlalatila iyoyo.
Mkutanda pa ndawi ja msano ni jimo nekuwa chipi 45
pa chilambo posepe, mpaka ku ndawi ja msano ni mche-
che. Mpela ndawi ja msano ni mcheche, Yesu neku- 46
gumila ni lilowe lyekulungwa, nekuti, Eli, Eli, lama
sabakthani? no, Mulungu wangu, Mulungu wangu,
ligongo chichi mwandesile? Wane wa welewo wajimili- 47
laga pelepo mkupilikana, nekuti, Akumbilanga Eliya.
Juine jua welewo papopo nekuutuka, nekutola sifongo 48
jajigumbale chinyung'unyung'u, nekujiwika petete, ne-
kumpa ang'we. Wane nekuti, Aleche; tukalole kanga 49
akwisa Eliya ku kumkulupusya. Yesu nekugumila soni 50
ni lilowe lyekulungwa, nekupeleka msimu wakwe. Nale 51
nguo ja lusasa ja pa nyumba ja mbepesí japapwiche
kutanda kwinani kwika pasi; chilambo 'cho nekutenga-

52 nyika; malwala nekupapuka; malembe nekuuguka;
53 iilu yejinji ya waswela wa wagonile, nekwimuswa; mku-
kopoka ku malembe pa nyuma pa kwimuka kwakwe,
wajinjile m'musi woswela, nekwawonechela wajinji.
54 Kenturio ni welewo waliji pampepe najo achimlindili-
laga Yesu, po wachiweni chilungu 'cho, ni indu yatende-
che 'yo, nipo wajogwepe kwakujinji, kuti, Yakuwonatu,
55 Juelejo no Mwanagwao Mulungu. Achambumba waji-
nji waliji pelepo, achimbonaga kwanaula, wewala waka-
gwile Yesu pakuuma ku Galilaya achimtumichilaga:
56 wapali pa welewo Maryamu Magdalene, ni Maryamu
achikulu wao Yakob ni Yose, na 'chikulu wao wanache
wa Zebedayo.
57 Ligulo nipo waiche juakusichila jua ku Arimataya
lina lyakwe Yusuf, nombe najo waliji juakulijiganya jua
58 Yesu: jueleju wajawile kwa Pilato nekujuga chiilu cha
59 Yesu. Soni Pilato nekulula kuti chipelekwe. Yusuf
nekutola chiilu, nekuchiwilijilila ni bafuta jajiswela,
60 nipo wachiwisile mwilembe lyakwe lya sambano lyesole
pa lwala: nipo wayingalamwile liganga lyekulungwa pa
61 mlango pelembe 'po, nekwaula. Maryamu Magdalene
waliji papopo, ni Maryamu juine, achitamaga pakulolela
lilembe.
62 Kundawi kwakwe, pakuwa lya kukagula Mbanga-
nichisye, wambepesi wa'chakulungwa ni waFarisayo
63 waikangene pa Pilato, kuti, Mchimwene, tukukumbu-
chila kuti juakulambusya 'jula watite, ali chiwela
juamjumi, Pakupita mowa gatatu tingajimuche soni.
64 Mkalule menema kuti lilembe lilimbichiche mpaka
lyuwa lya gatatu: akasajisa wakulijiganya wakwe,
akasamjiwa, akasati wandu, Ajimwiche kwa wauwe;
ulemwa wa kunyuma nipo tiupunde kusakala ni waku-
65 tanda. Pilato nekwati, Mkwete alonda: ajendeje ali-
66 limbiche mpela mkumanya. Nipo wajawile nekuli-
mbika lilembe 'lyo, nekulemba chimanyililo peganga,
alonda ali pampepe nawo.

28 PAKUPITA Sabato, pakutanda kucha, lyuwa
lyakutanda lya mlungu, nipo waiche Ma-
2 ryamu Magdalene ni Maryamu juine 'jula kulilola lile-
mbe. Nale chapali chilungu chachikulungwa: pakuti
mtenga wa Ambuje watulwiche kwinani, nekwika
nekwingalamula liganga, nekutama pachanya pakwe.

Chisau chakwe chaliji mpela njasi, ni yakuwalila yakwe 3
yeswela mpela matalila: ligongo woga alonda 'wala 4
watetemelaga, nekuwa mpela wauwe. Mtenga nekwa- 5
nga, nekuti kwa 'chambumba 'wo, Mkajogopa: nimanyi
kuti mtenda kusosa Yesu jua wampachiche. Ngana- 6
pagwa apa; pakuti wajimwiche, mpela watite. Mjise
mkalole peuto pe wagonile Ambuje. Mkajanguye 7
mkatagulile wakulijiganya wakwe, Ajimwiche kwa wau-
we; nale, akumlongolela ku Galilaya; kweleko so-
mchimlola; nale, nimtagulile. Nipo watyosile chitema 8
kwilembe 'ko ni woga ni lukondwa lualukulungwa, ne-
kuutuka kwasalila wakulijiganya wakwe. Nale, Yesu 9
nekwasimana, nekuti, Kwambone. Nipo waiche, neku-
mkamula pa masajo gakwe, nekumtindiwalila. Yesu 10
nipo watite, Mkajogopa: mjendeje, mkatagulile achi-
mjangu kuti ajaule ku Galilaya kweleko sachimbona
'ne.

Mkwenda 'mo, nale, wane wa alonda 'wala nekwinjila 11
m'musi nekusala kwa wambepesi wa'chakulungwa
yosepe yawoneche. Po wasongene ni achakulungwa, 12
nekutawa lukumbi, nipo wapele ndalama syanyinji
kwa asikari 'wo, kuti, Mjile sai, Wakulijiganya wakwe 13
waiche chilo, nekumjiwa, uwe tuli m'lugono. Nakupi- 14
kanika achi pa kazembe, tutumkanichisye juelejo, nipo
tutumtende umwe kuti mtakupwelela. Nipo watosile 15
ndalama 'syo, nekutenda mpela wajiganyiche; ngani aji
japite posepe pa waYahudi mpaka lelo 'jino.

Nambo wakulijiganya likumi ni jumo nekwaula ku 16
Galilaya, kwitumbi kuwalanjile Yesu. Po wambweni 17
'po, nipo wamtindiwalile; nambo wane wawanichisyaga.
Yesu nipo waiche kwa welewo, nekwawelechetela, kuti, 18
Ulamusi wose upegwile kwangune kwinani ni kusa
'kuno. Mjendeje menema, mkatende wakulijiganya 19
ngosyo syosepe, mchabatisaga m'lina lya Atati, lya
Mwanagwao, ni lya Msimu Waswela: mchajiganyaga 20
kukumbuchila yana yose i nimtagulile: nale ndili
pampepe nomwe mowa gosepe, mpaka kumalichisya
kwa ndala sya kusa 'kuno.

UTENGA WAMBONE WA MARKO.

---

1 PANDANDA pa utenga wambone wa Yesu Kristo,
Mwanagwao Mulungu.
2 Mpelaga chilembeche m'Isaya mprofeti 'jula,
"Nale, ngutuma jua mtenga juangu pa meso penu,
Jua sachikolosya litala lyenu :
3 Lilowe lya juakugumila mwipululu,
Panganichisyani litali lya Mulungu,
Golosyani makondo gakwe ;"
4 Aiche Yohana, juabatisile mwipululu, nekulalika ubatiso
wa kupitikusya kwa kutondowela kwa yakulemwa.
5 Nekumkopochela wosepe wa m'chilambo cha uYahudi,
ni wa ku Yerusalemi wosepe; nipo wabatiswile najo
m'lusulo lua Yordano, achilijitichisyaga yakulemwa yao.
6 Yohana wawete mang'omba ga ngamila, ni chikowe cha
chipende m'chiunu mwakwe; nekulya sombe ni uchi
7 wa mwitinji. Nekulalika, kuti, Sachiika mu nyuma
jangu juambundile 'ne, ilumbo ya ikwakwata yakwe
8 ngenguwajilwa kwinama kugopola. Uneji nambatisile
ni mesi; nambo juelejo sachimbatisa ni Msimu Wa-
swela.
9 Yawoneche ge mowa 'go, nipo waumile Yesu ku
Nazareti m'Galilaya, nekubatiswa ni Yohana m'Yordano
10 'mo. Mkuchuuka papopo m'mesi, nekulola kwinani
kwapapwiche, ni Msimu mti njuwa alimkumtuluchila :
11 nipo lyaumile kwinani lilowe : Umweji Mwanangu jua-
mnonyelwe, ngusechelela namwe.
12 Papopo Msimu nipo wamtyosisye kuja kwipululu.
13 Nipo waliji mwipululu 'mo mowa makumi mcheche,
nekulinjilwa ni Setani; nipo waliji pampepe ni ikoko;
nekumtumichila wamitenga.
14 Panyuma wapelekwe Yohana, Yesu wapite ku Gali-
laya mchilalikaga utenga wambone wa Mulungu, achi-
15 tiji, Katema kaiche, uchimwene wa Mulungu uwandi-
chile : mpitikuche, mukulupilile utenga wambone.
16 Mkupita pa nyasa ja Galilaya, nipo waweni Siman na
Andrea mpwakwe Siman alimkuponya luau m'nyasa :

pakuti waliji wakutanjisya somba. Yesu nipo watite, 17
Mungaguleje, nipo sinjimtenda umwe wakutanjisya
wandu. Nipo walesile papopo nyau syao, nekumkagula. 18
Mkupita paujo panandi, nipo waweni Yakob mwanagwao 19
Zebedayo, ni Yohana mpwakwe, waliji nembe nawo
m'wato achikolosyaga nyau syao. Nipo wawilasile 20
papopo welewo, nipo walesile wese wao Zebedayo m'wato
'mo pampepe ni wakutumika, nekumkagula.

Nipo wajinjile m'Kapernaum; lyuwa lya Sabato nipo 21
wajinjile papopo m'sunagogi, nekwiganya. Nipo wala- 22
pile kwiganya kwakwe: pakuti wajigenye mpela juana
ulamusi, ngati mpela wakulemba. Nipo waliji m'momo 23
m'sunagogi mwao mundu juana lisoka lya usakwa;
nekugumila kuti, Ana tukwete chichi nomwe; umweji 24
Yesu jua ku Nazareti? Ana mjisile kutujonanga?
nimanyi umwe, Waswela wa Mulungu. Yesu nekumja- 25
muka, nekuti, Myalalani, kopokani mwa juelejo. Lisoka 26
lya usakwa 'lyo nekopoka m'juelejo, lichimpapulaga
lichigumilaga ni lilowe lyekulungwa. Nipo wasimo- 27
ngwile wana wose, nekuwamkuusyana kuti, Ana chichi
achi? chijiganyo cha sambano? ni ulamusi akugalulila
masoka ga usakwa muno, nipo gakumpilikana. Lumbili 28
luakwe luapite mosepe m'momo m'chilambo chosepe
chakusyungula Galilaya.

Po wakopweche m'sunagogi 'mo, papopo waiche ku 29
nyumba ja Siman ni Andrea; Yakob ni Yohana waliji
pampepe najo. Akwegwao Siman nipo wagonile alwa- 30
sile chiwisuku; nipo wamsalile papopo ya juelejo; nipo 31
waiche nekumkamulila mkono, nekumjimusya; chilwele
'cho nipo chamlesile, nipo watumichile welewo.

Ligulo, pekwaswele lyuwa, nipo wamjigalile waku- 32
lwala wosepe, ni wana masoka wosepe. Nipo wasonga- 33
ngene pampepe pamlango wa ku musi wosepe. Nipo 34
waposisye wakulwala wajinji wana ilwele ngosyongosyo,
nekutyosya masoka gamajinji; nganagalekaga masoka
'go kuti gawelechete, ligongo gam'manyilile.

Kundawi kumasikusiku, wajimwiche nekopoka, ne- 35
kwaula kwipulululu, nekupopela pelepo. Nipo wamka- 36
gwile Siman na'chimjakwe; nekumsimana, nekumti, 37
Alimkumsosa wana wose. Nekwati, Kwe tujaule kwine 38
ku misi jine 'ji, ngalaliche pelepo nombe napo: lye
ligongo 'li nakopochele. Nipo wajinjile m'sunagogi 39

mwao ku Galilaya kosepe, achilalikaga, achityosyaga
masoka.
40 Nipo wamyichile juamatana, achimchondelelega, achi-
mtindiwalilaga, achimtiji, Namkusosa mkupakombola
41 kumbosya 'ne. Mkukola chanasa, mkutambalika mkono
42 wakwe, nekumkwaya, nekumti, Ngusosa; mpole. Ma-
43 tana 'go nipo gamlesile papopo, nipo waposile. Nipo
wamlulile 'chenene, papopo nekumjausya, nekumti,
44 Mkosomtagulila wandu: nambo mjende, mkalilosye kwa
juambepesi, mkataje mbepesi ja kuposya kwenu indu
45 yaluwile Musa, ya mboni jao. Nambo wakopweche, neku-
tanda kulalika kwakujinji, nekwenesya lilowe mpaka po
nganapakombola soni Yesu kwinjila m'musi pamanyiche,
nambo waliji pasa pepululu: nipo wamyichile wa kosepe.

2 PANYUMA gapite mowa gane, soni nipo wajinjile
m'Kapernaum, nipo wapikaniche ali m'nyumba.
2 Nipo wasongangene pampepe wajinji, mpaka paliji
pangali mapesa namuno pamlango, so; nipo waweleche-
3 tele welewo lilowe. Nipo wamyichile achijigalaga mundu
4 juakulwala chitetemelo, juamjigale mcheche. Pakana-
pakombola kumbandichila ligongo liunjili, nipo wawi-
mwile chipagala ku waliji 'ko: po wasotwele, nipo watu-
5 lwisye ugono mu wagonile juakulwala 'jo. Mkuwona
chikulupi chao, Yesu nekumti juakulwala chitetemelo,
6 Mwanangu, yakulemwa yenu itondowelwe. Nambo
wapali wakulemba wane achitamaga pelepo, achigani-
7 syaga m'mitima jao, Ligongo chichi akuwelecheta aii
jueleju? atenda kusocheya: wani akupakombola kuto-
8 ndowela yakulemwa, akawe jumwepe, Mulungu. Mku-
lola Yesu papopo mu msimu wakwe kuti waganisyaga
iyoyo na'chimsyene, watite, Chichi mkuganichisya aii
9 mu mitima jenu? Ana papi no pa chitema, namuno
pakusala kwa juakulwala chitetemelo, Yakulemwa
yenu itondowelwe; namuno pakusala, Jimukani, jiga-
10 lani ugono wenu, jendani? Nambo mkamanye kuti
Mwanagwao mundu akwete pasi 'pano ulamusi wakuto-
ndowela yakulemwa, (akuti kwa juakulwala chitete-
11 melo), Ngumti 'mwe, Jimukani, jigalani ugono wenu,
12 jaulani ku nyumba kwenu. Nipo wajimwiche, nekuji-
gala papopo ugono 'o, nekopoka m'meso kulola; nipo
wasimongwile wosepe, nekumkwesya Mulungu, kuti,
Ngunutuwone au utende 'u.

Nipo wakopochele soni kuja ku nyasa, nekumsonga- 13
nila liunjili lyosepe 'lyo, nipo wajigenye. Mkupita, 14
nipo wambweni Lawi mwanagwao Alfayo alimkuta-
ma pakusonganya msongo, nekumti, Mungagule 'ne.
Nipo watyosile, nekumkagula. Yawoneche yati, wata- 15
maga m'nyumba mwakwe, wa misongo ni wakusakala
wajinji watemi ni Yesu ni wakujiliganya wakwe: pa-
kuti waliji wajinji, nipo wamkagwile. Wakulemba wa 16
waFarisayo, po wambweni alimkulya pampepe ni waku-
sakala ni wa misongo, watite kwa wakulijiganya wakwe,
Akulya akung'wa pampepe nawo wa misongo ni waku-
sakala. Po wapilikene Yesu no watite, Wana umi 17
wangasosa sing'anga, nambo wakulwala: nginiika kwa-
wilanga wakugoloka, nambo wakusakala.

Nipo watamaga wangalya wakulijiganya wao Yohana 18
ni waFarisayo: nipo waiche nekumti, Ligongo chichi
akutamaga wangalya wakulijiganya wao Yohana ni
wakulijiganya wao waFarisayo, nambo wakulijiganya
wenu wangatama wangalya? Nekwati Yesu, Ana 19
wanache wa chikolosa cha kulombela akupakombola
kutama wangalya juakulombela ali chiwela nawo?
Juakulombela ali chiwela ngakupakombola kutama
wangalya. Nambo sigachiika mowa ga sachityocheswa 20
kwa welewo juakulombela, ge mowa 'go sachitama
wangalya. Ngapali mundu juakutota chigamba cha 21
nguo ja mbisi mu yakuwalila yewisale: ligongo ji
jingapatiche 'jo jikusapula, ja mbisi jikusapula pa
jajiwisale, nekupunda kupapuka. Ngapali mundu jua- 22
kutaga mvinyo wa mbisi m'mapende gamawisale:
ligongo mvinyo tiupapule mapende, nekoonasika mvinyo
ni mapende; nambo akutaga mvinyo wa mbisi
m'mapende ga mbisi.

Nipo yawoneche yati, wapitaga mu migunda lyuwa 23
lya Sabato: wakulijiganya wakwe, mkupita, nekutanda
kunenyena masache ga trigu. No wamtite waFarisayo, 24
Nale, ligongo chichi wakulijiganya wenu akutenda aii
yangakomboleka lyuwa lya Sabato. Nekwati, Ana 25
ngunumbalanga i watesile Daud, po wasowile, neku-
mkola sala, juelejo ni welewo waliji pampepe najo?
Kuti wajinjile m'nyumba ja Mulungu, Abiatar ali 26
juambepesi juamkulungwa, no walile mikato jakulosya,
ji jili jangakomboleka kulya wane, akawe wambepesi-

27 pe, nipo wapeleche kwa welewo waliji najo? Nipo
watite, Sabato wapanganyiche ligongo lya wandu, ngati
28 wandu ligongo lya Sabato: we utende 'o Mwanagwao
mundu ali mbuje jua Sabato nombe najo.

3 NIPO wajinjile soni m'sunagogi: mwelemo mwa-
liji mwana mundu juana mkono wojumu.
2 Nipo wamlolechesyaga, kanga tamposye lyuwa lya
3 Sabato, kuti ambechetele. Nekumti mundu juana
4 mkono wojumu 'o, Jimukani pachilikati. Nipo watite,
Ana kukomboleka kutenda yambone namuno kutenda
yakusakala lyuwa lya Sabato? kukosya umi namuno
5 kuulaga? Nambo wamyalele. Po walolesisyelolesisye
ni lutumbilo, alimkulaga ligongo unonono wa mitima
jao, nipo watite kwa mundu 'jo, Mtambaliche mkono
6 wenu. Nipo wautambaliche: mkono 'o nekupola. Wa-
Farisayo nipo wakopweche, papopo nekutawa lukumbi
ni waHerode ya juelejo kuti amjonanje.
7 Yesu nipo wausile ku nyasa pampepe ni wakuliji-
ganya wakwe; liunjili lyekulungwa lya ku Galilaya
8 nekumkagula: ku uYahudi, ni ku Yerusalemi, ni ku
Idumayo ni pesi Yordano, ni ku ndunji ja ku Turo ni
Sidon nipo lyaumile liunjili lyekulungwa, nekumyichila
9 pakupilikana yosepe yatesile. Nipo watagulile waku-
lijiganya wakwe kuti kawato kamlinde, ligongo lya
10 liunjili, atakumbijikanya: pakuti waposisye wajinji;
menema wambijikenye wana wose wana yakupoteka
11 kuti amkwaye. Masoka ga usakwa, pe gambweni,
nekugwa paujo pakwe, nekugumila, kuti, Umweji no
12 Mwanagwao Mulungu. Nipo walulile welewo kwaku-
jinji kuti akasam'manyisya.
13 Nipo wakwesile mwitumbi, no kwawilanga juana juose
14 jua wamsosaga msyene: nipo wamjisile. Nipo wako-
15 lasile likumi ni wawili, kuti awe pampepe najo, awatume
16 kukulalika, kukola ulamusi wakutyosya masoka: Siman
17 wampambichile lina Petro; ni Yakob mwanagwao Zebe-
dayo, ni Yohana mpwakwe Yakob; awawa wapambichile
18 lina Boanerges, ndo Achiwanawao chilindimo: ni Andrea,
ni Filipo, ni Bartolomayo, ni Matayo, ni Tomaso, ni
19 Yakob mwanagwao Alfayo, ni Tadayo, Siman mKanani,
ni Yuda Iskarioti juampeleche ni malindi.
20 Nekwinjila m'nyumba. Soni nipo lyasongangene
liunjili 'lyo mpaka pakanapakombola kulya yakulya.

Papilikene achimjakwe, nipo wakopweche amkamule: 21
pakuti watite, Akwete masoka. Nipo watite wakulemba 22
watulwiche ku Yerusalemi, Akwete Beelzebub, ni, Ni
mchimwene jua masoka akutyosya masoka. Nipo 23
wawilasile welewo, nekwati mu itagu, Ana uli Setani
tapakombole kumtyosya Setani? Naga uchimwene 24
tiupanduchilane na msyene, uchimwene 'o nguupajima.
Naga nyumba tijipanduchilane na msyene, nyumba 'jo 25
ngijipajima. Setani naga aligalauchile, nekupanduchi- 26
lana, ngakupajima, nambo akumala. Nambo ngapali 27
juakupakombola kwinjila m'nyumba mwa jua machili,
nekusumula chipanje chakwe, akatawe kaje jua machili
'jo; soni nipo tapakombole kusumula nyumba jakwe.
Chisimu 'cho ngumti umwe, Yakulemwa yao yose 28
tiitondowelwe kwa achiwana wao wandu, ni yakusocheya
yao i wakusocheya nao yose: nambo juatawe juose 29
tamsocheye Msimu Waswela ngasakola kutondowelwa,
nambo wamgomele ulemwa wa ndala: ligongo watite, 30
Akwete lisoka lya usakwa.

Nipo waiche achikulugwe na'chapwao; mkwima pasa, 31
nekumtumisya kumbilanga. Nipo lyatemi ndendeleje 32
liunjili; nipo wamtite, Nale, pasa 'po achikulu wenu ni
achapwenu atenda kumsosa. Nipo wajanjile nekuti, 33
Achikulu wangu na'chapwanga wani? Mkwalolesyalo- 34
lesya welewo watemi ndendeleje, nekuti, Nale, achikulu
wangu na'chapwanga. Pakuti juatawe juose tatende 35
lisosa lya Mulungu, juelejo no mpwanga, ni mlumbu-
gwangu, na'chikulu wangu.

4 SONI nipo watandite kwiganya m'mgulugulu nyasa.
Nipo lyamsonganganile liunjili lyekulungwa
mnope, mpaka po walilonjele m'wato, nekutama
m'nyasa: liunjili lyose lyaliji m'mgulugulu nyasa pa
mkuli. Nipo wajigenye indu yejinji mu itagu, mkwi- 2
ganya 'mo nekwati, Apikane: Nale juakupanda akopo- 3
chele ku kupanda: Yawoneche yati, mkupanda 'mo, 4
mbeju sine nipo syagwile m'mgulugulu litala, nekwika
ijuni nekusimala. Sine nekugwa pa maganga paliji 5
pangakola litaka lyejinji; nipo syamesile papopo ligongo
nginisikola litaka lyakwendesya; pe lyakwesile lyuwa, 6
syatiniche; ligongo nginisikola michiga, syanyasile.
Sine syagwile pa miwa, miwa 'jo nekumela nekusi- 7
nyolosya, nipo nginisisogola. Sine nipo syagwile pa 8

chajila, nekusogola chisogosi chakumela chakukula;
nekuweleka makumi gatatu, makumi msano ni limo, ni
9 mwanda. Nekuti, Juana mapilikanilo apilikane.
10 Po waliji pa jika, welewo waliji najo ni likumi ni
11 wawili 'wo nekumbusya ya itagu 'yo. Nipo watite,
Cha chimamo cha uchimwene wa mwinani chipegwile
kwenumwe, nambo kwa wa kusa yosepe itendeche mu
12 itagu: kuti akawone pakuwona, akasalolechesya: akapi-
kane pakupikana, akasamanyilila; atakupitikuka soni,
13 itakwatondowechela. Nekwati, Ana ngomkumanyilila
achi chitagu 'chi? Ana uli somchimanyilila itagu
14, 15 yosepe? Juakupanda 'jo akupanda lilowe. Awawa
no wa petala, papandiche lilowe; po wapilikene, nekwika
Setani papopo, nekutyosya lilowe alyo li lyapandiche
16 mwelemo. Yalumope, wapandiche pa maganga no
awawa, po wapilikene lilowe, nekulipochela papopo ni
17 lukondwa: mwa 'chimsyene nganakola mchiga, nambo
akusigala panandi; nambo pakwisa kulaga namuno
18 kusauswa ligongo lya lilowe, akukuwala papopo. Wane
no welewo wapandiche pa miwa; awawa no wapilikene
19 lilowe, pakwinjila nganisyo sya ndala 'sino, ni ulamba
wa ipanje, ni lutama lua indu ine, nipo ikunyolosya
20 lilowe. Welewo no wapandiche pa chajila wati akupi-
kana lilowe, nekupochela, nekusogosya isogosi, makumi
gatatu, makumi msano na limo, ni mwanda.
21 Nipo watite, Ana nyali jikujigalwa kuti jikawichiche
pasi pa lukalala, namuno pasi pa chindanda, angati
22 jikawichiche pa pakwimichila? Ligongo ngechipali
chakusisika akawe kuti chiwoneche; soni nginichisisilwa
23 chindu nambo kuti chiwoneche. Nakwete mundu
24 mapilikanilo gakupilikana akapilikane. Nipo watite,
Mkalolechesye i mkupilikana; ni chipimo 'chila chi-
25 mkupimila siichimpimililwa soni. Pakuti kwa juakwete
tichipegwe; kwa juangakola nipo tichisumulwe namuno
chakwete 'cho.
26 Nipo watite, Uchimwene wa Mulungu ukupela ni
mundu jua tamise mbeju petaka; juatagone tajimuche
27 musi ni chilo, mbeju 'jo nipo tijimele tijikule, akaku-
28 manyilila umele wakwe. Litaka lisyene likusogola;
pandanda soso, panyuma chitumba, panyuma isogosi
29 yekule m'chitumba. Pakwiula isogosi, papopo akutuma
mikalo, ligongo gaiche masika.

Nipo watite, Ana tutulandanichisye uli uchimwene 30
wa Mulungu? namuno ni chitagu chapi tutuchijenesye?
Kupela ni lusongolo lua mbumbi, mkupandika petaka 31
jili jajinandi ni mbeju sine syosepe sya pasi 'pano,
nambo mkupandika 'mo jikumela, nekukula kupunda 32
ni maponda gosepe, nekutambalisya nyambi syasiku-
lungwa; mpaka kupagona mwilili mwakwe ijuni ya
kwinani.

Ni itagu yejinji yati 'i wawelechetele lilowe malinga 33
wapakombwele kulipilikana: wangali chitagu ngana- 34
welechetela: nambo pachisyepela wagopolele wakuliji-
ganya wakwe yosepe.

Lye lyuwa 'lyo ligulo, watite, Kwende line lisi. 35
Mkuleka liunjili 'lyo, wamjigele nawo iyoyo m'wato. 36
Mawato gane galiji pampepe najo. Nekwika mbungo 37
jangulungwa, matumbela nekwitichila m'wato mpaka
kugumbalaga wato we utende 'o. Asyene waliji ku 38
masamba, wagonile pa msamilo: nipo wamjimwisye,
nekumti, Mjiganyo, ana 'mwe wangasamalila kuti tuku-
takasika? Nipo wajimwiche, nekujijamuka mbungo, 39
nekuti ku nyasa, Mjile chete, myalalani. Nekuleka
mbungo 'jo, nekugwa bata. Nekwati, Ligongo chichi 40
mtenda kogopa iyoyo? Ana uli ngunumkole chiku-
lupi? Kogopa nipo wajogwepe mnope, nekuti juine 41
kwa juine, Ana wani awawa, pakuti mbungo ni nyasa
muno jikumpilikana.

5 NIPO waiche line lisi lya nyasa, ku chilambo cha
waGadareni. Pakopweche m'wato, nipo wamsi- 2
mene papopo mundu juaumile kumalembe, juana lisoka
lya usakwa, juakwete pamangwao pa malembe 'po: 3
ngapali wapakombwele kumtawa soni, namuno ni
unyolo, so: ligongo watawilwe kawilikawili ni ugwalata 4
ni nyolo; nambo wakutwile nyolo, nekutemanya
ugwalata; ngapali wandu wana machili gakumyalasya.
Mowa gose, musi ni chilo, m'malembe 'mo ni m'matumbi 5
wagumilaga, waligawaga ni maganga. Po wambweni 6
Yesu kwanaula, nekuutuka nekumtindiwalila; mkugu- 7
mila ni lilowe lyekulungwa, nekuti, Ana ngwete chichi
nomwe, Yesu, umwe Mwanagwao Mulungu Jua Mwinani
mnope? Ngumlumbila pa Mulungu, mkasakalisya 'ne.
Patipo wamtite, Kopokani m'mundu 'mo, umweji lisoka 8
lya usakwa. Nipo wambusisye, Lina lyenu wani? 9

Nekumti, Lina lyangu no Lejioni; ligongo tuli wajinji.
10 Nipo wamchondelele kwakujinji kuti akasawawinga
11 m'chilambo 'mo. Nipo lyapali pelepo pechemba petumbi
12 likuga lyekulungwa lya maguluwe galimkulya. Nipo
wamchondelele kuti, Mtutume m'maguluwe 'mo, kuti
13 tukajinjile mwelemo. Nipo wagakundile. Masoka ga
usakwa 'go nekopoka, nekwinjila m'maguluwe 'mo:
likuga nekuchitima pechemba kuja m'nyasa, mianda
14 makumi gawili; nekumilwa m'nyasa. Wakulisya wao
nekutila, nekusala ku musi, ni ku milaga. Nipo
15 waiche kwiwona yawoneche 'yo. Nipo waiche kwa
Yesu, nekumbona jua masoka alimkutama, ali juamwale,
jua mate, jujojo juana lejioni 'jo: nipo wajogwepe.
16 Awowo waweni 'wo nekusala kwa welewo ya utendeche
17 wakwe jua masoka 'jo, ni ya maguluwe. Nipo
watandite kumchondelela kuti atyoche m'malile gao.
18 Pakukwela m'wato 'mo, juamkamulwe masoka 'jula
19 nekumchondelela kuti awe najo. Nipo wamkanisye,
nambo wamtite, Jendani ku nyumba kwenu kwa
'chimjenu, mkatagulile yana yose i wamtesile Ambuje,
20 kuti amtesile umwe chanasa. Nipo wajawile, neku-
tanda kulalika yana yose i wamtesile Yesu: wandu
wosepe nekulapa.
21 Pajombweche Yesu soni m'wato 'mo kuja line lisi,
liunjili lyekulungwa lyamsonganganile; nipo waliji
22 m'mgulugulu nyasa. Nipo waiche juine jua achaku-
23 lungwa wa sunagogi, lina lyakwe Yairo; mkumbona,
nekugwa pa masajo gakwe, nekumchondelela kwaku-
jinji, kuti, Kamwana kangune kakakongwe katenda
kulwala, mjise mkambichile mikono jenu, kuti akulu-
24 puche, akole umi. Nipo walongene: liunjili lyekulungwa
nekumkagula, nekumbijikanya.
25 Wapali juamkongwe jualwasile lusululo lua miasi
yaka likumi ni iwili, nekusauka yejinji na'chasing'anga
26 wajinji, nekumisanga yosepe yakwete, nganapunda umi
27 nambo apundile kulwala, papilikene ya Yesu, nekwika
mwiunjili munyuma, ne kukwaya chakuliunichila cha-
28 kwe. Ligongo watite, Nawaga ngakwaye namuno cha-
29 kuliunichila chakwe, tingulupuche. Nekuumula papopo
lusululo lua miasi jakwe; nipo wapilikene m'chiilu
30 mwakwe kuti waposile chakusakalisya chakwe. Papopo
Yesu po wamanyilile m'mtima mwakwe kuti machili

gakwe gakopweche, nipo waligalawisye mwinjili, ne-
kuti, Wani akwaiye chakuliunichila changu? Wakuliji- 31
ganya wakwe nekumti, Mkulola liunjili lilimkumbijika-
nya ana mkuti, Wani angwaiye? Nekulolesya kumbona 32
juatesile 'ii. Nambo juamkongwe 'jo achijogopaga, achi- 33
tetemelaga achimanyililaga yosepe yamtendechele, ne-
kwika nekugwa paujo pakwe, nekumtagulila yakuwona
yosepe. Nipo wamtite, Mwanangu, chikulupi chenu 34
chimkulupwisye; mjauleje ni mtendele, muwe juampole
pa chakusakalisya chenu.

Akanamale kuwelecheta, nipo aumile kwa juamku- 35
lungwa jua sunagogi, achitiji, Mwanagwenu atakasiche:
ligongo chichi mkupunda kumsakalisya Mjiganyo 'ju?
Nambo Yesu, mkusuya lilowe lyewelechete, nekuti kwa 36
juamkulungwa jua sunagogi, Mkajogopa, mgambe ku-
kulupila. Nipo wakanisye wosepe akamkagula aka- 37
weje Petro, ni Yakob, ni Yohana mpwakwe Yakob.
Nipo waiche ku nyumba ja juamkulungwa jua suna- 38
gogi, nekulola ungulu, wajinji ali m'chililo ni m'malilo.
Po wajinjile nekwati, Ligongo chichi mkutenda ungulu 39
nekulila? mwanache nganauwa nambo ali m'lugono.
Nipo wamsechile chanache. Nambo wakopwesye wo- 40
sepe, nekutola wesegwe mwanache 'jo na'chikulugwe
ni welewo waliji pampepe najo, nekwinjila mwaliji
mwanache 'jo. Mkumkamula mkono, nekumti, Talitha 41
kumi; mkugalausya no, Mwali, ngumti umwe, Jimu-
kani. Nipo wajimwiche mwali papopo nekwenda; pa- 42
kuwa waliji jua yaka likumi ni iwili. Papopo nipo 43
walapile mnope. Nipo walulile mnope welewo kuti
akasamanyilila wandu: nipo walulile kuti akampe
juelejo chakulya.

6 NIPO watyosile pelepo; nipo waiche ku chilambo
cha kumangwao; wakulijiganya wakwe ne-
kumkagula. Pe laiche lyuwa lya Sabato, nipo wa- 2
tandite kwiganya m'sunagogi: pakumpilikana wajinji
walapile, nekuti, Kwapi watosile aju indu aii? ni, Lunda
luapegwile kwa'juju no luati uli, ni machili gati' i gama-
panganye ni mikono jakwe? Angati jueleju no mfundi 3
'jula, mwanagwao Maryamu, akuluwao Yakob ni Yose
ni Yuda Siman? Achalumbugwe angati ali nowe
pepano? Nipo wakuwele najo. Nekwati Yesu, Mpro- 4
feti ngakusowa luchimbichiya akawe kumangwao, kwa

5 'chalongo wakwe ni m'nyumba mwakwe. Kweleko
nganapakombola kupanganya cha machili, akawe awi-
sile mikono jakwe pa wakulwala wakuwalanjika, nekwa-
6 posya. Nipo wasimongwile ligongo nganampikanichisya.
Nipo wapitepite mchijiganya pa misi.
7 Nipo wawilasile likumi ni wawili, nekutanda kwatu-
ma wawiliwawili: nipo wapeleche ulamusi wa masoka
8 ga usakwa: nekwalulila akasajigala ya ulendo wao, akawe
simbope; *akasajigala* yakulya, msaku, ndalama pa
9 mkwandala wao; nambo akawale ikwakwata: akawala
10 miinjilo jiwili. Nekwati welewo, M'nyumba mumkwi-
njila mose, mwelemo mtame, mpaka kutyoka pelepo.
11 Po ngampochela ngampilikanila 'mwe pose, mkutyoka
pelepo mpatile luundu lua ku sajo kwenu, luwe mboni
12 jao. Nipo watyosile, nekusala kuti akapitikuche.
13 Nipo watyosisye masoka gamajinji, nekupakasya mauta
wakulwala wajinji, nekwaposya.
14 Herode mchimwene nipo wapilikene; pakuti lina
lyakwe lyapikaniche: nekuti, Yohana mBatisa 'jula
ajimwiche kwa wauwe, menema machili 'go gakutenda
15 mwa juelejo. Nambo wane watite, No Eliya. Wane
16 nipo watite, No mprofeti, mpela jumo jua waprofeti. Na-
mbo Herode, po wapilikene, watite, Yohana, jua namsi-
17 chite 'jula, ajimwiche. Pakuti Herode msyene watu-
mile nekumkamula Yohana, nekumtawa m'nyumba
mwakutawila, ligongo lya Herodiade msonogwe mpwao
18 Filipo: pakuwa wamlombile. Pakuti Yohana watite
kwa Herode, Ngcikomboleka kutola msonogwe mpwenu.
19 Herodiade nekutindana najo, nekusosa kumbulaga; ne-
20 kulepela; pakuti Herode wamjogopaga Yohana, achima-
nyililaga kuti waliji juakugoloka ni juamswela mtima,
nipo wamlindilile 'chenene. Po wampilikanile, nipo
wasingalilwe kwakujinji; nipo wampilikanile achiseche-
21 lelaga. Pakwika lyuwa lyambone, lyuwa lya kupagwa
kwakwe, Herode nekuteleka yakulya yejinji yegulo ya
ambiri wakwe na'chikapitao wakulungwa, na'chakulu-
22 ngwa wa ku Galilaya: pajinjile payinile mwanache
juamkongwe jua Herodiade, nekumsechelesya Herode
ni welewo watamaga kulya najo; mchimwene nekuti
23 kwa mwali, Mkanyuje chimkupila chose, sinjimpa. Ne-
kulumbila, Chi tichiwe chose chi tumunyuje, sinjimpa
24 'mwe, mpaka kugawanya chilambo changu pachilikatipe.

Nipo wakopweche, nekuti kwa 'chikulugwe, Tinyuje
chichi? Nekuti, Mtwe wa Yohana mBatisa. Nekwa- 25
nguya, papopo nekwinjila kwa mchimwene, nekujuga
kuti, Ngusosa kuti mumbe sambano mu mbale mtwe wa
Yohana mBatisa. Mchimwene nekola chanasa chachi- 26
kulungwa; nambo ligongo lya malumbilo gakwe ni
welewo watamaga kulya, nganasosa kumkana. Mchi- 27
mwene nipo watumile papopo juakusichita, nekumla-
mulila kujigala mtwe wakwe: nipo wajawile nekumsi-
chita m'nyumba mwakutawila, nekujigala mtwe wakwe 28
mu mbale, nekumpa mwali; mwali 'jo nekumpa mchiku-
lugwe. Papilikene wakulijiganya wakwe, nipo waiche, 29
nekutola mtembo wakwe, nekuuwika mwilembe.

Wandumetume 'wo nekusonganila kwa Yesu, neku- 30
mtagulila yana yose i watesile, ni i wajigenye. Nipo 31
watite, Kwende umwemwe pachisyepela pepululu,
mkapumule panandi. Pakuti wajinji waikaga wajau-
laga, nganakola kose lipesa lyakulya. Nipo wajawile 32
m'wato 'mo kwipululu kuchisyepela. Nipo waweni 33
welewo alimkwaula, wajinji nipo wamanyilile, pa mkuli
nipo wautwiche kumpepe kweleko wa ku misi josepe,
nekwapunda. Nipo wakopweche, nipo waweni liunjili 34
lyekulungwa, nekola chanasa nawo ligongo kupela ngosa
syangali juakulanga: nipo watandite kwajiganya yejinji.
Pakupepa lyuwa, wakulijiganya wakwe nekumyichila, 35
nekuti, Pepano pepululu, lyuwa nipo lipepile mnope:
mkawajausye kuti ajaule ku milaga, ni ku misi jakusyu- 36
ngula, alisumile chakulya. Nambo wajanjile nekwati, 37
Mwape alye. Nipo wamtite, Ana tutujaule tutusume
yakulya ni tulupiya mianda jiwili, nekwapa? Nipo 38
watite, Mikato jilingwa ana mkwete? mjende mkalole.
Po wamanyilile, nipo watite, Msano, ni somba siwili.
Nipo walulile kuti wosepe atame pasi pa mopo makuga 39
makuga. Nipo watemi nyilinyili, mianda mianda, ma- 40
kumi msano msano. Nipo watosile mikato msano 'jo ni 41
somba siwili 'syo, mkulola kwinani, nekupopela, neku-
gawa mikato 'jo; nekwapa wakulijiganya wakwe kuti
apeleganye mwa welewo; somba siwili 'syo nekugawanya
nawo wosepe. Wosepe nekulya nekwikuta. Nipo 42, 43
walokwete mesa, ngalala likumi kwisa siwili, ni somba
syakwe. Wosepe 'wo walile mikato waliji mianda 44
makumi msano.

45 Nipo wakanichisye papopo wakulijiganya wakwe
kuti ajinjile m'wato 'o, alongolele mwisi ku Betsaida,
46 msyene alimkwausya liunjiji 'lyo. Po walanjile, nipo
47 wajawile kwitumbi kukupopela. Pakwika ligulo, wato
waliji pakati pa nyasa, juelejo waliji pa jika pa mkuli.
48 Mkwawona alimkulaga pakupalasa, pakuti mbungo
jaumile kumeso, pa ulonda wa kacheche, waichile
achijendaga pa mesi; nipo wasosaga kupelenganya;
49 nambo welewo, po wambweni alimkwenda pa mesi,
50 wapelaga no chilengwalengwa, nekugumila: pakuti wo-
sepe wambweni nekupwelela; nambo wawelechete nawo
papopo, nekwati, Mkasechelele: ndi uneji; mkajogopa.
51 Nipo wakwelele kwa welewo m'wato 'mo; mbungo
nekuleka; nipo wasimongwile mnope achimsyenepe;
52 pakuwa wangamanyilila ya mikato 'jo, nambo mitima
jao no jajinonono.
53 Po wajombweche, nekwika ku mkuli ku Genesareti,
54 nekochesya m'njengwe. Po wakopweche m'wato 'mo,
55 wandu nekum'manyilila papopo: nekuutukautuka ko-
sepe kweleko, nekutanda kujigalajigala m'magono gao
56 wakulwala, po wapilikene ku waliji 'ko. Ku wajinjile
kose, ku misi, ku misinda, ku milaga, wawisile waku-
lwala pa nganya, nekumchondolela kuti agambe kukwa-
ya lujenjepe lua chakuliunichila chakwe: wana wose wa
wamkwaiye nipo waposile.

7 NIPO wamyichile pamo waFarisayo ni wakulemba
2 wane; waumile ku Yerusalemi, waweni wa-
kulijiganya wakwe alimkulya yakulya yao ni mikono ja-
3 kuwanda, no mikono janganawa. Pakuti waFarisayo
ni waYahudi wosepe ali wangalya mikato, akawe kuna-
wa ni sua, achikumbuchilaga msyungu wa 'chakulu-
ngwa: pakuuma kunganya wangalya, akawe koga
4 kaje: ipali indu ine yejinji yapochele yakukumbu-
chila, kusuka kwa migao, ni mipika, ni iwiga ya
5 chikungu. WaFarisayo ni wakulemba 'wo nekumbusya,
Ligongo lyakwe chichi wakulijiganya wenu ngakwenda
malinga ni msyungu wa 'chakulungwa nambo akulya
6 yakulya yao ni mikono jakuwanda? Nekwati, Isaya
wawelechetele 'chenene ya umwe wa ulamba, mpela
chilembeche,

"Wandu awano akunjimbichisya ni ngomo syao,
Nambo mtima wao ukutalikangana none.

Wakunomba une pamtega, 7
Pakwiganya yakwiganya yao ngani sya wandu."
Mkuleka 'mwe lilamusi lya Mulungu, mkukumbuchila 8
msyungu wa wandu. Nekwati, Mkusila 'chenene lila- 9
musi lya Mulungu, kuti mkakagule msyungu wenu.
Pakuti watite Musa, Mkachimbichisye wese wenu na- 10
'chikulugwenu; ni, Juana juose akuwelecheta yangalu-
mbana ya wesegwe namuno achikulugwe, kuuwa aka-
uwe: nambo mkuti 'mwe, Naga tajile mundu kwa 11
wesegwe namuno achikulugwe, Chi chili chose changune
chapakombwele kumkamusya umwe chili Korban, ni
Chachipeleche; ngomkukunda soni kuti amtendele 12
wesegwe namuno achikulugwe kandu; achigalausyaga 13
lilowe lya Mulungu ni msyungu wenu u mpeleche; indu
yati'i yejinji mkutenda. Soni nipo wawilasile liunjili 14
'lyo, nekwati, Ambilikane wosepe 'mwe, mkamanyi-
lile: ngechipali cha kusa mundu chakupakombola 15
kumtenda kuwanda pakwinjila: nambo indu yako- 16
poka m'mundu 'mo yelei no yakumtenda kuwanda. Po 17
wajinjile m'nyumba ligongo liunjili, wakulijiganya wa-
kwe wambusisye ya chitagu 'cho. Nipo watite, Ana 18
nomwe wakwe wangali umanyilisi kwati 'ii? Ana ngo-
mkumanyilila, kuti chi chili chose cha kusa chakwinjila
m'mundu changapakombola kumtenda kuwanda; pa- 19
kuwa changajinjila m'mtima mwakwe, nambo m'matu-
mbo, nekopoka m'michimba? *Watite aii* pakulenjesya
yakulya yosepe. Nekuti, Chakopoka m'mundu 'mo 20
chelecho chikumtenda mundu kuwanda. Ligongo mu 21
mkati, m'mtima mwa wandu, sikukopoka nganisyo sya-
kusakala, ilyelye, uwii, uulasi, ikululu, kusilila, yaku- 22
sakala, ulamba, chisembwele, usawi, kusocheya, kupoka, 23
kulowela: yelei yakusakala ikukopoka m'mkati 'mo,
nekumtenda mundu kuwanda.

Mkutyoka pelepo nekwaula ku malile ga Turo ni 24
Sidoni. Nipo wajinjile m'nyumba, nekusosa wandu
akamanya: nganapakombola kusisika. Po wapilikene 25
ya juelejo, nipo aiche papopo juamkongwe, mwanagwao
akwete lisoka lya usakwa, nekugwa pa masajo pakwe.
Juamkongwe 'jo nipo waliji mHelene, lukosyo luakwe 26
no mSurafenisa. Nipo wamchondelele kuti atyosye
m'mwanagwao lisoka 'lyo. Nipo wamtite, Aleche aji- 27
kute kaje wanache: pakuwa ngunukuwa kwambone

kutola mkato wa wanache, nekuuponya ku mbwa.
28 Nambo wajanjile, nekumti, Elo, Ambuje: nambo mbwa
sya pasi pa pakulila sikulya ndikatika sya wanache.
29 Nipo wamtite, Ligongo ngani aji mjendeje; lisoka
30 likopweche m'mwanagwenu. Nipo wajawile ku nyumba
jakwe, nekumsimana mwanagwao juamgoneche pa
chindanda, lisoka lyakopweche.
31 Soni nipo watyosile ku malile ga Turo, nekupelenga-
nya m'Sidon kuja ku nyasa ja Galilaya, pakati pa malile
32 ga Dekapoli. Nipo wamjigalile juangapikana, jua
chimeme; nipo wamchondelele kuti ambichile mkono.
33 Nipo wamtyosisye kwiunjili kuchisyepela, nekuwika
yala yakwe m'mapilikanilo gakwe, nekusuna mata, neku-
34 kwaya lulimi luakwe; mkulola kwinani, nekuisya mti-
35 ma, nekumti, Effatha, no, Mbuguche. Mapilikanilo ga-
kwe nipo gaugwiche, lutata lua lulimi luagopweche, nipo
36 wawechete 'chenene. Nipo walulile akasatagulila wa-
ndu, nambo mpela wapundile kwalulila no wapundile
37 mnope kulalika. Nipo wasimongwile kwakujinji mnope
kuti, Atesile 'chenene yosepe; akwatenda wangapikana
kuti apikane, ni wangapawecheta kuti awechete.

8 GE mowa 'go, paliji soni liunjili lyekulungwa, po
nganakola chakulya, nipo wawilasile wakuliji-
2 ganya wakwe, nekwati, Ngwete chanasa na liunjili 'lyo,
pakuwa auno utende 'uno walonjele none mowa gatatu,
3 nganakola chakulya: nawaga ngajausye kumangwao
wangalya, takomoche mwitala; wane wa welewo aumile
4 kwanaula. Wakulijiganya wakwe nekumjanjila, Kwapi
tapakombole kwikutisya awa ni mikato, pepano pepu-
5 lulu? Nipo wausisye, Ana mkwete mikato jilingwa?
6 Nipo watite, Msano ni jiwili. Nipo walulile liunjili
atame pasi: nipo watosile mikato msano ni jiwili,
mkupopela, nekugawa, nekwapa wakulijiganya wakwe,
7 kuti apeleganye; nipo wapelegenye kwa liunjili. Nipo
wakwete tusomba twamnono: mkutujinichila, nekulula
8 kuti apeleganye tweleto nombe nato. Nipo walile,
nekwikuta: nipo walokwete mesa ga gasigele iselo
9 msano ni iwili. Wapali kanga mianda makumi mcheche:
10 nipo wajawisye welewo. Nipo wajinjile papopo m'wato
o' ni wakulijiganya wakwe, nekwika ku chilambo cha
Dalmanuta.
11 Nipo wakopweche waFarisayo, nekutanda kumbu-

syausya, achimjugaga chimanyililo cha kwinani, achi-
mlingaga. Nipo waisisye mnope m'mtima mwakwe, 12
nekuti, Ligongo chichi wandu wa sambano akujuga
chimanyililo? chisimu 'cho ngumti umwe, Ngechipali
chimanyililo chakupegwa kwa wa sambano. Nipo wa- 13
lesile welewo, mkwinjila soni *m'wato 'mo* nekwaula lisi
line.

Nipo waliwalile kujigala mikato; wakwete nawo m'wa- 14
to 'mo mkato umpepe. Nekwalulila, kuti, Nale! mkalo- 15
lechesye chilungo cha waFarisayo ni chilungo cha Herode.
Nipo wawelechetene juine ni juine, kuti, Ngunutukola 16
mikato. Yesu mkumanya nekwati, Ligongo chichi 17
mkuwelechetana, ligongo ngunumkola mkato? ana ngu-
numlolechesya, ngunum'manyilila? ana mkwete mtima
wenu wonononо? Wana meso, ana ngomkulola? wana 18
mapilikanilo, ana ngomkupilikana? ana ngomkukumbu-
chila? Pe nagawenye mikato msano 'jila ni mianda 19
makumi msano ngalala silingwa syasigumbale mesa ana
mwalokwete? Nekumti, Likumi ni siwili. Ambi msano 20
ni jiwili ni mianda makumi mcheche, iselo ilingwa yagu-
mbele mesa ana mwalokwete? Nekumti, Msano ni 21
iwili. Nipo watite, Ana ngunummanyilile?

Nipo waiche ku Betsaida. Nipo wamyichile ni jua- 22
kutatala, nekumchondelela kuti amkwaye. Nipo wamka- 23
mulile juakutatala 'jo pa mkono pakwe, nekwaula najo
kusa musi; mkusuna mata pa meso gakwe, nekumbi-
chila mikono jakwe, nekumbusya, Ana mkulola kandu?
Nipo walolite, nekuti, Ngulola wandu; pakuti ngwa- 24
wona mpela mitela alimkwenda. Soni nipo awisile 25
mikono jakwe pa meso gakwe; nipo walolechesye, ne-
kupola, nekulola 'chenene yosepe. Nipo wamjawisye 26
kumangwao, kuti, Mkosomjinjila muno m'musi.

Yesu nipo watyosile, ni wakulijiganya wakwe, kuja 27
ku misi ja Kaisariya Filipo: mwitala nekwausya waku-
lijiganya wakwe, nekwati, Ambi uneji, wandu akuti
nduni? Nipo wamtagulile, kuti, Yohana mBatisa: 28
wane, Eliya; nambo wane, Juine jua waprofeti. Nekwa- 29
usya kuti, Nambo, ana 'mweji mkuti une nduni? Ne-
kwanga Petro nekumti, Umwe no Kristo. Nipo walu- 30
lile kuti akasatagulila wandu ya msyene. Nipo wata- 31
ndite kwajiganya kuti, Mwanagwao mundu akasauche
yejinji, akakanilwe ni achakulungwa ni wambepesi

wa'chakulungwa ni wakulemba, akaulajilwe, panyuma
32 pa mowa gatatu akajimuche soni. Ngani 'jo nipo wa-
wechete m'meso kulola. Petro nipo wamtosile, neku-
33 tanda kumjamuka. Nambo wagalawiche, nekwalola
wakulijiganya wakwe, nekumjamuka Petro, nekuti.
Jaulani kunyuma kwangu, Setani: pakuti ngomku-
34 kumbuchila ya Mulungu, nambo ya wandu. Nipo wa-
wilasile liunjili 'lyo, ni wakulijiganya wakwe, nekwati,
Juana juose juakusosa kungagula 'ne, akalikane, akaji-
35 gale mgomba wakwe, akangagule 'ne. Pakuti juatawe
juose tasose kukulupusya umi wakwe, taujase; juatawe
juose taujase umi wakwe ligongo uneji ni utenga wa-
36 mbone, taukulupusye. Ana chichi tapatile mundu, paku-
37 pochela ya kusa 'kuno yose, nekulipa umi wakwe? Ana
chichi tapeleche mundu pakusumana ni umi wakwe.
38 Pakuti juatawe jose takole soni ligongo uneji ni malowe
gangune, pakati pa wandu wa sambano wachikululu
wakulemwa, Mwanagwao mundu nombe najo takole soni
ligongo juelejo, pakwisa m'lumbili lua Wesegwe ni
wamitenga waswela.

9 NEKWATI, Chisimu 'cho ngumti umwe, Apali
wane wakwima apanopano wa ngasapasya
kuuwa, mpaka po tawone uchimwene wa Mulungu
ulimkwisa ni machili.

2 Napitape mowa msano na limo, Yesu nipo watosile
Petro ni Yahob ni Yohana, nekwaula nawo kwitumbi
3 lyeleu, kuchisyepela: nekusyuka paujo pao: yakuwalila
yakwe nekuwa yakunyesima, yeswela mnope; yati kwa-
ngapakombola kwiswejesya juakusuka ua kusa 'kuno.
4 Nipo wawonechele Eliya ni Musa; nipo wakungulu-
5 kaga ni Yesu. Nipo wajanjile Petro, nekuti kwa Yesu,
Rabbi, no kwambone kuti tutame uwe pepano: tukata-
we masakasa gatatu; line lyenumwe, line lya Musa,
6 line lya Eliya. Ligongo nganamanya chakwanga; pa-
7 kuti wajogwepe kwakujinji. Nipo lyaiche liunde lyauni-
chilaga: nekopoka lilowe mwiunde'mo, Ajuju no Mwa-
8 nangu juamnonyelane: mkampilikanile. Mkulolesyalo-
lesya chitema, nganawona wandu soni, akawe Yesu
jikape, pampepe na'chimsyene.

9 Mkutuluka mwitumbi 'mo, nipo watagulile kuti aka-
sasalila wandu ya indu i waiwene, nambo po sachiji-
10 muka soni kwa wauwe Mwanagwao mundu. Nipo

wakumbuchile ngani 'jo, achiusyanaga ya ujimuche wa
kwa wauwe, no wati uli. Nipo wambusisye, kuti, Waku- 11
lemba akuti, Eliya akaiche kaje. Nekwati, Elo akwisa 12
Eliya kaje nekukolosya yosepe: ana uli ilembeche ya
Mwanagwao mundu, kuti akapotekwe yejinji, akaja-
luswe? Nambo ngumti 'mwe, kuti Eliya atekwika, nipo 13
atekumtendela nombe nao yosepe i wapilaga, mpelaga
ilembeche ya juelejo.

Po waiche kwa wakulijiganya, nipo waweni pelepo 14
liunjili lyekulungwa ndendeleje, ni wakulemba ali-
mkwausyausya. Mkumlola papopo liunjili 'lyo lyosepe, 15
nipo lyasimongwile kwakujinji, mkumbutuchila neku-
mkomasya. Nipo wausisye, Chichi mkuusyausya na'wa- 16
wa? Juine jua mwiunjili nekumjanga, Mjiganyo, naji- 17
gele kwenumwe mwanangu, juana lisoka lyangapawele-
cheta; ku likumjigala kose likumpapula: nipo akute- 18
ndaga malou, nekulumanganya meno, nekugandasika:
nipo nawalechete kwa wakulijiganya wenu kuti aliko-
posye; nipo walepele. Nipo wajanjile kuti, 'Mwe wa- 19
nache wa sambano wangali chikulupi, mowa galingwa
ngatame nomwe? mjiseje najo. Nipo wamjigalile: pa- 20
kumlola, papopo lisoka 'lyo nekumpapula mnope; nipo
wagwile pasi nekugalagatika achitendaga malou. Nipo 21
wambusisye wesegwe, Mowa galingwa gapite chimtandi-
lile achi? Nekuti, Chimtandite ali mwanache. Kawili 22
kawili likumponya m'moto ni m'mesi, kuti limjonanje:
nambo namkupakombola kandu, mtutendele chanasa,
mtukamusye. Yesu nekumti, Namkupakombola! Yo- 23
sepe ikomboleche kwa asyene chikulupi. Papopo we- 24
segwe mwanache 'jo wagumisile nekuti, Ngukulupilila;
mkamusye wangakulupila wangu. Po waweni kuti liu- 25
njili lyasongangene pampepe pakuutuka, wajamwiche
lisoka lya usakwa, nekumti, Umweji lisoka lyangapa-
welecheta lyangapapikana, ngumlamulila kopokani
m'jueleju, mkajinjila soni kose. Mkugumila, mkumpa- 26
pula mnope, lyakopweche: mwanache 'jo nekuwa mtijua-
mbwe; mpaka po watite wajinji, Awile. Nambo Yesu 27
wamkamulile mkono wakwe, nekumjimusya; nipo wa-
jimwiche. Po wajinjile m'nyumba, wakulijiganya wakwe 28
wambusisye pachisyepela, kuti, Ngunutupakombola ku-
lityosya. Nipo watite, Lukosyo alulu luangapakombola 29
kutyoka akawe pakupopelape.

30 Mkutyoka pelepo, nipo wapite pa Galilaya; nipo
31 nganasosa kuti wandu akam'manye. Pakuti wajigenye
wakulijiganya wakwe, nekwati, Mwanagwao mundu
apelekwe m'yala ya wandu, nipo sachimbulaga; na tau-
lajilwe 'po, panyuma pa mowa gatatu sachijimuka soni.
32 Nambo nganamanyilila ngani 'jo, nipo wajogwepe
kumbusya.
33 Nipo waiche ku Kapernaum; po waliji m'nyumba
nipo wausisye, Chichi mwawelechetene mwitala 'mula?
34 Nambo wamyalele: pakuti watesile makani juine ni
35 juine mwitala, kuti juapi no juamkulungwa. Nipo
watemi pasi, nekwawilanga likumi ni wawili; nekwati,
Nakusosa mundu kuti awe juakutanda sawe juakunyu-
36 ma kwa wosepe, juakwatumichila wosepe. Nipo waka-
mulile mwanache juamnandi, nekumjimika pachilikati
37 pao: mkumjangata m'mikono jao, nekwati, Juatawe
jose akumpochela jumo jua wanache wati'i m'lina lya-
ngune, akumbochela uneji: juana juose akumbochela
une, akupochela ngati uneji, nambo juelejo juandumile
uneji.
38 Yohana nipo watite, Mjiganyo, twambweni juine
alimkutyosya masoka m'lina lyenu: nipo twamleka-
39 sisye, ligongo nganatukagula. Nambo Yesu watite,
Mkamlekasya: pakuti nganapagwa mundu juatatende
masengo gana machili m'lina lyangune, nekupakombola
40 chitema kunambuchisya. Pakuti juana juose nganawa
41 jua pa wane ali jua petuwe. Pakuwa juatawe juose
tampe umwe mgao wa mesi ga kung'wa, ligongo m'li
wa Kristo, chisimu 'cho ngumti umwe, ngasajasa kose
42 mbote jakwe. Nipo juatawe juose takuwasye juine jua
wanandi 'wa wakungulupilila 'ne, angapundile, lingata-
wilwe lisyago lyekulungwa pa lukosi luakwe, angapo-
43 nyelwe m'nyasa. Nakumkuwasya mkono wenu, mkau-
44 sichite: kwinjila mu umi juakulemala kupundile ni
kwaula ku jehannum ku moto wangasimika, juana mi-
45 kono jenu jiwili. Nakumkuwasya lukongolo luenu
mkalusichite: kwinjila mu umi juakupunduka, kupu-
ndile ni kwasika ku jehannum, juana makongolo genu
47 gawili. Nakumkuwasya liso lyenu, mlityosye: kwi-
njila m'uchimwene wa Mulungu juana liso limpepe,
48 kupundile ni kwasika ku jehannum juana meso genu
gawili; ku ngilikuuwa linyongolosi lyao, kwangasimika

moto. Pakuwa wosepe tawe wapache-njete ni moto. 49
Njete jili jambone: nambo nakusuluka njete 'jo, ana 50
tumjinonyesye ni chichi? Mkoleje njete mwasyene,
mjilaneje wane ni wane.

10 NIPO watyosile pelepo, nekwika ku malile ga
uYahudi ni line lisi lya Yordano: soni nipo
gamsonganile pamo maunjili; mpelaga wasyowerere
kutenda nipo wajigenye soni. Nipo wamyichile wa- 2
Farisayo, nekumbusya, Ana kukomboleka kuti mundu
awinje msonogwe? wamlingaga. Nipo wajanjile ne- 3
kwati, Musa wamlamulile uli? nekuti, Musa waku- 4
ndile kuti alembe chipeperu chakulekanya, ambinje.
Nambo Yesu watite, Ligongo unonono wenu wa mtima 5
wamlembele lilamusi alyo. Nambo pakutanda pa yo- 6
sepe yepanganye, walume ni wakongwe awapangenye.
Lye ligongo 'li mundu taleche wesegwe na'chikulugwe, 7
nekumnyambatila msonogwe; wana wawili 'wo tawe 8
chiilu chimpepe; ngasawa wawili soni nambo chiilu
chimpepe. Chi chili chose chalumbikenye Mulungu, 9
akasalumbukula wandu. M'nyumba wakulijiganya wa- 10
mbusisye soni ya gelego. Nipo watite, Juatawe juose 11
tambinje msonogwe, nekulombela juine, akumtendela
chikululu; juamkongwe msyene 'jo nakumbinga mso- 12
nogwe, nekulombela juine, akutenda chikululu.

Nipo wamjigalile twanache, kuti atukwaye: waku- 13
lijiganya nekwajamuka. Nambo palolite Yesu, neku- 14
tumbila, nekwati, Mleche twanache tujise kwangune;
mkatulekasya: ligongo pakuwa wati 'ii no uchimwene
wa Mulungu. Chisimu 'cho ngumti 'mwe, Juatawe 15
juose jua ngapochela uchimwene wa Mulungu mpelaga
kanache, ngasajinjila kose mwelemo. Nipo atujangete 16
m'mikono jakwe, nekutujinichila, achituwichilaga mi-
kono jakwe.

Mkutyoka pakwinjila mwitala, juine nekumbutuchila, 17
nekumtindiwalila, nekumbusya, Mjiganyo juambone,
ana tindende uli kuti ngajinjile umi wangamala? Yesu 18
nekumti, Ligongo chichi mkungolanga 'ne juambone?
Ngapali juambone nambo jumwepe, Mulungu. Mku- 19
manya malamulo, Mkosombulaga, Mkosomtenda chiku-
lulu, Mkosomjiwa, Mkosomsinjilila, Mkosomlambusya,
Mkachimbichisye wese wenu na 'chikulu wenu. Nipo 20
wamtite, Mjiganyo, yelei yosepe ndesileje kukumbuchila,

21 kutanda pa uchanda waugu. Mkumlolelaga Yesu neku-
mnonyela, nekuti, Chindu chimpepe chitenda kumsowa:
mjende, mkasume yosepe yenu, mwape wa ulanda: nipo
somchikola chipanje mwinani: nomjise, mungagule une.
22 Nambo ngope jakwe jagwile pa ngani 'jo, nipo wajawile
achililaga m'mtima: ligongo pakuwa wakwete ipanje
yejinji.
23 Yesu nekulolesyalolesya, nekuti kwa wakulijiganya
wakwe, Ni kunonopa kwakukulungwa tajinjile m'uchi-
24 mwene wa Mulungu wakwete ipanje! Wakulijiganya
wakwe nipo wasimongwile ni malowe gakwe. Nambo
Yesu wajanjile soni nekwati, Achiwanangu, ni kunonopa
kwakukulungwa tajinjile m'uchimwene wa Mulungu
25 wakwikulupilila ipanje! Ngamila tijipelete pa liso lya
singano chitema, kupunda ni juakusichila kwinjilaga
26 m'uchimwene wa Mulungu. Nipo walapile kwakujinji,
27 nekumti, We utende o' takulupuche nduni? Mkwalole-
laga Yesu nekuti, Ni wandu ngeikombeleka, nambo
ngati iyoyo ni Mulungu; yosepe ikomboleche ni Mulu-
28 ngu. Petro nekutanda kumbelechetela, Nale uwe tule-
29 sile yosepe, nekumkagula. Yesi nekuti, Chisimu 'cho,
ngumti umwe, Ngapali mundu jualesile nyumba, acha-
longogwe, achalumbugwe, achikulugwe, wesegwe, achi-
wanagwe, migunda, ligongo lya uneji, namuno ligongo
30 lya utenga wambone, jua ngapochela mwanda sambano
katema 'kano, nyumba, ni achalongogwe, ni achalumbu-
gwe, ni achikulugwe, ni achiwanagwe, ni migunda, ni
31 yakusausya; m'ndala sya mbujo umi wangamala. Nambo
wajinji wa mbujo tawe wa munyuma: wa munyuma
tawe wa mbujo.
32 Nipo waliji mwitala achikwelaga ku Yerusalemi;
Yesu nekwalongolelaga: nipo wasimongwile; wakagwile
'wo nipo wajogwepe. Nipo watosile soni likumi ni
wawili, nekutanda kwatagulila indu i tiimtendechele,
33 Nale, tulimkukwela ku Yerusalemi; Mwanagwao mundu
nipo sachipelekwa kwa wambepesi wa'chakulungwa ni
wakulemba; nipo sachilamula kuti auwe: nipo sachi-
34 mpeleka kwa waMakosyo: nipo sachimsocheya, neku-
msunila mata, nekumputa, nekumbulaga; panyuma pa
mowa gatatu sachijimuka soni.
35 Nipo wambandichile Yakob ni Yohana achiwana wao
Zebedayo, nekumti Mjiganyo, tukusosa kuti mtutendele

chi tichiwe chose chi tutumjuje. Nipo watite, Chichi 36
mkusosa kuti ngamtendele? Nipo wamtite, Mtupeje 37
kuti tutame, juine ku mkono wa mlyo wenu, juine ku
mkono wa mchiji, m'lumbili luenu. Nambo Yesu wa- 38
tite, Ngomkumanya chi mkujuga 'chi. Ana mkupako-
mbola kung'wa mgao u ngung'wela une? namuno kuba-
tiswa ni ubatiso u ngubatiswa nao uneji? Nipo 39
wamtite, Tukupakombola. Yesu nekwati, Mgao u ngu-
ng'wela 'ne somching'wela, ni ubatiso u ngubatiswa
nao une, umwe somchibatiswa nao: nambo kutama 40
kumkono wa mlyo wangu, namuno ku mkono wa mchiji,
ngunukuwa kwangune kumpa, nambo kuli kwa welewo
wa kwapanganichisye 'wo. Po wapilikene likumi ni 41
wawili, nipo watandite kutumbila ligongo Yakob ni
Yohana. Yesu nipo wawilasile, nekwati, Mkumanya 42
kuti welewo wakuwajilwa kwalamulila waMakosyo
akwete uchimwene nawo: n'achakulungwa wao akwete
ulamusi nawo. Nambo ngati iyoyo nomwe: nambo 43
juatawe juose akusosa kuti awe juamkulungwa nomwe,
sawe juakutumika juenu: ni juatawe juose tasose kuti 44
awe juakutanda nomwe, sawe kapolo juao wosepe.
Pakuti Mwanagwao mundu nganaika kuti atumichilwe, 45
nambo kuti atumiche, apeleche umi wakwe chiwombolo
cha wajinji.

Nipo waiche ku Yeriko: mkukopoka pa Yeriko, 46
ni wakulijiganya wakwe ni liunjili lyekulungwa, mwa-
nagwao Timayo, Bartimayo, juakujuga juakutatala, wa-
tamaga m'mgulugulu litala. Mkupikana kuti ali Yesu 47
jua ku Nazareti, nipo watandite kugumila, nekuti,
Yesu, 'mweji mwanagwao Daud, mundendele chanasa.
Wajinji nipo wamjamwiche kuti akamyalale: nambo 48
wapundile kugumila mnope, Umweji mwanagwao Daud,
mundendele chanasa. Yesu nekwima, nekuti, Mka- 49
mbilanje. Nipo wambilasile juakutatala 'jo, nekumti,
Msecheleleje; jimukani, atenda kumbilanga. Mkwasa 50
chakuwalila chakwe, nipo wanyamangwiche, nekwika
kwa Yesu. Yesu nekumjanjila, nekuti, Chichi mkusosa 51
kuti nimtendele'mwe? Juakutatala 'jo nekumti, Rab-
boni, kuti ngapochele kulola kwangu. Yesu nekumti, 52
Jendagani: chikulupi chenu chimposisye. Papopo wa-
pochele kulola kwakwe, nipo wamkagwile mwitala.

11 PO wawandichile ku Yerusalemi, ku Betfage ni
Betania, petumbi lya Zeituni, nipo watumile
2 wawili wa wakulijiganya wakwe, nekwati, Jendani ku
musi wa pesi 'po: mkwinjila 'mo, tumsimane papopo
kabulu kakatawe, pachanya pakwe pakanatame wandu;
3 mkamgopole, mjise najo. Nakumti umwe wane, Li-
gongo chichi mkutenda 'ii? mjileje, Ambuje akusowa;
4 papopo nipo tamtumisye soni akunokuno. Nipo waja-
wile, nekusimana kabulu kakatawe pa mlango pasa
5 pekondope; nipo wamgopwele. Wane wa welewo waji-
maga kweleko watite, Chichi mkusosa pakugopola ka-
6 bulu. Nipo watite, mpelaga watite Yesu, nipo waku-
7 ndisye. Nipo wajawile kwa Yesu ni kabulu, nipo
wambichile yakuwalila yao; nipo watemi pachanya
8 pakwe; wajinji nipo watandiche yakuwalila yao mwi-
tala; ni wane nyambi si wasikanjile ku migunda.
9 Wakulongolela 'wo, ni wakukagula 'wo, wagumisile,
Osana, akujinichilwa juakwisa m'lina lya Ambuje:
10 ukujinichilwa uchimwene u ukwisa, wa atati wetu
Daud: Osana mwinani mnope.
11 Nipo waiche kwinjila ku Yerusalemi ku nyumba ja
mbepesi; mkulolesyalolesya yosepe, we utende 'o pe
kwaswele, nipo wakopweche pakwaula ku Betania ni
likumi ni wawili.
12 Kundawi pakopweche m'Betania, nipo jamkwete
13 sala. Mkulola mkuju kwanaula wana masamba, nipo
waiche kanga akasimane kandu mwelemo: po waiche
kweleko, nganasimana kandu akawe masambape; pa-
14 kuti nganakawa katema ka nguju. Nipo wajanjile ne-
kuti ku uoo, Wandu akasalyaga isogosi yenu soni mpa-
ka kumbesi kose. Wakulijiganya wakwe nekupikana.
15 Nipo waiche ku Yerusalemi: nipo wajinjile m'nyu-
mba ja mbepesi, nekutanda kwakoposya wakusumana
malonda m'nyumba 'mo, nekugalausya pakutamila pao
wakutindanya ndalama, ni itengu ya wakusuma njuwa:
16 nganakunda kuti apelesye mundu chiwiga m'nyumba
17 ja mbepesi. Nipo wajigenye, nekwati, Angati chile-
mbeche, Nyumba jangu tijitelwe nyumba jakupopela
ja ngosyo syosepe? nambo umwe mjitesile mbanga ja
18 wawii. Wambepesi wa'chakulungwa ni wakulemba
nekupikana, nekusosa ujonanje wakwe: pakuti wamjo-
gwepe, pakuti liunjili lyose lyalapile kwiganya kwakwe.

Pe lyaiche ligulo pose nipo wakopweche m'musi 19
'mo.

Po wapitaga kundawi, nipo walolite mkuju 'o wonyale 20
pa michiga. Mkukumbuchila Petro nipo wamtite, 21
Rabbi, nale, mkuju 'o u mwaulwesile 'o unyasile. Yesu 22
nekwanga nekwati, Mkamkulupilile Mulungu. Chisimu 23
'cho ngumti umwe, Juatawe juose tajile kwitumbi 'kuno,
Mnyakuche, mponyiche m'nyasa, juangawanichisya
m'mtima mwakwe, nambo juakukulupilila kuti yosepe
yakuti ikawoneche; tapochele. Lye ligongo 'lyo ngumti 24
umwe, Yana yose i mkupopela i mkujuga mkakulupi-
lile kuti mwipochele, nipo sompochele. Pomkwima 25
mchipopelaga pose, namkwete ukawamba ni juine,
mkatondowele, kuti Wese wenu nombe najo jua mwi-
nani akamtondowele umwe yakulemwa yenu.

Soni nipo waiche ku Yerusalemi; mkupita achenda- 27
gajendaga m'nyumba ja mbepesi, nipo wamyichile wa-
mbepesi wa'chakulungwa ni wakulemba n'achakulu-
ngwa; nekumti, Ni ulamusi wapi mkutenda 'ii? namuno 28
wani ampele ulamusi au wakutenda 'ii? Yesu nekwati, 29
Tinimbusye umwe lilowe limpepe, ni munyanje, nipo
sinjimtagulila ni ulamusi wapi ngutenda ai nao. Uba- 30
tiso wa Yohana, ana waliji wa kwinani, kanga wa kwa
wandu? munyanjile. Nipo wawelechetene achimsye- 31
nepe kuti, Nawaga tutujile, Wa kwinani; tajile, Ligo-
ngo chichi ngunumpikanichisya? Nambo nawaga tutu- 32
jile, Wa kwa wandu—wajogwepe wandu: pakuti watiji
wosepe kuti Yohana no mprofeti juene. Nipo wamja- 33
njile Yesu nekuti, Ngunutumanya. Yesu nekwati,
None juakwe ngongumtagulila, ni ulamusi wapi ngu-
tenda ai nao.

12 NIPO watandite kwawelechetela ni itagu, Mundu
wapandile mgunda wa mpelesi, nekusyungu-
sya luwagala pelepo, nekusola lisimbo lya chakupondela
mvinyo, nekutawa sanja, nekwakongola wakulima mgu-
nda 'o, nekwaula ku chilambo chine. Katema kakwe, 2
nipo wamtumile kwa wakulima kapolo, kuti apochele
kwa wakulima isogosi ya mgunda. Nipo wamkamwile, 3
nekumputa, nekumtyosya lulele. Soni nipo wamtumile 4
kapolo juine; jueleju wamgawile m'mtwe, nekumte-
ndela ngalwe. Nipo wamtumile juine; jueleju nipo 5
wambuleje: ni wane wajinji; waputile wane, wauleje

6 wane. Nipo wakwetepe juine jumwepe mwanagwao
juamnonyelane: nipo watumichisye juelejo jua kunyuma
7 kwa welewo, kuti, Tamchimbichisye mwanangu. Nambo
wakulima 'wo watite wane kwa wane, Ajuju no jua-
kwinjila majumba, kwende tukambulaje, majumba tigawe
8 getu. Nipo wamkamwile, nekumbulaga, nekumtyosya
9 mu mgunda 'mo. Menema tatende chichi asyene
mgunda? tajise tajonanje wakulima, tawape wane
10 mgunda 'o. Ana ngunumbalanga malembo agano,

"Liganga lyasilile wakutawa,
Lilyolyo lyatendwile lya penani pa ndumba:
11 Aga no ga kwa Mulungu,
Gali gamalape pa meso getu?"

12 Nipo wasosaga kumkamula: nipo wajogwepe liunjili;
pakuti wamanyilile kuti chitagu 'cho awawelechetele:
mkumleka nipo wajawile.
13 Nipo wamtumichisye wane wa waFarisayo ni wa-
14 Herode kuti ampyatangule m'malowe gakwe. Po
waiche nipo wamtite, Mjiganyo, tukumanya kuti muli
juambone, juangapilikanila wane: pakuti ngomkulole-
chesya ngope ja wandu, nambo ni umbone mkwiganya
litala lya Mulungu. Ana kukomboleche kumlambila
15 Kaisari, kanga kwangakomboleka? Tukalambile, kanga
tukasalambila? Mkumanyilila nambo ulamba wao,
watite, Ligongo chichi mtenda kuninga? mkandolele
16 lupiya lua litika, ngalole. Nipo watosile. Nekwati
17 Cha cheni chinyago achi ni lilembo ali? Nipo wamtite,
Cha Kaisari. Yesu nekwati, Mkapeleche kwa Kaisari
indu ya Kaisari, ni indu ya Mulungu kwa Mulungu.
Nipo wamlapile kwakujinji.
18 Nipo wamyichile waSadukayo, wakuti ngunukuku-
19 gwa kwimuka soni; nipo wambusisye kuti, Mjiganyo,
Musa watulembele, Nakuuwa akulu wao mundu, naku-
mleka msonogwe munyuma mwao, nakumsowa wanache,
mpwakwe akatole msonogwe akawelechele mbeju kwa
20 akulu wao. Wapali wanache msano ni wawili; jua-
mtasi nekutola msonogwe, nekuuwa juangali mbeju;
21 juakawili nekumtola, nekuuwa juangali mbeju munyuma
22 mwakwe; nombe najo juakatatu; msano ni wawili nga-
naleka mbeju. Pambesi pakwe juamkongwe juakwe
23 nekuuwa. Mkwimuka 'mo, tawe asono wao nduni?
24 pakuti msano ni wawili 'wo atesile kumlomba. Nekwa-

ti Yesu, Mtenda kulemwa angati ligongo alili, lyati ngo-
mkumanya malembo, namuno machili ga Mulungu?
Pakuti potajimuche 'po kwa wauwe, ali wangalombela 25
wangalombelwa; nambo mpelaga wamitenga wa mwina-
ni. Nambo mkuti wauwe, kuti akujimuswa: angati 26
mwawalasile m'chipeperu 'cha Musa, m'Liukutu 'mula,
kuti Mulungu ambelechetele kuti, Uneji Mulungu wa
Ibrahimu, ni Mulungu wa Isaak, ni Mulungu wa Yakob?
Nganawa Mulungu wa wauwe, nambo wa wajumi; mte- 27
nda kulemwa kwakujinji.
Juine jua wakulemba nekwika, nekwapilikana ali- 28
mkuusyanaga, mkumanyilila kuti wajanjile 'chenene,
nekumbusya, Lilamusi lyapi no lyakutanda lya gosepe?
Yesu nekwanga, Lyakutanda lili, Mpikanichisye, 'mwe 29
Israeli; Ambuje Mulungu wetu, Ambuje no wampepe.
Mkamnonyele Ambuje Mulungu wenu ni mtima wenu 30
wose, ni umi wenu wose, ni nganisyo syenu syose, ni
machili genu gose. Lya kawili no alili, Mkamnonyele 31
mjenu mpelaga mwasyene. Lilamusi line lyekulungwa
na 'gaga nginilikugwa. Juakulemba 'jo nekumti, Kwa- 32
mbone, Ambuje, mtite 'chenene kuti ali jumpepe; nga-
nakugwa juine nambo ajo; kumnonyela ni mtima wose, 33
ni umanyilisi wose, ni machili gose kupundile ni misu-
nje ja mbumbu jajijoche ni mbepesi. Po walolite Yesu 34
kuti wajanjile mwa lunda, nekumti, Umweji, ngomkuta-
likangana ni uchimwene wa Mulungu. Panyuma pa-
kwe pelepo, ngapali juapakombwele kumbusya chaku-
usya.
Mkwiganya m'nyumba ja mbepesi, Yesu nekwanga 35
nekuti, Ana uli akuti wakulemba, kuti Kristo no mwa-
nagwao Daud? Mwa Msimu Waswela Daud msyene 36
watite,

"Ambuje wamsalile Ambuje wangu,
Mtameje ku mlyo kwangu,
Mpaka po tingatende wamagongo wenu chaku-
tamichila masajo genu."

Daud msyene wamtele Ambuje: ana uli ali mwana- 37
gwao? Wandu wajinji wampilikene nekukondwa.
Mkwiganya 'mo nekuti, Mkalolechesye wakulemba, 38
wakunonyela kwenda ni imwembe, kukomasyaga pa
nganya, ni itengu yakutanda ya m'masunagogi, ni mauto 39
gakutanda ga pa indimba: welewo wakoonanga nyumba

40 sya wa masije; mkulambusya akupopelesya kwakuji-
nji; welewo tapunde kugomelwa.
41 Mkutama ku ndunji ja ku mabweta ga chipanje, ne-
kuwona kuti liunjili lyaponyaga ndalama m'mabweta
42 'mo: wajinji wakusichila waponisye syasijinji. Nekwi-
ka jua masije jua ulanda, nipo waponisye mapesa ga-
43 wili, gakutenda kobri. Nipo wawilasile wakulijiganya
wakwe, nekwati, Chisimu 'cho ngumti umwe, Jua masije
jua ulanda aju aponisye kupunda ni awowo wosepe wa-
44 kuponyaga m'mabweta: pakuti awo aponisye ya uchu-
lusi wao; nambo aju ya ulanda wakwe aponisye
yosepe i wakwete, ya umi wakwe yosepe.
13 MKUKOPOKA m'nyumba ja mbepesi, juine
jua wakulijiganya wakwe nekumti, Mjiga-
2 nyo, nale, maganga gati'i ni majumba gati'i! Yesu ne-
kwati, Ana mkulola majumba gamakulungwa aga?
Ngilisigala apano liganga limo lyesajikane li ngilipa-
tulwa.
3 Mkutama petumbi lya Zeituni ku ndunji ja pa nyu-
mba ja mbepesi, Petro ni Yakob ni Yohana ni Andrea
4 wambusisye pachisyepela, Mtutagulile indu aii tiiwoneche
5 chakachi? Yesu no watandite kujila kwa awo, Mkalo-
6 lechesye, akasamsokonesya wandu. Wajinji sachiika
m'lina lyangu, achitiji, Ndi uneji; nipo sachasokonesya
7 wajinji. Po somchipikana ya ngondo, ni malowe gà
ngondo, mkapwelela: aii ikawajilwe kuwoneka; nambo
8 pambesi nganapaiche. Pakuti lukosyo siluchipanduchi-
lana ni lukosyo, uchimwene ni uchimwene: siichiwa ilu-
ngu pane ni pane: tijichiwa mipupulusi: ai no paku-
tanda pa mbeleko,
9 Nambo mlilolechesye; sachimpeleka 'mwe ku maga-
mbo; m'masunagogi somchiputilwa; paujo pa akazembe
ni waimwene somchijima ligongo lya uneji, kuti mbe
10 wa mboni jao. Utenga wambone ukawajilwe kulalichilwa
11 kaje ku ngosyo syosepe. Po sachimjigala 'po, po sachi-
mpeleka 'po, mkatanda kusingalilwa chi tumbechete;
nambo chi tichiwe chose chi tichipegwe kwenumwe ke
katema 'ko, chelecho mbechete: pakuti ngunimba umwe
12 wakuwelecheta, nambo Msimu Waswela. Mkulugwe
sachipeleka mpwakwe ku kuuwa, ni wesegwe mwana-
gwao: wanache nipo sachipanduchilana na 'chinangolo
13 wao, nipo sachatenda kuti aulajilwe. Somchichimilwa

ni wandu wosepe, ligongo lya lina lyangu: nambo juatawe juose tapimilile mpaka kumbesi, jujojo sakulupuche.
Nambo po mkulola chinyalakato cha masame, chili- 14
mkwima pakasajimaga (juakuwalanga akamanyilileje,)
pelepo wa m'uYahudi akatilile ku matumbi: jua pacha- 15
nya pa nyumba akatuluka, akajinjila kutola chaigala
cha m'nyumba: jua m'nyumba akauja kutola chakuli- 16
unichila chakwe. Nambo ulaje uwe kwa welewo wa- 17
kwete chitumbo ni wakujonjesya ge mowa 'go! Mka- 18
popele kuti kukawaga ku mbepo. Pakuti mowa'go tigawe 19
kusauka, kwati mpela ako ngunukukugwa, kutanda pa
kutanda kwa chipanganyo chapangenye Mulungu mpa-
ka sambano, ngusukuwa kose. Akananduya Ambuje 20
mowa 'go, ngakanakulupuka wandu: nambo ligongo
lya wakusaguka wasagwile 'wo, aganandwiye mowa.
Soni nakumti umwe juine, Nale, aju no Kristo; kanga, 21
Nale ajo; mkapikanichisya: sachiika achiKristo wa 22
ulamba, ni waprofeti wa ulamba, nipo sachipeleka ima-
nyililo ni yakulapisya, kuti asokonesye wakusaguka 'wo,
na tiikomboleche. Nambo mkalolechesye: nale nimta- 23
gulile yosepe ikiniiche.
Nambo ge mowa'go, paujo pa kusauka 'ko, lyuwa 24
silichipilila, mwesi nguulanguka, ndondwa tisichipatuka 25
kwinani, machili ga mwinani sigachitenganyika. Nipo 26
sachimlola Mwanagwao mundu alimkwisa m'maunde, ni
machili gamakulungwa ni lumbili. Nipo sachituma wa- 27
mitenga wakwe, nipo sachisonganya wakusaguka wakwe wa ku mbungo mcheche, ku mbesi mnope ja kusa 'kuno mpaka ku mbesi mnope ja kwinani.
Cha mkuju mlijiganye chitagu chakwe: mkunyo- 28
poka sambano luambi luakwe, mkuumbutukula ma-
samba gakwe, umwe mkumanyilila kuti chuku chi-
wandichile: we utende 'o nomwe wakwe pomkulola 29
yelei ilimkuwoneka, mkamanye kuti awandichile, ali
kumlango. Chisimu 'cho ngumti 'mwe, Chisukulu achi 30
ngasachipitangana, mpaka kumala indu yelei. Ya 31
kwinani ni ya kusa 'kuno tiipitangane, nambo malowe
gangu ngasagapitangana. Nambo ya lyuwa 'lyo na- 32
muno katema 'ko ngapali wakumanyilila, nachiwamuno
wamitenga wa mwinani, nachiwamuno Mwanache, na-
mbo Atati. Mkalolechesye, mkalindilile, mkapopele: 33

34 pakuti ngomkumanya katema kakwe. Mpelaga mundu,
juakutama m'chilambo chine, mkuleka nyumba jakwe,
mkwapa achikapolo wakwe juine ni juine masengo
gakwe, nombe soni wamtagulile juakulindilila akalindi-
35 lile. Mkalindilile menema: pakuti ngomkumanya ka-
tema ka 'kwisa asyene nyumba, kanga ligulo, kanga
pakati chilo, kanga pakutongola tambala, kanga ku-
36 ndawi; mkwika chitema, atakumsimana umwe muli
37 m'lugono. Chi ngumti umwe ngwati wosepe, Mka-
lindilile.

14 NAPITAPE mowa gawili nekuwa pasaka ni mi-
kato jangali chilungo; wambepesi wa'cha-
kulungwa ni wakulemba nipo wasosaga kuti amkamule
2 malindi, ambulaje: pakuti watite, Ngati pa chindimba,
sitakuwa ungulu sya wandu.
3 Po waliji m'Betania m'nyumba mwa Siman jua ma-
tana, alimkutama kulya, nipo waiche juamkongwe jua-
kwete lisolosolo lya alabastro, lyana mauta ga nardo,
gamakulungwa mtengo; nekukasa lisolosolo, nekwita pa
4 mtwe pakwe. Wapali wane nambo watumbile n'achi-
msyene, nekuti, Ligongo chichi uwasasi wati 'i wa
5 mauta 'ga? Pakuti mauta 'ga gangakomboleche kusu-
milwa ni malupiya ga litika kupunda ni mianda jitatu,
nekupegwa kwa wa ulanda. Nipo wamdandaulile jua-
6 mkongwe 'jo. Nambo Yesu watite, Mumleche; ligo-
ngo chichi mtenda kumsakalisya? andendele une
7 masengo gambone. Pakuti wa ulanda ali nomwe mowa
gosepe, pomkusosa 'po mkupakombola kwatendela ya-
mbone, nambo uneji nginimba nomwe mowa gosepe.
8 Atesile chapakombwele: atesile kupakasya chile chiilu
9 changu ku uwilo. Chisimu 'cho ngumti 'mwe, Kwana
kosepe kusa 'kuno ku tiusalilwe utenga wambone, nombe
nacho achi chatesile juamkongwe 'ju tichitagulilwe,
chakukumbuchila chakwe.
10 Yuda Iskarioti, juine 'jo jua likumi ni wawili, nipo
wajawile kwa wambepesi wa'chakulungwa, kuti ampe-
11 leche kwa welewo. Mkupikana nipo wasechelele, neku-
langanila najo kuti ampe ndalama. Nipo wasosaga kuti
ampeleche 'chenene.
12 Lyuwa lyakutanda lya mkato wangali chilungo po
watasile pasaka, wakulijiganya wakwe wamchite, Kwapi
mkusosa kuti tukajaule, tukapanganichisye kuti mulye

pasaka? Nipo watumile wawili wa wakulijiganya, 13
nekwati, Mkajinjile m'musi, nipo tamsimane mundu
juakujigala luulo lua mesi: mkamkaguleje; potakajinjile 14
'po, mkajile kwa asyene nyumba, Mjiganyo akuti, Kwapi
jili nyumba ja achalendo jangu, mu tingalile 'mo pa-
saka, ni wakulijiganya wangu. Msyene 'jo nipo tamla- 15
njile nyumba jangulungwa ja pachanya, jajikolosye,
jajipanganichisye: mwelemo mtupanganichisye. Wa- 16
kulijiganya nekutyoka, nekwinjila pa musi, nekusimana
mpelaga 'i watite: nekupanganichisya pasaka.

Ligulo nipo waiche ni likumi ni wawili. Mku- 17, 18
tama, mkulya, Yesu nekuti, Chisimu 'cho ngumti 'mwe,
Juine jua umwe tambeleche une ni malindi, juakulya
none. Nipo watandite kulila m'mitima, nekumti jumo 19
jumo, Ana uneji? Nipo watite, Juine jua likumi ni 20
wawili, juakupamba pampepe none m'mbale 'mu. Li- 21
gongo Mwanagwao mundu akwenda mpela 'ila ilembeche
ya msyene: nambo ulaje uwe kwa juelejo, juakupeleka
ni malindi Mwanagwao mundu; angawe juangapagwa
juelejo angapundile.

Mkulya 'mo, nipo watosile mkato, mkujinichila, neku- 22
ugawa, nekwapa, nekuti, Mtole; achi no chiilu changu.
Nekutola mgao, po wapopelele, nipo wapele: neku- 23
ng'wa wosepe 'wo. Nipo watite, Achi no miasi jangu ja 24
malangano, ji jajitichile wajinji. Chisimu 'cho ngumti 25
'mwe, Ngising'wa soni chisogosi cha mpelesi, mpaka
lyuwa alyo li sinjing'wa cha sambano m'uchimwene wa
Mulungu.

Po wajimbile nyimbo nipo wakopochele kuja kwi- 26
tumbi lya Zeituni.

Yesu nipo watite, Wosepe 'mwe somchikuwaliswa: 27
ligongo chilembeche, Tingamkunule juakulanga, ngosa
nipo tisipwilinganichiche. Nambo, po tingajimuswe 'po, 28
tingamlongolele ku Galilaya. Petro nambo wamtite, 29
Nakukuwaliswa wosepe, nambo uneji ngwamba. Yesu 30
nekumti, Chisimu 'cho ngumti 'mwe, kuti lelo, chilo
'chino, akanatongole tambala kawili, umwe tumungane
katatu. Nambo wawelechetesye mnope, Naga ngawa- 31
jilwe kuuwa nomwe, ngisingana umwe. Iyoyo nekuwe-
lecheta wosepe nombe nawo.

Nipo waiche kwiuto li watele Getsemane; nekuti kwa 32
wakulijiganya wakwe, Mtame apano, none ngapopele.

33 Nipo watosile najo Petro ni Yahob ni Yohana, neku-
34 tanda kusimongwesya, nekulaga mnope. Nekwati, Mti-
ma wangu utenda kulila kwakujinji mnope mpaka ku
35 kuuwa: mtame umwe akuno, mlindilileje. Nipo wasu-
sile papanandi, nekugwa pasi, nekupopela kuti, nakuko-
36 mboleka, katema 'ko kamtyochele. Nekuti, Abba, Atati,
yosepe ikomboleche nomwe; mkandyochesye mgao au:
nambo ngati chi ngusosa une, nambo chi mkusosa umwe.
37 Nipo waiche nekwasimana ali m'lugono, nekuti kwa
Petro, Siman, ana mgonile? ana ngunumpakombola ku-
38 lindilila ndawi jimpepe? Mlindilile, mpopele, kuti mkaji-
njila mu yakulinga: msimu ukusosa, nambo chiilu
39 chitenda kulepela. Soni nipo watyosile, nekupopela,
40 achiwelechetaga malowe gagogo. Soni nipo waiche ne-
kwasimana ali m'lugono, pakuti gasitwepe meso gao;
41 nganamanya chakumjanga. Nipo waiche katatu, ne-
kwati, Mgoneje sambano, mpumule: ijenele; katema
kaiche; nale, Mwanagwao mundu akupelekwa ni ma-
42 lindi ku mikono ja wakusakala. Mjimuche, twende:
nale, juakumbeleka une ni malindi awandichile.
43 Mkuwelechetaga 'mo, nekwika amomo Yuda juine
jua wakulijiganya, pampepe najo lyaumile kwa wambe-
pesi wa'chakulungwa ni achakulungwa liunjili lyeku-
44 lungwa lyana mbanga ni ngongo. Nambo juampeleche
'jo atekwapa chimanyililo, chati, Jua tingamkomasye
45 'jo, no juelejo; mkamule, mkamjigale 'chenene. Po wa-
iche 'po nipo wamyichile papopo nekuti, Rabbi; neku-
46 mkomasisya pa ngomo. Nipo wambichile mikono,
47 nekumkamula. Nambo juine jua welewo wajimilaga
waswekwile lupanga luakwe, nekumkunula kapologwao
juambepesi juamkulungwa, nekumsichita pa lipilikanilo.
48 Yesu nekwanga nekwati, Ana mungopochele mpelaga
49 juawii, ni mbanga ni ngongo, kuti mungamule? Mowa
mugakupitila naliji nomwe m'nyumba ja mbepesi,
nalijimkwiganya, nipo ngunumungamula: nambo achi
50 chitendeche kuti malembo gamalichiche. Wosepe
nekumleka nekutila.
51 Mchanda juine nipo wamkagwile, juana nguo ja
52 nakalasi, jajiliunichile pa chiilu cha makonope; nipo
wamkamulile juelejo, nipo walesile nguo ja nakalasi
'jo, nekutila jua makonope.
53 Nipo wamjigalile Yesu kwa juambepesi juamku-

lungwa; nipo wasongene wambepesi wa'chakulungwa
ni achakulungwa ni wakulemba. Petro nipo wamka- 54
gwile kwanaula, mpaka kwinjila kusyene ku nganya
kwa juambepesi juamkulungwa; nipo watamaga ni
achikapitao, nekulijotela pa kulanguka *kwa moto.*
Wambepesi wa'chakulungwa ni waputi wose nipo 55
wamsosele Yesu mboni, kuti ambulaje; nganajisimana.
Pakuti wajinji wambelechetele mboni syasinami, mboni 56
syao nginisijilana. Nekwimuka wane, nekumsinjilila 57
kuti, Twampilikene achitiji, Tingajonanje aji nyumba 58
'ji jajitawe ni mikono, mowa gatatu tingatawe jine
jangatawilwa ni mikono. Nachiwamuno mwelemo 59
nambo mboni jao nginijijilana. Nekwimuka pachi- 60
likati juambepesi juamkulungwa, nekumbusya Yesu
achitiji, Ana ngomkujanga kandu? chichi akumbele-
chetela wa mboni awa? Nambo wamyalele, nganajanga 61
kandu. Soni wambusisye juambepesi juamkulungwa,
nekumti, Ana umweji no Kristo, Mwanagwao Juakuji-
nichilwa. Yesu nekuti, No uneji: nipo somchilola 62
Mwanagwao mundu alimkutama pa mkono wa mlyo wa
machili, alimkwisa ni maunde ga kwinani. Juambepesi 63
juamkulungwa nipo wapapwile yakuwalila yakwe,
nekuti, Chichi tukusosela mboni sine? Mpilikene 64
kusocheya: ana mkuti uli? Wose nipo wamlamulile
kuti awajilwe kuuwa. Wane nekutanda kumsunila 65
mata, nekuunichila pa meso pakwe nekumputa, neku-
mti, Mbelechetele: achikapitao nekumpochela ni ma-
temba ga yala yao.

Po waliji Petro pasi pa nganya, nekwika juine jua 66
achiwali wa juambepesi juamkulungwa; mkumbona 67
Petro alimkulijota, nekumlolechesya, nekuti, Nomwe
wakwe mwaliji pampepe ni mNazareti 'jo, Yesu. Nambo 68
wakanile, kuti, Ngongumanyilila ngongupilikana i
mkuti 'mwe: nipo wakopochele kwipenu; tambala
nekulila. Mwali 'jo nipo wambweni, nekutanda soni ku- 69
gamba kwa wajimilaga, Ajuju no jua welewo. Nambo 70
wakanile soni. Panyuma pakwe papanandi wajimilaga,
nekuti soni kwa Petro, Eti, umwe no jua welewo,
pakuti muli mGalilaya. Nambo watandite kulwesa 71
nekulumbila, Ngongumanya ajo mundu 'jo ju mkwamba.
Kawili tambala nekulila papopo. Petro nekukumbu- 72
chila lilowe li wamchite Yesu, Akanatongole tambala

kawili, umwe tumungane une katatu. Po wakumbu-
chile pelepo nipo walisile.

15 KUNDAWIPE papopo wambepesi wa'chakulu-
ngwa ni achakulungwa ni wakulemba, ni wa-
puti wana wose, nekutawa lukumbi, nekumtawa Yesu,
2 nekumjigala, nekumpeleka kwa Pilato. Pilato nipo wa-
mbusisye, Ana 'mwe no mchimwene jua waYahudi?
3 Mkwanga nipo wamtite, Iyoyo mtite. Wambepesi
4 wa'chakulungwa wambelechetele yejinji. Pilato neku-
mbusya soni, achitiji, Ana umwe ngomkwanga kandu?
5 nale yejinji 'i, yakumbelechetela. Nambo Yesu nga-
najanga kandu soni; menema Pilato walapile.
6 Mkuti pa chindimba waliji wakusagopola juamtawe
7 jumpepe, jua wamjusile. Wapali juine juamtele Bara-
ba, juamtawe ni welewo wapandwiche, juatesile uulasi
8 m'upandu 'mo. Liunjili nekwika, nekutanda kumjuga
9 kuti atende mpela waliji wakusatendela. Pilato ne-
kwanga, nekuti, Ana mkusosa kuti ngamgopolele Mchi-
10 mwene jua waYahudi? Pakuti wamanyilile kuti li-
11 gongo uchisu atesile kumpeleka. Nambo wa mbepesi
wa'chakulungwa nekwakanichisya wandu kuti awago-
12 polele Baraba nambo. Pilato nekwanga soni nekwati,
Ambi tingamtendele chichi jua mwamtele Mchimwene
13 jua waYahudi? Nipo wagumisile soni, Mkampachiche.
14 Pilato nekwati, Ligongo chichi, atesile chakusakala
chi? Nambo wagumisile kwakujinji, Mkampachiche.
15 Pilato achisosaga kwajikutisya wandu, nekwagopolela
Baraba, nekumpeleka Yesu, po wamputile, kuti apa-
chikwe.
16 Asikari nekumjigalila mu mkati mwa nganya, no
17 Praitorio; nipo wasongenye likuga lyose. Nipo wa-
mbwechiche ni usalili, mkutiwa lisanda lya miwa,
18 nekumbwecha; nipo watandite kumkomasya, Kwa-
19 mbone, Mchimwene jua waYahudi! Nipo wamputile
mtwe wakwe ni litete, nekumsunila, mkupinda malungo
20 nekumtindiwalila. Po watesile kumlalatila, nipo wa-
mbulile usalili, nekumbwecha yakuwalila yakwe. Nipo
wamjigalile kusa kuti ampachiche.
21 Nipo wamkanichisye juine juapitaga, Siman mKu-
rene, achiumaga ku milaga, wese wao Alesander ni
22 Rufo, akalongane, akajigale mgomba wakwe. Nipo
wamjigalile kwiuto Golgota, pakugalausya no Liuto

lya chikalakasa. Nipo wamlechesye mvinyo wowanga- 23
nye ni mura: nambo nganaupochela. Nipo wampa- 24
chiche, nekugawanya yakuwalila yakwe, nekulondolaga
chisango, juine ni juine atole chapi. Jaliji ndawi ja 25
katatu, nipo wampachiche. Chilembo cha maweleche- 26
telo gakwe chalembeche pachanya, MCHIMWENE JUA
WAYAHUDI. Pampepe najo wapachiche wa chikwaku 27
wawili; juine ku mkono kwa mlyo kwakwe, juine ku
mchiji. Wakupita nekumtenda chipongwe, achipuku- 29
nyaga mitwe jao, nekuti, Ea! umwe wakoonanga nyu-
mba ja mbepesi, nekujitawa soni mowa gatatu, mliku- 30
lupusye, mtuluche ku mgomba 'ko. We utende 'o 31
wambepesi wa'chakulungwa nombe nawo, achimsekaga
na'chimsyene, ni wakulemba nekuti, Akulupwisye wane;
ngakupakombola kulikulupusya. Kristo, Mchimwene 32
jua Israeli, sambano atuluche ku mgomba 'ko, kuti
tulole, tupikanichisye. Wapachikwe najo 'wo nekumla-
latila.
Pakwika ndawi ja msano ni jimo, nipo chaiche chipi 33
pa chilambo chosepe, mpaka ku ndawi ja msano ni
mcheche. Ndawi ja msano ni mcheche Yesu nekugu- 34
mila ni lilowe lyekulungwa, Eloi, Eloi, lama sabakthani?
pakugalausya no, Mulungu wangu, Mulungu wangu,
ligongo chichi mwandesile? Wane wa welewo wajimi- 35
laga, po wapilikene nekuti, Nale, akumbilanga Eliya.
Juine nekuutuka nekugumbasya sifongo ni chinyu- 36
ng'unyung'u, nekujiwika petete, nekumpa ang'we, kuti,
Aleche; tulole kanga akwisa Eliya kukumtulusya.
Yesu nipo wagumisile ni lilowe lyekulungwa, nekwasa 37
umi. Nguo ja lusasa ja nyumba ja mbepesi nipo japa- 38
pwiche kwinani kuja pasi. Kenturio juajimaga paujo 39
pakwe, po walolite kuti ajasile umi iyoyo, nekuti, Eti
aju mundu 'ju no Mwanagwao Mulungu. Wapali 40
nombe nawo wakongwe walolaga kwanaula: wane wa
welewo no Maryamu Magdalene, ni Maryamu achikulu
wao Yakob juamnandi ni Yose, ni Salome; welewo, po 41
waliji m'Galilaya, wamkagwile, nekumtumichila; ni
wakongwe wane wajinji walongene najo pakwika ku
Yerusalemi.
We utende 'o pekwaswele, pakuwa Mbanganichisye, 42
no lyuwa lya munyuma mwa Sabato, nipo waiche 43
Yusuf jua ku Arimataya, mputi juamkoto, juelejo wa-

liji jualolelaga nombe najo uchimwene wa Mulungu;
mkulimbika mtima, nekwinjila kwa Pilato nekujuga
44 mtembo wa Yesu. Pilato nipo walapile pakuti awile
we utende 'o: mkumbilanga kenturio 'jula, nekumbusya
45 kanga awile katasi. Po wamlulile kenturio 'jo, wape-
46 leche kwa Yusuf mtembo 'o. Nipo wasumile nguo ja
bafuta, mkumtulusya, nekumbiriga ni nguo ja bafuta
'jo, nekumbika mwilembe lyesole pa lwala; nekwi-
47 ngalamulila liganga pamlango pelembe 'po. Maryamu
Magdalene ni Maryamu achikulugwe Yose walolite po-
wamgoneche 'po.
16 PAKUMALA Sabato, Maryamu Magdalene, ni
Maryamu mchikulugwe Yakob, ni Salome,
2 wasumile yakunuunjila, kuti aiche ampakasye. Kunda-
wipe lyuwa lyakutanda lya mlungu, nipo waiche kwile-
3 mbe pekwachele lyuwa. Wawechetaga juine ni juine,
Wani tatuyingalamulile liganga pamlango pelembe?
4 mkulolaga, waweni kuti liganga 'lyo lyayingalamulilwe:
5 pakuti lyaliji lyekulungwa mnope. Mkwinjila mwile-
mbe, nipo waweni mchanda alimkutama kumlyo, jua-
mwale ni chakuwalila chachiswela; nipo wasimongwile.
6 Nipo watite, Mkasimongwa: mkumsosa Yesu mNaza-
reti 'jula juampachiche 'jula; wajimwiche: nganapagwa:
7 nale peuto po wamgoneche! Nambo mjendeje mkata-
gulile wakulijiganya wakwe ni Petro, Akumlongolela
kuja ku Galilaya: kweleko somchimlola, mpelaga 'ila
8 wamchite. Nipo wakopweche nekutila kwilembe, pa-
kuti chitetemelo ni chisimongo chakwete; nganamsalila
juine kandu; pakuti wajogwepe.
9 Po wajimwiche 'po lyuwa lyakutanda kundawipe,
watandite kumbonechela Maryamu Magdalene, jua wa-
10 mtyochesye masoka msano ni gawili. Jueleju nekwaula
nekwasalila welewo waliji najo 'wo, ali m'malilo nekulila.
11 Welewo po wapilikene kuti ali juamjumi, awoneche ni
juamkongwe 'jo, nganapikanichisya.
12 Panyuma pakwe pelepo wawonechele wawili wa
welewo chisau chine, alimkwenda pakwaula ku milaga.
13 Nipo wajawile nekwasalila wane: nombe nawo ngana-
pikanichisya.
14 Panyuma pakwe wawonechele likumi ni jumo achi-
msyene, alimkugona kulya, nipo wajamwiche ligongo
wangapikanichisya, wakunonopa mtima, ligongo wanga-

pikanichisya welewo wambweni atekwimuka. Nekwati, 15
Mkapite kusa 'kuno kosepe, mkalaliche utenga wambone
ku yepanganye yose. Juatapikanichisye nekubatiswa 16
takulupuche; juangapikanichisya tagomelwe. Imanyi- 17
lilo ai siichakagula wakupikanichisya: m'lina lyangu
sachityosya masoka; sachiwecheta ni ndimi sya samba- 18
no; sachilokota majoka, nakung'wa chakuulaga, ngi-
chiulasya kose; sachakwaya wakulwala, nipo takole umi.
Ambuje Yesu Kristo, pe wawechetele, wajigalilwe 19
kwinani, nekutama pa mkono pa mlyo pa Mulungu.
Nipo watyosile nekulalika posepe, Ambuje achitendaga 20
nawo, achilimbikaga lilowe ni imanyililo i yakagwile 'yo.
Amen.

UTENGA WAMBONE WA LUKA.

---

1 PATIPO wajinji alinjile kulongosola ndano ja indu
'ila i yamalichiche mwetuwe, kupela muno wai- 2
peleche kwetuwe, twaliji pa kutanda wakulola ni waku-
tumichila wa lilowe, none juakwe juakukuya mnope 3
yana yose chitandilile pakutanda, nditeje kwambone
ngalembe kwenumwe mwakulingana, Teofilo juakupu-
nda juambone; kuti mkamanye 'chenene yakwamba 4
indu 'ila i mwalijigenye.
Herode po waliji mchimwene jua uYahudi, wapali jua- 5
mbepesi juine lina lyakwe Zakariya, jua lukosyo lua
Abia; ni asono wakwe waliji wa wanache wa Haruni
lina lyakwe Elisabeti. Wana wawili waliji wagoloka 6
pa meso pa Mulungu, wakumbuchilaga malamulo gose
ni misyungu ja Mulungu wangali ulemwa. Nganakola 7
mwanache pakuwa Elisabeti waliji juamjumu, wana
wawili nipo waliji wakuchekulupa.
Yawoneche, po watendaga utumwa wa juambepesi 8
pa meso pa Mulungu pa kulingana ni lukosyo luakwe,
malinga ni msyungu wa mbepesi, masengo gamasagule 9
gakwe galiji gakujinjila nyumba ja Mulungu kujocha
mnunji. Liunjili lyose lya wandu wapopelaga pasa ka- 10
tema ka kujocha mnunji. Nipo wambonechele mte- 11

nga jua Ambuje alimkwima kumlyo kwakwe kwa chi-
12 sisa cha mnunji 'o. Zakariya, mkuti wambweni, wala-
13 sile, nipo wamkamwile woga. Nambo mtenga 'jo wa-
mchite: Mkajogopa, Zakariya: ligongo kupopela kwenu
kupilikaniche, asono wenu Elisabeti sachimbelechela
umwe mwanache juamlume, nipo somchimta lina lya-
14 kwe Yohana. Somchikola lukondwa ni chisangalalo;
wajinji nipo sachikondwa pakuwa kupagwa kwakwe.
15 Pakuti sachiwa juamkulungwa pa meso pa Mulungu,
nipo ngasamwa mvinyo nachiwamuno ukana; nipo
sachigumbala ni Msimu Waswela, pakopoka pa chitu-
16 mbo cha mchikulugwe. Wajinji wa wanache wa Israeli
17 sachagalausya kwa Ambuje Mulungu wao. Sachijaula
paujo pakwe mu msimu ni machili ga Eliya, kugalau-
chisya kwa wanache mitima ja achawese wao, ni waku-
pwanya kuti ajende mwakukalamuka wagoloka; kwa-
kolochesya chile wandu wampanganichisye Mulungu.
18 Zakariya nipo wamchite mtenga 'jo, Tingachimanye
achi uli? patipo une ndili juamchekulupe, ni asono
wangu wakwe ali juamchekulupe m'mowa gakwe.
19 Mtenga 'jo nekumjanjilaga, nekumti, Une ndili Gabrieli,
juakwima pa meso pa Mulungu; natumilwe kuwecheta
20 kwenumwe, kumjigalila yambone ai. Mlole, sombe jua-
'myalale ni juangapakombola kuwecheta mpaka lyuwa
li tiiwoneche ai, ligongo ngonompikanila malowe gangu,
21 ga sigachitendeka m'katema kao. Wandu 'wo wamli-
ndililaga Zakariya, nipo wasimongwile patipo wakawile
22 mu nyumba ja mbepesi. Mkuti wakopweche nganapa-
welecheta kwa welewo: nipo wamanyilile kuti waweni
chisagamilo mu nyumba ja mbepesi; ni walijimkodolaga
kwa welewo, nipo wagambile kuwa wangapawelecheta.
23 Yawoneche, mkuti gamasile mowa ga kutumichila
kwakwe, wajawile kumangwao.
24 Panyuma pakwe ge mowa 'go asono wakwe Elisabeti
nipo watosile chitumbo; nekulisisa miyesi msano, achi-
25 tiji, Mulungu atesile kwangune kwati 'i, mowa ga
wandolelele, kuti atyosye mchesela wangu mwa wandu.
26 We utende 'o mwesi wa msano ni umo mtenga
Gabrieli watumilwe kutyoka kwa Mulungu kuja ku
27 musi wa Galilaya, lina lyakwe Nazareti, kwa mwali jua
wamtomele juamlume lina lyakwe Yusuf, jua nyumba
28 ja Daud; lina lya mwali 'jo no Maryamu. Nipo waji-

njile kwa juelejo, nekuti, Kwambone, jua chisomo chi-
syene, Ambuje ali pampepe nomwe. Nipo wasimo- 29
ngwile ngani 'jo, nekuchigalauchisya m'mtima mwakwe
chati uli no chikomasyo achi. Mtenga 'jo nipo wamtite, 30
Mkajogopa, Maryamu; pakuti musimene chisomo pa
Mulungu. Nimlole, somkole chitumbo, nipo sombeleche 31
mwanache juamlume, nipo somchimta lina lyakwe YESU.
Nipo sawe juamkulungwa, nipo satelwe Mwanagwao 32
Jua Mwinani mnope; Ambuje Mulungu nipo tampeje
chitengu cha Atati wao Daud; nipo talamulile nyumba 33
ja Yakob ku ndala syose; uchimwene wakwe nipo ngu-
ukola kumala. Maryamu nipo wamtite mtenga 'jo, 34
Ana pelepo tipawe uli, patipo ngongumanya juamlume?
Mtenga 'jo nekumjanjila nekuti, Msimu Waswela 35
taiche penumwe, machili ga Jua Mwinani mnope nipo
sigambunichile umwe mwilili mwakwe: lye ligongo 'lyo
chachiswela 'cho chi tichipagwe tichitelwe Mwanagwao
Mulungu. Nimlole Elisabeti mlongogwenu nombe najo 36
akwete chitumbo cha mwanache juamlume m'uche-
kulu wakwe: auno no mwesi wa msano na umo wa jue-
lejo juamtelwe juampalale. Ligongo pakuwa lilowe 37
lyose lyakuuma kwa Mulungu ngiliwa lyangali machili.
Maryamu nipo watite, Nale juamkongwe juakutumika 38
jua Ambuje; chiwoneche kwangune malinga ni lilowe
lyenu. Mtenga 'jo nipo wamtyochele.

Ge mowa 'go Maryamu nekutyoka nekwanguya 39
nekwaula ku mkuli ku musi wa uYahudi; nekwi- 40
njila m'nyumba mwa Zakariya, nekumkomasya Eli-
sabeti. Nipo yawoneche, pati apikene Elisabeti chi- 41
komasyo cha Maryamu, mwanache nipo wasumbile
m'chitumbo chakwe; Elisabeti nipo wagumbalichiche
ni Msimu Waswele; nipo wanyanyiche lilowe lyekulu- 42
ngwa, nipo watite, Juamjinichilwe umwe mwa wako-
ngwe, ni chachijinichilwe no chisogosi cha chitumbo
chenu. Achi nipo chiumile kwapi kwisa kwangune 43
chati aiche kwangune mchikulugwe Ambuje wangu?
Pakuti nimlole, pati liiche m'mapilikanilo gangu lilowe 44
lya chikomasyo chenu, mwanache nekusumba nekusa-
ngalala m'chitumbo mwangu. Juakukondwa no jua- 45
mkongwe juakupikanichisya; ligongo pakuwa tikuwe
kumalichisya kwa indu yewelechete kwa juelejo kuuma
kwa Ambuje. Maryamu nipo watite, 46

nga jua Ambuje alimkwima kumlyo kwakwe kwa chi-
12 sisa cha mnunji 'o. Zakariya, mkuti wambweni, wala-
13 sile, nipo wamkamwile woga. Nambo mtenga 'jo wa-
mchite: Mkajogopa, Zakariya: ligongo kupopela kwenu
kupilikaniche, asono wenu Elisabeti sachimbelechela
umwe mwanache juamlume, nipo somchimta lina lya-
14 kwe Yohana. Somchikola lukondwa ni chisangalalo;
wajinji nipo sachikondwa pakuwa kupagwa kwakwe.
15 Pakuti sachiwa juamkulungwa pa meso pa Mulungu,
nipo ngasamwa mvinyo nachiwamuno ukana; nipo
sachigumbala ni Msimu Waswela, pakopoka pa chitu-
16 mbo cha mchikulugwe. Wajinji wa wanache wa Israeli
17 sachagalausya kwa Ambuje Mulungu wao. Sachijaula
paujo pakwe mu msimu ni machili ga Eliya, kugalau-
chisya kwa wanache mitima ja achawese wao, ni waku-
pwanya kuti ajende mwakukalamuka wagoloka; kwa-
kolochesya chile wandu wampanganichisye Mulungu.
18 Zakariya nipo wamchite mtenga 'jo, Tingachimanye
achi uli? patipo une ndili juamchekulupe, ni asono
wangu wakwe ali juamchekulupe m'mowa gakwe.
19 Mtenga 'jo nekumjanjilaga, nekumti, Une ndili Gabrieli,
juakwima pa meso pa Mulungu; natumilwe kuwecheta
20 kwenumwe, kumjigalila yambone ai. Mlole, sombe jua-
'myalale ni juangapakombola kuwecheta mpaka lyuwa
li tiiwoneche ai, ligongo ngonompikanila malowe gangu,
21 ga sigachitendeka m'katema kao. Wandu 'wo wamli-
ndililaga Zakariya, nipo wasimongwile patipo wakawile
22 mu nyumba ja mbepesi. Mkuti wakopweche nganapa-
welecheta kwa welewo: nipo wamanyilile kuti waweni
chisagamilo mu nyumba ja mbepesi; ni walijimkodolaga
kwa welewo, nipo wagambile kuwa wangapawelecheta.
23 Yawoneche, mkuti gamasile mowa ga kutumichila
kwakwe, wajawile kumangwao.
24 Panyuma pakwe ge mowa 'go asono wakwe Elisabeti
nipo watosile chitumbo; nekulisisa miyesi msano, achi-
25 tiji, Mulungu atesile kwangune kwati 'i, mowa ga
wandolelele, kuti atyosye mchesela wangu mwa wandu.
26 We utende 'o mwesi wa msano ni umo mtenga
Gabrieli watumilwe kutyoka kwa Mulungu kuja ku
27 musi wa Galilaya, lina lyakwe Nazareti, kwa mwali jua
wamtomele juamlume lina lyakwe Yusuf, jua nyumba
28 ja Daud; lina lya mwali 'jo no Maryamu. Nipo waji-

njile kwa juelejo, nekuti, Kwambone, jua chisomo chi-
syene, Ambuje ali pampepe nomwe. Nipo wasimo- 29
ngwile ngani 'jo, nekuchigalauchisya m'mtima mwakwe
chati uli no chikomasyo achi. Mtenga 'jo nipo wamtite, 30
Mkajogopa, Maryamu; pakuti musimene chisomo pa
Mulungu. Nimlole, somkole chitumbo, nipo sombeleche 31
mwanache juamlume, nipo somchimta lina lyakwe YESU.
Nipo sawe juamkulungwa, nipo satelwe Mwanagwao 32
Jua Mwinani mnope; Ambuje Mulungu nipo tampeje
chitengu cha Atati wao Daud; nipo talamulile nyumba 33
ja Yakob ku ndala syose; uchimwene wakwe nipo ngu-
ukola kumala. Maryamu nipo wamtite mtenga 'jo, 34
Ana pelepo tipawe uli, patipo ngongumanya juamlume?
Mtenga 'jo nekumjanjila nekuti, Msimu Waswela 35
taiche penumwe, machili ga Jua Mwinani mnope nipo
sigambunichile umwe mwilili mwakwe: lye ligongo 'lyo
chachiswela 'cho chi tichipagwe tichitelwe Mwanagwao
Mulungu. Nimlole Elisabeti mlongogwenu nombe najo 36
akwete chitumbo cha mwanache juamlume m'uche-
kulu wakwe: auno no mwesi wa msano na umo wa jue-
lejo juamtelwe juampalale. Ligongo pakuwa lilowe 37
lyose lyakuuma kwa Mulungu ngiliwa lyangali machili.
Maryamu nipo watite, Nale juamkongwe juakutumika 38
jua Ambuje; chiwoneche kwangune malinga ni lilowe
lyenu. Mtenga 'jo nipo wamtyochele.
Ge mowa 'go Maryamu nekutyoka nekwanguya 39
nekwaula ku mkuli ku musi wa uYahudi; nekwi- 40
njila m'nyumba mwa Zakariya, nekumkomasya Eli-
sabeti. Nipo yawoneche, pati apikene Elisabeti chi- 41
komasyo cha Maryamu, mwanache nipo wasumbile
m'chitumbo chakwe; Elisabeti nipo wagumbalichiche
ni Msimu Waswele; nipo wanyanyiche lilowe lyekulu- 42
ngwa, nipo watite, Juamjinichilwe umwe mwa wako-
ngwe, ni chachijinichilwe no chisogosi cha chitumbo
chenu. Achi nipo chiumile kwapi kwisa kwangune 43
chati aiche kwangune mchikulugwe Ambuje wangu?
Pakuti nimlole, pati liiche m'mapilikanilo gangu lilowe 44
lya chikomasyo chenu, mwanache nekusumba nekusa-
ngalala m'chitumbo mwangu. Juakukondwa no jua- 45
mkongwe juakupikanichisya; ligongo pakuwa tikuwe
kumalichisya kwa indu yewelechete kwa juelejo kuuma
kwa Ambuje. Maryamu nipo watite, 46

Umi wangu ukumkwesya Mulungu,
47 Msimu wangu nipo usangalele pa Mulungu Mkulupusya juangu.
48 Ligongo lyati walolite usauchi wa kapolo juakwe:
Pakuti nale, kutanda sambano watapagwe wose sachindenda une juakukondwa;
49 Ligongo jua machili andesile une yekulungwa;
Lyeswela no lina lyakwe.
50 Chanasa chakwe chili kwa yisukulu ya yisukulu
Kwa welewo wakumjogopa.
51 Atesile machili ni mkono wakwe;
Apwilinganisye wakupoka mu nganichisyo sya mitima jao.
52 Atulwisye wa machili mu itengu yao,
Nekukwesya wa ulanda.
53 Wagumbalichisye wa sala ni indu yambone;
Wa kusichila nipo wajawisye lulele,
54 Wamkamwisye Israeli mchanda juakwe,
Kuti akumbuchile chanasa
55 (Mti wawelechete kwa achatati wetu)
Cha kwa Ibrahimu ni mbeju jakwe ku ndawi syose.
56 Maryamu nipo watemi najo mti miyesi jitatu, nipo
wausile kuja kumangwao.
57 We utende 'o katema ka Elisabeti kaiche kati awele-
che mwanagwao; nipo waweleche mwanache juamlume.
58 Nipo wapikene achanasi wakwe na achalongo wakwe
kuti Mulungu atekukwesya chanasa chakwe kwa juelejo,
59 nipo wasechelele najo. Nipo yawoneche lyuwa lya
msano na gatatu, nipo waiche kumsichita mwanache,
60 nipo watiji amte Zakariya, lina lya wesegwe. Nipo
wajanjile mchikulugwe nekuti, Ngati iyoyo; nambo
61 satelwe Yohana. Nipo wamtite juelejo, Ngapali jua
62 mwa achalongo wenu juatelwe lina 'li. Nipo wamko-
63 dolele wesegwe, lina chi wasosaga kuti amte. Nipo
wawilasile chakulembela, nekulemba kuti, Lina lyakwe
64 no Yohana. Nipo walapile wosepe. Pakamwa pakwe
nipo paugwiche chitema negopoka lulimi luakwe, nipo
65 wawelechete nekumlapila Mulungu. Woga nipo wa-
kamwile wosepe watemi mwakwasyungulila welewo:
ngani 'syo syosepe nipo syasalilwe pa mkuli posepe pa
66 uYahudi. Wosepe wasipikene nekusisalasya m'mitima

jao, achitiji, Juati uli menema tawe mwanache 'jo?
Patipo mkono wa Ambuje waliji pampepe najo.
Wesegwe Zakariya, nipo wagumbele ni Msimu 67
Waswela, nipo wawelechetele, nekuti,

Juamlapile no Ambuje, Mulungu wa Israeli; 68
Ligongo walolite nekutenda chiwombolo cha wandu wakwe,
Nipo watunyakulile uwe msengo wa chikulupuchilo 69
M'nyumba mwa mchanda juakwe Daud
(Mpelaga wawelechete pa kamwa pa waprofeti 70
waswela chitandilile pa ndanda),
Chikulupuchilo cha kwa wa magongo wetu, ni 71
ku mkono kwa wosepe wakutindana nowe;
Kwatendela chanasa achatati wetu, 72
Nekukumbuchila lilangano lyakwe lyeswela;
Lilumbilo lyalumbile kwa Ibrahimu atati wetu, 73
Kutupa uwe kuti, pakulupuka m'yala ya wama- 74
gongo wetu,
Tumtumichile wangali woga,
M'uswela ni chilungamiko pa meso pakwe mowa 75
getu gana gose.
Nomwetu, mwanache, somchitelwa mprofeti jua 76
Jua Mwinani mnope:
Pakuti somjende paujo pa Ambuje kupanganichisya matala gakwe;
Kwapa wandu wakwe umanyilisi wa chikulupu- 77
chilo
M'chitondowelo cha yakulemwa yao,
Ligongo lya mtima wa chanasa cha Mulungu 78
wetu,
Mwelemo kucha kwakuuma kwinani kutuichile uwe,
Kwamulichila welewo wakutama m'chipi, 79
m'mwilili mwa chiwa:
Kulongosya masajo getu m'matala ga mtendele.

Mwanache nipo wakusile, nekulimbila m'msimu 80
mwakwe, nipo waliji mwipululu mpaka lyuwa lyawonechele kwa Israeli.

2 NIPO yawoneche ge mowa 'go, lilamulo lyakopweche kwa Kaisari Augusto, lyati chilambo chosepe cha kusa 'kuno chikalembelwe. Chilembelo 'cho 2

chaliji chakutanda, Kurenio ali kazembe jua Surya.
3 Wosepe nipo wajawile kulilembesya, juana juose ku musi
4 wakwe. Yusuf nombe najo wakwesile kuuma m'Galilaya,
kopoka ku musi wa Nazareti, kuja ku uYahudi, ku musi
wa Daud, wotelwe Betlehemi, ligongo pakuti waliji jua
5 pa nyumba ni ulukosyo wa Daud; kulilemba pampepe
ni Maryamu, jualiji juamtomele juakwe juakuwa juana
6 chitumbo. Nipo yawoneche, po waliji kweleko, mowa
7 gakwe gaikanile gati aweleche. Nipo waweleche mwa-
nagwao juamlume juamtasi kupagwa; nipo wambilijilile
m'nguo, nekumgoneka musikulila ng'ombe, ligongo nga-
nakola malo m'nyumba ja achalendo.
8 Nipo wapali wakulanga m'chilambo 'momo wakutama
9 mwitinji, nipo walindililaga chilo ngosa syao. Mtenga
jua Ambuje nipo wajimilile, lumbili lua Ambuje nipo
lualanguchile pa welewo, nipo wajogwepe ni woga
10 wokulungwa. Mtenga nipo watite welewo, Mkajogopa;
pakuti nale, nimjigalile umwe utenga wambone wa
lukondwa lualukulungwa lu tuluwe kwa wandu wosepe.
11 Ligongo apagwile kwenumwe lelo Mkulupusya, no Kristo
12 Ambuje, m'musi wa Daud. Achi nipo tichiwe kwenumwe
chimanyililo; Somsimane mwanache juambilije jua-
13 mgoneche mu sikulila. Chitema nipo wawoneche pa-
mpepe ni mtenga wajinji wa maunjili ga kwinani, ali-
kumlapila Mulungu, nekuti,
14 Lumbili luwe kwa Mulungu wa kwinani mnope,
Ni kusa 'kuno mtendele mwa wakwasechelana
nawo.
15 Nipo yawoneche, mti wamitenga watyosile soni pa wa-
lewo kuja kwinani, wakulanga wawelechete juine ni juine,
Kwe tujaule sambano mpaka Betlehemi, tulole lilowe
16 li liwoneche, li watumanyichisye uwe Ambuje. Nipo
wajangwiye nekwisa nekwasimana Maryamu na Yusuf,
17 ni mwanache alimkugona musikulila. Mkuwona nipo
wamanyichisye ngani jasalilwe kwa welewo jakwambaga
18 mwanache 'jo. Wosepe wapikene wailapile i wasalile
19 wakulanga. Maryamu nambo wasisalasisye ngani syose
20 'syo, nekusiganichisya m'mtima mwakwe. Nipo wausile
wakulanga 'wo alimkukwesya alimkulapila Mulungu
ligongo yosepe yapikene nekwiwona chisau mti yasalilwe
kwa welewo.
21 Pe gapite mowa msano ni gatatu gati amsichite jue-

lejo, nipo wamtele lina lyakwe Yesu, lyamtele mtenga
'jula akanajigalilwe m'chitumbo.
Po gapite mowa ga kulenjela kwao, malinga ni lila- 22
mulo lya Musa, wamjigalile ku Yerusalemi kuti ampele-
che kwa Ambuje (chisau mti chilembelwe mwilamulo 23
lya Ambuje chati, Walume wose wakuugula chitumbo
satelwe juamswela kwa Ambuje), soni kuti ataje mbe- 24
pesi malinga ni kusalilwa mwilamulo mwa Ambuje,
Njuwa siwili, namuno maunda gamanandi gawili. Nale 25
wapali mundu m'Yerusalemi, lina lyakwe Sumeon; mu-
ndu 'jo nipo waliji juakulungamika ni juakupopela, jua-
lolelaga chitusyo-mtima cha Israeli; Msimu Waswela
nipo waliji pa juelejo. Nipo wambunukulile juelejo 26
Msimu Waswela kuti ngasakuwona kuuwa akanawone
Kristo jua Ambuje. Mwa Msimu nipo waiche ku nyu- 27
mba ja mbepesi: mkuti achinangolo wakwe wamji-
njisye mwanache Yesu kuti tamtendele juelejo cha-
kusyowelela lilamulo, pelepo nipo wampochele m'mi- 28
kono mwakwe, nekumlapila Mulungu, nekuti,

Sambano mkumleka kapologwenu ajaule, 29
Ambuje,
Malinga ni lilowe lyenu, mu mtendele;
Ligongo gaweni meso gangu chikulupuchilo 30
chenu,
Chi mpanganichisye pa meso pa wandu wosepe; 31
Nyali jakwaunukulila waMakosyo, 32
Ni lumbili lua wandu wenu Israel.

Wesegwe na'chikulugwe nipo wasimongwechesyeje indu 33
yewelechete kwambaga juelejo; Sumeon nipo wajini- 34
chile welewo, nipo wamtite Maryamu achikulugwe,
Nale jueleju watamichiche ku kugwila ni kwimuka
kwa wajinji wa mwa Israeli; ni ku chimanyililo chaku-
welechetelwa; nipo tulupole pa umi wenumwe lupanga; 35
kuti siunukuche nganisyo sya mitima jamijinji. Nipo 36
wapali Hana, mprofeti juamkongwe, mwanagwao Fanuel
jua lukosyo lua Aser, (waliji juamchekulupe mnope,
juatemi ni msonogwe yaka msano na iwili kutanda pa
mwisichana, nipo waliji jua masije yaka makumi msano 37
ni gatatu kwisa mcheche), juangatyoka ku nyumba ja
mbepesi alimkulomba juangalya ni machondelelo musi
ni chilo. Mkwinjila je ndawi 'jo nipo wamlapile Mu- 38
lungu, nekuwecheta ya juelejo kwa wosepe waliji waku-

39 lolela chiwombolo cha Israeli m'Yerusalemi. Mkuti
amasile yosepe malinga ni lilamulo lya Ambuje, wausile
kuja ku Galilaya ku musi wao Nazareti.
40 Mwanache 'jo nipo wakusile nekola machili, juamgu-
mbale lunda; chisowelo cha Mulungu nipo chaliji najo.
41 Achinangolo wakwe wajaulaga chaka ni chaka ku
42 Yerusalemi ku chindimba cha pasaka. Po waliji jua
yaka likumi kwisa iwili, welewo wakwelaga malinga ni
43 utende wa chindimba; mkuti wamasile mowa, waujaga,
nipo wasigele munyuma mchanda Yesu m'Yerusalemi;
44 nipo nganamanyilila achinangolo wakwe; waganisyaga
nambo kuti waliji mu ulendo, nipo wajesile lyuwa limo;
nipo wamsosile mwa achalongo wao na achanasi wao;
45 po nganasimana wausile ku Yerusalemi, nekumsosaga.
46 Nipo yawoneche, pe gapite mowa gatatu, nipo wamsi-
mene m'nyumba ja mbepesi, alimkutama pakati pa wa-
47 kwiganya, alimkwapikana, alimkwausyausya; wosepe
wampikene nipo wasimongwechesye umanyilisi wakwe
48 ni iusyo yakwe. Mkumbona nipo walapilisye, mchi-
kulugwe nipo wamtite, Mwanangu chichi mtutesile we
utende 'o? nale wese wenu none tutekumsosa neku-
49 pwetekwa. Nipo watite welewo, Ana uli mtekusosa
une? ana ngomkumanyilila kuti kumbajila une mbe
50 m'indu ya atati wangu? Welewo nipo nganamanya
51 ngani jawelechetele welewo. Nipo watulwiche pampepe
nawo, nekwisa ku Nazareti; nipo waliji wakwapikani-
chisya welewo: mchikulugwe nipo wasalesye ngani 'syo
m'mtima mwakwe.
52 Yesu nipo walongwele m'lunda ni msingu, ni chiso-
welo pa Mulungu ni pa wandu.

3 WE utende'o chaka cha likumi ni msano chala-
mwile Tiberio Kaisari, Pontio Pilato ali kaze-
mbe jua pa uYahudi, Herode ali juamkulungwa jua pa
Galilaya, ni mpwakwe Filipo juamkulungwa jua chila-
mbo cha Ituraya ni cha Trakoniti, Lusanio ali juamku-
2 lungwa jua Abilene, Hana ni Kayafa ali wambepesi
wa'chakulungwa, lilowe lya Mulungu lyaiche kwa Yo-
3 hana mwanagwao Zakariya mwipululu. Nipo waiche ku
chilambo chosepe cha m'mgulugulu Yordano, alimkula-
lika ubatiso wa mpitikuko wa ku chitondowelo cha
4 yakulemwa; mti chilembelwe m'buku jua malowe ga
Isaya mprofeti chati,

Lilowe lya juakugumila mwipululu,
Kolosyani litala lya Ambuje,
Jongosyani makondo gakwe.
Matiwi gose tigagumbalichiche, 5
Matumbi gose, ni itundulima yose tiipendamiche;
Yagongomala tiigoloche,
Ni matala ga maganga tigawe gati mya;
Nipo tiilole iilu yose chikulupuchilo cha Mulungu. 6
Watite memema kwa maunjili gakopochele kubatiswa 7
pa juelejo, Wanache wa mapiri, nduni wamtetele umwe
kutila ku litumbilo lyakwisa? Msogole menema isogosi 8
yakuwajila mpitikuko; mkatanda kuwelecheta mwachi-
msyene, Atati tukwete Ibrahimu: pakuti ngumti umwe,
kuti Mulungu akupakombola m'maganga 'mo kumjimu-
chisya Ibrahimu wanache. We utende 'u nambo liwago 9
litemi pa mchiga wa mitela; mtela wana wose menema
wangasogola chisogosi chambone ukanjiche nekupo-
nywa ku moto. Maunjili nekumbusya kuti, Chichi 10
menema tutende? Nipo wajanjile nipo watite wele- 11
wo, Juakwete miinjilo jiwili apeleche kwa juangakola;
ni juakwete yakulya atende yalumo. Nipo waiche wa 12
misongo nombe nawo kuti abatiswe, nipo wamtite juelejo,
Mjiganyo, chichi tutende? Nipo watite welewo, Mka- 13
wilasya chakupunda chose ni chelecho chi wamlamulile
umwe. Asikari nipo wambusisye kuti, Nowe wakwe 14
tutende chichi? Nipo watite welewo, Mkagulugusya,
mkagogodechela; mjikute ni malipilo genu.

Pakwembecheyaga wandu, nipo waganichisyaga m'mi- 15
tima jao kwambaga Yohana, kanga juelejo no Kristo; Yo-
hana nipo wajanjile nipo watite wosepe, Une nambo ngu- 16
mbatisa umwe ni mesi; akwisa nambo juakupunda machi-
li none, chilumbo cha ikwakwata yakwe ngonguwajilwa
kugopola: juelejo tambatise umwe mwa Msimu Waswela
ni m'moto. Mkupulo wakwe uli m'yala yakwe, kukolo- 17
chesya pa luwala luakwe, nipo taunganye trigu m'ngo-
kwe jakwe; mapusi nambo tajoche ni moto wangasimika.

Mkuchisyaga menema indu yine yejinji wasalile wa- 18
ndu utenga wambone; Herode nambo juamkulungwa, 19
po wamjamwiche juelejo ligongo lya Herodiade asono wao
mpwakwe, ni ligongo yakusakala yosepe yatesile Herode,
nipo wapambichile achi pa yosepe, wambugalile Yohana 20
mwakutawila.

21 Nipo yawoneche, mkubatiswa wandu wosepe, mku-
batiswa nombe najo Yesu, mkupopela nipo kwaugwiche
kwinani, nipo wamtuluchile Msimu Waswela chiilu cha-
kwe chati mpela njuwa, nipo lyakopweche lilowe mwi-
22 nani, Umwe muli Mwanangu juamnonyelwe, mwenumwe
ngusechelela.
23 Juelejo Yesu po waliji juakutanda kwiganya waliji
mti jua yaka makumi gatatu, jualiji (mpela watite)
24 mwanache jua Yusuf, jua Eli, jua Matati, jua Lawi,
25 jua Melki, jua Jana, jua Yusuf, jua Matatia, jua Amos,
26 jua Nahum, jua Esli, jua Nage, jua Maati, jua Matatia,
27 jua Semei, jua Yoseche, jua Yoda, jua Yohana, jua Resa,
28 jua Zorobabel, jua Salatiel, jua Neri, jua Melki, jua Adi,
29 jua Kosam, jua Elmodam, jua Eli, jua Yose, jua Eliezer,
30 jua Jorim, jua Matati, jua Lawi, jua Simeon, jua Yuda,
31 jua Yusuf, jua Jonan, jua Eliakim, jua Melea, jua Mai-
32 nan, jua Matata, jua Natan, jua Daud, jua Yese, jua
33 Obedi, jua Boas, jua Salman, jua Nahason, jua Amina-
34 dab, jua Aram, jua Esrom, jua Fares, jua Yuda, jua
Yakob, jua Isaak, jua Ibrahimu, jua Tara, jua Nahor,
35 jua Saruhu, jua Ragau, jua Faleg, jua Eber, jua Sala,
36 jua Kainan, jua Arpakasad, jua Sem, jua Nuhu, jua
37 Lamek, jua Metusala, jua Enok, jua Yarede, jua Ma-
38 lereel, jua Kanani, jua Enos, jua Seti, jua Adam, jua
Mulungu.

4 YESU juamgumbalile ni Msimu Waswela nipo
2 wausile ku Yordano, nipo wamlongolele Msimu
Waswela kwaula mwipululu mowa makumi mcheche,
juamlinjiche ni Setani. Nipo nganalya kandu ge mowa
3 'go: pa gamasile nipo jamkwete sala. Setani nipo wa-
mtite, Nimbaga mwanache jua Mulungu, mjile kwiganga
4 'lino kuti liwe mkato. Yesu nipo wamjanjile, Chilembe-
5 che chati, Ngati ni mkatope takole umi mundu. Nipo
wamjigalile juelejo pachanya, nekumlosya ilambo yosepe
6 ya kusa 'kuno m'kandawi kanono. Setani nipo wamtite,
Tinimpe umwe ulamusi wakwe wosepe ni lumbili luao:
ligongo upegwile kwangune, ni kwa juelejo jua ngusosa
7 kumpa. Umwe menema, na tumtindiwale paujo pangu-
8 ne, yosepe tiiwe yenu. Yesu nipo wamjanjile nipo wa-
mtite, Chilembeche, Ambuje Mulungu wenu somtindi-
9 walile, welewope 'wo somlombe. Nipo wamjigalile
juelejo ku Yerusalemi, nipo wambisile pa lusonga lua

nyumba ja mbepesi, nipo wamtite juelejo, Nimbaga
mwanache jua Mulungu mliponyechesye pasi pakwe:
pakuti chilembeche chati, 10
Wamitenga wakwe talamulile ya umwe, kuti
amlindilile:
ni, 11
Pa mikono jao tamnyakule umwe,
Mtakuputa peganga lusajo luenu.
Yesu nipo wajanjile, nipo wamtite, Chiwelechetelwe 12
chati, Mkosomlinga Ambuje Mulungu wenu.
Mkumala Setani yakulinga yosepe wamlesile mpaka 13
ndawi jine.
Yesu nipo wausile m'machili ga Msimu Waswela 14
kwaula ku Galilaya: lumbili luakwe nipo luapite posepe
kusyungulila kweleko. Nipo watandite kwiganya 15
m'masunagogi mwao, juakuwa juamkwesye pa wosepe.
Nipo waiche ku Nazareti ku wakulile 'kula: nipo 16
wajinjile, mpela waliji wakusatenda, lyuwa lya Sabato
m'sunagogi, nipo wajimwiche kuwalanga. Nipo wa- 17
mpele buku jua Isaya mprofeti. Nipo waugwile buku
'jo nekuwona palembile,
Msimu wa Ambuje ali pangune, 18
Lye ligongo 'lyo ambakasisye une ngasale utenga
wambone kwa wa ulanda;
Andumichisye ngalalichile mgopolo kwa waku-
tawa,
Kulola soni kwa wakutatala,
Kwajaulisya wakasiche,
Kulalichila chaka chachipochele cha Ambuje. 19
Nipo waugele buku, nekumpa juakwimililа, neku- 20
tama: meso ga wosepe wa m'sunagogi 'mo galiji gaku-
mlolechesya juelejo. Nipo watandite kwawelechetela 21
kuti, Lelo chilembo achi chimalichiche m'mapilikanilo
mwenu. Wosepe nekusala mboni jakwe, nekugasimo- 22
njila malowe ga chisowelo gakopweche m'kamwa mwa-
kwe. Nipo watite, Jueleju angati mwanagwao Yusuf?
Nipo watite welewo, Mosepe tumjile kwangune ngani 23
aji, Sing'anga, mlikosye umi mwasyene: yana yose i
tupikene yatesile ku Kapernaum mtende yeleyo m'chi-
lambo mwenu. Nipo watite, Chisimu 'cho ngumti 24
umwe, Ngapali mprofeti juali juampochele m'chilambo
mwakwe. Mwakuonatu nambo ngumti umwe, Wapali 25

wa masije wajinji m'Israeli ge mowa 'gala ga Eliya, pati
kwinani kwaliji kwakuugale yaka itatu kwisa miyesi
msano na umo, nipo jaiche sala jajijinji m'chilambo
26 chosepe; Eliya nipo nganatumwa kwa jumo jua welewo,
nambo ku Sarepta m'chilambo cha Sidon, kwa juamko-
27 ngwe jua masije. Nipo wapali wa matana wajinji
m'Israeli ge mowa 'gala ga Elisha mprofeti, nipo nga-
pali jua welewo jualiji juamkosye umi, nambo Naaman
28 jua ku Surya. Wosepe nipo wagumbele lutumbilo
29 m'sunagogi 'mo pakupikana yeleyi; nipo wajimwiche
nekumtyosya kusa ku musi, nekumjigala kwichenje
lyetumbi mwelemo mwatawilwe musi, kuti akampikusye
30 pakumponyechesya pasi. Juelejo nambo mkupeleta
pachilikati pao nipo wapite.
31 Nipo watuluchile ku Kapernaum musi wa Galilaya.
32 Nipo walijimkwiganya lyuwa lya Sabato: nipo walapile
chijiganyo chakwe: ligongo lilowe lyakwe lyaliji lyana
33 ulamusi. M'sunagogi 'mo mwaliji mwana mundu jua-
kwete msimu wa lisoka lya usakwa; nipo wagumisile
34 ni lilowe lyekulungwa, Eti! ana chichi tukwete nomwe,
Yesu jua ku Nazareti? ana myiche kutujonanga uwe?
35 Nim'manyi umwe Juamswela 'jula jua Mulungu. Yesu
nipo wamjamwiche kuti, Myalalani, kopokani mwa juele-
jo. Lisoka'lyo nipo lyamponisye pakati, nipo lyakopwe-
36 che mwa juelejo, nginilimpweteka kose. Chisimongo
nipo chaliji pa wosepe, nipo wawelechete juine ni juine
kuti, Lilowe chi no alili? lyati m'ulamusi ni m'machili
37 akujilamulila misimu ja usakwa, nipo jikopoka. Nipo
lyapite lisegwe lya juelejo mosepe mwakusyunulila.
38 Mkutyoka m'sunagogi 'mo nipo wajinjile m'nyumba
mwa Siman. Akwegwao Siman nipo walwasile chiwi-
suku chachikulungwa: nipo wamchondelele ya juelejo.
39 Nipo wajimilile juelejo, nipo wachijamwiche chiwisuku;
nipo chamlesile: papopo nipo wajimwiche nekwatumi-
chila welewo.
40 Mkuti lyajinjilaga lyuwa wana wose wakwete waku-
lwala ilwele ngosyongosyo wajigalile kwa juelejo; mku-
wika yala yakwe pa welewo jumojumo awakosisye umi.
41 Masoka nipo gakopweche mwa wajinji, galimkugumila,
galimkuti, Umwe no Mwanagwao Mulungu. Mkugaja-
muka nganagaleka kuti gawelechete aii, ligongo gama-
nyilile kuti ali Kristo.

Mkuti kwachele nipo watyosile nekwaula kwipululu : 42
maunjili nipo gamsosileje, nipo gaiche ku waliji 'ko, nipo
watiji amlekasye kuti akatyoka mwa welewo. Nipo wa- 43
tite kwa welewo, Ku misi jine nombe najo kumbajila une
ngasale utenga wambone wa uchimwene wa Mulungu:
lye ligongo 'lyo natumilwe.

Nipo walijimkulalika m'masunagogi ga Galilaya. 44

5 NIPO yawoneche, po lyambijikanyaga liunjili neku-
pikana lilowe lya Mulungu, nipo wajimaga pa
nyasa ja Genesareti. Nipo waweni ngalawa siwili sili- 2
mkwima pa nyasa: wa somba nambo wakopweche nipo
wasaulaga nyau syao. Nipo wakwesile m'wato wine, u 3
waliji wa Siman, nipo wambusisye kuti atyoche papana-
ndi pa mkuli. Nipo watemi, nipo wajigenye maunjili
kuwelecheta m'ngalawa 'mo. Mkuti wamasile kuwe- 4
lecheta, nipo wamtite Siman, Mtutile papanandi kwaula
ku mliwi, mtulusye nyau syenu ku kutanjisya. Siman 5
nipo wajanjile, Achimwene, chilo chosepe tulasile,
ngunututanjisya kandu, nambo pa lilowe lyenu 'lyo
tindulusye nyau. Mkutenda iyoyo nipo wasyungulile 6
likuga lyekulungwa lya somba; nipo syakutukaga nyau
syao ; nipo wakodwele achajao m'ngalawa jine, kuti aiche 7
awakamusye. Nipo waiche nekugumbalichisya ngalawa
syao siwili, we utende 'o nipo syatandite kutitimila.
Mkuwona nambo Siman Petro nipo wagwile pa malungo 8
ga Yesu, kuti, Mtyoche pangune, ligongo ndili mundu
juakulemwa, Ambuje. Pakuti chisimongo chamkamu- 9
lile juelejo ni wosepe waliji najo pa kutanjisya kwa
somba si wasitanjisye ; yalumope no Yakob ni Yohana 10
achiwana wao Zebedayo waliji achimjao Siman. Yesu
nipo wamtite Siman, Mkajogopa; chitandilile sambano
sombe wakukamula wandu. Po wautile ngalawa syao 11
ku mkuli, walesile yosepe, nekumkagula.

Nipo yawoneche po waliji m'musi wine wa misi 'jo, 12
nale mundu juamgumbale matana ; mkumbona nambo
Yesu, wagwile pa ngope jakwe, nekumchondelela kuti,
Ambuje, namkusosa mkupakombola kungosya umi.
Nipo watambalichile mkono wakwe nekumkwaya kuti, 13
Ngusosa; mbeje juamjumi. Papopo matana gakwe
nipo gamtyochele. Nipo wamlulile juelejo akasasala 14
kwa wane; nambo kwaulaga mlilosye kwa juambepesi,
mtaje pa kupola kwenu, chisau mti walamulile Musa.

wa masije wajinji m'Israeli ge mowa 'gala ga Eliya, pati
kwinani kwaliji kwakuugale yaka itatu kwisa miyesi
msano na umo, nipo jaiche sala jajijinji m'chilambo
26 chosepe; Eliya nipo nganatumwa kwa jumo jua welewo,
nambo ku Sarepta m'chilambo cha Sidon, kwa juamko-
27 ngwe jua masije. Nipo wapali wa matana wajinji
m'Israeli ge mowa 'gala ga Elisha mprofeti, nipo nga-
pali jua welewo jualiji juamkosye umi, nambo Naaman
28 jua ku Surya. Wosepe nipo wagumbele lutumbilo
29 m'sunagogi 'mo pakupikana yeleyi; nipo wajimwiche
nekumtyosya kusa ku musi, nekumjigala kwichenje
lyetumbi mwelemo mwatawilwe musi, kuti akampikusye
30 pakumponyechesya pasi. Juelejo nambo mkupeleta
pachilikati pao nipo wapite.
31 Nipo watuluchile ku Kapernaum musi wa Galilaya.
32 Nipo walijimkwiganya lyuwa lya Sabato: nipo walapile
chijiganyo chakwe: ligongo lilowe lyakwe lyaliji lyana
33 ulamusi. M'sunagogi 'mo mwaliji mwana mundu jua-
kwete msimu wa lisoka lya usakwa; nipo wagumisile
34 ni lilowe lyekulungwa, Eti! ana chichi tukwete nomwe,
Yesu jua ku Nazareti? ana myiche kutujonanga uwe?
35 Nim'manyi umwe Juamswela 'jula jua Mulungu. Yesu
nipo wamjamwiche kuti, Myalalani, kopokani mwa juele-
jo. Lisoka'lyo nipo lyamponisye pakati, nipo lyakopwe-
36 che mwa juelejo, nginilimpweteka kose. Chisimongo
nipo chaliji pa wosepe, nipo wawelechete juine ni juine
kuti, Lilowe chi no alili? lyati m'ulamusi ni m'machili
37 akujilamulila misimu ja usakwa, nipo jikopoka. Nipo
lyapite lisegwe lya juelejo mosepe mwakusyunulila.
38 Mkutyoka m'sunagogi 'mo nipo wajinjile m'nyumba
mwa Siman. Akwegwao Siman nipo walwasile chiwi-
suku chachikulungwa: nipo wamchondelele ya juelejo.
39 Nipo wajimilile juelejo, nipo wachijamwiche chiwisuku;
nipo chamlesile: papopo nipo wajimwiche nekwatumi-
chila welewo.
40 Mkuti lyajinjilaga lyuwa wana wose wakwete waku-
lwala ilwele ngosyongosyo wajigalile kwa juelejo; mku-
wika yala yakwe pa welewo jumojumo awakosisye umi.
41 Masoka nipo gakopweche mwa wajinji, galimkugumila,
galimkuti, Umwe no Mwanagwao Mulungu. Mkugaja-
muka nganagaleka kuti gawelechete aii, ligongo gama-
nyilile kuti ali Kristo.

Mkuti kwachele nipo watyosile nekwaula kwipululu : 42
maunjili nipo gamsosileje, nipo gaiche ku waliji 'ko, nipo
watiji amlekasye kuti akatyoka mwa welewo. Nipo wa- 43
tite kwa welewo, Ku misi jine nombe najo kumbajila une
ngasale utenga wambone wa uchimwene wa Mulungu:
lye ligongo 'lyo natumilwe.
Nipo walijimkulalika m'masunagogi ga Galilaya. 44

5 NIPO yawoneche, po lyambijikanyaga liunjili neku-
pikana lilowe lya Mulungu, nipo wajimaga pa
nyasa ja Genesareti. Nipo waweni ngalawa siwili sili- 2
mkwima pa nyasa: wa somba nambo wakopweche nipo
wasaulaga nyau syao. Nipo wakwesile m'wato wine, u 3
waliji wa Siman, nipo wambusisye kuti atyoche papana-
ndi pa mkuli. Nipo watemi, nipo wajigenye maunjili
kuwelecheta m'ngalawa 'mo. Mkuti wamasile kuwe- 4
lecheta, nipo wamtite Siman, Mtutile papanandi kwaula
ku mliwi, mtulusye nyau syenu ku kutanjisya. Siman 5
nipo wajanjile, Achimwene, chilo chosepe tulasile,
ngunututanjisya kandu, nambo pa lilowe lyenu 'lyo
tindulusye nyau. Mkutenda iyoyo nipo wasyungulile 6
likuga lyekulungwa lya somba; nipo syakutukaga nyau
syao; nipo wakodwele achajao m'ngalawa jine, kuti aiche 7
awakamusye. Nipo waiche nekugumbalichisya ngalawa
syao siwili, we utende 'o nipo syatandite kutitimila.
Mkuwona nambo Siman Petro nipo wagwile pa malungo 8
ga Yesu, kuti, Mtyoche pangune, ligongo ndili mundu
juakulemwa, Ambuje. Pakuti chisimongo chamkamu- 9
lile juelejo ni wosepe waliji najo pa kutanjisya kwa
somba si wasitanjisye ; yalumope no Yakob ni Yohana 10
achiwana wao Zebedayo waliji achimjao Siman. Yesu
nipo wamtite Siman, Mkajogopa; chitandilile sambano
sombe wakukamula wandu. Po wautile ngalawa syao 11
ku mkuli, walesile yosepe, nekumkagula.

Nipo yawoneche po waliji m'musi wine wa misi 'jo, 12
nale mundu juamgumbale matana ; mkumbona nambo
Yesu, wagwile pa ngope jakwe, nekumchondelela kuti,
Ambuje, namkusosa mkupakombola kungosya umi.
Nipo watambalichile mkono wakwe nekumkwaya kuti, 13
Ngusosa; mbeje juamjumi. Papopo matana gakwe
nipo gamtyochele. Nipo wamlulile juelejo akasasala 14
kwa wane; nambo kwaulaga mlilosye kwa juambepesi,
mtaje pa kupola kwenu, chisau mti walamulile Musa.

15 chiwe mboni ja welewo. Lyapitepite kupunda nambo
lilowe lya juelejo : maunjili gamajinji nipo gasonganile
16 kupilikana, nekukola umi pa yakutenguka yao. Juelejo
nambo wausile ku mapululu, nekupopelaga.
17 Nipo yawoneche line lyuwa lya mowa 'go, nipo waliji-
mkwiganya; nipo walijimkutama waFarisayo ni wa-
kwiganya malamulo, welewo waliji wakopweche ku misi
josepe ja Galilaya ni uYahudi ni Yerusalemi: machili
18 ga Ambuje galiji najo gakosya umi. Nipo, nimlole,
wandu wajigalaga pa chindanda mundu jualiji jua chite-
temelo: nipo wasosaga kumjinjisya, nekumbika paujo
19 pakwe. Po waliji pangawona pakumjinjisya, ligongo
lya liunjili, wamjigalile pa msakasa nekumtulusya pa
njerwa sya maliwa juelejo ni kandanda kakwe pachili-
20 kati pa meso pa Yesu. Mkuwona chikulupi chao watite,
21 Mundu, imtondowechelwe umwe yakulemwa yenu. Wa-
kulemba ni waFarisayo nipo watandite kuganichisya,
kuti, Nduni aju juakuwecheta masocheyo; nduni
akupakombola kwitondoya yakulemwa, akawe Mulu-
22 ngu jika? Yesu nambo mkumanyilila nganisyo syao
wajanjile nekwati, Chichi mkuganichisya m'mitima
23 jenu? Ana panganonopa papi, namuno pakujila, Ya-
kulemwa yenu imtondowechelwe, namuno pakujila,
24 Jimukani jendani? Nambo kuti m'manyilile kuti
Mwanagwao mundu akwete ulamusi kusa 'kuno wakwi-
tondowechela yakulemwa (watite kwa jua chitetemelo)
ngumti umwe, Jimukani, nyamulani kandanda kenu,
25 jendani ku nyumba kwenu. Chitema nipo wajimwiche
pameso pao, nekunyamula mu wagonile, nekwaula ku
26 nyumba kwakwe, alimkumlapila Mulungu. Chisimongo
nipo chakamulile wosepe, nipo wamlapile Mulungu, nipo
wagumbele woga, nekuti, Tuweni itagu lelo.
27 Panyuma pakwe yeleyo nipo wakopweche, nipo walo-
lite jua msongo, lina lyakwe Lawi, alimkutama pa
28 msongo, nipo wamtite, Mungagule une. Nipo walesile
29 yosepe, nekwimuka nekumkagula. Lawi, nipo wampa-
nganichisye chakulya chachijinji m'nyumba mwakwe:
nipo lyaliji liunjili lyekulungwa lya wa misongo ni lya
30 wane walijimkutama pampepe nawo. WaFarisayo ni
wakulemba wao nipo wadandaulile wakulijiganya wa-
kwe kuti, Ligongo chichi mkulya nekumwa pampepe
31 ni wa misongo ni wakusakala. Yesu nipo wajanjile nipo

watite welewo, Wajumi nganakola mwakumsowa sing'a-
nga; nambo wakulwala. Nginiika kwawilanga waku- 32
goloka nambo wakulemwa kuti apitikuche. Welewo 33
nambo wamtite, Wakulijiganya wao Yohana akutama
wangalya kawilikawili nekutenda mapopelo: yalu-
mope wakulijiganya wa waFarisayo; wenu nambo
akulya nekumwa. Yesu nipo watite welewo, Ngo- 34
mkupakombola kwatenda wanache wa mkamwini kuti
atame wangalya, mkamwini ali chiwela nawo? Nambo 35
tigaiche mowa; gati tasumulilwe pa welewo mkamwini
'jo, ge mowa 'go tatame wangalya. Nipo watanjile 36
welewo chitagu, chati, Ngapali juakutotela pa malaja
ga kala chigamba chachipapulile pa malaja ga sambano;
akaweje nambo tapapule ga sambano, chigamba cha ga
sambano nipo ngichijilana ni ga kala. Nipo ngapali 37
juakuwika mvinyo wowisi m'mapende ga kala; akaweje
nambo mvinyo wowisi 'o tuupapule mapende, nipo tuuji-
tiche usyene, mapende 'go nipo tigamalichiche. Nambo 38
kuwajilwa mvinyo wowisi kuti uwichiche m'mapende
ga sambano. Ngapali juang'wele wa kala akusosa 39
wowisi; patipo akuti, Wa kala upundile.

6 YAWONECHE nambo lyuwa lya Sabato nipo
wapitaga pa migunda; wakulijiganya wakwe
nekupulula masache nekulyaga alimkutichita m'yala
yao. Wane nambo wa waFarisayo nipo watite, Ligo- 2
ngo chichi mkutenda chi ngechikomboleka kutenda
lyuwa lya Sabato? Yesu nipo wajanjile nipo watite 3
welewo, Ana ngomkumanya chatesile Daud, pati ja-
mkwete sala juelejo ni welewo waliji najo; kuti waji- 4
njile m'nyumba ja Mulungu, nekutola nekulya mikato
jakuwonesya 'jila, nekwapa nombe nawo welewo wa-
liji pampepe najo; jangakomboleka kulya akawe wa-
mbepesipe? Nipo watite welewo kuti, Mwanagwao 5
mundu no Mbujegwe Sabato.

Nipo yawoneche Sabato juine, nipo wajinjile m'suna- 6
gogi nekwiganya: nipo wapali mundu pelepo, mkono
wakwe wamlyo nipo waliji wojumu. Nipo wamlole- 7
chesye juelejo wakulemba ni waFarisayo, kanga takosye
umi lyuwa lya Sabato, kuti awone mwakumbelechetela.
Juelejo nambo wam'manyilile nganisyo syao; nipo wa- 8
mtite mundu juana mkono wojumu 'jo, Jimukani,
jimani pachilikati. Nipo wajimwiche nekwima. Yesu 9

nipo watite welewo, Ndenda kumbusya, Ana kuko-
mboleche kutenda yambone lyuwa lya Sabato namuno
kutenda yakusakala? kukulupusya umi, namuno kuujo-
10 nanga? Mkwalolelalolela welewo wosepe nipo wa-
mtite juelejo, Tambalikani mkono wenu. Nipo wate-
11 sile: mkono wakwe 'o nipo waposile. Nipo wagumbele
ni kulowela; nipo wawelechete juine ni juine chi tatende
ni Yesu.
12 Nipo yawoneche ge mowa 'go, nipo wakopweche kuja
mwitumbi kukupopela; nipo walijimkuchesya chilo
13 alimkupopela kwa Mulungu. Pe kwachele, nipo wawi-
lasile wakulijiganya wakwe; mwa welewo nipo wasa-
14 gwile likumi, nipo watele wandumetume; Siman, jua-
mtele nombe nao Petro, ni Andrea mpwakwe, ni Yakob
15 ni Yohana, ni Filipo ni Bartolomayo, ni Matayo ni
Toma, ni Yakob mwanagwao Alfayo, ni Siman juamtele
16 Zelote, ni Yuda mwanagwao Yakob, ni Yuda Iskarioti,
17 jualiji jua malindi 'jula. Mkutuluchila pampepe na we-
lewo pa chiwata, ni liunjili lyekulungwa lya wakuliji-
ganya wakwe, ni wandu wajinji wa pa uYahudi posepe
ni Yerusalemi, ni ku mbali kwa nyasa ja ku Turo ni
Sidoni, waiche ku kumpilikana, ni kukola umi pa ilwele
18 yao; ni welewo wasakaliche ni masoka ga usakwa
19 waposile. Liunjili lyose nipo lyasosaga kumkwaya:
ligongo machili gakopweche mwa juelejo, nipo gakosi-
sye umi wosepe 'wo.
20 Juelejo nipo wanyakulile meso gakwe kwalola waku-
lijiganya wakwe, nipo watite, Wakukondwa no wa
ulanda: ligongo wenumwe no uchimwene wa Mulungu.
21 Wakukondwa no wa jakwete sala sambano: ligongo
somjikute. Wakukondwa no wakulila sambano: ligo-
22 ngo somseche. Wakukondwa umwe, pati tatindane
nomwe wandu, pati talekane nomwe, nekumsocheya,
nekuliponya kusa lina lyenu mti lyakusakala, ligongo
23 lya Mwanagwao mundu. Msechelele lye lyuwa 'lyo,
msangalale; pakuti, nale, malipilo genu no gamaku-
lungwa mwinani: pakuti malinga na 'ii achatati wenu
24 awatendele waprofeti. Nambo ulaje uwe wenu waku-
sichila! ligongo mtekupochela chakutusya mtima che-
25 nu. Ulaje uwe wenu wagumbalichisye sambano! ligo-
ngo tijimkole sala. Ulaje, wakuseka sambano! ligongo
26 tumdandaule nekulila. Ulaje, pati wandu wosepe ta-

mbelechetele yambone! pakuti malinga na'ii achatati
wenu awatendele waprofeti waulamba.

Nambo ngumnti umwe wakupikana, Mnonyelane ni 27
wa magongo wenu, mwatendele yambone wakutindana
nomwe, mwajinichile wakumlwesa umwe, mwapopelele 28
wakumsausya umwe. Kwa juakumtimba pa chijeje 29
chimo, kapeni chine chakwe; ni kwa mundu juakusu-
mula chakuliunichila chenu, mkalekasya mwinjilo wa-
kwe. Kapeni juakumjuga umwe; ni kwa juakusumula 30
yenu mkajuga soni. Chisau mti mkusosa kuti wandu 31
amtendele umwe, ni iyoyo umwe mwatendele welewo.
Naga mkwanonyela wakumnonyela umwe, chisowelo 32
chati uli mkwete? pakuti wakulemwa akwanonyela
wakwanonyela welewo. Nawaga mkwanonyela wamku- 33
tendela umwe yambone, chisowelo chati uli mkwete?
pakuti wakulemwa akutenda iyoyo. Nawaga mkwako- 34
ngosya welewo wa mkwakulupilila kuti tumpochele pa
welewo soni, chisowelo chati uli mkwete? angati waku-
lemwa akwakongosya wakulemwa, kuti apochele yalumo.
Nambo mwanonyele wa magongo wenu, mwatendele 35
yambone, mwakongosye pangakulupilila kandu soni;
malipilo genu nipo tigawe gamakulungwa, nipo sombe
achiwana wao Jua Mwinani mnope: ligongo juelejo ali
juakusowelakwawandu wangalichisowelo ni wakusakala.
Muwe wana chanasa chisau mti Atati wenu ali wana 36
chanasa. Mkalamulila, nipo ngumlamulilwa: mkago- 37
mela, nipo ngumgomelwa: mgopole, nipo tumgopolelwe.
Kapeni, nipo tichipegwe kwenumwe; mlingo wambone, 38
wochinyindiche, wosanguse, wokupungukaga, tampeje
umwe pa mtima penu. Pakuti ni mlingo u mkulinjila
nao, sachimlinjila nao soni umwe.

Nipo watanjile welewo chitagu, Ana akupakombola 39
juakutatala kumlongolela juakutatala? ambi angati wa-
na wawili tagwe mwisimbo? Juakulijiganya ngakupu- 40
nda ni juakwiganya: juam'malile nambo tawe mti jua-
kwiganya juakwe. Ligongo chichi mkulola chikoko cha 41
m'liso lya mjenu nambo juangalolechesya chitela cha
m'liso lyenumwe? Namuno mkupakombola uli kujila 42
kwa mjenu, Mjangu, andeche ngatyosye chikoko cha
m'liso lyenu, mwasyene juangalola chitela cha m'liso
lyenu? Jua ulamba, mtyosye kaje chitela cha m'liso
lyenu, nipo soni tumlolesye kutyosya chikoko cha m'liso

43 lya mjenu. Ngunuukugwa mtela wambone wakutenda
isogosi yangalumbana, namuno soni mtela wangalu-
44 mbana wakutenda isogosi yambone. Pakuti mitela jose
jikumanyika ni isogosi yao. Pakuti pa miwa wanga-
kawa nguju, namuno pa lungusi wangakawa mipelesi.
45 Mundu juambone ku chipanje chambone cha mtima
wakwe akukoposya chambone; ni juakusakala ku chaku-
sakala chakwe akukoposya chakusakala: pakuti kopoka
m'uchulusi wa mtima ukuwelecheta ukamwa wakwe.
46 Nambo ligongo chichi mkungolanga une, Ambuje,
47 Ambuje, nipo ngomkutenda i nguti 'ne? Wana wose
wakwisa kwangune nekupikana malowe gangu neku-
48 gatenda tinimlosye umwe jualandene najo: alandene ni
mundu juakutawaga nyumba, juasolesye nekwendesya,
nekutawa pasi pa lwala: mkuti chaiche chikumba, nyasa
nekuputa pa nyumba 'jo, nipo nginijipakombola kujite-
49 nganya: ligongo jatawilwe 'chenene. Juakupikana na-
mbo ni juangatenda akulandana ni mundu juatawile
nyumba jakwe petakape pangali cha pasi chakwe; pe-
lepo nekuputa nyasa, papopo nipo jagwile; kugwa kwa
nyumba 'jo kwaliji kwakukulungwa.

7 PO wamasile ngani syakwe syose m'mapilikanilo ga
wandu, nipo wajinjile m'Kapernaum.
2 Kapologwao kenturio waliji wakulwala nipo waso-
3 saga kuuwa, jualiji juamchimbichiye najo. Mkupili-
kana ya Yesu, nipo wamtumichisye achakulungwa wa
waYahudi, nekumbusya kuti aiche amkosye umi ka-
4 pologwao. Welewo pati waiche kwa Yesu, wamcho-
ndelele mnope, kuti, Kumbajila juelejo kuti mumtendele
5 achi: pakuti akunonyela lukosyo luetu, nipo msyene
6 atutawile uwe sunagogi. Yesu nipo walongene nawo.
We utende 'o pati awandichile ku nyumba, kenturio
nipo watumichisye juelejo achambosanga, kuti, Ambuje,
mkalisakalisya: pakuti ndili juangambajila kuti tumji-
7 njile pasi pa msakasa wangu: lye ligongo 'li nginindende-
nda namsyene juakumbajila kuti ngaiche kwenumwe:
nambo mbechete lilowe, mchanda juangu nipo takole
8 umi. Pakuti none juakwe ndili mundu juambiche pa
ulamusi, ngwete asikari wakumbilikanila une; nipo
ngumti aju, Jenda, nipo akwenda; ni juine, Jisa, nipo
akwisa; ni kapologwangu, Tenda achi, nipo akutenda.
9 Mkupikana Yesu yelei, nipo wamlapile, mkugalauka

kwiunjili lyamkagulaga, nipo watite, Ngumti umwe,
namuno m'Israeli ngininimbona chikulupi chati 'ii.
Pausile ku nyumba watumile 'wala wasimene kapolo 10
juamjumi.
Nipo yawoneche kundawi kwakwe wajile ku musi 11
lina lyakwe Nain; wakulijiganya wakwe nipo walo-
ngene najo ni liunjili lyekulungwa. We utende 'o pati 12
wawandichile ku chikomo cha musi, nale, wajigalaga
kusa juamuwe, mwanagwao jumwepe jua mchikulugwe,
jueleju nipo waliji jua masije: wandu wajinji wa pa
musi 'po waliji najo. Mkuti wambweni Ambuje jua- 13
mkongwe 'jo nipo wamkolele chanasa, nipo wamtite,
Mkalila. Nipo wawandiche nekukwaya chindanda: 14
wajigalaga nekwima. Nipo watite, Mchanda, ngumti
umwe, Jimukani. Mtembo 'o nipo wajimwiche nipo 15
watandite kuwelecheta. Nipo wampeleche juelejo kwa
'chikulugwe. Woga nipo wakamwile wose: nipo wala- 16
pile Mulungu, kuti, Mprofeti juamkulungwa ajimwiche
mwetuwe; ni kuti, Mulungu aiche kwa wandu wakwe.
Lye lilowe 'lyo lyagambaga juelejo nipo lyakopweche 17
kuja m'uYahudi mosepe ni ku ndunji ja kweleko
kosepe.
Wakulijiganya wakwe nipo watagulile Yohana yosepe 18
yeleyo. Mkwawilanga wawili wa wakulijiganya wakwe, 19
Yohana nipo watumisye kwa Ambuje kuti, Ana umwe
juakwisa 'jula, kanga tukumlolela juine? Paiche kwa jue- 20
lejo wandu'wo nipo wamtite, Yohana mBatisa atutumi-
sye kwenumwe kuti, Ana umwe juakwisa 'jula, kanga
tukumlolela juine? Je ndawi 'jo wakosisye umi wajinji 21
pa ilwele, ni yakusausya, ni misimu jakusakala, nipo
wapele wakutatala kuti alole. Nipo wajanjile nekwati 22
welewo, Mjende mtagulile Yohana i mbweni ni i mpi-
kene; wakutatala akulola, wakupunduka akwenda, wa
matana akwete umi, wangapikana akupikana, wauwe
akwimuswa, ni wa ulanda akwete utenga wambone wo-
salile. Juakukondwa no juelejo jua ngasimana chaku- 23
kuwasya mwangune.
Po wapite wamitenga wa Yohana, watandite kujila 24
kwa maunjili kwambaga Yohana, Ana chichi mwako-
pochele kuja kwipulululu ku kulola? litete lyetenga-
nyiche ni mbungo? Nambo chichi mwakopochele ku 25
kulola? mundu juambweche ni chakuliunichila chako-

lowa ? Nale, wana chakuliunichila cha wojelo ni waku-
26 lya yakunong'a ali pa nganya sya waimwene. Nambo,
chichi mwakopochele kukulola ? mprofeti ? Elo, ngu-
27 mti umwe, juakupunda ni mprofeti. Juelejo no jue-
jula, kwambaga 'julajula chalembeche chati,

Nale, ngumtumisya mtenga juangu pa meso
penu,
Jua tapanganichisye litala lyenu paujo penu.

28 Ngumti umwe, Mwa welewo wapagwile kwa achako-
ngwe, ngapali juakupunda ukulu ni Yohana: juamna-
ndi nambo m'uchimwene wa Mulungu apundile ukulu
29 na juelejo. Liunjili lyosepe lyapikene ni wa misongo
wamtesile Mulungu juamlungamisye, pati wabatiswile ni
30 ubatiso wa Yohana. WaFarisayo nambo ni wa mala-
mulo walikanilile achimsyene lipungu lya Mulungu, wa-
31 kuwa wangabatiswa najo. Ni chichi tingalandanichisye
32 wandu wa chisukulu achi, nacheni alandene ? Alandene
ni wanache wakutama pa nganya, nekuwilanjilana kuti,
Tumgombile umwe chitolilo nipo ngunumyina ; tutesile
33 malilo nipo ngunumlila. Pakuti waiche Yohana mBa-
tisa juangalya mkato juangang 'wa mvinyo, nipo mkuti,
34 Akwete masoka. Mwanagwao mundu waiche juakulya
ni juakumwa, nipo mkuti, Nale mundu juakulyalya ni
juakumwelesya mvinyo, ambosanga wao wa misongo ni
35 wakusakala. Lunda nambo luli lualulungamisye pa
wanache wakwe wosepe.

36 Juine jua waFarisayo nipo wambusisye kuti akalye
najo. Nipo wajinjile m'nyumba ja mFarisayo 'jo neku-
37 tama kulya. Nimlole, juamkongwe jualiji m'musi 'mo,
juakulemwa; mkupikana kuti watamaga kulya m'nyu-
mba ja mFarisayo, nipo wajigele lisolosolo lya alabastro
38 lya mauta, nekwima pa nyuma pa masajo gakwe nekuli-
laga, nekutanda kunyowesya masajo gakwe ni misosi,
nekugapukuta ni umbo sya mtwe wakwe, nekukomachi-
39 sya ni ngomo masajo gakwe nekupakasya ni mauta. M'-
Farisayo 'jo juambilasile pati aweni nipo watite m'mtima
mwakwe, Jueleju, angawe mprofeti, angamanyilile nduni
ni juati uli juamkongwe 'ju juatesile kumkwaya, kuti
40 ali juakulemwa. Yesu nipo wamjanjile nipo watite,
Siman, ngwete chakuwelecheta nomwe. Nipo watite,
41 Mjiganyo, mbelechete. Wakongosya akwete wa ngongo-
le wawili; juine wakongwele makobri mianda msano,

juine makumi msano. Pati nganakola chakulipa, awa- 42
tondowele wana wawili. Nduni menema jua welewo
tapunde kumnonyela? Nipo wajanjile Siman, nekuti, 43
Ngugumisyakuti juelejo jualiji juapundile kumtondowela.
Nipo wamtite, Mbalasile 'chenene. Nipo wagalauchile 44
kwa juamkongwe, nipo wamtite Siman, Mkulola jua-
mkongwe 'ju? Najinjile m'nyumba mwenu; mesi ga pa
masajo gangu ngunumumba: ajuju nambo, ni misosi
jakwe atekunyoya masajo gangu, nekupukuta ni umbo
syakwe. Chikomasyo ngunumumba: ajuju nambo, 45
chijinjilile une, nganaleka kukomachisya ni ngomo ma-
sajo gangu. Ni mauta ngunumpakasya mtwe wangu: 46
ajuju nambo ni mauta apakasisye masajo gangu. Lye 47
ligongo 'lyo ngumti umwe, Yakulemwa yao yakuwa
yejinji itondoweche, ligongo anonyele mwamjinji; juelejo
nambo juali juamtondoweche mwamnono akunonyela
mwamnono. Nipo wamtite juamkongwe 'jo, Yakulemwa 48
yenu imtondowechelwe. Welewo watemi kulya najo 49
nipo watandite kuwelecheta m'mitima mwao, Nduni aju
juakupakombola kutondowela yakulemwa? Nipo wa- 50
mtite juamkongwe 'jo; Chikulupi chenu chimkulu-
pwisye; pitani m'mtendele.

8 NIPO yawoneche panyuma pakwe panono, ni-
po wapitaga pa misi ni milaga mchilalikaga
mchisalaga utenga wambone wa uchimwene wa Mulu-
ngu, ni likumi ni wawili pampepe najo, ni achakongwe 2
wane waliji wakwete umi pa misimu jakusakala ni ya-
kutenguka, Maryamu juamtele Magdalene, mwakopwe-
che masoka msano na gawili, ni Yoanna asono wao 3
Chusa kapitao jua Herode, ni Susanna, ni wajinji
wane, waliji wakwatumichila welewo ni yao yakwete.

Mkusongana liunjili lyekulungwa nekumkopochela 4
wa pa misi jana jose, watite m'chitagu, Juakupanda 5
akopochele kukupanda mbeju jakwe: mkupanda 'mo,
jine nipo jagwile petala; nekuliwatika, ijuni ya kwinani
nekumala kulya. Jine nipo jagwile pa lwala; namelape 6
nipo jatesile kunyala, ligongo nginijikola chinyesi.
Jine nipo jagwile pakati pa miwa; miwa 'jo nipo jame- 7
sile pampepe nipo jajinyolwesye. Jine nipo jagwile pa 8
chajila, nipo jamesile nekusogola isogosi mwanda. Mku-
welecheta yelei, nipo wagumisile, Juakwete mapilikanilo
gakupikana akapikane.

9 Wakulijiganya wakwe nipo wambusisye, chichi no
10 chitagu 'cho. Nipo watite, Kwenumwe chipegwile
chati mkamanyilile ya chimamo ya uchimwene wa Mulu-
ngu; nambo kwa wane mwitagu; kuti pakulola akasa-
11 lola, pakupikana akasamanyilila. Achichi nambo no
12 chitagu 'cho: Mbeju no lilowe lya Mulungu. Wa pa
mbali petala nambo no wakupikana; soni nipo akwisa
Setani nekulokota lilowe m'mtima mwao, kuti atakupi-
13 kana atakukulupuka. Wa pa lwala nambo no wati
papikene akupochela lilowe ni lukondwa; welewo nipo
nganakola mchiga, akupikanichisya pa ndawi janono, pa
14 ndawi ja mlinjilo akutyoka. Welewo nambo wagwile
pa miwa, no welewo wapikene, mkwenda nipo akunyo-
lola ni malajilo ni yakusichila ni yakukondwa ya umi
15 auno, nipo ngakumalisya kusogola. Wa pa chajila na-
mbo no wati apikene lilowe, nekulikamulila m'mtima
wokoto ni wambone, nekusogola isogosi mwakupimi-
lila.
16 Ngapali nambo, pati apambile nyali, juakujiunichila
ni chiwiga, namuno juakujiwika pasi pa chindanda, na-
mbo pa chakwimila, kuti wakwinjila alole kumulika
17 kwakwe. Pakuti ngechipali chakusisika chi ngichi-
woneka; namuno chakuunichika chi ngichimanyika ne-
18 kwika m'lilanguka. Mlolele menema upikane wenu:
pakuti juakwete tichipegwe kwa juelejo; ni kwa jua-
ngakola tichisumulwe chakuganisya muno kuti achi-
kwete.
19 Nipo wamyichile achikulugwe na 'chalongo wao, nipo
nganapakombola kuwandikana najo ligongo lya liunjili.
20 Nipo wamtagulile, Achikulu wenu na 'chalongo wenu
21 alimkwima kusa alimkusosa kumbona. Wajanjile na-
mbo nipo watite welewo, Achikulu wangu ni alongo
wangu no welewo wakupikana lilowe lya Mulungu,
nekutenda.
22 Nipo yawoneche line lyuwa lya ago mowa 'go, nipo
wajinjile m'wato, juelejo ni wakulijiganya wakwe. Ni-
po watite welewo, Kwe tujomboche kuja pesi pa nyasa:
23 nipo watutile. Mkwenda 'mo nipo wagonile m'lugono:
nipo jaiche mbungo pa nyasa; nipo wagumbalile, nipo
24 waliji mwakogoya. Nipo waiche nekumjimusya kuti,
Achimwene, Achimwene, tulimkwasika. Nipo waji-
mwiche nekujijamuka mbungo ni matumbela ga mesi:

nipo jalesile nekugwa bata. Nipo watite welewo, 25
Kwapi chili chikulupi chenu? Mkogopa nipo wasimo-
ngwile nekuwelechetana juine ni juine, Aju nambo
nduni, pakuti akulamulila mbungo ni mesi, nipo gaku-
mpilikanila?
Nipo waiche ku chilambo cha waGadareni chili pesi 26
pa ndunji ja ku Galilaya. Mkuti wakopochele kuja ku- 27
mkuli, nipo wamsimene mundu juine juakopweche
m'musi, juana masoka; pa ndawi syangulungwa ngana-
wala malaja, nganagona m'nyumba, nambo m'malembe.
Mkumbona Yesu, nipo wagumisile, nekugwa paujo pakwe, 28
ni lilowe lyekulungwa nekuti, Chichi ngwete nomwe,
Yesu, Mwanagwao Mulungu Jua Mwinani mnope? Ngu-
mchondelela mkasausya'ne. Pakuti walamulile msimu 29
wa usakwa 'o kuti ukopoche pa mundu'po. Pakuti ndawi
syangulungwa watekumkamulila juelejo: pakumlindilila
nipo watawilwe ni nyolo ni ugwalata; mkukutula yaku-
tawila 'yo, masoka nekumbinga kuja m'mapululu. Yesu 30
nipo wambusisye, Lina lyenu wani? Nipo watite, Le-
jioni; ligongo masoka gamajinji gajinjile mwa juelejo.
Nipo gambusisye kuti akasagalulila gajaule ku mliwi. 31
We utende o' lyaliji kweleko likuga lya maguluwe gama- 32
jinji lilimkulya mwitumbi 'mo: nipo gamchondelele
kuti agakunde gajaule mwa gelego. Nipo wagakundile.
Masoka nipo gakopweche m'mundu 'mo, nekwinjila 33
m'maguluwe: likuga 'lyo nipo lyaseleleche pechenje
kuja m'nyasa, nekumilwa. Wakulanga pati aweni ye- 34
tendeche, watisile, nekusala m'musi ni m'milaga. Nipo 35
wakopochele kukulola yetendeche; nipo waiche kwa
Yesu nekumbona mundu mwakopochele masoka ali
atemi, juamweche jua mate, pa masajo ga Yesu: nipo
wajogwepe. Waweni nipo wasalile welewo ukulupuche 36
wakwe wa juamkamule masoka. Nipo wambusisye 37
wandu wosepe wa pakusyungulila pa Gadarene kuti
atyoche pa welewo; ligongo wakamwilwe ni woga wo-
kulungwa; nipo wajinjile m'wato nekuuja. Nipo 38
wamchondelele mundu 'jo mwakopochele masoka kuti
atame najo: nambo wamjaulisye kuti, Nimbuje ku nyu- 39
mba kwenu, nimsaleje yati uli Mulungu amtesile umwe.
Nipo wapite mchilalikaga pa musi wosepe yati uli Yesu
amtesile.
Mkuuja 'mo Yesu, liunjili nipo lyamsechelele; pa- 40

41 kuti wosepe walijimkumlindila. Nipo nale, waiche
mundu lina lyakwe Yairo, juelejo nipo waliji juamku-
lungwa jua sunagogi: nipo wagwile pa masajo gakwe
ga Yesu, nekumchondelela kuti aiche kwinjila m'nyu-
42 mba mwakwe; ligongo mwanagwao juamkongwe ju-
mpepe jua yaka yakwe mti likumi kwisa iwili, nipo waso-
soga kuuwa. Mkwaula 'mo liunjili nipo lyambijikenye.
43 Nipo wapali juamkongwe juakwete lusululo lua
miasi yaka likumi kwisa iwili, nipo wamasile ya umi
44 wao wosepe pa achasing'anga, nipo nganapakombola
kusimana umi pali pose, nipo waiche munyuma mwakwe
nekukwaya lujenje lua chakuliunichila chakwe. Lusu-
45 lulo lua miasi jakwe nipo luaposile. Yesu nipo wa-
tite, Wani angwaiye une? Mkukana wosepe, Petro
nipo watite, ni welewo waliji najo, Achimwene, mau-
46 njili 'ga gakumkanichisya nekumbijikanya. Yesu na-
mbo watite, Apali wangwaiye: pakuti nimanyi kuti
47 machili gakopweche mwangune. Mkuwona juamko-
ngwe 'jo kuti nganasisilwa, waiche alimkutetemelaga,
nekugwa pameso pakwe, nekusala pa meso pa wandu
wosepe ligongo lyakwe wamkwaiye, nombe nao kuti
48 papopo wakwete umi. Nipo wamtite juamkongwe 'jo,
Mwanangu, chikulupi chenu chimkulupwisye umwe;
mjende m'mtendele.
49 Ali chiwelechetele, nipo aiche juine juaumile kwa
juamkulungwa jua sunagogi, kuti, Mwanagwenu ataka-
50 siche; mkasakalisya mjiganyo. Mkupikana Yesu,
nipo wamjanjile, Mkajogopa mgambe kukulupilila, nipo
51 takulupuche. Mkwinjila m'nyumba 'mo nganaleka
wane ajinjile pampepe najo akawe Petro ni Yohana ni
52 Yakob, ni wesegwe mwali na 'chikulugwe. Wosepe
nambo walilaga nekumtendela malilo: nambo watite,
Mkalila; pakuti nganauwa nambo atenda kugona.
53, 54 Nipo wamsechile, pati amanyilile kuti awile. Ju-
elejo nambo wamkamulile mkono wakwe, nekumbilanga
55 kuti, Mwali, jimuka. Nipo wausile msimu wakwe, nipo
wajimi papopo: nipo walamulile kuti akampe akalyeje.
56 Nipo walapile achinangolo wakwe: nipo watagulile
welewo akasasalila wandu i yatendeche 'yo.

9 PAWILANGENYE likumi ni wawili nipo wapele
machili ni ulamusi wa pa masoka gosepe, ni
2 wakuposya ilwele. Nipo watumichisye kukulalika uchi-

mwene wa Mulungu, ni kwakosya umi wakulwala. Nipo 3
watite welewo, Mkajigala kandu ka pa ulendo, namuno
chimbonga, namuno msaku, namuno mkato, namuno
ndalama; mkakola malaja gawili. M'nyumba mu mkwi- 4
njila mose, amomo mtame, mwelemo mtyoche. Mkuti 5
wana wose wangampochela umwe, pakutyoka pa musi
'po, mpukutile lundu lua ku masajo genu, luwe mboni 6
jakwawelechetela welewo. Nipo watyosile nekupita pa
misi mchisalaga utenga wambone mchikosyaga umi
posepe.
Wapilikene nambo Herode juamkulungwa indu yo- 7
sepe yawoneche: nipo wasimongwechesye ligongo wane
watite kuti Yohana wajimwiche kwa wauwe, wane na-
mbo kuti Eliya awoneche, wane nambo kuti mprofeti 8
jua kala juine ajimwiche soni. Herode nambo watite, 9
Yohana une namsichite pa lukosi, nduni nambo juelejo,
kwambaga ajojo ngupikana yati aii? Nipo wasosile
kumbona.
Pausile soni wandumetume wamsalile i watesile. Nipo 10
watosile welewo nekwaula pachisyepela ku musi wote-
lwe Bethsaida. Mkupikana maunjili nipo gamkagwile; 11
nipo wasechelele nekwawelechetela ya uchimwene wa
Mulungu, ni welewo wakwete kusowa umi wakosisye.
Lyuwa nipo lyatandite kupendama; nipo waiche 12
likumi na wawili nipo watite, Mjaulisye liunjili, kuti
ajaule m'misi ni m'milaga, agone amomo asose yakulya;
ligongo we utende 'u tuli m'chipululu. Nambo watite,
Mwape umwe welewo akalyeje. Nambo watite, Ngu- 13
nutukola uwe akuno kupunda ni mikato msano ni somba
siwili; akaweje tujaule twasumile wandu awa wosepe.
Pakuti waliji mti achalume mianda makumi msano. 14
Nipo watite wakulijiganya wakwe, Mwatamiche welewo
maunjili maunjili, makumi msano msano. Nipo watesile 15
iyoyo, nekwatamika wosepe. Mkutola mikato msano 'jo 16
ni somba siwili, nekulola kwinani, nekusijinichila, neku-
gawa; nekwapa wakulijiganya wakwe kuti awiche pa
liunjili. Nipo walile, wosepe nekwikuta. Nipo walo- 17
kwete yasigalile welewo ya mesa ngalala likumi kwisa
siwili.
Nipo yawoneche, po wapopelaga jikape, wakulijiganya 18
wakwe nipo waliji najo: nipo wausisye welewo kuti,
Ana une nduni, wandu akuti? Nipo wajanjile nekuti, 19

Yohana mBatisa 'jula; wane nambo Eliya; wane
nambo, kuti mprofeti juine jua wa kala ajimwiche soni.
20 Nipo watite welewo, Umwe nambo mkuti une nduni?
Petro nambo wajanjile nekuti, Kristo 'jula jua Mu-
21 lungu. Nipo walulile nekwasalila kuti akasatagulila
22 wandu iyoyo; nekutiji, Kumbajila Mwanagwao mundu
kulajila yejinji, kukanilwa ni achakulungwa ni wambe-
pesi wa'chakulungwa ni wakulemba, kuulajilwa, ni
23 kwimuswa soni lyuwa lya gatatu. Nipo watite wosepe,
Nakusosa juine kwenda munyuma mwangune, akalika-
nisye msyene, akajigale mgomba wakwe mowa gosepe,
24 akangagule une. Pakuti juakusosa kukulupusya umi
wakwe, taujase; juatajase nambo umi wakwe ligongo
25 lya une, juelejo taukulupusye. Pakuti chichi tapa-
tile mundu, na tapambichile kusa'kuno kosepe,
26 msyene nambo nekulijasa namuno kulijonanga? Pa-
kuti juatakole soni ligongo une ni malowe gangu, li-
gongo juelejo Mwanagwao mundu takole soni, po taiche
m'lumbili luakwe ni lua Atati ni lua wamitenga waswela.
27 Ngumtagulila umwe nambo mwakuwona, Apali wane
wakutama pepano, wa ngasapasya kuuwa, mpaka po
taone uchimwene wa Mulungu.
28 Nipo yawoneche panyuma pakwe ge mowa 'go mti
mowa msano na gatatu, watosile Petro ni Yohana ni
29 Yakob, nipo wakwesile kwitumbi kupopela. Nipo ya-
woneche m'kupopela kwakwe, chiwilili cha ngope jakwe
chaliji chine, ni yakuwalila yakwe yatekuwa yeswela ni
30 yakuchenga. Nale, wandu wawili wakungulwiche najo,
31 welewo waliji Musa ni Eliya: wambonechele m'lumbili,
nekuwelecheta ya kupita kwakwe ku watiji tamale
32 kutenda m'Yerusalemi. Petro nambo ni welewo waliji
najo wasitwepe lugono: pati wajimwicheje nambo,
waweni lumbili luakwe ni wandu wawili wajimaga
33 pampepe najo. Nipo yawoneche pati walekanaga najo,
Petro nipo wamtite Yesu, Achimwene, kuli kwakukoto
kuti tuwe akuno: tupanganye masakasa gatatu, line
lyenumwe, line lya Musa, ni line lya Eliya; nganamanya
34 i wawelechete. Po wawelechetaga yelei nipo lyaiche
liunde, nekwaunichila: nipo wajogwepe pati wajinjile
35 welewo mwiunde 'mo. Lilowe nipo lyakopweche mwi-
unde kuti, Aju no Mwanangu juamsaguche: jueleju
36 mumbikanile. Po lyapite lilowe, Yesu wawoneche ali

jikape. Nipo wamyalele, nipo nganasalila wandu ge
mowa 'go kandu kose kaweni.
Nipo yawoneche kundawi kwakwe, patulwiche kwi- 37
tumbi, liunjili lyekulungwa lyamsimene. Nale, mundu 38
jua mwiunjili 'mo nipo wagumisile kuti, Mjiganyo, ngu-
mchondelela kulola mwanangu ; ligongo ali juampagwe
jumwepe juangu. Nale, lisoka likumkamula, nipo aku- 39
gumila chitema ; nipo likumpapula, nipo akutenda malou,
nipo likumtyoka ni unonono, nipo likumnyakatisya.
Nipo nachondelele wakulijiganya wenu kuti akalityosye : 40
nipo nganapakombola. Yesu nipo wajanjile nekuti, 'Mwe 41
wanache wangali chikulupi ni wana masuso, mpaka
lyuwa chi timbe nomwe, tingapimilile nomwe ? Kaji-
galeni akuno mwanagwenu. Po waliji chiwelape kwisa, 42
lisoka 'lyo nekumponisya pasi nekumpapulisya. Yesu
nipo walijamwiche lisoka lya usakwa 'lyo, nekumko-
sya umi mchanda, nekumpeleka kwa atati wakwe. Wo- 43
sepe nekulapilisya ukulungwa wa Mulungu.
Mkusimongwa wosepe pa yosepe i watesile, nipo wa-
tite wakulijiganya wakwe, Malowe 'go gatamilisye 44
m'mapilikanilo genu : pakuti Mwanagwao mundu tape-
lekwe m'yala ya wandu. Nganamanyilila nambo ngani 45
'jo, nipo jaliji jajisisilwe pa welewo, kuti atakujiloleche-
sya. Nipo wajogwepe kumbusya ya ngani 'jo.
Nipo gawoneche mwa welewo makani, gati nduni tawe 46
juamkulungwa juao. Yesu nambo, mkulola makani ga 47
mitima jao, watosile kanache nekumbika pa mbali
jakwe, nipo watite welewo, Jua tawe juose tapochele 48
kanache aka pa lina lyangu akumbochela une : ni juana
juose tambochele une, akupochela juandumisye une :
pakuti juali juamnandi mwenumwe wosepe jujojo ali
juamkulungwa.
Yohana nipo wajanjile nekuti, Achimwene, twalolite 49
juine alimkutyosya masoka m'lina lyenu ; nipo twamle-
kasisye, ligongo ngakukagula pampepe nowe. Nambo 50
Yesu wamtite juelejo, Mkamlekasya : pakuti juelejo
juangawa juakumkanisya umwe ali juakumkamusya
umwe.
Nipo yawoneche, pati gamalaga mowa gakupochela 51
kwakwe kwinani, juelejo nipo walimbile ngope jakwe
kwaula ku Yerusalemi, nipo watumisye mitenga kuja 52
paujo pakwe : mkwenda 'mo nipo wajinjile m'musi wa

53 waSamaria, kuti ampanganyichisye juelejo. Nipo nga-
nampochela ligongo ngope jakwe jaliji jakwaulaga ku
54 Yerusalemi. Mkuwona iyoyo nambo wakulijiganya wa-
kwe Yakob ni Yohana nipo watite, Ambuje, mkusosa tuji-
55 le moto utuluche kwinani ujoche welewo? Wagalawiche
56 nambo nekwajamuka. Nipo wajawile ku musi wine.
57 Mkwenda welewo mwitala juine nipo wamtite, Tini-
58 mkagule umwe ku mkuja kose. Yesu nipo wamtite
juelejo, Makule gakwete miyisyo, ni ijuni ya kwinani
ikwete isusi; Mwanagwao mundu nambo nganakola pa-
59 kugoneka mtwe wakwe. Nipo wamtite juine, Munga-
gule une. Nambo watite, Ambuje, mungundisye nga-
60 jaule kaje, ngajase wese wangu. Nambo wamtite
juelejo, Aleche wauwe ajase wauwe wao achimsyene;
umwe nambo, mjaule mkalaliche uchimwene wa Mulungu.
61 Juine nipo watite, Tinimkaguleje umwe, Ambuje;
mungundisye kaje nambo ngalanje wakumangwetu.
62 Yesu nambo wamtite juelejo, ngapali juakuwika mkono
wakwe pa chakulima, soni nekulola kunyuma, juali
juambajile ku uchimwene wa Mulungu.
10 PANYUMA pakwe yelei Ambuje wasagwile
wane makumi msano na gawili; nipo watu-
misye welewo wawili wawili, ku misi josepe ni malo
2 gose ku watiji msyene taiche kukoko. Watite nambo
welewo, Masika gali gamakulungwa, wa masengo na-
mbo wanandwipe: mwachondelele menema Ambuje wao
masika, kuti atumisye wa masengo ku masika gakwe.
3 Ajendeje: nale, une ngumtumisya umwe mti ngosa
4 pakati pa matunu. Mkajigala kapasapa, namuno msaku,
namuno ikwakwata: nimkakomasya wandu mwitala.
5 M'nyumba mose mu mkwinjila 'mo, mjileje kaje, Mte-
6 ndele ku nyumba 'kuno. Nawaga ali kweleko mwana-
gwao mtendele, mtendele wenu tuupumulile pa juelejo;
7 ikawaga iyoyo tuumbujile umwe soni. M'nyumba 'mo-
mo nambo mtameje, mlyeje m'mweje yakumpa welewo;
pakuti jua masengo kumbajila malipilo gakwe. Mkaje-
8 nda m'nyumba jine na jine. M'musi mu mkwinjila mose,
9 na tampochele, mlyeje yakumbichila umwe: mwakosye
umi wakulwala wa 'momo, mwajileje, Uwandichile penu-
10 mwe uchimwene wa Mulungu. M'musi mu mkwinjila
mose, na 'kakumpochela amomo, mkopochele kwinjila
11 m'matala gakwe, mjileje, Lundu muno lua m'musi wenu,

luakutunyambatila masajo getu, tukumpukutila umwe;
achi nambo m'manyilile chati uchimwene wa Mulungu
uwandichile. Ngumti umwe kuti, Lye lyuwa 'lyo musi 12
'o tuulaje kupunda ni Sodom. Ulaje uwe wenu Kora- 13
zin! ulaje uwe wenu Betsaida! ligongo gangatendeche
mwenumwe machili ga gatendelwe m'Turo ni Sidon,
angapitikwiche m'mtima kala kutamaga mwikama-
mbo ni liu. Umwe nambo tumlaje m'magambo kupunda 14
ni Turo ni Sidon. Nomwe Kapernaum, ana somnyaku- 15
che mpaka kwinani? Somtuluchilwe kuja ku Hades.
Juakumpikana umwe akumbikana une; juakumkana 16
umwe, akungana une; juakungana une akumkana jua-
ndumile une.

Makumi msauo ni gawili 'wala nipo wausile, alimkuti 17
ni lukondwa, Ambuje, masoka muno galimkutupilika-
nila uwe m'lina lyenu. Nipo watite welewo, Nambweni 18
Setani juamgwe kwinani mti njasi. Nale, nimpele 19
ulamusi wakuliwata pa majoka ni iwalawala, ni waku-
lamulila machili gosepe ga jua magongo; nipo ngechi-
pali chi tichimbulasya umwe kose. Nambo mwelemo 20
mkasechelela kuti misimu jikumpilikanila; msechelele
nambo kuti mena genu galembeche mwinani.

Ke katema 'ko wasechelele m'Msimu Waswela, ne- 21
kuti, Ngumlapila umwe, Atati, Ambuje wao kwinani
ni kusa 'kuno, ligongo mwasisile yeleyo pa wa lunda ni
wa mate, nekwiunukulila mwa makandi: elo, Atati;
ligongo pawoneche pati iyoyo pakusalala pa meso genu.
Atati wangu ambele une yosepe: nipo ngapali waku- 22
manya nduni no Mwanache, akawe Atati, ni nduni
no Atati, akawe Mwanache, ni juatawe juose tasose
Mwanache kuti ambunukulile. Mkugalauchila kwa 23
wakulijiganya wakwe nipo watite pachisyepela, Gaku-
kondwa no meso gakwiwona i mkuwona umwe: pa- 24
kuti ngumti umwe, kuti wajinji waprofeti ni waimwene
wasosile kwiwona i mkuwona umwe, nipo nganaiwona;
ni kwipikana i mkupikana umwe, nipo nganaipikana.

Nale, jua malamulo juine nipo wajimi nekumlinga, 25
kuti, Mjiganyo, chichi tindende kuti ngajinjile pa umi
wa ndala? Nipo wamtite juelejo, M'malamulo chichi 26
chilembeche? Ana mkuwalanga uli? Nipo wajanjile, 27
Somnonyele Ambuje Mulungu wenu, ni mtima wenu
wose, ni umi wenu wose, ni machili genu gose, ni

28 umanyilisi wenu wose; ni mjenu mti mwasyene. Nipo
wamtite juelejo, Mjanjile 'chenene: chelecho mtende
29 nipo somkole umi. Mkusosa nambo kuliwalanjila nipo
30 wamtite Yesu, Ana nduni no mjangu? Nipo wajanjile
Yesu nipo watite, Wapali mundu juatulwiche ku Yeru-
salemi kuja ku Yeriko; nipo wasimene wachikwaku
welewo nipo wambusile yakuwalila nekumputa, ne-
31 kutyoka, nekumleka alimkuwandichila kuuwa. Nipo
wapali juambepesi jualiji juakupita mwa ndunji pa-
kutuluka mwitala 'mo: po wambweni nipo wapite pa
32 mbali jine. Soni yalumope mLawi waiche papopo
33 nekumlola, nekupita pa mbali jine. Nipo wapali
mSamaria waliji m'ulendo, nipo waiche po waliji 'po:
34 po wambweni nipo wamkolele chanasa, nipo wamyi-
chile, nekutawa mawanga gakwe, nekugajitila mauta
ni mvinyo; nipo wambisile juelejo pa nyama jakwe
nekumjigalila ku nyumba ja alendo nekumlindilila.
35 Kundawi kwakwe watosile lupiya, nekwapa asyene
nyumba, nekuti, Mumlindilile juelejo; chi mkulipa
36 soni kupambula, m'mauja tinimlipe. Ana umwe mku-
ganisya uli, nduni jua watatu 'wo waliji mjakwe juelejo
juagwile m'chikwaku? Nipo watite, Juelejo juamtesile
37 chanasa. Yesu nipo wamtite, Mjende mtende umwe
yalumope.
38 Mkwenda mwao welewo, juelejo nipo wajinjile m'musi
wine: nipo wapali juamkongwe lina lyakwe Marta, nipo
39 wampochele juelejo m'nyumba mwakwe. Juamkongwe
'jo nipo wakwete mpwakwe lina lyakwe Maryamu,
jueleju nipo waliji juakutamaga pa masajo gakwe ga
40 Yesu nekupikana lilowe lyakwe. Marta nambo wasi-
ngalilwe pakutumichila mwamjinji; nipo wamyichile,
nipo watite, Ambuje, ana pangali kandu penumwe pati
mpwanga 'ju akundeka une jika kutumichila? mu-
41 mtagulile menema kuti angamuchisye une. Mkwanga
nambo Ambuje nipo wamtite, Marta, Marta, mulimku-
42 singalilwa mulimkulisakalisya ligongo yejinji? chindu
chimo nambo chikumsowa: pakuti Maryamu asagwile
chambone 'cho chi ngichisumulwa pa juelejo.

11 NIPO yawoneche po waliji m'malo mwine
alimkupopela, po wamasile, nipo wamtite
juine jua wakulijiganya wakwe, Ambuje, mtujiganye
uwe kupopela, chisau mti Yohana wajigenye waku-

lijiganya wakwe. Nipo watite welewo, Po mkupopela 2
mjileje, Atati, liwe lyeswela lina lyenu. Uchimwene
wenu ujise. Mtupeje lyuwa lyuwa mkato wetu 3
wa malawi gakwe. Mtutondowele uwe yakulemwa 4
yetu, pakuti nowe wakwe tukutondowela wamangawa
wetu. Mkatujigala uwe ku yakulinga.

Nipo watite welewo, Nduni jua mwenumwe takole 5
ambosanga, nipo tajaule kwa juelejo pakati chilo,
nipo tamjile juelejo, Ambosanga, atujasime mikato
jitatu; pakuti ambosanga wangu aiche kwangune 6
kuuma ku ulendo, nipo nginingola chakumpelechela;
juelejo jua mkati nipo tajanje nipo tajile, Mkasa- 7
kalisya 'ne; pa mlango paugele, wanache wangu ali
none pa ugono; ngengupakombola kwimuka kumpa?
Ngumti umwe, Nachiwamuno ngajimuka kumpa ligo- 8
ngo lya ambosanga wakwe, nambo ligongo lya mtau
wakwe, tajimuche kumpa yakumsowa yose. Nipo une 9
ngumti umwe, Mbusye, nipo tichipegwe kwenumwe;
msose, nipo tumsimane; mgugusye nipo tambugulile.
Pakuti wana wose akuusya akupochela; wakusosa 10
akusimana; ni kwa jua kugugusya sachiugulila. Juapi 11
jua mwenumwe ali atati, na tambusye mwanagwao
mkato, ana tampe liganga? namuno somba, mwa
somba ana tampe lijoka? Namuno natausye linda- 12
nda, ana tampe likalambwe? Nawaga umwe menema 13
wakuwa wakusakala mkumanya kwapa wanache wenu
mituka jambone, ana ambi angati tapunde mnope
Atati wenu wa mwinani kwapa welewo wakumbusya
Msimu Waswela?

Nipo walijimkutyosya lisoka lyangapawelecheta. 14
Nipo yawoneche pati lyakopweche lisoka, juangapa-
wecheta 'jo nipo wawechete: wandu nipo wasimo-
ngwile. Wane wa welewo nipo watite, M'Beelzebub 15
mchimwene jua masoka akugatyosya masoka. Wane 16
nambo nekumlingaga nekusosa pa juelejo chimanyi-
lilo cha kwinani. Juelejo nambo wamanyililaga nga- 17
nisyo syao, nipo watite welewo, Uchimwene wose
wakuligawanya akulitenda masamepe; ni nyumba
jakuligawanya ni nyumba jikugwa. Setani nombe 18
najo nakuligawanya, uli tuujime uchimwene wakwe?
ligongo mkuti une ngutyosya masoka m'Beelzebub.
Nawaga nambo une m'Beelzebub ngutyosya maso- 19

ka, mwacheni akugatyosya wanache wenu? lye ligongo
20 'lyo welewo tawe wakulamula wenu. Nawaga une
nambo ni chala cha Mulungu ngutyosya masoka, we
utende 'o uchimwene wa Mulungu uiche kwenumwe.
21 Pati juakulimba juana makunje akulindilila nganya
22 jakwe msyene, yakwe ili m'mtendele: nambo pati
juakupunda machili na juelejo akwisa nekumpako-
mbola juelejo, akugasombola makunje gakwe gosepe
ga wagakulupilile, nekugawanya yakusumula yakwe.
23 Juangawa pampepe none, akungana une; ni juanga-
24 unganya pampepe none akwasa. Lisoka lya usakwa
'lyo pati likopweche m'mundu, likupita pa malo pangali
mesi lilimkusosa kupumulila; mkusimana kwangali,
likuti, Tingaujile ku nyumba kwangu ku nakopochele.
25 Pati liiche likujisimana jili jajipyajile jajikolosye.
26 Pelepo nokwaula nekugasimana masoka gane msano
ni gawili gapundile kusakala ni msyene; nipo gakwi-
njila nekutama amomo: yakumalichisya ya mundu 'jo
nekuwa yakusakala kupunda ni yakutanda.
27 Nipo yawoneche, po wawelechetaga yeleyo, juamko-
ngwe juine jua mwiunjili wanyanyiche lilowe nekumti,
Chakukondwa chitumbo chambeleche umwe, ni mawele
28 ga mwagajonjele. Nipo watite, Elo nambo, wakuko-
ndwa no wakupikana lilowe lya Mulungu, nekuliku-
mbuchila.
29 Po gaikanganile maunjili, nipo watandite kuwecheta,
Wanache wa chisukulu 'chino no wanache wakusakala:
akusosa chimanyililo, nipo ngichipegwa chimanyililo
30 akawe cha Yona. Pakuti chisau mti Yona atekuwa
chimanyililo kwa wa Ninawi, ni iyoyo tawe Mwana-
31 gwao mundu kwa wanache wa chisukulu 'chino. Mchim-
wene juamkongwe jua ku mwela tajimuche m'magambo
kwawelechetela wandu wa chisukulu 'chino, nipo tigago-
mele? ligongo aumile ku mbesi kwa kusa 'kuno kuku-
pikana lunda lua Sulemani, nipo nale, juakupunda ni
32 Sulemani ali akuno. Wandu wa Ninawi nipo tajime
m'magambo ni wanache wa chisukulu 'chino nipo tiga-
gomele: ligongo wapitikwiche pa malowe ga Yona,
nipo nale, juakupunda ni Yona ali akuno.
33 Ngapali juapambile nyali akujiwika m'nyumba ja
pasi, namuno pasi pa mlinjilo, nambo pakwimila pakwe,
34 kuti wakwinjila akaone kumulika. Nyali ja chiilu no

liso lyenu; pati liso lili lya kumpepe, chiilu chenu
chosepe nombe nacho chili chichimuliche; pati lili lya-
kusakala, chiilu chenu nombe nacho chili m'chipi. Mlo- 35
lechesye menema lilanguka lya mwenumwe litakuwa
chipi. Nawaga menema chiilu chenu chosepe chili cha- 36
chimuliche, changakola pane pana chipi, tichiwe
chachimuliche chosepe, chisau pati nyali jikum'mulichila
umwe ni kunyesima kwakwe.

Mkuwelecheta 'mo mFarisayo nipo wambusisye kuti 37
akalyeje najo: nipo wajinjile nekutama. MFarisayo 'jo 38
nekuwona nekulapa kuti ngananawa kaje akanalye.
Ambuje nambo wamtite, Sambano umwe waFarisayo 39
mkusuka kusa kwa mgao ni mbale; mkati mwenu
nambo muli mwamgumbale kusombola ni kusakala.
Wakulowela, juapangenye kusa ambi angati wapangenye 40
mkati nombe nao? Nambo ya mkati 'yo mpeleche 41
ya chanasa; nale, yosepe ili yelenjele kwenumwe.

Ulaje uwe kwenumwe waFarisayo, ligongo mkusa- 42
pula cha kakumi cha mnunji ni chakuwipa ni maponda
gosepe, nipo mkuleka ulamusi ni chinonyelo cha Mulu-
ngu: yelei nambo kumbajila kutenda, ni kwangaleka
yine yangatenda. Ulaje uwe wenu waFarisayo, ligongo 43
mkunonyela itengu yakutanda m'masunagogi, ni mako-
masyo pa nganya. Ulaje uwe wenu! ligongo muli mti 44
malembe gangawoneka, wandu wakupita pachanya 'po
ngakumanya.

Juine jua malamulo nipo wamjanjile nekumti, Mji- 45
ganyo, pakuwelecheta yelei, mtenda kutujamuka nowe
wakwe. Watite nambo, Nomwe wakwe wa mala- 46
mulo ulaje uwe wenu! ligongo mkwasitopesya wandu
ni ndundu syakujigala ni unonono, mwachimsyene
ngomkukwaya ndundu 'syo ni chimo cha yala yenu.
Ulaje uwe wenumwe! ligongo mkutawa malembe ga 47
waprofeti, achatati wenu nambo wauleje welewo. We 48
utende 'o muli mboni, nipo mkugakundila masengo ga
achatati wenu: ligongo welewo awauleje, umwe nipo
mkutawa malembe gao. Lye ligongo 'lyo lunda lua 49
Mulungu nombe naluo luatite, Tingatumisye kwa wele-
wo waprofeti ni wandumetume; wa walewo nipo ta-
waulaje nekwasausya; kuti miasi ja waprofeti wose ji 50
jajitiche chitandilile cha kusa'kuno jikasoselwe pa wana-
che wa chisukulu'chino; kutanda pa miasi ja Habil 51

mpaka miasi ja Zakariya juambuleje pachilikati pa
chisisa cha mbepesi ni nyumba: elo, ngumti umwe,
52 tijisoselwe pa wanache wa chisukulu'chino. Ulaje uwe
wenu wa malamulo! ligongo mwatyosisye chiugulilo
cha umanyilisi: umwe mwasyene ngunumjinjila, wajin-
jilaga nipo mwalekasisye.
53 Pati wakopweche pelepo wakulemba ni waFarisayo
nipo watandite kumsakalisya mnope, nekumtandila
54 juelejo yejinji; nekumjuwililaga kuti akakamule cha
m'kamwa mwakwe.

12 WE UTENDE 'O, jasongangene mianda
makumi gamajinji ja wandu, jati wali-
watanaga juine ni juine, nipo watandite kuwelecheta kaje
kwa wakulijiganya wakwe, Mlilolechesye pa chilungo
2 cha waFarisayo, chili ulamba. Ngechipali chakuu-
nichika nambo chi ngichiunukuka: ni chakusisika chi
3 ngichimanyika. Lye ligongo 'lyo i mbelechete m'chipi
tiipikaniche m'lilanguka; ni i mbelechete mwipilika-
nilo m'chikolosa cha mkati tiisalilwe pachanya pa
4 majumba. Ngumti umwe achambosanga wangu, Mka-
jogopa wakuulaga chiilu, ni panyuma pakwe ngana-
5 kola chine chakupakombola kutenda. Tinimtetele
umwe nambo jua somjogope: Somjogope juelejo jua-
kwete ulamusi wakuponisya ku jehannum panyuma pati
amasile kuulaga; elo, ngumti umwe, Somjogope juelejo.
6 Ambi angati ipelepete msano akusuma makobri
gawili? nipo ngichiliwalichika chimo cha yelei pa-
7 meso pa Mulungu. Nambo umbo sisyesyene sya
mtwe wenu syosepe sili syakuwalanjika. Mkajogopa:
8 mpundile ni ipelepete yejinji. Ngumti umwe nambo,
Juana juose juakujitichisya mwangune pameso pa
wandu, Mwanagwao mundu tajitichisye mwa juelejo
9 pameso pa wamitenga wa Mulungu: juakungana
une nambo pameso pa wandu takanilwe pameso pa
10 wamitenga wa Mulungu. Juana juose tambechetele
lilowe Mwanagwao mundu, tilimtondowechelwe; nambo
juatamsocheye Msimu Waswela ngilimtondowechelwa.
11 Po tamjigalile nambo ku masunagogi ni achakulungwa
ni wa ulamusi, mkapwelela chi tumjanje, namuno
12 chati uli, namuno chi tumjile; pakuti Msimu Waswela
tamjiganye umwe jendawi 'jo chakumbajila kuwelecheta.
13 Juine jua mwiunjili nipo wamtite juelejo, Mji-

ganyo, mbechete ni akuluwangu kuti agawanye none
chijinjilo. Nambo wamjanjile juelejo, Mundu, ana 14
wani andesile une juakulamula namuno juakugawa-
nya penumwe? Nambo watite welewo, Mlolechesye, 15
mlilindilile ku chisililo chose; ligongo umi wa mundu
ngunuukopoka m'kuchuluka kwa indu ali nayo. Nipo 16
watanjile welewo chitagu kuti, Mgunda wa mundu juine
juakusichila wasogwele 'chenenepe: nipo waligani- 17
chisye msyene, kuti, Tindende chichi, ligongo nginingola
po timbiche isogosi yangu? Nipo watite, Achi tinde- 18
nde: tingagumule ngokwe syangu, nekutawa syangu-
lungwa; nipo timbiche mwelemo trigu juangu ni
yambone yangu. Nipo tingajile ku umi wangu, Umi, 19
umwe mkwete yambone yejinji yewichile yaka yejinji;
mpumule, mlye, m'mwe, msechelele. Mulungu nambo 20
wamtite juelejo, Juakulowela, chilo 'chino tasose penu-
mwe umi wenu; i mpanganichisye 'yo, tiiwe ya cheni?
No iyoyo juakulisalachisya chipanje, nipo ngakusichila 21
kwa Mulungu.

Nipo watite kwa wakulijiganya wakwe, Lye ligongo 22
'lyo ngumti umwe, Mkapwelela ya umi wenu, chi
tumlye; namuno ya chiilu chenu chi tumwale.
Pakuti umi upundile ni yakulya, ni chiilu chipundile 23
ni yakuwalila. Mkumbuchile makungulu, kuti gaka- 24
kupanda, gakakusengula, nipo gali gangali lukole
namune ngokwe; Mulungu nipo akugalisya: ana pati
uli mpundile ni ijuni? Ana nduni jua mwenumwe 25
pakupwelela tapakombole kujonjechesya pa msingu
wakwe mkono umpepe? Nawaga menema ngomku- 26
pakombola kutenda chachinandi' cho, ligongo chi mku-
pwelela ya yine'yo? Mkumbuchile mikang'amba, ukule 27
wao; ngijikulajila masengo, ngijikupota; ngumti umwe
nambo, Namuno Sulemani m'lumbili luakwe luosepe
nganawala mti umo wa jelejo. Manyasi nambo ga 28
mwitinji, gakuwa lelo, malawi nekuwamkuponyeka
m'chisisa, Mulungu nakugawecha sai, angati tapunde
kumbwecha umwe, umwe wana chikulupi chachinandi?
Mkasosa chi tumlye, namuno chi tumwe, namuno 29
mkawanichisya mtima. Pakuti yeleyo yosepe ngosyo 30
sya kusa'kuno sikwisosa; nambo Atati wenu aku-
manya kuti ikumsowa yeleyo. Nambo msose uchi- 31
mwene wa Mulungu, yeleyo nipo tiimpambichiche.

32 Mkajogopa, likuga lyenandi; ligongo Atati wenu
akuganisya 'chenene kuti ampe umwe uchimwene.
33 Sumani i mkwete 'yo, kapeni ya chanasa; mlipanga-
nichisye tupasapa twangawisala, chipanje changapene-
mbela mwinani, mwangawandichila juawii, mwangajo-
34 nanga chijosolo. Pakuti po chili chipanje chenu,
pelepo tipawe mtima wenu nombe nao.
35 M'mchiuno mwenu muwe mwamkwinde, ni nyali
36 syenu syasikolele; nomwe muwe wati mpela wandu
wakulolela ambuje wao, po tauje ku chikulundine; kuti,
37 po taiche nekugugusya, akambugulile papopo. Waku-
kondwa no achikapolo 'wo, wa tawasimane alimkulindi-
lila pakwisa ambuje wao; chisimu 'cho ngumti umwe,
kuti talikwinde, nipo tawatamilisye kulya, nipo taiche
38 nekwatumichila. Na taiche m'ulonda wa kawili na-
muno katatu, nekusimana iyoyo, akukondwa no welewo.
39 Achichi nambo m'manyilile, chati, nawaga msyene
nyumba akamanyililaga ndawi ji taiche juawii, angali-
40 ndilile, ngakanaleka nyumba jakwe jisotoche. Nomwe
wakwe muwe wakwimililaga: ligongo pa ndawi ji ngo-
mkujimanya Mwanagwao mundu saiche.
41 Petro nambo wamtite, Ambuje, chitagu achi ana
42 mkutuwelechetela uwe namuno wosepe? Ambuje nipo
watite, Ana wani nambo no kapitao juamkulupi jua
lunda, juatamlindisye Ambuje pa majumba gakwe,
43 kwapa ngomalilo pa katema kakwe? Juakukondwa
no kapolo 'jo jua tamsimane alimkutenda iyoyo
44 ambuje wao po taiche 'po. Chisimu ngumti umwe,
45 kuti tamlindisye juelejo pa yakwe yosepe. Kapolo 'jo
nambo na tajile m'mtima wakwe, Ambuje wangu
atenda kawa kwisa; na tatande kwaputa achachanda
46 ni achiwali, nekulya nekumwa nekolelwa; ambuje wao
kapolo 'jo taiche lyuwa li ngakulilolela, ndawi ji nga-
kujimanya, nipo tamsichite, nipo tampeje chigawanyo
47 chakwe pampepe ni wangakulupilika. Kapolo 'jo na-
mbo juamanyilile lisosa lya Ambuje wao, nipo ngana-
panganyichisya namuno nganatenda malinga ni lisosa
48 lyakwe 'lyo, taputwe gamajinji; juelejo nambo juanga-
manya, nipo akutenda yakumbajila maputwa, taputwe
ganono. Kwa juana juose nambo kwampele yejinji,
yejinji tiisoselwe pa juelejo; nipo kwa juelejo kwamsa-
chisye yejinji, tambuchisye juelejo yakupunda.

Naiche kuponya moto pasi 'pano; nipo tisose chichi 49
nawaga ukolelwe kala? Ngwete nambo ubatiso waku- 50
batiswa nao; nipo ngukanichiswa uli mpaka po tuuma-
lichiche? Ana mkuganichisya kuti 'iiche kumpa mte- 51
ndele pasi 'pano? Ngumti umwe, Ngwamba; nambo
kulekanya: chitandilile nambo sambano, tawe msano 52
m'nyumba jimo walekanyiche, watatu kulekana ni wa-
wili, na wawili kulekana ni watatu. Talekanyiche, atati 53
kulekana ni mwanagwao juamlume, ni mwanagwao
juamlume kulekana ni atati; mchikulugwe kulekana ni
mwanagwao juamkongwe, ni mwanagwao juamkongwe
kulekana ni mchikulugwe; juamkongwe kulekana ni
akwegwao, akwegwao kulekana ni juamkongwe.

Watite nambo kwa maunjili nombe nago, Po mku- 54
lola liunde lilimkopoka ku likuswa lyuwa, papopo
mkuti, Ula jiwandichile; nipo jiwoneche jati 'yoyo.
Pomkulola mbungo ja ku mwela jilimkupepela mkuti, 55
Chilala tichiwe; nipo chiwoneche. Wa ulamba, mku- 56
manya kuwalanga pa ngope ja kusa 'kuno ni ja kwina-
ni; ana uli ngomkumanya kuwalanga ndawi 'jino?
Ligongo lyakwe ngomkulamulila chagoloka cha umwe 57
mwasyene? Pakuti po mkwaula ni mjenu pa maga- 58
mbo, petala 'po mpimilile kuti mlanganile najo? ankawa
atakumutila kwa juakulamula, juakulamula 'jo ataku-
mpeleka kwa kapitao, kapitao atakumponya m'nyumba
jakutawila. Ngumti umwe, Ngumtyoka mwelemo 59
mpaka po tumlipe kakobri kakumalichisya.

13 WAPALI pa ndawi 'jo wane wamtagulile jue-
lejo ya waGalilaya 'wala, miasi jao Pilato
wawanganichisye ni mbepesi jao. Nipo wajanjile ne- 2
kwati welewo, Ana mkuganisya kuti waGalilaya 'wo
waliji wakulemwa kupunda ni waGalilaya wose, ligongo
walasile iyoyo? Ngumti umwe, Ngwamba; nambo 3
akawe mkapitikuche umwe, wosepe somjonasiche yalu-
mope. Ni likumi kwisa wawili 'wala, mwagwilile wele- 4
wo sanja jua mwa Siloam, nekwaulaga, ana mkuganisya
kuti welewo waliji wa mangawa kupunda ni wandu
wose watamaga m'Yerusalemi? Ngumti umwe, Ngwa- 5
mba; nambo akawe mkapitikuche, wosepe somjonasiche
kwati 'yoyo.

Wawechete nambo chitagu achi: Wapali mundu 6
juakwete mkuju wopandiche m'mgunda wa mpelesi

wakwe; nipo waiche nekusosa isogosi mwelemo, nipo
7 nganaiwona. Nipo wamtite jua pa mgunda, Nale
yaka itatu 'i ngwika nekusosa isogosi mu mkuju 'mu,
nipo ngongwiwona; muusichite, ligongo lyakwe chichi
8 ukutenda litaka lya mtegape? Nipo wajanjile neku-
mti juelejo, Ambuje, auleche chaka 'chino nombe nacho,
mpaka po tingalime pakusyungulila pakwe, nekutaga
9 utogole: na tuutende isogosi panyuma, mwambone;
ukatendaga nambo, tumuusichite.
10 Walijimkwiganya m'sunagogi mwine lyuwa lya Sa-
11 bato. Nale, juamkongwe juakwete lisoka lya mtengu-
ko yaka likumi kwisa msano kwisa itatu; nipo waliji
juamjiname, nipo nganapakombola kwinamuka kose.
12 Mkumbona juamkongwe 'jo Yesu nipo wambilasile, nipo
wamtite, Kusyeto, mgopolelwe ku mtenguko wenu.
13 Nipo wambisile juamkongwe mikono jakwe; chitema
14 wagolochelwe, nipo wamchimbichisye Mulungu. Nambo
wajanjile juamkulungwa jua sunagogi jualiji juakutu-
mbila ligongo Yesu waposisye lyuwa lya Sabato, nipo
watite kwa wandu, Gapali mowa msano na limo, mwele-
mo kumbajila kupanganya masengo; mwelemo menema
15 mjise kusosa kupola, ngati lyuwa lya Sabato. Ambuje
nambo wamjanjile juelejo nekuti, Wa ulamba, ambi anga-
ti juana juose jua mwenumwe lyuwa lya Sabato akugo-
pola ng'ombe jakwe namuno bulu juakwe pakulila ne-
16 kwaula najo kuja ku kumwesya mesi? Juamkongwe
aju, nambo, juakuwa mwanagwao Ibrahimu, juamtawile
Setani, nale, yaka likumi kwisa msano kwisa itatu,
ambi angati kumbajila kumgopola juelejo pa chakutawi-
17 la achi lyuwa lya Sabato? Mkuwelecheta yelei wosepe
wamkanilaga juelejo nipo watendelwe soni; wandu
wosepe nipo wasechelele ligongo ya lumbili 'yo yatende-
lwe najo juelejo.
18 Watite menema, Ni chichi ulandene uchimwene wa
19 Mulungu? nipo tingaulandanichisye na chichi? Ula-
ndene ni mbeju ja mbumbi, ji watosile mundu nekuji-
ponya m'mgunda mwakwe; nipo jakusile, nekuwa
mtela; ijuni ya kwinani nekutama m'nyambi syakwe.
20 Soni nipo watite, Ni chichi tingaulandanichisye uchi-
21 mwene wa Mulungu? Ulandene ni chilungo chi wa-
chitosile juamkongwe nekuchisisa m'mipimo jitatu ja
utandi, mpaka kuchesuka wosepe.

Nipo wapitangene pa misi ni milaga, alimkwiganya, 22
alimkwaula ulendo wa ku Yerusalemi. Nipo wamtite 23
juine, Ana anandwipe wakulupuka? Nipo watite wele- 24
wo, Mpimilile kwinjila pa mlango wonandi: ligongo waji-
nji, ngumti umwe, tasoseje kwinjila, nipo ngapakambola.
Pati ajimwiche msyene nyumba, nekuugala ku mlango, 25
nipo somtande kwima pasa negugusya pa mlango kuti,
Ambuje, mtuugulile uwe: nipo tajanje, nekumti umwe,
Ngongum'manya umwe ku mwaumile; pelepo nipo so- 26
mtande kujila, Tulile pameso penu nekumwa, m'makondo
mwetu mwajigenye; nipo tajile, Ngumti umwe, ngongu-
manya ku mwaumile; mtyoche pangune wosepe waku- 27
panganya yangalungama. Pelepo tipawe pana kulila ni 28
kulumanganya kwa meno, po somlole Ibrahimu ni
Isaak ni Yakob ni waprofeti wosepe m'uchimwene wa
Mulungu, umwe nambo nekuwinjilwa kusa. Nipo 29
taume ku likuuma lyuwa ni ku likuswa lyuwa, ni ku
mpoto ni ku mwela, nipo tatameje m'uchimwene wa
Mulungu. Nale, apali wakumalichisya wa tawe wa 30
m'mbujo, nipo apali wa m'mbujo wa tawe wakumali-
chisya.

Je ndawi 'jo waiche waFarisayo wane nekumti, Ko- 31
pokani, tyokani apano, ligongo Herode akusosa ku-
mbulaga. Nipo watite welewo, Mjauleje, mjileje ku 32
likule 'lyo, Nale, ngukoposya masoka nipo ngukosya umi
lelo ni malawi, lyuwa lya gatatu nipo ndili juam'malile.
Nambo kumbajila une kwenda lelo ni malawi ni 33
mtondo: ligongo nginichikomboleka chati mprofeti
ajasiche kusa kwa Yerusalemi. Yerusalemi, Yerusale- 34
mi, juakuulaga waprofeti, nekwaponyechesya maganga
welewo watumilwe kwa juelejo; kawili kawili nasosile
kwasonganya wanache wenu, mpelaga nguku jikwa-
songanya wanache wakwe pasi pa mapapiko gakwe,
nipo ngunumsosa. Nale, nyumba jenu jimsigalile 35
umwe ja masamepe: nipo ngumti umwe, Ngusumbona
une, mpaka tumjile, Juamjinichilwe no juakwisa m'lina
lya Ambuje.

14 NIPO yawoneche, po wajinjile m'nyumba ja
juamkulungwa juine jua waFarisayo kukulya
mkato lyuwa lya Sabato, welewo nipo walijimkwimilila
kwalolela. Nale, wapali paujo pakwe mundu jualiji 2
jua ndaka. Yesu nipo wajinjile nekuwecheta kwa wa 3

malamulo ni waFarisayo kuti, Ana gakundile malamu-
lo kuti tukosye umi lyuwa lya Sabato, kanga ngigaku-
4 nda? Nambo wamyalele. Nipo wamtosile nekumkosya
5 umi nekumjausya. Nipo watite kwa welewo, Bulu
namuno ng'ombe jua cheni jua umwe tagwe m'chisima,
6 nipo ngamtyosya papopo lyuwa lya Sabato? Nipo
nganapakombola kumjanjila soni yelei.
7 Nipo wawelechetele soni chitagu kwa welewo wawi-
lanjiche, po waweni kuti wasagwile itengu ya wakulu-
8 ngwa; nekwati welewo, Po tambilanje ku ikulundine,
mkatama pa chitengu cha juamkulungwa; ankawa juine
juamchimbichisye kupunda nomwe tawe juambilanjiche
9 najo, ankawa soni juelejo juambilasile umwe ni juelejo
tajile kwenumwe, Kapeni aju liuto; pelepo nipo somta-
10 nde ni soni kutola liuto lyemalichisye. Nambo po
tumbilanjiche 'po, mjende mtame mwiuto mwam'mali-
chisye; juelejo juambilasile umwe, po taiche, akajile
kwenumwe, Ambosanga, mjende paujo penani 'po: nipo
tumkole umwe lumbili pameso pa wosepe wakutama
11 kulya nomwe. Ligongo juana juose jua talikwesye
tajaluswe; ni juakulijalusya msyene takwesche.
12 Nipo wamtite juelejo juambilasile'jo, Po mkupanganya
chakulya chakususula namuno cha mgonelo, mkawila-
nga achambosanga wenu, namuno achimjenu, namuno
achalongo wenu, namuno achanasi wenu wakusichila;
ankawa welewo akambilanje umwe soni, nekumbuchisya
13 chi mwapele. Nambo po mkupanganya chindimba,
mbilanje wa ulanda, wakupunduka, wakutundajila, wa-
14 kutatala: nipo sombe juamjinichilwe; ligongo ngakola
chakumbuchisya umwe; pakuti tichimbujile umwe
m'kwimuka kwa wagoloka.
15 Juine jua welewo watamaga pampepe najo nipo
wamtite, Juamjinichilwe no jua talyeje mkato m'uchi-
16 mwene wa Mulungu. Nambo wamtite juelejo, Wapali
mundu juapangenye chakulya cha mgonelo chachikulu-
17 ngwa, nipo wawilasile wajinji: nipo wamtumisye kapolo-
gwao pa ndawi ja mgonelo, nipo watite wawilanjiche
18 'wo, Mjise; ligongo sambano ipile. Wana wose pampepe
watandite kuliwalanjila. Juakutanda nipo wamtite,
'Sumile mgunda nipo ngwete kumbajila ngajaule kuulo-
19 la; ngumchondelela, mundende juamliwalanjile, Juine
nipo wamtite, 'Sumile makongwa msano ga ng'ombe,

nipo nguja kugalinga: ngumchondelela mundende une
juamliwalanjile. Juine nipo wamtite, Nombele jua- 20
mkongwe, lye ligongo 'lyo ngengupakombola kwisa.
Kapolo 'jo nipo waiche, nipo wamsalile mbujegwe 21
yosepe. Nipo watumbile msyene nyumba, nipo wamti-
te kapologwao, Mkopochele chitema kuja m'makondo
ni m'matala ga musi, mkajigalile amuno wa ulanda,
wakupunduka, wakutatala, ni wakutundajila. Nipo 22
watite kapolo 'jo, Ambuje, chi mwasalile chimasile,
nipo gasigele malo. Ambuje nipo wamtite kapolo 'jo, 23
Mkopochele kuja m'miseo ni m'ndenje, mwakanichisye
ajinjile, kuti jigumbale nyumba jangu. Pakuti ngumti 24
umwe, kuti ngapali jua wandu 'wo wawilanjiche jua
tapasye mgonelo wangu.

Maunjili gamajinji nipo galongene najo: nipowagala- 25
wiche, nipo watite kwa welewo, Juana juose juakwisa 26
kwangune, juangatindana ni wesegwe, na'chikulugwe, ni
msonogwe, ni wanache, ni achapwao ni achalumbuwao,
elo, ni umi wakwe, ngakupakombola kutama juakuliji-
ganya juangu. Juana juose juangajigala mgomba 27
wakwe, nekwisa munyuma mwangu, ngakupakombola
kutama juakulijiganya juangu. Pakuti nduni jua 28
mwenumwe, juakusosa kutawa sanja, juangatama kaje
kuwalanga mtengo wakwe, kanga akwete chakujima-
lisya? Ankawa pati amasile kutawa cha pasi, akaku- 29
pakombola kumalisya, wosepe wakuwona tatande ku-
mlalatila, kuti, Aju mundu 'ju watandite kutawa nipo 30
ngakupakombola kumalisya. Namuno mchimwene 31
juapi, juakutyochela kusimana najo mchimwene juine
ni ngondo, ngakutama kaje nekuwalanjila kanga aku-
pakombola ni mianda mianda likumi kusimana najo
juakumyichila ni mianda mianda makumi gawili?
Ankawa, juine ali chiwelape kwanaula, akutumisya 32
mtenga, ku kujuga malangano ga mtendele. We ute- 33
nde'o menema juana juose jua mwenumwe juangakani-
sya yosepe yakwete ngakupakombola kutama juakuliji-
ganya juangu. Njete menema jili jambone: nawaga 34
nambo tijisuluche, ni chichi tijipanganiche? Ngiji- 35
kwenela namuno kwitaka namuno ku chitutu; akujija-
sa kusa. Wana mapilikanilo gakupikana akapikane.

15 WE utende 'o wambandichilaga wa misongo
ni wakulemwa kuti ampilikanile juelejo.
2 Nipo wang'ung'wisye waFarisayo ni wakulemba, kuti,
Ajuju akwapochela wakulemwa nekulya nawo.
3 Nipo watanjile welewo chitagu achi kuti, Mundu
4 juapi juenumwe juakwete ngosa mwanda, nakwasika
jimo ja syelesyo, ngakuleka makumi msano ni mcheche
kwisa msano ni mcheche mwipululu 'mo, nekujikuya
5 jajijasiche 'jo, mpaka po tajiwone? Po wajiwene aku-
6 jiwika pekoyo pakwe, nekusechelela. Nekwisa kuma-
ngwao, nekuwilanga achambosanga wakwe ni achanasi
wakwe, nekwati welewo, Msechelele none, ligongo
7 njisimene ngosa jangu jajijasiche 'jila. Ngumti umwe
kuti, kwati 'yoyo tikuwe kusechelela mwinani ligongo
juakulemwa jumo juapitikwiche, kupunda ni ligongo
wagoloka makumi msano na mcheche kwisa msano
na mcheche ali wangasowa kupitikuka.
8 Juamkongwe juapi juakwete mbiya sya litika li-
kumi, naga tajase mbiya jimo, ngakujipamba nyali,
nekupyajila pa nyumba, nekusosesya mnope, mpaka
9 po tajiwone? Mkujiwona nekuwilanga achambosanga
wakwe ni achanasi wakwe, kuti, Msechelele none,
10 ligongo njiweni mbiya jajijasiche 'jila. Kwati 'yoyo,
ngumti umwe, tikuwe kusechelela pameso pa wami-
tenga wa Mulungu ligongo lya juakulemwa jumo
juapitikwiche.
11 Nipo watite, Wapali mundu wakwete wanache
12 wawili: juamnung'una nipo wamtite wesegwe, Atati,
mumbe chigawanyo cha chipanje chakwisa kwangune.
13 Nipo wagawenye nawo ya umi wakwe. Pangakawa
mowa gamajinji mwanache juamnung'una nipo wau-
ngenye yosepe, ne mwanja ku chilambo cha kwana-
ula; kweleko nipo wamasile kwasa yakwe pakutama
14 wambape. Po wamasile yosepe yakwe, nipo jawo-
neche sala jakulimba m'chilambo 'mo, nipo watandite
15 kusowa. Nipo wajawile nekulijasa pa mlukosyo jua
m'chilambo 'mo; nipo wamtumisye juelejo ku migu-
16 nda jakwe ku kulisya maguluwe. Nipo wasosaga
kulijikutisya ni makowa galyaga maguluwe: ngana-
17 pagwa wampele. Po wasisimwiche mtima wakwe, nipo
watite, Wakutumika walingwa wa atati wangu akwete
mikato winji, uneji nipo ndenda kuuwa 'kuno ni sala.

Tinyimuche, tinyaule kwa atati wangu, nipo tinjile 18
kwa juelejo, Atati, ndemwechesye kwinani ni ku meso
kwenu: nginimba soni juakumbajila kutelwa mwana- 19
gwenu: mundende mti jumo jua wakutumika wenu.
Nipo wajimwiche nekwaula kwa atati wakwe. Po 20
waliji chiwelape kwanaula, atati wakwe wambweni,
nekumkolela chanasa, nekuutuka, nekugwa pa lukosi
pakwe, nekumkomachisya pa ngomo. Mwanache 'jo 21
nipo wamtite, Atati, ndemwechesye kwinani ni ku meso
kwenu: nginimba soni juakumbajila kutelwa mwana-
gwenu. Atati nambo watite achikapolo wakwe, Kaji- 22
galeni chitema malaja gambone 'gala, mumbweche;
mbiche chinawilo pa chala chakwe, ni ikwakwata pa
masajo gakwe; kajigaleni kang'ombe kakunakana 'kala, 23
mkaulaje, tulye, tukondwe: ligongo aju mwanangu 'ju 24
waliji juamuwe, nipo akwete umi soni, waliji juamja-
siche nipo awoneche. Nipo watandite kukondwa.
Mwanagwao juamtasi nambo waliji m'mgunda: po 25
waiche nekuwandichila pa nyumba, wapikene kwimba
ni kwina. Nipo wawilasile juine jua achachanda, neku- 26
mbusya yati uli yeleyo. Nipo wamtite kuti, Mpwenu 27
aiche; atati wenu auleje kang'ombe kakunakana 'kala
ligongo ampochele juamjumi. Watumbile nambo, nipo 28
nganasosa kwinjila: atati wakwe nambo wakopweche,
nekumbilanga. Nambo wajanjile nekumti atati wakwe, 29
Nale yaka yejinji'i ngutenda kapolo juenu, nipo ngini-
ndiwalila kose lilamulo lyenu: nipo ngunumumba une
kose kausi, kuti ngakondwe na 'chambosanga wangu: 30
nambo paiche mwanagwenu 'ju juamasile kulya umi
wenu ni wa chilyelye, mumbulajile juelejo kang'ombe
kakunakana 'kala. Nipo wamtite juelejo, Mwanangu, 31
umwe muli pampepe none mowa gosepe, yangune
yosepe no yenu. Nambo kwambajile kukondwa neku- 32
sechelela, ligongo mpwenu 'ju waliji juamuwe, nipo
akwete umi; waliji juamjasiche, nipo awoneche.

16 NIPO watite soni kwa wakulijiganya wakwe,
Wapali mundu juakusichila, nipo wakwete
kapitao jua pa nyumba; juelejo nipo wambelechetele
kuti wajasaga ipanje yakwe. Nipo wambilasile jue- 2
lejo nipo wamtite, Chichi achi chi nguchipikana cha
umwe? awalanje masengo genu ga kapitao; pakuti
ngomkupakombola kutamape kapitao. Kapitao 'jo 3

nipo watite m'mtima mwakwe, Chichi tindende, li-
gongo ambuje akundyochesya une masengo ga kapi-
tao? Nginingola machili gakulima, kujuga kundesya
4 soni. Nimanyi chi tindende, kuti, po tandyosye 'ne ku
masengo ga kapitao, ambochele 'ne m'majumba mwao.
5 Nipo wawilasile wa ngongole wose wa ambuje wao,
nipo wamtite juakutanda, Uli mkongwele pa ambuje
6 wangu? Nipo watite, Mipimo makumi likumi ja mauta.
Nipo wamtite, Ajigale kalata juenu, atame chitema, ale-
7 mbe makumi msano. Nipo wamtite juine, Ambi umwe
mkongwele uli? Nipo watite, Mipimo makumi likumi
ja trigu. Nipo watite, Ajigale kalata juenu, alembe
8 makumi msano na gatatu. Mbujegwe nipo wamlapile
kapitao juangalungamika ligongo watesile mwa kala-
muka: ligongo wanache wa ndala 'sino apundile kala-
muka m'kupagwa kwao ni wanache wa lilanguka.
9 Ngumti umwe, Mpanganye uganja ni chipanje changa-
lungamika; kuti, pe tichipenembele, ampochele umwe
10 m'majumba ga ndala. Juali juakulupilika mu yena-
ndi mnope, ali juakulupilika mu yejinji nombe nayo;
juali juangalungamika mu yenandi mnope ali juanga-
11 lungamika mu yejinji nombe nayo. Nawaga menema
ngunumba wakulupilika m'chipanje changalungamika,
12 wani tamkulupilichisye chambone? Soni nawaga ngunu-
mba wakulupilika m'cha'syene, wani tampe umwe chenu?
13 Ngapali jua pa nyumba juakupakombola kutama achi-
kapolo wa achambuje wawili: pakuti kanga tatindane
ni juine, nekunonyelana ni juine; kanga tanyambatile
juine, nekumnyosya juine. Ngomkupakombola kutama
achikapolo wa Mulungu ni chipanje.
14 Nipo wapikene yelei waFarisayo waliji wakunonye-
15 la ndalama; nipo wamlalatile. Nipo watite welewo,
Umwe muli wakuliwalanjila mwachimsyene pameso pa
wandu; nambo Mulungu akumanya mitima jenu;
ligongo chi chili chachinyakuche mwa wandu chili cha
16 usakwa pameso pa Mulungu. Kwaliji kwana mala-
mulo ni waprofeti mpaka Yohana: chitandilile je ndawi
'jo utenga wambone wa uchimwene wa Mulungu usali-
lwe, wana wose nipo akusosa kwinjila mwelemo ni ma-
17 chili. Nambo kupita kwa kwinani ni kusa 'kuno kuli
kutendeka 'chenene kupunda ni kugwa kwa kakalata
18 kamo ka malumulo. Juana juose akumbinga asono

wao nekulombela juine akutenda chikululu: nipo juana
juose akulombela juambinje 'jo akutenda chikululu.
Wapali mundu juakusichila, nipo wawete usalili ni 19
nguo ja nakalasi, nipo wasechelele mwakulya yaku-
nong'a mowa gosepe: nipo wapali juakulaga lina lya- 20
kwe Lazaro, nipo wambisile pamlango pakwe juana
mawanga, juapilaga amlisye ni yakugwa pakulila pa 21
juakusichila 'jo. Nambo mbwa syaiche nekulapita ma-
wanga gakwe. Nipo yawoneche awile juakulaga 'jo, 22
nipo wajigalilwe ni wamitenga kumtima kwa Ibrahimu:
nipo wawile juakusichila nombe najo, nipo wajasiche.
M'malo ga wauwe nipo wanyakwile meso gakwe, ali- 23
mkulaga, nekuwona Ibrahimu kwanaula, ni Lazaro pa
mtima pakwe. Nipo wanyanyiche malowe, nekuti, 24
Atati, Ibrahimu, mundendele chanasa, mutumisye
Lazaro kuti achuwiche lusonga lua chala chakwe
m'mesi, asisimisye lulimi luangu; ligongo ndilimku-
sauswa mwilamba 'li. Nipo watite Ibrahimu, Mwa- 25
nangu, mkumbuchile kuti, po mwaliji juamjumi, mwa-
pochele yambone yenu, ni Lazaro yalumope yakusakala
yakwe: sambano nambo pepano ali juamtusye mtima,
nomwe mulimkupwetekwa. Ṣoni mwelemo mosepe, 26
pakati petuwe ni penumwe pali mbakamiko jajikulu-
ngwa jajilimbiche, jati wakusosa kutyoka akuno kuja
kwenumwe ngakupakombola, namuno kutyoka kwe-
numwe komboka kwisa kwetuwe. Nipo watite, Ngu- 27
mchondelela umwe, menema, atati, kuti mumtumisye
juelejo ku nyumba ja atati wangu; pakuti ngwete acha- 28
pwanga msano; kuti asalile mboni kwa welewo, kuti
welewo nombe nawo akaika kwiuto 'kuno kwa lusausyo.
Nambo Ibrahimu watite, Akwete Musa ni waprofeti, 29
akapikane welewo. Nambo wamtite juelejo, Ngwamba, 30
atati Ibrahimu; nambo nawaga juine jua kwa wauwe
tajaule kwa welewo, tapitikuche. Nipo wamtite juelejo, 31
Nawaga akakupikana Musa ni waprofeti, ngapikani-
chisya naga juine ajimwiche kwa wauwe.

17 NIPO watite kwa wakulijiganya wakwe, Kwa-
ngakomboleka kuti ikasaika yakukuwasya:
nambo ulaje uwe kwa juelejo najo ikwisa. Angatemi 2
'chenene, naga lisyago lyakolekwe pa lukosi pakwe,
juelejo nekuponyeka ku nyasa, kupunda ni kuti aku-
wasye jumo jua wanandi awa. Mlilolechesye mwa- 3

chimsyene nawaga talemwe mjenu, mkamjamuche;
4 nawaga tapitikuche, mkamtondowele. Nawaga tamle-
mwechesye umwe lyuwa limo kasano ni kawili, kasano
ni kawili soni nekumgalauchila kuti, Mbitikwiche;
somtondowele juelejo.
5 Nipo wamtite Ambuje wakulijiganya wakwe, Mtu-
6 jonjechesye chikulupi. Ambuje nipo watite, Namkwete
chikulupi chati mpela lusonga lua mbumbi mungajile
ku mtela wa mchere au, Ukuliche uponyiche m'nyasa;
7 nipo ungampikanichisye umwe. Nduni juenumwe
juakwete kapolo alimkulima namuno kulanga, po
taume juelejo ku mgunda, tamjileje, Kwende chitema,
8 mtame kulya; nambo angati tamjileje juelejo, Mpa-
nganichisye chi tingalye, mlikwinde, mundumichile une,
mpaka ndile 'ng'wele; panyuma 'pa somlye somung'we
9 umwe? Ana akumlapila kapolo 'jo ligongo atesile
10 yamlamulile? Ni iyoyo nomwe wakwe, po mpanga-
nisye yosepe yamlamulile umwe, mjileje, Tuli achika-
polo wa mtega, tutesile chituwajile kutenda.
11 Nipo yawoneche, po wajaulaga kuja ku Yerusalemi,
12 nipo wapitaga pakati pa Samaria ni Galilaya. Po
wajinjilaga m'musi wine, nipo wamsimene wandu wa
13 matana likumi, nipo wajimi kwanaula: nipo wanya-
kwile welewo malowe gao, nekutiji, Yesu, Achimwene,
14 mtutendele uwe chanasa. Mkwawona nipo watite
welewo, Mjendeje mlilosye mwasyene kwa wambepesi.
15 Nipo yawoneche, po wajendaga welewo, waposile. Jumo
jua welewo, po waweni kuti wakwete umi, nipo waga-
16 lauchile, nipo wamkwesisye Mulungu ni lilowe lyeku-
lungwa; nipo wagwile pa ngope jakwe pa masajo ga
17 Yesu nekumlapila: juelejo no mSamaria. Yesu nipo
wamjanjile nekuti, Ambi angati likumi waposile?
18 msano ni mcheche nambo ali kwapi? Ana nganawo-
neka wagalauchile kumpa Mulungu lumbili, akaweje
19 mlendo aju? Nipo wamtite, Jimukani, mjendeje:
chikulupi chenu chimkulupwisye umwe.
20 WaFarisayo nipo wambusisye, lyuwa chi ukwisa
uchimwene wa Mulungu; nipo wajanjile welewo, nipo
watite, Uchimwene wa Mulungu ukakwisa mwakuwo-
21 neka: ngajilaga, Nale, au! namuno, Ao! pakuti nale,
uchimwene wa Mulungu uli mkati mwenu.
22 Nipo watite kwa wakulijiganya wakwe, Mowa tigai-

che, gati tumpile kuwona limo lya mowa ga Mwana-
gwao mundu, nipo ngumliwona. Nipo tamjileje umwe, 23
Nale, alyo! Nale, ali! mkatyoka mkakagula; pakuti 24
chisau mti njasi, po jikumelemenda kopoka kwinani
kwine nekumulichila kwinani kwine; ni iyoyo taweje
Mwanagwao mundu pa lyuwa lyakwe. Nambo kumba- 25
jile kaje kusauka yejinji, nekukanilwa ni wandu wa
chisukulu 'chino. Chisau mti yawoneche m'mowa ga 26
Nuhu, ni iyoyo tiiwe m'mowa ga Mwanagwao mundu.
Walile, wang'wele, walombele, walombelwe, mpaka 27
lyuwa li wajinjile Nuhu mwibweta, nipo chaiche chi-
kumba nekumala kwaulaga wosepe. Ni iyoyo mti 28
yawoneche mowa ga Lot; walile, wang'wele, wasumene,
wapandile, watawile majumba; nambo lyuwa li wako- 29
pweche Lot m'Sodom janyele moto ni chibiriti kuuma
mwinani, nekumala kwaulaga wosepe: malinga ni yeleyo 30
tiiwe lyuwa li tawoneche Mwanagwao mundu. Lye 31
lyuwa 'lyo, juatawe pachanya pa nyumba ipanje yakwe
nekuwa m'nyumba 'mo, akasatuluka kwitola yeleyo:
jua m'mgunda nombe najo akasaujila munyuma. Mku- 32
mbuchile asono wao Lot. Juatasose kuukulupusya 33
umi wakwe taujase, jua taujase talipanganichisye umi.
Ngumti umwe, Che chilo 'cho tawe wawili pa chinda- 34
nda chimo; juine tajigalwe ni juine talechelwe. Tawe 35
wawili alimkusyaga pamo, juine tajigalwe ni juine tale- 36
chelwe. Nipo wajanjile nekumti, Kwapi, Ambuje? 37
Nipo watite welewo, Kuli chiilu, kweleko tigasongane
pamo matumbusi.

18 NIPO watanjile welewo chitagu, chati kwawa-
jila welewo wosepe kupopela mowa gosepe
pangasakalika, kuti, Wapali juakulamula pa musi wine 2
jualiji juangajogopa Mulungu juangachimbichisya
wandu: nipo wapali pa musi uwowo jua masije; nipo 3
wamyichilaga juelejo kuti, Mungolochesye une pa jua
magongo juangu. Nipo wakanaga pa ndawi: panyuma 4
pakwe nipo watite m'mtima wakwe, Natimuno ngo-
ngumjogopa Mulungu, ngongwachimbichisya wandu;
nambo ligongo jua masije 'ju akusakalisya 'ne, tinimgo- 5
lochesye atakundema une pakwisape. Ambuje nipo 6
watite, Mpikane chakuti juakulamula jua chigongomalo.
Ambi angati Mulungu tagolochesye wakusaguka wakwe 7
wakumgumilila musi ni chilo, nipo akupimilila pa

8 welewo? Ngumti umwe, kuti tawagolochesye chitema
chitema. Nambo po taiche Mwanagwao mundu, ana
tasimane chikulupi pasi 'pano?
9 Nipo watite soni chitagu achi kwa wane walikulu-
pilile achimsyene kuti waliji wagoloka, nekwanyosya
10 wane. Wandu wawili wakwesile kuja ku nyumba ja
mbepesi ku kupopela, juine no mFarisayo, juine no
11 jua msongo. MFarisayo 'jo nekwima nekupopela mu
mtima wakwe we utende 'u, Mulungu ngumlapila kuti
nginimba mti wandu wane, wakusombola, wangagoloka,
12 wa chikululu, namuno mti jua msongo aju. Ngutama
juangalya mowa gawili pa mlungu umo, ngupeleka cha
13 kakumi cha pa yosepe i ngwete. Jua msongo nambo
wajimaga kwanaula, nipo nganasosa kunyakulila na-
muno meso gakwe kwinani, nambo waputile pa mtima
pakwe kuti, Mulungu, mundendele chanasa une juaku-
14 lemwa. Ngumti umwe, Ajuju watuluchile kuja ku
nyumba kwakwe juamgolocheche kupunda ni juine
'jo: ligongo juana juose akulikwesya tajaluswe, nipo
takweseche jua talijalusye.
15 Nipo wamjigalile makandi nombe nago kuti agakwa-
ye: paweni nambo wakulijiganya wakwe nipo wajamwi-
16 che welewo. Yesu nambo wawilasile gelego kuti, Ale-
che twanache tuiche kwangune, mkatukanisya: pakuti
17 wati iyoyo no uchimwene wa Mulungu. Chisimu 'cho
ngumti umwe, Juatawe juose jua ngapochela uchimwene
wa Mulungu mti kanache, ngajinjila kose mwelemo.
18 Juamkulungwa juine nipo wambusisye kuti, Mji-
ganyo juambone, chichi tindende kuti ngajinjile pa
19 umi wa ndala? Yesu nipo wamtite, Chichi mkunde-
ndela une juambone? ngapali juambone akawe jumo
20 Mulungu. Mkumanya malamulo, Mkosomtenda chiku-
lulu, Mkosombulaga, Mkosomjiwa, Mkosomnamanila,
21 Mwachimbichisye wese wenu na 'chikuluwenu. Nipo
watite, Yeleyo yosepe ngumbuchile chitandilile pa
22 uchanda wangu. Mkupikana Yesu nipo wamtite, Chi-
sigele chindu chimpepe chikumsowa; yana yose i
mkwete msumisye, mkawape wa ulanda, nipo somkole
23 ipanje mwinani; nomjise, mungagule une. Mkupikana
yelei nipo atekuwa juana chanasa, pakuti waliji juaku-
24 sichila mnope. Mkumbona nambo Yesu nipo watite, Eti
ni unonono wakwete ipanje tajinjile m'uchimwene wa

Mulungu! Pakuti ngamila tijijinjile kupita pa chi- 25
powo cha singano, kupunda ni kwinjila juakusichila
m'uchimwene wa Mulungu. Wapilikene nipo watite, 26
We utende 'o wani tapakombole kukulupuka? Na- 27
mbo watite, Yangakomboleka pa wandu ili yekombo-
leche pa Mulungu. Petro nipo watite, Nale, twilesile 28
yetu, nekumkagula umwe. Nipo watite welewo, Chi- 29
simu 'cho, ngumti umwe, kuti ngapali jualesile nyumba,
namuno msonogwe, namuno achimjakwe, namuno achi-
nangolo wakwe, namuno achiwanagwe, ligongo lya uchi-
mwene wa Mulungu, jua ngapochela kupunda mwa- 30
mjinji ngosyongosyo katema 'kano, m'ndala syakwisa
umi wa ndala.

Nipo watosile likumi ni wawili, nipo watite welewo, 31
Nale tulimkukwela kuja ku Yerusalemi, nipo tiimalichi-
che yosepe yalembile waprofeti ya Mwanagwao mundu.
Pakuti tapelekwe kwa waMakosyo, nipo tamlalatile, 32
nekumsocheya, nekumsunila mata; nipo tampute neku- 33
mbulaga; lyuwa lya katatu nipo tajimuche soni. Nambo 34
nganapikanichisya yeleyo kose; ngani 'jo nipo jasisilwe
kwa welewo, nipo nganamanyilila i watite 'yo.

Nipo yawoneche po wawandichile juelejo ku Yeriko, 35
juakutatala juine watamaga pa mbali petala alimku-
juga: mkupikana liunjili lilimkupita, nipo wausisye 36
chati uli chelecho. Nipo wamsalile kuti Yesu jua ku 37
Nazareti alimkupita. Nipo wagumisile kuti, Yesu, 38
mwanagwao Daud, mundendele chanasa. Wa m'mbujo 39
nipo wamjamwiche juelejo, kuti amyalale; juelejo
nambo wagambile kugumila mwakupunda, Mwanagwao
Daud, mundendele chanasa. Yesu nipo wajimi neku- 40
mbilanga kuti amjigale: po wawandichile nipo wambu-
sisye, Chichi mkusosa kuti ngamtendele umwe? Nipo 41
watite, Ambuje kuti ngapalole. Yesu nipo wamtite 42
juelejo, Lolani: chikulupi chenu chimkulupwisye. Pa- 43
popo nipo wapakombwele kulola, nipo wamkuiye, neku-
mkwesya Mulungu: wandu wosepe waweni nipo wamla-
pile Mulungu.

19 NIPO wajinjile nekupitaga pa Yeriko. Nale
mundu juamtele Zakius; nipo waliji jua- 2
mkulungwa jua msongo, nipo waliji juakusichila. Nipo 3
wasosile kumlola Yesu nduni waliji: nipo nganapako-
mbola ligongo lya liunjili, pakuti waliji juamjipi. Mku- 4

utuka m'mbujo nipo wakwesile m'mtela wa mkuju kuti
5 amlole: ligongo waliji wa tapite pelepo. Mkuti waiche
pa malo 'po, Yesu nipo walolite mwinani, nipo wamtite,
Zakius, mjanguye mtuluche; pakuti lelo ngagone m'nyu-
6 mba mwenu. Nipo wajangwiye, nekutuluka, nekuse-
7 chelela kumpochela. Paweni wosepe nipo wadanda-
wile kuti, Pa mundu juakulemwa ajinjile kugona.
8 Zakius nipo wajimi, nipo wamtite, Ambuje, nguga-
wanya pakati yangu, chipisya chimo nguchapa wa ula-
ndu; naga ndekumnyenga mundu kandu, ngumbu-
9 chisya kacheche. Yesu nipo wamtite, Lelo chikulu-
puchilo chiwoneche pa nyumba 'pano, patipo jueleju
10 nombe najo no mwanache jua Ibrahimu. Pakuti
waiche Mwanagwao mundu kuchisosa nekuchikulupusya
chachijasiche.
11 Welewo po wapikene yeleyo, nipo wapambichile
nekuwelecheta chitagu, ligongo wawandichile ku Yeru-
salemi, ni ligongo waganisyaga welewo kuti uchimwene
12 wa Mulungu tuuwoneche mwa chitema. Watite me-
nema, Wapali mundu mlukosyo, nipo wajawile ku chi-
lambo cha kwanaula kulipochelela uchimwene, nekuuja.
13 Nipo wawilasile achikapolo wakwe likumi, nipo wapele
ndalama likumi, nipo watite kwa welewo, Msumane
14 malonda mpaka po tiiche. Nambo walukosyo wakwe
wamtumbilile, nipo watumisye ndumetume munyuma
mwakwe kuti, Ngotukusosa aju mundu 'ju atulamulile
15 uwe. Nipo yawoneche pausile soni, papochele uchi-
mwene, nipo walulile achikapolo 'wala, awapele ndalama
'wala, awilanjiche kuti amanyilile chi wajonjechesye pa
16 malonda. Juakutanda nipo waiche paujo *pakwe*, kuti,
Ambuje, ndalama jenu jipambichile ndalama likumi
17 sine. Nipo wamtite, Mwambone, kapolo juambone:
ligongo mwatekuwa juamkulupilile mu yenandi, mko-
18 leje ulamusi pa misi likumi. Jua wawili nipo waiche,
kuti, Ndalama jenu, Ambuje, jipambichile ndalama
19 msano. Nipo wamtite juelejo nombo najo, Nomwe
20 wakwe mkoleje pa misi msano. Juine nipo waiche,
kuti, Ambuje, nale ndalama jenu, ji najisalesye m'mleso;
21 pakuti namjogwepe umwe ligongo muli mundu juaku-
nonopa: mkulokota chi ngunumika pasi, mkusanjila
22 chi ngunumpanda. Nipo wamtite, Mwakopoka m'ka-
mwa mwenu tinimlamulile umwe, kapolo juakusakala.

Mwamanyilile kuti une ndili mundu juakunonopa, jua-
kulokota chi nginimbika pasi, juakusanjila chi ngi-
nimbanda: ligongo lyakwe chichi ngunumika ndalama 23
jangu pa ukongosi, mkwisa ningasosile jangu ni chi-
longwe? Nipo watite welewo wajimililaga pelepo, 24
Mtyosye pa juelejo ndalama 'jo, kapeni juejula juakwete
ndalama likumi. Nipo wamtite, Ambuje, akwete nda- 25
lama likumi. Ngumti umwe, Juana juose akwete, 26
tapochele; kwa juelejo juangakola, chakwete muno
tasumule. Nambo wamagongo wangu 'wo, wangasosa 27
kuti ngalamule pa welewo, mwajigale akuno, mwaulaje
paujo pangu.

Po wawelechete yeleyo nipo wapite m'mbujo kukwela 28
kuja ku Yerusalemi.

Nipo yawoneche, po wawandichile ku Betfage ni 29
Betania, petumbi lyatelwe lya Zeituni, watumisye wawili
wa wakuliganya wakwe, kuti, Mjendeje ku musi wa 30
ku ndunji 'ko; pakwinjila mwelemo tumsimane bulu
juamtawe, pachanya pakwe ngapali mundu juose jua-
temi; mumgopole, mwiche najo. Na tambusye umwe 31
juine, Ligongo chi mkugopola? somjile sai, Ambuje
akwete chakumsowa. Welewo watumile nipo wasimene 32
mti awatagulile. Mkugopola bulu achimsyene wakwe 33
nipo watite, Ligongo chichi mkugopola bulu? Nipo 34
watite, Ambuje akwete chakumsowa. Nipo waiche 35
najo kwa Yesu: nipo waponisye yakuwalila yao pa bulu
'jo, nekumbika Yesu papopo. Mkwenda 'mo nipo wata- 36
ndiche yakuwalila yao petala. Mkuwandichila we 37
utende 'o, pakutuluchila petumbi lya Zeituni, likuga
lyosepe lya wakulijiganya nipo watandite kusechelela
nekumlapila Mulungu ni lilowe lyekulungwa ligongo
machili gose ga wagaweni; kuti, Juamlapile no Mchi- 38
mwene juakwisa m'lina lya Ambuje: mtendele mwinani,
ni lumbili mwinani mnope. Wane wa waFarisayo wa 39
mwiunjili nipo wamtite, Mjiganyo, mwajamuche wa-
kulijiganya wenu. Nipo wajanjile nekuti, Ngumta- 40
gulila umwe, kuti, naga welewo tamyalale, maganga
tigagumile.

Po wawandichile nipo waweni musi nekuulililα, kuti, 41
Mungamanyilile lyuwa 'lino, umwe yemwe, indu ya pa 42
mtendele wenu! nambo sambano isisilwe ku meso genu.
Ligongo tigaiche penumwe mowa, wamagongo wenu 43

nipo tamtawile umwe boma kwete, nipo tamsyungu-
lile umwe, nekumbugalila mosepe mwine ni mwine,
44 nipo tamkase umwe ni wanache wenu mkati mwenu;
nipo ngaleka mkati mwenu liganga peganga; ligongo
ngunum'manyilila katema kati waiche kwenumwe.
45 Nipo wajinjile m'nyumba ja mbepesi, nekutanda
46 kwakoposya wakusuma, nekwati, Chilembelwe chati,
Nyumba jangu tijiwe nyumba ja kupopela; nambo
umwe mjitesile mbanga ja wa chikwaku.
47 Nipo walijimkwiganya m'nyumba ja mbepesi mowa
gosepe. Nambo wambepesi wa'chakulungwa ni waku-
lemba ni wakulungwa wa wandu wasosile kumjonanga:
48 nambo nganachisimana chi tatende: pakuti wandu
wosepe wamjimilile, alimkupikana.

20 NIPO yawoneche lyuwa line lya ago mowa 'go,
po wajiganyaga wandu m'nyumba ja mbepesi
'mo, nekusalaga utenga wambone, nipo waichile wambe-
2 pesi wakulungwa ni wakulemba ni achakulungwa; nipo
wawelechete, nekumti, Mtusalile, ni ulamusi wapi mku-
tenda yeleyi? kanga wani wampele umwe ulamusi au?
3 Nipo wajanjile nipo watite welewo, None juakwe tini-
4 mbusye umwe lilowe; musalile une: Ubatiso wa Yohana,
5 ana waliji wa kwinani? kanga wa wandu? Nipo wawe-
lechetene achimsyene kuti, Na tujile, Wa kwinani, tajile,
6 Ligongo chichi ngunumkulupilila juelejo? Nambo na
tujile, Kwa wandu; wandu wosepe tatuponyechesye
maganga: pakuti akulimbichila kuti Yohana waliji
7, 8 mprofeti. Nipo wajanjile, nganamanyilila kwapi. Yesu
nipo watite welewo, None juakwe ngongumtagulila ni
ulamusi wapi ngutenda ai nao.
9 Nipo watandite kwatanjila wandu chitagu achi:
Mundu wapandile mgunda wa mpelesi, nekujikongosya
wakulima, nekusama kuja kutama ndawi syasijinji.
10 Katema kakwe nipo watumisye kapolo kwa wakulima
'wo, kuti ampe juelejo isogosi ya pa mgunda: wakulima
'wo nambo wamkunwile juelejo, nekumtyosya lulele.
11 Nipo wapambichile kumtumisya juine kapolo: juelejo
nombe najo nipo wamkunwile nekumjalusya nekumtyo-
12 sya lulele. Nipo wapambichile kumtumisya jua watatu:
13 juelejo nombe najo wampweteche nekumtyosya. Msyene
mgunda 'o nipo watite, Chichi tindende? Tindumisye
mwanangu juamnonyelwe: iyoyo tampochelesye juelejo.

Mkuti wambweni wakulima 'wo, nipo wawelechetene 14
juine ni juine kuti, Ajo no juakwinjila majumba; kwe
tukambulaje kuti tigawe getu majumba. Nipo wampo- 15
nisye kusa kwa mgunda, nipo wambuleje. Chichi me-
nema tawatendele welewo msyene mgunda? Taiche 16
tawajonanje wakulima 'wo, tawape wane mgunda 'o.
Mkupikana welewo nipo watite, Ikawa iyoyo. Nambo 17
walolele welewo, nipo watite, Chichi menema achi
chilembelwe 'chi,

Liganga lyanyosisye wakutawa,
Lilyolyo nekuwa mtwe wa pa ndumba?

Wana wose wa tagwe peganga 'po takasiche; pa juelejo 18
po tiligwile 'po tilimkasekase juelejo.

Wakulemba ni wambepesi wa'chakulungwa nipo 19
wasosile kumkamulila yala ajojo ndawi 'jo; nipo wajo-
gwepe wandu: pakuti wamanyilile kuti awawelechetele
welewo chitagu 'cho. Nipo wamlindilile nipo watu- 20
misye wakulingulila, walilambuchisye kuti ali wakulu-
ngamika, kuti akamulile lilowe lyakwe, iyoyo akampe-
leche ku uchimwene ni ulamusi wa kazembe. Nipo 21
wambusisye kuti, Mjiganyo, tukumanya kuti mkuwele-
cheta nekwiganya 'chenene, muli wangapochela ngope,
nambo mkwiganya mwambone litala lya Mulungu: Ana 22
kukomboleka kuti uwe tulipe msongo kwa Kaisari, kanga
kwangakomboleka? Nambo wauweni ulamba wao, nipo 23
watite welewo, Mundosye lupiya lua litika. Chinyago 24
cha cheni ni chilembo cha cheni lukwete? Nipo watite,
Cha Kaisari. Nipo watite welewo, We utende 'o kapeni 25
Kaisari ya Kaisari, ni Mulungu ya Mulungu. Nipo 26
nganapakombola kujikamulila je ngani 'jo pameso pa
wandu: nipo wakulapile kwanga kwakwe, nekumyalala.

Nipo waiche wane wa waSadukayo, wakuti kwimuka 27
soni kwangakugwa; nipo wambusisye kuti, Mjiganyo, 28
Musa watulembele, na tauwe akuluwao mundu jua-
kwete msonogwe, na tawe juelejo juangali mwanache,
kuti mpwakwe 'jo tatole msonogwe, nekumjimuchisya
akuluwao mbeju. Wapali menema msano na wawili 29
wanaka jumo: juakutanda watosile msonogwe nekuuwa
wangali mwanache; ni jua wawili; jua watatu neku- 30
mtola juamkongwe 'jo; yalumope msano na wawili 31
nganaleka mwanache, nekuuwa. Panyuma pakwe awile 32
juamkongwe 'jo. Mwimuka 'mo menema tawe msono- 33

gwe nduni jua welewo? pakuti msano na wawili wa-
34 kwete juamkongwe 'jo. Yesu nipo watite welewo,
Wanache wa ndala 'sino akulombela nekulombelwa:
35 nambo welewo wa tawajilwe kusimana asyo ndala 'syo,
namuno kwimuka kwa wauwe, ngalombela ngalombelwa;
36 pakuti ngakupakombola kuuwa soni; pakuti ali yalu-
mope ni wamitenga; ali wanache wa Mulungu pakuwa
37 wanache wa kwimuka. Mkuti nambo wauwe akwi-
muka, namuno Musa asasile mwiukutu 'mula, po wa-
mtele Ambuje Mulungu wa Ibrahimu, ni Mulungu wa
38 Isaak, ni Mulungu wa Yakob. Mulungu nambo nga-
nawa wa wauwe, nambo wa wajumi; pakuti wosepe
39 akumkolela umi. Wane wa wakulemba nambo watite,
40 Mjiganyo, mbelechete 'chenene. Pakuti nganalimbila
soni kumbusya yine yakuusya.
41 Nipo watite kwa welewo, Ana uli akuti Kristo no
42 Mwanagwao Daud? Pakuti Daud msyene akuti
m'kalata jua Nyimbo,
Ambuje akumti Ambuje wangu,
Mtame pa mkono wa mlyo wangu,
43 Mpaka po tingatende wa magongo wenu chaku-
tamichila cha masajo genu.
44 Daud we utende 'o akumta juelejo Ambuje, ana uli
ali mwanagwao?
45 Wandu wosepe alimkupikana nipo watite kwa waku-
46 lijiganya wakwe, Mwalolechesye wakulemba wakusosa
kwendajenda m'yakuwalila yeleu, nekunonyela mako-
masyo pa nganya, ni itengu yakutanda m'masunagogi,
47 ni indanda yakutanda pa yakulya; akulya nyumba
sya wa masije, mwakulambusya akupopela mwamjinji:
welewo tapochele kugomelwa kwakupunda.

21 NIPO walolite, nekuwona wakusichila alimku-
2 ponya mitulo jao m'msongo. Nipo waweni
jua masije juine juakulaga alimkuponya tukobri tuwili.
3 Nipo watite, Yakuwonatu ngumti umwe, kuti aju jua
masije 'ju jua ulanda aponisye kupunda ni wosepe:
4 pakuti wosepe awa ya uchulusi wao aponisye m'mitulo:
nambo juelejo ya kusowa kwakwe aponisye yosepe
yakwete ya umi wakwe.
5 Po wawelechetaga wane ya nyumba ja mbepesi kuti
jaliji jajisalale ni maganga ga mtengo ni mbepesi, nipo
watite, Mkuti yelei i mkwiona 'i, tigaiche mowa gati

mwelemo ngilisigala liganga peganga pepano, li ngili-
patulwa. Nipo wambusisye kuti, Mjiganyo, chakachi 7
menema tiiiche yeleyo ? chichi tichiwe chimanyililo chati
tiiwoneche yeleyo? Nipo watite, Mlole atakumla- 8
mbusya ; pakuti wajinji taiche m'lina lyangu, achitiji
kuti, Ndili une ; ni, Katema kawandichile : mkakagula
munyuma mwao. Po tumpikane ya ngondo ja piringu- 9
piringu, mkatojima : pakuti kumbajila yelei ikawoneche
kaje ; nambo kumala ngunukuwa papopo.
Pelepo nipo watite kwa welewo, Lukosyo tilujimu- 10
chile pa lukosyo, ni uchimwene pa uchimwene : nipo
tiiwe ilungu yekulungwa, ni mipupulusi ni ipindupindu
pane ni pane ; nipo tiiwe yakogoya ni imanyililo yekulu- 11
ngwa yakuuma mwinani. Nambo ikiniwoneche yelei 12
tamkamulile umwe mikono jao, tamsausye, tampeleche
ku masunagogi ni mwakutawila, tamjigalile pameso pa
waimwene ni wakazembe ligongo lya lina lyangu. Tichi- 13
mgalauchile umwe ku mboni. Mlimbichile menema 14
m'mitima mwenu, kuti mtakuganichisya chile ujanje we-
nu : pakuti une tinimpe umwe ukamwa ni lunda, lu nga- 15
pakombola kulukanisya namuno kulususa wamagongo
wenu posepe. Nambo sompelekwe ni anangolo muno, ni 16
achimjenu, ni alongo wenu, ni achambosanga wenu ; wane
wa umwe taulaje. Nipo tatindane nomwe wosepe ligo- 17
ngo lya lina lyangu. Ngulujasika luumbo lua kumtwe 18
kwenu. Pa kupimilila kwenu tumkole umi wenu. 19
Po tumlole Yerusalemi juamsyungulile ni ngondo, 20
m'manyilile kuti usame wakwe uwandichile. Pelepo 21
wa m'uYahudi akatilile ku matumbi ; wa mkati mwa-
kwe akatyoche kuja kusa ; wa m'milaga akasajinjila
mwelemo. Ligongo ge mowa 'go no mowa ga mau- 22
chisyo, gati tiimale yosepe yelembeche. Ulaje uwe nawo 23
wakwete chitumbo ni welewo wakujonjesya ge mowa
'go ! pakuti tuuiche unonono wokulungwa pa chilambo,
ni litumbilo pa wandu awano. Nipo tagweje pa uuje 24
wa lupanga, nipo tajigalilwe m'mikoli ku makosyo
gosepe : Yerusalemi nipo taliwatilwe ni waMakosyo,
mpaka kumala ndawi sya wa Makosyo. Nipo tiiwe 25
imanyililo m'lyuwa ni m'mwesi ni m'ndondwa ; ni pasi
'pano kulaga kwa makosyo gakusimongwa ligongo ku-
kukuma kwa nyasa ni matumbela : wandu alimkomoka 26
ligongo woga, ligongo alimkulolela indu i tiiche pa

chilambo 'pano: pakuti machili ga kwinani tigatenga-
27 nyiche. Pelepo nipo tawone Mwanagwao mundu ali-
mkwisa mwiunde ni machili ni lumbili lualukulungwa.
28 Pakutanda nambo kuwoneka yeleyo, mlole mnyakule
meso genu; ligongo pakuwa kuwandichila kuwombola
kwenu.
29 Nipo watanjile welewo chitagu: Nale mkuju, ni mi-
30 tela josepe: sambano pakusipuka, mkulola nipo mku-
manya mwachimsyene kuti chuku sambano chiwandi-
31 chile. Iyoyo nomwe wakwe, po mkulola yeleyo ili-
mkwisa, mkumanya kuti uli wakuwandika uchimwene
32 wa Mulungu. Chisimu 'cho ngumti umwe, Ngasapita
wanache wa chisukulu 'chino, mpaka yosepe tiiiche.
33 Kwinani ni kusa 'kuno tikupite: malowe gangu nambo
ngasagapita.
34 Mlilolechesye nambo mwasyene, mitima jenu jitaku-
sitopelwa ni kulilisya ni kumwelesya ni malajilo ga umi
auno, litakumyichila lyuwa alyo supu mti lipogolo;
35 pakuti iyoyo tiliiche pa wosepe wakutama pa ngope ja
36 pasi 'pano posepe. Mlindilile nambo ndawi syose, ne-
kuchondelela kuti mlimbile machili gakulupuka pa
yosepe 'i i tiiiche, ni gakwima paujo pa Mwanagwao
mundu.
37 Ge mowa 'go walijimkwiganya m'nyumba ja mbe-
pesi; ilo yosepe nipo wakopweche kuja kugona kwitu-
38 mbi lyetelwe lya Zeituni. Wandu wosepe nipo wamla-
wile kundawi kwisa kukumpilikanila m'nyumba ja
mbepesi.

22 WE utende 'o nipo chawandichile chindimba cha
mkato wangali chilungo chatelwe Pasaka.
2 Wambepesi ni wakulemba nipo wasosile ujonanje
wakwe pakuti wajogwepe wandu.
3 Setani nipo wajinjile mwa Yuda juamtele Iskarioti,
4 jualiji jumo juakwawalanga mwa likumi ni wawili. Nipo
wajawile nekuwelechetana ni wambepesi wa'chakulu-
ngwa ni achikapitao, kuti ampeleche kwati kwati kwa
5 welewo. Nipo wakondwile, nekulangana kuti ampe
6 ndalama. Nipo wajitichisye nekusosa katema kambone
kakumpeleka kwa welewo, pangapagwa wandu.
7 Nipo lyaiche lyuwa lya mkato wangali chilungo, lyati
8 ataje mbepesi ja pasaka. Nipo watumisye Petro ni
Yohana, kuti, Mjende, mtupanganichisye uwe pasaka

kuti tulye. Nipo wamtite juelejo, Kwapi mkusosa kuti 9
tupanganichisye? Nipo watite welewo, Nale, pomkwi- 10
njila umwe m'musi, tamsimane umwe mundu juakujigala
luulo lua mesi; mumkuye juelejo m'nyumba mwakwi-
njila 'mo. Nipo somjile kwa msyene nyumba 'jo, Mji- 11
ganyo akumti umwe, Kwapi jili nyumba ja alendo,
amomo tingalye pasaka ni wakulijiganya wangu? Jue- 12
lejo nipo tamlanjile umwe nyumba ja pachanya jangu-
lungwa jajikolosye: mwelemo mpanganichisye. Nipo 13
wajawile, nekusimana chisau mti watagulile welewo;
nipo wapanganichisye pasaka.

Mkuti jaiche ndawi jakwe, nipo watemi, ni wakuliji- 14
ganya wakwe. Nipo watite kwa welewo, Kupila napi- 15
laga kulya pasaka 'ju nkiniisauche: pakuti ngumti 16
umwe, Ngisindya pasaka mpaka po tamalichiche m'u-
chimwene wa Mulungu. Nipo wapochele mgao, po 17
wapopesile chakulapila, nipo watite, Mtole au, mga-
wanye mwachimsyene: pakuti ngumti umwe, ngising'wa 18
soni kose isogosi ya mpelesi chitandilile sambano,
mpaka po tuuiche uchimwene wa Mulungu. Nipo 19
watosile mkato, po wapopesile chakulapila nipo wauga-
wile, nekwapa welewo kuti, Achi no chiilu changu cha-
chipeleche ligongo umwe: achi mtende chikumbusyo
changune. Ni mgao yalumope pakumala yakulya, kuti, 20
Mgao au no lilangano lya sambano lya m'miasi jangu,
jajitajile ligongo umwe. Nambo nale, mkono wa jua- 21
kumbeleka une uli pampepe none pakulila 'pano. Paku- 22
ti Mwanagwao mundu akupita malinga ni kulamuli-
lwa kwakwe: nambo ulaje uwe kwa juamlume 'jo jua-
mpeleche juelejo. Nipo watandite kuusyana juine ni 23
juine, ana wani wa welewo waliji wa tatende chelecho.

Nipo gawoneche makani mwa welewo, ana wani wa 24
welewo awoneche ali juamkulungwa. Nipo watite kwa 25
welewo, Waimwene waMakosyo akugalamulila gelego;
ni welewo wakwete ulamusi wa pa gelego akutelwa
wakutenda yambone. Umwe nambo ngunumba wati 26
'yoyo: juali juamkulungwa jua mwenumwe aweje mti
juamnandi, ni juakulongola awe mti juakutumika. Pa- 27
kuti nduni no juamkulungwa, kanga juakutama kulya,
kanga juakutumichila? ambi angati juakutama kulya?
une nambo ndili pakati penumwe mti juakutumichila.
Umwe nambo muli wakutamilichisya pampepe none 28

29 m'malinjilo gangu; nipo une ngumtamichila umwe
30 uchimwene, chisau mti Atati wangu andamichile une,
kuti mulye mumwe pakulila pangu m'uchimwene
wangu ; nipo tumtame pa itengu ya uchimwene neku-
31 silamulila ngosyo likumi ni siwili sya Israeli. Siman,
32 Siman, nale, Setani wamjusile umwe kuti ampete mti
trigu : une nambo namchondelele umwe kuti chitakule-
pela chikulupi chenu : nomwe, po mpitikwiche 'po, mli-
33 mbichisye achimjenu. *Petro* nipo wamtite, Ambuje, une
ndili juampile kuja pampepe nomwe ku kutawilwa ni
34 kuuwa. Nipo watite, Ngumti umwe, Petro, ngatongola
lelo tambala mpaka po tumkane katatu kuti mkaku-
manya une.
35 Nipo watite kwa welewo, Po namtumisye umwe 'pala
wangali kapasapa ni msaku, ni ikwakwata, ana chamso-
36 wile chindu? Nipo watite, Ngechipali. Nipo watite
welewo, Nambo sambano, juakwete kapasapa ajigale
nombe nao msaku; juangakola lupanga akasume malaja
37 gakwe nekulusuma. Pakuti ngumti umwe kuti, Cha-
chilembe 'cho chiwajilwe kumalichika mwangune, chati,
Nipo wawalanjiche pampepe ni wakulemwa: pakuti
38 chakwambila une chikwete kumala kwakwe. Nipo
watite, Ambuje, nale, mbanga siwili asi. Nipo watite
kwa welewo, Kujenele.
39 Nipo wakopweche nekwaula mpelaga waliji wakusa-
tenda kwitumbi lya Zeituni; nipo wamkagwile wakuli-
40 jiganya wakwe. Po waliji pelepo nipo watite kwa
41 welewo, Mpopele kuti mtakwinjila mwakulinjika. Nipo
walekene nawo ndawi jati mpela kuponya liganga ; nipo
42 watindiwele nekupopela kuti, Atati, namkusosa mtyosye
mgao au pangune: nambo lisosa lyenu litendeche, ngati
43 lyangune. Nipo wambonechele mtenga jua mwinani,
44 alimkumlimbichila. Mkuwa mwakulajisya nipo wali-
mbile kupopela: mtukuta wakwe nekuwa mti mando-
45 ndo ga miasi galimkugwa pasi petaka. Po wajimwiche
ku kupopela 'ko, nipo waiche kwa wakulijiganya wakwe,
46 nipo wasimene welewo ali m'lugono ligongo chanasa, nipo
watite welewo, Ligongo chichi mkugona? jimukani,
mpopeleje, mtakugwa mwakulinjika.
47 Po walijimkuwechetape, nale, liunjili, ni juejula jua-
mtele Yuda, jumo jua likumi ni wawili, walongolele ;
nipo wawandichile kwa Yesu kuti amkomasye pa ngomo.

Yesu nambo wamtite, Yuda, ana mkupeleka Mwana- 48
gwao mundu ni chikomasyo cha pa ngomo? Welewo 49
waliji najo po waweni i tiiwoneche nipo watite, Ambuje,
ana tutupute ni lupanga? Juine jua mwa welewo 50
nipo wamputile kapolo jua juambepesi juamkulungwa,
nekusichitula lipilikanilo lya kumlyo. Nambo waja- 51
njile Yesu, nekuti, Mleche pajile sai. Nipo walikwaiye
lipilikanilo lyakwe, nekumkosya umi. Yesu nipo watite 52
kwawelewo wamkopochele wambepesi ni achakulungwa,
Ana mungopochele mti jua chikwaku, ni mbanga, ni
imbonga? Mowa gosepe po naliji nomwe m'nyumba 53
ja mbepesi, ngunumundambalichila une mikono jenu:
nambo aji ndawi 'ji no jenu, ni ulamusi wa chipi.
Nipo wamkamwile nekumjigala, nekwaula najo ku 54
nyumba ja juambepesi juamkulungwa. Petro nambo
wamkagwile kwanaula. Po wakolesisye moto pakati 55
pa nganya nekutama pasi wosepe pampepe, Petro nipo
watemi pasi pakati pao. Mkumbona mwali juine jue- 56
lejo alimkutama pakulanguka, mkumlolechesya juelejo,
nipo watite, Eti aju waliji na juelejo. Nambo wakanile 57
nekuti, Kusyeto, ngongum'manya juelejo. Panyuma 58
pakwe panandi juine nipo wambweni, nipo watite, Eti
umwe no jua welewo. Petro nambo watite, Mundu
'mwe, nginimba 'ne. Mkupita mti ndawi jimo, juine 59
nipo walimbichile kuti, Yakuwonatu aju waliji ni jue-
lejo; pakuti ali mGalilaya. Petro nipo watite, Mundu 60
'mwe, ngongumanya chi mkuwecheta. Papopo, po wa-
wechetaga 'po, tambala walisile. Ambuje nipo wagala- 61
wiche nekumlolesya Petro. Petro nipo wakumbuchile
ngani 'jila ja Ambuje, jati wamtite, Akanatongole ta-
mbala lelo 'jino, tumungane une katatu. Nipo wako- 62
pochele kusa nekulila kusyene.
Wandu wamkamulile Yesu nipo wamtesile chipongwe, 63
nipo wamputile. Nipo wamtawile pa meso pakwe, 64
nipo wambusisye, kuti, Msagamukule: ana wani wa-
mputile umwe? Indu yine yejinji nipo wambelechetele, 65
nekumlalatilaga.
Pe kwachele, nipo wamsonganile lukumbi lua acha- 66
kulungwa wa wandu, wambepesi wa'chakulunwga ni
wakulemba; nipo wamjigalile juelejo kwinjila ku maga-
mbo gao, kuti, Nimbaga umwe no Kristo 'jula, mtuta- 67
gulile uwe. Nipo watite welewo, Na ngamtagulile 68

umwe, ngumpikanichisya: na ngausye, ngumjanga.
69 Chitandilile sambano, Mwanagwao mundu tatame ku-
70 mlyo kwa machili ga Mulungu. Wosepe nipo watite,
Ana umwe menema no Mwanagwao Mulungu? Nipo
watite kwa welewo, Umwe mkuti *iyoyo*, ligongo ndili
71 une. Nipo watite, Ana chichi tukusosela soni mboni?
pakuti twachimsyene tupikene kukamwa kwakwe.

23 NIPO lyajimwiche liunjili lyosepe lya welewo,
2 nipo wajawile najo kwa Pilato. Nipo wata-
ndite kumbelechetela kuti, Tumsimene aju alimkupi-
ndusya lukosyo luetu, alimkukanisya kumlipila Kaisari
3 msongo, kuti msyene no Kristo mchimwene. Pilato
nipo wambusisye kuti, Ana umwe no mchimwene jua
waYahudi? Nipo wamjanjile kuti, Mkuti umwe *iyoyo*.
4 Pilato nipo watite kwa wambepesi wa'chakulungwa ni
5 maunjili, Ngonguwona likawamba pa mundu 'ju. Nipo
walimbile kuti, Akupandusya wandu, pakwiganya posepe
pa uYahudi, nipo watandite pa Galilaya mpaka akuno.
6 Nambo papikene Pilato, nipo wambusisye, kanga mundu
7 'jo no mGalilaya. Po wapikene kuti waliji jua pa ula-
musi wa Herode, nipo wamtumisye kwa Herode, jualiji
nombe najo pa Yerusalemi ge mowa 'go.
8 We utende 'o Herode pambweni Yesu, nipo waseche-
lele mnope: pakuti chitandilile kala walijimkusosa ku-
mlola juelejo, ligongo apikene ya juelejo; nipo wakulu-
pilile kuwona chimanyililo chachitende najo juelejo.
9 Nipo wambusiye malowe gamajinji; nambo nganamja-
10 nga kandu. Nipo wajimi wambepesi wa'chakulungwa ni
11 wakulemba, nipo wambelechetele mwakulimba. Herode
pampepe ni asikari wakwe nipo wamnyosisye, nekumte-
nda chipongwe, nekumbwecha chakuwalila chati mbu,
12 nekumbuchisya soni kwa Pilato. Nipo wapangenye
uganja Herode ni Pilato juine ni juine lye lyuwa 'lyo:
pakuti kala waliji mwakuwengana na'chimsyene.
13 Pilato nipo wawilasile wambepesi wa'chakulungwa
ni achakulungwa ni wandu, nipo watite kwa welewo,
14 Mwamjigalile kwangune aju mundu 'ju mti juakwa-
pindusya wandu: nale, une nimbusisye pameso penu-
mwe, nipo ngonguwona m'mundu 'ju likawamba lya
indu i mkumbelechetela juelejo: ngwamba, namuno
15 Herode: pakuti wambuchisye kwetuwe; nale, nge-
16 chipali chakumbajila kuuwa chachitendelwe najo. Tini-

mpute menema, nekumgopola. Nambo wagumisile 18
pampepe kuti, Atyosye ajuju, atugopolele uwe Baraba:
juelejo, ligongo lya kupanduka kwapandwisye m'musi ni 19
ligongo uulasi, wamponisye mwakutawila. Soni Pilato 20
nekuwelecheta nawo alimkusosa kumgopola Yesu: na- 21
mbo wagumisile, kuti, Ampachiche, ampachiche juelejo.
Nipo watite soni kwa welewo katatu, Nambo chaku- 22
sakala chi watesile aju? Ngonguwona mwa juelejo
likawamba lya kuuwa: tinimpute menema nekumgopola.
Nambo wajimilile ni malowe gamakulungwa, alimkuu- 23
syaga kuti ampachiche. Malowe gao nipo galimbile.
Pilato nipo walamwile kuti chiusyo chao chitendelwe. 24
Nipo wamgopwele juejula jua wambusisye 'jula, juapo- 25
nyeche mwakutawila ligongo lya upandu ni uulasi; na-
mbo Yesu wampeleche kuti amtendele chi wasosaga.

Po wajawile najo, wamkamulile juine Siman mKu- 26
rene, juaumaga ku milaga, pa juelejo nipo wauwi-
sile mgomba, kuti aujigale munyuma mwa Yesu.

Nipo wamkagwile likuga lyekulungwa lya wandu, 27
ni lya achakongwe welewo nipo waliputile nekumlilila.
Nambo Yesu wagalauchile kwa wakongwe 'wo, nekuti, 28
Achakongwe wa ku Yerusalemi mkandilila une, nambo
mlililile mwachimsyene ni wanache wenu. Ligongo nale, 29
mowa galimkwisa, mwelemo tajile, Akujinichilwa no
wakupalala, ni itumbo yangaweleka, ni mawele ganga-
jonjesya. Ge mowa 'go tatande kujila ku matumbi, 30
Mtugwilile uwe; ni ku itundulima, Mtuunichile. Li- 31
gongo na tatende iyoyo m'mtela wowisi, ambi tatende
chichi m'wojumu?

Nipo wajigele pampepe najo wane wawili wapange- 32
nye chakusakala, kuti awaulaje.

Waiche kwiuto kwatelwe, Chikalakasa, kweleko nipo 33
wampachiche juelejo, ni wakusakala, juine kumlyo ni
juine kumchiji. Yesu nipo watite, Atati mwakululuchile 34
welewo, pakuti ngakumanya chakutenda. Mkugawa-
nya yakuliunichila yakwe nipo walondwele chisango.
Wandu nipo wajimi nekulolaga. Nambo wamnyosisye 35
achakulungwa nombe nawo kuti, Wane akulupwisye; ali-
kulupusye msyene, nawaga ali Kristo jua Mulungu, jua-
msagule. Asikari nombe nawo nekumtenda chipongwe, 36
nipo waichile, nekumpaga chinyung'unyung'u, kuti,
Nimbaga umwe mchimwene jua wa Yakudi, mliku- 37

38 lupusye mwasyene. Pachanya pakwe nipo walembile
chati, Mchimwene jua waYahudi no jueleju.
39 Juine jua wakusakala wakolekwile nipo wamsocheye
kuti, Ambi angati umwe no Kristo? Mlikulupusye
40 mwasyene, nowe wakwe. Juine 'jula nambo wamjanjile,
nekumjamuka juelejo nekuti, Ana umwe wangajo-
gopa kose Mulungu, ligongo muli m'kugomelwa m'momo?
41 Ni uwe nambo mwakulungamika; pakuti tukupochela
chakwiwajila i tutesile: nambo jueleju nganapanganya
42 kandu ka wamba. Nipo watite, Yesu, mungumbuchile
43 une, po tumjinjile m'uchimwene wenu. Nipo wamtite,
Chisimu ngumti umwe, lelo 'jino sombe pampepe none
m'Paradiso.
44 We utende 'o no ndawi ja msano na jimo, nipo chaiche
chipi pa chilambo chosepe mpaka ndawi ja msano na
45 mcheche, pakuwa kulepela lyuwa; nguo ja lusasa ja
46 nyumba ja mbepesi nipo japapwiche pakati. Po wagu-
misile Yesu ni lilowe lyekulungwa, nipo watite, Atati,
m'yala yenu ngupeleka msimu wangu: po watite sai
47 nipo watakasiche. Po waweni kenturio chawone-
che 'cho, nipo wamlapile Mulungu kuti, Eti aju
48 mundu 'ju no juakulungamika. Maunjili gosepe ga-
songene ku kulola chakulola 'cho, po galolite indu ya-
49 woneche, nipo gapite nekuputaga pa mtima pao. Wosepe
wam'manyilile nipo wajimi kwanaula, ni achakongwe
wamkagwile kopoka pa Galilaya, alimkulola yeleyo.
50 Nale, mundu lina lyakwe Yusuf, jualiji mputi,
51 mundu juambone juakulungamika (juelejo nganakunda
nawo pa magambo gao gatesile) juaumile ku Arimataya,
musi wa waYahudi, jualijimkulolela uchimwene wa
52 Mulungu: juelejo nipo wajawile kwa Pilato neku-
53 mbusya mtembo wa Yesu. Nipo wautulwisye nekuu-
wiriga mu nguo ja bafuta, nipo wambisile mwilembe
lyesole mwiganga, mwaliji akanagone mundu mwelemo.
54 No lyuwa lya Chipanganichisyo, nipo jawandichile Sa-
55 bato. Nipo wakagwile achakongwe 'wala waiche pa-
mpepe najo kuuma m'Galilaya, nipo waliweni lilembe, ni
56 mtembo wakwe mti wauwisile. Nipo wausile nekupa-
nganichisya yakununjila ni mura. Lyuwa lya Sabato
nipo wapumulile malinga ni lilamulo.

24 LYUWA lya kutanda nambo lya mlungu, patandite kucha, nipo waiche achakongwe kwi-
lembe, ajigele yakununjila yapanganichisye. Nipo wa- 2
simene liganga lyeyingalamusye kutyoka pelembe.
Nipo wajinjile, nambo nganasimana mtembo wa Yesu. 3
Nipo yawoneche pasingalilwe pelepo, nale, wandu wawili 4
wajimilile wawete yakuwalila yakunyesima: ajogwepe 5
welewo, nekwinama ngope syao kulola pasi, wandu nipo
watite kwa welewo, Ligongo chichi mkusosa juamjumi
pa wauwe? Nganakugwa akuno, nambo ajimwiche: 6
mkumbuchile kuti wamtite umwe, ali chiwelape m'Ga-
lilaya, kuti, Mwanagwao mundu akapelekwe m'yala ya 7
wandu wakulemwa, akampachiche, lyuwa lya gatatu
ajimuche soni. Nipo wakumbuchile ngani syakwe, ne- 8
kuujila kwilembe 'ko, nekusala yosepe 'yo kwa likumi 9
ni jumo, ni kwa wane wosepe. Welewo no Maryamu 10
Magdalene, ni Yoanna, ni Maryamu mchikulugwe
Yakob: ni achakongwe wane waliji nawo wasasile yeleyo
kwa wandumetume. Ngani 'syo nipo syawoneche pa 11
meso pao mti sya mtegape; nipo nganasipikanichisya.
Petro nambo wajimwiche nekuutuchila kwilembe; 12
mkwinama kuwona walolite nguo sya bafuta pa jika;
nipo watyosile kuja kumangwao, nekuchilapilaga cha-
woneche 'cho.

Nale, wawili wa welewo walijimkwenda lye lyuwa 13
'lyo, kuja ku musi lina lyakwe Emmao, lyaliji mastadia
msano na limo kutyoka ku Yerusalemi. Nipo waku- 14
ngulwiche juine ni juine ya yosepe 'yo yawoneche. Nipo 15
yawoneche mkukunguluka nekuusyana, Yesu msyene
wawandichile nekulongana nawo. Meso gao nambo ga- 16
kamwilwe, nipo nganam'manya. Nipo watite kwa we- 17
lewo, Malowe gapi no gelego ga mkutindanya juine ni
juine, pati mulimkwenda muli wana chanasa pa ngope.
Juine nipo wajanjile, lina lyakwe Kleopas, nipo wamtite, 18
Ana umwe mkutama jika pa Yerusalemi, juangamanya
indu iwoneche mwelemo aga mowa 'ga? Nipo watite, 19
Yapi? Nipo wamtite, Yakwamba ya Yesu jua ku Na-
zareti, jualiji mundu mprofeti juakulimba machili m'ma-
sengo ni m'malowe pa meso pa Mulungu ni pa wandu
wosepe: kuti wambepesi wa'chakulungwa ni achakulu- 20
ngwa wetu wampeleche alamulilwe kuuwa, nipo wampa-
chiche. Uwe nambo twakulupilile kuti juelejo no jua ta- 21

wombole Israeli: soni kupunda pelepo, lelo no lyuwa lya
22 katatu chiwonechele yeleyo. Nipo soni achakongwe
wane wa mwetuwe watusimonjesye uwe walijimkulawila
23 kwilembe; po nganasimana mtembo wakwe, waiche
nekusala kuti aweni chiwonechelo cha wamitenga, watite
24 kuti ali juamjumi; wane wa mwetuwe nipo wajile kwilembe,
nekusimana chisau mti wasasile achakongwe:
25 juelejo nambo nganambona. Nipo watite kwa welewo,
Umwe wakulowela wakunonopa mtima pakupikanichi-
26 sya yosepe yawelechete waprofeti! Ambi angati kumba-
jila Kristo kulajila yeleyo, nekwinjila m'lumbili lua-
27 kwe! Kutanda pa Musa ni pa waprofeti wosepe nipo
wagopolele welewo yosepe ya mwilembo yakwambaga ya
28 msyene. Nipo wawandichile ku musi ku wajaga 'ko;
29 juelejo nipo watesile mti watiji tapelenganye. Nipo
wamkanichisye kuti, Mtameje nowe; pakuti kulimku-
swa; nipo lipendeme sambano lyuwa. Nipo wajinjile
30 kutama nawo. Nipo yawoneche, mkutama kulya pa-
mpepe nawo, watosile mkato, nekuujinichila, nekuu-
31 gawa nekwapa. Meso gao nipo gaugwiche, nipo wa-
m'manyilile; nipo atekuwa wangawoneka nawo ndu!
32 Nipo watite juine kwa juine, Ambi angati mtima wetu
wakolele mkati mwetu, po wawelechete nowe mwitala
33 'mula, po watuugulile uwe ilembo? Nipo wajimwiche
je ndawi 'jo, nekuuja kuja ku Yerusalemi, nipo wasimene
wasongene likumi ni jumo, ni wane waliji nawo, kuti,
34 Ambuje wajimwichetu, nipo wambonechele Siman.
35 Welewo nipo wasasile yosepe ya mwitala 'mula, soni
kuti wam'manyilile pakugawa mkato.
36 Po wawelechetaga yeleyo, juelejo mysene nipo wajimi
37 pakati pao nekwati, Mtendele uwe nomwe. Nipo wajo-
38 gwepe nekuwa wa wogape, nipo watiji aweni lisoka. Nipo
watite kwa welewo, Ligongo chi mulimkusingalilwa?
39 ligongo chichi sikwisa nganisyo m'mtima mwenu? Nale
mikono jangu ni masajo gangu, ndili une namsyene:
mungwaye une, mlole; ligongo lisoka lyangakola mnou
40 ni maupa, chisau mti mkulola kuti une ngwete. Po wa-
tite sai, nipo walosisye mikono jakwe ni masajo gakwe.
41 Po waliji chiwelape wangapikanichisya ligongo lukondwa,
po wasimongwaga nipo watite kwa welewo, Ana mkwete
42 kandu kakulya akuno? Nipo wampele chipisya cha
43 somba jajijoche. Nipo watosile nekulya pameso pao.

Nipo watite kwa welewo, Gelega no malowe gangu 44
ga nasasile kwenumwe ndili chiwelape nomwe, gati kwi-
wajila yosepe kumalichika yalembeche mwilamulo lya
Musa ni mwa waprofeti ni m'nyimbo yakwambaga une.
Pelepo nipo waugwile lunda luao, kuti aimanyilile 45
ilembo; nipo watite kwa welewo, Iyoyo ilembeche, yati 46
Kristo akasauche, akajimuche kwa wauwe lyuwa lya ga-
tatu; soni yati ukalalichilwe m'lina lyakwe mpitikuko 47
ni mtondowelo wa yakulemwa mwa makosyo gosepe, ku-
tanda ku Yerusalemi. Umwe muli mboni sya yeleyo. 48
Nale, une ngutumisya lilanganilo lya Atati wangu 49
likaiche penumwe: umwe nambo mtameje pa musi 'pano,
mpaka po tumbwechiche ni machili gakuuma kwinani.
Nipo wajigalile kusa mpaka kundunji kwa Betania: 50
nipo wanyakwile mikono jao nekwajinichila. Nipo 51
yawoneche mkwajinichila 'mo, walekene nawo, nekuji-
galilwa kwinjila mwinani. Nipo wamtindiwalile juelejo, 52
nipo wausile kuja ku Yerusalemi ni lukondwa lualuku- 53
lungwa: nipo waliji mowa gosepe m'nyumba ja mbepesi
alimkumlapila Mulungu.

UTENGA WAMBONE WA YOHANA.

---

1 PAKUTANDA lyapali Lilowe, Lilowe 'lyo lyaliji
kwa Mulungu, Lilowe 'lyo ndi Mulungu. Ju- 2
jojo waliji kwa Mulungu pakutanda. Yosepe yapanga- 3
nyiche ni juelejo; pangapagwa juelejo nginichipanganyi-
ka chaigala chi chapanganyiche. Mwa juelejo no mwa 4
umi; umo 'o no lilanguka lya wandu. Lilanguka 'lyo 5
nekulanguka pa chipi; chipi 'cho nginichipunda nalyo.
Wapili mundu, juamtumwe ni Mulungu, lina lyakwe 6
Yohana. Jujojo waiche ku mboni, kuti awalanje ya 7
lilanguka, kuti wosepe akulupilile ligongo juelejo.
Nganawa lilanguka 'lyo, nambo waiche kuti awalanje 8
ya lilanguka 'lyo. Pelepo no pa lilanguka lyambone, 9
lyakwamulichila wandu wosepe wakwinjila kusa 'kuno.
Waliji kusa 'kuno, kusa 'kuno kwapanganyiche najo, 10

11 kusa 'kuno nipo nginikum'manya. Waiche ku yakwe,
12 wakwe nipo nganampochela. Kwa wana wose wa wa-
mpochele wapele kuti apakombole kutama achiwana
wao Mulungu, kwa welewo wakulupilile lina lyakwe:
13 wapagwile ngati kwa miasi, namuno kwa lisosa lya
chiilu, namuno kwa lisosa lya wandu, nambo kwa Mu-
14 lungu. Lilowe 'lyo nekuwa chiilu, nekutama nowe
(nipo twaweni lumbili luakwe, lumbili mpela lua juapa-
gwile jumwepe jua kwa Atati) juagumbele chisowelo ni
15 umbone. Yohana nekuwalanga ya juelejo, nekugumila
kuti, Ajuju no juejula jua nagambaga 'jula, Juakwisa
munyuma mwangune atekuwa paujo pangune: ligongo
16 waliji juakutanda ni none. Ligongo pa ugumbale wa-
kwe uwe wosepe tupochele, ni chisowelo kutindana ni
17 chisowelo. Ligongo lilamusi lyapelekwe ni Musa; chi-
18 sowelo ni umbone waiche ni Yesu Kristo. Ngana-
kugwa wambweni Mulungu kose; Mwanagwao juapa-
gwile jumwepe, jua mu mtima mwa Atati, juelejo
wambunukwile.
19 Aji no mboni ja Yohana po wamtumichisye wa ku
Yerusalemi wambepesi ni waLawi ku kumbusya, Ana
20 'mwe nduni? Nipo wajitichisye nipo nganakana; nipo
21 wajitichisye, Uneji nginimba Kristo. Nipo wambusisye,
Ambi soni? Ana umweji no Eliya? Nipo watite,
Nginimba 'ne. Ana umweji no mprofeti 'jula? Nipo
22 wajanjile, Ngwamba. Menema wamtite, Ana umweji
nduni? kuti tukajanjile awala watutumile 'wala. Mkuti
23 'mwe uli ya mwasyene? Nekuti, Une no lilowe lya
juakugumila mwipululu, Golosyani litala lya Mulungu,
24 mpela watite Isaya mprofeti 'jula. Nipo waliji watu-
25 milwe ni waFarisayo. Nipo wambusisye nekumti,
Ligongo chichi menema mkubatisa, juangawa Kristo,
26 namuno Eliya, namuno mprofeti 'jula? Yohana waja-
27 njile, nekuti, Une ngubatisa m'mesi: pachilikati penu
akwima jua mkakum'manya 'mwe, juakwisa munyuma
mwangune, chilumbo cha chikwakwata chakwe ngengu-
28 wajilwa kugopola. Ai yatendelwe m'Betania pesi
Yordano, po wabatisaga Yohana'pala.
29 Kundawi kwakwe waweni Yesu alimkumyichila, ne-
kuti, Nale, Ngosa ja Mulungu, jakutyosya yakulemwa
30 ya wa kusa 'kuno! Ajuju no juejula jua nagambaga
'jula, Munyuma mwangune akwisa juine juatekuwa

paujo pangune, ligongo waliji juakutanda none. None 31
ngininim'manya; nambo kuti akawonecheje kwa Israeli,
lye ligongo 'li une 'iiche njibatisaga ni mesi. Yohana 32
nekuwalanga, kuti, Nimbweni Msimu ulimkutuluka
mwinani mpela njuwa, nipo watusile pa juelejo. None 33
ngininim'manya: nambo juandumile ku kubatisa ni
mesi, jujojo watite kwangune, Juelejo jua somchimbona
Msimu ulimkumtuluchila ulimkumtamila, jujojo no
juakubatisa ni Msimu Waswela. Nimbweni, nimbala- 34
njile kuti juelejo no Mwanagwao Mulungu.

Soni kundawi Yohana walijimkwima, ni wawili wa 35
wakulijiganya wakwe; nipo walolite Yesu alimkupita, 36
nekuti, Nale, Ngosa ja Mulungu. Wakulijiganya wa- 37
wili 'wo nipo wampilikene alimkuwecheta, nipo wamka-
gwile Yesu. Yesu negalauka, nekwalolechesya alimku- 38
kagula, nekwati, Mkusosa chichi? Nipo wamtite, Rabbi
(pagalausya ne Mjiganyo), kwapi mkutama? Nekwati, 39
Mjise, mkalole. Nipo waiche nekulola po watemi 'po;
nipo watemi najo lyuwa lilyolyo; paliji mti pa ndawi ja
likumi. Juine jua wawili 'wo wampilikene Yohana, 40
nekumkagula no Andrea, mpwakwe Siman Petro. Nipo 41
wasimene kaje mkulugwe Siman, nekumti, Tumsimene
Masiya (pagalausya ne Kristo). Nipo wamjigalile kwa 42
Yesu. Yesu nekumlolechesya, nekuti, Umweji no
Siman mwanagwao Yohana: somchitelwa Kefa (paga-
lausya ni Petro).

Kundawi kwakwe wasosile kwaula ku Galilaya, 43
nipo wamsimene Filipo: nekumti Yesu, Mungagule.
Filipo nipo waliji jua ku Betsaida, ku musi wa Andrea 44
ni Petro. Filipo nipo wamsimene Natanael, nekumti, 45
Tumsimene juejula jua walembile Musa m'malamulo,
ni waprofeti, Yesu jua ku Nazareti, mwanagwao Yusuf.
Natanael nekumti, Ana kandu kambone kakupako- 46
mbola kukopoka ku Nazareti? Filipo nekumti, Mjise,
nimbone. Yesu nipo wambweni Natanael alimkumyi- 47
chila nekuti ya juelejo, Nimlole mIsraeli juene, mwa-
juju mwangali ulamba! Natanael nekumti, Mwama- 48
nyilile une kwa? Yesu nekwanga nekumti, Akana-
mbilanje Filipo, muli pasi pa mkuju 'pala, nambweni.
Natanael nekumjanjila, Rabbi, 'mweji muli Mwana- 49
gwao Mulungu; 'mweji muli mchimwene jua Israeli.
Yesu nipo wajanjile nekumti, Ligongo nimtite, Na- 50

mbweni pasi pa mkuju, ana mkupikanichisya? So-
51 mchiwona yekulungwa na'ii. Nipo wamtite, Chisi-
musimu'cho, ngumti umwe, Somchiwona kwinani kwa-
kuugule ni wamitenga wa Mulungu achikwelaga achi-
tulukaga pa Mwanagwao mundu.
2 LYUWA lya katatu wapali ulombela m'Kana
mwa ku Galilaya; achikulugwe Yesu waliji
2 kweleko; Yesu nombe najo wawilanjiche, ni wakuliji-
3 ganya wakwe ku ulombela 'o. Pakupenembela mvinyo,
4 achikulugwe Yesu nekumti, Nganakola mvinyo. Yesu
nipo wamtite, Juamkongwe, ngwete chichi nomwe?
5 katema kangu nkinikaiche. Achikulugwe nekwati wa-
6 kutumika, Yana yose yakumti 'mwe mkaitende. Nipo
galiji kweleko maluulo msano na lumo ga maganga
gamatamiche kweleko, mpela mtengo wakulenjesya wa
7 waYahudi, gosepe gana ipimo iwili kanga itatu. Yesu
nekwati, Mkagumbasye maluulo 'go ni mesi. Nipo wa-
8 gumbalichisye mpaka ku ngomo. Nipo watite, Mka-
pungule sambano, mkajigale kwa juakulolela chindi-
9 mba. Nipo wagajigele. Juakulolela chindimba, paku-
pasya mesi 'go gamasyuche mvinyo, nganamanya ku
gaumile (nambo wakutumika wapungwile mesi wama-
nyilile) juakulolela nipo wambilasile mlombela, neku-
10 mti, Wandu wosepe pakutanda akusawika mvinyo wa-
mbone; po wang'welesye, soni wangalumbana: 'mwe
11 mtekusalasya mvinyo wambone mpaka sambano. Achi
chakutanda cha imanyililo yakwe Yesu wachitesile
m'Kana mwa ku Galilaya, nekulosya lumbili luakwe;
wakulijiganya wakwe nipo wamkulupilile.
12 Panyuma pakwe pelepo watulwiche kuja ku Ka-
pernaum, juelejo ni mchikulugwe, ni achalongo wakwe,
ni wakulijiganya wakwe: nipo watemi pelepo mowa
gakuwalanjika.
13 Pasaka jua waYahudi wawandiche, Yesu nipo wakwe-
14 sile kuja ku Yerusalemi. Nipo wasimene m'nyumba ja
mbepesi wakusuma ng'ombe ni ngosa ni njuwa, ni waku-
15 tindanya ndalama achitamaga: nipo wapangenye chi-
goti cha ngonji, nekwatyosya wosepe m'nyumba ja
mbepesi 'mo, ngosa ni ng'ombe; nipo wajasile ndalama
16 sya wakutindanya, nekupikula pakutama pao; kwa
welewo wasumile njuwa nipo watite, Atyosye aii; mka-
tenda nyumba ja Wese wangu nyumba ja malonda.

Wakulijiganya wakwe nipo wakumbuchile kuti cha- 17
lembelwe, Machisu ga nyumba jenu tigandye. Wa- 18
Yahudi menema wajanjile nekumti, Chimanyililo
chi mkutulosya, pakuti mkutenda umwe aii? Yesu 19
nipo wajanjile nekwati, Apasule aji nyumba 'ji, mowa
gatatu nipo tingajikwesye. Wa Yahudi menema watite, 20
Yaka makumi mcheche kwisa msano kwisa chimo, ja-
lijimkutawilwa aji nyumba 'ji, ana somjikwesye umwe
mowa gatatu? Nambo wagambaga ya nyumba ja 21
chiilu chakwe. Menema po wajimwiswe kwa wauwe, 22
wakulijiganya wakwe wakumbuchile kuti wawechete
ai; nipo wapikanichisye lilembo ni malowe gagambaga
Yesu.

Po waliji m'Yerusalemi pa pasaka, pa chindimba, 23
wajinji wakulupilile lina lyakwe, achilolaga imanyililo i
watesile. Nambo Yesu nganakulupilila kuti alipele- 24
chele kwa welewo, pakuti wamanyilile wosepe, ligongo
nganasowa juine jua tawalanje ya wandu; pakuti
msyene wamanyilile ya mwa wandu.

3 NIPO wapali mundu jua waFarisayo, lina lyakwe
Nikodemo, juamkulungwa jua waYahudi;
jujojo nipo waiche kwa Yesu chilo, nekumti, Rabbi, 2
tukumanyilila kuti umwe muli mjiganyo juaumile kwa
Mulungu; pakuti ngapali mundu juakupakombola
kutenda imanyililo i mkutenda umwe 'yo, akawe Mulu-
ngu ali pampepe najo. Yesu wajanjile nekumti, Chi- 3
simusimu'cho ngumti 'mwe, Akawe mundu akapagwe
kawili, ngakupalola uchimwene wa Mulungu. Niko- 4
demo nekumti, Ana mundu tapakombole kupagwa uli,
ali juamchekulupe? ana akupakombola kwinjila kawili
m'chitumbo cha mchikulugwe nekupagwa? Yesu waja- 5
njile, Chisimusimu'cho ngumti 'mwe, Akawe mundu
akapagwe ni mesi ni Msimu, ngakupajinjila m'uchi-
mwene wa Mulungu. Chakupagwa pa chiilu no chiilu; 6
chakupagwa pa Msimu no msimu. Mkasimongwa 7
pakuti namtite, Mkapagwe kawili. Mbungo jikupujila 8
ku jikusosa, lilowe lyakwe mkupikana, nambo ngo-
mkumanyilila ku jikuuma, ni ku jikwaula: wakupagwa
pa Msimu no wati 'yoyo. Nikodemo nekwanga nekumti, 9
Indu aii ana uli? Yesu nipo wajanjile nekumti, Ana 10
'mwe no mjiganyo jua Israeli, ngomkumanya 'ii?
Chisimusimu'cho, ngumti 'mwe, Tukuwecheta i tukwi- 11

manyilila, nekuwalanga i twiweni, kuwalanga kwetu
12 'mwe ngomkupochela. Nawaga nimtagulile ya kusa
'mwe wangapikanichisya, ana tumpilikanichisye uli na-
13 waga ngamtagulile ya kwinani? Ngapali wakwesile
kwinani, nambo juatulwiche mwinani, Mwanagwao
14 mundu, juali mwinani. Mpelaga Musa wanyakwile
lijoka mwipululu 'mula, kwati 'yoyo akawajilwe kunya-
15 kuka Mwanagwao mundu; kuti wosepe wakumkulu-
pilila juelejo akakoleje umi wangamala.
16 Pakuti Mulungu wanonyele wa kusa 'kuno kwati 'ii,
kuti wapele Mwanagwao juapagwile jumwepe, kuti
wosepe wakumkulupilila akasajonasika nambo akoleje
17 umi wangamala. Pakuti Mulungu nganatuma Mwana-
gwao 'jo kusa 'kuno kuti alamule wa kusa 'kuno, nambo
18 wa kusa 'kuno akakulupuche najo. Juakumkulupilila
akakulamulilwa; juangakulupila atekulamulilwa kala,
ligongo nganakulupilila lina lya Mwanagwao Mulungu
19 jumpepe. Auu no ulamule, wati lilanguka liiche kusa
'kuno, wandu nipo wanonyele chipi kupunda ni lila-
20 nguka; pakuti gasakele masengo gao. Pakuti wosepe
wakutenda yakusakala akutindana ni lilanguka, nipo
akakwisa ku lilanguka, gatakugomelwa masengo gakwe.
21 Nambo juakutenda yambone akwisa ku lilanguka, kuti
gawoneche masengo gakwe, ligongo gapanganyiche
m'Mulungu.
22 Panyuma pakwe 'po, nekwika Yesu ni wakulijiganya
wakwe ku chilambo cha uYahudi; pelepo nipo walo-
23 njele pampepe nawo nekubatisaga. Nombe najo Yohana
walijimkubatisa m'Enon kuwandikana ni ku Salim,
ligongo kweleko kwaliji kwana mesi gamajinji; nipo
24 waiche nekubatiswa. Pakuti Yohana waliji akana-
25 ugalilwe m'nyumba jakutawila. Kwawoneche menema
kuusyausya pa wakulijiganya wakwe Yohana ni
26 mYahudi ya kulenjesya. Nipo waiche kwa Yohana,
nekumti, Rabbi, Ajula jua waliji nomwe pesi Yordano,
jua mwambalanjilaga 'jula, nale, ajula akubatisa, wosepe
27 akumyichila. Yohana nekwanga nekuti, Mundu nga-
kupakombola kupochela kandu, akawe chipegwile kwa
28 juelejo kuuma mwinani, Umwemwe mkumbalanjila 'ne,
kuti natite, Nginimba Kristo, nambo, kuti, Ndumilwe
29 paujo pakwe. Juakwete mwali no mkamwini: nambo
ambosanga wao mkamwini 'jo, juakwima juakumpilika-

nila, akusechelela mnope ligongo lilowe lya mkamwini:
kukondwa kwangu'ku menema kumalichiche. Juelejo 30
akawajilwe kukula, nambo une ngawajilwe kunandupa.
Juaumile kwinani apundile ni wosepe: jua kusa no 31
jua kusa, akuwelecheta ya kusa: juaumile kwinani
apundile ni wosepe. I yaweni yapikene yelei aku- 32
walanga; ngapali wakupochela mboni jao. Juapo- 33
chele mboni jao wasyalichisye kuti Mulungu ali waku-
wona. Pakuti jua wamtumile Mulungu akuwelecheta 34
malowe ga Mulungu: pakuti ngakupeleka Msimu paku-
pima. Atati akumnonyela Mwanagwao, nipo apeleche 35
indu yose m'yala mwao. Juakumkulupilila Mwanagwao 36
akwete umi wangamala; nambo juangapikanichisya
Mwanagwao ngawona umi, nambo lutumbilo lua Mulu-
ngu lukumtamila juelejo.

4 PO wamanyilile menema Ambuje kuti wapilikene
waFarisayokuti Yesuwalijimkutendawalijimku-
batisa wakulijiganya wajinji kupunda ni Yohana (nachi- 2
wamuno Yesu mysene nganabatisa, nambo wakulijiganya
wakwe), nipo watyosile ku uYahudi, nekwaula soni ku 3
Galilaya. Nipo kwambajile kupita pa Samaria. Nipo 4, 5
waiche ku Musi wa Samaria, lina lyakwe Sukar, kuwa-
ndikana ni mgundu u wapeleche Yakob kwa mwana-
gwao Yusuf: chisima cha Yakob chaliji kweleko. Yesu 6
menema, mkusakalika ni ulendo wakwe, watemi iyoyo pa
chisima 'cho. Ndawi 'jo jaliji ja msano na jimo. Nipo 7
waiche juamkongwe jua ku Samaria ku kuteka mesi:
Yesu nekumti, Mbani 'ng'we. Pakuti wakulijiganya 8
wakwe wajawile ku musi ku kusuma yakulya. Juamko- 9
ngwe mSamaria 'jo meneme wamtite, Ana uli 'mwe
juakuwa mYahudi mkunyujila mung'we uneji juakuwa
juamkongwe mSamaria? (Pakuti waYahudi waliji
wangawonegana ni waSamaria). Yesu nipo wajanjile 10
nekumti, Mungamanyilile mtuka wa Mulungu, ni juaku-
mti, Mbani 'ng'we; mungamjusile jueleju, nipo angampe-
le mesi gamajumi. Juamkongwe 'jo nekumti, Ambuje,
ngunumkola chakutechela, chisima chikwendesya: ana 11
mkwete kwapi mesi gamajumi 'go? Ana umweji no 12
juamkulungwa ni wese wetu Yakob, juatupele chisima
'chi, nekung'waga papapa msyene ni achiwanagwe, ni
ng'ombe syakwe? Yesu nekwanga nekumti, Juana juose 13
juakung'wa mesi agaga tijimkole njota soni; nambo 14

juali juose juakung'wa mesi ga tinimpe ngijimkola
njota soni; nambo mesi ga tinimpe 'go tigawe m'juelejo
chisima cha mesi gakututumila ku umi wangamala.
15 Juamkongwe 'jo nekumti, Ambuje, mbani mesi agaga,
kuti jikangola njota soni, ngaika pepano papataliche
16 ku kuteka mesi. Yesu nekumti, Mjende mkambilanje
17 msonogwenu, mkajise akuno. Juamkongwe 'jo nipo
wajanjile nekumti, Nginingola msonogwangu. Yesu
nekumti, Mtite 'chenene, Nginingola msonogwangu;
18 pakuti mwakwete achasono wenu msano; juelejo jua
mkwete sambano nganawa msonogwenu: ai mwatite
19 'chenene. Juamkongwe 'jo nekumti, Ambuje, ngu-
20 manyilila kuti muli mprofeti. Achawese wetu wamlo-
mbile *Mulungu* petumbi alili; ni mkuti 'mwe, pa Yeru-
21 salemi no pakwawajila kulomba. Yesu nekumti, Jua-
mkongwe mumbikanichisye, ndawi jikwisa ji ngusumlo-
mba Atati namuno petumbi alili, namuno pa Yerusalemi.
22 Umwe mkuchilomba chi mkakumanyilila; uwe tukuchi-
lomba chi tukumanyilila: ligongo lukulupuko luumile
23 pa waYahudi. Nambo ndawi jikwisa, nipo jili sambano,
jati wakulomba wambone sachimlomba Atati mu msimu
ni umbone: pakuti wati 'yoyo Atati akusosa awe waku-
24 lomba wakwe. Mulungu no Msimu: wakumlomba
25 awajilwe kumlomba mu msimu ni umbone. Juamko-
ngwe 'jo nekumti, Ngumanyilila kuti akwisa Masiya
(juamtelwe Kristo): po taiche 'po, tatugopolele yosepe.
26 Yesu nekumti, Uneji, juakuwecheta kwenumwe, no
juelejo.
27 Pelepo nipo waiche wakulijiganya wakwe; nipo
wasimongwile kuti wawelechetaga pampepe ni jua-
mkongwe: nambo nganakugwa juatite, Mkusosa uli?
28 namuno, Ligongo chichi mkuwelecheta najo? Jua-
mkongwe nipo walesile luulo luakwe, nekwaula ku
29 musi, nekuti kwa achalume, Kwende, mkamlole mundu,
juandagulile yosepe i natesile: ana ajo no Kristo?
30, 31 Nipo wakopweche ku musi nekumyichila. We ute-
nde 'o nipo wampopesile wakulijiganya, kuti, Rabbi,
32 mulyeje. Nambo watite, Ngwete chakulya chi ngulya
33 chi mkakuchimanya. Wakulijiganya menema watite
34 juine kwa juine, Ana wandu amjigalile chakulya? Yesu
nekwati, Chakulya changu no kutenda lisosa lya jua-
35 ndumile, nekumala masengo gakwe. Angati mkuti,

Jisigele miyesi mcheche, nekwika masika? nale, ngumti
umwe, Mkanyakuleje meso genu, mkalole migunda, au
utende 'u jili jajiswela ku masika. Juagungula akupo- 36
chela malipilo, nekuunganya isogosi ku umi wangamala;
kuti asechelele pampepe wakupanda ni wagungula.
Mwelemo ngani jili jambone jati, Juine akupanda 37
juine akugungula. Uneji namtumile ku kugungula chi 38
ngunumpanganya masengo gakwe: wane apangenye
masengo, nipo mjinjile 'mwe m'masengo gao.

Wa ku musi kukoko waSamaria wajinji wamkulu- 39
pilile ligongo lilowe lya juamkongwe, juawalasile, Anda-
gulile yosepe i natesile. Menema po wamyichile wa- 40
Samaria, nipo wamchondelele kuti atame nawo: nipo
watemi pelepo mowa gawili. Wajinji wane nipo wa- 41
mkulupilile ligongo lilowe lyakwe; nipo watite kwa 42
juamkongwe 'jo, Sambano tukumkulupilila ngati ligongo
kuwecheta kwenu: pakuti tupilikene twasyenepe, tuku-
manyilila kuti aju juene no Mkulupusya jua kusa
'kuno.

Napitape mowa gawili 'go, nipo wakopweche pelepo 43
nekwaula ku Galilaya. Pakuti Yesu msyene wawalasile, 44
kuti mprofeti nganakola chichimbichisyo kumangwao.
Menema po wajinjile m'Galilaya, waGalilaya nipo wa- 45
mpochele, pakuti waweni yosepe i watesile m'Yerusa-
lemi ku chindimba: pakuti welewo nombe nawo wajile
ku chindimba 'cho.

Waiche menema soni ku Kana wa ku Galilaya, ku 46
wagasyusisye mesi mvinyo. Nipo wapali kapitao jua
mchimwene juine, mwanagwao walwasile ku Kapernaum.
Mkupikana kuti Yesu aumile ku uYahudi pakwisa ku 47
Galilaya, nipo wamyichile, nekumchondelela kuti atu-
luche, amposye mwanagwao; pakuti wasosaga kuuwa.
Yesu menema wamtite, Akawe mkalole imanyililo ni 48
yakulapisya, ngumkulupilila kose. Kapitao 'jo nekumti, 49
Ambuje mtulucheje, akanauwe mwanangu. Yesu ne- 50
kumti, Mkajende; mwanagwenu akwete umi. Mundu
'jo nipo wapikene lilowe li wambelechetele Yesu, ne
mwanja. Au utende 'o mkutuluka, achikapolo wakwe 51
nekumsimana, kuti, mwanagwao akwete umi. Nipo 52
wausisye katema ka watandite kulama. Menema wa-
mtite, Liso, katema ka msano ni kawili chiwisuku
nekumleka. Nipo wamanyilile wesegwe kuti kali ka- 53

tema 'kalakala ka wamtite Yesu, Mwanagwenu akwete
umi: msyene nipo wakulupilile ni wa ku nyumba wakwe
54 wosepe. Achichi soni no chimanyililo cha kawili chi
watesile Yesu, po wakopweche ku uYahudi pakwika
ku Galilaya.

5 PANYUMA pakwe pelepo chapali chindimba cha
waYahudi; Yesu nipo wakwesile kuja ku
Yerusalemi.
2 Nipo lyapali m'Yerusalemi pa chikomo cha ngosa
litanda li lyatelwe m'chiHebrai Bethesda, lyana mapenu
3 msano. Mwelemo mwagonile liunjili lya wakulwala,
5 wakutatala, wakupunduka, wajumu. Nipo wapali mundu
juine pelepo juakwete chilwele chakwe yaka makumi
6 gatatu kwisa msano kwisa itatu. Yesu po wambweni
achigonaga, po wamanyilile kuti waliji we utende 'o
mowa gamajinji, nipo wamchite, Ana mkusosa kukola
7 umi? Juakulwala 'jo nekumjanjila, Ambuje ngininngola
mundu jua tambiche 'ne mwitanda 'mo pakutenganyika
mesi: nambo pakwisa 'ne, juine akutuluka paujo pa-
8 ngune. Yesu nipo wamtite, Jimukani, nyamuluni ugono
9 wenu, jendani. Mundu 'jo nipo wakwete umi papopo,
nekunyamula ugono wakwe nekwaula.
10 Lyuwa alyo nipo lyaliji Sabato. WaYahudi menema
watite kwa juamposye 'jo, Lero no Sabato, ngeikomboleka
11 kuti mkanyamule ugono wenu. Nambo wajanjile, Jua-
mbosisye, jujojo watite kwangune, Mnyamule ugono
12 wenu, mkajende. Wambusisye, Nduni mundu 'jo jua-
13 tite kwenumwe, Mnyamule, mkajende? Nambo jua-
mposye 'jo nganam'manya juelejo: pakuti Yesu wase-
14 pwiche, pakuwa pelepo paliji pana liunjili. Panyuma
pakwe Yesu nipo wamsimene juelejo m'nyumba ja
mbepesi, nekumti, Nale mkwete umi: mkalemwa soni,
15 ikawaga yenu yakusakala kupunda na 'ii. Mundu 'jo,
nipo wapite, nekwatagulila waYahudi kuti, juampo-
16 sisye 'jula no Yesu. Ligongo alili waYahudi nekumsa-
kalisya Yesu, ligongo watesile aii lyuwa lya Sabato.
17 Nambo Yesu wajanjile, Wese wangu akupanganya
masengo mpaka sambano, none juakwe ngupanganya
18 masengo. Ligongo alili menema waYahudi wapundile
kusosesya kumbulaga, ngati ligongo wangakumbuchila
Sabato, nambo ligongo nombe nalyo wamtele Mulungu
Wesegwe wene, achilitendaga yalumo ni Mulungu.

Yesu menema wajanjile nekumti, 19
Chisimusimu'cho, ngumti umwe, Mwanagwao ngaku-
pakombola msyenepe kutenda kandu, nambo yakuwona
wesegwe alimkwitenda ; pakuti yana yose i akutenda, aii
Mwanagwao nombe najo akwitenda kwati 'yoyo. Pakuti 20
Atati akumnonyela Mwanagwao, nekumlosya i yakusate-
nda msyene : ni masengo gamakulungwa na 'gaga sachi-
mlosya, kuti mkalape. Pakuti mpela Atati akwimusya 21
wauwe nekwakosya umi, iyoyo nombe najo Mwanagwao
akwakosya umi wana wose wa akwasosa. Pakuti Atati 22
wangalamulila wandu, nambo apeleche ulamusi wose kwa
Mwanagwao ; kuti wosepe akamchimbichisye Mwana- 23
gwao mpelaga akumchimbichisya Atati. Juangamchi-
mbichisya Mwanagwao akakumchimbichisya Atati wa-
mtumile. Chisimusimu'cho, ngumti umwe, Juakupilikana 24
malowe gangu, juakumkulupilila juandumile 'jo, akwete
umi wangamala, akakwisa ku kulamula, nambo ako-
pweche m'kuuwa ajinjile m'umi. Chisimusimu'cho 25
ngumti umwe, Katema kakwisa, kali sambano, ka sachi-
pilikana wauwe lilowe lya Mwanagwao Mulungu, waku-
pikana nipo sachikola umi. Pakuti mpela Atati msyene 26
akwete umi, iyoyo kwa Mwanagwao nombe najo ape-
leche kuti akakoleje umi msyene : nipo wampele ula- 27
musi kuti alamule, ligongo pakuwa Mwanagwao mundu.
Mkasimongwaga pelepo : pakuti katema kakwisa ka 28
sachipilikana lilowe lyakwe wosepe wa m'malembe,
nipo sachikopoka ; welewo watesile yambone ku kwi- 29
muka kwa umi ; ni welewo watesile yangalumbana ku
kwimuka kwa kulamula.

Une namsyene ngengupakombola kutenda kandu : 30
mpelaga ngupikana, iyoyo ngulamula : kulamula kwangu
no kwakugoloka ; ligongo ngengusosa lisosa lyangune,
nambo lisosa lya juandumile. Nawaga ngawalanje ya 31
uneji namsyene, mboni jangu nginijiwa jambone. No 32
juine juakuwalanga ya une ; nipo ngumanya kuti mboni
jakwe jakuwalanga ya une no jambone. Mwatumile 33
kwa Yohana, nipo awalasile umbone. Nambo mboni ji 34
ngupochela nginijiwa jakuuma kwa wandu ; natimuno
iyoyo, nguti 'ne aii, kuti umwe mkakulupuche. Juelejo 35
no nyali ji jakolesile jalangwiche : nipo mwasosaga
kusechelela pa ndawi m'lilanguka lyakwe. Nambo mboni 36
ji ngwete une jipundile ni ja Yohana ; pakuti masengo

gambele Atati kuti ngagamale, masengo gene ga ngu-
tenda, gakuwalanga ya uneji, kuti Atati andumile uneji.
37 Atati juandumile, juelejo awalasile ya uneji. Ngunu-
mpikana kose lilowe lyakwe,ngunumbona chisau chakwe.
38 Ngunumkola lilowe lyakwe lichitamaga mwenumwe;
ligongo jua wamtumile juelejo ngunumpikanichisya.
39 Mkusosa pa malembo, ligongo mkuti mwelemo mkwete
40 umi wangamala; gelego no gakuwalanga ya uneji;
nomwe ngomkusosa kwisa kwangune kuti mkapochele
41, 42 umi. Une ngengupochela lumbili pa wandu. Nambo
ngum'manya umwe, kuti ngunumkola chinonyelano cha
43 Mulungu mwasyene. Une 'iiche m'lina lya Wese wa-
ngu, nomwe ngomkumbochela 'ne: nakwika juine m'lina
44 lyakwe juelejo somchimpochela. Ana mkupakombola uli
kupikanichisya, umwe wakupochela lumbili juine kwa
juine, ni lumbili luakuuma kwa Mulungu wampepe
45 ngomkulusosa? Mkaganisya kuti sinjimbelechetela kwa
Atati: apali juine jua sachimbelechetela, Musa, jua
46 mwamlingalile. Pakuti mungampikanichisye Musa,
mungambikanichisye uneji; pakuti alembile ya uneji.
47 Mkapikanichisya malembo gakwe, ana uli tumpikani-
chisye malowe gangu.

6 PANYUMA pakwe pelepo Yesu wapite lisi line
2 lya nyasa ja Galilaya, ja Tiberia. Nipo lya-
mkagwile liunjili lyekulungwa, ligongo waweni imanyi-
3 lilo i watesile pa wakulwala. Yesu nipo wakwesile mwi-
tumbi 'mo, pelepo nipo watemi ni wakulijiganya wakwe.
4 Pasaka, chindimba cha waYahudi, nipo wawandiche.
5 Yesu menema mkunyakula meso gakwe mkuwona kuti
liunjili lyekulungwa lilimkumyichila, nipo wamtite Fi-
6 lipo, Tukasume kwapi mikato kuti alye welewo? Ai
watite pakumlingaga, pakuti msyene wamanyililaga i
7 takatende. Filipo nipo wamjanjile, Mikato jijasu-
milwe ni marupiya getika mianda jiwili jangajenela we-
8 lewa kuti wosepe atole panondipanondi. Juine jua
wakulijiganya wakwe, Andrea, mpwakwe Siman Petro,
9 nipo wamtite, Pepano pana mchanda juakwete mikato
msano ja msonde ni somba siwili: nambo asyo tisitende
10 chichi ni wati 'ii? Yesu nekuti, Mkatamiche wandu.
Nipo gapali pelepo manyasi gamajinji. Nipo watemi
11 wandu, winji wao kanga mianda makumi msano. Yesu
menema nekutola mikato 'jo; mkupopela, nipo wape-

leche kwa welewo watemi 'wo, nombe nasyo somba mpela
mu wasisoselaga. Po wajikwite, nipo watite kwa waku- 12
lijiganya wakwe, Mkalokote mesa ga gasigele, kaka-
jasika kandu. Wagalokwete menema, nekugumbasya 13
ngalala likumi kwisa siwili ni mesa ga mikato msano
ja msonde, ga gasigele kwa welewo walile 'wo. Wandu 14
po waweni chimanyililo chi watesile, nekuti, Eti aju no
mprofeti 'jula juakwisa kusa 'kuno.
Yesu menema po wamanyilile kuti watiji tajise 15
tamkamule ni machili, kuti amtendeje mchimwene,
nekuuja soni kwitumbi 'ko msyene jika.
Pakwika ligulo wakulijiganya wakwe nekutuluchila 16
kujaku nyasa; nipo wajinjile m'wato nekuwamkomboka- 17
ga nyasa kuja ku Kapernaum. We utende 'o chapali
chipi, Yesu nipo waliji akanawaichile. Nyasa 'jo nipo 18
jajimukagaligongo lya mbungo jajikulungwa ji japugaga.
Po wapalasile menema mastadia kanga makumi gawili 19
ni msano, kanga makumi gatatu, wambweni Yesu ali-
mkwenda pachanya pa nyasa alimkuwandika ku wato 'o:
nipo wajogwepe. Nambo watite, Ndili une; mkajogopa. 20
Wasosaga menema kumpochela m'wato 'mo: papopo 21
wato 'o waliji kumkuli ku wajaga.
Kundawi kwakwe liunjili li lyajimi pesi pa nyasa 22
lyalolite kuti nganakakugwa kawato kane, nambo ka-
mpepe, soni kuti Yesu nganajinjila m'wato 'mo ni waku-
lijiganya wakwe, nambo wakulijiganya wakwe wajawile
jikape (nambo twaumile tuwato twine ku Tiberia ku- 23
wandikana ni peuto 'pala po walile mikato 'pala po wapo-
pesile Yesu): pe lyaweni liunjili menema kuti Yesu 24
nganapagwa pelepo, namuno wakulijiganya wakwe, achi-
msyene nipo wajinjile m'tuwato 'to, nekwika ku Ka-
pernaum, achimsosaga Yesu. Po wamsimene pesi pa 25
nyasa, nekumti, Rabbi, mwaiche akuno chakachi? Yesu 26
nipo wajanjile nekuti, Chisimusimu'cho ngumti umwe,
Mkusosa 'ne, ngati ligongo mwaiweni imanyililo, nambo
ligongo mwalile mikato nekwikuta. Mkakamulisya 27
masengo ligongo yakulya yakoonasika, nambo ligongo
yakulya yakusigalila ku umi wangamala, i sachimpa
Mwanagwao mundu: pakuti juelejo Atati, Mulungu,
wamsyalichisye. Menema wamtite, Ambi tukate- 28
nde chichi kuti tukakamulisye masengo ga Mulu-
ngu? Yesu nekwanga nekwati, Aga no masengo ga 29

Mulungu, gati mkamkulupilile juelejo jua wamtumile.
30 Menema wamtite, Chichi mkutenda *mti* chimanyililo,
kuti tukalole, tukamkulupilile 'mwe? masengo chi mku-
31 kamulisya? Achawese wetu walile mana 'jula mwipu-
lulu; mpelaga chilembeche, Awapele mkato wa mwi-
32 nani kuti alye. Yesu menema nekwati, Chisimusimu-
'cho, ngumti umwe, Nganawa Musa juampele 'mwe
mkato 'o wa mwinani; nambo Atati wangu akumpa
33 'mwe mkato wambone wa mwinani. Pakuti mkato wa
Mulungu no wakuuma kwinani, nekwapa wa kusa 'kuno
34 umi. Menema wamtite, Ambuje, mosepe mtupeje uwe
35 ao mkato 'o. Yesu nekwati, Uneji no mkato wa umi;
juakwisa kwangune ngisijimkola sala, juakungulupilila
36 'ne ngisijimkola njota. Nambo namtite, kuti mumbwe-
37 ni, natimuno iyoyo ngomkupikanichisya. Yosepe i wa-
mbele Atati tiiiche kwangune; juakwisa kwangune ngisi-
38 nimtyosya kose. Pakuti ndulwiche mwinani, ngati kute-
39 nda lisosa lyangu, nambo lisosa lya juandumile 'jo. Alili
no lisosa lya juandumile 'jo, lyati ngajasa kandu ka pa
yosepe i wambele, nambo ngakajimusye lyuwa lyaku-
40 malichisya. Pakuti alili no lisosa lya Atati wangu,
lyati wana wose wakumbona Mwanagwao, wakumkulu-
pilila, akakoleje umi wangamala, nipo sinjimjimusya
juelejo lyuwa lyakumalichisya.
41 WaYahudi menema wamdandaulile, ligongo watite,
42 Uneji no mkato u watulwiche mwinani. Nipo watite,
Angati aju no Yesu, mwanagwao Yusuf, wesegwe na
'chikulugwe tukwamanya? ana uli akuti sambano,
43 Ndulwiche mwinani? Yesu nekwanga nekwati, Mka-
44 dandaulaga 'mwe mwasyene. Ngapali juakupakombola
kwika kwangune, akawe Atati juandumile akamwuteje:
45 nipo sinjimjimusya lyuwa lyakumalichisya. Chilembe-
che mwa waprofeti, Wosepe nipo sachijiganyika ni
Mulungu. Wana wose wapilikene kwa Atati, ni waliji-
46 genye, akwisa kwangune. Ngati kuti juine ambweni
Atati, akawe juaumile kwa Mulungu, juelejo ambweni
47 Atati. Chisimusimu'cho, ngumti umwe, Juakupikanichi-
48 sya akwete umi wangamala. Uneji no mkato wa umi.
49 Achawese wenu alile mana 'jula mwipululu, nipo wata-
50 kasiche. Au no mkato wakuuma mwinani, kuti aulye
51 wandu akasatakasika. Uneji no mkato wojumi u watu-
lwiche mwinani; nakulya wandu au mkato 'u, takoleje

umi mowa gosepe: elo, mkato u sinjimpa ligongo umi
wa kusa 'kuno, no mnou wa chiilu changu.

WaYahudi menema nekukangana juine ni juine, 52
kuti, Ana akupakombola uli aju kutupa mnou wa chiilu
chakwe kuti tulye? Yesu menema watite, Chisimusi- 53
mu'cho ngumti umwe, Akawe mkalye mnou wa chiilu
cha Mwanagwao mundu mkang'we miasi jakwe, mwenu-
mwe mwasyene ngunumkola umi. Juakulya mnou wa 54
chiilu changu juakung'wa miasi jangu akwete umi wa-
ngamala; none sinjimjimusya lyuwa lyakumalichisya.
Pakuti mnou wa chiilu changu no yakulya isyene, miasi 55
jangu no yakung'wa isyene. Juakulya mnou wa chiilu 56
changu, juakung'wa miasi jangu akutama mwa uneji,
none mwa juelejo. Mpela Atati, juamjumi 'jo andu- 57
mile 'ne, mpela uneji ngwete umi ligongo lya Atati;
juakulya uneji, nombe najo juelejo sachikola umi ligongo
uneji. Au no mkato u watulwiche mwinini: ngati 58
mpela walile achatati 'wala, nekuuwa: juakulya au
mkato 'u sachikola umi ku ndala syose. Ai watite 59
m'sunagogi pakwiganya m'Kapernaum.

Wajinji menema wa wakulijiganya wakwe pakupili- 60
kana watite, Ngani aji jikunonopa; wani akupakombola
kujipilikana? Nambo Yesu achimanyililaga mu mtima 61
wakwe kuti wakulijiganya wakwe wadandaulile jele-
jo, nekwati, Ana jelejo jitenda kumkuwasya? Nawaga 62
menema mkawone Mwanagwao mundu achikwelaga ku
waliji 'ko, *uli?* No msimu wakukosya umi; mnou wa 63
chiilu wangatenda kandu: malowe ga nguwelecheta
kwenumwe no msimu ni umi. Nambo apali wane wa 64
umwe wangapikana. Pakuti Yesu wamanyilile paku-
tanda wangapikana 'wo, ni jua sachimpeleka 'jo. Nipo
watite, Ligongo alili nimtite, kuti ngapali juakupako- 65
mbola kwika kwangune, kukawaga kupegwile na Atati.

We utende 'o wausile wajinji wa wakulijiganya 66
wakwe, nganajenda pampepe najo soni. Yesu menema 67
watite kwa likumi ni wawili, Ana mkusosa nomwe
wakwe kwaula? Siman Petro nipo wamjanjile, Ambuje, 68
ana tutujaule kwa cheni? umwe mkwete malowe gana
umi wa ndala syose. Nipo tupikanichisye, nipo tuku- 69
manyilila kuti 'mweji muli Juamswela jua Mulungu.
Yesu nipo wajanjile, Ana angati nimsagwile umwe liku- 70
mi ni wawili, jumo juenumwe no lisoka lyakusakala?

71 Nipo wagambaga ya Yuda mwanagwao Siman Iskarioti,
pakuwa juelejo no juasachimpeleka, jumo jua likumi ni
wawili.
7 PANYUMA pakwe pelepo Yesu wapitepite m'Ga-
lilaya; pakuti nganasosa kupitapita m'uYahudi,
2 ligongo waYahudi wasosaga kumbulaga. Nipo chawa-
3 ndichile chindimba cha waYahudi cha masakasa. Acha-
longo wakwe menema wamtite, Mtyoche pepano, mkaja-
ule ku uYahudi, kuti wakulijiganya wenu nombe nawo
4 alole masengo genu ga mkupanganya 'mwe. Pakuti
ngapali juakusosa kutenda kandu pachisyepela, nekuso-
sa msyene awe m'meso kulola. Namkutenda yelei, mli-
5 losye mwasyene pa wandu. Pakuti namuno achalongo
6 wakwe nganamkulupilila. Yesu menema nekwati, Ka-
tema kangu nginikaiche; nambo katema kenu kali ka-
7 kapanganichisye mowa gosepe. Wa kusa 'kuno akaku-
pakombola kutindana nomwe; nambo akutindana none,
ligongo ngwawalanjila kuti masengo gao gasakele.
8 Umwe mkakwele kuja ku chindimba, uneji ngengwaula
sambano ku chindimba achi; ligongo katema kangu ngi-
9 nikaiche. Mkwati yelei, nipo wasigele m'Galilaya.
10 Nambo po wakwesile kuja ku chindimba achalongo
wakwe, nipo wakwesile msyene nombe najo, ngati
11 m'meso kulola, nambo mpela pachisyepela. WaYahudi
menema wamsosile pa chindimba, nekuti, Ana kwapi
12 ali juejula? Nipo kwaliji udandausi wojinji pa wandu
ligongo juelejo: wane watite, Ali juambone; wane
13 watite, Ngwamba, nambo akwalambusya wandu. Na-
mbo ngapali juambelechetele m'meso kulola, ligongo
wajogwepe waYahudi.
14 We utende 'o pakati pa chindimba, Yesu wakwesile
15 kuja ku nyumba ja mbepesi, nekwiganya. WaYahudi
menema walapile kuti, Aju akumanya uli achikalata,
16 pakuwa juangalijiganya? Yesu menema wajanjile ne-
kuti, Chijiganyo changu nginichiwa changune nambo
17 cha juejula juandumile. Nakusosa kutenda mundu
lisosa lyakwe, sachimanya ya chijiganyo 'cho, kanga
chili cha Mulungu, kanga une nguwecheta namsyene.
18 Juakuwelechetela msyenepe, akusosa lumbili luakwe
msyenepe; nambo juakusosa lumbili lua juamtumile,
19 jujojo no juambone, juangali chigongomalo. Angati
Musa ampele umwe malamulo, nambo ngapali juenu-

mwe juakutenda malamulo 'go? Ligongo chichi mku-
sosa kumbulaga 'ne? Liunjili nekwanga, Mkwete ma- 20
soka: wani akusosa kumbulaga? Yesu nipo wajanjile 21
nekuti, Napangenye masengo gampepe, 'mwe wosepe
nekulapa. Ligongo alili Musa wampele chisichito 22
(ngati ligongo pakuwa chaumile kwa Musa nambo kwa
achatati); Sabato mkusasichita mundu. Nakupochela 23
mundu chisichito lyuwa lya Sabato, kuti malamulo ga
Musa gakaliwalichika; ana mtenda kundumbilila, ligo-
ngo natekumpochesya mundu Sabato? Mkalamulaga 24
mpela pa mesope, nambo mkalamule kulamula kwa-
kugokoka.

Wane wa ku Yerusalemi menema watite, Ambi 25
angati aju no jua wakusosa kumbulaga 'jula? Nimlole, 26
akuwelecheta m'meso kulola, nipo ngakumbelechetela
kandu; ana akumanyilila 'chenene achakulungwa, kuti
aju no Kristo? Nambo aju, tukumanya ku waumile: 27
nambo pakwika Kristo, ngapali juakumanya ku wau-
mile. Yesu menema wagumisile m'nyumba ja mbepesi 28
pakwiganya, nekuti, Umwe mkumanya uneji ni ku
nguuma; nipo nginiika namsyene, nambo juandumile
'jula no juambone, jua mkakum'manya 'mwe. Une 29
ngum'manya; ligongo naumilė kwa juelejo, nipo andu-
mile 'ne. Wasosaga menema kumkamula: nipo nga- 30
pali juamtambalichile mkono wakwe, ligongo katema
kakwe nganakaiche. Nambo wa liunjili wajinji wa- 31
mkulupilile nekuti, Kristo, po sachiika 'po, ana sachi-
tenda imanyililo kupunda ni ai yakutenda ajuju? Wa- 32
Farisayo wapilikene liunjili lilimkumsongonela ai; wa-
mbepesi wa'chakulungwa ni waFarisayo nipo watumile
achikapitao kuti amkamule. Yesu menema watite, 33
Panyuma pakwe papanandi ndili pampepe nomwe, nipo
nguja kwa juejula juandumile 'jula. Somchisosa 'ne 34
nipo ngumusimana: ku ndili 'ne 'ko, ngomkupakombola
kwika. WaYahudi menema watite na' chimsyene, Ana 35
kwapi tajaule aju, kuti tukambonaga? ana tajaule kwa
waPwilingane wa waHelene, nekwajiganya waHelene?
Lilowe alili lyakwambaga no lyachi, somchisosa 'ne 36
nipo ngumusimana: ku ndili 'ne, ngomkupakombola
kwika?

Lyuwa lyakumalichisya, lyekulungwa lya chindimba, 37
Yesu nipo wajimi nekugumila kuti, Nakumkola njota

38 mundu, akajise kwangune akang'we. Juakungulupilila
'ne, mpelaga gatite malembo 'go, sulo sya mesi gama-
39 jumi tisipite pakopoka m'matumbo mwakwe. Nambo
achi watite ni Msimu, u sachiupochela wakumkulupilila
'wo: pakuti Msimu ngunuupelekwe, ligongo Yesu wa-
40 liji akanapochele lumbili. Wa liunjili menema, po
wapikene malowe 'go, watite, Eti, aju no mprofeti 'jula.
41 Wane watite, Aju no Kristo. Wane watite, Uli, Kristo
42 akuuma m'Galilaya? Angati malembo gatite kuti, Mu
mbeju mwa Daud, m'Betlehemi m'musi mwaliji Daud?
43, 44 Nipo galiji makani mwiunjili ligongo juelejo. Wane
wa welewo wasosaga kumbulaga, nambo ngapali juamta-
mbalichile mikono jakwe.
45 Achikapitao menema waiche kwa wambepesi wa'cha-
kulungwa ni waFarisayo; nipo watite, Ligongo chichi
46 ngunumjigala juelejo? Achikapitao nekuti, Ngapali
47 mundu juawelechete kwati 'yoyo. WaFarisayo me-
48 nema wajanjile; Ana nomwe mtekusokonochela? Ana
wane wa achakulungwa, kanga wa waFarisayo amkulu-
49 pilile? Nambo liunjili ali lyangamanya malamulo
50 lili lyelwese. Nikodemo nekwati, (juamyichile kala
51 'jula, pakuwa juine jua welewo), Ana malamulo getu
gakumlamulila mundu, akawe gakampilikanile msyene
52 kaje, gakamanyilile chakutenda? Nipo wajanjile neku-
mti, Ana 'mwe jua ku Galilaya? Mkasose mkalole
kuti, Ku Galilaya ngakuuma mprofeti.
53 [Nipo wapite wana wose kumangwao; nambo Yesu
wajawile kwitumbi lya Zeituni.
8 KUNDAWIPE waiche soni ku nyumba ja mbe-
2 pesi, wandu wosepe nipo wamyichile; nipo
3 watemi, nekwiganya. Wakulemba ni waFarisayo neku-
mjigala juamkongwe juakamwilwe m'chikululu; mku-
4 mbika pachilikati nipo wamtite, Mjiganyo, juamkongwe
aju wakamwilwe m'chikululu, pakutenda pasyene.
5 M'malamulo Musa watulamulile kuti takaulaje ni ma-
ganga wati 'yoyo: ana mkuti uli umwe ya jueleju?
6 Ai watite, achimlingaga, kuti akakole chakumbeleche-
tela. Nambo Yesu wajineme, nekulemba ni chala cha-
7 kwe pasi. Nambo po wambusyagape nipo wajinamwiche,
nekwati, Juangalemwa jua mwenumwe atande kumpo-
8 nisya liganga. Soni nipo wajineme nekulemba ni chala
9 chakwe pasi. Welewo po wapikene nipo wakopweche

jumo jumo, pakutanda juamtasi mpaka juamnung'una:
Yesu nekusigala jika, ni juamkongwe 'jo, po waliji 'po,
pachilikati. Yesu nekwinamuka, nekumti, Juamko- 10
ngwe, kwapi ali? ana ngapali wamgomeche? Nipo
watite, Ngapali, Ambuje. Yesu nekuti, None juakwe 11
ngengumgomeka: mjendeje; mkalemwaga soni.]

Soni menema Yesu wawelechetele welewo, kuti, Une 12
no lilanguka lya kusa 'kuno: juakungagula une nga-
jenda pa chipi, nambo takoleje lilanguka lya umi.
WaFarisayo menema wamtite, Umwe mkuwalanga ya 13
mwasyene; mboni jenu nginijiwa jambone. Yesu nipo 14
wajanjile nekwati, Nawaga ngawalanje ya namsyene,
mboni jangu no jambone; ligongo ngumanya ku ngu-
uma ni ku nguja; nambo 'mwe ngomkumanya ku
nguuma, namuno ku nguja. Umwe mkulamula chisau 15
mti chiilu; uneji wangalamulila wandu. Elo, nawaga 16
ngalamule, kulamula kwangu no kwambone; ligongo
nginimba jikape, nambo uneji na Atati juandumile.
Elo, m'malamulo genu chilembeche chati mboni ja 17
wandu wawili no jambone. Uneji no juakuwalanga ya 18
namsyene, ni Atati juandumile akuwalanga ya une.
Menema wamtite, Kwapi ali Atati wenu? Yesu ne- 19
kwanga, Umwe ngomkumanya uneji, namuno Atati
wangu; mungamanyilile uneji, mungamanyilile Atati
wangu nombe najo. Malowe aga nipo wawelechete 20
m'nyumba jakulindilila ndalama, alimkwiganya m'nyu-
mba ja mbepesi: nganakugwa juamkamwile; ligongo
katema kakwe kaliji nkinikaiche.

Menema watite soni, Uneji ngwaula, 'mwe nipo so- 21
mchisosa 'ne, nipo somchiuwa m'yakulemwa yenu: ku
ngwaula 'ko, umwe ngomkupakombola kwika. Wa- 22
Yahudi menema watite, Ana sachiliulaga, ligongo akuti,
Ku ngwaula 'ko, 'mwe ngomkupakombola kwika?
Nipo watite, Umwe mbumile kusi; une 'umile kwinani: 23
'mwe muli wa kusa 'kuno; une nginimba jua kusa
'kuno. Menema namtite, kuti somchiuwa m'yakule- 24
mwa yenu: pakuti akawe mkapikanichisye kuti uneji
ndili *juejula*, somchiuwa m'yakulemwa yenu. Menema 25
wamtite, Ana 'mweji nduni? Yesu nekwati, Chechila
chi mbelechete kwenumwe chitandilile pakutanda 'pala.
Ngwete yejinji yakuwelecheta ni yakulamula ya umwe: 26
nambo juandumile une no juambone; indu i nampili-

27 kanile juelejo, ai nguwelecheta kwa wa kusa. Nganama-
28 nyilila kuti wawelechetele welewo ya Atati. Yesu
menema watite, Po tumnyakule Mwanagwao mundu,
nipo tum'manyilile kuti uneji ndili *juejula*, juangatenda
kandu namsyene, nambo mpelaga Atati anyigenye, aii
29 nguwelecheta. Juandumile 'ne 'jo ali pampepe none;
nganandeka jika; ligongo ngutenda mowa gosepe indu
30 yakumsechelesya. Mkuwelecheta ai, wajinji wamkulu-
pilile.
31 Yesu menema watite kwa waYahudi 'wala wa wa-
mkulupilile, Nawaga mkatame m'lilowe lyangune, muli
32 wakulijiganya wangu wene; nipo somchimanyilila
umbone, umbone 'o nipo siuchimtenda umwe walu-
33 kosyo. Nipo wamjanjile, Tuli mbeju sya Ibrahimu,
ngunutuwe akapolo wa wandu wane: ana mkuti uli,
34 somchitendelwa walukosyo? Yesu nipo wajanjile, Chi-
simusimu 'cho ngumti umwe, Juana juose juakutenda
35 ulemwa ali kapolo jua ulemwa. Kapolo juangatama
m'nyumba ku ndala syose: mwanache akutama ku ndala
36 syose. Menema nawaga Mwanagwao sachimtenda umwe
37 walukosyo, somchiwa walukosyo wene. Nimanyi kuti
muli achiwana wao Ibrahimu: nambo mkusosa ku-
mbulaga 'ne, ligongo lilowe lyangu nginilikola lipesa
38 mwenumwe. Nguwelecheta indu i mbweni kwa Atati:
nomwe wakwe mkutenda indu i mwapikene kwa atati
39 wenu. Nipo wajanjile nekumti, Wese wetu no Ibra-
himu. Yesu nekwati, Mungawe achiwana wao Ibrahimu,
40 mungatendaga masengo ga Ibrahimu. Nambo samba-
no mkusosa kumbulaga 'ne, mundu juambelechetele
umbone, u napilikene kwa Mulungu: iyoyo Ibrahimu
41 nganatenda. Umwe mkutenda masengo ga wese wenu.
Nipo wamtite, Ngunutupagwa ku chilyelye; tukwete
42 Atati wampepe, Mulungu. Yesu nekwati, Angawe Mu-
lungu Atati wenu, munganonyele uneji: pakuti nako-
pweche nipo mbumile kwa Mulungu; pakuti nginiika
43 namsyene nambo juelejo andumile. Ligongo chichi
ngomkumanya kuwelecheta kwangu? Ligongo ngo-
44 mkupakombola kupikana lilowe lyangu. Umwe muli
wa atati wenu Setani, yakupila ya atati wenu umwe
mkusosa kutenda. Juelejo waliji mbulasi pakutanda
'pala, nganajima m'umbone, ligongo juangali umbone.
Pakuwelecheta unami akuwelecheta yakwe: ligongo ali

jua unami ni wese wakwe *unami.* Une nambo, ligo- 45
ngo nguwelecheta umbone, ngomkumbikanichisya une.
Juapi juenumwe akungomela une ya ulemwa? Nawaga 46
nguwecheta umbone, ligongo chichi ngomkumbikani-
chisya une? Juakuuma kwa Mulungu akupikana ma- 47
lowe ga Mulungu: ligongo alili ngomkupikana, ligongo
ngunumba wakuuma kwa Mulungu. WaYahudi ne- 48
kwanga nekumti, Angati twatite 'chenene kuti muli
mSamaria, ni jua masoka? Jesu nekwanga, Nginingola 49
masoka; nambo ngumchimbichisya Atati wangu, umwe
mtenda kunyalusya une. Nambo ngongusosa lumbili 50
luangu: apali juakusosa nekulamula. Chisimusimu 51
'cho ngumti umwe, Nakukumbuchila mundu lilowe lya-
ngu, ngapasya kuuwa ku ndala syose. WaYahudi neku- 52
mti, Sambano tukumanya kuti mkwete masoka. Ibra-
himu awile, ni waprofeti; ni mkuti umwe, Nakukumbu-
chila mundu lilowe lyangu, ku ndala syose ngapasya
kuuwa. Ana umwe mpundile ni atati wetu Ibrahimu, 53
juawile? waprofeti awile: umwe mkulitenda mwasyene
wani? Yesu nipo wajanjile, Nawaga ngalikwesye na- 54
msyene, lumbili luangu ngunuluwa kandu: no Atati
wangu wakungwesya une; ya juelejo mkuti umwe kuti
ali Mulungu wenu; nipo ngunum'manyilila juelejo: 55
nambo une ngum'manyilila; nawaga ngajile, Ngengu-
m'manya, timbe mpela umwe, juamnami: nambo ngu-
m'manyilila juelejo, nekukumbuchila lilowe lyakwe.
Atati wenu Ibrahimu wasechelele kulola lyuwa lyangu; 56
walilolite nekukondwa. WaYahudi menema wamtite, 57
Ngunumyichile yaka makumi msano, ana mumbweni
Ibrahimu? Yesu nekwati, Chisimusimu 'cho ngumti 58
umwe, Akanapagwe Ibrahimu, uneji ndili. Walokwete 59
maganga menema kuti amponisye juelejo: nambo Yesu
walisisile, nekopoka m'nyumba ja mbepesi.

9 MKUPITAGA, nipo waweni mundu juakutatala,
chitandilile pakupagwa pakwe. Wakulijiga- 2
nya wakwe nipo wambusisye, kuti, Rabbi, wani wale-
mwisye, ajuju, kanga achinangolo wakwe, pati apagwile
juakutatala? Yesu nipo wajanjile, Ajuju nganalemwa, 3
namuno achinangolo wakwe: nambo kuti masengo ga
Mulungu gawoneche m'juelejo. Uwe tukawajilwe kupa- 4
nganya masengo ga juandumile, lyuwa lili chiwela:
chilo chikwisa, changapakombola wandu kupanganya.

5 Po ndili kusa 'kuno, uneji no lilanguka lya kusa 'kuno.
6 Pe wawelechete sai, wasunile mata pasi, nekupanganya
litaka ni mata, nekupakasya meso gakwe ni litaka
7 'lyo, nekumti, Mjende, mkajoje mwitanda lya Siloam
(pakugalausya ne Juamtume). Wajawile menema,
8 nekoga nekwika achilolaga. Achanasi menema, ni
welewo wambweni kala, kuti waliji juakujuga, nekuti,
9 Angati aju no juatemi juajusile? Wane watite, No
juelejo. Wane watite, Ngwamba, nambo kulandana
10 najo. Nipo watite juelejo, Ndili uneji. Wamtite me-
11 nema, Meso genu gaugulilwe uli? Nipo wajanjile,
Mundu juamtele Yesu wapangenye litaka, nekupakasya
meso gangu, nekuti kwangune, Mjende ku Siloam, mka-
12 joje: nipo najawile nekoga, nekupochela kulola. Nipo
wamtite, Kwapi ali? Watite, Ngongumanya.
13 Nipo wamjigalile kwa waFarisayo juatatele kala 'jo.
14 Nipo lyaliji lya Sabato lyuwa lyapangenye Yesu litaka
15 'lyo, nekuugula pa meso pakwe. Soni menema wa-
Farisayo wakwe wambusisye ya ulole wakwe. Nipo
watite, Awisile litaka pa meso pangu, nipo najosile,
16 nipo ngulola. Wane menema wa waFarisayo watite,
Juelejo nganawa jua kwa Mulungu, ligongo juangaku-
mbuchila Sabato. Nambo wane watite, Mundu juaku-
lemwa akupakombola kupanganya uli imanyililo yati 'i?
17 Nipo gapali makani pa welewo. Akuti soni menema
kwa juakutatala 'jo, Mkuti uli umwe ya juelejo, patipo
waugwile pa meso penu? Nipo watite, Ali mprofeti.
18 WaYahudi menema nganapikanichisya ya juelejo, kuti
waliji juakutatala nekuwa juamlole, mpaka po wawila-
19 sile achinangolo wakwe juamlole 'jo, nekumbusya, kuti,
Ana aju no mwanagwenu, mkuti umwe wapagwile
20 juakutatala? ana uli akulola sambano? Achinangolo
wakwe nekwanga nekuti, Tukumanya kuti aju no mwa-
21 nagwetu, kuti wapagwile juakutatala: nambo ulole
wakwe wa sambano, ngotukumanya; namuno juau-
gwile pa meso pakwe ngotukumanya; mkambusye; ali
22 juamkule; msyene taliwalanje. Iyoyo watite achina-
ngolo wakwe, ligongo wajogwepe waYahudi; pakuti
waYahudi walangene chile, kuti nawaga akajitichisye
23 mundu *kuti* ali Kristo, tamtyosye m'sunagogi. Menema
watite achinangolo wakwe, Ali juamkule; mkambusye.
24 Nipo wambilasile kawili juakutatala 'jo, nekumti, Mpe-

leche kwa Mulungu lumbili: uwe tukumanyilila kuti
juelejo no juakulemwa. Wajanjile menema, Kanga ali 25
juakulemwa ngongumanya: chimpepe nguchimanya,
kuti, patipo naliji juakutatala, sambano ngulola. Wa- 26
mtite menema, Ana amtesile chichi? augwile uli pa
meso penu? Nipo wajanjile, Namtagulile sambano 'ji, 27
nipo ngunumpikana: kwa chichi mkusosa kupikana
soni? ana nomwe wakwe mkusosa kutenda wakuliji-
ganya wakwe? Nipo wamlalatile, nekuti, Umwe muli 28
juakulijiganya juakwe; nambo uwe tuli wakulijiganya
wakwe Musa. Tukumanya kuti Mulungu awechete 29
kwa Musa: nambo juelejo, ngunutumanya ku waumile.
Mundu 'jo nekwanga nekwati, Uli, pelepo no pakusi- 30
mosya, pakuti ngomkumanya ku waumile, nipo augwile
pa meso pangu. Tukumanya kuti Mulungu wangapi- 31
kana wakulemwa: nambo mundu nawaga juakuchimbi-
chisya Mulungu nekutenda lisosa lyakwe, juelejo aku-
mpikana. Chitandilile ya kusa 'kuno, ngunukupilika- 32
nika kuti mundu augwile pa meso pa juampagwe juaku-
tatala. Akawaga ajo jua kwa Mulungu, ngapakombola 33
kutenda kandu. Nipo wajanjile nekumti, Umwe mwate- 34
kupagwa kose m'yakulemwa, ana mkutujiganya uwe?
nipo wamtyosisye kusa.

Yesu wapikene kuti wamtyosisye juelejo; mkumsi- 35
mana, nekuti, Ana mkumkulupilila Mwanagwao Mu-
lungu? Nipo wajanjile nekuti, Ana wani, Ambuje, 36
kuti ngamkulupilile? Yesu nekumti, Mtekumbona, 37
ali juakuwelecheta nomwe. Nipo watite, Ambuje, 38
ngukulupila. Nipo wamtindiwalile. Yesu nekuti, Ku 39
kulamula une 'iiche kusa 'kuno, kuti alole wangalola;
ni wakulola awe wakutatala. Wa waFarisayo wa wa- 40
liji najo wapilikene yelei, nekumti, Ana nowe wakwe
tuli wakutatala? Yesu nekwati, Mungawe umwe wa- 41
kutatala, ngukunumkola ulemwa; nambo sambano
mkuti, Tukulola: ulemwa wenu usigele.

10 CHISIMUSIMU'CHO, ngumti umwe, Juangaji-
njila pa mlango mwichinga mwa ngosa, nambo
juakukwela mwitala mwine, jujojo no juawii ni jua chi-
kwaku. Nambo juakwinjila pa mlango no juakulanga 2
jua ngosa. Juelejo akumbugulila juakulindilila; ngosa 3
sikupikana lilowe lyakwe: akusiwilanga ngosa syakwe
lina, nekusikoposya. Mkusikoposya syakwe syosepe, 4

akusilongolela, ngosa 'syo nekumkagula: ligongo siku-
5 manya lilowe lyakwe. Mlendo ngisimkagula, nambo
tisimtile: ligongo pakuwa syangamanya lilowe lya
6 alendo. Chitagu achi Yesu wawelechetele; nambo
nganamanyilila i wawechetele 'yo.
7 Yesu menema nekwati soni, Chisimusimu'cho ngu-
8 mti umwe, Uneji no mlango wa ngosa. Wosepe waiche
paujo pangune no wawii ni wa chikwaku; nambo we-
9 lewo ngosa syangapikana. Une no mlango: nakwi-
njila mundu pangune, sachikulupuka, sachijinjila, neko-
10 poka, nekusimana manyasi. Juawii juangaika akawe
kuti ajiwe, aulaje, ajonanje: une 'iiche kuti akakole umi,
11 akakole pakupunda. Uneji no juakulanga juambone:
12 juakulanga juambone akwasila ngosa umi wakwe. Jua
malipilo, juangawa juakulanga, juangawa msyene ngosa,
akulola litunu lilimkwisa, nekusileka ngosa, nekutila,
13 litunu 'lyo nekusikamula, nekusibalalikanganya: ligongo
14 pakuwa jua malipilo, juangakosya ngosa. Uneji no
juakulanga juambone; ngumanya syangu, syangu siku-
15 manya une, mpelaga Atati akum'manya une, une neku-
m'manya Atati; uneji ngwasila ngosa umi wangu.
16 Ngosa sine ngwete, si nginisiwa sya lichinga ali: syelesyo
nombe nasyo ngawajilwe kujigala, nipo tisipikane lilowe
lyangune, nipo tisiwe likuga limpepe, juakulanga ju-
17 mpepe. Menema Atati akunonyela uneji, ligongo
18 ngwasa umi wangu, kuti ngautole soni. Ngapali jua-
kundyochesya, nambo nguujasa namsyene. Ngupako-
mbola kuujasa, ngupakombola kuutola soni. Lilamusi
alili mbochele kwa Atati wangu.
19 Gapali soni makani mwa waYahudi ligongo lya ma-
20 lowe 'go. Wajinji wa welewo nipo watite, Akwete
21 lisoka, akuweweta; ligongo chichi mkumpikana? Wane
watite, Syelesi nginisiwa ngani sya juamkamule lisoka.
Ana lisoka likupakombola kuugula pa meso ga wa-
kutatala?
22 Nipo chapali chindimba-cha-kujinichila-soni pa Yeru-
23 salemi: katema kaliji ka mbepo; Yesu nipo wapitaga
24 m'nyumba ja mbepesi mwipenu mwa Sulemani. Wa-
Yahudi menema wamsonganile nekumti, Ana palingwa
mkutusisimusya? Nimbaga Kristo 'jula, mtutagulile
25 'chenene. Yesu nekwajanjila, Namtagulile, nipo ngo-
mkupikanichisya: masengo ga ngupanganya m'lina lya

Atati wangu, gelego gakuwalanga ya une. Nambo 26
umwe wangapikanichisya ligongo ngunumba wa ngosa
syangu. Ngosa syangu sikupikana lilowe lyangu, nipo 27
ngusimanya: nipo sikungagula; nipo ngusipa umi wa- 28
ngamala; nipo ngisitakasika kose, ngapali wa tasisu-
mule m'yala yangu. Atati wangu, wa wambele une, 29
apundile ni wosepe; ngapali wakupakombola kusisumula
m'yala ya Atati 'wo. Uneji na Atati no wampepe. 30
WaYahudi nekutola maganga soni kuti amponye. 31
Yesu nipo wajanjile, Masengo gambone gamajinji nimlo- 32
sisye kuuma kwa Atati; ligongo lya masengo gapi mku-
mbonya maganga? WaYahudi wamjanjile, Ligongo lya 33
masengo gambone uweji wangamponya maganga, nambo
ligongo kusocheya; ligongo umwe, juakuwa mundu,
mkulitenda Mulungu. Yesu nekwajanjila, Angati 34
chilembeche m'malamulo genu, Natite, Muli milungu?
Nawaga awatele milungu, kwa welewo lilowe lya Mu- 35
lungu lyaiche (malembo gangapatemeka), ana mkuti 36
ya juelejo, jua wamtomele Atati nekumtumisya kusa
'kuno, Umwe mtenda kusocheya; ligongo natite, Uneji
no Mwanagwao Mulungu? Nawaga une juangatenda 37
masengo ga Atati wangu, mkambikanichisya. Nawaga 38
une juakugatenda, nachiwamuno ngomkumbikanichisya
uneji, mkapikanichisye masengo 'go: kuti mkamanye,
mkamanyilile kuti Atati ali mwangune, noneji ndili
mwa Atati. Nipo wasosaga soni kumkamula: nipo 39
wakulupwiche m'yala yao.

Nipo wapite soni pesi pa Yordano, kwiuto kwabati- 40
saga Yohana pakutanda 'pala; kweleko nipo watemi.
Wajinji wamyichile; nipo watite, Yohana nganatenda 41
chimanyililo: nambo yosepe i wawelechete Yohana ya
jueleju no yambone. Pelepo wajinji nipo wamkulupilile. 42

11 NIPO walwasile mundu juine, Lazaro jua ku
Betania, musi wa Maryamu ni mkulugwe
Marta. No Maryamu ajulajula juampakasisye Ambuje 2
ni mauta, nekupukuta masajo gakwe ni umbo syakwe,
mlumbugwe Lazaro nipo walwasile. Achalumbugwe 3
menema wamtumichisye kuti, Ambuje, nale, jua mku-
nonyelana najo atenda kulwala. Nambo pe wapikene 4
Yesu, watite, Ulwele au ngunuwa ku kuuwa, nambo
ligongo lya lumbili lua Mulungu, kuti Mwanagwao Mu-
lungu akole lumbili pelepo. Yesu nipo wanonyele 5

6 Marta ni mpakwe ni Lazaro. Po wapilikene mene-
ma kuti walwasile, walonjele ke katema 'ko mowa
7 gawili, kwiuto ku waliji 'ko. Panyuma pakwe nipo
wachite wakulijiganya, Tujauleje ku uYahudi soni.
8 Wakulijiganya nekumti, Rabbi, waYahudi wasosaga
sambano kumponya maganga; ana mkwaula kukoko
9 soni? Nekwanga Yesu, Angati sipali ndawi likumi ni
siwili lyuwa limo. Nakwenda mundu musi, akaku-
10 kuwala, ligongo akulola lilanguka lya kusa 'kuno. Na-
kwenda mundu chilo, akukuwala ligongo mkati
11 mwakwe mwangali lilanguka. Ai nipo watite: pa-
nyuma pakwe watite kwa welewo, Ambosanga wetu
Lazaro agonile; nambo ngwaula 'ne, kuti ngamjimusye
12 m'lugono mwakwe. Wakulijiganya menema wamtite,
13 Ambuje, nagonaga takulupuche. Yesu nipo awelechete
ya kuuwa kwakwe: nambo wapelaga kuti wawelechete
14 ya kupumula m'lugono. Pelepo Yesu menema wawe-
15 lechetele 'chenene, Lazaro atekuuwa. Nipo nguseche-
lela ligongo lyenu pakuti nginimbagwa, kuti mkapikani-
16 chisye; nambo tujauleje kwa juelejo. Menema Tomaso,
juamtele Didumo, watite kwa achimjakwe wakulijiga-
nya, Tujaule nowe wakwe kuti tukauwe pampepe najo.
17 Mkwika menema Yesu, wamsimene kuti waliji mwi-
18 lembe we utende 'o mowa mcheche. Betania wawandi-
kene ni Yerusalemi, utaliche wakwe mti wa mastadia
19 likumi ni msano; winji wa waYahudi atekwika kwa Marta
ni Maryamu kuti awatusye mtima ligongo mlumbugwao.
20 Marta menema, po wapikene kuti Yesu alimkwisa, ne-
kwaula ku kumchingamila: nambo Maryamu waliji
21 chitamile m'nyumba. Marta menema wamtite Yesu,
Ambuje, mungawe apanopano ngakanauwa mlumbu-
22 gwangu. Sambano ngumanya kuti, i tiiwe yose i tu-
23 mjuje Mulungu, Mulungu tampe umwe. Yesu nekumti,
24 Mlumbugwenu tajimuche soni. Marta nekumti, Ngu-
manya kuti sachijimuka soni m'mjimuko wa lyuwa lya-
25 kumalichisya. Yesu nekumti, Uneji no mjimuko ni
umi: juakungulupilila 'ne, nachiwamuno sachiuwa, sa-
26 chikola umi nambo: juana juose juakwete umi nekungu-
lupilila 'ne, ngasauwa ku ndala syose: ana mkupikani-
27 chisya ai? Nipo wamtite, Elo! Ambuje: mbikani-
chisye kuti umwe no Kristo 'jula, mwanagwao Mulungu,
28 juakwisa kusa 'kuno. Po wapikene ai, nipo wajawile,

nekumbilanga Maryamu mpwakwe pa chisyepela, nekuti,
Mjiganyo waiche, akumbilanga. Juelejo po wapilikene, 29
nekwimuka chitema, nekumjaulila. (We utende 'oYesu 30
waliji akanaiche ku musi, nambo waliji chiwela peuto
'pala pamsimene Marta 'pala.) WaYahudi menema wa 31
waliji pampepe najo m'nyumba walijimkumtusya mtima,
pe wambweni Maryamu kuti wajimwiche chitema
nekopoka, wamkagwile, wapelaga kuti wajaulaga kwilembe
ku kulila kweleko. Maryamu menema, mkwika 32
kwaliji Yesu, mkumbona, nekugwa pa masajo gakwe,
nekumti, Ambuje, mungawe apanopano, mlumbugwangu
ngakanauwa. Yesu menema pe wambweni ali- 33
mkulila, ni waYahudi waiche najo alimkulila, wauusile
mu msimu, nekulipwelelesya msyene, nekuti, Ana mu- 34
mbisile kwapi? Nipo wamtite, Ambuje, mjise mka-
one. Yesu walisile. WaYahudi menema watite, 35, 36
Nale anonyelene najo kwakujinji! Nambo wane wa we- 37
lewo watite, Ajuju juapakombwele kuugula pa meso ga
juakutatala 'jula, angati angapakombwele kutenda kuti
mundu aju nombe najo akasauwa? Yesu menema 38
achiuulaga soni m'mtima mwakwe waiche kwilembe.
Nipo lyaliji lya mbanga, liganga nipo lyagonile pelepo.
Yesu nekuti, Mtyosye liganga 'lyo. Marta, mlumbu- 39
gwe juamuwe nekumti, Ambuje, auno utende 'uno ate-
nda kununga: pakuti ali agonile mowa mcheche. Yesu 40
nekumti, Angati namtite, kuti namkupikanichisya, tu-
mkalole lumbili lua Mulungu? Menema watyosisye 41
liganga 'lyo. Yesu nipo wanyakwile meso gakwe, ne-
kuti, Atati, ngumlapila umwe kuti mumbikene. Nipo 42
ngumanya kuti mkumbikana mowa gosepe: nambo li-
gongo lya liunjili lyakwima ndendeleje, une natite *iyoyo*,
kuti apikanichisye kuti umwe mwandumile. Mkuwe- 43
lechete ai, nipo wagumisile ni lilowe lyekulungwa, La-
zaro, kopokani kusa. Juamuwe 'jo nekopoka, juamtawe 44
pa mikono jakwe ni pa makongolo gakwe ni nguo sya
kwilembe; pa meso pakwe no papatawe ni mleso. Yesu
nekwati, Mkamgopole juelejo, mumleche ajaule.

Winji wa waYahudi menema, waiche kwa Maryamu, 45
nekwiwona i watesile, wamkulupilile juelejo. Nambo 46
wane wa welewo wajawile kwa waFarisayo, nipo wata-
gulile indu i watesile Yesu.

Wambepesi wa'chakulungwa menema ni waFarisayo 47

wasongenye wa magambo nekuti, Ana tukutenda uli?
48 ligongo ajo mundu'jo akutendaga imanyililo yejinji. Na-
tumlekaga sai, wandu wosepe sachimkulupilila: waRumi
nipo sachiika nekutyosya liuto lyetu ni lukosyo luetu.
49 Nambo juine jua welewo Kayafa, juakuwa juambepesi
50 juamkulungwa jua chaka'cho, nipo watite, Umweji wa-
ngamanya kandu, namuno wangakumbuchila kuti ku-
mbajila 'mwe kuti jumo awilile wandu, lukasauwa luko-
51 syo luosepe. Ai nipo watite ngati kwa msyene: nambo
ligongo pakuwa juambepesi juamkulungwa jua chaka
'cho asagamukwile kuti Yesu tauwe ligongo lya luko-
52 syo 'luo; ngati ligongo lukosyope 'luo, nambo kuti aso-
nganye pampepe wanache wa Mulungu wa wapwilingene
53 posepe. Menema mkutanda lyuwa alyo watawile luku-
mbi kuti ambulaje.
54 Yesu menema nganajendajenda m'meso kulola mwa
waYahudi, nambo wajawile ku milagam'mgulugulu lipu-
lulu, ku musi wautele Efraim; pelepo nipo walonjele
55 pampepe ni wakulijiganya. Pasaka jua waYahudi nipo
wawandichile; wajinji nipo wakwesile kuja ku Yeru-
salemi pakuuma m'milaga akanaiche pasaka, kuti aka-
56 lilenjesye. Wamsosaga Yesu menema, nipo watite
juine kwa juine, alimkwima m'nyumba ja mbepesi, Ana
mkuganisya uli umwe? Kuti ngaika ku chindimba
57 'chi? Wambepesi wa'chakulungwa ni waFarisayo wala-
mwile, kuti, nakumanya mundu kwali juelejo, akalanjile,
kuti akamkamule.

12 GASIGELE mowa msano na limo akanaiche pa-
saka, Yesu nekwika ku Betania, ku waliji
Lazaro, jua wamjimwisye Yesu kwa wauwe. Nipo wa-
2 mtelechele yakulya pelepo: Marta nekutumika; na-
3 mbo Lazaro waliji jumo jua watemi kulya najo. Ma-
ryamu menema watosile chipimo cha mauta ga nardo,
ga gakusile mtengo, nekupakasya masajo ga Yesu, neku-
pukuta masajo gakwe ni umbo syakwe: nyumba neku-
4 gumbala ni mnunjilo wa mauta 'go. Nambo Yuda
Iskarioti, juine jua wakulijiganya wakwe, jua sachimpe-
5 leka, nekuti, Ligongo chichi gangasumika mauta agaga
ni marupiya getika mianda jitatu, nekupegwa kwa wa
6 ulanda? Ai watite ngati ligongo wakosyaga wa ula-
nda; nambo ligongo waliji juawii, mkukola msaku ne-
7 kujigala i yawichiche amomo. Yesu menema watite,

Mumlecheje juamkongwe 'ju, pakuti agasalesye mpaka
lyuwa lya uwilo wangu. Pakuti wa ulanda ali pampepe 8
nomwe mowa gose; nambo uneji ngunumkola mowa
gosepe.

Liunjili lyekulungwa lya waYahudi lyapikene menema 9
kuti waliji kweleko: nipo waiche, ngati ligongo lya
Yesupe, nambo kuti ambone Lazaro nombe najo, jua
wamjimwisye kwa wauwe. Nambo wambepesi wa'cha- 10
kulungwa watawile lukumbi kuti ambulaje Lazaro nombe
najo; pakuti ligongo juelejo winji wa waYahudi waja- 11
wile, nekumkulupilila Yesu.

Kundawi liunjili lyekulungwa li lyaiche ku chindi- 12
mba, po wapilikene kuti Yesu alimkwisa ku Yerusalemi,
watosile nyambi sya akanjesa, nekopoka ku kumchinga- 13
mila, nekugumila, Osana: juamjinichilwe juakwisa
m'lina lya Ambuje, mchimwene jua Israeli. Yesu 14
mkusimana kabulu kakanandi, nipo watemi pelepo;
mpelaga chilembeche, Mkajogopa mwanache juamko- 15
ngwe jua Zion: nale, Mchimwene juenu akwisa, achi-
tamaga pa kanache ka bulu. Ai nganamanyilila waku- 16
lijiganya pakutanda 'po: nambo pakwesyeche Yesu, pe-
lepo nipo wakumbuchile kuti ayo yalembeche ya juelejo,
kuti amtesile ayo. Liunjili menema, li lyaliji pampepe 17
najo, po wawilasile Lazaro mwilembe 'mula nekumjimusya
kwa wauwe, lyawalasile. Ligongo alili nombe nalyo liu- 18
njili 'lyo lyajawile nekumchingamila, ligongo wapili-
kene kuti atesile chimanyililo achi. WaFarisayo me- 19
nema watite juine kwa juine, Nimlole kuti ngomkupa-
kombola kandu; nale wa kusa'kuno wosepe akupita
munyuma mwakwe.

Nipo wapali waHelene wane wa welewo waiche ku 20
kupopela ku chindimba: welewo menema waiche kwa 21
Filipo, jua ku Betsaida wa m'Galilaya, nipo wambusisye,
achitiji, Ambuje, tukusosa kumlola Yesu. Filipo nipo 22
waiche nekumtagulilila Andrea: Andrea nekwika, ni
Filipo, nipo watagulile Yesu. Yesu nipo wajanjile ne- 23
kuti, Katema kaiche, ka takwesyeche Mwanagwao mu-
ndu. Chisimusimu'cho ngumti umwe, Lukagwaga 24
lusongolo lua trigu mwitaka lukauwaga, lukutama lu-
syene jika; nambo nakuuwa, lukusogola isogosi yejinji.
Juakunonyelana ni umi wakwe akuujasa; juakutinda- 25
na ni umi wakwe kusa 'kuno sachiujigala mpaka ku umi

26 wangamala. Nakundumichila mundu, akangagule une ;
ku ndili kose, kweleko sachiwa juakutumika juangu
nombe najo : nakundumichila mundu, Atati sachimchi-
27 mbichisya. Sambano umi wangu ulasile; nipo tinjile
uli ? Atati, mungulupusye ku ndawi aji. Nambo ligo-
28 ngo alili, une 'iiche ku ndawi aji. Atati, mkakwesye
lina lyenu. Nipo lyaumile lilowe menema mwinani,
29 Ndekulikwesya, nipo sinjilikwesya soni. Liunjili me-
nema lyajimilaga nekulipikana, lyatite kuti, Kuli-
30 ndima : wane watite, Mtenga umbelechetele. Yesu
nekwanga nekuti, Lilowe alili nginiliika ligongo lya-
31 ngune nambo ligongo lyenu. Auno utende 'uno no ku-
lamula kwa kusa 'kuno : auno utende 'uno mchimwene
32 jua kusa 'kuno tatyosyeche. None, nawaga nganya-
33 kuche kutyoka pasi, tingautile wosepe kwangune. Ai
nambo watite pakulanjila uuwe wakwe u tauwe nao.
34 Liunjili menema lyamjanjile, Tupikene m'malamulo
kuti Kristo akutama mowa gosepe : mkuti uli umwe,
Mwanagwao mundu awajilwe kunyakuka ? Mwanagwao
35 mundu aju nduni ? Yesu menema watite, Pasigele
panandi lilanguka lili penumwe. Mjendeje lilanguka
lili chiwela, chitakumsimana chipi : juakwenda m'chipi
36 ngakumanya kwakuja. Lilanguka lili chiwela mlikulu-
pilile lilanguka, kuti muwe achiwana wao lilanguka.
Ai awechete Yesu, nipo wajawile nipo walisisile.
37 Nambo nachiwamuno watesile imanyililo yati 'yoyo
pameso pao, nganamkulupilila nambo ; kuti liikanile
38 lilowe lya Isaya mprofeti, li wawechete,

"Ambuje, wani apikanichisye utenga wetu ?
Kwa nduni uunukuchile mkono wa Ambuje ?"

39 Ligongo alili nganapakombola kupikanichisya, ligo-
ngo pakuwa watite Isaya soni,

40 "Atekwatatalisya meso gao, atekwanonopesya
mtima wao ;
Atakulola ni meso gao, atakumanya ni mtima
wao,
Atakupitikuka,
Uneji ndakwakosya umi."

41 Ai watite Isaya, ligongo waweni lumbili luakwe ;
42 nipo wawechete ya juelejo. Natimuno iyoyo winji wa
achakulungwa wamkulupilile ; nambo ligongo lya waFa-
43 risayo nganajitichisya, atakuwinjika m'sunagogi : pakuti

wanonyele lumbili lua wandu kupunda ni lumbili lua
Mulungu.
Yesu nipo wagumisile nekuti, Juakungulupilila uneji, 44
ngakukulupilila uneji, nambo juelejo juandumile uneji.
Juakundola une, akumlola juandumile. Uneji 'iiche 45, 46
lilanguka kusa 'kuno, kuti wana wose wakungulupilila
une akasatama pa chipi. Nakupikana mundu ngani 47
syangu akasikumbuchilaga, uneji ngongumlamulila:
pakuti nginiika kwalamulila wa kusa 'kuno, nambo
kwakulupusya wa kusa 'kuno. Juakungana uneji jua- 48
ngapochela ngani syangu, akwete juine juakumlamulila:
lilowe li naliwechete, lilyolyo tilimlamulile juelejo lyuwa
lyakumalichisya. Ligongo nginimbecheta namsyene; 49
nambo Atati juandumile ambele lilamusi, i tingajile ni i
tingawechete. Nipo ngumanya kuti lilamusi lyakwe 50
no umi wangamala: i ngwiwecheta une menema, mpe-
laga Atati watite kwangune, iyoyo nguwecheta.

13 WE utende 'o akanaiche pasaka, Yesu mku-
manyilila kuti ndawi jakwe jaiche ji tatyo-
che kusa 'kuno *pakwaula* kwa Atati, mkunonyela
wakwe waliji kusa 'kuno, awanonyele welewo mpaka
kumbesi. Mkulyaga, Setani atekwinjila chile m'mtima 2
mwa Yuda Iskarioti, mwanagwao Siman, kuti ampe-
leche ni malindi, *Yesu*, achimanyililaga kuti Atati ampele 3
yosepe m'yala yakwe, kuti aumile kwa Mulungu akwaula
kwa Mulungu, wajimwiche ku mgonelo nekukwinda 4
yakuwalila yakwe; nekutola chakupukutila nekulitawa.
Nipo wapungulile mesi m'mbale, nekutanda kusuka 5
masajo ga wakulijiganya, nekugapukuta ni chakupuku-
tila chi walitawile nacho. Nipo waiche kwa Siman 6
Petro. Nipo wamtite, Ambuje, ana mkusuka masajo
gangu? Yesu nekwanga nekumti, I ngutenda 'i ngo- 7
mkumanyilila sambano; nambo tum'manyilile panyuma
'pano. Petro nekumti, Mkosomsuka kose masajo gangu. 8
Yesu nekumjanjila, Ngamsukaga, ngumkola kandu
pampepe none. Siman Petro nekumti, Ambuje, ngati 9
masajo gangupe, nambo yala yangu ni mtwe wangu
nombe nao. Yesu nekumti, Juamjoje juangasowa 10
akawe kusuka masajo gakwe, nambo ali juamlenjesye
kosepe: umwe muli walenjesye, nambo ngati wosepe.
Pakuti wam'manyilile jua tampeleche ni malindi; 11
menema watite ngunumba wosepe walenjesye.

12 Po wasuchile menema masajo gakwe, nekutola yaku-
liunichila yakwe nekutama soni, nipo watite, Ana mku-
13 manyilila i nimtesile? Mkungolanga une, Mjiganyo,
ni, Ambuje: ni mkuti 'chenene; pakuti ndi uneji.
14 Nawaga uneji, Ambuje ni Mjiganyo, nimsuchile masajo
genu, nomwe wakwe mbajilwe kusukana masajo genu.
15 Pakuti nimpele chisyasyo, kuti mkatendeje nomwe
16 wakwe mpela une nimtesile 'mwe. Chisimusimu'cho
ngumti umwe, Kapolo ngakupunda ni mbujegwe; na-
17 muno juamtumwe ngakupunda ni juamtumile. Na-
mkwimanyilila ai, muli wakukondwa umwe namkwite-
18 nda ai. Ngonguwelecheta ya umwe wosepe: une
ngwamanya wa nawasagwile: nambo kuti malembo
gaikanile, Juakulya mkato wangu anyakulile une chi-
19 ndende chakwe. Panyuma'pano ngumtagulila nkini-
chiiche, kuti, pe tichiiche 'po, mkapikanichisye kuti
20 ndi uneji. Chisimusimu'cho ngumti umwe, juaku-
mpochela jua ngumtuma, akumbochela uneji; juaku-
mbochela uneji, akumpochela juandumile uneji.
21 Yesu po watite ai, wapwelele mu msimu, nekuwe-
cheta, nekuti, Chisimusimu'cho ngumti 'mwe, kuti
22 jumo juenumwe sachimbeleka ni malindi. Wakuliji-
ganya nekulolelanaga, achiwanichisyaga jua wagambaga.
23 Wapali pakulila 'po, achigonaga pa mtima pa Yesu,
juine jua wakulijiganya wakwe jua wamnonyele Yesu.
24 Siman Petro menema nekumkodola, nekumti, Msale jua
25 akwamba 'jo. Juelejo mkwinama, we utende 'o, pa
26 mtima pa Yesu, nekumti, Ambuje, ana wani? Yesu
menema wajanjile, No jueleju, jua tinimpambile mbamu,
nekumpa. Mkujipamba mbamu, nekujitola nekumpa
27 Yuda, mwanagwao Siman Iskarioti. Panyuma pa
mbamu'jo, nipo wajinjile Setani m'juelejo. Yesu
menema wamtite, I mkutenda 'yo, mkatendeje chitema.
28 Nipo nganapagwa wagonaga kulya wamanyilile ligongo
29 lyakwe ambelechetele. Pakuti wane wapelaga, ligo-
ngo pakuwa wajigele msaku Yuda, kuti Yesu wamtite,
Mkasume indu yakutusowa pa chindimba; namuno,
30 akapeleche kandu kwa wa ulanda. Mkupochela mbamu,
juelejo nekukopoka papopo: we utende 'o no chilo.
31 Pe wakopweche menema, Yesu nekuti, Sambano
akwesyeche Mwanagwao mundu: Mulungu nekwesyeka
32 najo; Mulungu nipo sachimkwesya mwa msyene, nipo

sachimkwesya msyene papopo. Twanache, pasigele 33
panandi ndili pampepe nomwe. Somchisosa une: mpe-
laga natite kwa wa Yahudi, Ku nguja uneji, umwe
ngomkupaichila kweleko; ni 'yoyo ngumti sambano.
Lilamulo lya sambano ngumpa, kuti mkanonyelane; 34
mpelaga nimnonyele umwe, kuti nomwe wakwe mka-
nonyelane. Mwelemo wosepe sachimanyilila kuti umwe 35
muli wakulijiganya wangu, nawaga mkunonyelana.
Siman Petro nekumti, Ambuje, ana kwapi mkuja? 36
Yesu nekwanga, Ku nguja 'ko ngomkupakombola ku-
ngagula sambano; nambo somchikagula kanyuma.
Petro nekumti, Ambuje, ligongo chichi ngongupako- 37
mbola kumkagula umwe sambanoji? Tingamjasile
umwe umi wangu. Yesu nekwanga, Ana tumunyasile 38
une umi wenu. Chisimusimu'cho, ngumti umwe, Ta-
mbala ngasatongola, mpaka po tumungane katatu.

14 UKASAPWELELA mtima wenu: mkumkulu-
pilila Mulungu, mungulupilile none juakwe.
M'nyumba mwa Atati wangu mwana ikolosa yejinji; 2
ikawa iyoyo, ningamtagulile; ligongo ngwaula kumpa-
nganichisya 'mwe liuto. Nanyaulaga nekumpangani- 3
chisya liuto, ngwisa soni, nipo tingampochele 'mwe
kwangune; ku ndili une, kuti nomwe wakwe mbe
kukoko. Ku nguja une 'ko, litala lyakwe mkulima- 4
nyilila. Tomaso nekumti, Ambuje, ngunutumanya ku 5
mkuja 'ko; ana uli tukumanya litala lyakwe? Yesu 6
nekumti, Uneji no litala, ni umbone, ni umi: ngapali
wakwisa kwa Atati nambo mwangune. Mungama- 7
nyilile une, mungamanyilile Atati wangu nombe najo:
panyuma 'pano mkum'manya juelejo, nipo mumbweni.
Filipo nekumti, Ambuje, mtulosye Atati, nipo tuji- 8
kwite. Yesu nekumti, Ana ndemi pampepe nomwe 9
mowa gati 'ii, nipo ngomkumanya uneji, Filipo? jua-
mbweni uneji ambweni Atati; ana uli mkuti, mtulosye
Atati? Ana ngomkupikanichisya kuti une ndili mwa 10
Atati, ni Atati ali mwangune? malowe ga nguwelecheta
kwenumwe ngongugawelecheta namsyene; nambo Atati
juatamaga mwangune akutenda masengo gakwe. Mu- 11
mbikanichisye kuti une ndili mwa Atati, ni Atati ali
mwangune; ikawaga iyoyo mumbikanichisye ligongo
lyakwe masengo 'go. Chisimusimu'cho, ngumti umwe, 12
Juakungulupilila, masengo ga ngugatenda une, sachi-

tenda nombe najo: ni gamakulungwa ni gelego sachi-
13 gatenda; ligongo ngwaula une kwa Atati. Yana yose
i somchijuga m'lina lyangu, ai sinjitenda, kuti akwe-
14 syeche Atati m'Mwanagwao. Namkunyuga kandu
15 m'lina lyangu sinjikatenda. Namkunonyela une, tu-
16 mpikane malamulo gangu. Nipo sinjimbusya Atati,
nipo sachimpa Ngoswe juine, kuti awe pampepe nomwe
17 ku ndala syose, Msimu wa umbone; wangapakombola
kumpochela wa kusa 'kuno; ligongo pakuwa wanga-
mlola, wangam'manya: umwe mkum'manya; ligongo
18 akutama pampepe nomwe tawe mwenumwe. Ngisini-
19 mleka umwe wawina: ngwisa kwenumwe. Pasigele
panandi, wa kusa 'kuno ngasambona une soni; nambo
umwe mkumbona une: ligongo une ngwete umi,
20 nomwe wakwe somkole umi. Lye lyuwa 'lyo tum'ma-
nyilile kuti une ndili mwa Atati wangu, nomwe mwa-
21 ngune, noneji mwenumwe. Juakwete malamulo gangu
juakugakumbuchila, juelejo no juakunonyela une; jua-
kunonyela une sachinonyelwa ni Atati wangu, nipo
22 sinjimnonyela, nipo sinjililosya kwa juelejo. Yuda
(nganawa Iskarioti) nekumti, Ambuje, chiwoneche
chichi, chati somchililosya kwetuwe, ngati kwa wa kusa
23 'kuno. Yesu nekwanga nekumti, Mundu nakunonyela
une, sachikumbuchila lilowe lyangu: Atati wangu nipo
sachimnonyela, nipo sutuchiika kwa juelejo nekutami-
24 lisya najo. Juanganonyela uneji ngakukumbuchila
malowe gangu: lilowe li mkulipikana nginiliwa lya-
ngune, nambo lya Atati juandumile une.
25 Ai mbelechete kwenumwe ndili chiwela nomwe.
26 Nambo Ngoswe, Msimu Waswela, jua sachimtuma Atati
m'lina lyangu, juelejo sachimjiganya, nekumkumbuchisya
27 yosepe i namtite. Mtendele ngumlechela umwe; mte-
ndele wangu ngumpa umwe: ngumpa umwe ngati
mpelaga akumpa wa kusa 'kuno. Ukasapwelela mtima
28 wenu, ukajogopa. Mpikene kuti namtite, Ngwaula, nipo
ngwisa kwenumwe. Munganonyele une, mungasechelele
ligongo ngwaula kwa Atati: ligongo Atati apundile
29 none. Sambano nimtagulile nkinichiiche, kuti mkapi-
30 kanichisye po tichiiche 'po. Ngimbelecheta yejinji
nomwe soni, pakuti akwisa asyene kusa 'kuno: ngana-
31 kola kandu none; nambo kuti akamanyilile wa kusa
'kuno, kuti ngumnonyela Atati, nipo yati mpela anda-

mulile Atati, ngutendaga iyoyo. Jimukani, tutyoche
apanopano.

15 UNEJI no mpelesi usyesyene, Atati wangu no
juakulima. Nyambi syosepe sya mwangune 2
syangasogola, akusityosya: syosepe syakusogola akusi-
kolosya, kuti sipunde kusogola. Sambano umwe muli 3
wakolosye, ligongo lilowe li mbechete kwenumwe. Mta- 4
meje mwangune, none mwenumwe. Mpelaga luambi
luangasogola lusyene, lukatamaga mu mpelesi; iyoyo
'mwe ngomkupakombola akawe mkatame mu mpelesi.
Uneji no mpelesi, umwe no nyambi: juakutama mwa- 5
ngune, none mwa'jojo, jujojo akusogola yejinji; panga-
pagwa une ngomkupakombola kutenda kandu. Akata- 6
meje mundu mwangune akutyoswa mti luambi, neku-
nyala; nipo akwaunganya, nekwaponya ku moto, nipo
apile. Namkutama mwangune, nakutama malowe ga- 7
ngu mwenumwe, i mkusosa mkajuje, nipo siichimtende-
chela. Mwelemo nekweseka Atati wangu, mwakuti 8
mkasogoleje yejinji; nipo somchiwa wakulijiganya wa-
ngu. Mpelaga Atati anonyele une, none juakwe nimno- 9
nyele umwe: mtameje m'chinonyelo changu. Namku- 10
kumbuchila malamulo gangu, somtame m'chinonyelo
changu; mpelaga une ngumbuchile malamulo ga Atati
wangu, nekutama m'chinonyelo chakwe. Ai mbele- 11
chete kwenumwe, kuti lukondwa luangu luwe mwe-
numwe, lukondwa luenu lugumbale. Alili no lilamusi 12
lyangu, lyati mnonyelaneje, mpelaga nimnonyele umwe.
Wandu nganakola chinonyelo chachikulungwa na 'chichi, 13
chati mundu awajasilile achambosanga wakwe umi
wakwe. Umweji no achambosanga wangu, namkutenda 14
i nimlamulile. Panyuma 'pano ngengumta umwe achi- 15
kapolo; ligongo kapolo juangamanyilila chakutenda
mbujegwe: nambo nimtele umwe achambosanga; li-
gongo yosepe i napilikene kwa Atati wangu nim'manyisye
umwe. Umwe ngunumsagula une, nambo une namsa- 16
gwile umwe, nipo namkolasile, kuti mkajaule mkasogole,
isogosi yenu ikatameje: kuti ampe yosepe i tumjuje kwa
Atati m'lina lyangu. Ai ngumlamulila, kuti mkanonye- 17
lane. Nakutindana nomwe wa kusa 'kuno, mkumanya 18
kuti atindene none, akanatindane nomwe. Nimbaga 19
umwe wa kusa 'kuno, wa kusa 'kuno anganonyele wakwe;
nambo ligongo ngunumba wa kusa 'kuno, nambo namsa-

gwile pa wa kusa 'kuno, menema wa kusa 'kuno akuti-
20 ndana nomwe. Mkakumbuchile lilowe li namchite,
Kapolo juangapunda ni mbujegwe. Na'sawisye une,
sachimsausya nomwe wakwe; nakumbuchile lilowe lya-
21 ngu, sachikumbuchila lyenumwe nembe nalyo. Nambo
ai yosepe sachimtendela umwe ligongo lya lina lyangu,
22 pakuwa ngakumanya juandumile 'jula. Ngaikaga, nga-
welechetaga kwa welewo, ngakanakola ulemwa: nambo
23 sambano nganakola kulisala kwa ulemwa wao. Juaku-
tindana none, akutindana ni Atati wangu nombe najo.
24 Ngatendaga pakati pao masengo gangatenda wane, nga-
kanakola ulemwa; nambo sambano atekutuwona, nekuti-
25 ndana none ni Atati wangu. Nambo, kuti likaikanile
lilowe lyalembile m'malamulo gao, Atindene none kwa-
26 ngali ligongo. Nambo po sachiika Ngoswe, jua sinji-
mtumila umwe kuuma kwa Atati, Msimu wa umbone
u wakopweche kwa Atati, juelejo sachiwalanga ya uneji:
27 nomwe wakwe somchiwalanga, ligongo mtemiji pampepe
none chitandilile pakutanda.

2 16 AI nimbelechetele kuti mkakuwala. Sachimko-
posya m'masunagogi: elo, katema kakwisa
kati juana juose akumbulaga tachiganisya kuti akupele-
3 ka kwa Mulungu mtumichilo. Ai sachitenda ligongo nga-
4 namanya Atati namuno uneji. Nambo ai nimbeleche-
tele umwe, pakwika katema kakwe kuti mwikumbuchile,
kuti une namtagulile umwe. Ai nginimti umwe paku-
5 tanda, ligongo naliji pampepe nomwe. Nambo sambano
ngwaula kwa juandumile 'jula; ngapali juenumwe jua-
6 kuusya 'ne, Ana mkuja kwapi? Nambo ligongo mbele-
chete ai kwenumwe, chanasa chigumbele mu mtima
7 mwenu. Nambo ngumtagulila umwe umbone: Kuku-
mtendela 'chenene kuti ngajaule: pakuti ngajaulaga,
Ngoswe ngaika kwenumwe; nambo nakwaula 'ne, sinji-
8 mtuma juelejo kwenumwe. Juelejo, po sachiika 'po,
sachasusa wa kusa 'kuno ya ulemwa, ni ya chigolochelo,
9 ni ya kulamula: ya ulemwa, ligongo ngananguIupilila
10 'ne; ya chigolochelo ligongo ngwaula kwa Atati, nomwe
11 wangambona une soni; ya kulamula, ligongo msyene
12 kusa 'kuno alamulilwe. Ndili chiwela chikolele yejinji
i tinjile kwenumwe, nambo ngomkupakombola kwipika-
13 nila sambano. Juelejo nambo, Msimu wa umbone, po
sachiika, sachimlongolela umwe ku umbone wosepe 'o:

pakuti ngawelecheta ya msyene; nambo yana yose i
sachipikana, *ai* sachiwelecheta nipo sachimsalila umwe i
tiiche 'yo. Sachingwesya une: ligono sachitola yangune, 14
nekumsalila umwe. Yana yose yakwete Atati no yangu: 15
menema natite, kuti, Akutola yangu, nipo sachimsalila
umwe. Panyuma panandi, nipo ngusumbona 'ne soni; 16
panyuma panandi soni, nipo somchimbona 'ne. Wane 17
wa wakulijiganya wakwe menema watite juine kwa juine,
Ana chichi achi chakuti kwetuwe, Panyuma panandi nipo
ngomkumbona 'ne; panyuma panandi soni nipo somchi-
mbona 'ne: ni, Ligongo ngwaula kwa Atati? Watite 18
menema, Ana chichi chakuti, Panyuma panandi? Ngu-
nutumanya chakuti. Yesu nipo wamanyilile kuti waso- 19
saga kumbusya, nipo watite, Ana mtenda kuusyana achi-
chi, chati natite 'ne, Panyuma panandi, nipo ngomku-
mbona, panyuma panandi soni nipo somchimbona 'ne?
Chisimusimu'cho, ngumti umwe, kuti somchilila neku- 20
tenda malilo, nambo wa kusa 'kuno sachisechelela: so-
mchikola kulila m'mtima, nambo kulila kwenu tikuchi-
syuka, nekuwa lukondwa. Juamkongwe juakuwelekaga 21
akulila m'mtima, ligongo kaiche katema kakwe; nambo
pakupagwa mwanache, ngakukumbuchila kulaga soni,
ligongo lukondwa luati apagwile mwanache juamlume
kusa 'kuno. Sambano menema'mwe mkulila m'mtima: 22
nambo sinjimlola soni, mtima wenu nipo tiusechelele,
lukondwa luenu ngapali wakumtyochesya. Lye lyuwa 23
'lyo ngusumbusya une kandu. Chisimusimu'cho ngumti
umwe, Namkumjuga Atati kandu, sachimpa m'lina lya-
ngu. Mpakasambano, ngunumjuga kandu m'lina lyangu: 24
mkajuje nipo somchipochela kuti lukagumbale lukondwa
luenu.

Ai nimbelechetele 'mwe mu itagu: katema kakwisa 25
ka ngimbecheta soni kwenumwe mu itagu, nambo
sinjimtagulila yemanyiche kwa Atati. Lye lyuwa 26
'lyo somchijuga m'lina lyangu: nipo ngengumti, kuti
sinjimbuchisya umwe Atati; pakuti Atati msyene aku- 27
mnonyela, ligongo mtekunonyela 'ne nekupikanichisya
kuti nakopweche kwa Atati. Nakopweche kwa Atati, 28
nyisile kusa 'kuno: soni, ngutyoka kusa 'kuno, nekwaula
kwa Atati. Wakulijiganya wakwe nekuti, Nale, sambano 29
mkuwelecheta 'chenene, ngomkuwelecheta itagu. Sa- 30
mbano tukumanya kuti 'mwe mkumanya yosepe, ngo-

mkusowa juine kuti ambusye: pelepo tukupikanichisya
31 kuti mwakopweche kwa Mulungu. Yesu nipo waja-
32 njile, Ana mkupikanichisya sambano? Nale, katema
kakwisa, elo, kaiche, ka tumpwilinganiche, wosepe ku
yakweyakwe, nekundeka une jika: nginimba jika nambo,
33 ligongo Atati ali pampepe none. Ai mbelechete kwe-
numwe, kuti mkoleje mtendele mwangune. Kusa 'kuno
somchikola chisausyo: nambo msechelele: une mbundile
ni wa kusa 'kuno.

17 AI awelechete Yesu: mkunyakula meso gakwe
kwinani, nekuti, Atati, katema kaiche; mka-
mkwesye Mwanagwenu, kuti akamkwesye umwe Mwa-
2 nagwenu: mpelaga mwampele ulamusi wa pa iilu yo-
sepe, kuti yosepe i mwampele akapeleche ku yelei
3 umi wa ndala. Au no umi wa ndala, wati am'manye
umwe Mulungu juambone jumwepe, ni juelejo jua mwa-
4 mtumile, Yesu Kristo. Une nimkwesisye umwe pasi
'pano, 'masile masengo ga mumbele ngagapanganye.
5 Sambano mungwesye une, Atati, ni lumbili 'lula lu
6 nalukwete nomwe ikiniiche ya kusa 'kuno. Une na-
lilosisye lina lyenu kwa wandu wa kusa 'kuno wa
mwambele: wenu waliji, nipo mwambele uneji; nipo
7 wakumbuchile lilowe lyenu. Sambano akumanya kuti
8 yana yose i mumbele ili yakuuma kwenumwe: ligongo
malowe ga mwambele napele welewo; nipo wapochele,
nekumanyilila 'chenene kuti naumile kwenumwe, nipo
9 wapikanichisye kuti umwe mwandumile. Ngwajujila
welewo: ngengwajujila wa kusa 'kuno, nambo welewo
10 wa mumbele 'wo; ligongo pakuwa wenu: yosepe ya-
ngune no yenumwe, yenu no yangune: nipo ngweseche
11 nayo. Nginimba chiwela kusa 'kuno, awawa ali kusa
'kuno, nipo ngwisa kwenumwe. Atati Waswela, mka-
wasalasye welewo m'lina lyenumwe li mumbele, kuti
12 awe jumwepe mpelaga uwe. Pe naliji pampepe nawo
'po, nawasalachisye m'lina lyenumwe li mumbele: nipo
nawalindilile, nipo ngapali jua welewo juajonasiche
akawe mwanagwao lujonasiko; kuti gakaikanile ma-
13 lembo. Nambo sambano ngwisa kwenumwe; ai ngu-
welecheta kusa 'kuno, kuti akoleje lukondwa luangu
14 lualuikanile mwa achimsyene. Napele lilowe lyenu;
wa kusa 'kuno atindene nawo, ligongo nganawa wa kusa
15 'kuno, mpelaga uneji nginimba jua kusa 'kuno. Nge-

ngumjuga kuti mkawatyosye kusa 'kuno, nambo kuti
mkawasalachisye ku yakusakala. Nganawa wa kusa- 16
'kuno mpelaga une nginimba jua kusa 'kuno. Mkawa- 17
swejesye m'umbone; lilowe lyenu no umbone. Mpelaga 18
mwandumile kusa 'kuno, iyoyo nawatumile kusa 'kuno.
Ligongo lyao nipo naliswejesye, kuti welewo nombe 19
nawo akaswejeswe m'umbone. Ngougwajujila awawape, 20
nambo welewo nombe nawo wakungulupilila ligongo li-
lowe lyao; kuti welewo wosepe awe wamo; mpela umwe, 21
Atati, muli mwangune, none mwenumwe, kuti welewo
nombe nawo awe mwetuwe: kuti wa kusa 'kuno apika-
nichisye kuti umwe mwandumile. Lumbili lu mu- 22
mbele une nipo napele welewo; kuti awe wamo mpe-
laga uwe tuli wamo; une mwa welewo, nomwe mwa- 23
ngune, kuti amalichiche mwa jumo; kuti amanyilile wa
kusa 'kuno kuti umwe mwandumile, nekwanonyela
welewo mpela mwanonyele une. Atati, wa mwambele, 24
ngusosa, kuti, ku ndili une, welewo nombe nawo awe
pampepe none; kuti alole lumbili luangu, lu mumbele:
ligongo mwanonyele une, nkiniitawilwe ya kusa 'kuno.
'Mwe Atati wakugoloka, wa kusa 'kuno nganam'manya 25
umwe nambo une nam'manyilile; awa nipo wamanyilile
kuti umwe mwandumile; nipo namanyichisye awa lina 26
lyenu, nipo tingamanyichisye, kuti chinonyelo chi mwano-
nyele une nacho chiwe mwa awawa, none mwa awawa.

18 PE wawelechete Yesu gelego, nipo wakopweche
ni wakulijiganya nekomboka kasulo Kidron,
kwaliji mgunda, nipo wajinjile amomo, msyene ni waku-
lijiganya wakwe. Yuda juampeleche ni malindi 'jula, 2
nipo wamanyilile peuto'po, ligongo kawili kawili aiche
kweleko pampepe ni wakulijiganya wakwe. Yuda 3
menema, mkupochela likuga lya asikari ni achikapitao
wa kwa wambepesi wa'chakulungwa ni waFarisayo,
nekwika kweleko ni nyali ni simuli ni mapanga. Yesu 4
menema, mkumanyilila yosepe i tiimtendechele, neko-
poka, nekwati, Ana mkusosa nduni? Nipo wamja- 5
njile, Yesu jua ku Nazareti. Yesu nekwati, Une. Yuda
nombe najo juampeleche 'jula wajimaga pampepe nawo.
Po watite menema, Une, nipo wapite kunyuma, neku- 6
gwa pasi. Menema wausisye soni, Ana mkusosa nduni? 7
Nipo watite, Yesu jua ku Nazareti. Yesu nekwanga, 8
Namtagulile kuti, Une: namkusosa 'ne menema, mka-

9 jausye awawa: kuti liikanile lilowe li wawelechete, Jua
10 welewo wa mumbele ngininyasa jumo. Siman Petro
menema juakwete lupanga nekuswekula, nekumputa
kapolo jua juambepesi juamkulungwa, nekusichita
lipilikanilo lyakwe lya kumlyo. Lina lya kapolo'jo
11 no Malkus. Yesu menema wamtite Petro, Mkasweche
lupanga mwigonelo mwakwe: mgao wambele Atati,
angati tingang'we?
12 Likuga 'lyo ni kapitao juamkulungwa, ni achikapitao
wa waYahudi, nipo wamkamwile Yesu, nekumtawa,
13 nekumjigalila kaje kwa Anna; pakuti waliji akwegwao
Kayafa, jualiji juambepesi juamkulungwa che chaka
14 'cho. Kayafa no juejula juapele waYahudi lipungu
kuti kwambone kwauwila wandu mundu jumo.
15 Siman Petro nipo wamkagwile Yesu, ni juakulijiganya
juine. Juakulijiganya juine 'jo wamanyiche pa juambe-
pesi juamkulungwa, nipo wajinjile ni Yesu ku nganya
16 kwa juambepesi juamkulungwa; nambo Petro waji-
maga pa mlango pasa. Juakulijiganya juine 'jo juama-
nyiche pa juambepesi juamkulungwa, nipo wakopweche
nekuwelecheta ni jualindililaga pa mlango, nekumji-
17 njisya Petro. Mwali 'jo jualindililaga pa mlango wa-
mtite Petro, Ana nomwe wakwe jua wakulijiganya wakwe
18 ajuju? Nekuti, Nginimba 'ne. Achikapolo ni achikapitao
nipo wajimaga, atekupanganya moto wa makala; ligongo
pakuwa mbepo; nipo walijotesyaga: Petro nombe najo
waliji pampepe nawo, achijimaga achilijotesyaga.
19 Juambepesi juamkulungwa menema wambusisye
Yesu ya wakulijiganya wakwe ni kwiganya kwakwe.
20 Yesu nipo wamjanjile, Mbelechete m'meso kulola kwa
wa kusa 'kuno; najigenye mowa gosepe m'masunagogi,
ni m'nyumba ja mbepesi, mwakusongana waYahudi
21 wosepe; pa chisyepela nginimbecheta kandu. Ligongo
chichi mkumbusya une? mkausye welewo wambilikene,
22 i nawechetele'yo; welewo akumanyilila i natite 'yo. Po
watite sai, juine jua achikapitao juajimilaga wampu-
tile Yesu litemba, nekuti, Ana mkumjanjila juambepesi
23 juamkulungwa iyoyo? Yesu nekumjanjila, Naga
nimbechetaga chakusakala, mkawalanje ya chakusa-
kala: nambo naga chambone, mkumbutila chichi?
24 Anna menema wamtumile juamtawe kwa Kayafa jua-
mbepesi juamkulungwa.

Siman Petro nipo wajimaga nekulijotesyaga. Me- 25
nema wamtite, Ana nomwe wakwe jua wakulijiga-
nya wakwe? Nipo wakanile, nekuti, Nginimba 'ne.
Juine jua achikapolo wa juambepesi juamkulungwa, 26
juakuwa mlongogwe juelejo, lipilikanilo lyakwe asichite
Petro, nekuti, Angati nambweni pampepe najo mu
mgunda'mula? Petro menema wakanile soni: papopo 27
tambala nekulila.

Nipo wamjigalile Yesu menema kwa Kayafa pakwi-
njila m'nganya: kwaliji kundawipe: achimsyene nga- 28
najinjila m'nganya atakutendeka usakwa, nambo akalye
pasaka. Pilato menema awakopochele, nekuti, Chichi 29
mkumbelechetela ajojo? Nipo wajanjile nekumti, Ajojo 30
akawaga juakutenda yakusakala, ngukunutumpeleka
kwenumwe. Pilato menema watite, Mkamtole mwa- 31
chimsyene, mkamlamulile mwakulingana ni malamulo
genu. WaYahudi nekumti, Ngeikomboleka kuti uwe
tukambulaje mundu: kuti likaikanile lilowe lya Yesu, 32
lyawechete pakulanjila uuwe wakwe u tauwe nao.

Pilato wajinjile menema soni m'nganya 'mo, neku- 33
mbilanga Yesu nekumti, Ana umwe no mchimwene jua
waYahudi? Yesu nekwanga, Ana mkuti iyoyo mwa- 34
syene, kanga wane wamtagulile ya une? Pilato ne- 35
kwanga, Ana uneji no mYahudi? Lukosyo luenu ni
wambepesi wa'chakulungwa ampeleche umwe kwa-
ngune: ana mtesile chichi? Nekwanga Yesu, Uchi- 36
mwene wangu ngunuwa wa kusa 'kuno; ungawe uchi-
mwene wangu wa kusa 'kuno, achikapitao wangu anga-
menyene, kuti ngasapelekwa kwa waYahudi: nambo
sambano uchimwene wangu ngunuwa wa pepano. Pilato 37
menema wamtite, We utende 'o ana 'mwe no mchi-
mwene? Yesu nekwanga, Mkuti une no mchimwene.
Achi mbagwilile, achi 'ichile kusa 'kuno, kuti ngawa-
lanje ya umbone. Wosepe wa umbone akupikana lilowe
lyangu. Pilato nekumti, Umbone no chichi? 38

Po watite sai, nipo wakopochele kwa waYahudi
soni, nekwati, Ngonguwona ulemwa wose mwa 'jojo.
Nambo msyungu mkwete, wati ngamgopolele jumo pa 39
pasaka: ana mkusosa menema kuti ngamgopolele
Mchimwene jua waYahudi? Wagumisile menema soni, 40
Ngati ajojo, nambo Baraba. Baraba nipo waliji jua
chikwaku.

19 PILATO menema nekumtola Yesu nekumkwita.
2 Asikari nekuluka lisanda lya miwa, nekuwika
pamtwe pakwe, nekumbwecha m'chakuwalila chachi-
3 chejeu; nipo wåmyichile, nekuti, Kwambone, Mchi-
mwene jua waYahudi! nipo wamputile ni mipichi.
4 Pilato nipo wakopweche kusa soni, nekwati, Nale,
ngumjigalila aju kusa, kuti mkamanye ngenguwona
5 ulemwa wose mwa 'jojo. Yesu menema wakopweche
achiwalaga lisanda lya miwa, ni chakuliunichila chachi-
6 chejeu. *Pilato* nekwati, Nimlole, mundu! Menema pe
wambweni wambepesi wa'chakulungwa ni achikapitao,
nipo wagumisile kuti, Mkampachiche, Mkampachiche.
Pilato nekwati, Mkamtole mwachimsyene, mkampa-
7 chiche: pakuti ngenguwona ulemwa mwa juelejo. Wa-
Yahudi nipo wamjanjile, Tukwete lilamusi, ni lilamusi
'lyo akuwajilwa kuuwa, ligongo walitesile msyene Mwa-
8 nagwao Mulungu. Pilato po wapilikene menema ngani
9 'jo, nipo wapundile kogopa; nipo wajinjile m'nganya
soni, nekumti Yesu, Ana mbumile kwapi? Nambo Yesu
10 nganamjanga. Pilato menema wamtite, Ana ngomku-
welecheta kwangune? ana ngomkumanya kuti ngwete
ulamusi wakumgopola, nipo ngwete ulamusi wakumpa-
11 chika? Yesu nekumjanjila, Ngukunumkola ulamusi
wa pangune, ukaweje wapegwile kwenumwe wakuuma
kwinani: menema juambeleche une kwenumwe apu-
12 ndile kulemwa. Pelepo nipo wasosaga Pilato kumgo-
pola: nambo waYahudi wagumisile kuti, Namkumgo-
pola ajojo, ngunumba ambosanga wakwe Kaisari: juana
juose akulitenda mchimwene akumbelechetela Kaisari.
13 Mkupilikana Pilato malowe ago, nigo wamkopwesye
Yesu, nekutama pa chitengu cha magambo pa malo
14 lina lyakwe Luwala, nambo m'chiHebrai, Gabatha. We
utende 'o no Chipanganichisyo cha Pasaka: ndawi
jakwe no ja msano na jimo. Nipo watite kwa wa Yahudi,
15 Nale mchimwene juenu! Wagumisile menema, Atyosye,
atyosye, mkampachiche. Pilato nekwati, Ana ngampa-
chiche mchimwene juenu? Wambepesi wa'chakulu-
ngwa nekwanga, Ngunutukola mchimwene akawe Kai-
16 sari. Nipo ampeleche kwa welewo menema kuti
ampachiche.
17 Nipo wamtosile Yesu menema nekumkwita: nipo
wakopweche achijigalila mgomba wakwe, kuja kwiuto

lina lyakwe, Liuto lya chikalakasa, lina lyakwe m'chi-
Hebrai, Golgotha; pelepo wampachiche Yesu, ni wawili 18
wane pampepe najo, ni kwine ni kwine, pakati pana
Yesu. Pilato nekulemba chakusalila nombe nacho, 19
nekuchiwika pa mgomba 'po. Nipo chalembelwe, YESU
JUA KU NAZARETI, MCHIMWENE JUA WAYAHUDI. Cha- 20
kusalila 'cho menema wachiwalasile wajinji wa wa-
Yahudi: ligongo po wampachiche Yesu no pakuwandi-
kana ni musi: nipo chalembelwe m'chiHebrai, m'chi-
Rumi ni m'chiHelene. Wambepesi wa'chakulungwa 21
menema wamtite Pilato, Mkalemba, Mchimwene jua
waYahudi; nambo, kuti watite, Uneji ndili Mchimwene
jua waYahudi. Pilato nekwanga, Chi nembile, ne- 22
mbile.

Asikari menema po wampachiche Yesu, nekutola 23
yakuliunichila yakwe, nekupapula pacheche, msikari
juine pakwe juine pakwe; ni malaja nombe nago: ma-
laja 'go nipo galiji gangali mbota, gamagombe penani
pakwe ni posepe. Watite menema juine kwa juine, 24
Tukasagapapula, nambo tugalondolele chisango, kuti
gawe gacheni: kuti gaikanile malembo gakuti,

"Agawenye nachimsyene yakuliunichila yangu,
Malaja gangu wagalondolele chisango."

Asikari menema watesile aii. Nambo wajimilaga pa 25
mgomba wa Yesu achikulugwe ni mpwakwe achiku-
lugwe, Maryamu msonogwe Clopa, ni Maryamu Magda-
lene. Mkumbona Yesu menema achikulugwe, ni juaku- 26
lijiganya achijimilaga, jua wamnonyelaga, nipo wamtite
achikulugwe, Juamkongwe, nimlole, mwanagwenu!
Nipo wamtite juakulijiganya 'jo, Nimlole, mchikulu- 27
gwenu! Chitandilile ke katema 'ko juakulijiganya 'jo
wamjigalile kuja najo kumangwao.

Panyuma pakwe Yesu, mkumanyilila kuti yosepe 28
itesile kumala, kuti limale lilembo, nipo watite, Jingwete
njota. Chapali chachitamiche pelepo chiwiga chachi- 29
gumbale chinyung'unyung'u: nipo wawisile sifongo
jajigumbale chinyung'unyung'u pa husopo, nekujiwika
pakamwa pakwe. Mkupochela Yesu menema chinyu- 30
ng'unyung'u'cho, nipo watite, Gamasile; nipo wajineme
mtwe wakwe; nekupeleka msimu wakwe.

WaYahudi menema ligongo pakuwa Chipanganichi- 31
syo, kuti jikasigala mitembo pa mgomba Sabato (pakuti

Sabato 'jo no lyuwa lyekulungwa), wambusisye Pilato
32 kuti gatemeche makongolo gao, akatyoseche. Asikari
menema waiche nekutemanya makongolo ga juaku-
33 tanda, ni ga juine 'jula juampachiche najo: nambo po
waiche kwa Yesu, nekulola kuti atesile kuuwa, nganate-
34 manya makongolo gakwe: nambo juine jua asikari
wamsomile m'mbalati jakwe ni lipanga, papopo neko-
35 poka miasi ni mesi. Jualolite awalasile, mboni jakwe
no jisyesyene: akumanya kuti akuwelecheta umbone,
36 kuti mkapikanichisye nomwe wakwe. Pakuti yawoneche
ai, kuti gaikanile malembo, Liupa lya juelejo ngisilite-
37 meka. Soni lilembo line likuti, Sachimlola jua wamso-
mile.
38 Panyuma pakwe pelepo Yusuf jua ku Arimataya,
juakuwa juakulijiganya jua Yesu, nambo pakusisika,
ligongo woga wa waYahudi, nipo wambusisye Pilato
kuti atyosye mtembo wa Yesu: Pilato nipo wakundile.
Nipo waiche menema nekutyosya mtembo wa Yesu.
39 Nipo waiche nombe najo Nikodemo, juamyichile chilo
pakutanda 'pala, achijigalaga chakuwanganichila cha
40 mura ni aloe kanga malitra mwanda. Nipo watosile
menema mtembo wa Yesu nekuuwilijilila ni nguo sya
nakalasi ni yakununjila, mpelaga msyungu wa uwilo
41 wa waYahudi. Nipo wapali mgunda mwiuto mwa-
mpachiche; mu mgunda 'mo mwana lilembe lya
42 sambano, mwa akanamgoneche mundu kose. Mwele-
mo menema, ligongo Chipanganichisyo cha waYahudi,
(pakuwa pakuwandichila lilembe 'lyo) nipo wambisile
Yesu.

20 LYUWA lyakutanda lya mlungu, nipo waiche
Maryamu Magdalene kundawipe, nkinikuche,
kwilembe 'ko, nekuwona liganga lyetyosye pelembe 'po.
2 Wautwiche menema nekwika kwa Siman Petro ni kwa
juakulijiganya juine jua wamnonyelaga Yesu, nekwati,
Amtyosisye Ambuje mwilembe 'mo, ngutukumanya
3 kwambisile. Petro wakopweche menema ni juakuliji-
4 ganya juine, nekwaula kuja kwilembe. Nipo wau-
twiche wana wawili: juakulijiganya juine 'jo neku-
5 mpunda Petro, nekwika juakutanda kwilembe; mkwi-
nama mkulola mkati, nipo waweni nguo sya nakalasi
6 syasigone; nambo nganajinjila. Siman Petro menema
waiche nombe najo, achimkagulaga, nekwinjila mwile-

mbe 'mo; nipo waweni nguo sya nakalasi syasigone, ni 7
mleso u waliji pamtwe pakwe, ngunuugonaga pampepe
ni nguo sya nakalasi, nambo wowilije peuto pa jika.
Soni nipo wajinjile menema juakulijiganya juine nombe 8
najo, juaiche pakutanda kwilembe, nipo waweni, neku-
lupilila. Pakuti we utende 'o nganamanya lilembo, 9
lyati akajimuche soni kwa wauwe. Wakulijiganya 'wo 10
wajawile soni kumangwao.
Nambo Maryamu wajimaga kusa kwilembe achililaga: 11
mkulila 'mo, wajineme nekulola mwilembe; nipo wa- 12
weni wamitenga wawili wawete yeswela, achitamaga,
juine kumtwe, juine kumasajo, kwagonile chiilu cha
Yesu. Nipo wamtite, Chichi mkulilila? Nipo watite, 13
Ligongo ate kutyosya Ambuje wangu, nipo ngongu-
manya ku wambisile. Po watite sai, nipo wagalawiche 14
kunyuma, nekulola Yesu alimkwima, nipo nganamanya
kuti ali Yesu. Yesu nekumti, Juamkongwe, chichi 15
mkulilila? mkusosa nduni? Jueleju, achipelaga ali
juakulindililа pa mgunda, wamtite, Ambuje, naga mu-
mtyosisye apano, mundagulile ku mumbisile, nipo sinji-
mtyosya. Yesu nekumti, Maryamu. Nipo wagalawiche 16
nekumti m'chiHebrai, Rabboni; ne, Mjiganyo. Yesu 17
nekumti, Mkangwaya une; pakuti nginingwele kwa
Atati: nambo mkajaule kwa 'chajangu, mkasalile,
Ndenda kwaula kwa Atati wangu ni Atati wenu, kwa
Mulungu wangu ni Mulungu wenu. Nipo waiche 18
Maryamu Magdalene nekwasalila wakulijiganya,
Nimbweni Ambuje; nipo wachite ai kwa juelejo.
Ligulo menema, lye lyuwa 'lyo, lyakutanda lya 19
mlungu, mkuti papaugale pa mlango po waliji waso-
ngene wakulijiganya, ligongo woga wa waYahudi, ne-
kwika Yesu nekwima pakati, nekwati, Mtendele kwe-
numwe. Po watite sai nipo walosisye magasa gakwe 20
ni mbalati jakwe. Wakulijiganya menema wasechelele
pe wambweni Ambuje. Menema Yesu watite soni, 21
Mtendele kwenumwe: mpelaga Atati andumile une,
iyoyo ngumtuma umwe. Pa watite sai, nipo wapumu- 22
lile mpuje, nekwati, Mpochele Msimu Waswela: yaku- 23
lemwa ya wana wose i mkwatondowela, ikwatondowe-
chela; ya wana wose i mkwalimbichisya, ikwalimbichila.
Nambo Tomaso, juine jua likumi ni wawili, jua wa- 24
mtele Didumo, nganali pampepe nawo po waiche Yesu.

25 Wakulijiganya wane menema wamtite, Tumbweni
Ambuje. Nambo watite, Akawe ngalole m'magasa
gakwe lusomo lua misomali, nekuwika chala changu
m'lusomo lua misomali, nekuwika mkono wangu
m'mbalati mwakwe, ngimbikanichisya.
26 Panyuma pa mowa msano ni gatatu, wakuligiganya
wakwe waliji soni mkati, Tomaso *ali* pampepe nawo.
Nekwika Yesu, papaugale pamlango, nekwima pakati,
27 nekuti, Mtendele kwenumwe. Nipo wamtite Tomaso,
Mtole akuno chala chenu, mkalole magasa gangu;
mtole mkono wenu mkauwiche m'mbalati mwangu;
28 mkawa wangakulupila nambo wakukulupila. Tomaso
nipo wajanjile nekumti, Ambuje wangu, Mulungu
29 wangu. Yesu nekumti, Ligongo mumbweni mtesile
kupikanichisya: akujinichilwa welewo wangawona ni
wakupikanichisya.
30 Imanyililo ine yejinji atesile Yesu pameso pa waku-
lijiganya; yangalembeka m'buku 'mu: nambo ai ile-
mbeche kuti mpikanichisye Yesu no Kristo, Mwana-
gwao Mulungu: mkupikanichisya'mo kuti mkoleje umi
m'lina lyakwe.

21 PANYUMA pakwe ai Yesu walilosisye soni kwa
wakulijiganya pa nyasa ja Tiberia; walilo-
2 sisye we utende 'u. Wapali pampepe Siman Petro, ni
Tomaso juamtele Didumo, ni Natanael jua ku Kana
m'Galilaya, ni achiwana wao Zebedayo, ni wane wawili
3 wa wakulijiganya wakwe. Siman Petro nekwati, Uneji
ngwaula ku somba. Nipo wamtite, Nowe wakwe tu-
longane. Nipo watyosile nekwinjila m'wato; chilo'cho
4 nganatanjisya kandu. Pekwachele, Yesu nipo wajimi
munjengwe; nambo wakulijiganya nganamanya kuti
5 ali Yesu. Yesu menema watite, Achiwanangu, ana
6 mkwete chakulya? Nipo wamjanjile, Ngwamba. Nipo
watite, Mkaponye luau ku mbali ja kumlyo kwa wato,
nipo tumbone. Waponisye menema, au utenda 'u nga-
7 napakombola kuluuta, ligongo winji somba. Juakuliji-
ganya menema jua wamnonyele Yesu nekuti kwa Petro,
No Ambuje. Po wapilikene Petro kuti no Ambuje,
alitawilile chakuliunichila (pakuti waliji jua makonope),
8 nekuliponya m'nyasa. Nambo wakulijiganya wane wa-
iche m'kawato (pakuti nganatalikangana ni kunjengwe,
nambo mti mikono mianda jiwili), achiutaga luau

ni somba syakwe. Mkukopochela menema kunjengwe, 9
nipo waweni pelepo moto wa makala, ni somba syasi-
wiche pelepo, ni mkato. Yesu nekwati, Ajigale *sine* 10
sya somba si mtanjisye sambano. Siman Petro ne- 11
kwaula nekuuta luau kunjengwe, lualugumbale ni
somba syasikulungwa, mwanda kwisa makumi msano
kwisa sitatu: nachiwamuno syaliji syanyinji luau ngu-
nulukutuka. Yesu nekwati, Mjiseje, mkasusule. 12
Ngapali jua wakulijiganya wakwe juapakombwele
kumbusya, Ana umwe nduni? pakumanyilila kuti ali
Ambuje. Yesu nekwika, nekutola mkato, nekwapa, ni 13
somba syakwe. Akaka no katema ka katatu kawo- 14
neche Yesu kwa wakulijiganya wakwe, panyuma po
wajimwiche kwa wauwe.

Po wasuswile, Yesu nekumti Siman Petro, Siman 15
mwanagwao Yohana, ana mkunonyelana none kupunda
ni awawa? Nipo wamtite, Elo Ambuje; mkumanya
kuti ngumnonyela umwe. Nekumti, Mkalisye tukosa
twangu. Soni nekumti kawili, Siman, mwanagwao 16
Yohana, ana mkunonyelana none? Nekumti, Elo,
Ambuje; mkumanya kuti ngumnonyela umwe. Ne-
kumti, Mkalanje ngosa syangu. Nipo wamtite katatu, 17
Siman, mwanagwao Yohana, ana mkunonyela uneji?
Petro nekupotekwa mtima ligongo wamtite katatu,
Ana mkunonyela uneji? Nipo wamtite, Ambuje,
mkumanya yosepe; mkumanya kuti ngumnonyela
umwe. Yesu nekumti, Mkalisye ngosa syangu. Chi- 18
simusimu'cho, ngumti umwe, Po mwaliji juamnandi,
mwalitawilile, nekwenda ku mwasosaga kose: nambo
po tumchekulupe 'po, somchitambalika mikono jenu,
juine nipo sachimtawa, nekumjigala ku ngomkusosa.
Ai nipo wawelechete pakulanjila ni uuwe wakwe u 19
takamkwesye nao Mulungu. Po wawechete ai nipo
wamtite, Mungagule. Petro, mkugalauka, waweni jua- 20
kulijiganya jua wamnonyele Yesu achikagulaga; juaji-
neme nombe najo pamtima pakwe pa mgonelo 'pala,
nekuti, Ambuje, ana nduni juakumpeleka ni malindi?
Petro menema, mkumbona, nekumti Yesu, Ambuje, 21
ana sachitenda uli ajuju? Yesu nekumti, Nawaga 22
ngasose kuti alonjele mpaka kwika uneji, ana chichi
kwenumwe? 'mweji mungagule une. Ngani 'jo mene- 23
ma japite pa 'chimjakwe, jati juakulijiganya 'jo ngasau-

wa: nambo Yesu nganamti ngasauwa; nambo, Nawaga
ngasose kuti alonjele mpaka kwika uneji, ana chichi
kwenumwe?
24 Ajojo no juakulijiganya juakuwalanga ai, nekulemba
ai: nipo tukumanya kuti mboni jakwe no jambone.
25 Ipali indu ine yejinji yatesile Yesu, yelei nailembe-
kaga yosepe, nguganisya kuti kusa 'kuno kusowa malo
gakuikanila achikalata wakulembelwa 'wo.

MASENGO GA WANDUMETUME.

---

1 CHILEMBO chakutanda 'chila nachipangenye,
mwa Teofilo, cha yana yose yatandite Yesu kute-
2 nda nekwiganya, mpaka lyuwa li wapochelwe mwinani,
panyuma po walamulile ni Msimu Waswela wandume-
3 tume wa wasagwile: kwa welewo alilosisye msyene ali
juamjumi, panyuma pa kusauka kwakwe, ni imanyililo
yejinji, achawonechelaga mowa makumi mcheche,
achiwelechetaga indu ya uchimwene wa Mulungu:
4 mkusongana nawo, awalulilelulile akasatyoka ku Yeru-
salemi, nambo akalinde chilanganilo cha Atati, chi
5 mumbilikanile une: ligongo Yohana atesile kubatisa
ni mesi; nambo sombatiswe ni Msimu Waswela
pangakawa mowa.
6 Welewo menema pe wasongene wambusisye, achitiji,
Ambuje katema 'kano ana mkumbuchisya kwa Israeli
7 uchimwene wakwe? Nekwati, Ngunukuwa kwenu
kumanya tutema namuno ndawi, syawisile Atati m'u-
8 lamusi wakwe msyenepe. Nambo umwe sompochele
machili, po tamyichile 'mwe Msimu Waswela: nipo
somchiwa wa mboni wangu pa Yerusalemi, ni pa uYa-
hudi ni Samaria pose, ni ku mbesi mnope kwa kusa
9 'kuno. Po watite ai, welewo alimkulola, wanyakwiche;
10 liunde nekumpochelela pameso pao. Po walijimkulo-
lesya chigaga mwinani, juelejo alimkwaula, nale wandu
wawili wajimilile, wawete yakuwalila yeswela; nipo wa-
chite, Wandu wa ku Galilaya, ligongo chichi mtenda

kwima mchilolechesyaga mwinani? Yesu jujojo jua- 11
mpochelele penumwe kwinani, sachiika soni mpelaga
'ila mwambweni alimkwaula kwinani.
Nipo wausile ku Yerusalemi pakuuma kwitumbi 12
lyatelwe Zeituni, liwandikene ku Yerusalemi, ndawi ja
ulendo wa Sabato. Po wajinjile, nipo wakwesile ku 13
nyumba ja pachanya'jila, po watamaga'pala; Petro ni
Yohana ni Yakob ni Andrea, Filipo ni Tomaso, Barto-
lomayo ni Matayo, Yakob mwanagwao Alfayo, ni Siman
Zelotes, ni Yuda mwanagwao Yakob. Welewo wosepe ni 14
mtima umpepe nekupopelesyapopelesya, ni achakongwe
ni Maryamu achikulugwe Yesu, na achalongo wakwe.
Ge mowa 'go Petro nipo wajimi pakati pa achimja- 15
kwe, nekuti (liunjili lya wandu mti mwanda kwisa
makumi gawili), Achimjangu, kumbajila kuti gaikanile 16
malembo, gawelechete Msimu Waswela kala pakamwa
pa Daud, ya Yuda, jualongolele welewo wakamwile
Yesu. Ligongo wawalanjiche nowe, nekupochela yakwe 17
m'utumwa au. (Ajo mundu'jo wapochele mgunda ni 18
malipilo ga chakusakala chakwe; mkugwa pamtwe,
nipo wapapwiche pakati, matumbo gakwe gana gose
nekuswekuka. Nipo kwamanyiche pa wosepe waku- 19
tama ku Yerusalemi; lye ligongo 'lyo m'chiwecheto chao
we mgunda 'o watelwe Akeldama, no, Mgunda wa
miasi.) Pakuti chilembeche m'buku jua Nyimbo, 20

"Pakutama pakwe pawe pa masamepe,
Wandu akasatamaga pelepo:"

ni,

"Ulolelo wakwe juine atole."

Menema jua wandu 'wo walongene nowe, ndala syose 21
si wajinjile Yesu nekopoka petuwe, mkutanda pa uba- 22
tiso wa Yohana, mpaka lyuwa li watunyakuchile, jua
welewo jumo awajilwe kutenda jua mboni pampepe
nowe ja mjimuko wakwe. Nipo wawisile wawili, Yusuf 23
juamtele Barsaba, juamtele soni Yusto, ni Mattiya.
Nipo wapopesile, nekuti, Umwe, Ambuje, wakumanya 24
mitima ja wandu wosepe, mtulanjile jua wawili 'wa 25
'mwe msagwile juapi, kuti ajinjile peuto lya m'utumwa
ni mu ndumetume 'mo, mwagwile Yuda kuti ajaule
kwiuto kwakwe. Nipo walondolele isango; chisango 26
nekukamula Mattiya: nipo wawalanjiche pampepe ni
wandumetume likumi ni jumo.

2 PE lyaiche lyuwa lya Pentekote, wosepe nipo
2 wasongene pampepe. Chitema nipo lyaumile
kwinani lilowe lyati mpela malilima ga mbungo jangu-
lungwa, nekugumbala m'nyumba mu watamaga 'mo.
3 Nipo syawonechele ndimi syakulekanaga, mpela sya
4 moto; nipo syatemi pa wosepe luakwe luakwe. Wo-
sepe nipo wagumbele ni Msimu Waswela, nekutanda
kuwelecheta ni ndimi sine, mpelaga Msimu wapeleche
awelechete.
5 Nipo watamaga pa Yerusalemi waYahudi, wandu
wakupopela, wa ku ngosyo syosepe sya kusa 'kuno.
6 Mkupikanika lilowe alyo, liunjili nekusongana, nekusi-
monjeswa; ligongo wana wose awapilikene alimkuwe-
7 cheta ni iwelecheto yakwe yakwe. Nipo wasimongwile
wosepe nekulapa, kuti, Nale, awawa wakuwelecheta
8 angati waGalilaya? Ana uli tukupilikana wana wose
9 ni chiwelecheto chetu, chi twapagwile nacho? Wa-
Parti, na waMedi, ni waElamiti, ni wakutama m'Meso-
10 potamia, m'uYahudi ni m'Kapadokia, m'Ponto ni
Asia, m'Frugia ni Pamfulia, m'Misri ni ilambo ya Libua
ya pa Kurene, ni achalendo wa ku Rumi, waYahudi ni
11 wakupinduka, waKrete ni waArabu, tukwapikana ali-
mkuwecheta ni ndimi syetuwe masengo gakulapisya ga
12 Mulungu. Wosepe nipo wasimongwile nekusingalilwa,
13 achitiji, juine kwa juine, Ana uli achi? Wane nambo
achisekaga watite, Wagumbele ni mvinyo wa mbisi.
14 Nambo Petro, achijimukaga ni likumi na jumo, wa-
nyanyiche malowe gakwe, nekwawelechetela, Achalume
waYahudi, ni wosepe wakutama pa Yerusalemi, achi
15 chimanyiche penumwe, mpikane malowe gangu. Pakuti
awawa nganakolelwa mti mwapelaga; pakuti no ndawi
16 ja katatu ja lyuwa; nambo achi no chawelechetelwe ni
Yoel mprofeti;
17 "Mowa gakumalichisya sichichiwoneka, akuti Mulungu,
Sinjajitila wandu wosepe ya Msimu wangu:
Achiwana wenu walume ni wakongwe sachiwelechetela,
Achachanda wenu sachilola yakulola,
Wakuchekulupa wenu sachisagamila masoka:
18 Elo, pa achikapolo wangu walume ni wakongwe ge mowa 'go

Sinjajitila ya Msimu wangu; nipo sachiwele-
chetela.
Nipo sinjilosya yakusimosya mwinani 'mo, 19
Ni imanyililo kusa 'kuno;
Miasi, ni moto, ni lipujungu lya liosi:
Lyuwa silichisyuka chipi, 20
Mwesi nekuwa miasi,
Lyuwa lya Ambuje likiniliiche,
Lyekulungwa lyewoneche 'lyo:
Nipo sikuchiwoneka, kuti juatawe juose sachiko- 21
langa lina lya Ambuje sachikulupuka."

Achalume waIsraeli, mpikaneje aga malowe 'ga: Yesu 22
jua kuNazareti, mundu juamlanjile pa Mulungu kwe-
numwe ni machili ni yakusimonga ni imanyililo, i wate-
sile Mulungu najo pakati penumwe, mpelaga mkuma-
nyilila mwasyene; juelejo juakuwa juampeleche ni 23
chilangano chachilimbiche ni umanyilisi wa ya kala wa
Mulungu, umwe ni mkono wa wandu wangali lilamusi
mwampachiche nekumbulaga; juelejo Mulungu wamji- 24
mwisye, pakugopola kupweteka kwa kuuwa: ligongo
pakuwa ngeikomboleka kuti akamulwe nako. Pakuti 25
Daud watite ya juelejo,

"Mowa gose nambweni Ambuje pameso pangu;
Ligongo ali kumlyo kwangu kuti ngisindenga-
nyika:
Menema wakondwile mtima wangu, lulimi luangu 26
nekusangalala;
Chiilu changu nambo tichitame ni chikulupi;
Ligongo ngumleka umi wangu mwa wauwe, 27
Ngumpeleka Juamswela juenu kuti alole ku-
wola.
Mwamanyisye une matala ga umi; 28
Sumundende une juakukondwesya ni ngope
jenu."

Achimjangu, ngupakombola kumti umwe m'meso 29
kulola ya atati Daud, kuti wawile wajasiche, lilembe
lyakwe lili mwetu mpaka lelo 'jino. Juakuwa mprofeti, 30
juakumanya kuti Mulungu wamlumbilile ni lilumbilo,
kuti jua isogosi ya mgongo wakwe tatamiche jumpepe
pa chitengu cha uchimwene chakwe; mkulola ya mu 31
mbujo awelechete ya kwimuka kwa Kristo, kuti nganale-
chelwa mwa wauwe, chiilu chakwe nginichiwona kuwola.

32 Yesu ajuju Mulungu wamjimwisye, uwe tuli mboni
33 jakwe. Mkukwesyeka menema kumlyo kwa Mulungu,
mkupochela kwa Atati chilanga cha Msimu Waswela,
34 ajitile achi chi mkupikana chi mkuwona. Pakuti Daud
nganakwela mwinani; nambo akuti msyene,
"Ambuje watite kwa Ambuje wangu, Mtameje
kumlyo kwangu,
35 Mpaka po tingatende wamagongo wenu chaku-
tamila cha masajo genu."
36 Nyumba syosepe sya Israeli simanyeje 'chenene, kuti
Mulungu amtesile juelejo Ambuje ni Kristo, Yesu 'jula
jua mwampachiche 'jula.
37 Mkupikana, nipo wasisimwiche mu mtima wao, nekuti
kwa Petro ni wandumetume wane, Achimjetu, ambi
38 tututende uli? Petro nipo watite, Mpitikuche, mbati-
swe wana wose m'lina lya Yesu Kristo ku kulechela kwa
yakulemwa yenu; nipo sompochele mtuka wa Msimu
39 Waswela. Pakuti cha kwenumwe no chilanga, ni kwa
achiwana wenu, ni kwa wosepe wakwakutalika, wana wose
40 wa sachawilanga Ambuje Mulungu wetu. Ni malowe
gane gamajinji awalasile, nekwakulumisya kuti, Mliku-
41 lupusye kwa wandu wa sambano wakugongomala. Wo-
sepe 'wo wapochele lilowe lyakwe nipo wabatiswile:
nipo wapambichilwe lye lyuwa 'lyo kanga mianda ma-
42 kumi gatatu. Nipo wapimilile m'kwiganya ni m'chi-
syowe mwa wandumetume, m'kugawanya kwa mkato ni
m'mapopelo'gala.
43 Woga nekukamula wandu wosepe: yakulapisya ni
44 imanyililo yejinji yatendelwe ni wandumetume. Wosepe
wapikanichisye nipo waliji pampepe, nipo wakwete
45 yosepe yao yakugawana; nipo wasumile yao ni ipanje
46 yao, nekwapeleganya wosepe, mpelaga kwasowile. Mowa
mugakupitila, wapimilile ni mtima umo m'nyumba ja
mbepesi, mkugawanya mkato kumangwao, watosile ya-
47 kulya yao ni lukondwa ni mtima umpepe, achimlapilaga
Mulungu, achikolaga lumbili luambone pa wandu wo-
sepe. Mowa mugakupitila 'mo Ambuje nekwapambi-
chila welewo wakulupukaga.

3 PETRO ni Yohana nipo wakwelaga ku nyumba ja
mbepesi ndawi ja kupopela, ndawi ja msano ni
2 mcheche. Mundu juine jualiji juakulemala pa kupagwa
kwakwe nipo wajigelwe, jua wamgoneche mowa muga-

kupitila pa mlango pa nyumba ja mbepesi u watelwe
Wokoto, kuti awajujile welewo wajinjilaga m'nyumba
ja mbepesi 'mo; mkwawona Petro ni Yohana watiji aji- 3
njile m'nyumba ja mbepesi, nekwapopela kuti apoche-
le cha chanasa. Petro, mkumlolesya juelejo, ni Yohana, 4
nekuti, Atulole. Nipo walolechesye, watiji tapochele 5
kandu pa welewo. Nambo Petro watite, Ndalama sya- 6
siswela ni syasichejeu nginingola; nambo chi ngwete
ngumpa. M'lina lya Yesu Kristo jua ku Nazareti,
jendani. Nipo wamkamulile mkono wa mlyo, nekumji- 7
musya: chitema masajo gakwe ni isukusuku yakwe neku-
tola machili. Mkusumba, nipo wajimi nekutanda kwe- 8
nda; nipo wajinjile nawo m'nyumba ja mbepesi, achije-
ndagajendaga, achisumbaga, achimlapilaga Mulungu.
Wandu wosepe nipo wambweni alimkwenda, alimkula- 9
pilaga Mulungu: nipo wam'manyilile kuti ali juejula 10
juatemi ajuje pa mlango Wokoto wa nyumba ja mbe-
pesi; nipo wagumbele ni chilapo ni chisimongo ligongo
yosepe yambonechele juelejo.

Mkumkamulila Petro ni Yohana, wandu wosepe ne- 11
kwautukanganila pampepe mwipenu mwatelwe mwa
Sulemani, achilapaga kwakujinji. Petro po waweni, 12
nekwajanjila wandu, Achalume wa Israeli, ligongo chi-
chi mkulapa achi? ligongo chichi mkutulolechesya,
mpelaga muno ni machili getu namuno kukokomesya
kwetu tumtesile juelejo kuti ajende? Mulungu wa 13
Ibrahimu, ni wa Isaak, ni wa Yakob, Mulungu wa
achatati wetu, amkwesisye Mwanagwao Yesu; jua mwa-
mpeleche 'mwe, nekumkana paujo pa Pilato, po wali-
mbile kuti amgopole. Nambo mwamkanile 'mwe Jua- 14
mswela ni Juakugoloka, nekujuga kuti jua uulasi apele-
kwe kwenumwe, nekumbulaga mchimwene jua umi; jua 15
wamjimwisye Mulungu kwa wauwe; uwe tuli mboni
jakwe. Ni chikulupi cha m'lina lyakwe, lina lyakwe 16
lyamlimbiche mundu 'ju jua mkumbona nekum'manya:
elo, chikulupi cha pa juelejo champele aju umi waku-
limba'u pameso penumwe wosepe. Sambanoji, achi- 17
mjangu, ngumanya kuti mwachitesile pangamanyilila,
mpelaga achakulungwa wenu nombe nawo. Nambo 18
indu i walanjile Mulungu kala pakamwa pa waprofeti
wosepe, yati Kristo juakwe akasauche, imalichiche kwati
iyoyo. Mpitikuche menema mgalauche soni, kuti isi- 19

mosyeche yakulemwa yenu, kuti siume iyoyo ku meso
20 kwa Ambuje ndawi sya kusisimisya; kuti atume Kristo
21 'jula juamkolanjile umwe, Yesu: jua tikuwajilwe ku-
mpochela kwinani, mpaka ndawi sya kuuchisya kwa
yosepe, syagambile Mulungu pa kamwa pa waprofeti
22 waswela wakwe chitandilile ya kusa 'kuno. Eti Musa
watité, Mprofeti Mulungu sachimjimuchisya pa achi-
mjenu, mpelaga uneji; juelejo somchimpilikanila yana
23 yose yakumtagulila. Nipo tichichiwa, chati wandu
wose wa ngasampilikanila mprofeti 'jo, sachijonasika
24 kose pa wandu. Elo waprofeti wose, wakutanda pa Sa-
mwili ni wa wakagwile munyuma mwakwe, wana wose
wawelechete, nombe nawo wasalile ya mowa agaga.
25 Umweji no achiwana wao waprofeti, ni malangano
galangene Mulungu ni achatati wenu, achitiji kwa Ibra-
himu, M'mbeju jenu ngosyo syosepe sya kusa 'kuno
26 tisichijinichilwa. Kwenumwe kaje Mulungu, po wamji-
mwisye Mwanagwao, wamtumile kuti amjinichile, paku-
mgalauchisya umwe ku yakusakala yenu.

4 MKUWELECHETA'MO kwa wandu, wambepesi
ni kapitao jua nyumba ja mbepesi ni waSadu-
2 kayo nekwayichila, walasile kwakujinji ligongo lyakwe
wajigenye wandu, nekusala m'Yesu mjimuko wa kwa wa-
3 uwe. Nipo wakamulile mikono, nekwawika pakuugalila
4 mpaka kundawi: pakuti we utende 'o no ligulo. Nambo
winji wa wapilikene lilowe wapikanichisye; kuwalanga
kwa achalume kwaliji mti mianda makumi msano.
5 Nipo yawoneche kundawi, waputi wao ni achakulu-
ngwa ni wakulemba nipo wasongene m'Yerusalemi;
6 Anna jua mbepesi juamkulungwa nipo waliji papopo, ni
Kayafa, ni Yohana, ni Alesander, ni wana wose waliji
7 achalongogwe juambepesi juamkulungwa. Mkwawika
pachilikati, nipo wausisye, Ni machili gapi, ni lina lyapi,
8 mtesile achi umwe? Petro mkugumbala ni Msimu
Waswela, nekwati, Waimwene wa wandu, ni achakulu-
9 ngwa, namkutuusya lelo ya masengo gambone gamate-
ndechele mundu juakulemala, ni chichi juelejo aposile;
10 mkamanye 'mwe wosepe, ni wandu wosepe wa Israeli,
kuti m'lina lya Yesu Kristo jua ku Nazareti, jua mwa-
mpachiche, jua wamjimwisye kwa wauwe Mulungu, mwa
juelejo ajuju akwima apano pameso penu juamjumi.
11 Juelejo no liganga lyasilile 'mwe wakutawa, lyatendeche

lya pachanya pa ndumba. M'juine muli mwangali ku- 12
kulupuka: pakuti nginilipagwa lina line pasi 'pano,
lyepeleche kwa wandu, nalyo tukawajilwe kukulupuka.

Mkuwona ulimbililo wa Petro ni Yohana, mkumanyi- 13
lila kuti waliji wangalijiganya wangali umanyilisi, nipo
walapile; nipo wamanyilile kuti waliji ni Yesu. Mku- 14
mbona mundu juampole 'jula alimkwima nawo, nganapa-
kombola kukana. Po walamulile kuti ajaule ku chisye- 15
pela kusa kwa magambo, nipo wawelechetene achi-
msyene, kuti, Ambi tutwatendele awo chichi? pakuti 16
wosepe wakutama pa Yerusalemi akumanyilila kuti chi-
manyililo chachimanyiche chitendelwe nawo welewo;
uwe ngunutupakombola kukana. Nambo kuti chika- 17
pikanika soni pa wandu, tukapakane, kuti akasawelecheta
kose soni kwa wandu m'lina 'lyo. Nipo wawilasile, 18
nekwalamulila, akasawelecheta kose akasajiganya m'lina
lya Yesu. Nambo Petro ni Yohana nekwanga nekwati, 19
Ana chambone no chichi pameso pa Mulungu, kumpili-
kanila umwe kupunda ni Mulungu, lamulani: pakuti 20
ngunutupakombola uwe akawejе kuwelecheta i twaweni
nekupikana. Po wapakene soni, wajawisye, wangawona 21
kandu kakwasauchisya, ligongo lya wandu; pakuwa wo-
sepe wakwesisye Mulungu ligongo chi chatendelwe 'cho.
Pakuti nganapunda ni yaka makumi mcheche, mundu 22
jua wamtesile chimanyililo cha kuposya acho.

Mkwajausya, nipo waiche kwikuga kwao, nekusala 23
yosepe yatite wambepesi wa'chakulungwa ni achakulu-
ngwa. Welewo, po wapilikene, nipo wanyakwile ma- 24
lowe gao kwa Mulungu ni mtima umpepe, nekuti, 'Mwe
Asyene, umwe wapangenye kwinani, ni kusa 'kuno, ni
nyasa, ni yana yose yamuli mwelemo: ni Msimu 25
Waswela, pakamwa pa Daud Atati wetu juakutumika
juenu, mwatite,

"Ligongo chichi akutumbilisya waMakosyo,
Nekuganisya ya mtega wandu?
Waimwene wa kusa 'kuno akulilongosola, 26
Achakulungwa nekwasonganila
Nekana Ambuje ni Kristo juakwe:"

pakuti pali pakuwona pa musi 'pano, Herode ni Pontio 27
Pilato, ni waMakosyo ni wandu wa Israeli, wamsonganile
nekana Juakutumika juenu juamswela Yesu, jua mwa- 28
mpakasisye kuti amtendele yana yose yalamwile kala

29 mkono wenu ni lipungu lyenu kuti iwoneche. Sambano,
Ambuje, mlole mapakano gao: mpeleche kwa achi-
kapolo wenu kuti awelechete lilowe lyenu ni ulimbililo
30 wose, umwe mulimkutambalika mkono wenu kuti mpo-
sye; imanyililo ni yakulapisya kuti itendeche ni lina
31 lya Juakutumika juenu juamswela Yesu. Po wapope-
sile, po wasongene'po patenganyiche; nipo wagumbele
wana wose ni Msimu Waswela, nipo wawelechete lilowe
lya Mulungu ni ulimbililo.
32 Wana wosepe'wo wapikanichisye wakwete mtima ni
umi umpepe: ngapali jua watite kuti kandu kakwete
33 no kakwe; nambo akwete yosepe yakugawana. Ni
machili gamakulungwa wandumetume awalasile ya
kwimuka kwa Ambuje Yesu: chisowelo chachikulu-
34 ngwa nipo chaliji pa wosepe. Pakuti nganakugwa jua-
sowile; pakuti wana wose wana ilambo namuno nyumba
35 wasumile, nekutola mitengo ja yesume'yo, nekujiwika
pa masajo ga wandumetume: nipo wagawenye ni
wosepe mpelaga wosepe wasowile.
36 Yusuf, jua wamtele Barnabas wandumetume (paku-
galausya, Mwanagwao kutusya-mtima), mLawi, mKupro
37 lukosyo luakwe, akwete mgunda, nekuusuma, nekutola
ndalama syakwe, nekusiwika pa masajo ga wandume-
tume.
5 NAMBO mundu juine, lina lyakwe Anania, ni
Safira msonogwe, nipo wasumile chao, neku-
2 salasya cha pa mtengo, msonogwe achimanyililaga,
nekujigala chachisapule, nekuchiwika pa masajo ga
3 wandumetume. Nambo Petro watite, Anania, ligongo
chichi agumbele Setani mu mtima mwenu, kuti mla-
mbusye Msimu Waswela nekusalasya cha pa mtengo
4 wa mgunda? Po waliji chiwela, angati waliji wenu-
mwe? po wasumilwe, angati waliji m'yala yenu? Ana
uli mwaganisisye ai m'mtima wenu? ngunumbecheta
5 unami kwa wandu, nambo kwa Mulungu. Mkupikana
Anania malowe ago, nipo wagwile pasi nekwasa umi;
woga wokulungwa nekwaichila wosepe wa wapilikene.
6 Achachanda nipo wajimwiche nekumbilijilila, nipo wa-
mjigalile kusa nekumjasa.
7 Mkuti syapite ndawi sitatu kanga, msonogwe, wanga-
8 manyilila chi chatendelwe, nipo wajinjile. Petro nipo
wamjanjile, Mundagulile, ana mwasumile mgunda chai-

gala? Nipo watite, Elo, chaigala. Petro nipo wamtite, 9
Ligongo chichi mlangene kuti mkamlinje Msimu wa
Ambuje? nale, masajo ga wamjasile msonogwenu gali
pa mlango, nipo tamjigalile 'mwe kusa. Nipo wagwile 10
chitema pa masajo gakwe, nekwasa umi: achachanda
'wo nipo wajinjile nekumsimana awile, nipo wamjigalile
kusa nekumjasa pali msonogwe. Woga wokulungwa 11
nipo waichile pa church chosepe ni pa wosepe wapilikene
yelei.
Ni yala ya wandumetume yatendelwe imanyililo ni 12
yakulapisya yejinji pa wandu; nipo waliji ni mtima
umpepe mwipenu mwa Sulemani. Nambo ngapali 13
wane walimbile mtima kupatikana mwa welewo: wandu
nambo awakwesisye; wakupikanichisya nipo wapambi- 14
chilwe kwa Ambuje kupunda, maunjili ga achalume na
achakongwe; kwati 'ii, kuti wajigele wakulwala natimu- 15
no kusa ku makondo, nekwagoneka pa tundanda ni ma-
chika, kuti natimuno chiwilili cha Petro, po wapitaga,
chiunichile jumo jua welewo. Nipo wasongangene liu- 16
njili lya ku misi jakusyungulila Yerusalemi, achijigalaga
wakulwala, ni wakusakalika ni masoka ga usakwa: nipo
waposile wana wose.
Nipo wajimwiche juambepesi juamkulungwa, ni wo- 17
sepe waliji najo (ali wa lukosyo luakupandukuka lua
waSadukayo), nipo wagumbele ni uchisu, nekwakamu- 18
lila mikono wandumetume, nekwawika mwakutawila
wandu. Nambo mtenga wa Ambuje chilo waugwile pa 19
milango pa nyumba jakutawila, nekwajigalila kusa,
nekuti, Mjende, mkajime mkawelechete m'nyumba ja 20
mbepesi kwa wandu malowe gosepe ga Umi au. Mku- 21
pilikana, pe kwachele nipo wajinjile m'nyumba ja mbe-
pesi, nekwiganya. Nipo waiche juambepesi juamkulu-
ngwa, ni welewo waliji najo, nekwasonganya wa maga-
mbo, ni waputi wosepe wa wanache wa Israeli, neku-
tuma ku nyumba jakutawila kuti awajigale. Nambo 22
achikapitao waiche, nipo nganawasimana m'nyumba 'mo;
nipo ausile nekusala kuti, Pa nyumba jakutawila 'po 23
twasimene papaugale 'chenene, ni wakulindilila ali pa
milango: nambo pe twaugwile twasimene mkati
mwangali wandu. Po wapilikene malowe 'go juakuli- 24
ndilila jua nyumba ja mbepesi ni wambepesi wa'chaku-
lungwa, nipo wasingalilwe ya welewo, ambi acho tichiwe

25 uli. Mkwika juine nekwasalila, Nale, wandu wa mwa-
wisile m'nyumba jakutawila ali m'nyumba ja mbepesi,
26 alimkwima alimkwajiganya wandu. Nipo wajawile
juakulindilila ni achikapitao, nekwajigala, pangatenda
ya machili nambo; pakuti wajogwepe wandu atakwa-
27 ponyechesya maganga. Mkwajigala nipo awisile pa wa
28 magambo. Juambepesi juamkulungwa nekwausya, kuti,
Kumlulila twamlulile mkosomjiganya m'lina 'lyo: nale,
mtesile kugumbasya Yerusalemi ni kwiganya kwenu,
29 nekusosa kutuwichila uwe miasi ja mundu 'jula. Na-
mbo wajanjile Petro ni wandumetume nekuti, Tuwa-
jilwe kumpikanichisya Mulungu kupunda ni wandu.
30 Mulungu wa achawese wetu wamjimwisye Yesu, jua
31 mwambuleje pakumpachika m'mtela. Juelejo Mulungu
wamkwesisye ni mkono wa mlyo wakwe awe Juam-
kulungwa ni Mkulupusya, kuti apeleche mpitikuko
32 kwa Israeli ni mtondowelo wa yakulemwa. Nowe tuli
mboni sya yelei; ni Msimu Waswela, jua wampe-
leche Mulungu kwa welewo wakumpikanichisya.
33 Po wapilikene chelecho, nipo wanyandwiche, nipo
34 wasosaga kwaulaga. Nambo wajimwiche juine m'ma-
gambo 'mo, mFarisayo, juatelwe Gamaliel, mjiganyo
jua malamulo, juamchimbichiye ni wandu wosepe, nipo
35 walamwile kuti akoposye wandu 'wo panandipe. Nipo
watite kwa welewo, Achalume waIsraeli, mlilolechesye
36 ya wandu 'wa, i mjiteje mtende. Gakanaiche aga mowa
'ga ajimwiche Teuda, achitiji ali juatijuati: kwa juelejo
nekusonganila wandu wane, kanga mianda mcheche:
juelejo waulajilwe; wana wose wa wampilikanichisye
37 wapwilinganichiche nekuwa wa mtega. Panyuma pa-
kwe juelejo nipo wajimwiche Yuda jua ku Galilaya,
mowa ga kulemba'kula, nipo watosile wandu munyuma
mwao: juelejo nombe najo wajonasiche; wana wose wa
38 wampilikanichisye nipo wapwilinganichiche. Sambano
ngumti umwe, Mligose pa awawa, mkawaleche: pakuti
chilangano achi namuno masengo aga nakuwa ga wandu
39 tigamalichiche; nambo nakuwa ga Mulungu, ngomkupa-
kombola kugamalisya; mtakusimanilwa mulimkume-
40 nyana ni Mulungu. Nipo wampilikanile: po wawilasile
wandumetume'wo, nipo waputile, nipo walulile akasa-
41 wecheta m'lina lya Yesu, nekwajausya. Nipo watyosile
menema pa wa magambo, achisechelelaga kuti wawaji-

lwe kwaluswa ligongo Lina 'lyo. Mowa gosepe, m'nyu- 42
mba ja mbepesi ni kumangwao, nganaleka kwiganya
nekulalika Yesu no Kristo.

6 GE mowa 'go po watupaga wakulijiganya, wawone-
che udandausi, waHelenisti kwadandaulila wa-
Yahudi, ligongo wa masije wao waliwalilwe m'utumwa
wa mowa mowa. Likumi ni wawili nekwawilanga liu- 2
njili lya wakulijiganya, nekuti, Ngunukuwa kwambone
kuti tuleche lilowe lya Mulungu nekupatumichila paku-
lila. Mkasose menema, achimjetu, mwa 'chimsyene 3
wandu msano ni wawili wana lumbili luambone, wagu-
mbele Msimu ni lunda, kuti twajinjisye ajimilile mase-
ngo 'ga. Nambo uwe tutupimilile m'upopelo ni utu- 4
mwa wa lilowe. Ngani 'jo nekwasechelesya weunjili 5
wosepe: nipo wasagwile Stefano, mundu juagumbele
chikulupi ni Msimu Waswela, ni Filipo, ni Prokoro, ni
Nikanor, ni Timoni, ni Parmena, ni Nikolao juampi-
nduche jua Antiokia: welewo awisile paujo pa wandu- 6
metume: po wapopesile, nipo awawichile welewo mi-
kono jao.

Lilowe lya Mulungu nekukula; wakulijiganya neku- 7
tupa kwakujinji m'Yerusalemi; liunjili lyekulungwa
lya wambepesi nekupikanichisya chikulupi'cho.

Stefano, juamgumbale chisowelo ni machili, neku- 8
tenda yakulapisya ni imanyililo yekulungwa pa wandu?
Nambo wajimwiche wane wa m'sunagogi ji jatelwe ja 9
waLibertini, ni waKurene, ni waAlesandria, ni wa ku
Kilikia ni Asia, achitendaga makani ni Stefano. Nipo 10
nganapakombola kukana lunda ni Msimu u wawele-
chete nao. Nipo walambuchisye wandu, watite, Tu- 11
mpilikene alimkwawechetela Musa ni Mulungu malowe
gakusocheya. Nipo wapapambichisye wandu, ni acha- 12
kulungwa, ni wakulemba, nekumyichila, nekumkamula,
nekumjigalila ku magambo, nekwajimika wa mboni 13
syasinami, si syatite, Aju juangaleka kupawelechetela
peuto'pano papaswela, ni malamulo: pakuti tumpikene 14
achitiji kuti Yesu 'jula jua ku Nazareti tajonanje peuto
'pano, nipo tapindule misyungu jatupele Musa. Wana 15
wose watamaga pa magambo, mkumlolesya walolite
ngope jakwe jati mpela ngope ja mtenga.

7 JUAMBEPESI juamkulungwa nekuti, Ana yelei
iyoyo? Nipo watite,
2 Achimjangu na 'chatati, mpikane. Mulungu wa
lumbili wambonechele wese wetu Ibrahimu, ali m'Me-
3 sopotamia, akanatame m'Haran, nekumti, Mtyoche
m'chilambo mwenu, ni mwa 'chalongo wenu, mjise ku
4 chilambo chi tinimlanjile. Nipo watyosile m'chilambo
mwa waKaldayo, nekutama m'Haran; pelepo, po wawile
wesegwe, Mulungu nekumtyosya nekumjinjisya m'chila-
5 mbo 'muno, mu mkutama sambano: nganampeleka
pakwinjila majumba amomo, ngwamba, namuno paku-
liwata lusajo luakwe: nipo walangene najo kuti ampe
chiwe chakwe ni cha mbeju syakwe munyuma mwakwe,
6 po waliji akanakole mwanache. Mulungu nekuwele-
cheta kwati 'i, kuti mbeju syakwe sikatame m'chilambo
chasyene, nipo sachatenda achikapolo, nekwasakalisya
7 yaka mianda mcheche. Lukosyo lu tuluchatenda achi-
kapolo tingalulamule, watite Mulungu; panyuma 'po
8 sachikopoka nekundumichila peuto 'pano. Nipo wa-
mpele malangano ga chisichito: kwati 'yoyo Ibrahimu
nipoa weleche Isaak, nekumsichita lyuwa lya msano ni
gatatu; Isaak nekuweleka Yakob, Yakob nekuweleka
9 achatati likumi ni wawili. Achatati nekola uwiu ni
Yusuf, nekumsuma ku Misri: Mulungu nipo waliji
10 pampepe najo, nekumkulupusya ku yakusausya yakwe
yosepe, nekumpa chisomo ni lunda pameso pa Farao,
mchimwene jua Misri; nipo wamtesile kazembe jua
11 Misri wosepe, ni nyumba jakwe josepe. Nipo waiche
mpupulusi pana pose pa Misri ni Kanani, ni lusausyo
lualukulungwa: achatati wetu nganakola chakulya.
12 Mkupilikana Yakob kuti ku Misri kwaliji kwana trigu,
13 watumile achatati wetu pakutanda. Katema ka kawili
Yusuf nekumanyiswa kwa achalongo wakwe; lukosyo
14 luakwe Yusuf nekumanyiswa kwa Farao. Yusuf nipo
watumile, nekumbilanga Yakob wesegwe, ni achalongo
wakwe wosepe, wandu makumi msano ni limo kwisa
15 msano ni watatu. Nipo watuluchile Yakob ku Misri;
16 nipo wawile, msyene 'jo ni achatati wetu; nipo wajiga-
lilwe ku Sukem, nipo wambisile mwilembe lyasumile
Ibrahimu ni mtengo wa ndalama syasiswela kwa achi-
17 wana wao Hamor m'Sukem. Nambo pakwika katema
ka malangano gatesile Mulungu ni Ibrahimu, wandu

nekukula nekuchuluka m'Misri 'mo, mpaka po waji- 18
njile mchimwene juine jua Misri, jua nganam'ma-
nya Yusuf. Jujojo nekwakalamuchila wa lukosyo 19
luetu, nekwasakalisya achatati wetu, kuti ajase ma-
kandi gao gakasakolaga umi. Ke katema 'ko wapa- 20
gwile Musa, nekuwa juamkoto pa Mulungu; nipo wale-
lelwe miyesi jitatu m'nyumba mwa wesegwe: po waja- 21
siche kusa, mwanagwao juamkongwe Farao nipo wamlo-
kwete, nekumlela mti mwanagwao. Musa nekwiganyi- 22
ka m'lunda luosepe lua waMisri; nipo waliji jua machili
m'malowe ni masengo gakwe. Po waichile ku yaka 23
makumi mcheche ya umi wakwe, nekwika m'mtima
mwakwe kuti alole achimjakwe wanache wa Israeli.
Mkumbona juine alimkusauswa, nipo wampokasisye, 24
nekumbuchisya juamlaje 'jo, achimkunulaga mMisri:
nipo wapelaga kuti achimjakwe tamanyilile kuti Mu- 25
lungu wakulupusyaga ni mkono wakwe; nambo nga-
namanyilila. Kundawi kwakwe nipo wawonechele wane 26
alimkumenyana, nipo watiji awachenganye, kuti, Acha-
mbuje, muli wanaka jumo; ligongo chichi mkusausyana?
Nambo jua wamsausyaga mjakwe 'jo wamtyosisye, kuti, 27
Wani amtesile umwe juamkulungwa ni juakulamula
petuwe? Ana mkusosa kumbulaga 'ne, mpelaga mwa- 28
mbuleje mMisri 'jula liso? Musa nipo watisile pa ngani 29
'jo, nekuwa juakutama m'chilambo cha Madiani, pelepo
waweleche wanache wa'chalume wawili. Pakumala 30
yaka makumi mcheche nekumbonechela mtenga mwi-
pululu mwetumbi lya Sinai, mwilamba lya moto mwiu-
kutu. Po wachiweni Musa, nipo walapile chakuwone- 31
ka'cho: po wawandichile kulola, nipo lyaiche lilowe
lya Ambuje, Uneji ndi Mulungu wa achatati wenu, 32
Mulungu wa Ibrahimu, ni wa Isaak, ni wa Yakob. Musa
nipo watetemele, nganapakombola kulola. Ambuje 33
nekumti, Mkagopole ikwakwata pa masajo genu: pakuti
peuto pomkwima 'po no papaswela. Kuwona mbweni 34
ulaje wa wandu wangu wa m'Misri, nipo mbikene
kuuula kwao, nduluchile kwakulupusya: sambano ni-
mjise, nipo tingamtume ku Misri. Musa ajojo jua 35
wamkanile, kuti, Wani amtesile umwe juamkulungwa
ni juakulamula? juelejo wamtumile Mulungu awe jua-
mkulungwa ni juakuwombola ni mkono wa mtenga jua-
mbonechele mwiukutu 'mula. Juelejo walongolele kusa, 36

achitendaga yakulapisya ni imanyililo m'Misri, ni
m'nyasa ja Sham, ni mwipululu yaka makumi mcheche
37 Juelejo no Musa'jula juatite kwa wanache wa Israeli,
Mprofeti Mulungu sachimjimuchisya umwe pa achi-
38 mjenu, mpelaga une. Juelejo no ajula jualiji mwiu-
njili mwipululu ni mtenga juamwelechetele mwitumbi
lya Sinai, n'achatati wetu: juapochele malowe gama-
39 jumi kuti atupe uwe: juelejo achatati wetu nganasosa
kumpikanichisya, nambo wamtyochesye, m'mitima jao
40 nekuuja ku Misri, achitiji kwa Harun, Mtupanganichi-
sye milungu ji tijitulongolele: mkuti Musa aju nambo,
juatulongolele kusa ku chilambo cha Misri, ngunutuma-
41 nya kwali. Ge mowa 'go nipo wapangenye mwanache
jua ng'ombe, nekujigalila mbepesi ku chinyago'cho, ne-
42 kusechelela ni masengo ga yala yao. Nambo Mulungu
wapitikwiche nekwapeleka kuti atumichile liunjili lya
kwinani; mpelaga chilembeche m' buku jua waprofeti,

"Ana mwandajile syasiulaje ni mbepesi
Yaka makumi mcheche mwipululu, 'mwe
nyumba ja Israeli?
43 Nipo mwatosile nyumba ja Molok,
Ni lutondwa lua mlungu Refan,
Inyago i mwaipangenye kuti mkaitindiwalile:
Nipo sinjimjigalila kupunda ku Babulon."

44 Achatati wetu akwete nyumba ja mboni mwipululu'mo,
mpelaga waluwile juawelechete kwa Musa, kuti ajipanga-
45 nye kulandana ni utawe u wauweni. Jeleji nombe najo
achatati wetu pakupochela wajijinjisye ni Isa po waji-
njile m'nyumba sya ngosyo, syakopwesye Mulungu
46 paujo pa achatati wetu, mpaka mowa ga Daud; jua-
kwete chisomo pameso pa Mulungu, nekusosa kusi-
47 mana pakutamila Mulungu wa Yakob. Sulemani
48 nipo wamtawile nyumba. Nambo Jua Mwinani mnope
juangatama m'nyumba syasitawe mikono; mpelaga
akuti mprofeti,

49 "Kwinani no ku chitengu changu,
Pasi 'pano no pakutamila pa masajo gangu:
Nyumba jati uli tumundawile? akuti Ambuje,
Peuto pakupumula pangu no papi?
50 Mkono wangu angati wapangenye ai yose?"

51 Umweji wakuumula lukosi wangasichitika pa mtima
ni mapilikanilo, mowa gosepe mtenda kana Msimu

Waswela: mpelaga watesile achatati wenu, ni iyoyo
umwe. Ana mprofeti juapi nganamsakalisya acha- 52
tati wenu? nipo wauleje welewo wasasile chile ya
kwika kwa Juakugoloka; juelejo mtekuwa sambano
wakumpeleka ni malindi ni wakumbulaga; umweji 53
wapochele malamulo mti galamulilwe wamitenga, nipo
ngunumgakumbuchila.

Po wapikene yelei nipo wanyandwiche mtima, nipo 54
wamlumanganyile ni meno gao. Nambo juelejo, pakuwa 55
juamgumbale ni Msimu Waswela, walolesye mwinani,
nekuwona lumbili lua Mulungu, ni Yesu alimkwima pa
mkono wa mlyo wa Mulungu, nekuti, Nale, nguwona 56
penani papaugule, ni Mwanagwao mundu alimkwima
pa mkono wa mlyo wa Mulungu. Nambo wagumisile ni 57
lilowe lyekulungwa, nekusiwa m'mapilikanilo gao, neku-
mgungumuchila ni mtima umpepe; nipo wamkopwesye 58
ku musi, nekumbulaga ni maganga: wamboni nipo wawi-
sile yakuwalila yao pa masajo ga mchanda lina lyakwe
Saul. Nipo wambuleje Stefano ni maganga, achimko- 59
langaga Ambuje, nekuti, Ambuje Yesu, mpochele msimu
wangu. Nipo watindiwele, nekugumila ni lilowe lye- 60
kulungwa, Ambuje, ulemwa au mkawapalamusya.
Mkuti iyoyo, nipo wagonile m'lugono.

8 SAUL nipo wakundile pa kuuwa kwakwe. Lye
lyuwa 'lyo chisausyo chachikulungwa nipo cha-
wonechele pa church cha ku Yerusalemi; wosepe nipo
wapwilinganile ku ilambo ya ku uYahudi ni Samaria,
akaweje wandumetume. Wandu wakupopela nipo 2
wamjasile Stefano, nekumtendela malilo gamakulu-
ngwa. Nambo Saul wapaswile church, achijinjilaga 3
m'nyumba syosepe, achiutaga achalume ni achakongwe
achaponyaga m'nyumba jakutawila.

Welewo wapwilinganiche 'wo nipo wapitepite achi- 4
salaga lilowe. Filipo nipo watuluchile ku musi wa 5
Samaria, nekulalika Kristo kwa welewo. Ni mtima 6
umpepe maunjili nekwipikanichisya indu yaweleche-
telwe ni Filipo, po wapilikene nekwiwona imanyililo i
watesile. Pakuti pa wajinji wakwete masoka ga usa- 7
kwa, gakopweche, gachigumilaga ni lilowe lyekulungwa;
wajinji wana chitetemelo ni wakulemala nipo waposile.
Ku musi 'ko nipo kwaliji kwana lukondwa lualuku- 8
lungwa.

9 Nipo wapali mundu juine, lina lyakwe Siman, jua-
kwete ilagu kala pa musi 'po, nekwasimosya lukosyo
lua ku Samaria, achitiji kuti ali juamkulungwa juati
10 juati: wosepe nipo wampilikanile achanandi na acha-
kulungwa, achitiji, Juelejo no machili ga Mulungu ga
11 gatelwe Gamakulungwa. Nipo wampilikanile, ligongo
mowa gamajinji atesileje kwasimosya ni ilagu yakwe.
12 Po wampikanichisye Filipo alimkusala utenga wambone
wa uchimwene wa Mulungu, ni lina lya Yesu Kristo, nipo
13 wabatiswile, achalume na achakongwe. Siman msyene
nembe najo wapikanichisye: mkubatiswa, nipo wata-
milisyaga ni Filipo; nekuwonaga imanyililo ni machili
gamakulungwa gamatendelwe, nekulapa.
14 Po wapilikene wandumetume wa ku Yerusalemi kuti
Samaria wapochele lilowe lya Mulungu, nipo watumile
15 kwa welewo Petro ni Yohana: welewo, po watulwiche,
16 nekwapopelela kuti apochele Msimu Waswela: pakuti
nganawagwile wa kweleko: wagambile kubatiswa m'lina
17 lya Ambuje Yesu. Nipo awawichile mikono jao, nipo
18 wapochele Msimu Waswela. Po walolite Siman kuti
Msimu Waswela wapegwile pakuwika pa mikono ja
19 wandumetume, wasosile kwapa ndalama, kuti, Mbani
none juakwe machili agaga, kuti wana wose wa ngwawi-
20 chila mikono jangu, apochele Msimu Waswela. Petro
nambo wamtite, Ndalama syenu sijonasiche pampepe
nomwe, ligongo mganisisye tumsume mtuka wa
21 Mulungu ni ndalama. Ngunumkola chipisya namuno
chipeleganyo m'lilowe alili: pakuti mtima wenu ngunu-
22 wa wakugoloka pameso pa Mulungu. Mpitikuche me-
nema ku chakusakala achi, mkampopele Mulungu,
panji'pa nganisyo sya mtima wenu simtondowechelwe.
23 Pakuti nguwona kuti muli m'ndulu ja luwawa ni unyolo
24 wa yakusakala. Siman nipo wajanjile nekuti, Mka-
mbopelele une kwa Mulungu, kuti yelei i mgambile'i
ikaika kwangune.
25 Welewo menema, po wasasile nekuwelecheta lilowe
lya Ambuje, nipo wausile ku Yerusalemi, nekusala ute-
nga wambone ku misi jamijinji ja waSamaria.
26 Nambo mtenga jua Ambuje wawelechete kwa Filipo,
nekuti, Jimukani, jendagani kumwela, kwitala lyakutu-
luka ku Yerusalemi kuja ku Gaza: lilyolyo no lya mwi-
27 pululu. Nipo watyosile nekwaula: nimlole, mundu jua

ku Etiopia, mtonga jua ulamusi wokulungwa jua Ka-
ndake, mchimwene juamkongwe jua waEtiopia, jualiji
juakulindilila chipanje chakwe chosepe, juaiche ku Ye-
rusalemi ku kupopela; nipo waujaga nekutamaga m'ma- 28
gareta gakwe, achiwalangaga mprofeti Isaya. Msimu 29
nekumti Filipo, Mbandichile, mlipatiche pa magareta
'go. Filipo nekumbutuchila, nekumpilikana alimkuwa- 30
langa Isaya mprofeti, nekuti, Ana mkumanyilila i mku-
walanga 'yo? Nipo watite, Timbakombole uli, akaweje 31
juine akanongoleleje? Nipo wamchondelele Filipo kuti
akwele atame najo. Pa malo pa malembo po wawala- 32
ngaga no apa,

"Wajigalilwe mpelaga ngosa ku kuulajika;
Mpelaga ngosa jangawecheta pa juakuutula juakwe,
Iyoyo ngakuugula pakamwa pakwe:
M'kwaluswa kwakwe kulamula kwakwe kutyoseche: 33
Lukosyo luakwe nduni tasale?
Ligongo utyoseche umi wakwe pasi 'pano."

Mtonga 'jo nipo wamjanjile, nekuti, Ngumchondelela, 34
ya nduni akuwelecheta mprofeti aii? ya msyene, ka-
nga ya juine? Filipo nipo waugwile pakamwa pakwe, 35
mkutanda pa malembo 'go nekumsalila Yesu. Mkupita 36
mwitala nipo waiche ku mesi gane; mtonga 'jo nekuti,
Nale, mesi; chichi chikundekasya kuti ngasabatiswa?
Nipo walulile magareta kuti gajime; nipo wajinjile 38
m'mesi Filipo ni mtonga 'jo wana wawili; nipo wamba-
tisile. Po wachuwiche m'mesi, Msimu wa Ambuje nipo 39
wamtyosisye Filipo; mtonga 'jo nganambona soni, pakuti
watesile mwanja mwitala mwakwe achisechelelaga.
Filipo nambo wawoneche ku Azoto; mkupelenganya, 40
nipo wasasile utenga wambone pa misi josepe, mpaka
po waiche ku Kaisariya.

9 SAUL nambo ali chiwela kwapumulila kupakana
ni kuulaga pa wakulijiganya wa Ambuje, waja- 2
wile kwa juambepesi juamkulungwa, nekumjuga akalata
wa ku Dameski, ku masunagogi, nakwasimana wane wa
Litala 'lyo, namuno achalume namuno achambumba,
kuti awajigalile watawe ku Yerusalemi. Mkwenda'mo, 3
yawoneche, nipo wawandichilaga ku Dameski: chitema
lyalangwiche pakusyungula pakwe lilanguka lya kwi-

4 nani: nipo wagwile pasi, nekupilikana lilowe lichimtiji,
5 Saul, Saul, ligongo chichi mtenda kusausya 'ne? Nipo
watite, Ana umwe nduni, Ambuje? Nipo watite, Ndili
6 Yesu jua mkumsausya; nambo jimukani, jinjilani
m'musi, nipo tichimtagulilwe chi tumkawajilwe kutenda.
7 Wandu walongene najo wajimi wangapawelecheta, achi-
8 pilikanaga lilowe, nambo wangalolaga wandu. Saul
nipo wajimwiche pasi; pe gaugwiche meso gakwe, nga-
nawona kandu; nipo wamlongolele ni mkono, nipo wa-
9 mjigalile kwinjila ku Dameski. Nipo watemi mowa
gatatu wangapalola, nganalya nganang'wa.
10 Nipo wapali ku Dameski juakulijiganya juine, lina
lyakwe Anania; Ambuje nipo wamtite mkusagamila,
11 Anania. Nekuti, Nale, une, Ambuje. Ambuje neku-
mti, Jimukani, mkajende kwikondo lyatelwe Lyagoloka,
m'nyumba mwa Yuda mkamsose juamtele Saul jua ku
12 Tarso: pakuti nale akupopela; nipo atekumbona mundu
juamtele Anania alimkwinjila, alimkumbichila mikono
13 jakwe, kuti apochele kulola kwakwe. Anania nipo
wajanjile, Mbikene kwa wajinji ya ajo mundu'jo, yaku-
sakala yose i awatesile waswela wenu ku Yerusalemi:
14 pepano akwete ulamusi wa kwa wambepesi wa'chakulu-
ngwa wakutawa wana wose wakumkolanga lina lyenu.
15 Nambo Ambuje wamtite, Jendani, ligongo ali chiwiga
chachisagule cha kwangune, kuti ajigale lina lyangu
paujo pa waMakosyo ni waimwene, ni wanache waIsra-
16 eli: pakuti tingamlosye juelejo yose i tawajilwe kusauka
17 nayo ligongo lya lina lyangu. Anania nipo watyosile,
nekwinjila m'nyumba; mkumbichila mikono jakwe,
nekuti, Saul ambosanga, Ambuje, Yesu, juamboneche-
le'mwe mwitala mu mwaiche 'mula, andumile 'ne, kuti
mpochele kulola kwenu, mgumbale ni Msimu Waswela.
18 Papopo yagwile pa meso gakwe yati mpela mbasa,
nipo wapochele kulola kwakwe; nipo wajimwiche neku-
19 batiswa; nipo walile nekulimbichika.
Nipo waliji mowa gane pampepe ni wakulijiganya wa
20 ku Dameski. Papopo m'masunagogi walaliche Yesu,
21 kuti ali Mwanagwao Mulungu. Wana wose wampilikene
walapile, nekuti, Angati aju no juejula juapaswile m'Ye-
rusalemi welewo wakukolanga lina 'li? nipo waiche
akuno kwati 'ii, kuti awajigalile welewo watawe kwa
22 wambepesi wa'chakulungwa. Nambo Saul wapundile

kukula m'machili, nekwasusa waYahudi watemi ku
Dameski, achalosyaga kuti ajo no Kristo 'jula.
Pe gapite mowa gamajinji, waYahudi watawile luku- 23
mbi kuti ambulaje: nambo malindi gao gamanyiche kwa 24
Saul. Nipo walindilile pa ikomo musi ni chilo, kuti
ambulaje: nambo wakulijiganya wakwe wamtosile chilo, 25
nekumtulusya pakupeleta pepupa, achimtulusyaga m'lu-
kalala.
Po waiche ku Yerusalemi, walinjile kulipatika kwa 26
wakulijiganya: wosepe nipo wamjogwepe wangapikani-
chisya kuti waliji juakulijiganya. Barnaba nipo wamto- 27
sile, nekumjigalila kwa wandumetume, nekwasalila kuti
atekuwona Ambuje mwitala, kuti awelechete najo, kuti
awelechetesye pa Dameski m'lina lya Yesu. Nipo wa- 28
liji pampepe nawo achijinjilaga achikopokaga pa Yerusa-
lemi: achiwelechetesyaga m'lina lya Yesu, nipo wawe- 29
lechete nekutenda makani ni waHelenisti: nipo wali-
njile kumbulaga. Po wapilikene achimjakwe, nipo wa- 30
mtuluchisye ku Kaisariya, nekumtumisya ku Tarso.
Menema church cha ku uYahudi kosepe, ni Galilaya, 31
ni Samaria, chakwete mtendele, nekutamilichikaga;
achijendaga m'woga mwa Ambuje ni m'kutusya-mtima
kwa Msimu Waswela, nipo watupile.
Yawoneche, mkupita Petro pana pose, nipo watuluchi- 32
le nombe nako kwa waswela mtima watamaga ku Ludda.
Pelepo nipo wasimene mundu lina lyakwe Ainea jua- 33
gonile pa ugono yaka msano ni itatu; pakuwa jua chi-
tetemelo. Petro nipo wamtite, Ainea, Yesu Kristo 34
akumposya: jimukani kolosyani ugono wenu. Papopo
nipo wajimwiche. Wana wose wa watemi ku Ludda 35
ni Saron wambweni, nipo wampitikuchile Ambuje.
Wapali pa Yoppa juakulijiganya juine, lina lyakwe 36
Tabitha, pakugalausya no Mbawala: juamkongwe'ju
wagumbele ni masengo gambone ni ya chanasa i wate-
sile. Yawoneche ge mowa 'go, nipo walwasile nekuta- 37
kasika: po wamkulumwile, nipo wambisile m'nyumba
ja pachanya. Mkuwandikana Luddo ni Yoppa, mkupi- 38
kana wakulijiganya kuti Petro waliji kweleko, nipo wa-
mtumichisye wandu wawili, achimchondelelaga, Mka-
kawa pakwisa kwetuwe. Petro nipo wajimwiche neku- 39
longana nawo. Po waiche, nipo wamjigalile ku nyumba
ja pachanya'jo: wa masije wose wamjimilaga achililaga,

achilosyaga malota ni yakuliunichila yapangenye Mbawa-
40 la ali chiwela pampepe nawo. Petro nipo wakopwesye
wana wose, nekutindiwala, nekupopela: mkugalauchila
ku mtembo, nekuti, Tabitha, jimukani. Nipo waugwile
pa meso pakwe; po wambweni Petro, nipo wajimwiche.
41 Nipo wampele mkono wakwe, nipo wamjimwisye;
mkwawilanga waswela mtima ni wa masije, nipo wa-
42 mpeleche juamjumi. Nipo yapikaniche ku Yoppa
43 kosepe: wajinji nekumkulupilila Ambuje. Yawoneche,
nipo watemi mowa gamajinji m'Yoppa ni juine Siman
juakuuuta.

10 NIPO wapali pa Kaisariya mundu juine, lina lya-
kwe Kornelio, kenturio jua likuga li lyatelwe
2 lya chiItaliano, juakokomesya juamjogwepe Mulungu ni
nyumba jakwe josepe, juapeleche kwa wandu ya cha-
3 nasa yejinji, juapopelaga Mulungu mowa gosepe. Mku-
sagamila waweni pamanyiche, mpelaga katema ka msano
ni mcheche ka lyuwa, mtenga wa Mulungu alimkumji-
4 sila, achimtiji, Kornelio! Mkumlolechesya, mkogopa
nipo watite, Ana chichi, Ambuje? Nipo wamtite, Ma-
popelo genu ni ya chanasa yenu ikwesile mpela chiku-
5 mbuchisyo ku mbujo kwa Mulungu. Sambano mtume
6 wandu ku Yoppa, mkawilanje juine Siman, juamtele
Petro, akutama ni juine Siman juakuuuta, nyumba
7 jakwe jili m'mgulugulu nyasa. Po wapite mtenga wawe-
lechete najo, wawilasile wakutumika wa pa nyumba
wawili, ni msikari juakokomesya jua wakumlindilila
8 mowa gosepe; mkwasalila yosepe, nipo watumile welewo
ku Yoppa.
9 Kundawi kwakwe ali mu ulendo, alimkuwandichila
ku musi, Petro nipo wakwesile kwinani kwa nyumba
10 kukupopela, mti katema ka msano ni kamo: nipo
jamkwete sala, nipo wasosaga kulya: po watelekaga
11 nipo wakomweche; nipo walolaga kwinani kwakuugule,
ni chiwiga chilimkutuluka, mpelaga nguo jajikulungwa,
12 jajitulusye kusa 'kuno m'mitepa mcheche: mwana ikoko
ya makongola mcheche, ni indu yakukwawa ya kusa
13 'kuno, ni ijuni ya kwinani. Nipo lyamyichile lilowe,
14 Jimukani, Petro; ulagani, lyani. Nambo Petro watite,
Ngwamba, Ambuje, ligongo nginindya kose kandu ka
15 kuwanda, namuno ka usakwa. Lilowe nipo lyamyichile
soni kawili, Kalenjesye Mulungu, mkosomkatenda ka

kuwanda. Ai nipo yatendeche katatu : chiwiga'cho nipo 16
chapochelwe papopo kwinani.

Po wasingalilwe Petro msyene, lisagamilo li waliweni 17
no lyati uli, nale, wandu 'wala wa watumilwe ni Korne-
lio, po wasosile nyumba ja Siman, nipo wajimi pa
mlango, nekuwilanga, nekuusya kanga watamaga pele- 18
po Siman, juamtele Petro. Po waganisyaga Petro ya 19
lisagamilo 'lyo, Msimu nekumti, Nale, wandu watatu
atenda kumsosa. Nambo jimukani, tulukani, alongane 20
nawo, wangawanichisyaga : ligongo une natumile. Petro 21
nipo watuluchile kwa wandu 'wo, nekuti, Nale, une ndili
jua mkumsosa : myichile ligongo chichi? Nipo watite, 22
Kornelio, kenturio, mundu juakugoloka juakumjogopa
Mulungu, juawelechetelwe 'chenene ni lukosyo luosepe
lua waYahudi, wasalilwe ni mtenga juamswela mtima
kumtumichisya umwe mjise ku nyumba kwakwe, aka-
pilikane malowe penumwe. Menema wawilasile aji- 23
njile, nekwatamika.

Kundawi kwakwe nipo watyosile nekopoka pampepe
nawo, achimjakwe wane wa ku Yoppa nekulongana najo.
Kundawi kwakwe nipo wajinjile m'Kaisariya. Kornelio 24
nipo walindaga, atekwawilanga achalongo wakwe na'chi-
mjakwe. Yawoneche, po wajinjile Petro, Kornelio 25
nekumsimana, mkugwa pa masajo gakwe, nekumtindi-
walila. Petro nipo wamjimwisye, nekuti, Jimukani ; 26
none juakwe ndili mundu. Mkukunguluka najo nipo 27
wajinjile, nekwasimana wajinji asongangene : nipo wa- 28
tite, Umwe mkumanya kuti ngeikomboleka mundu
mYahudi alipatiche aiche kwa juine jua lukosyo luine ;
nipo andosisye Mulungu kuti ngasanda juose jua ku-
wanda jua usakwa ; menema naiche wangakana pe 29
nawilanjiche. Ngumbusya menema ligongo chichi
mwambilasile. Kornelio nekuti, Gapite mowa mcheche, 30
auno utende 'uno, m'nyumba mwangu nakumbuchilaga
katema kakupopela ka msano ni mcheche ; nale, mundu
wajimi paujo pangune juana yakuwalila yati mbe,
nekuti, Kornelio, lipopelo lyenu lipikaniche, nekuku- 31
mbuchika ya chanasa yenu pameso pa Mulungu. Mka- 32
tume menema ku Yoppa, mkawilanje Siman juamtele
Petro ; akutama m'nyumba mwa Siman juakuuuta,
m'mgulugulu nyasa. Pelepo menema natumile kwenu- 33
mwe ; umwe mtesile 'chenene pakwisa 'pa. Sambano

menema tuli wosepe pepano pameso pa Mulungu kuti
34 tupilikane yana yose yamlulile Ambuje. Mkuugula
pakamwa Petro nekuti,
Yakuwonatu nguwona kuti Mulungu ali wangasagula
35 wandu: nambo, m'ngosyo syosepe, juakumjogopa jua-
36 kutenda yagoloka, akupochelwa najo. Lilowe li watu-
mile kwa wanache wa Israeli, achisalaga utenga wa-
mbone wa mtendele ni Yesu Kristo, (ali Ambuje wao
37 yosepe)—ngani 'jo umwe mkumanya mwasyene, ji jalu-
lilwe pa uYahudi posepe, mkutanda pa Galilaya, pa-
38 nyuma pa ubatiso u walaliche Yohana; Yesu jua ku
Nazareti, kuti Mulungu wampakasisye ni Msimu Wa-
swela ni machili; juapitepite mchitendaga yambone,
mchiposyaga wana wose wa wasakaliche ni Setani; li-
39 gongo Mulungu waliji pampepe najo. Uwe tuli mboni
sya yosepe i watesile 'yo, m'chilambo cha uYahudi ni
m'Yerusalemi; jua wambuleje, achimpachikaga pa mtela.
40 Juelejo Mulungu wamjimwisye lyuwa lya katatu, neku-
41 mpa kuti awoneche, ngati kwa wandu wosepe, nambo
kwa wa mboni wa wasagwiche chile ni Mulungu, kwa
uwe, wa walile nekung'wa najo panyuma po wajimwiche
42 kwa wauwe. Nipo atululile kuti tulaliche kwa wandu,
tuwalanje kuti juelejo no juamkolanje ni Mulungu, awe
43 Juakulamula jua wajumi ni wauwe. Ya juelejo wa-
profeti wana wose wawalasile, kuti m'lina lyakwe
wana wose wakumkulupilila sapochele kutondowela kwa
yakulemwa.
44 Petro akanamale kuwelecheta ge malowe 'go, Msimu
Waswela wagwile pa wosepe 'wo wa wapilikene lilowe.
45 Wa chisichito wapilikene nipo wasimongwile, wana wose
walongene ni Petro, ligongo pa waMakosyo wakwe waji-
46 tiche mtuka wa Msimu Waswela. Pakuti wapilikene
alimkuwelecheta ni ndimi, alimkumkwesya Mulungu.
47 Nipo wajanjile Petro, Ana wandu akupakombola kuka-
nisya mesi, akasabatiswa awawa wapochele Msimu Wa-
48 swela chisau mti uwe. Nipo waluwile abatiswe m'lina
lya Yesu Kristo. Nipo wamchondelele alonjele mowa
gane.

11 WANDUMETUME n'achimjao wa m'uYahudi
wapilikene kuti waMakosyo wakwe ateku-
2 pochela lilowe lya Mulungu. Po wakwesile Petro ku
Yerusalemi, wa chisichito nipo watesile makani najo,

kuti, Mwajinjile kwa wandu wangasichitika, mwalile 3
nawo. Petro nipo watandite, mtasi nekwajenechesya, 4
kuti, Naliji m'musi wa Yoppa, nalijimkupopela: mku- 5
komoka naweni lisagamilo, chiwiga chilimkutuluka,
mpelaga nguo jajikulungwa jajitulusye kwinani m'mi-
tepa mcheche; jaiche kwangune: po nalolechesye pe- 6
lepo, nipo nakumbuchile, nipo naweni nyama sya ma-
kongolo mcheche sya pasi, ni ikoko, ni indu yakukwawa,
ni ijuni ya kwinani. Nombe nao napilikene lilowe 7
lichitiji kwangune, Jimukani, Petro; ulagani, lyani.
Nambo natite, Ngwamba, Ambuje; ligongo ngechipali 8
cha kuwanda namuno cha usakwa chi chajinjile kose
m'kamwa mwangu. Nambo lilowe lyajanjile kawili 9
lya kwinani, Kalenjesye Mulungu, mkosomkatenda ka
kuwanda. Ai nipo yatendeche katatu: yose nipo ya- 10
nyakwiche soni kwinani. Nale, pelepo nipo wajimi 11
wandu watatu pa nyumba po twaliji 'po, watumilwe ku
Kaisariya kwisa kwangune. Msimu nekundagulila 'ne 12
ngalongane nawo wangawanichisyaga. Waiche none
achimjetu awa msano ni jumo, nipo twajinjile m'nyumba
ja mundu 'jo: nipo watutagulile kuti wambweni mtenga 13
m'nyumba mwakwe achijimaga achitiji, Mkatume ku
Yoppa, mkamtole Siman, juampambichile lina Petro;
jua tawechete kwenumwe malowe, ni gelego tumkulu- 14
puche ni wa ku nyumba kwenu wosepe. Mkutanda 'ne 15
kuwelecheta, Msimu Waswela nekugwa pa welewo, mpe-
laga petuwe pakutanda 'pala. Nipo nakumbuchile 16
lilowe lya Ambuje, kuti watite, Yohana wabatisile ni
mesi; nambo umwe tumbatiswe ni Msimu Waswela.
Mulungu menema nawaga wapele welewo mtuka 'o 17
yalumo ni nowe, pe twamkulupilile Ambuje Yesu Kristo,
ana une nduni juakupakombola kumkana Mulungu?
Mkupilikana yelei wamyalele, nekumkwesya Mulungu 18
achitiji, Menema kwa waMakosyo wakwe Mulungu
apeleche kupitikuka kwakuja ku umi.

Welewo menema wapwilingene pa kusauka ku kwa- 19
tyosile pa Stefano wajesile mpaka Foiniki, ni Kupro,
ni Antiokia, wangawelecheta lilowe akawe kwa waYa-
hudipe. Wapali wane welewo wandu wa Kupro ni 20
Kurene, po waiche ku Antiokia, wawelechete kwa wa-
Helene nombe nawo, achisalaga utenga wambone wa
Ambuje Yesu. Mkono wa Ambuje waliji pampepe nawo; 21

menema tuli wosepe pepano pameso pa Mulungu kuti
34 tupilikane yana yose yamlulile Ambuje. Mkuugula
pakamwa Petro nekuti,
Yakuwonatu nguwona kuti Mulungu ali wangasagula
35 wandu: nambo, m'ngosyo syosepe, juakumjogopa jua-
36 kutenda yagoloka, akupochelwa najo. Lilowe li watu-
mile kwa wanache wa Israeli, achisalaga utenga wa-
mbone wa mtendele ni Yesu Kristo, (ali Ambuje wao
37 yosepe)—ngani 'jo umwe mkumanya mwasyene, ji jalu-
lilwe pa uYahudi posepe, mkutanda pa Galilaya, pa-
38 nyuma pa ubatiso u walaliche Yohana; Yesu jua ku
Nazareti, kuti Mulungu wampakasisye ni Msimu Wa-
swela ni machili; juapitepite mchitendaga yambone,
mchiposyaga wana wose wa wasakaliche ni Setani; li-
39 gongo Mulungu waliji pampepe najo. Uwe tuli mboni
sya yosepe i watesile 'yo, m'chilambo cha uYahudi ni
m'Yerusalemi; jua wambuleje, achimpachikaga pa mtela.
40 Juelejo Mulungu wamjimwisye lyuwa lya katatu, neku-
41 mpa kuti awoneche, ngati kwa wandu wosepe, nambo
kwa wa mboni wa wasagwiche chile ni Mulungu, kwa
uwe, wa walile nekung'wa najo panyuma po wajimwiche
42 kwa wauwe. Nipo atululile kuti tulaliche kwa wandu,
tuwalanje kuti juelejo no juamkolanje ni Mulungu, awe
43 Juakulamula jua wajumi ni wauwe. Ya juelejo wa-
profeti wana wose wawalasile, kuti m'lina lyakwe
wana wose wakumkulupilila sapochele kutondowela kwa
yakulemwa.
44 Petro akanamale kuwelecheta ge malowe 'go, Msimu
Waswela wagwile pa wosepe 'wo wa wapilikene lilowe.
45 Wa chisichito wapilikene nipo wasimongwile, wana wose
walongene ni Petro, ligongo pa waMakosyo wakwe waji-
46 tiche mtuka wa Msimu Waswela. Pakuti wapilikene
alimkuwelecheta ni ndimi, alimkumkwesya Mulungu.
47 Nipo wajanjile Petro, Ana wandu akupakombola kuka-
nisya mesi, akasabatiswa awawa wapochele Msimu Wa-
48 swela chisau mti uwe. Nipo waluwile abatiswe m'lina
lya Yesu Kristo. Nipo wamchondelele alonjele mowa
gane.

11 WANDUMETUME n'achimjao wa m'uYahudi
wapilikene kuti waMakosyo wakwe ateku-
2 pochela lilowe lya Mulungu. Po wakwesile Petro ku
Yerusalemi, wa chisichito nipo watesile makani najo,

kuti, Mwajinjile kwa wandu wangasichitika, mwalile 3
nawo. Petro nipo watandite, mtasi nekwajenechesya, 4
kuti, Naliji m'musi wa Yoppa, nalijimkupopela: mku- 5
komoka naweni lisagamilo, chiwiga chilimkutuluka,
mpelaga nguo jajikulungwa jajitulusye kwinani m'mi-
tepa mcheche; jaiche kwangune: po nalolechesye pe- 6
lepo, nipo nakumbuchile, nipo naweni nyama sya ma-
kongolo mcheche sya pasi, ni ikoko, ni indu yakukwawa,
ni ijuni ya kwinani. Nombe nao napilikene lilowe 7
lichitiji kwangune, Jimukani, Petro; ulagani, lyani.
Nambo natite, Ngwamba, Ambuje; ligongo ngechipali 8
cha kuwanda namuno cha usakwa chi chajinjile kose
m'kamwa mwangu. Nambo lilowe lyajanjile kawili 9
lya kwinani, Kalenjesye Mulungu, mkosomkatenda ka
kuwanda. Ai nipo yatendeche katatu: yose nipo ya- 10
nyakwiche soni kwinani. Nale, pelepo nipo wajimi 11
wandu watatu pa nyumba po twaliji 'po, watumilwe ku
Kaisariya kwisa kwangune. Msimu nekundagulila 'ne 12
ngalongane nawo wangawanichisyaga. Waiche none
achimjetu awa msano ni jumo, nipo twajinjile m'nyumba
ja mundu 'jo: nipo watutagulile kuti wambweni mtenga 13
m'nyumba mwakwe achijimaga achitiji, Mkatume ku
Yoppa, mkamtole Siman, juampambichile lina Petro;
jua tawechete kwenumwe malowe, ni gelego tumkulu- 14
puche ni wa ku nyumba kwenu wosepe. Mkutanda 'ne 15
kuwelecheta, Msimu Waswela nekugwa pa welewo, mpe-
laga petuwe pakutanda 'pala. Nipo nakumbuchile 16
lilowe lya Ambuje, kuti watite, Yohana wabatisile ni
mesi; nambo umwe tumbatiswe ni Msimu Waswela.
Mulungu menema nawaga wapele welewo mtuka 'o 17
yalumo ni nowe, pe twamkulupilile Ambuje Yesu Kristo,
ana une nduni juakupakombola kumkana Mulungu?
Mkupilikana yelei wamyalele, nekumkwesya Mulungu 18
achitiji, Menema kwa waMakosyo wakwe Mulungu
apeleche kupitikuka kwakuja ku umi.

Welewo menema wapwilingene pa kusauka ku kwa- 19
tyosile pa Stefano wajesile mpaka Foiniki, ni Kupro,
ni Antiokia, wangawelecheta lilowe akawe kwa waYa-
hudipe. Wapali wane welewo wandu wa Kupro ni 20
Kurene, po waiche ku Antiokia, wawelechete kwa wa-
Helene nombe nawo, achisalaga utenga wambone wa
Ambuje Yesu. Mkono wa Ambuje waliji pampepe nawo; 21

22 wajinji wapilikanichisye wampitikuchile Ambuje. Li-
lowe lya welewo lyaiche m'mapilikanilo ga church cha
ku Yerusalemi: nipo wamtumisye Barnaba mpaka ku
23 Antiokia; po waiche, po waweni chisowelo cha Mu-
lungu, nekusechelela; nipo wachisisye wosepe kuti ata-
24 milichisye mwa Ambuje ni mtau wa mtima: ligongo
waliji mundu juambone, juamgumbale ni Msimu Wa-
swela ni chikulupi; wandu wajinji wapambichiche kwa
25 Ambuje. Nipo wajawile ku Tarso ku kumsosa Saul:
26 po wamsimene, nekumjigalila ku Antiokia. Nipo ya-
woneche, chaka chimpepe chose, wasongene ni church,
nekwajiganya wandu wajinji; pa Antiokia wakuliji-
ganya watandite kutelwa waKristo.
27 Ge mowa 'go nipo watulwiche ku Yerusalemi wa-
28 profeti kuja ku Antiokia. Nipo wajimwiche juine
jua welewo juamtele Agabo, nekwamanyisya ni Msimu
kuti tuuiche mpupulusi wokulungwa kusa 'kuno ko-
29 sepe; weleo watekwika Klaudio ali chiwela. Waku-
lijiganya, wana wose mpelaga wapakombwele, wali-
mbichile kuti atumisye utumwa kwa achimjao wa wa-
30 temi m'Yerusalemi: nipo watesile iyoyo, nekutumisya
ni mikono ja Barnaba ni Saul kwa achakulungwa.

12 AGO mowa 'go Herode mchimwene watamba-
liche mikono jakwe kusakalisya wane wa
2 m'church. Nipo wambuleje Yakob akuluwao Yohana
3 ni lupanga. Po waweni kuti chanonyelesye waYahudi,
wapite kumkamula Petro nombe najo. Mowa 'go no
4 ga mkato wangali chilungo. Po wamkamwile wambi-
sile mu nyumba jakutawila, nekumpeleka kwa maku-
ga-ga-mcheche mcheche, kuti amlindilile: wakumbuchi-
laga tamkopochesye kwa wandu panyuma pa pasaka.
5 Petro menema walindililwe m'nyumba'mo: nambo lipo-
pelo lyatendelwe mnope ni church kwa Mulungu ligo-
6 ngo juelejo. Herode po watiji amkoposye, che chilo
'cho Petro wagonaga pachilikati pa asikari wawili, jua-
mtawe ni nyolo siwili: wakulindilila pa mlango wali-
7 ndilile pa nyumba jakutawila. Nale, mtenga wa
Ambuje wamjimilile, lilanguka nekumulichila m'nyu-
mba'mo; nipo wamputile Petro pa mbali, nekumjimu-
sya, kuti Jimukani chitema. Nyolo syakwe nekukachu-
8 kuka pa mikono jakwe. Mtenga'jo nekumti, Mkwinde,
nimtawe ikwakwata yenu. Nipo watesile iyoyo. Nipo

wamchite,Mliwilijilile chakuliunichila chenu, mungagule
une. Nipo wakopweche, nekukagula; nganamanyilila 9
kuti kwaliji kwambone kwatesile mtenga 'jo, nambo
wapelaga waweni lisagamilo. Po wapite pa walonda 10
wakutanda ni wa kawili, nekwika kwitanga lya chisyano
lyakwinjisya m'musi; lyaugulile lisyenepe: nipo wa-
kopweche, nekupita pekondo limo; papopo mtenga 'jo
nekumleka. Po wasisimwiche Petro, nekuti, Sambano 11
nimanyi 'chenene, kuti Ambuje wamtumisye mte-
nga juakwe nekungulupusya m'yala ya Herode ni m'ku-
lolela kose kwa wandu waYahudi. Po waganisisye, 12
nipo waiche ku nyumba ja Maryamu mchikulugwe
Yohana juampambichile lina Marko; po wasongangene
wajinji nekupopelaga. Po wagugusisye kwitanga lya 13
chipata, mwali nekwika ku kupilikanila, lina lyakwe
Roda. Po wamanyilile lilowe lya Petro, nganaugula pa 14
mlango ligongo lukondwa, nambo wautuchile mkati,
nekusala kuti Petro wajimi pa mlango. Nipo wa- 15
mchite, Mkwete masoka. Nambo wagombelesye iyoyo.
Nipo watite, No mtenga wakwe. Nambo Petro waliji 16
chiguguchisye; po waugwile nekumbona nekulapa.
Mkukodola ni mkono kuti amyalale, juelejo nipo wasa- 17
lile kuti Ambuje atekumkoposya m'nyumba jakutawilila.
Nipo watite, Mkalule yelei kwa Yakob na achimjetu.
Nipo watyosile nekwaula kwine. Pe kwachele wasinga- 18
lilwe mnope asikari kwapi waliji Petro. Po wamsosile 19
Herode, nekulepela, nipo wausisye walonda, neku-
lamula kuti aulajilwe. Nipo watulwiche ku uYahudi
pakuja m'Kaisariya, nekulonjela kweleko.

Nipo watumbilile mnope wa ku Turo ni Sidoni: 20
nipo wamyichile ni mtima umpepe, mkupanganya uga-
nja ni Blasto jua chikolosa cha mchimwene, nipo waso-
sile mtendele, ligongo chilambo chao chalile nacho cha
mchimwene. Lyuwa lyepanjile Herode nekuliwecha 21
yakuwalila ya mchimwene, nekutama pa chitengu cha-
kulamulila, nekwawelechetela magambo. Wandu nipo 22
wagumisile, Lilowe lya mlungu, ngati lya mundu. Chi- 23
tema mtenga jua Mulungu nekumkunula ligongo nga-
namchimbichisya Mulungu; nipo waligwile ni manyo-
ngolosi, nekupeleka umi.

Nambo lilowe lya Mulungu lyakusile nekuchulukaga. 24
Barnaba ndi Saul nekuuja ku Yerusalemi, po wama- 25

sile utumwa wao, nekutola nawo Yohana juampambi-
chile lina Marko.
13 WAPALI pa Antiokia, pa church cha kweleko,
waprofeti ni wakwiganya, Barnaba ni Si-
meon juamtele Niger, ni Lukio mKurene, ni Manaen
mpwakwe wakukonga wa Herode juamkulungwa, ni
2 Saul. Mkumlomba Ambuje, nekutama wangalya, Msimu
Waswela nekuti, Musagulile une Barnaba ni Saul ku
3 masengo ga nawilanjile. Po watemi wangalya neku-
popela, nipo wawichile mikono jao, nekwajausya.
4 Welewo mkutumilwa menema ni Msimu Waswela
watuluchile kuja ku Selukia; mkutyoka pelepo ne-
5 kwika ku Kupro. Po waliji ku Salami wasasile lilowe
lya Mulungu m'masunagogi ga waYahudi: nipo wa-
6 kwete Yohana nombe najo juakwakamusya. Po wapite
pa chirumba posepe mpaka ku Pafo, wamsimene juine
jua ilagu, juakuweweta jua ulamba, mYahudi, lina
7 lyakwe Bar-Yesu: jualiji na kapitao juakulolela Sergio
Paolo, mundu jua umanyilisi. Juelejo wawilasile Barna-
ba ni Saul, nekusosa kupikana lilowe lya Mulungu.
8 Nambo Eluma jua ilagu (pakuti iyoyo akugopola lina
lyakwe) wakanisyeje, achisosaga kumchiliusya kapitao
9 juakulolela ku chikulupi. Nambo Saul, juelejo wamtele
soni Paolo, juamgumbale ni Msimu Waswela, wamlo-
10 lechesye, nekuti, 'Mwe juamgumbale ulamba ni wanga
wose, mwanagwao Setani, jua magongo jua chigolochelo
chose, ana ngumleka kupinda matala gakugoloka ga
11 Ambuje? Sambano, nale, mkono wa Ambuje uli pe-
numwe, nipo somtatale, juangalola lyuwa mpaka katema
kakwe. Chitema nekumgwila ndandagasi ni chipi;
nipo wapitepite mchisosaga juakumlongolela ni mkono.
12 Kapitao juakulolela 'jo po waweni yatesile, nekupika-
nichisya, achilapilaga chijiganyo cha Ambuje.
13 Paolo ni ajao nipo watyosile m'Pafo, nekwika ku
Perga m'Pamfulia. Yohana nekwatyochela, nekuuja
14 ku Yerusalemi. Nambo welewo wapelengenye pa
Perga, nekwika ku Antiokia m'Pisidia; nipo wajinjile
15 m'sunagogi lyuwa lya Sabato nekutama. Namalape
kuwalanga kwa malamulo ni waprofeti, wa'chakulungwa
wa sunagogi nekwatumichisya, nekuti, Achimjetu, na-
16 mkwete lilowe lyakwachisya wandu, mbelechete. Paolo
nipo wajimi, mkukodola ni mkono, nekuti,

Achalume wa Israeli, ni wakumjogopa Mulungu,
mpikane. Mulungu wa wandu awa wa Israeli wasa- 17
gwile achatati wetu, nekwakwesya wandu 'wo po watemi
m'chilambo cha Misri, ni mkono woleu, nekwalongolela
pakwakoposya mwelemo. Mpelaga ndawi sya yaka ma- 18
kumi mcheche walasile nawo mwipululu. Po wajonasile 19
ngosyo msano ni siwili m'chilambo cha Kanaan, chila-
mbo chao nekwapeleka atame mwelemo, mti yaka
mianda mcheche kwisa makumi msano: panyuma 20
pakwe pelepo nekwapa wakulamula mpaka kwa Samwili
mprofeti. Panyuma nipo wasosile mchimwene; Mulu- 21
ngu nekwapa Saul mwanagwao Kish, mundu jua luko-
syo lua Benyamin, yaka makumi mcheche. Mkumtyo- 22
sya juelejo, nipo wamjimwisye Daud awe mchimwene;
nipo wawalanjile mboni ja juelejo, Nimsimene Daud,
mwanagwao Yesse, mundu jua mtima wangu, juata-
tende masosa gangu gosepe. Mu mbeju mwa juelejo 23
malinga ni malangano Mulungu amtolele Israeli Mku-
lupusya, Yesu: akanaiche po walaliche Yohana ubatiso 24
wakupitikuka kwa wandu wosepe wa Israeli. Pa wama- 25
laga Yohana luwilo luakwe, watite, Ana mpesileje uneji
chichi? Nginimba 'ne. Nambo nale, akwisa munyuma
mwangune juine, ikwakwata ya masajo gakwe une ngo-
nguwajilwa kugopola. Achalume achimjangu, wanache 26
wa lukosyo lua Ibrahimu, ni wa mwenumwe wakumjo-
gopa Mulungu, lilowe lya kukulupuka ako lyatumilwe
kusa kwetuwe. Pakuti welewo wakutama m'Yerusa- 27
lemi, ni achakulungwa wao, pakuwa wangam'manyilila
juelejo namuno malowe ga waprofeti gamawalanje acha-
sabato wosepe, wagamalichisye pakumlamulila. Mku- 28
simana kwangali ligongo lya kuuwa, wambusisye pa
Pilato kuti aulajilwe. Po wamasile yosepe i yalembe- 29
lwe ya juelejo, wamtulwisye ku mtela nekumgoneka
mwilembe. Nambo Mulungu wamjimwisye kwa wauwe: 30
mowa gamajinji nipo wawonechele welewo wakwesile 31
najo kuja ku Yerusalemi pakuuma m'Galilaya, wakuwa
sambano mboni syakwe kwa wandu. Uwe nipo tumji- 32
galile 'mwe utenga wambone wa malangano gamapa-
nganye na 'chatati, kuti Mulungu agamalichisye gelego
kwa wanache, pakumjimusya Yesu; mpelaga chilembe- 33
lwe nombe namo m'nyimbo ja kawili, Umwe no Mwa-
nangu, lelo 'ji nimbeleche. Mkuti wamjimwisye kwa 34

wauwe, wangauja soni kose ku kuwola, awelechete 'ii,
35 Tinimpe yeswela ni yakulupilika ya Daud. Ligongo
watite mwine mwakwe, Ngumumpa juamswela juenu-
36 mwe kuti awone kuwola. Pakuti Daud, m'chisukulu
chakwe watumichile lisosa lya Mulungu, wagonile m'lu-
gono, nekugona kwa 'chatati wakwe, nekuwona kuwola:
37 nambo jua wamjimwisye Mulungu nganawona kuwola.
38 M'manye 'mwe menema, achalume achimjangu, kuti na
juelejo kusalilwe kwenumwe kutyochesya ku yakule-
39 mwa: na juelejo juali juose akupikanichisya ali jua-
mlungamisye ku yosepe, kwangapakombola malamulo
40 ga Mose kumlungamisya ku yeleyo. Mkalolechesye
menema chitakumyichila chawelechetelwe mwa wapro-
feti.
41 "Nale, wakunyosya, mkalape, mkagwale;
Ligongo ngupanganya masengo mowa genu,
Masengo ga ngusumgapikanichisya kose, namuno
na tamsalile juine."
42 Mkukopoka wausisye kuti malowe 'go gawelechetelwe
43 Sabato jua malawi. Mkupwilingana sunagogi waYahudi
wajinji ni wakupinduka wakokomesya wakagwile Paolo
ni Barnaba: mkwawelechetela, nekwachisya atamilisye
m'chisowelo cha Mulungu.
44 Sabato jua malawi mpela musi wosepe wasongangene
45 ku kupikana lilowe lya Mulungu. WaYahudi nambo,
mkugawona maunjili 'go, wagumbele ni uwiu, nekususa
46 yawelechete Paolo, nekusocheya. Paolo ni Barnaba
nekuwelechetesya, nekuti, Lyawajilwe lilowe lya Mu-
lungu kuti litande kuwelechetelwa kwenumwe. Patipo
mkulitutila kwenumwe nekulilamulila mwachimsyene
wangawajilwa umi wangamala, nale, tukwagalauchila
47 waMakosyo. Pakuti 'po Ambuje atulule iyoyo,
"Nimbisile 'mwe lilanguka lya waMakosyo,
Kuti mbe umwe ku chikulupuchilo mpaka ku-
mbesi mnope kwa kusa 'kuno."
48 Mkupikana yelei waMakosyo nipo wasechelele, neku-
likwesya lilowe lya Mulungu, wana wose waliji walo-
ngosolwe chile ku umi wangamala nipo wapikanichisye.
49 Lilowe lya Mulungu nekwenela ku chilambo kweleko
50 kosepe. Nambo waYahudi wachisisye achakongwe
wakukokomesya wana mchiringo, ni achakulungwa wa
m'musi, nekwapanganyichisya lusausyo Paolo ni Barna-

ba, nekwawinga m'mipika jao. Nambo wakung'undile 51
lundu lua ku masajo gao, nipo waiche ku Ikonio. Wa- 52
kuliliganya nekusechelesya, nekugumbala ni Msimu
Waswela.

14 NIPO yawoneche m'Ikonio, nipo wajinjile pa-
mpepe m'sunagogi mwa waYahudi nekuwe-
lecheta kwati 'ii, kuti lyapikanichisye liunjili lyekulu-
ngwa lya waYahudi ni waHelene. Nambo waYahudi 2
wangapikana wajitumbilisye nekujisakachisya achajetu
'wo mitima ja waMakosyo. Mowa gamajinji walonjele 3
nekuwelechetesyaga mwa Ambuje, wasasile mboni ja
lilowe lya chisowelo chakwe, achipelekaga imanyililo ni
yakulapa i yapanganyiche ni mikono jao. Nambo 4
liunjili lya musi lyalekene; wane waliji ni waYahudi
wane ni wandumetume. Po wasonganile waMakosyo 5
ni waYahudi na achakulungwa wao, kuti awatende
chipongwe awaponyechesye maganga, nipo wamanyilile, 6
nekutilila ku misi ja Lukaonia, Lustra ni Derba, ni
chilambo chakusyungulila: pelepo nipo wasasile utenga 7
wambone.

Pa Lustra nipo watemi mundu juine juakulemala 8
m'masajo gakwe, juakupunduka ku chitumbo cha mchi-
kulugwe, juangajenda kose. Juelejo wapilikene Paolo 9
alimkuwelecheta: juelejo mkumlolechesya, mkuwona
kuti wakwete chikulupi chakumkulupusya, watite ni 10
lilowe lyekulungwa, Mjime chiri pa masajo genu. Nipo
wanyalwiche nekwenda. Liunjili mkuchiwona chatesile 11
Paolo, nekunyakula lilowe lyao, achitiji m'chiLukaonia,
Milungu jituluchile kwetuwe chisau wandu. Nipo 12
wamtele Barnaba Zeu, ni Paolo Herme, pakuti waliji
juakulongolela kuwelecheta. Juambepesi jua Zeu jua- 13
liji paujo pa musi wajigalile ng'ombe ni nduwila sya
maluwa ku milango, nekusosa kutaga mbepesi ni mau-
njili. Mkupikana Barnaba ni Paolo, wapapwile yakuli- 14
unichila yao, wakopochele maunjili chitema, achigumi-
laga, achitiji, Achalume, kwa chichi mkutenda aii?
Nowe wakwe tuli wandu, mbagwilo jetu jimpepe ni jenu, 15
tukumjigalila 'mwe utenga wambone, kuti mleche yelei
ya mtega, nekumpitikuchila Mulungu juamjumi, juapa-
ngenye ya kwinani ni ya pasi ni nyasa, ni yosepe yamuli
amo: pa wakupagwa wa kala walesile ngosyo syose sije- 16
nde m'matala gao. Nambo nganalileka wangali mboni 17

pakutenda yambone, pakumpa ula ja kwinani, ni yaka
ya masika, achigumbasyaga mitima jenu ni yakulya ni
18 chisechelelo. Mkuwelecheta 'ii, ni unonono walekasisye
maunjili kuti gakawatajila mbepesi.
19 Nipo waiche kweleko waYahudi waumile m'Antiokia
ni Ikonio: mkwakanichisya maunjili, nipo wamponye-
chesye Paolo maganga, nekumwutisya kusa kwa musi,
20 achiganisyaga kuti wawile. Mkwima wakulijiganya
ndendeleje, nipo wajimwiche, nekwinjila m'musi: ku-
ndawi kwakwe wakopochele ni Barnaba kuja ku Derbe.
21 Po wausalile musi 'o utenga wambone, nekwatenda wa-
kulijiganya wajinji, nipo wausile ku Lustra, ni ku Iko-
22 nio, ni ku Antiokia, achilimbikaga mitima ja wakuliji-
ganya, achachisyaga kuti atamilisye m'chikulupi, kuti
tukajinjile m'uchimwene wa Mulungu ni masausyo ga-
23 majinji. Po wasagwile achakulungwa mwa'chachurch
wosepe, po wapopesile pangalya, nipo walechele kwa
24 Ambuje jua wamkulupilile. Mkupelenganya pa Pisidia
25 nekwika ku Pamfulia. Mkuwelecheta lilowe pa Perga,
26 nipo watuluchile kuja ku Attalia. Mkutyoka pelepo ne-
kupalasila kuja ku Antiokia, ku walechelwe ku chisowelo
27 cha Mulungu m'masengo ga wagamasile. Po waiche'po
nekusonganya church, nipo wasasile yosepe yatesile
Mulungu nawo, kuti waugulile waMakosyo pa mlango
28 wa chikulupi. Nipo walonjele ni wakulijiganya mowa
gangawalanjika.

15 MKUTULUKA wane ku uYahudi nekwajiganya
achimjetu, kuti, Mkasichitika malinga ni
2 msyungu wa Musa, ngomkupakulupuka? Paolo ni
Barnaba mkutenda nawo makani ni mausyano gamajinji,
nipo walamwile achimjetu kuti Paolo ni Barnaba ni
wane wa welewo akwelele chiusyo 'cho ku Yerusalemi,
3 kwa wandumetume ni achakulungwa. Welewo menema
mkwasindichisya church, wapite pa Foiniki ni Samaria,
achijenesyaga kusisimuka kwa waMakosyo: nipo wate-
sisye kusechelela kwakukulungwa kwa achimjao wosepe.
4 Mkwika ku Yerusalemi, wapochelwe ni church ni wa-
ndumetume ni achakulungwa, nekusala yosepe yatesile
5 Mulungu nawo. Najo wajimwiche wane wa likuga lya-
kupanduka lya waFarisayo wa wapikanichisye, kuti,
Kwawajila kwasichita, nekwalulila kukumbuchila mala-
mulo ga Musa.

Nipo wasongene wandumetume ni achakulungwa 6
kuwelechetana ya lilowe alyo. Po wausyanaga mnope, 7
Petro nekwimuka, nekwati,

Achalume achimjangu, umwe mkumanyilila kuti
mwenumwe Mulungu wasagwile kala, pakamwa pangu,
waMakosyo akapikane lilowe lya utenga wambone,
akapikanichisye. Mulungu, wakumanyilila mtima, 8
nekwasalila mboni achipelekaga kwa welewo Msimu
Waswela mpelaga kwetuwe; nganatutindanya uwe ni 9
welewo, achilenjesyaga mitima jao ni chikulupi.
Sambano menema ligongo chichi mkumlinga Mulungu, 10
pakuwika lujinga pa ngosi sya wakulijiganya, luanga-
pakombola kujigala uwe namuno achatati wetu?
Nambo tukupikanichisya kuti tutukulupuche ni chiso- 11
welo cha Ambuje Yesu, mpelaga welewo nombe nawo.

Nekumyalala liunjili lyose; nipo wapilikene Barnaba 12
na Paolo achisalaga yakulapisya ni imanyililo i yatesile
Mulungu nawo pa waMakosyo. Po wamyalele, Yakob 13
nekwanga, nekuti,

Achalume achimjangu, mumbilikanile une: Simeon 14
asasile kuti pakutanda Mulungu waiche kwa waMako-
syo, ku kutola wandu wa ku lina lyakwe. Pelepo 15
pakwilana malowe ga waprofeti; mpelaga chilembeche,

"Panyuma pakwe pelepo tingauje, 16
Tingatawe soni lisakasa lya Daud, li ligwile;
Tingatawe soni masame gakwe,
Tingalijimusye:
Kuti amsose Ambuje wandu wakusigala, 17
Ni waMakosyo wosepe, wakutelwa nalyo lina
lyangu,
Akuti Ambuje, juakutenda yelei yakumanyika 18
mkutanda mwa matando ga ndala'sino."

Menema uneji ngulamula, kuti tukasasakalisya welewo 19
wa mwa Makosyo wa wampitikuchile Mulungu; nambo 20
twalembele kuti aligose pa usakwa wa inyago, ni ilyelye,
ni chakupopotoka, ni miasi. Pakuti Musa, mkutanda 21
m'yisukulu ya kala, akwete wakumlalika m'misi josepe,
akuwalanjika m'masunagogi achasabato wana wose.

Soni nipo walamwile wandumetumena achakalungwa, 22
ni church chose, kusagula wandu wa mwiunjili mwao,
nekwatumisya ku Antiokia ni Paolo ni Barnaba; Yuda
juamtele Barsaba, ni Sila, wandu achakulungwa mwa

23 'chimjao : nipo walembile ni mkono wao, Wandumetume
ni achimjao wakulungwa kwa 'chimjao wa mwa Makosyo
wa ku Antiokia, ni Surya, ni Kilikia, kwakomasya :
24 Patipo tupikene kuti wane wakopweche mwetuwe
atesile kumsakalisya ni malowe, achipandusyaga mitima
25 jenu ; welewo ngunutwalulila ; ni mtima umpepe tula-
mwile, kusagula wandu nekwatumisya kwenumwe ni
26 Barnaba ni Paolo wakwanonyela wetu, wandu u wape-
leche umi wao ligongo lya lina lya Ambuje wetu Yesu
27 Kristo. Twatumisye menema Yuda na Sila, wa
tamtagulile yelei achimsyene ni malowe ga pakamwa.
28 Pakuti tulamwile uwe ni Msimu Waswela, tukambichila
umwe cha usito chakupunda, ikawe yelei yakumbajila ;
29 kuti mkaligose pa indu yatasile mbepesi ja pa inyago,
ni miasi, ni indu yepopotoche, ni chilyelye ; namkuli-
gosila yelei tumtende 'chenene. Sigalagani.
30 Mkutumilwa welewo menema, nipo watuluchile ku
Antiokia ; mkusonganya liunjili, nekupeleka kalata.
31 Po wawalasile nipo wasechelele ligongo kuchisya kwa-
32 kwe. Yuda ni Sila, wakuwa waprofeti, nekwachisya
33 achimjao ni malowe gamajinji nekwalimbika. Mkulo-
njela pelepo, achimjao nipo wajawisye ni mtendele kuja
35 kwa welewo wa watumisye. Paolo nambo ni Barnaba
nekutamilisya m'Antiokia, achijiganyaga achisalaga
lilowe lya Ambuje, pampepe ni wajinji wane.
36 Panyuma pa mowa gane, Paolo nekumti Barnaba,
Kwe tukauje sambano tukalole achimjetu m'misi jose
mu twasalile lilowe lya Ambuje, tukalole utame wao.
37 Barnaba nekusosa kumtola Yohana nombe najo jua-
38 mtele Marko. Paolo nambo ngunukumbajila kumtola
juelejo jualekene nawo pa Pamfulia, juangalongana nawo
39 ku masengo. Nipo gawoneche makani, nipo walekene
juine ni juine, Barnaba nekumtola Marko, nekupalasila
40 ku Kupro. Paolo nambo wamsagwile Sila, nekutyoka,
nekulechelwa na 'chimjakwe ku chisowelo cha Ambuje.
41 Nipo wapite pa Surya ni Kilikia mchalimbikaga acha-
church.

16 NIPO waiche ku Derbe ni Lustra nombe nako :
nale wapali pelepo juakulijiganya juine, lina
lyakwe Timoteo, mwanagwao mYahudi juapikanichisye :
2 nambo wesegwe waliji mHelene. Juelejo wawelechetelwe 'chenene pa 'chimjao wa pa Lustra na Ikonio.

Juelejo Paolo wasosaga kuti alongane nawo: nipo wam- 3
tosile nekumsichita ligongo lya waYahudi wa kweleko:
pakuti wamanyilile wosepe kuti wesegwe no mHelene.
Mkupitaga pa misi, nipo wapeleche welewo majiganyo 4
galamwile wandumetume na achakulungwa wa pa
Yerusalemi. Achachurch nekulimbika m'chikulupi 5
nekuchulukaga winji mowa mu gapitilaga.

Nipo wapite pa chilambo cha Frugia ni cha Galatia, 6
mkukanilwa ni Msimu Waswela kuti akawelecheta
lilowe m'Asia. Mkwika ku ndunji kwa Musia, nipo 7
walinjile kuja ku Bitunia. Msimu wa Yesu nipo wale-
kasisye; mkupita pa Musia nipo watuluchile kuja ku 8
Troas. Chilo lisagamilo lyambonechele Paolo; Wapali 9
mundu mMakedoni wajimi, wamchondelele, nekuti,
Mjombochele ku Makedoni, mtukamusyeje uwe. Po 10
waliweni lisagamilo 'lyo, papopo twasosaga kukopoche-
la kuja ku Makedoni, tuchimanyililaga kuti Mulu-
ngu atuwilasile tukawelechete utenga wambone kwa
welewo.

Mkututila menema ku Troas twapite pakulungamika 11
kuja ku Samothraki, kundawi kwakwe ku Neapoli: 12
mkutyoka kweleko mpaka Filippi, wakuwa musi wa
Makedoni watasi, ni mlaga wa waRumi: nipo twaliji
m'musi 'o achilonjelaga mowa. Lyuwa lya Sabato 13
twakopochele kusa ku chikomo m'mgulugulu nyasa, ku
twatiji kwaliji kwakupopelela; nipo twatemi nekuwele-
cheta kwa achakongwe wa waikangene. Nipo wapi- 14
kene juamkongwe juine, lina lyakwe Ludia, juakusuma
usalili jua ku musi wa Tuatira, juakumlomba Mu-
lungu: pa mtima pakwe Mulungu waugwile kuti
apilikane yawelechete Paolo. Po wabatiswile ni wa 15
ku nyumba wakwe, watuchondelele kuti, Namkuti une
ndili jua chikulupi cha kwa Mulungu, mjinjile m'nyumba
mwangu, mtameje. Nipo watukanichisye.

Nipo yawoneche, pakwaula uwe kwakupopelela, 16
watusimene mwali juine juakwete lisoka lyakuweweta,
juatolele achambujegwe chipanje chachijinji pakuwewe-
ta 'po. Juelejo wakagwile Paolo noweji, nekugumila ku- 17
ti, Wandu awa no achikapolo wa Mulungu Jua Kwinani
mnope, wakumsalila umwe litala lya kukulupuka. Ai 18
nipo watesile mowa gamajinji. Mkusakalika kwakujinji
Paolo nipo wagalawiche nekuti kwa lisoka, Ngumlulila

m'lina lya Yesu Kristo kuti mkopoche m'jueleju. Ke
katema 'ko lyakopweche.
19 Po waweni achambujegwe kuti chilolelo cha chipanje
chao chapite, nipo wakamwile Paolo ni Sila, nekwau-
20 tila ku nganya kwa achakulungwa, po wajigalile kwa
wakulamula, watite, Wandu awa wakuwa waYahudi
21 akusakalisya kwakujinji musi wetu, nekusala misyungu
jangakomboleka kupochela uwe namuno kukumbuchila,
22 wakuwa waRumi. Liunjili nipo lyajimuchile welewo
pampepe: wakulamula nekwapapulila malaja gao, neku-
23 lamula kuti awapute ni mipichi. Po waputile kawili
kawili, waponisye m'nyumba jakutawila, achimlulilaga
24 juakulindilila kuti alindilile 'chenene: mkupikana
kulula kwati 'yoyo, nipo waponisye ku nyumba ja
25 mkati, nekutawilisya makongolo gao m'ugwalata. Pa-
kati chilo Paolo ni Sila wapopelaga nekumlumbaga
Mulungu ni nyimbo, wandu watawe nipo wapilika-
26 nilaga; nipo chaliji chitema chilungu chachikulungwa,
chati yatenganiche ilili ya nyumba jakutawila: pa mi-
lango pose paugwiche chitema: nyolo syose nipo syago-
27 pweche. Mkwimuka ku lugono juakulindilila, mkulola
pa milango pa nyumba paugwiche, nipo waswekwile
lupanga luakwe, nipo watiji aliulaje, achipelaga kuti
28 watawe wakulupwiche. Paolo nambo wagumisile ni
lilowe lyekulungwa, kuti, Mkalitendela chakusakala:
29 pakuti wosepe tuli amuno. Nipo wawilasisye simuli
nekusumbila mwelemo, nekugwa paujo pa Paolo ni
30 Sila achitetemelaga ni woga, nekwajigalila kusa, nekuti,
Achambuje, ana ngatende chichi kuti ngakulupuche?
31 Nipo watite, Mkamkulupilile Yesu Ambuje, nipo
32 somkulupuche, 'mwe ni wa ku nyumba jenu. Nipo
wambelechetele juelejo lilowe lya Ambuje, ni wosepe
33 wa m'nyumba mwakwe. Ke katema 'ko ka chilo nipo
watosile welewo, nekusuka mawanga gao; nipo wabati-
34 swile juelejo ni wakwe wosepe chitema. Nipo wajiga-
lile ku nyumba kwakwe nekuwika yakulya paujo pao
nekusechelela mnope, ni wa ku nyumba wosepe, achiku-
lupililaga Mulungu.
35 Pakucha wakulamula watumile achikapitao kuti,
36 Ajausyeje wandu 'wala. Juakulindilila nekulungusya
malowe 'go kwa Paolo, *kuti*, Wakulamula watumile ku
kumjausya: sambano menema mkopocheje, mjaule ni

mtendele. Paolo nipo watite, Watuputile m'meso ku- 37
lola, wangalamulilwa, wandu wakuwa waRumi, watupo-
nisye m'nyumba jakutawila; ana sambano akutuko-
posya pakusisa? ngwambatu; akajise achimsyene na-
mbo atukoposye. Achikapitao nekulungusya malowe 38
'go kwa wakulamula: nipo wajogwepe po wapikene
kuti waliji waRumi; nipo waiche nekwachondelela; po 39
wakopwesye nipo wausisye atyoche ku musi. Nipo 40
wakopweche m'nyumba jakutawila, nekwinjila m'nyu-
mba ja Ludia: po waweni achimjao nipo watusisye
mitima jao, nekutyoka.

17 MKUPITA pa Amfipoli ni Apollonia, nipo
waiche ku Thessalonika paliji sunagogi ja
waYahudi: Paolo nipo wajinjile kwa welewo mpelaga 2
waliji wakusatenda, achisabato watatu wawelechetene
nawo m'malembo, achiugulaga achisalaga kuti wawaji- 3
lwe Kristo kusauka, nekwimuka soni kwa wauwe;
Yesu ajuju, jua ngumsalila umwe, no Kristo 'jo. Wane 4
nipo wajitichisye, nekusyowekana ni Paolo ni Sila:
liunjili lyekulungwa lya waHelene wakukokomesya, ni
wakongwe wa'chakulungwa wangawalanjika. WaYahudi 5
nambo wakwete uchisu, nekutola wandu wakusakala
wane wa pa nganya, nekusonganya wandu, nekutenda
ungulu pa musi; mkwimilila ku nyumba ja Yason, wa-
sosile kwakopochesya kwa wandu. Pakanasimana, wa- 6
utile Yason ni achimjao wane paujo pa waputi wa musi,
achigumilaga, Awawa wagalawisye chilambo waiche
akuno nombe nako; Yason atekwapochela: wose awa 7
akutenda yakana malamulo ga Kaisari, achitiji, apali
mchimwene juine, Yesu. Nipo wasakalisye maunjili ni 8
waputi wa pa musi, po wapilikene yelei. Po wapochele 9
chikole kwa Yason ni wane, wagopwele.

Papopo achimjao wajawisye Paolo ni Sila chilo kuja 10
ku Beroya: po waiche kweleko nipo wajinjile m'su-
nagogi ja waYahudi. Welewo waliji wa ulukosyo kupu- 11
nda ni wa m'Thessalonika, pakupochela lilowe ni mtima
wakwanguya, achilolechesyaga malembo mowa mu ga-
kupitila, kanga yelei yaliji yati 'yoyo. Wajinji menema 12
wapikanichisye; ni waHelene wakongwe wa'chakulu-
ngwa, ni walume wangawalanjika. Po wamanyilile wa- 13
Yahudi wa m'Thessalonika kuti lilowe lya Mulungu lya-
salilwe ni Paolo ku Beroya nombe nako, waiche kweleko

nombe nako, achitenganyaga achisakalisyaga maunjili.
14 Achimjao nipo watumisye papopo Paolo kuti ajaule
mpaka ku nyasa: Sila na Timoteo nekulonjela kukoko.
15 Nambo welewo wamlongolele Paolo wamjigalile mpaka
ku Atene: pakupochela lilamulo lya kwa Sila na Timo-
teo kuti amyichile chitema chitema, nipo watyosile.
16 Po walindaga Paolo ku Atene mtima wakwe neku-
17 mtanda, po waweni musi wogumbale ni inyago. M'su-
nagogi menema wawelechetene ni waYahudi ni waku-
kokomesya, ni pa nganya mowa gosepe ni wandu wasi-
18 mene najo. WaEpikurio ni waStoiko wane wakunonyela
lunda wamjimile. Wane nipo watite, Akusaka kuti uli
juakukwelegula aju? wane nambo, Mpela akusala mi-
lungu ja chilendo: ligongo wasasile Yesu ni mjimuko.
19 Mkumkamula nipo wamjigalile ku Areopago, kuti, Tu-
pamanyilile chichi chijiganyo achi chi mkuwelecheta
20 'mwe? Pakuti mkujigala ku mapilikanilo getu yine ya
chilendo: tukusosa kumanyilila menema, yelei ikuti
21 chichi. (WaAtene wosepe ni achalendo wakulonjela
kweleko nganakola yakutenda yine, akawe kusala na-
22 muno kupikana cha sambano.) Paolo nipo wajimi
pa chilikati cha Areopago, nekuti,
Achalume waAtene, mosepe mbweni kuti muli
23 wakukokomesya mnope. Pakuti mkupita mkuwona
yakulomba yenu, nasimene nombe nacho chisisa cha
mbepesi chana chilembo achi CHA MULUNGU WANGA-
MANYIKA. Chi mkuchilomba menema changamanyika
24 chelechi ngumsalila umwe. Mulungu wapangenye cha
kusa 'kuno ni yosepe mwelemo, welewo, wakuwa
Ambuje wao ya kusa 'kuno ni ya kwinani, wangatama
25 m'nyumba syakupanganya mikono; wangatumichilwa
ni mikono ja wandu, mpela kusowa kandu, patipo
msyene akupeleka kwa wosepe umi, ni lipuje, ni yosepe:
26 wapangenye kuuma kwa jumo ngosyo syose sya wandu,
kuti atame pa ngope jose ja chilambo, wajongoswele
ndawi syao syasilanjile, ni mipika ja kutama kwao;
27 kuti amsose Mulungu kanga atakumpapasya neku-
mwona, nachiwamuno ngakutalikana nowewe wo-
28 sepe: pakuti m'juelejo tukwete umi, tukwenda, nekola
mbagwilo; mpelaga watite wakwimba wenu wane, Pa-
29 kuti nowe wakwe tuli wakupagwa wakwe. Ligongo
pakuwa wakupagwa wa Mulungu, tukasaganisya kuti

cha kwa Mulungu chilandene ni ndalama jajichejeu,
namuno jajiswela, namuno ni liganga, lyelembelembe
ni ufundi namuno nganisyo sya wandu. Ndawi sya 30
chipi menema Mulungu nganalolechesya; sambano na-
mbo akwalulila wandu wose apitikuche posepe: paku- 31
ti'po wapanjile lyuwa li talamulile wa kusa 'kuno m'chi-
golochelo ni mundu jua wamsagwile; apeleche chikole
chakwe kwa wosepe pakumjimusya juelejo kwa wauwe.
Pakupikana ya mjimuko wa wauwe, wane nipo wala- 32
latile; wane nipo watite, Tutumpikane ya 'chichi soni.
Paolo nipo wakopweche iyoyo pachilikati pao. Wa- 33, 34
ndu wane nipo wamnyambatile, nekupikanichisya: mwa
welewo mwaliji Dionusio mAreopago, ni juamkongwe
lina lyakwe Damari, ni wane pampepe nawo.

18 PANYUMA pakwe pelepo watyosile ku Atene
nekwika ku Korinti. Nipo wamsimene mYa- 2
hudi juine lina lyakwe Akula, lukosyo luakwe lua ku
Ponto, juaiche sambano pakuuma ku Italia, ni msono-
gwe Priskilla, ligongo walamwile Klaudio kuti waYa-
hudi wosepe atyoche ku Rumi: nipo waiche kwa we-
lewo; ligongo waliji wa ufundi umpepe nipo watemi 3
nawo, nipo wapangenye masengo; pakuti ufundi wao
waliji wakupanganya nyumba sya nguo. Nipo wawele- 4
chetene m'sunagogi achisabato wosepe, nekwakanichi-
sya waYahudi ni waHelene.
Mkutuluka ku Makedoni Sila na Timoteo, Paolo 5
nipo wakanichiswe ni lilowe, achisalilaga waYahudi kuti
Yesu no Kristo. Po wamjimi, nekusocheya, wakung'u- 6
ndile yakuliunichila yakwe, nekwati, Miasi jenu jiwe
pa mitwe jenumwe; une ndili juamlenjele: panyuma
pakwe 'pano nguja kwa waMakosyo. Nipo watyosile pe- 7
lepo nekwinjila m'nyumba ja mundu juine lina lyakwe
Yusto, juamlombaga Mulungu, nyumba jakwe jawandi-
kene ni sunagogi. Krispo, juamkulungwa jua sunagogi, 8
wamkulupilile Ambuje ni wa ku nyumba kwakwe wo-
sepe; waKorinti wajinji pakupikana wapikanichisye
nekubatiswa. Chilo Ambuje nekumti Paolo pakusa- 9
gamila, Mkajogopa, nambo mbelechete, mkamyalala: li- 10
gongo une ndili pampepe nomwe, nganakugwa jua ta-
mjimile ku kumsakasya: ligongo ndili ni wandu wajinji-
m'musi 'uno. Nipo watemi chaka kwisa miyesi msano 11
na umo, achijiganyaga mwa welewo lilowe lya Mulungu.

12 Po waliji Gallio kapitao juakulolela jua Akaya, wa-
Yahudi ni mtima umpepe wamjimuchile Paolo, neku-
13 mjigala ku nganya, achitiji, Ajuju akwakanichisya wa-
14 ndu kumlomba Mulungu mwakukana malamulo. Po
watiji augule pakamwa Paolo, Gallio nipo watite kwa
waYahudi, Nawaga chili chakulemwa namuno wanga
wakusakala, 'mwe waYahudi, ni lunda luose ningapimi-
15 lile nomwe: nakuwa nambo iusyo ya malowe ni mena
ni malamulo genumwe, mwasyene mkalolele; uneji
16 ngongusosa kutama juakulamula jua indu yati 'i. Nipo
17 wawinjile welewo kunganya. Wosepe'wo nipo wamka-
mwile Sostene, juamkulungwa jua sunagogi, nekumputa
paujo pa nganya. Gallio nipo nganasamalila yelei.
18 Panyuma pakwe mkulonjela mowa gamajinji gane,
Paolo nekwalanga achimjao, nekupalasila pakwaula ku
Surya, pampepe ni Priskilla ni Akula; wamosile mtwe
19 m'Kenkrea: pakuti waliji juambindiche. Nipo waiche
ku Efeso, nipo walesile welewo kweleko; msyene nipo
wajinjile m'sunagogi nekuwelechetana ni waYahudi.
20 Po wambusisye kuti alonjele mowa gane, nganakunda;
21 nambo walanjile, nekuti, Tingauje soni kwenumwe, na-
22 kukunda Mulungu, nipo watyosile ku Efeso. Mkuko-
chesya ku Kaisariya, nipo wakwesile, nekukomasya
23 church, nekutuluchila kuja ku Antiokia. Mkulonjela
pelepo nipo watyosile nekupita pa ilambo ya Galatia
ni Frugia chine ni chine, achilimbikaga wakulijiganya
wosepe.
24 Nipo waiche ku Efeso mYahudi juine lina lyakwe
Apollo, lukosyo luakwe lua ku Alesandria, mundu jua
25 mlendele; juana machili m'malembo. Juelejo waliji-
genye litala lya Ambuje; mkulimbika m'msimu, wawe-
lechete nekujiganisya indu ya Yesu, wamanyilile uba-
26 tiso wa Yohanape: nipo watandite kuwelechetesya m'su-
nagogi. Po wampilikene Priskilla ni Akula, wamto-
sile nekumgopolela'chenene mwa kupunda litala lya
27 Mulungu. Po wasosaga kombochela ku Akaya, achi-
mjao wamlimbiche, nekulemba kwa wakulijiganya kuti
ampochele: po waiche 'po, wakamwisye mnope welew[illegible]
28 wapikanichisye ni chisowelo: pakuti wasusile m[illegible]
waYahudi, m'meso kulola achilanjilaga ni malem[illegible]
Yesu no Kristo.

19 YAWONECHE, Apollo ali ku Korinti, Paolo
nipo wapite pa chilambo cha kumkuli, ne-
kwika ku Efeso, nekwasimana wakulijiganya wane:
nipo watite kwa welewo, Ana mwapochele Msimu 2
Waswela po mwapikanichisye 'po? Nipo wamtite,
Ngwamba, ngunutupikana kose kuti Msimu Waswela
wapelekwe. Nipo watite, M'ubatiso wapi mwabatiswile 3
menema? Nipo watite, M'ubatiso wa Yohana. Paolo 4
nekuti, Yohana wabatisile ni ubatiso wa kupitikuka,
achitiji kwa wandu, kuti amkulupilile jua taiche ku-
nyuma kwakwe, juelejo no Yesu. Mkupikana nipo 5
wabatiswile m'lina lya Ambuje Yesu. Po wawisile 6
Paolo mikono jakwe pa welewo, Msimu Waswela nekwa-
ichila; nipo wawelechetaga ni ndimi, nekuweweta.
Welewo wosepe waliji wandu chisau likumi na wawili. 7
Nipo wajinjile m'sunagogi, nekuwelechetesya miyesi 8
jitatu, wawelechetanaga nekukanichisyaga indu ya uchi-
mwene wa Mulungu. Mkutenda masuso wane nekuka- 9
naga, achiwelechetelaga chakusakala Litala 'lyo paujo pa
maunjili, nipo watyosile, nekwalekanya wakulijiganya,
achiwelechetanaga mowa gose m'usukulu wa Turano. Ai 10
yawoneche iyoyo yaka iwili; wana wose watemi m'Asia
nipo wapilikene iyoyo lilowe lya Ambuje, waYahudi ni
waHelene. Mulungu nekutenda machili gakuwoneka ni 11
mikono ja Paolo: nipo jajigelwe kwa wakulwala mileso 12
ni milimba ja chiilu chakwe, ilwele nekwaleka, masoka
gakusakala nekopoka. WaYahudi wane nambo wa 13
lwendolwendope, wa ilagu, walinjile kwakolanjila wana
masoka gakusakala lina lya Ambuje Yesu, kuti, Ngumlu-
mbila umwe pa Yesu juaku[illegible] Paolo. Wapali wana- 14
che wachalume msano [illegible] wa Skewa mYahudi,
juambepesi juamkul[illegible] 'ii. Lisoka lyaku- 15
sakala nekwanga, [illegible] ngum'manya, Paolo
ngum'manya; [illegible] ni? Mundu juana 16
lisoka lyakusak[illegible] ekwapa[illegible] ola wana
wawili, nek[illegible] watisi[illegible] ba'mo
wamakon[illegible]. A[illegible] kanika 17
pa wo[illegible] ne w[illegible] Efeso;
wog[illegible] lya A[illegible] neku-
k[illegible] wa[illegible] waiche, 18
[illegible] m[illegible] Vane wa 19
[illegible] wao, ne-

12 Po waliji Gallio kapitao juakulolela jua Akaya, wa-
Yahudi ni mtima umpepe wamjimuchile Paolo, neku-
13 mjigala ku nganya, achitiji, Ajuju akwakanichisya wa-
14 ndu kumlomba Mulungu mwakukana malamulo. Po
watiji augule pakamwa Paolo, Gallio nipo watite kwa
waYahudi, Nawaga chili chakulemwa namuno wanga
wakusakala, 'mwe waYahudi, ni lunda luose ningapimi-
15 lile nomwe: nakuwa nambo iusyo ya malowe ni mena
ni malamulo genumwe, mwasyene mkalolele; uneji
16 ngongusosa kutama juakulamula jua indu yati 'i. Nipo
17 wawinjile welewo kunganya. Wosepe'wo nipo wamka-
mwile Sostene, juamkulungwa jua sunagogi, nekumputa
paujo pa nganya. Gallio nipo nganasamalila yelei.
18 Panyuma pakwe mkulonjela mowa gamajinji gane,
Paolo nekwalanga achimjao, nekupalasila pakwaula ku
Surya, pampepe ni Priskilla ni Akula; wamosile mtwe
19 m'Kenkrea: pakuti waliji juambindiche. Nipo waiche
ku Efeso, nipo walesile welewo kweleko; msyene nipo
wajinjile m'sunagogi nekuwelechetana ni waYahudi.
20 Po wambusisye kuti alonjele mowa gane, nganakunda;
21 nambo walanjile, nekuti, Tingauje soni kwenumwe, na-
22 kukunda Mulungu, nipo watyosile ku Efeso. Mkuko-
chesya ku Kaisariya, nipo wakwesile, nekukomasya
23 church, nekutuluchila kuja ku Antiokia. Mkulonjela
pelepo nipo watyosile nekupita pa ilambo ya Galatia
ni Frugia chine ni chine, achilimbikaga wakulijiganya
wosepe.
24 Nipo waiche ku Efeso mYahudi juine lina lyakwe
Apollo, lukosyo luakwe lua ku Alesandria, mundu jua
25 mlendele; juana machili m'malembo. Juelejo waliji-
genye litala lya Ambuje; mkulimbika m'msimu, wawe-
lechete nekujiganisya indu ya Yesu, wamanyilile uba-
26 tiso wa Yohanape: nipo watandite kuwelechetesya m'su-
nagogi. Po wampilikene Priskilla ni Akula, wamto-
sile nekumgopolela'chenene mwa kupunda litala lya
27 Mulungu. Po wasosaga kombochela ku Akaya, achi-
mjao wamlimbiche, nekulemba kwa wakulijiganya kuti
ampochele: po waiche 'po, wakamwisye mnope welewo
28 wapikanichisye ni chisowelo: pakuti wasusile mnope
waYahudi, m'meso kulola achilanjilaga ni malembo kuti
Yesu no Kristo.

19 YAWONECHE, Apollo ali ku Korinti, Paolo
nipo wapite pa chilambo cha kumkuli, ne-
kwika ku Efeso, nekwasimana wakulijiganya wane:
nipo watite kwa welewo, Ana mwapochele Msimu 2
Waswela po mwapikanichisye 'po? Nipo wamtite,
Ngwamba, ngunutupikana kose kuti Msimu Waswela
wapelekwe. Nipo watite, M'ubatiso wapi mwabatiswile 3
menema? Nipo watite, M'ubatiso wa Yohana. Paolo 4
nekuti, Yohana wabatisile ni ubatiso wa kupitikuka,
achitiji kwa wandu, kuti amkulupilile jua taiche ku-
nyuma kwakwe, juelejo no Yesu. Mkupikana nipo 5
wabatiswile m'lina lya Ambuje Yesu. Po wawisile 6
Paolo mikono jakwe pa welewo, Msimu Waswela nekwa-
ichila; nipo wawelechetaga ni ndimi, nekuweweta.
Welewo wosepe waliji wandu chisau likumi na wawili. 7
Nipo wajinjile m'sunagogi, nekuwelechetesya miyesi 8
jitatu, wawelechetanaga nekukanichisyaga indu ya uchi-
mwene wa Mulungu. Mkutenda masuso wane nekuka- 9
naga, achiwelechetelaga chakusakala Litala 'lyo paujo pa
maunjili, nipo watyosile, nekwalekanya wakulijiganya,
achiwelechetanaga mowa gose m'usukulu wa Turano. Ai 10
yawoneche iyoyo yaka iwili; wana wose watemi m'Asia
nipo wapilikene iyoyo lilowe lya Ambuje, waYahudi ni
waHelene. Mulungu nekutenda machili gakuwoneka ni 11
mikono ja Paolo: nipo jajigelwe kwa wakulwala mileso 12
ni milimba ja chiilu chakwe, ilwele nekwaleka, masoka
gakusakala nekopoka. WaYahudi wane nambo wa 13
lwendolwendope, wa ilagu, walinjile kwakolanjila wana
masoka gakusakala lina lya Ambuje Yesu, kuti, Ngumlu-
mbila umwe pa Yesu juakusala Paolo. Wapali wana- 14
che wachalume msano na wawili wa Skewa mYahudi,
juambepesi juamkulungwa, watesile 'ii. Lisoka lyaku- 15
sakala nekwanga, nekwati, Yesu ngum'manya, Paolo
ngum'manya; nambo umweji wani? Mundu juana 16
lisoka lyakusakala nekwasumbila, nekwapakombola wana
wawili, nekwatenda machili, nipo watisile m'nyumba'mo
wamakonope wagawe mawanga. Achi nekupikanika 17
pa wosepe, waYahudi ni waHelene wa watemi ku Efeso;
woga nekwagwila wosepe, lina lya Ambuje Yesu neku-
kweseka. Winji wa welewo wapikanichisye waiche, 18
nekulijitichisyaga, nekusalaga masengo gao. Wane wa 19
welewo wakwete ilagu wasongenye achikalata wao, ne-

kwajocha m'meso kulola: nipo wawalasile mtengo wao,
nekuwona ndalama syasiswela mianda mianda msano.
20 Mkulimbila iyoyo nekukula lilowe lya Ambuje nekupa-
kombola.
21 Pakumala yelei, watiji Paolo m'msimu wakwe, mku-
pita pa Makedoni ni Akaya, aje ku Yerusalemi, kuti,
Po timbe kweleko 'po ngawone ku Rumi nombe nako.
22 Mkutumisya ku Makedoni wawili wa wakutumichila
wakwe Timoteo na Erasto, msyene walonjele panandi
m'Asia.
23 Ke katema 'ko nekuwa ungulu sisyene sya Litala
24 'lyo. Pakuti mundu juine lina lyakwe Demetrio, mfu-
ndi jua ndalama syasiswela, juapangenye inyago ya nda-
lama syasiswela ya Artemi, juajigalile kwa wafundi
25 masengo gangawalanjika; wasongenye welewo ni waku-
panganya wa ufundi wati 'iyoyo, nekuti, Achalume,
mkumanya kuti ni masengo agaga tukwete ipanje yetu.
26 Nipo mkumanya nekupikana, kuti, ngati pa Efesope,
nambo pana pose chipinga chene pa Asia, Paolo ajuju
atekwakanichisya nekwagalausya wandu wajinji, achi-
tiji jeleji nginijiwa milungu jakupanganya mikono;
27 nipo soni tujogwepe kuti masengo getu aga gajisile
m'chipongwe; nombe najo kuti nyumba ja mbepesi ja
Artemi mlungu wokulungwa wokongwe tijijalusiche
nekutyosoka muno ku ulungwana wakwe, juakumchi-
28 mbichisya waAsia wosepe ni wa pasi 'pano. Po wapi-
likene ai, nipo watumbilisye, nekugumila kuti, Waku-
29 lungwa no Artemi wa waEfeso. Musi nekugumbala ni
chipiringu: nipo wautuchisye ni mtima umpepe ku tea-
tro, po wakamwile Gayo ni Aristarko, waMakedoni, walo-
30 ngene na Paolo. Po watiji Paolo ajinjile kwa wandu,
31 wakulijiganya nganakunda. Achikapitao wa'chakulu-
ngwa wane wa Asia nombe nawo, wakuwa achambosanga
wakwe, wamtumichisye, nekumchondelela akasalilechela
32 m'teatro. Wane menema nekugumila kwine, wane
kwine: pakuti wakusongana'wo watesile chipiringu; wi-
33 nji nganamanya chi wasonganile. Nipo wamkopochesye
Alesandro ku maunjili, waYahudi achimtutaga. Alesa-
ndro nipo wakodwele ni mkono, nipo watiji alisale kwa
34 wandu. Po wamanyilile kuti waliji mYahudi, wana
wose ni lilowe limo chisau ndawi siwili wagumisile,
35 Wakulungwa no Artemi wa waEfeso. Mkwamyalasya

maunjili juakulemba jua musi, nipo watite, Achalume
waEfeso, apali mundu juapi juangamanyilila kuti musi
wa waEfeso uli wakulindilila nyumba ja mbepesi ja
Artemi, ni chinyago chi chagwile kuuma kwa Zeu?
Yelei menema yakuwa yangakana, mkamyalale, mka- 36
tenda ya wamba. Pakuti mjigele wandu awa wangatenda 37
wakwiwa m'nyumba sya mbepesi, namuno wangasocheya
mlungu wokongwe wetu. Demetrio menema ni wafu- 38
ndi achimjao nakwete ukawamba ni mundu, nganya sili
syasiugule, nipo apali achikapitao wakulolela: akawe-
lechetelane. Nambo namkusosa cha indu yine, tichipi- 39
kaniche ku magambo gambone. Pakuti tujogwepe 40
atakutuwelechetela ya ungulu sya lelo: mkuti pelepo 41
ngutupakombola kulisala ya kusongana 'kuno. Po 42
wawelechete iyoyo wajawisye liunjili.

20 MKUMALA ungulu Paolo nipo watumichisye
wakulijiganya, nekwachisya, nekwalanga,
nekutyoka ajaule ku Makedoni. Mkupita pa ilambo 2
'yo, nekwachisya malowe gamajinji, nipo waiche m'He-
lene. Po walonjele miyesi jitatu, waYahudi nekumte- 3
ndaga malindi po watiji atyoche ajaule ku Surya, nipo
watite m'mtima tauje pakupita pa Makedoni. Nipo wa- 4
longene mpaka ku Asia Sopater jua ku Beroya mwana-
gwao Puro; waThessalonika, Aristarko na Sekundo; ni
Gayo jua ku Derbe, ni Timoteo; wa ku Asia, Tukiko
naTrofimo. Welewo nambo walongwele nekutulindaga 5
ku Troas. Pakumala mowa ga mikato jangali chilungo, 6
nipo twatyosile ku Filippi, nekuyichila ku Troas
mowa msano; pelepo twalonjele mowa msano na
gawili.

Lyuwa lya kutanda lya mlungu, po twasongene ku- 7
gawa mikato, Paolo nekuwelecheta nawo, watiji atyoche
malawi; nipo wakawile magambo mpaka pakati chilo.
Syapali nyali syasijinji m'nyumba ja pachanya, mu twa- 8
songene. Nipo watemi m'chimbeleta mchanda lina 9
luakwe Eutuko, juasitopelwe mnope ni lugono; Paolo
mkuwelechetesya kupunda, mkusitopelwa ni lugono
luakwe nipo wagwile ku nyumba ja pachanya ja sitatu,
nekulokotelwa juamuwe. Paolo nipo watulwiche, neku- 10
mgwila nekumkamulila nekuti, Mkatenda ungulu; pa-
kuti umi wakwe uli najo. Po wakwesile, nekugawa 11
mkato, nekulya, nekukunguluka mnope, mpaka kuchele,

12 watyosile iyoyo. Nipo wajigele mchanda 'jo juamjumi,
nipo watusile mitima jao mwakulitowa.
13 Uwe nambo mkulongolela ku wato, twatyosile pakwa-
ula ku Asso, pelepo twatite tujinjisye Paolo: pakuti
14 walanjile iyoyo, msyene watite apite pa mkuli. Po
watusimene ku Asso, nipo twamjinjisye, nekwika ku
15 Mitulene. Mkutyoka kweleko, nipo twaiche kundawi
ku ndunji ja ku Kio: kundawi kwakwe twakochesye ku
16 Samo; kundawi kwakwe twaiche ku Mileto. Pakuti
Paolo watite m'mtima wakwe asepuche pa Efeso, kuti
akakola ndawi jakulonjela m'Asia; pakuti wajanguyaga
kanga akapakombole kugona ku Yerusalemi lyuwa lya
Pentekote.
17 Ku Mileto nipo watumile ku Efeso, nekwawilanga
18 achakulungwa wa church. Po wamyichile nipo watite,
Mkumanya umwe, kutanda pa lyuwa lya kutanda li
19 naliwete pa Asia, utame wangu mowa gosepe, njimtu-
michilaga Ambuje ni kuligosa kwa mtima kose, ni misosi,
ni yakulinga yangwile 'ne pa malindi ga waYahudi:
20 kuti nginingana kumsalila chakumpatila chose, neku-
mjiganya pa meso ga wandu ni m'nyumba jine ni jine,
21 njiwelechetaga kwa waYahudi ni waHelene kupitiku-
chila kwa Mulungu ni chikulupi cha kwa Ambuje wetu
22 Yesu Kristo. Sambano, nale, ngwaula juamtawe
m'msimu ku Yerusalemi, juangamanya indu i tiimbone-
23 chele: akaweje akuwelecheta Msimu Waswela m'misi
24 jose, kuti nyolo ni yakusausya ikunindaga. Nambo
umi wangu ngonguutenda wana kandu, wononyele kwa-
ngune, kuti ngamale luwilo luangu, ni utumwa u
mbochele pa Ambuje Yesu, kuwalanga mboni ja ute-
25 nga wambone wa chisowelo cha Mulungu. Sambano,
nale, ngumanya kuti ngusumlola soni ngope jangu umwe
26 wose wa najendelejendele njisalaga uchimwene. Ngu-
mbalanjila umwe mboni menema lelo 'jino, kuti ndili
27 juamlenjele ku miasi ja wandu wosepe. Pakuti ngini-
ngana kumsalila umwe magambo gose ga Mulungu.
28 Mlilolechesye mwasyene ni likuga lyose, mu wambisile
umwe wakulolela Msimu wa Mulungu, kuti mlisye
29 church cha Mulungu, chasumile ni miasi jakwe. Ngu-
manya kuti munyuma mwangune matunu gakukalalisya
30 tigajinjile mwenumwe, gangaleka likuga; mwenumwe
mwasyene tajimuchile wandu, wakuwelecheta ya masuso,

kuti akopesye wakulijiganya munyuma mwao. Menema 31
mkalindilile, mchikumbuchilaga kuti yaka itatu musi ni
chilo nginindeka kwakumbuchisya wana wose ni misosi.
Nipo sambano ngumlechela umwe kwa Mulungu, ni 32
ku lilowe lya chisowelo chakwe, lyakupakombola ku-
mtamika nekumpa majumba gakwinjila mwa waswe-
jesye mtima. Nginisilila ndalama syasiswela namuno 33
syasichejeu namuno yakuwalila ya wandu. Mwasyene 34
mkumanya kuti mikono ajiji jatumichile yakusowa
yangu, ni ya welewo waliji pampepe none. Mosepe 35
nampele chakusyasya, kuti mkupimilila iyoyo mwaka-
musye wangali machili, ne kukumbuchila malowe ga
Ambuje Yesu, kuti watite msyene, Kupeleka kupu-
ndile kujinichilwa ni kupochela.
Mkuwelecheta iyoyo, nipo watindiwele, nekupopela ni 36
wosepe. Wana wose nekulilisya nekugwa pa lukosi lua 37
Paolo, nekumkomasya, achililaga kupunda ligongo 38
lilowe li wawelechete, lyati ngasalola ngope jakwe soni.
Nipo wampechesye ku wato.

21 YAWONECHE nipo twalangene nawo, nekutyo-
ka nekwika pakulungamika ku Kos, kundawi
kwakwe ku Rodo, mkutyoka kweleko mpaka ku Patara:
mkusimana wato wajombochelaga ku Foiniki, twajinjile, 2
nekutyoka. Po twaweni Kupro nekututila ku mchiji, 3
twapalasile ku Surya, nekukochesya ku Turo: pakuti
pelepo wato waliji watakoposye ndundu syakwe. Mkwa- 4
wona wakulijiganya, nipo twalonjele kweleko mowa
msano na gawili: welewo nipo watite ni Msimu kwa
Paolo, kuti akasaliwata m'Yerusalemi. Yawoneche, 5
po twamalisisye mowa'go, nipo twatyosile nekwaula:
welewo wosepe, na achasono wao ni achiwana wao nipo
watupechesye, mpaka twakopweche m'musi: mkutindi-
wala mu njengwe nipo twapopesile nekulanga; nipo 6
twakwesile m'wato, nambo welewo wausile kumangwao.
Po twamasile ulendo wakuuma ku Turo, nipo twaiche 7
ku Ptolemai; nipo twakomasisye achimjetu, nekugona
nawo lyuwa limo. Kundawi kwakwe twatyosile nekwika 8
ku Kaisariya: mkwinjila m'nyumba ja Filipo jua utenga
wambone, jualiji jua msano na wawili 'wala, nipo
twagonile najo. Ajuju nipo wakwete wanache wa'cha- 9
kongwe mcheche wawelechetele. Mkulonjela kweleko 10
mowa gamajinji, nipo watulwiche kuuma ku uYahudi

11 mprofeti juine lina lyakwe Agabo. Mkwika kwetuwe,
nekutola mkwandala wa Paolo, nekutawa masajo gakwe
ni mikono jakwe msyene, nekuti, Msimu Waswela akuti
'ii, Msyene mkwandala au tamtawe iyoyo waYahudi wa
pa Yerusalemi, nekumpeleka ku mikono ja waMakosyo.
12 Po twapilikene yelei, uwe ni wa kweleko twamchonde-
13 lele akasakwela ku Yerusalemi. Nipo wajanjile Paolo,
Chichi mkutenda, pakulila nekukasa mtima wangu?
pakuti ndili juampile ngati kutawilwape 'ko, nambo
14 ku Yerusalemi kuuwila lina lya Ambuje Yesu. Po
waliji juakukanape, twalesile, achitiji, Lisosa lya
Ambuje litendeche.
15 Panyuma ago mowa 'go nipo twatwichile ndundu
16 syetu, nekukwela kuja ku Yerusalemi. Nipo walongene
wane wa wakulijiganya wa ku Kaisariya, wamjigele
Mnason jua Kupro, juakulijiganya juakutanda, kuti
tukagone pamangwao.
17 Po twaiche ku Yerusalemi achimjetu watupochele
18 nekukondwa. Kundawi kwakwe Paolo wajinjile pampepe
nowe kwa Yakob; wapali pelepo achakulungwa wosepe.
19 Po wakomasisye, walungwile chimo chimo indu yatesile
20 Mulungu mwa waMakosyo ni utumwa wakwe. Welewo
pakupikana wamkwesisye Mulungu; nipo wamtite,
Mkulola, mjetu, mwa waYahudi mianda mianda winji
wakupikanichisya; wana wose ali wanamachisu ga m'ma-
21 lamulo; nipo wasalilwe ya umwe, kuti mkwajiganya
waYahudi wosepe wa mwa waMakosyo aleche Musa,
nekwatagulila akasasichita wanache wao, akasajenda
22 m'misyungu. Ana chichi menema? Kupikana tapi-
23 kane kuti myiche. Mtende menema ai i tukuti uwe:
Tukwete wandu mcheche wawindiche; mtole welewo
24 mlilenjesye nawo; mwalipilile kuti amoje mitwe: wana
wose nipo tamanyilile kuti yelei yasalilwe ya umwe ili
ya mtega; nambo kuti nomwe wakwe mkwendesya pa-
25 kukumbuchila malamulo. Nambo mkuti waMakosyo
wapilikanichisye, twalembile, pakulamula kuti akali-
gose ku indu yetaje pa inyago, ni ku miasi, ni ku
26 yepopotoche, ni ku chilyelye. Paolo nipo watosile
wandu 'wo, kundawi kwakwe pakulilenjesya nawo waji-
njile m'nyumba ja mbepesi, achisalaga kumala kwa
mowa ga kulenjesya, mpaka kwatajila mbepesi wana
wose welewo.

Mkutenda kumala mowa msano na gawili, waYahudi 27
wa ku Asia, po wambweni m'nyumba ja mbepesi,
nekuchisya liunjili lyose, nekumkamula mikono, neku-
gumila, Achalume, waIsraeli, kwetukamusye: Ajuju 28
no mundu juakwajiganya wosepe pana pose nekwawe-
chetela wandu ni malamulo ni malo aga: nipo soni
wajigalile waHelene nombe nawo m'nyumba ja mbe-
pesi, nekusakasya malo aga gamaswela. Pakuti kala 29
waweni pampepe najo m'musi Trofimo mEfeso, wape-
laga Paolo wamjigalile juelejo m'nyumba ja mbepesi.
Musi wose nekupapamba, wandu nekusongangana: 30
nipo wamkamwile Paolo nekumutila kusa kwa nyu-
mba ja mbepesi: papopo nipo kwaugele ku mila-
ngo. Po wasosaga kumbulaga, nipo kwapikaniche 31
kwa kapitao juamkulungwa jua likuga, kuti Yeru-
salemi wosepe waliji piringupiringu. Nipo watosile 32
asikari ni wakenturio, nekwautuchila kusi: welewo
mkwawona kapitao juamkulungwa ni asikari, walesile
kumputa Paolo. Nipo wawandiche kapitao juamkulu- 33
ngwa, nekumkamula, nekulamula kuti atawilwe ni
nyolo siwili; nekuusya ana wani, ni chichi watesile.
Wane nekugumila yine wane yine mwiunjili: po waliji 34
wangamanyilila kusyene ligongo ungulu, nipo wala-
mwile kuti amjigalile m'boma. Po waiche ku 35
makwelelo nipo wajigelwe ni asikari ligongo machili
ga liunjili; pakuti liunjili lya wandu lyamkagwile lichi- 36
gumilaga, Amtyosye.

Po watiji ajigalilwe m'boma 'mo, Paolo nekumti 37
kapitao juamkulungwa, Ana ngapakombole kumsalila
umwe kandu? Nipo watite, Ana mkumanya chi-
Helene. Angati umwe mMisri 'jula juapanduchisye 38
mowa ga kala, nekwajigalila kwipululu mianda mianda
mcheche wandu wa uulasi. Paolo nambo watite, Une 39
ndili mYahudi, jua ku Tarso m'Kilikia, juakutama
m'musi u ngunuwa wa mtega: nipo ngumchondolela
mundeche ngawelechete kwa wandu. Po wakundile, 40
Paolo mkwima pa makwelelo nekwakodolela wandu ni
mkono; po wamyalele mnope, nipo wawelechetele
m'chiHebrai, kuti,

22 ACHALUME ajangu na achatati, mpilikane ku-
lisala kwangu kwakumsalila umwe sambano.
2 Mkupikana kuti wawelechetelaga m'chiHebrai, nipo
wamyalele kupunda; nipo watite,
3 Uneji ndili mYahudi, juapagwile m'Tarso mwa ku
Kilikia, nambo juakulile m'musi auno, pa masajo ga
Gamaliel, juamjiganye mpela msyungu wa malamulo ga
achatati wetu, juakuwa juana machisu ga kwa Mulungu,
4 chisau mti umwe wosepe lelo 'ji; nipo nasawisye Litala
ali mpaka ku kuuwa, njitawaga njipelekaga ku nyumba
5 syakutawila achalume na achambumba. Iyoyo juambe-
pesi juamkulungwa akumbalanjila une mboni, ni acha-
kulungwa wosepe; pa welewa nombe nawo napochele
akalata wa kwa achimjangu, nekwaula ku Dameski
kwajigalila wa kweleko nombe nako ku Yerusalemi
6 watawe, kuti asauswe. Nipo yawoneche, mkwendaga
mkwikaga ku Dameski, lyuwa lilimkwika pakati mtwe,
chitema nekulanguka kwinani lilanguka lyekulungwa
7 lyakusyungula 'ne. Nipo nagwile pasi, nekupikana li-
lowe lyandite, Saul, Saul, ana chichi mkusausya 'ne?
8 Nipo najanjile, Ana wani, Ambuje? Nipo wandite, Une
9 ndili Yesu jua ku Nazareti, juamkumsausya. Welewo
wa walongene none waweni lilangukatu, nambo ngana-
10 pikana lilowe lya juelejo juambelechetele 'ne. Nipo
natite, Chichi tindende, Ambuje? Ambuje 'wo nekundi,
Jimukani, mjende m'Dameski; pelepo tichisalilwe cha
11 yosepe yelamule kuti mwitende. Po nginindola ligo-
ngo kuchenga kwa lilanguka alyo, mkujigalwa ni mkono
12 wa welewo waliji none, nipo naiche m'Dameski. Juine
Anania, mundu juakokomesya malinga ni malamulo,
juawelechetelwe 'chenene ni waYahudi wosepe, wa-
13 temi kweleko, nipo waiche kwangune, mkunyimila ne-
kundi, Saul mjangu, mlole. Ke katema 'ko namlolite.
14 Nipo watite, Mulungu wa achatati wetu alamwile kuti
mkamanye lisosa lyakwe, mkamlole Juakugoloka, mka-
15 pikane lilowe lya ku kamwa kwakwe. Ligongo so-
mchiwa jua mboni jakwe ja kwa wandu wosepe, ja i
16 mbweni i mpikene. Sambano chichi mkukawila? ji-
mukani mkabatiswe, kusuchila yakulemwa yenu, mchi-
17 kolangaga lina lyakwe. Nipo yawoneche, po nausile
ku Yerusalemi, po napopelaga m'nyumba ja mbepesi,
18 nipo nalijimkukomoka, nekumbona alimkundi, Mkaja-

nguye, mkopoche chitema m'Yerusalemi; ligongo nga-
pochela penumwe mboni ja une. Nipo natite, Ambuje, 19
Achimsyene akumanyilila kuti natawile nekwaputa wa-
kumkulupilila umwe m'masunagogi gosepe: pakwitika 20
miasi ja jua mboni juenu Stefano, none juakwe naliji-
mkwimililila nekukundaga, nekukamulaga yakuliunichila
ya welewo wambuleje. Nipo wandite 'ne, Tyokani: 21
ligongo sinjimtumisya kwanaula kwa waMakosyo.

Nipo wampilikanile mpaka lilowe lyelelyo; nipo wa- 22
nyanyiche malowe gao, nekuti, Tyosyani juati 'yoyo kusa
'kuno: kwangambajila kukola umi ajo. Po wagumilaga, 23
nekuula yakuliunichila yao, nekuponya litaka kwinani,
kapitao juamkulungwa nipo walamwile kuti ajigalilwe 24
m'boma, nekulula kuti ambusyeusye ni kuputa, kuti
amanyilile ligongo lyakwe wamgumisile iyoyo. Po 25
wamtawile ni ngonji, Paolo nipo watite kwa kenturio
juajimilile, Ana kukomboleka kumputa mundu mRumi,
juangalamulilwa? Po wapilikene kenturio, nipo wajile 26
kwa kapitao juamkulungwa, nekumtagulila kuti, Chichi
mkuti mtende? pakuti mundu aju no mRumi. Nipo 27
waiche kapitao juamkulungwa, nekumti, Mundagulile,
ana umwe mRumi? Nipo watite, Elo. Kapitao jua- 28
mkulungwa nekwanga, Ni mtengo wokulungwa uneji
nakwete ulukosyo au. Paolo nekuti, Une nambo napa-
gwile mRumi. Menema welewo watiji ambusyeusye 29
wamtyochele papopo: kapitao juamkulungwa nombe
najo wajogwepe, pakumanyilila kuti waliji mRumi, ni
ligongo wamtawile.

Kundawi kwakwe mkusosa kumanyilila kusyene, chi- 30
chi wambelechetele waYahudi, nipo wamgopwele, neku-
lamula wambepesi ni wa magambo wosepe asongane,
nipo wamtulwisye Paolo, nekumbika paujo pao.

23 MKULOLECHESYA wa magambo Paolo ne-
kuti, Achalume achimjangu, ni mtima wa-
mbone une ndemi paujo pa Mulungu mpaka lelo'ji.
Juambepesi juamkulungwa nekwalamulila wajimilaga 2
kuti amkunule pa kamwa. Nipo wamchite Paolo, Mu- 3
lungu tamkunule umwe, lipupa lyeswela: nipo mkuta-
ma umwe kundamulila 'ne malinga ni malamulo, nipo
mkundamulila kukunulwa pakukanisya malamulo?
Welewo wajimilaga nekuti, Ana mkumlalatila juambe- 4
pesi juamkulungwa jua Mulungu? Nekuti Paolo, Ngi- 5

ninimanya, achimjangu, kuti waliji juambepesi juamku-
lungwa: pakuti chilembeche, Mkosombelechetela yaku-
6 sakala juamkulungwa jua wandu. Paolo nambo mku-
manyilila kuti wane no waSadukayo, wane no waFari-
sayo, nipo wagumisile m'magambo, Achimjangu, uneji
ndili mFarisayo, mwanache jua mFarisayo: ligongo
7 chilolelo ni mjimuko wa wauwe ndilimkulamulwa. Po
watite sai, nekuwa makani ga waFarisayo ni waSaku-
8 kayo: wa magambo nekulekana. Pakuti waSadukayo
akuti, ngukupali kwimuka, namuno mtenga, namuno
msimu: nambo waFarisayo akwitichisya pana pawili.
9 Nekuwa ungulu syangulungwa: wakulemba wane wa
chiFarisayo nekwima nekukangana, kuti, Ngunutu-
wona chakusakala m'mundu aju: ana ambi uli nawaga
10 limbelechetele lisoka namuno mtenga? Mkuwa maka-
ni gamajinji, kapitao juamkulungwa wajogwepe ataku-
mpapulila Paolo, nekwalamulila asikari atuluche amtyo-
sye ni machili pachilikati pao, amjigalile m'boma.
11 Chilo chakwe Ambuje nekumjimilila, nekuti, Mkase-
chelele: pakuti mpela 'ila mbelechetele ya une pa Ye-
rusalemi, iyoyo mkawelechete ku Rumi nombe nako.
12 Pe kwachele waYahudi wapangenye chilangano, ne-
kulitawilila ni kulwesa, achitiji ngalya namuno nga-
13 mwa mpaka po tambulaje Paolo. Wapali kupunda ni
14 makumi mcheche watesile malindi aga. Nipo waiche
kwa wambepesi wa'chakulungwa ni kwa achakulungwa
nekuti, Tulitawilile ni kulwesa kwakukulungwa kuti
15 tukapasya kandu mpaka po tumbuleje Paolo. Sambano
menema umwe ni wa magambo mkamlosye kapitao jua-
mkulungwa, akamtuluchisye umwe juelejo, chisau mti
mkusosa kumanyilila'chenene kupunda indu yakwe: no-
16 we, akanaiche, tulipanganichisye chile kumbulaga. Mwi-
pwagwao Paolo nambo wapilikene ujuwililo wao, nipo
17 waiche nekwinjila m'boma nekumsalila Paolo. Paolo
nipo wambilasile jumo jua wakenturio, nekuti, Mkamto-
lele mchanda aju kwa kapitao juamkulungwa: pakuti
18 akwete yakumtagulila. Nipo wamtosile nekumjigalila
kwa kapitao juamkulungwa, nekuti, Paolo juamtawe
'jula ambilasile'ne, nekumbusya ngamjigalile kwenu-
19 mwe mchanda aju, juakwete yakumtagulila. Kapitao
juamkulungwa nekumkamulila mkono wakwe, mkwa-
ula ku mbali wambusisye pachisyepela, Chichi mkwete

chakundagulila 'ne? Nipo watite, WaYahudi wala- 20
ngene kumbusya umwe kuti mkamtuluchisye Paolo ma-
lawi ku magambo, chasau mti mkusosa kuusya'chenene
kupunda indu yakwe. Mkakundila menema: pakuti 21
alimkumjuwilila wa welewo kupunda ni makumi mche-
che, walitawilile ni kulwesa, kuti akalya akamwa mpaka
po tambulaje: sambano alipanganichisye chile, alimku-
lolela kwitichisya kwenumwe. Kapitao juamkulungwa 22
nipo wamjawisye mchanda 'jo, nekumlulila, Mkosomwa-
salila wandu kuti mwandosisye une yelei. Nipo wa- 23
mbilasile wakenturio wawili, nekuti, Mwapanganichisye
asikari mianda jiwili kuti ajende mpaka ku Kaisariya,
ni wa kavalo makumi msano ni gawili, ni wa mapanga
mianda jiwili, katema ka katatu ka chilo: akasose nya- 24
ma sya kujigala kuti ambiche Paolo mwelemo, neku-
mjigalila 'chenene kwa Felike kazembe. Nipo wale- 25
mbile kalata juati 'ii:
Klaudio Lusio kwa kazembe juakupunda Felike, 26
msechelele. Mundu aju wakamwilwe ni waYahudi, 27
nipo watiji aulajilwe ni welewo, nipo naichile ni asikari,
nekumkulupusya, po namanyilile kuti waliji mRumi.
Mkusosa kumanyilila ligongo lyakwe wambelechetele, 28
namtuluchisye ku magambo gao: namsimene alimku- 29
welechetelwa iusyo ya malamulo gao, nambo nganawe-
lechetelwa chindu chakuwajilwa kuuwa namuno nyolo.
Po wandosisye kuti tigamtendele mundu 'jo malindi, 30
namtumisye kwenumwe pelepo, nekwalulila wakumbe-
lechetela wakwe nombe nawo kuti ambelechetele paujo
penumwe.
Asikari menemo, mpelaga chalamulilwe, wamtosile 31
Paolo, nekumjigalila chilo ku Antipatri. Kundawi nipo 32
walesile wa kavalo kuti alongane najo, nekuuja ku
boma: po waiche ku Kaisariya, welewo nekupeleka 33
kalata kwa kazembe, nekumbika Paolo paujo pakwe.
Po wawalasile, nipo wausisye ku chilambo chapi aumile: 34
mkumanyilila kuti waliji jua ku Kilikia, nekuti, Timbi-
kane magambo genu po taiche wakuwelechetela wenu
nombe nawo: nipo wamlulile alindililwe m'nganya mwa
Herode.

24 NAPITAPE mowa msano, jua mbepesi juamku-
lungwa Anania watulwiche na achakulu-
ngwa wane, ni mlendele, jumo Tertullo; nipo wamlo-

2 sisye kazembe ya Paolo. Po wawilanjiche, Tertullo
nekutanda kumbelechetela, kuti,
3 Mkukolaga uwe mtendele wojinji ligongo umweji,
mkuwoneka yakugolochesya ya ku lukosyo alulu ligongo
kusamala kwenu, tukwipochela mosepe ni pa malo go-
sepe, Felike juapundile, pampepe ni chilapilo chose.
4 Nambo kuti ndakumkawisya soni, ngumchondelela kuti
5 mtupilikane papanandi ni kutondowa kwenu. Pakuti
tumsimene aju mundu 'ju mtawanga, juakutenda yaku-
panduka pa waYahudi pose pasi 'pano, juakulongola jua
6 likuga lya Nazarani: eti jualinjila kujalusya nyumba
8 ja mbepesi: jua twamkamwile nombe najo: ya 'juju
tumpakombole, pakumbusya mwasyene, kumanyilila
9 yose yelei i tukumbelechetela. WaYahudi nombe nawo
nekwitichisya, achisalaga kuti yelei no iyoyo.
10 Po wamkodwele kazembe kuti awelechete, Paolo
nekwanga,
Pakuti 'po ngumanyilila kuti mtekuwa juakulamula
jua lukosyo alulu yaka yejinji, ngusechelela kupunda
11 pakulisala namsyene: mkupakombòla umwe kumanyi-
lila kuti, chikwelele ku Yerusalemi ku kutindiwala, ga-
12 ngapita kupunda ni mowa likumi ni gawili; nipo nga-
nasimana 'ne m'nyumba ja mbepesi namuno ndilimku-
tenda makani ni wandu, namuno ndilimkuchisya liunjili,
13 namuno m'masunagogi, namuno m'musi. Nipo soni
nganapakombola kumlochesya indu yakumbelechetela
14 'ne sambano. Nambo achi ngulijitichisya penumwe,
kuti malinga ni Litala lyakulita mpanduko, iyoyo ngu-
mlomba Mulungu wa achatati wetu, nekupikanichisya
yosepe yakwilana ni malamulo, yakulembelwa mwa wa-
15 profeti: nekukulupila pa Mulungu, pakulolela welewo
achimsyene, kuti tikuwe kwimuka kwa wakulungamika
16 ni wangalungamika. Mwelemo ngulilinga namsyene
kuti ngakole mtima wangali ulemwa pa meso pa Mulu-
17 ngu ni pa wandu mowa gosepe. Panyuma yaka yejinji
naiche kwajigalila lukosyo luangu ya chanasa, ni ya
18 mbepesi; mwelemo wasimene 'ne juamlenjele m'nyu-
mba ja mbepesi, wangali liunjili wangali ungulu kose:
19 nambo wapali waYahudi wane wa ku Asia—wakuwaji-
lwa kwima pepano paujo penu kuwelecheta, nakwete
20 chakumbelechetela. Namuno welewa achimsyene aka-
saleje chakulemwa chi wachisimene, po najimi paujo pa

magambo, likaweje lilowe alili li nagumisile pakwima 21
pakati pao, Ligongo mjimuko wa wauwe ndili juamla-
mulwe lelo 'jino paujo penu.
Felike nambo wakawisye welewo, pakupunda kuma- 22
nyilila ya Litala 'lyo, achitiji, Po tatuluche Lusia kapitao
juamkulungwa, tingalamule magambo genu. Nipo wa- 23
mlulile kenturio amlindilile, amtondoyeje: akasakanisya
achimjao kuti amtumichile.
Panyuma mowa gane nipo waiche Felike ni Drusilla 24
msonogwe, jualiji mYahudi juamkongwe, nekumbilanga
Paolo, nekumpilikanila ya chikulupi cha m'Kristo Yesu.
Mkuwelecheta ya chigolochelo, ni kuligosa, ni magambo 25
gakwisa, Felike nipo wajogwepe, nekwanga, Mjendeje
sambano; pakolaga lipesa lyambone tinimbilanje. Pe- 26
lepo walolele kuti Paolo ampe ndalama: menema soni
wambilasile kawili kawili kupunda, nekusyowekana
najo. Pakumala yaka iwili nambo Felike nekopoka ne- 27
kwinjila Porkio Festo: mkusosaga kukola lumbili luaku-
sowela pa waYahudi, Felike wamlesile Paolo juamtawe.

25 FESTO menema, po waiche m'chilambo'mo, pa-
nyuma mowa gatatu nipo watyosile m'Kaisa-
riya nekukwela ku Yerusalemi. Wambepesi wa'chaku- 2
lungwa ni achakulungwa wa waYahudi wambeleche-
tele Paolo; nipo wamchondelele, achijugaga chisowelo 3
pakumbelechetela 'po, kuti ambilanje ku Yerusalemi;
nipo wajuwaga ambulaje mwitala. Festo nambo waja- 4
njile, kuti Paolo alindililwe ku Kaisariya, msyene nipo
watiji atyochele pakwaula chitema. Welewo wa mwe- 5
numwe, watite, wakupakombola, akatuluche pamo, nako-
laga ukawamba ajo mundu 'jo, akambelechetele.
· Po walonjele mwa welewo pangapunda mowa msano 6
ni gatatu kanga likumi, nipo watulwiche pakwaula ku
Kaisariya; kundawi kwakwe nipo watemi pa chitengu
chakulamula, nekumlamulila Paolo ajigalwe. Po waiche 7
'po waYahudi watuluchile ku Yerusalemi wamjimile
ndendeleje, nekumbelechetela yejinji ni yakunonopa,
i nganapakombola kwisyalisya; Paolo nekulisala kuti, 8
Nginindemwechesya kose malamulo ga waYahudi, na-
muno nyumba ja mbepesi, namuno Kaisari. Festo 9
nambo wasosaga lumbili luakusowela pa waYahudi, wa-
mjanjile Paolo nekuti, Ana mkusosa kukwela ku Yeru-
salemi kweleko kuti mkalamulilwe yelei paujo pangu?

10 Paolo nambo watite, Ndilimkwima paujo pa chitengu
chakulamula cha Kaisari, pakumbajila une kulamuli-
lwa: waYahudi ngininalemwechesya kose, iyoyo mkuma-
11 nya umwe 'chenene. Nimbaga menema juakulemwa,
nakutenda 'ne chakuwajilwa kuuwa, ngongukana ku-
uwa: nambo ikawaga yelei yakumbelechetela 'ne,
nganakugwa wakupakombola kumbeleka 'ne kwa we-
12 lewo. Ngumkolanga Kaisari. Festo po wawelechete
ni waputi nipo wajanjile, Mtesile kumkolanga Kaisari:
kwa Kaisari somjaule.
13 Mkupita gane mowa, Agrippa mchimwene ni Bere-
nike waiche ku Kaisariya, nekumkomasya Festo. Mku-
14 lonjela kweleko mowa gamajinji, Festo nipo wamsalile
mchimwene magambo ga Paolo, achitiji, Apali mundu
15 juine juamlekwe ni Felike juamtawe: ya jueleju, ndili
ku Yerusalemi, wasasile wambepesi wa'chakulungwa ni
achakulungwa wa waYahudi achijugaga kuti gamgo-
16 mele. Najanjile welewo, kuti ngunuwa msyungu wa
waRumi kumpeleka mundu juambelechetelwe akana-
wone pa meso wakumbelechetela 'wo; akanakole li-
17 pesa lyakulisala magambo gakumbelechetela 'go. Po
wasongene pepano menema, nginingawa, nambo ku-
ndawi kwakwe natemi pa chitengu chakulamula, neku-
18 lamula ajigalwe. Po wajimi wakumbelechetela, ngana-
jigala magambo ga indu yakusakala yati mpela i nape-
19 laga; nambo yakuusya yine ya ulombi wao wakwete
yakumbelechetela, ni ya juine Yesu, juawile, juawele-
20 chetesye Paolo kuti akwete umi. Pakusimongwa ku-
usya yelei, uneji nausisye kanga tasose kuja ku Yeru-
21 salemi, kweleko alamulilwe yelei. Mkukolanga Paolo
kuti alindililwe kulamula kwa Augusto, nalamwile
22 alindililwe mpaka po tingamtume kwa Kaisari. Agri-
ppa nipo wamtite Festo, None juakwe nasosaga ku-
mpilikanila mundu 'jo namsyene. Malawi, watite
somkampilikanile.
23 Kundawi kwakwe po waiche Agrippa ni Berenike ni
uchimwene wokulungwa, po wajinjile ku nganya, ni
achikapitao wa'chakulungwa, ni wandu wa'chakulungwa
wa m'musi, pakulamula Festo, Paolo wajigalilwe mwele-
24 mo. Festo nipo watite, Agrippa mchimwene ni wandu
wosepe wa 'munomuno mwetuwe, mkumlola aju mundu
'ju, liunjili lyose lya ku Yerusalemi na akunokuno lya-

njondelele kwamba ajuju, lichigumilaga kuti ngakuwaji-
lwa kukola umi panyuma 'pano. Nambo naweni kuti 25
ngamatenda chakumbajila kuuwa: msyene mkumkola-
nga Augusto nalamwile kumtuma. Cha ajuju ngini- 26
ngola chindu chambone chakulemba kwa ambuje wa-
ngu. Lye ligongo 'li nimkopochesye pameso penu, mu-
nomuno penumwe mchimwene Agrippa, kuti pakumala
kumbusyusya ngakole chakulemba. Pakuti nguganisya 27
une kuti ngunukuwa kulingana 'chenene, pakumtuma
juamtawe, kuleka kulanjila magambo gakumbelechetela.

26 AGRIPPA nipo wamtite Paolo, Kumlechele
umwe kuti mkalisale. Paolo nipo watamba-
liche mkono wakwe, nekulisala;

Kwambaga yosepe yakumbelechetela waYahudi, 2
mchimwene Agrippa, nguganisya kuti ndili juakuko-
ndwa pakulisala yelei pameso penu lelo 'lino: muno- 3
muno ligongo pakuwa umwe muli jua umanyilisi wa
misyungu jose ni iusyo yose ya mwa waYahudi: lye
ligongo 'li ngumchondelela kuti mjembecheyeje kumbi-
likanila. Utame wangu wakutanda m'uchanda wangu, 4
watandite mwa wa lukosyo luangu, ni pa Yerusalemi,
akuumanyilila waYahudi wose; mkum'manyilila une 5
pakutanda, nakusosa kusala, kuti malinga ni likuga lya
kusamalisya lya msyungu wetu natemi mFarisayo. Sa- 6
mbano'ji ligongo kulolela kwa chilangano cha Mulungu
cha kwa achatati wetu ngwima kuti ngalamulilwe; chi- 7
langano'cho syalolele kuchipochela ngosyo syetu likumi
ni siwili, sichimlombaga Mulungu ni mtima wose musi
ni chilo. Ligongo kulolela 'ku ndili juambelechetele
ni waYahudi, mchimwene Agrippa! Ligongo chichi 8
mkuchitenda umwe changapikanika, chati akwajimu-
sya Mulungu wauwe? Une menema nditeje kuti nga- 9
tende yejinji yakukana lina lya Yesu jua ku Nazareti.
Achi nombe nacho natesile m'Yerusalemi: naugalile 10
m'nyumba jakutawila waswela mtima wajinji, pakupo-
chela ulamusi kwa wambepesi wakulungwa, po waula-
jilwe une napele lipungu lyakwagomela. Mkwasausya 11
kawili kawili m'masunagogi, nakanichisye wane kuti
asocheye; mkwatumbilichisya mnope nasawisye mpaka
ku misi ja kusa. Mkuti najendaga ku Dameski ni 12
ulamusi ni chimanyililo cha wambepesi wa'chakulu-
ngwa, lyuwa lili pakati mtwe, 'mwe achimwene, naweni 13

petala lilanguka lya mwinani, lyapundile lilanguka lya
lyuwa, lyalanguchile une ni welewo walongene none.
14 Po twagwile wana wose pasi, napilikene lilowe lyandite
m'chiwelecheto cha chiHebrai, Saul, Saul, ligongo chichi
mkusausya 'ne? kumnonopela kuchisula yakusoma.
15 Nipo natite, Ana 'mwe nduni Ambuje? Ambuje nipo
16 watite, Une ndili Yesu jua mkumsausya. Nambo jimu-
kani, jimani pa makongolo genu: pakuti nimbonechele
umwe ngatende achi, kuti ngamsagule 'mwe juakutu-
mika ni mboni ja indu mu yeleo mbweni 'ne, ni ja indu
17 mu yeleo tinimbonechele umwe; nekumkulupusya kwa
18 wandu, ni kwa waMakosyo, kwa welewo tinimtume, ku
kwaugula pa meso pao, kuti mkuleka chipi agalauchile
ku lilanguka, mkuleka ulamusi wa Setani agalauchile
kwa Mulungu, kuti apochele kulechela kwa yakulemwa
nekwinjila mwa welewo wakuswejelwa ni chikulupi cha
19 mwangune. Lye ligongo 'li, mchimwene Agrippa, ngi-
20 nimba juakukana lisagamilo lya kwinani; nambo nata-
ndite kusala kwa wa ku Dameski, ni ku Yerusalemi, ni
ku chilambo chose cha waYahudi, ni kwa waMakosyo
nombe nawo, kuti apitikuche amgalauchile Mulungu,
nekutendaga masengo gakuwajila kupitikuka kwao.
21 Ligongo alili waYahudi wangamwile m'nyumba ja mbe-
22 pesi, nekulinga kumbulaga. Mkupochela menema uka-
musi wakuuma kwa Mulungu, mpaka lelo 'jino ngwima
nekusala mboni kwa wakulungwa ni wanandi, wangajila
kandu, ikaweje i watite waprofeti ni Musa kuti tiiiche;
23 kuti Kristo akasauche, atande ni mjimuko wa wauwe
kusala lilanguka kwa wandu 'wo ni kwa waMakosyo.
24 Mkuti walisasile iyoyo, Festo nekuti ni lilowe lyeku-
lungwa, Paolo, muli kuweweta; kulijiganya kwenu kwa-
kukulungwa kukutenda kumgalauchisya ku masoka.
25 Nambo Paolo watite, Ngonguweweta, Festo juampu-
ndile; nambo ndenda kuwelechetesya malowe gakuwona
26 ni gakuligosa. Pakuti mchimwene'jo akumanyilila yelei,
kwa juelejo nombe najo nguwelecheta pakulimba: pa-
kuti ndili juam'manisye kuti ngechipali cha yelei cha-
kumsisichila juelejo; pakuti chelechi nginichitendelwa
27 mu ndumba. Mchimwene Agrippa, ana mkwapikani-
chisya waprofeti? Ngumanyilila kuti mkupikanichisya.
28 Agrippa nipo wamtite Paolo, Ni kukanichisya kwa-
29 mnono mulimkusosa kundenda une mKristo. Paolo ne-

kuti, Ngumlumba Mulungu, kuti namuno ni kwamnono
namuno ni kwakukulungwa, ngati umwepe, nambo
wana wose wakumbilikanila lelo 'jino, awe wati mpela
une, sikawaga nyolo asi.

Nipo wajimwiche mchimwene, ni kazembe, ni Bere- 30
nike, ni welewo watemi nawo: po wapite kumbali, wawe- 31
lechetene juine ni juine kuti, Mundu 'jo nganatenda
chakuwajilwa kuuwa namuno nyolo. Agrippo nipo wa- 32
mtite Festo, Mundu 'jo angapakombwele kugopolwa
akamkolanga Kaisari.

27 PO walamwile kuti tukapalasile ku Italia, wa-
mpeleche Paolo ni watawe wane kwa kentu-
rio, lina lyakwe Yulio, wa likuga lya Augusto. Mku- 2
kwela m'wato wa ku Adramuttio, u watiji upalasile ku
malo ga munjengwe mwa Asia, nipo twatutile m'nyasa,
Aristarko mMakedoni waliji nowe. Kundawi kwakwe 3
twakwaiye ku Sidon: Yulio nekumtendela Paolo ni
mtima wambone, nekumkundila kuti ajende kwa achi-
mjakwe, asimane kusamalilwa. Kweleko mkututila ku 4
nyasa, twapalasile pakujuwilila pa Kupro ligongo mbu-
ngo syaumile kumeso. Po twapalasile pakomboka nyasa 5
ja ku Kilikia na Pamfulio, nipo twaiche ku Mura wa ku
Lukia. Kweleko kenturio wasimene wato wa ku Ale- 6
sandria wajaulaga ku Italia; nipo atuwisile mwelemo.
Po twapalasile mbolembole mowa gamajinji nekwika ni 7
unonono ku ndunji ja ku Knido, mbungo nginijituku-
ndila kupunda, twapalasile pakujuwilila pa Krete, ku
ndunji ja ku Salmone; mkupita ni unonono m'mgulu- 8
gulu mwelemo nipo twaiche ku malo lina lyakwe Iko
Yambone; kuwandikana ni kweleko waliji musi wa
Lasaya.

Mkukawa mnope, ulendo we utende 'o nekuwa wako- 9
goya, ligongo gapite mowa gakuleka kulya we utende
'o, Paolo nipo watetele nekwati, Achalume, nimanyi kuti 10
ulendo 'u tuuwe ni kupweteka ni wasasi wojinji, ngati
wa wato ni ndundupe, nambo wa umi wetu. Kenturio 11
nambo wapilikanile mbuje ni msyene wato, kupunda ni
yelei yawelechetelwe ni Paolo. Pa chiko 'po ligongo 12
nganapawa papakulungwa pakulonjela miyesi ja mbepo,
wajinji wapeleche lipungu lyati atutile kweleko m'nyasa,
kanga tapakombole kwika ku Foiniki, nekulongela mi-
yesi ja mbepo kweleko; pelepo no pa chiko cha Krete,

chakulolela kumpoto pakati ku likuuma lyuwa, ni ku-
13 mwela pakati ku likuuma lyuwa. Mwela 'o mkupuga
panandi, wapelaga wakwete i walolelaga, wakwesisye
nangula nekupalasila m'mbali mwa Krete m'mgulugulu
14 mnope. Pangakawa mnope nekuputila kweleko mbu-
15 ngo jakupujisya, lina lyakwe Eurakulo: mkukamu-
lwa wato, mkulepela kupita kumeso kwa mbungo, twa-
16 lesile, nekututilwa. Mkupita pakujuwilila pa chirumba
chachinandi lina lyakwe Kauda, twapakombwele ni
17 ununono kutawilisya kawato: po wakakwesisye 'po,
watosile ngonji, nekuusyenjelela wato; mkogopa ata-
kuponyeka ku Surti, nipo watulwisye misati, neku-
18 tutilwa iyoyo. Mkulaga mnope ni mbungo, kundawi
19 kwakwe watandite kuponya ndundu kusa; lyuwa lya
20 gatatu wakopwesye ni mikono jao ilingo ya wato. Mku-
leka kutulanguchila lyuwa ni ndondwa mowa gama-
jinji, nekutugonelela mbungo jisyene, kulolela kose kwa
21 kukulupuka kwetu kwatutyosile. Po wakawile ndawi
syanyinji wangalya, nipo wajimi Paolo pachilikati pao,
nekuti, Achalume, kwambajile umwe kumbilikanila une
nekuleka kutyoka ku Krete, ni kupochela soni ujonanji
22 au ni wasasi au. Sambano ngumchisya kuti msechele-
leje: pakuti ngusuwa wasasi wa umi mwenumwe, na-
23 mbo wa watope 'o. Pakuti wanyimile chilo achino
mtenga wa Mulungu, ndili juakwe juelejo, nombe najo
24 ngumtumichila, kuti, Mkajogopa Paolo; somkajime
pameso pa Kaisari: nale, Mulungu wampele umwe
25 wosepe 'wo wakulongana nomwe. Lya ligongo 'li, acha-
lume, msechelele: pakuti ngumkulupilila Mulungu kuti
26 tiiwe iyoyo mti iwelechetelwe kwangune. Nambo ku-
tuwajila uwe tukaponyeche pa chirumba chine.
27 Mkwika chilo cha likumi ni mcheche, mkututilwa
uwe kwine ni kwine m'Adria, pakati chilo wa marinyero
28 wapelaga wawandikene ni chilambo; nipo walinjile pasi,
nekusimana mikwamba makumi gawili: panyuma pa-
kwe papanandi walinjile pasi soni, nekusimana mikwa-
29 mba likumi ni msano. Mkogopa atakuponyeka mu nje-
ngwe mwa malwala, watulwisye achinangula mcheche
30 ku nyuma, nekupopelela kuti kukache. Wa marinyero
mkusosa kutila m'wato, nekutulusya kawato m'nyasa
31 chisau mti watiji akoposye nangula paujo, Paolo nipo
watite kwa kenturio ni asikari, Akawe akatameje we-

lewa m'wato, ngomkupakombola kukulupuka. Asi- 32
kari nipo wasichitwile nyolo sya kawato, nekukagwisya.
Mkuchaga 'mo, Paolo nekwachondelela wosepe alyeje 33
chakulya, achitiji, Lyuwa ali no lyuwa lya likumi ni
mcheche lyati mkulinda wangalya wangatola kandu.
Lye ligongo 'li ngumchondelela kuti mkalyeje: pakuti 34
achi no cha kukulupuka kwenu; pakuti ngulujonasika
kose luumbo lua ku mtwe kwa juine juenumwe. Po 35
watite ai nekutola mkato, nipo wamlapile Mulungu pa
meso pa wosepe: nipo waugawile, nekutanda kulya.
Nipo wasechelele wana wose, achimsyene wakwe neku- 36
tola chakulya. Uwe twaliji wosepe m'wato 'mo mianda 37
jiwili kwisa makumi msano na gawili kwisa msano kwisa
jumo. Po wajikwite nipo waujalwisye wato, nekuponi- 38
sya trigu m'nyasa. Pe kwachele, nganakumanya ku 39
mkuli 'ko: nambo waweni lukongolo lua nyasa luana
msanga, nipo watawile lukumbi kanga tapakombole ku-
tutila wato pelepo. Mkutyosya achinangula nipo wale- 40
sile m'nyasa 'mo, nekugopola papopo ngonji sya ngavi:
mkukwesya ku mbungo litanga lya kuujo, nipo waujo-
ngwesya wato kuja ku msanga. Nambo mkuwona malo 41
gakusimanila nyasa siwili, nipo wausakemye wato m'nje-
ngwe; kuujo nekuputa nekutama kwangatyoka, ku
nyuma nekutanda kutemanguka ni machili ga matu-
mbela. Lipungu lya asikari lyatite kuti aulaje watawe, 42
atakung'amila wane nekukulupuka. Nambo kenturio 43
wasosaga kumkulupusya Paolo, nekwalekasya pa lipungu
lyao; nekulamula kuti wakupakombola kung'amila aka-
liponisye kusa, akatande kwika ku njengwe: ni wasigele
'wo, wane pa matabwa, wane pa indu ya m'wato. Yawo- 44
neche we utende 'o, nipo wakulupwiche wosepe ku mkuli
wangaulala.

28 PO twakulupwiche nipo twamanyilile kuti chi-
rumba chatelwe Melita. Wakusa nekutu- 2
tendela uwe ni mtima wakunonyela kupunda: pakuti
wakolesisye moto, nekutupochela uwe wose ligongo ula
japugaga, ni ligongo lya mbepo. Po waungenye Paolo 3
chitenje cha ngwi, nekusiwika pa moto, lipiri nekopoka
ligongo moto, nekukamula mkono wakwe. Wakusa 4
'wo, po waweni chikoko chili chachikolekwe ku mkono
wakwe, watite juine kwa juine, Eti aju mundu 'ju no
juakuulaga, nachiwamuno wakulupwiche ku nyasa, Chi-

5 golochelo nambo, ngichikumleka akole umi. Nambo
wapatulile chikoko ku moto, nipo nganapikana chaku-
6 sakala. Nambo walolele kuti atupe namuno agwe pasi
chitema juamuwe; po wakawile pakulolela, po ngana-
wona chakupweteka chilimkuwoneka, nipo wapindwile
mtima, nekuti ali mlungu.
7 Kuwandikana ni kweleko kwaliji kwana ilambo i
wakwete juamkulungwa jua m'chirumba 'mo, lina lya-
kwe Publio; juatupochele, nekutusechelela uwe ni
8 uganja mowa gatatu. Nipo yawoneche wesegwe Publio
walwasile chiwisuku ni kwapuka miasi; kwa juelejo
Paolo nipo wajinjile, nekupopela, nekumbichila mikono
9 jakwe, nekumkosya umi. Mkuti chimasile achi, wane
nipo waiche wakwete ilwele m'chirumba 'mo, nekukola
10 umi: watuchimbichisye uwe ni ya luchimbichimbi ye-
jinji: po twatyosile, nipo wakwesisye yakutusowa.
11 Panyuma miyesi jitatu nipo twatyosile m'wato wa ku
Alesandria u walonjele miyesi ja mbepo m'chirumba
12 'mo, chimanyililo chakwe no Mawila. Mkukwaya ku
13 Surakusa, nipo twalonjele kweleko mowa gatatu. Mku-
tyoka kweleko nipo twasyungwile, nekwika ku Regio:
mkupita lyuwa limo nekupuga mbungo ja ku mwela,
14 kundawi kwakwe nipo twaiche ku Puteoli: pelepo nipo
twasimene achimjetu, nipo twachondelelwe kuti tulo-
njele nawo mowa msano na gawili: iyoyo nipo twaiche
15 ku Rumi. Po wapilikene yetuwe, achimjetu nekutyoka
kweleko nekwika kuchingangana nowe mpaka ku Nga-
nya ja Appii, ni Majumba ga ulendo gatatu: po waweni
welewo Paolo, nipo wamlapile Mulungu, nekulimbika
mtima.
16 Po wajinjile m'Rumi wamkundile Paolo atame msye-
ne jika ni msikari 'jo juamlindilile.
17 Nipo yawoneche, mkupita mowa gatatu, nipo wawila-
18 sile welewo waliji achakulungwa wa waYahudi; po
wasongene pamo nipo watite, Uneji, ajangu, nachiwa-
muno ngininalemwechesya wandu namuno misyungu ja
achatati wetu, nambo pa Yerusalemi napelekwe m'yala
ya waRumi: po wambusisye nipo wasosile kungulu-
pusya ligongo pakuwa mwangune mwangali chakumba-
19 jila kuuwa. Po wambelechetele waYahudi naliji jua-
mkanichisye kumkolanga Kaisari; ngati mpela nakwete
20 chakuwelechetela lukosyo luangu. Ligongo alili mene-

ma namchondelele kuti mumbone muwelechete *none:*
pakuti ligongo chilolelo cha Israeli ndili juamtawe ni
lunyolo alulu. Nipo wamtite, Ngunutupochela akalata 21
wa ku uYahudi ya umwe, namuno nganaika akuno wane
wa achimjetu, nganasala nganawelecheta chakusakala
cha umwe. Nambo tukusosa kumpilikanila i mkuti 22
umwe: mkuti msyungu au chimanyiche kwetuwe chati
kwana kose uli wakuwelechetelwa.

Po wampanjile lyuwa nipo wamyichile pakugona 23
pakwe wajinji; nipo wagopolele welewo, nekusala uchi-
mwene wa Mulungu, nekwakanichisya ya Yesu, m'ma-
lamulo ga Musa ni mw'aprofeti, kutanda kundawi
mpaka ligulo. Wane nipo wapikanichisye indu yawe- 24
lechetelwe, wane nipo nganapikanichisya. Pa akanaji- 25
lana mwa 'chimsyene 'wo, nipo watyosile, po wamasile
Paolo kuwelecheta lilowe limo, Msimu Waswela wawe-
lechete 'chenene ni Isaya mprofeti kwa achatati wetu
kuti, 26

"Mjendeje kwa wandu awa, mjile,
Pakupikana sompikane, ngusum'manyilila kose;
Pakulola somlole, ngusumlolechesya:
Pakuti utesile kunakana mtima wa wandu awa, 27
Mapilikanilo gatesile pupuli,
Meso gao ate kusisina;
Atakulolechesya kanga ni meso gao,
Atakupikana ni mapilikanilo gao,
Atakumanyilila ni mitima jao,
Atakupitikuka soni,
Ndakwakosya umi."

Mkamanyilile menema umwe kuti chikulupuchilo 28
achi cha Mulungu chitumilwe kwa waMakosyo: welewo
nombe nawo tapikane.

Nipo wagonile yaka iwili m'nyumba jakwe jakuko- 30
ngola, nekwapochela wose wa wamjinjilile, nekusala 31
uchimwene wa Mulungu, nekwiganya indu ya Ambuje
Yesu Kristo ni mtima wakulimba, ngapali wamka-
nyaga.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA RUMI.

---

1 PAOLO kapologwao Yesu Kristo, juambilanje jua
ndumetume, juamsaguchile ku utenga wambone
2 wa Yesu Kristo, u walanganile chilepe ni waprofeti
wakwe m'malembo gamaswela, wa kwambaga Mwa-
3 nagwao, juapagwile mu mbeju ja Daud malinga ni
4 chiilu, jualiji juamsale kuti Mwanagwao Mulungu
m'machili, malinga ni msimu wa uswela, ni kwimuka
5 kwa wauwe; Yesu Kristo Ambuje wetu, mwa juelejo
twapochele chisowelo ni ndumetume, jakupikanisya
chikulupi pa ngosyo syose, ligongo lina lyakwe: mwa
6 welewo m'li nomwe, wawilanjiche mbe wa Yesu Kristo:
7 kwa wosepe wa m'Rumi, wanonyelwe ni Mulungu,
wawilanjiche kuti awe waswela mtima: Chisowelo
chiwe kwenumwe ni mtendele wakuuma kwa Mulungu
Atati wetu ni Ambuje Yesu Kristo.
8 Mu ndanda, ngumsechelela Mulungu wangu ni Yesu
Kristo ligongo umwe wosepe, pakuti chikulupi chenu
9 chikusalilwa kusa 'kuno kosepe. Patipo no Mulungu
mboni jangu, jua ngumtumichila m'msimu mwangu
mu utenga wambone wa Mwanagwao, kuti ngumku-
mbuchila umwe pangalekaleka, mowa gosepe m'ma-
10 popelo gangu ngujuga, nakomboleka kose pe pasigele
'pa, kuti ngakole upile wakwika nao kwenumwe ni
11 lisosa lya Mulungu. Pakuti ngupila kumlola, kuti
ngamgawile umwe mtuka wa usimu kuti mkatami-
12 lichiche; pelepo no pati, tukatule mtima wana wawili
pampepe mwenumwe, juine ni juine m'chikulupi cha
13 mjakwe, chenu ni changu. Ngongusosa kuti mka-
manyililaga, achimjangu, kuti kawili kawili natiji
ngaiche kwenumwe (mpaka sambanoji nakanilwe),
kuti ngakole isogosi mwenumwe nombe namwe, mti
14 mwa waMakosyo wane 'wo. Une ndili mu ngongole
ja waHelene ni waKusa, ja walunda ni wakulowela.
15 We utende 'o pe pali pangune, ndili juampile chile

kusala utenga wambone kwenumwe nomwe wakwe wa
m'Rumi. Pakuti nginingola soni ja utenga wambone: 16
pakuti uli machili ga Mulungu wa ku chikulupuchilo
cha kwa wana wose wakukulupilila; pakutanda kwa
mYahudi, nombe soni kwa mHelene. Pakuti mwelemo 17
nekuunukuka chigolochelo cha Mulungu cha kuuma
m'chikulupi kuja ku chikulupi: mpelaga chilembelwe,
Juakugoloka nambo takole umi ni chikulupi.

Pakuti mkuuma mwinani lutumbilo lua Mulungu 18
lukuunukuchila chalu chose ni chigongomalo chose cha
wandu wakukamulila umbone m'chigongomalo; ligongo 19
pakuwa chakumanyika cha Mulungu chikuwoneka
mwa welewo; pakuti Mulungu wachiwonechesya kwa
welewo. Pakuti chipanganichisye ya kusa'kuno, 20
yangawoneka yakwe ikuwoneka 'chenene, ikumanyika
ni indu yakupanganya, kwambaga machili gakwe
gangamala ni mbagwilo jakwe ja ulungu; kuti aka-
sakola pakulisala: ligongo, pakumanya Mulungu, 21
nganamkwesya mti Mulungu, nganamsechelesya;
nambo atekuwa wa mtega m'makani gao, mtima wao
wangali mate nekuwa wa chipi. Achilitendaga kuti 22
ali wa lunda, awera wakupugwa, nekutindanya lumbili 23
lua Mulungu wangawola ni chisau chakwe chinyago
cha mundu juakuwolaga, ni cha ijuni, ni cha yana
makongolo mcheche, ni cha yakukwawa.

Lye ligongo 'lyo, Mulungu wapele welewo m'misangu 24
ja mitima jao ku usakwa, kuti iilu yao ilijalusyeje
isyene; wana wose watindenye umbone wa Mulungu 25
ni unami, nekuchilomba nekuchitumichila chakupanga-
nya kupunda ni Juakupanganya, juali juamchimbichiche
ndawi syangamala. Amen.

Lye ligongo 'lyo, Mulungu wapele welewo ku mswe- 26
nene wa mchesela: pakuti achambumba wao watindenye
utende wa ndamo ni utende wangawa wa ndamo:
nombe nawo achalume mkuleka utende wa ndamo wa 27
juamkongwe, nekolelana m'msese mwao, achalume na
achalume nekutendaga ya mchesela, nekupochela
achimsyene maupilo ga ulemwa wao gamawajile.

Mpelaga wakanile kutama ni Mulungu m'umanyilisi 28
wao, Mulungu wapele welewo ku mtima wangalumbana
kuti atende yeleyo yangawawajila; wagumbele ni 29
chigongomalo chose, yakusakala, chisililo, wanga;

wagumbele ni uwiu, uulasi, umani, ulamba, mtawanga;
30 wakusongona wa mseche, wakutindana ni Mulungu,
wa chalu, wa lilama, wakulitapanjila, wakusisya yakusa-
31 kala, wangapikanila achinangolo wao, wangali mate,
wakuleka malangano, wangali chinonyelo cha pa
32 ndamo, wangali chanasa; welewo achimanyililaga
lilamusi lya Mulungu lyati wosepe wakutenda yati
'ii kwawajila kuuwa, akutenda yeleyi, nombe soni
akukunda ni welewo wakwitenda.

2 LYE ligongo 'lyo, umwe mundu, juali juose
juakulamula, ngunumkola pakulisala: pakuti
po mkumlamulila juine 'po, mkulilamulila mwasyene;
pakuti umwe wa mkulamula mkusatenda indu iyoyo.
2 Nipo tukumanyilila kuti kulamula kwa Mulungu
kulingene ni umbone pakwagomela welewo wakusa-
3 tenda yati 'yoyo. Ana mkuganisya sai, 'mwe mundu,
juakulamulila welewo wakusatenda yati 'yoyo *mwasyene*
nekutendaga 'ii, kuti tumkulupuche pa kulamula kwa
4 Mulungu? Ana mkunyosya chipanje cha umbone
wakwe ni kuligosa ni kupimililila, wangamanyilila kuti
umbone wa Mulungu ukumlongolela ku mpitikuko?
5 nambo malinga ni unonono wenu ni mtima wenu
wangapitikuka, mkulisalachisya lutumbilo ku lyuwa
lya lutumbilo ni chiunukulilo cha kulamula kwaku-
6 goloka kwa Mulungu; wa tawape wose malinga ni
7 masengo gao: kwa welewo wakusosa lumbili ni luchi-
mbichisyo ni wangawola, pakupimililila m'masengo
8 gambone, umi wangamala; nambo kwa welewo waku-
tenda makani, wangapikana umbone, nambo akupikana
9 chigongomalo, *tiluwe* lutumbilo ni mbawasi, kulaga ni
kusakatilwa, kwa umi wose wa wandu wakutenda
yakusakala, mkutanda pa mYahudi soni pa mHelene;
10 nambo lumbili ni luchimbichisyo ni mtendele kwa
wandu wose wakutenda yambone, mkutanda kwa
11 mYahudi, soni kwa mHelene: pakuti kwa Mulungu
12 kwangali lusagu. Pakuti wana wose walemwisye wa-
ngali lilamulo, tajonasiche wangali lilamulo: wana
wose walemwisye pa lilamulo talamulilwe ni lilamulo;
13 pakuti ngati wakupikana lilamulo wakuwa wakugoloka
pa meso pa Mulungu nambo wakutenda lilamulo tago-
14 locheche: pakuti waMakosyo wangali lilamulo ni
ndamo jao achimsyene akutenda indu ya lilamulo,

welewo wangali lilamulo no lilamulo lyao achimsyene;
patipo akulosya masengo ga lilamulo gamalembe m'mi- 15
tima mwao, mtima wao ulimkusala mboni mwelemo,
nganisyo syao sine ni sine silimkwawelechetela namuno
silimkulisala; lyuwa lyakulamula Mulungu yakusisika 16
ya wandu, malinga ni utenga wambone wangu, mwa
Yesu Kristo.

Nambo namkutelwa mYahudi, namkwegama pa lila- 17
mulo, namkulikwesya pa Mulungu, namkumanyilila 18
lisosa lyakwe, namkukunda ni indu yakupunda, pakuwa
juamjiganye mwilamulo, namkulikulupilila kuti mwa- 19
syene muli juakwalongolela wakutatala, lilanguka lya
welewo wa m'chipi, juakwawunda wakulowela, juakutu- 20
jiganya twanache, juakwete mwilamulo chisau chakwe
umanyilisi ni umbone; umweji menema wakwajiganya 21
wane, ana ngomkulijiganya mwasyene? umwe wakula-
lika kuti wandu akasajiwa, ana umwe mkwiwa? umwe 22
wakuti wandu akasatenda chikululu, ana umwe mku-
tenda chikululu? umwe wakunyalapa inyago yakulo-
mba, ana umwe mkwiwa m'nyumba sya mbepesi? umwe 23
wakulikwesya mwilamulo, ana mkumjalusya Mulungu
pakulilemwechesya lilamulo? Pakuti lina lya Mulungu 24
lijaluche mwa waMakosyo ligongo umwe, mti chile-
mbeche, Pakuti chisichito chikumpatisya, namkutenda
lilamulo: nambo namkulemwa pa lilamulo, chisichito 25
chenu chitekuwa kwangasichitika. Kwangasichitika 26
menema nakukumbuchila misyungu ja lilamulo, kwa-
ngasichitika kwakwe ambi angati tikutendechele mti
chisichito? ambi kwangasichitika kwa ndamo, nakuma- 27
lisya lilamulo, angati tikumlamulile umwe wakulile-
mwechesya lilamulo pa kalata ni pa chisichito? Pakuti 28
nganawa mYahudi juakutenda m'meso kulola; nipo
soni nginichiwa chisichito chakutenda cha kusa kwa
chiilu: nambo ali mYahudi juakutenda cha mkati;
chisichito no cha m'mtima, cha m'msimu, ngati cha 29
m'kalata; chilapo chakwe nginichiwa cha kwa wandu,
nambo cha kwa Mulungu.

3 ANA menema mYahudi apundile uli? namuno
tapatile chichi ni chisichito? Mwamjinji mose: 2
m'ndanda, pakuti Mulungu walechele malowe gakwe
pakwakulupilila. Ambi uli nawaga wane wangali chi- 3
kulupi? ana kusowa kwao kwa chikulupi tikuchitende

4 cha mtega chikulupi cha Mulungu? Ikawaga iyoyo:
elo, Mulungu awe juambone, nambo wana wose wana-
mipe; mpela chilembeche,

"Kuti muwe juamgolosye m'malowe genu,
Kuti mkapunde pomkwisa m'magambo."

5 Nambo chigongomalo chetu nakuchijongolela chigo-
lochelo cha Mulungu, ana tutujile uli? Ana Mulungu
no chigongomalo juakwika ni lutumbilo? (Nguweleche-
6 ta chisau mti wandu.) Ikawaga iyoyo: we utende 'o
7 Mulungu talamulile uli wa kusa 'kuno? Umbone wa
Mulungu nambo naga wachuluchisye ni unami wangu
lumbili luakwe, ligongo chichi none juakwe ndilimku-
8 lamulilwape mti juakulemwa? ni ligongo chichi (mpe-
laga akutusoyacheya, ni mpelaga akusala wane kuti uwe
tukuti) Kwe tukatende chakusakala kuti chiiche cha-
mbone? kugomelwa kwao no kwakulungamika.
9 Chichi soni? ana tupundile? Ngwambatu: pakuti
kala twawelechetele waYahudi ni waHelene kuti wose
10 ali ni ulemwa; mpelaga chilembeche kuti,

"Nganakugwa juakugoloka, ngwamba, namuno
jumo;
11 Nganakugwa wakumanyilila,
Nganakugwa wakumsosa Mulungu;
12 Wosepe wasepwiche, atekuwa pampepe wa mte-
gategape,
Nganakugwa wakutenda yambone, nachiwa-
muno jumpepe:
13 Kungulo kwao no lilembe lyangasilila;
Ni ndimi syao atesileje ulamba;
Ulembe wa matewo uli pasi pa ngomo syao:
14 Ukamwa wao ugumbele ni malweso ni ma-
wawe:
15 Makongolo gao gakuutuchila kukwita miasi;
16 Chipasupasu ni ulaje uli m'matala gao;
17 Litala lya mtendele nganalimanyilila:
18 Pa meso pao pangajogopa Mulungu."

19 Nipo tukumanyilila kuti yosepe iyo likuti lilamulo
likuwecheta kwa welewo wa pa lilamulo; kuti pasiwi-
lwe pakamwa pose, kuti alamulwe ni Mulungu wa kusa
20 'kuno wosepe: ligongo pakuwa nganakugwa wa tagolo-
cheche ni masengo ga lilamulo pa meso pakwe: pakuti ni
21 lilamulo ukumanyika ulemwa. Nambo sambano pa-

ngali lilamulo, chigolochelo cha Mulungu chiwoneche,
chachiwelechetele ni lilamulo ni waprofeti; chigolochelo 22
cha Mulungu cha m'chikulupi cha m'Yesu Kristo cha
kwa wosepe wakukulupilila: pakuti nginipapagwa pe
palekene; pakuti wosepe walemwisye nekupenembela 23
pa lumbili lua Mulungu; wagolocheche lulele ni chiso- 24
welo chakwe ni chiwombolo cha m'Yesu Kristo: jua- 25
mbisile Mulungu mti mbepesi, ni chikulupi cha m'miasi
jakwe, kuti alosye chigolochelo chakwe, ligongo kule-
chela kwa yakulemwa ya kala, m'kuligosa mwa Mulu-
ngu; kuti alosye chigolochelo chakwe ke katema 'kano; 26
kuti msyene awe juakugoloka ni juakumgolochesya
juelejo juakumkulupilila Yesu. Menema kulikwesya 27
no kwapi? Kuli kwakanika. Ni lilamulo lyati uli? lya
masengo? Ngwamba: nambo ni lilamulo lya chikulupi.
Tukuganisya menema kuti mundu akugolocheka jua- 28
ngali masengo ga lilamulo. Ana Mulungu no Mulungu 29
wa waYahudipe? ambi angati wa waMakosyo nombe
nawo? Elo, wa waMakosyo nombe nawo: naga Mulungu 30
ali wampepe, wa tagolochesye wa chisichito m'chikulu-
pi ni wangasichitika m'chikulupi. Ana tukulitenda 31
menema lilamulo lya mtega ni chikulupi 'cho? ikawaga
iyoyo: nambo tukulitamichisya lilamulo.

4 MENEMA tutujile kuti wasimene chichi Ibra-
himu atati wetu malinga ni chiilu? Pakuti 2
nagolocheche Ibrahimu ni masengo, akwete cha kuli-
kwechesya; nambo ngati cha kwa Mulungu. Pakuti 3
likuti uli lilembo? Ibrahimu nipo wamkulupilile Mulu-
ngu, nipo kwamtendechele chigolochelo. Kwa juaku- 4
panganya masengo nambo, maupilo gangamtendechela
mti ga chisowelo, nambo mti ga mangawa. Nambo 5
kwa juangapanganya masengo, nambo juakumkulupilila
juelejo juakwagolochesya wa chalu, chikulupi chakwe
chikumtendechela chigolochelo. Mpelaga muno Daud 6
nombe najo akuwelecheta chakumjinichila mundu'jo
juamtendechele Mulungu chigolochelo changali ma-
sengo, *kuti*,

"Wakujinichilwa welewo wakwete yakusakala 7
yao yetondowechele,
Yakulemwa yao yeunichile.
Akujinichilwa mundu 'jo juangamtendechele 8
Ambuje ulemwa."

9 Ana che chijinichilo 'chi menema chikuwechetelwa
pa wa chisichito, namuno pa wangasichitika nombe nawo ?
pakuti tukuti, Kwa Ibrahimu chikulupi chakwe chi-
10 mtendechele chigolochelo. Ana uli chamtendechele ? po
waliji m'kusichitika namuno pangasichitika ? Ngati
11 m'kusichitika nambo pangasichitika: nipo wapochele
chimanyililo cha kusichitika, chipanjiso cha chigoloche-
lo cha chikulupi chi wachikwete akanasichitiche: kuti
awe atati wao wosepe wa takulupilile, nachiwamuno ali
wangasichitika, kuti chigolochelo chatendechele welewo;
12 ni atati wakwe chisichito kwa welewo wakusichitika,
nambo wakwenda nombe nao m'makau ga chikulupi
'chila cha atati wetu Ibrahimu, chi wachikwete akana-
13 sichitiche. Pakuti nginichiwa chakuuma mwilamulo
chilanganilo cha kwa Ibrahimu namuno ku mbeju jakwe,
chati tajinjile ya kusa 'kuno, nambo chaumile m'chigo-
14 lochelo cha chikulupi. Pakuti nakwinjila welewo wa
lilamulo, chikulupi chitekuwa cha mtega, chilanganilo
15 chitekuwa changali kandu: pakuti lilamulo likupa-
nganya lutumbilo; nambo pangapagwa lilamulo pelepo
16 pangali ulemwa. Lye ligongo 'li chili cha m'chikulupi,
kuti chiwe malinga ni chisowelo; kuti chilanganilo
chilimbichiche ku mbeju syose; ngati ku jelejope ja
m'lilamulo, nambo ku jelejo nombe najo ja m'chikulupi
17 cha Ibrahimu, wali atati wetu uwe wosepe (mpelaga
chilembeche kuti, Atati wao ngosyo syasijinji nimtesile)
pa meso pa juelejo jua wamkulupilile, Mulungu, juaku-
kosya umi wauwe, juakwiwilasya indu yangapagwa mti
18 ipali. Ni chilolelo wakulupilile pakupela chilolelo, kuti
awe wese wao ngosyo syosepe malinga ni chawelechete-
19 lwe 'chila, Jati iyoyo tijiwe mbeju jenu. Pangatepela
m'chikulupi mwakwe nipo walolechesye chiilu chakwe
we utende 'o chachiuwe (juakuwa mti yaka mwanda),
20 ni uuwe wakwe wa chitumbo cha Sara: mkulolela
chilanganilo cha Mulungu, nganawanichisya mwanga-
kulupilila, nambo atekuwa juakulimba ni chikulupi,
21 nekumpa Mulungu lumbili, nekumanyilisya kuti chi
walanganile wapakombwele nombe nacho kuchitenda.
22 Menema chamtendechele nombe nacho chigolochelo.
23 Nginichilembeka ligongo lya juelejo jika, kuti chamtende-
24 chele; nambo ligongo lyetuwe nombe nowe, wa tichi-
tutendechela uwe wakumkulupilila juelejo juamji-

mwisye Yesu Ambuje wetu kwa wauwe, juapelekwe li- 25
gongo masokonochelo getu, juajimwiswe ligongo chigo-
lochelo chetu.

5 MKUGOLOCHEKA menema ni chikulupi, tuka-
kole mtendele ni Mulungu na Ambuje wetu
Yesu Kristo; mwa juelejo nombe najo tukwete pakui- 2
chila ni chikulupi m'chisowelo 'mo mu tukwima 'mo:
tukasechelele pakulolela lumbili lua Mulungu. Ngati 3
iyope 'yo, nambo tukasechelele nombe soni m'masauko
mwetu: mkumanyilila kuti masauko gakutenda chi-
pimililo; chipimililo chikutenda kulinjika; kulinjika 4
kukutenda chilolelo: chilolelo nipo chili changatesya 5
soni; ligongo chinonyelo cha Mulungu chijitichile m'mi-
tima jetu ni Msimu Waswela wapelekwe kwetuwe. Pakuti 6
po twaliji wakutepelape, katema kakwe Kristo wawilile
wandu wa chalu. Pakuti ni unonono mundu tambwi- 7
lile juakugoloka: pakuti wane panji'pa talimbile
kumbwilila juambone. Nambo Mulungu akuchijongo- 8
lela kwetuwe chinonyelano chakwe, mwakuti 'mo po
twaliji wakulemwape, Kristo watuwilile. Pe papundile 9
pelepo menema, mkugolocheka sambano ni miasi jakwe
tutukulupuche najo ku lutumbilo lua Mulungu. Pakuti 10
nawaga twachengulanyiche kwa Mulungu ni kuuwa kwa
Mwanagwao po twaliji wamagongope, pe papundile
pelepo ambi angati tutukulupuche ni umi wakwe,
pakuwa tuli wachengulanyiche; ngati iyo pe 'yo, nambo 11
tukusechelela soni mwa Mulungu na Ambuje wetu
Yesu Kristo, mwa juelejo tupochele sambano chichengu-
lanyo.

Lye ligongo 'li, mpelaga mwa mundu jumo ulemwa 12
wajinjilile kusa 'kuno, ni chiwa m'ulemwa; iyoyo neku-
pita chiwa pa wandu wosepe, ligongo walemwisye wana
wose:—pakuti mpaka lilamulo, ulemwa waliji kusa 13
'kuno: nambo ulemwa ngunuuwelechetelwa panga-
pagwa lilamulo. Nambo chiwa chalamwile kutandilila 14
pa Adamu mpaka kwa Musa, pa welewo wangalemwa
chisau mti wasokonochele Adamu, juali chiwilili cha 15
juataiche 'jula. Nambo ngati mpela chisocheyo, ni
iyoyo nombe nacho ndo mtuka wa lulele. Pakuti nawaga
ni chisocheyo cha jumo wajinji wawile, mkupunda ni
pelepo, chisowelo cha Mulungu, ni mtuka wa m'chiso-
welo cha mundu jumo, Yesu Kristo, ute kwachuluchila 16

wajinji 'wo. Ngati mpela mwa jumo jualemwisye iyoyo
ndo mtuka: pakuti kulamula kwaumile kwa jumpepe
nekutenda kugomela, nambo mtuka wa lulele waumile
17 ku isocheyo yejinji nekutenda chigolochelo. Pakuti
naga chiwa chalamwile mwa jumo, ni chisocheyo cha
jumo; mkupunda ni pelepo, welewo wakupochela
chisowelo chachijinji ni mtuka wa chigolochelo tala-
18 mule pa umi auno mwa jumo, Yesu Kristo. Iyoyo
menema kupela m'chisocheyo chimo kwagomele wandu
wosepe; ni iyoyo m'chakugoloka chimo chigolochelo
19 cha umi tichiichile kwa wandu wosepe. Pakuti mpela
m'ukani wa mundu jumo wajinji 'wo nekutendelwa
wakulemwa, ni iyoyo m'kupikanichisya kwa jumo
20 wajinji 'wo tatendelwe wakugoloka. Lilamulo nipo
lyajinjile m'mbali kuti chisocheyo chichuluche; nambo
po wachulwiche ulemwa, chisowelo chapundile kuchu-
21 luka: mpelaga ulemwa ulamwile m'chiwa, kuti chi-
lamulile iyoyo chisowelo ni chigolochelo ku umi wanga-
mala, mwa Yesu Kristo Ambuje wetu.

6 ANA tutujile uli menema? Tututamilisyepe mu
2 ulemwa, kuti chitupe chisowelo? Ikawaga
iyoyo. Uwe we twawile ku ulemwa ana uli tututameje
3 m'momo? Ana umwe wangamanyilila kuti uwe wose
we twabatiswile mwa Kristo Yesu, twabatiswile m'ku-
4 uwa kwakwe? Twajasiche menema pampepe najo
m'ubatiso ku kuuwa: mpelaga Kristo wajimwiswe kwa
wauwe ni lumbili lua Atati, kuti uwe nombe nawe
5 tujende m'umi wa mbisi. Naga tulumbichiche najo
ni chiwilili cha kuuwa kwakwe, tutulumbichiche nombe
6 nacho ni chiwilili cha kwimuka kwakwe; tukumanyi-
lila achi, kuti mundu juetu jua kala wapachikwe najo,
kuti chiilu cha ulemwa chimale, kuti tukatamaga soni
7 m'ukapolo wa ulemwa; pakuti juamuwe ali juamgo-
8 locheche ku ulemwa. Nambo, na twawile ni Kristo,
tukukulupilila kuti tutukole umi nombe soni pampepe
9 najo; pakumanyilila kuti Kristo juakuwa juamjimusye
10 kwa wauwe ngasauwa soni kose; chiwa ngisichimlamula
soni kose. Pakuti mwawile 'mo, awilile kampepe ku
kuuwa; nambo mwakukola umi 'mo, akumkolela Mu-
11 lungu umi. We utende 'o mlitende mwachimsyene
wauwe ku ulemwa, nambo wajumi kwa Mulungu mwa
Kristo Yesu.

Mkosomleka menema ulemwa kuti ulamule m'chiilu 12
chenu chakuuwa, kuti mkapikanichisye misangu jakwe:
mkosompeleka iwalo yenu ku ulemwa, iwe yakupanganya 13
chigongomalo; nambo mlipeleche kwa Mulungu chisau
mti wajumi pakuuma ku kuuwa, ni iwalo yenu, iwe
yakupanganichisya chigolochelo kwa Mulungu. Pakuti 14
ulemwa ngusuumlamula, pakuti ngunumba wa lila-
mulo nambo wa chisowelo.
Chichi menema? ana tutulemwe ligongo ngunutuwa 15
wa lilamulo, nambo wa chisowelo? Ikawaga iyoyo.
Ana ngomkumanyilila, kuti, kwa juelejo jua mkulipele- 16
ka'jo muwe achikapolo wakwe wakupikanichisya, muli
achikapolo wakwe juelejo jua mkumpikanichisya'jo;
namuno wa ulemwa ku kuuwa, namuno wakupikani-
chisya ku chigolochelo? Nambo tukamsechelele Mu- 17
lungu, kuti, natimuno mwaliji achikapolo wakwe wa
ulemwa, mwatekuwa nambo wakupikanichisya ni mtima
ujiganye u mwapegwile ku weleo; mkuwa walukosyo 18
pakukulupuka m'ulemwa, mwatekuwa achikapolo wakwe
wa chigolochelo. Nguwelecheta malinga ni wandu 19
ligongo kutepela chiilu chenu: pakuti mpelaga mwai-
peleche iwalo yenu kuti iwe achikapolo wakwe wa
usakwa, ni wa yakusakala kuti mtende yakusakala,
iyoyo sambano mpeleche iwalo yenu kuti iwe achika-
polo wakwe wa chigolochelo kuti mtende chiswejelo.
Pakuti po mwaliji achikapolo wakwe wa ulemwa, mwa- 20
liji walukosyo m'chigolochelo. Chisogosi chachi mwa- 21
kwete ke katema 'ko cha pa indu yakumtesya soni
sambano? pakuti kumbesi kwakwe kwa yelei no chi-
wa. Nambo sambano mkutendeka walukosyo paku- 22
kulupuka m'ulemwa, mwakuwa achikapolo wakwe wa
Mulungu, mkwete chisogosi chenu cha ku chiswejelo,
ni kumbesi kwakwe umi wangamala. Pakuti malipilo 23
gakwe ga ulemwa no chiwa, nambo mtuka wa lulele wa
Mulungu no umi wangamala wa mwa Kristo Yesu
Ambuje wetu.

7 ANA umwe wangamanyilila, achimjangu, (pakuti
nguwelecheta kwa wandu wakumanya lila-
mulo), kuti lilamulo likumlamulila mundu umi wakwe
uli chiwela? Pakuti juamkongwe juakwete asonogwe 2
ali juamtawe ni lilamulo kwa asonogwe 'wo, umi
wakwe juamlume 'jo uli chiwela; nambo nakuuwa

asonogwe ali juamgopole ku lilamulo lya asonogwe'wo.
3 We utende 'o menema, umi wa asonogwe uli chiwela,
nakulumbichika ni juamlume juine, tatelwe jua chiku-
lulu: nambo nakuuwa asonogwe, ali juamgopole ku
lilamulo, nipo nganawa jua chikululu nachiwamuno
4 walumbichiche ni juamlume juine. Lye ligongo 'lyo,
achimjangu, nomwe wakwe mwatendeche wauwe ku
lilamulo m'chiilu cha Kristo; kuti mlumbichiche na
juine, kwambaga juelejo juamjimusye kwa wauwe,
5 kuti tumsogochesye Mulungu isogosi. Pakuti po twali-
ji m'chiilu cha nyama yakupila ya yakulemwa, i yaliji
m'lilamulo, yatesile mwiwalo mwetu kuti isogochesye
6 chiwa isogosi. Sambano nambo tuli wagopolwe ku lila-
mulo, pakuwa tuli wauwe mwelemo mu twakamwilwe
namo; nipo tukutumika m'msimu wa mbisi, ngati
m'chilembo cha kala.
7 Menema tujile uli? Ana lilamulo no ulemwa?
Ikawaga iyoyo. Nambo, likawaga lilamulo ngingini-
manyilila ulemwa: pakuti ngingínimanyilila kusilila
8 likaweje lyanganjila lilamulo, Mkosomsilila: nambo
ulemwa, mkusimana likawamba, utesile mwangune ni
lilamulo kusilila ngosyongosyo: pakuti likawaga lila-
9 mulo ulemwa ungawile. Uneji nambo juangali lila-
mulo naliji juamjumi kala: nambo mkwika lilamulo,
10 ulemwa usisimwiche, une nipo nawile; lilamulo 'lyo,
lya ku umi, alyolyo nalisimene kuti lili lya ku chiwa;
11 pakuti ulemwa, mkusimana likawamba, mwilamulo
12 utesile kunambusya, nekuulaga 'ne nalyo. Malamulo
menema no gamaswela, mbulilo no jajiswela, ni jagolo-
13 ka, ni jambone. Ana chelecho menema chi chili
chambone chatekuwa chiwa kwangune? Ikawaga
iyoyo. Nambo ulemwa, kuti umanyiche uli ulemwa,
pakutenda chiwa kwangune ni chambone 'cho;—kuti
14 ulemwa upunde kulemwa ni mbulilo. Pakuti tuku-
manyilila kuti lilamulo no lya usimu: nambo une ndili
15 jua chiilupe, juamsumiche ku ulemwa. Pakuti 'po
chi nguchipanganya ngonguchimanyilila: pakuti ngini-
chiwa chi ngusosa, chelecho ngusachitenda; nambo chi
16 ngutindana nacho chelecho ngusachitenda. Nambo na
ngachitende chi ngonguchisosa, ngukundila lilamulo
17 kuti lili lyambone. Sambano menema nginimba 'ne
juakuchipanganya, nambo ulemwa 'u wakutama mwa-

ngune. Pakuti ngumanya kuti mwangune 'mu, kwa- 18
mbaga m'chiilu mwangu, mwangatama chambone: pa-
kuti kusosa kuli none, nambo kupanganya chambone
ngunukupagwa. Pakuti chambone chi nguchisosa ngo- 19
nguchitenda, nambo chakusakala chi ngonguchisosa che-
lecho ngusachitenda. Nambo na ngachitende chi ngo- 20
nguchisosa, nginimba 'ne soni juakuchipanganya, nambo
ulemwa 'o wakutama mwangune. We utende 'o nguli- 21
simana lilamulo, likuti, pangune juakusosa kutenda
chambone, chipali chakusakala. Pakuti ngukondwa ni 22
lilamulo lya Mulungu malinga ni mundu jua mkati:
nipo nguwona lilamulo line mwiwalo mwangu, lilimku- 23
menyana ni lilamulo lya mtima wangu, lilimkundawilila
ku lilamulo lya ulemwa wa mwiwalo mwangu. Mundu 24
juakulaga uneji! nduni tangulupusye m'chiilu cha chi-
wa 'chi? Ngumsechelela Mulungu mwa Yesu Kristo 25
Ambuje wetu. We utende 'o menema uneji no kapolo
jua lilamulo lya Mulungu ni mtima; nambo jua lilamulo
lya ulemwa ni chiilu cha nyama.

8 WE utende 'o sambano kwangagomela soni welewo
wa mwa Kristo Yesu. Pakuti lilamulo lya 2
Msimu wa umi wa mwa Kristo Yesu wangulupwisye
une ku lilamulo lya ulemwa ni lya chiwa. Pakuti mu 3
lyalepele lilamulo, pakuwa lyalepetele ligongo chiilu
cha nyama, Mulungu, pakutumisya Mwanagwao chisau
chiilu cha ulemwa ni ligongo lya ulemwa, waugomeche
ulemwa m'chiilu: kuti msyungu wa lilamulo umalichi- 4
che mwetuwe, wangapita malinga ni chiilu cha nyama,
nambo malinga ni msimu. Pakuti welewo wa malinga 5
ni chiilu cha nyama akukumbuchila indu ya chiilu 'cho:
nambo welewo wa malinga ni msimu akukumbuchila
indu ya msimu. Pakuti nganisyo sya chiilu cha nyama 6
no chiwa; nambo nganisyo sya msimu no umi ni
mtendele: ligongo nganisyo sya chiilu cha nyama no 7
magongo ga kwa Mulungu; pakuti sikakulambila lila-
mulo lya Mulungu, pakuti soni sikakupakombola: wele- 8
wo wa m'chiilu cha nyama wangapakombola kumse-
chelesya Mulungu. Umwe nambo ngunumba m'chiilu 9
cha nyama nambo m'msimu, nawaga ukutama mwenu-
mwe Msimu wa Mulungu. Nambo akakolaga mundu
Msimu wa Kristo, nganawa juakwe. Nawaga Kristo 10
ali mwenumwe, chiilu nipo chiwile ligongo ulemwa;

11 nambo msimu no umi ligongo chigolochelo. Nambo
Msimu wa juelejo juamjimwisye Yesu kwa wauwe nu-
utamaga mwenumwe, juelejo juamjimwisye Kristo Yesu
kwa wauwe takosyeje umi nombe nayo iilu yenu yakuu-
wa ni Msimu wakwe wakutama mwenumwe.
12 We utende 'o menema, achimjangu, tuli wa mangawa,
ngati ga ku chiilu cha nyama, kuti tukole umi malinga
13 ni chiilu cha nyama: pakuti namkukola umi malinga
ni chiilu cha nyama, kumbajile kuuwa; nambo namku-
gaulaga ni msimu matendo ga chiilu, tumkole umi.
14 Pakuti wana wose wakulongolelwa ni Msimu wa Mulu-
15 ngu, welewo no achiwana wao Mulungu. Pakuti ngu-
numpochela msimu wa ukapolo soni wa woga; nambo
mwapochele msimu wakumtenda mwanache, tukugumila
16 nao, Abba, Atati. Msimu msyene akusala pampepe ni
17 msimu wetu, kuti tuli achiwana wao Mulungu; nakuwa
wanache, no wakwinjila majumba: wakwinjila mwa
Mulungu, wakwinjila pampepe ni Kristo; nawaga tutu-
laje pampepe najo, kuti tukakole lumbili nombe naluo
pampepe najo.
18 Pakuti nguganisya kuti masauko ga ndala 'sino ga-
ngawajilwa kulandanachika ni lumbili lu tuluwonechele
19 kwetuwe. Pakuti chilolelo chisyesyene cha ya kusa
'kuno chikulinda chiunukulilo cha wanache wa Mulungu.
20 Pakuti yakupanganya yose yatamichiche pa ya mtega,
nginiisosaga, nambo ligongo lya juaitamiche 'jo, juakulu-
21 pilile kuti yakupanganya 'yo nombe nayo tiikulupuche
ku ukapolo wa kuola, tiijinjile m'ulukosyo wa lumbili
22 lua wanache wa Mulungu. Pakuti tukumanyilila kuti
yakupanganya yose ilimkuuula ilimkulaga pampepe
23 nowe mpaka sambano. Ngati iyoyope, nambo uwe no-
we wakwe u tukwete yakulimbula ya Msimu, uwe tu-
kuuula mkati mwetu, pakulinda kuti tutendeche wa-
24 nache, kwambaga kuwombola kwa chiilu chetu. Pakuti
twakulupwiche ni chilolelo: chilolelo nambo chakuwo-
neka nginichiwa chilolelo: pakuti chakuwona ana wani
25 akuchilolela? Nambo nakuchilolela chi ngotukuchi-
wona, tukuchilinda ni chipimililo.
26 We utende 'o Msimu nombe nao akukamusya kule-
petala kwetu, pakuti ngotukumanyilila kupopela mti
kutuwajila; nambo Msimu msyene akutupopelela ni
27 kuuula kwangawelecheteka; juakusosa pa mitima aku-

manyilila nganisyo sya Msimu, ligongo akwapopelela
waswela mtima malinga ni lisosa lya Mulungu. Nipo 28
tukumanyilila kuti kwa welewo wakumnonyela Mulungu
yosepe ikwatendela pamo kwambone, kwa welewo waku-
wilanjika malinga ni kutomelela chile. Ligongo welewo 29
wa wamanyile chile, walamulile chile nombe nawo kuti
alandanichiche chisau cha Mwanagwao, kuti awe jua-
mtasi kupagwa mwa alongo *wakwe* wajinji: welewo wa 30
walamulile chile, nombe nawo wawilasile; welewo wa
wawilasile, nombe nawo wagolochesye: welewo wa wa-
golochesye, nombe nawo wakwesisye.

Tujile uli menema ya yelei? Nawaga Mulungu ali 31
mwetuwe, wani tatukanisye. Jua nganamlechela Mwa- 32
nagwao nambo juampelechele uwe wosepe, ana uli
nombe soni pampepe najo taleche kutupa yosepe lulele?
Wani tawelechetele kandu wasaguche wa Mulungu? 33
No Mulungu juakugolochesya; ana wani juatagomeche?
No Kristo Yesu juawile, elo nambo juajimuswile kwa 34
wauwe, juali ku mkono wa mlyo wa Mulungu, juakutu-
popelela nombe najo. Ana wani tatulekanye uwe ku 35
chinonyelano cha Kristo? ana kulaga, namuno kupesi-
gwa, namuno masausyo, namuno mpupulusi, namuno
makonope, namuno upandu, namuno lupanga? Mpe- 36
laga chilembeche,

"Ligongo lyenumwe tukuulajika lyuwa tetetete;
Twatendeche mti ngosa syakuulajika."

Mwelemo mosepe nambo tupundilisye mwa juelejo 37
juatunonyele. Pakuti ndili juamkanichisye kuti 38
namuno chiwa, namuno umi, namuno wamitenga,
namuno yekulungwa, namuno ya pepano, namuno ya
ku mbujo, namuno machili, namuno uleu, namuno 39
kwendesya, namuno yine yepanganye, ngiipakombola
kutulekanya uwe ku chinonyelano cha Mulungu cha
mwa Kristo Yesu Ambuje wetu.

9 NGUWELECHETA umbone mwa Kristo, ngo-
ngulambusya, mtima wangu ulimkusala mboni
pampepe none m'Msimu Waswela, kuti ngwete chanasa 2
chachikulungwa ni kumbweteka kwangaleka m'mtima
mwangu. Pakuti une namsyene ngapapopele kuti mbe 3
anathema kwa Yesu ligongo lyakwe achimjangu,
achalongo wangu malinga ni chiilu cha nyama: ali 4
waIsraeli: kwao no kutendekwa wanache, ni lumbili,

ni malangano, ni kupeleka kwa lilamulo, ni utumwa
5 wa Mulungu, ni ilanganilo; wao no achatati, wa kwa
welewo no Kristo, asyene yosepe, Mulungu juamlapile
6 ndawi syangamala. Amen. Nambo nguniwa yati
mti lilowe lya Mulungu litekuwa lya mtega. Pakuti
7 wa kwa Israeli nganawa wosepe waIsraeli: nipo soni
nganawa wosepe wanache ligongo pakuwa mbeju sya
Ibrahimu: nambo, Mwa Isaak tisiwilanjiche mbeju
8 syenu. Kwambaga mwelemo, wanache wa chiilu cha
nyama nganawa wanache wa Mulungu; nambo wanache
9 wa chilanganilo akutendekwa mti mbeju. Pakuti alili
no lilowe lyakulanganila, Malinga ni ndawi 'jino
10 tinyise, Sara nipo takole mwanache. Ngati iyoyope;
nambo Rebekka nombe najo, mkukola chitumbo na
11 jumo, atati wetu Isaak—pakuti wanache akanapagwe,
nganakola chakutenda chakusakala namuno chambone,
kuti chilimbichiche chatomele chile Mulungu, malinga
ni kusagula, ngati kwa masengo nambo kwa juelejo
12 juakuwilanga, nipo chawelechetelwe kwa juamkongwe
'jo, Juamtasi tamtumichile juamnung'una, mpela chi-
13 lembeche, Yakob namnonyele, nambo Esau natindene
najo.
14 Ana tutujile uli menema? Ana chipali chigongomalo
15 kwa Mulungu? Ikawaga iyoyo. Pakuti wamtite
Musa, Tinimtendele chanasa juelejo jua tinimtendele
chanasa, nipo tinimkolele chanasa juelejo jua tinimko-
16 lele chanasa. We utende 'o menema nguniwa ya
juakusosa, namuno ya juakuutuka, nambo ya Mulungu
17 wakutenda chanasa. Pakuti lilembo likumti Farao,
Lye ligongo 'li namjimuchisye umwe, kuti ngalosye
mwenumwe machili gangu, kuti lina lyangu lijenele
18 kusa 'kuno kosepe. We utende 'o menema akumte-
ndela chanasa jua akumsosa, jua akumsosa soni
akumnonopesya.
19 Timunjile kwangune menema, Ligongo chichi ali
chijamuchile? Pakuti wani akulikanya lisosa lyakwe?
20 Ngwamba nambo, na'mwe mundu, ana umwe nduni
juakumjanjila Mulungu? Ana chindu chachipanganye
tichijile kwa juachipangenye, Ligongo chichi mwamba-
21 ngenye 'ii? Ambi angati mgumbi akupakombola
litaka, ni mbamu jimpepe kupanganya chiwiga chine
22 cha ku luchimbichisyo, chine cha ku mchesela. Ana

ambi Mulungu, nasosaga kulosya lutumbilo luakwe
nekumanisya machili gakwe, mkusauka kwakujinji
wapimilile nayo iwiga ya lutumbilo yepanganichisye
ku uwonasi: kuti amanyisye ipanje ya lumbili luakwe 23
pa iwiga ya chanasa, yapanganichisye chile kala ku 24
lumbili, kwambaga uwe, watuwilasile nombe nawe,
ngati kwa waYahudipe 'wo, nambo kwa waMakosyo
nombe nawo? Mpela watite m'Hosea, 25

"Tinate welewo wandu wangu, wa akanawa wandu wangu;
Ni juamkongwe 'jo juamnonyelane jua akanawa juamnonyelane.
Nipo tiiwe, m'malo mu watite, Ngunumba wandu 26
wangu,
M'momo tatelwe achiwana wao Mulungu wajumi."

Isaya nipo akugumila ya Israeli, Nakuwalanjika 27
wanache waIsraeli mpela msanga wa pa manga, no
chakusigala chi tichikulupuche: pakuti Mulungu ta- 28
tende lilowe lyakwe pasi 'pano, talimalisye, talisichitule.
Mpelaga watite Isaya kala, 29

"Akatulechela uwe mbeju Ambuje wa Sabaoth,
Tungaliji mti Sodom, tungalandanichiche mti Gomora."

Tutujile uli menema? Kuti waMakosyo wangakagula 30
chigolochelo waichile ku chigolochelo, kwambaga chigo-
lochelo cha m'chikulupi: nambo waIsraeli pakukagula 31
lilamulo lya chigolochelo, nganaichila ku lilamulo.
Ligongo chichi? Ligongo *nganalikagula* ni chikulupi 32
nambo mti ni masengo. Wakuwele peganga lya chiku-
wasi mpelaga chilembeche, 33

"Nale nguwika m'Sion liganga lya chikuwasi ni lwala lua kugwisya:
Juakumkulupilila juelejo ngisimtenda soni."

10 ACHIMJANGU, mtima wangu ukusosaga nipo
ngwachondelelela welewo kwa Mulungu kuti
akulupuche. Pakuti ngwete mboni ja welewo jakuti 2
akwete mtau wa Mulungu, nambo ngunuwa malinga ni
umanyilisi. Pakuti pangamanyilila chigolochelo cha 3
Mulungu, pasosaga kulimbika chao, nganachipilikani-
chisya chigolochelo cha Mulungu. Pakuti Kristo no 4
mbesi jakwe ja lilamulo ja ku chigolochelo, kwa wana

5 wose wakukulupilila. Pakuti Musa walembile kuti
mundu juose juakutenda chigolochelo cha mwilamulo,
6 takole umi nacho. Nambo chigolochelo cha m'chiku-
lupi chikuti sai, Mkosomti m'mtima mwenu, Wani
takwele kwinani (kwambaga pelepo, kuti amtulusye
7 Kristo:) namuno wani tatuluche kwichenje? (kwambaga
pelepo, kuti amkwesye Kristo pakuuma mwa wauwe).
8 Nambo chikuti uli? Lilowe limbandichile, m'kamwa
mwenu, ni m'mtima mwenu: kwambaga pelepo lilowe
9 lya chikulupi, li tukulalika, ligongo namkulijitichisya
pakamwa penu Yesu *ali* Ambuje, namkukulupilila
m'mtima wenu kuti Mulungu wamjimwisye kwa wauwe,
10 tumkulupuche: pakuti ni mtima wandu akukulupilila
ku chigolochelo; ni pakamwa akulijitichisya ku chiku-
11 lupuchilo. Pakuti lilembo likuti, Juana juose akumku-
12 lupilila juelejo ngisimtenda soni. Pakuti nganatindana
waYahudi ni waHelene: pakuti wawowo ali Ambuje
13 wao wosepe, akwasichilisya wosepe wakumkolanga: pa-
kuti, Juatawe juose talikolanje lina lya Ambuje takulu-
14 puche. Ana uli menema tamkolanje juelejo jua akaku-
mkulupilila? ana uli tamkulupilile juelejo jua akaku-
15 mpilikana? ana uli tapilikane wangali juakulalika? ana
uli talaliche akawe akatumilwe? mpelaga chilembeche,
Gamakoto mnope no makongolo ga welewo wakujigala
utenga wa indu yambone!
16 Nambo wana wose nganapilikanila utenga wambone.
Pakuti Isaya watite, Wani wapilikanichisye kusala
17 kwetu? We utende 'o chikulupi chikuuma mwaku-
pikana, kupikana kukuuma mwa lilowe lya Kristo.
18 Nambo nguti une, Ana nganapikana? Elotu,

"Lilowe lyao lyapite kusa 'kuno kosepe,
Malowe gao ku mbesi kwa kusa 'kuno."

19 Nambo nguti, Ana nganamanyilila Israeli? m'ndando
Musa akuti,

"Tinimtande kuti mkole uwiu ni welewo wanga-
wa wandu,
Ni wandu wangali umanyilisi tinimtumbilisye."

20 Isaya nipo akulimba mnope, akuti,

"Nasimanilwe ni welewo wangasosa une;
Nate kuwa juamboneche kwa welewo wanga-
nyuga une."

21 Nambo mkuti Israeli watite, Lyuwa tetetete nata-

mbalichile mikono jangu kwa wandu wangapikana ni
wa masuso.

11 NGUTI 'ne menema, Ana Mulungu wawinjile
wandu wakwe? Ikawaga iyoyo. Pakuti
none juakwe ndili mIsraeli, jua mbeju ja Ibrahimu, jua
lukosyo lua Benyamin. Mulungu nganawinga wandu 2
wakwe wa wamanyile chile. Ana ngomkumanya likuti
lilembo ya Eliya? kuti wamchondelele Mulungu paku-
welechetela Israeli, Ambuje, auleje waprofeti wenu: 3
wasolele pakugwisya isisa ya mbepesi yenu: une 'sigele
jika, nipo akusosa umi wangu. Nambo chikumti uli 4
chijanjilo cha Mulungu? Ndesile kulechela namsyene
wandu mianda makumi msano na gawili wangamtindi-
walila Baalo. Ni iyoyo menema sambano 'jino nombe 5
najo, chipali chisigele chakulingana ni kusagula kwa
chisowelo. Nambo na chi chili cha chisowelo, ngini- 6
chiwa cha masengo-soni: na ikawaga iyoyo chisowelo
nginichiwa chisowelo soni. Ambi chichi menema? 7
chakusosaga Israeli chelecho nganachisimana; nambo
wasaguche wachisimene, wane nekunonopelwa: mpe- 8
laga chilembeche, Mulungu wapele mtima wa lugono,
meso kuti atakulola, mapilikanilo kuti atakupilikana, 9
mpaka lelo 'jino. Daud nipo watite,

"Pakulila pao pawe lipogolo, ni nyemba,
Ni chakugwisya, ni maupilo gao:
Meso gao gakasiwilwe kuti akalola, 10
Mjinamisye mgongo wao mowa gose."

Nguti 'ne menema, Ana wakuwele kuti agwe pasi? 11
Ikawaga iyoyo: nambo ni kusokonochela kwao chiku-
lupuchilo chiichile kwa waMakosyo, kuti chatande *Wa-
Yahudi'wo* akole uwiu. Kugwa kwao nakuwa ipanje ya 12
wa kusa'kuno, wasasi wao nakuwa ipanje ya waMako-
syo: angati tichichipunda mnope chigumbalichisyo
chao?

Nambo ngumbelechetela umwe waMakosyo. Patipo 13
menema une ndili jua ndumetume, nguukwesya utumwa
wangu: kanga ngawatande kose akole uwiu welewo wa 14
chiilu changu, ngawakulupusye wane wa welewo. Pa- 15
kuti wasasi wao nuuwaga chichengulanyo cha wa kusa
'kuno, ana tukuwe chichi kupochela kwao, kukawe umi
kuuma m'chiwa? Chakulimbula nakuwa chachiswela, 16
wati 'yoyo no mtanda: mchiga nakuwa woswela, syati

17 'yoyo no nyambi. Nambo nakusichituka nyambi sine,
umweji wakuwa mtela wa zeituni wa mwitinji, mwalu-
mbikene nawo nekuwa wakulyaga nawo welewo mchiga
wakunakana kwa mtela wa zeituni; mkasitendela nya-
18 mbi lilama: nambo namkutenda lilama ngunumba
umwe wakujigala mchiga, nambo mchiga 'o ukumjigala
19 umwe. Tumjile menema, Nyambi syasichitwiche, kuti
20 une ngalumbikane. Mwambone; ni wangakulupilila
wao wasichitwiche, nomwe mkwima ni chikulupi chenu.
21 Mkosomlitapanjila nambo mjogope: pakuti akalekaga
Mulungu nyambi syakulingana ni ndamo, ngamleka
22 nomwe wakwe. Nale menema umbone ni unonono wa
Mulungu: kwa welewo wagwile unonono; nambo kwe-
numwe, umbone wa Mulungu, namkutamilisya m'umbo-
ne wakwe: na wangawa iyoyo umwe nombe namwe
23 tumsichituche. Welewo nombe nawo, akatamalisyaga
pangakulupilila pao, talumbikane: pakuti Mulungu
24 akupakombola kwalumbikanya soni. Pakuti na mwa-
sichitwiche mu mtela wa ndamo ja zeituni ja mwitinji,
na mwalumbikene pakukana ndamo jenu mu mtela wa
zeituni wambone, ambi kupunda uli welewa, wakuwa
nyambi sya ndamo, talumbikane m'mtela wa zeituni
wao?
25 Pakuti ngongusosa kuti mtameje wangamanyilila cha
chimamo achi, mtakukalamuka m'nganisyo syenu, kuti
unonono wa pa chipisya uwoneche mwa Israeli mpaka
26 chigumbalilo cha waMakosyo chijinjile; iyoyo Israeli
wosepe nipo takulupuche: mpela chilembeche,
"Sachikopoka m'Zion Mkulupusya 'jula;
Sachityosya chalu mwa Yakob:"
27 "Agaga no malangano ga mwangune ga kwa
welewo
Po tindyosye 'po yakulemwa yao."
28 Kwambaga utenga wambone, ali wa magongo ligongo
lyenumwe: nambo kwambaga chisagulo, ali wakuno-
29 nyelwa ligongo lya achatati wao. Pakuti mituka ni
kuwilanga kwa Mulungu kuli kwangali kupitikuka.
30 Pakuti mpelaga umwe kala mwaliji wangampilikanila
Mulungu, sambano nambo mpochele chanasa ni wanga-
31 pilikana wao, iyoyo sambano welewo nombe nawo ali
wangapilikana, kuti welewo nombe nawo sambano apo-
chele chanasa ni chanasa 'chila chachiloseche kwenu-

mwe. Pakuti Mulungu atekwaugalila wosepe ku wa- 32
ngapilikanila, kuti atendele wosepe chanasa.

Ea, kwendelesya 'ko kwa ipanje ya lunda ni umanyi- 33
lisi wa Mulungu! gangapasoseka malamulo gakwe,
matala gakwe gangapakuya! Pakuti wani amanyilile 34
mtima wa Ambuje? ana wani ampele lipungu? ana 35
wani atandite kumpa, nipo tichipegwe soni kwa juelejo?
Ligongo yosepe yakopweche mwa juelejo, ikutendeka 36
mwa juelejo, ikwaula kwa juelejo. Kwa juelejo luwe
lumbili ndawi sya ndawi. Amen.

12 NGUMCHONDELELA menema achimjangu,
ligongo yanasa ya Mulungu, kuti mtaje iilu
yenu mbepesi jajijumi, jajiswela, jakumsechelesya Mu-
lungu, weleo no utumwa wenu wakumbajila. Mka- 2
pinduchilwa malinga ni ndala sya sambano: nambo
msyuche ni kupanganisya soni mtima wenu, kuti mka-
limbile lyapi no lisosa lyambone, lyakumsechelesya,
lyemale lya Mulungu.

Pakuti nguti 'ne, ni chisowelo chachipegwe kwangune, 3
kwa wana wose wa mwenumwe, akasaliganichisya ku-
punda ni chakumbajila, nambo akaganisye au utende 'o
aganisye chakuligosa, mpelaga Mulungu wapeleche kwa
juali juose chipimo cha chikulupi. Pakuti mpela 4
tukwete iwalo yejinji m'chiilu chimpepe, iwalo 'yo yosepe
nipo ngiikukola masengo gao gampepe: ni iyoyo nowe 5
wakuwa wajinji, tuli chiilu chimo mwa Kristo, wane ni
wane tuli iwalo iwalo. Mkukola mituka jakutindana 6
malinga ni chisowelo chachipelekwe kwetuwe, namuno
kuwelechetela, tukawelechetele malinga ni chipimo cha
chikulupi chetu: namuno utumwa tukalipeleche ku 7
utumwa wetu; namuno juakwiganya ku chijiganyo
chakwe; namuno juakuchisya ku uchisya wakwe: 8
juakupeleka akapeleche mwa lulele; juakulamula, aka-
janguyeje; juakutenda chanasa akasechelele. Chino- 9
nyelano chiwe changali ulamba. Mnyalape chakusa-
kala, mnyambitile ku chambone. M'chinonyelano cha 10
achimjetu msyowekane 'chenene juine ni juine; m'chi-
chimbichisyo mlongosyane; mkwanguya mkawa wa 11
ulesi; mtima ukoleleje m'msimu; mtumichileje Ambu-
je; msechelele m'chilolelo; mtungate m'ulaje; mpimi- 12
lile m'kupopela; mgawanye ni waswela mtima waku- 13
sowa; mwasechelele achalendo. Mwajinichile waku- 14

15 msakalisya; mjinichile, mkalwesa. Msechelele ni
wakusechelela; mlile ni wakulila. Mganisyeje imo
16 wane ni wane. Mkaganichisya yeleu, nambo mjiga-
17 lilwe ni indu yakuligosa. Mkalikalamusya m'nganisyo
syenu. Mkauchisya chakusakala ku chakusakala.
Mkakumbuchile indu yakuchimbichika pa meso pa
18 wandu wosepe. Nakukomboleka, pa mwasyenepe'mwe
19 mjilane ni wandu wose. Mkaliuchisya mwachimsyene
wanonyelwe, nambo mtukuche m'lutumbilo: pakut
chilembeche, Kuuchisya no kwangune; Une tiupile
20 akuti Ambuje. Nambo nakumkola sala juamagongo
juenu, mkamlisye; nakumkola njota, mkampe ang'we:
pakuti pakutenda iyoyo tumunjiche makala ga moto
21 pamtwe pakwe. Mkapundilwa ni yakusakala, nambo
ni yambone mpundilisye yakusakala.

13 MITIMA jana jose jipikanile malamusi gama-
kulungwa: pakuti ngunuukugwa ulamusi
wine ukaweje wa kwa Mulungu; malamusi'go gali
2 gamakolanje ni Mulungu. Juakukanisya ulamusi
menema akukanisya mbulilo ja Mulungu: wakukanisya
3 nipo tapochele achimsyene kugomechelwa. Pakuti wa-
kulamula nganawa wakugajogoya masengo gambone;
nambo gakusakala. Ana mkusosa umwe kuti mkajogo-
paga ulamusi? mtendeje chambone, nipo sompochele
4 chilapilo mwa juelejo; pakuti ali juakutumika jua Mu-
lungu kwenumwe, juakumtendela umwe chambone.
Nambo namkutenda chakusakala, mjogope; pakuti
ngakujigala lupanga pa lulele: pakuti ali juakutumika
jua Mulungu, juakuuchisya ku lutumbilo kwa juelejo
5 juakutenda chakusakala. Menema kumbajile kuti
mpilikanile, ngati ligongo lutumbilope, nambo ligongo
6 lya mtima 'o nombe nao. Lye ligongo 'li mkulipa
ulambi nombe nao; pakuti ali wakutumika wa Mulungu,
7 wakuchipimililila chelecho. Mwape wosepe mangawa
gao: ulambi kwa msyene ulambi; chilongwe kwa
msyene chilongwe; woga kwa msyene woga; luchimbi
kwa msyene luchimbi.

8 Mkosomkongola ngongole kwa juali juose, akawe
kunonyelana: pakuti juakunonyelana ni mjakwe ama-
9 sile malamulo. Pakuti alili, Mkosomtenda chikululu,
Mkosombulaga wandu, Mkosomjiwa, Mkosomsilila,
nakusigala lilamulo line lili lyemalile m'lilowe ali,

Mkanonyelane ni mjenu mpelaga ni mwasyene. Chi- 10
nonyelano changamtendela mjakwe chakusakala: chi-
nonyelano menema no chimalilo cha lilamulo.
Na pelepa, pakumanyilila ndala, kuti sambano no 11
katema kambone kakwimuka umwe m'lugono: pakuti
sambano chikulupuchilo chituwandichile kupunda ni po
twatandilile kupikanichisya. Chilo chipite mnope, kucha 12
kuwandichile: tukauleje menema masengo ga chipi,
tukawaleje isyano ya lilanguka. Tukajende pakulungá- 13
mika mti musi; ngati m'kung'welesya ni mu ulevi,
ngati m'chilyelye ni m'chisembwele, ngati m'umani ni
m'uwiu. Nambo mwaleje Ambuje Yesu Kristo, mka- 14
chisalachisya chile chiilu cha nyama, kuti mtendeje
misangu jakwe.

14 NAMBO juakulepetala m'chikulupi, mkampochele,
nambo ngati ku makani gakuwanichisya.
Wane akwete chikulupi chakulyaga yosepe: nambo 2
juakulepetala akulya maponda. Juakulyaga akasa- 3
mjalusyaga juangalya; juangalya akasamlamulila jua-
kulya: pakuti Mulungu wampochele. Ana umwe nduni 4
juakumlamulila juakutumika jua'syene? kwa mbujegwe
akwima namuno akugwa. Elo, tajimichilwe; pakuti
Ambuje akupakombola kumjimika. Wane akunonyela 5
lyuwa line kupunda ni line: wane akunonyela mowa
gose *yalumo*. Wosepe akamanyichisye m'mtima mwa-
kwe msyene. Juakukumbuchila lyuwa akulikumbu- 6
chilila kwa Ambuje; juakulya akulila kwa Ambuje,
pakuti akumlapila Mulungu; juangalya, kwa Ambuje
ngakulila, nekumlapila Mulungu. Pakuti nganakugwa 7
mwetuwe juakulikolela umi msyenepe, nganakugwa
juakuliwila msyenepe. Pakuti natukolaga umi, tuku- 8
mkolela umi Ambuje; natuuwaga, tukumwila Ambuje:
menema natukola muno umi, na tuuwa muno, tuli wa
Ambuje. Lye ligongo 'li Yesu wawile, nipo wakwete 9
umi soni, kuti awe Ambuje wao wauwe ni wajumi.
Nambo umwe, ligongo chichi mkumlamulila mjenu? 10
nomwe soni ligongo chichi mkumnyosya mjenu? pakuti
wosepe uwe tutujime paujo pa chitengu chakulamula
cha Mulungu. Pakuti chilembeche, 11
"Ngwete umi, akuti Ambuje, kuti malungo gose
tigandindiwalile une,
Ndimi syose tisilijitichisye kwa Mulungu."

12 Menema uwe wana wose tutulisale tusyenepe kwa
Mulungu.
13 Tukasalamulilana menema soni; mkalamule pelepa
nambo, kuti akasawika chakumkuwasya mwa mjakwe,
14 namuno chakumgwisya. Ngumanyilila, ndili juamkani-
chisye mwa Ambuje Yesu, kuti ngechipali cha usakwa
chisyenepe: nambo juakuchiganichisya chindu cha
15 usakwa, kwa juelejo chili cha usakwa. Pakuti naku-
m'kola chanasa mjenu ligongo lya chakulya, umwe ngo-
mkwenda soni m'chinonyelano. Mkamjonanga ni cha-
16 kulya chenu juelejo jua wambwilile Kristo. Chambone
17 chenu menema chikasajalusika: pakuti uchimwene wa
Mulungu ngunuwa kulya ni kung'wa, nambo chigolo-
chelo ni mtendele ni lukondwa mwa Msimu Waswela.
18 Pakuti juakumtumichila Kristo mwelemo akumseche-
19 lesya Mulungu akukundilwa ni wandu. Tukakaguleje
menema indu ya pa mtendele, ni indu yati tujiganyane
20 nayo. Mkajonanga menema masengo ga Mulungu
ligongo lya chakulya. Yosepe no yelenjele; nambo chili
chakusakala kwa mundu 'jo juakulya nekukuwala.
21 No kwambone kuleka kulya nyama, namuno kuleka
kung'wa mvinyo, namuno kuleka kutenda chaku-
22 mkuwasya mjenu. Chikulupi chi mkwete mlikolele
mwasyene paujo pa Mulungu. Juakukondwa no juelejo
23 juangalilamulila mwelemo mwakukunda 'mo. Nambo
juakuwanichisya nakulya akugomechelwa, ligongo jua-
ngalya m'chikulupi. Chi chili chose chi nginichiwa
cha m'chikulupi no ulemwa.
15 UWE wakulimba nambo kutuwajila kujigala
yakulepetala ya wakutepela, tukasalisechele-
2 sya twachimsyenepe. Uwe wosepe tukamsechelesye
mjetu pakumtendela chambone kuti tutamilichiche.
3 Pakuti Kristo nombe najo nganalisechelesya; nambo
mpelaga chilembeche, Malalatilo ga wakumlalatila umwe
4 gangwilile une. Pakuti yana yose i yalembeche kala
yalembechele kuti tulijiganye uwe, kuti tukole chilolelo
5 pa kutungata ni kutusya mtima kwa malembo. Mu-
lungu wakutungata ni wakutusya mtima ampe kuti
mganisye imo juine ni juine malinga ni Kristo Yesu:
6 kuti mumkwesye Mulungu ni Atati wakwe wa Yesu
7 Kristo ni mtima umpepe ni pakamwa pampepe. Me-
nema mpochelangane, mpelaga Kristo wampochele

umwe, ku lumbili lua Mulungu. Pakuti nguti Kristo 8
watendeche juakutumika jua chisichito ligongo lya
umbone wa Mulungu, kuti alimbichile malanganilo ga-
mapeleche kwa achatati, kuti gamkwesye Makosyo Mu- 9
lungu ligongo chanasa chakwe; mpelaga chilembeche,

"Lye ligongo 'li tinimjitichisye umwe waMa-
kosyo,
Tinyimbile lina lyenu."

Soni akuti, 10

"Msechelele, Makosyo, pampepe ni wandu wakwe."

Soni, 11

"Mkamlapile Ambuje, Makosyo gosepe;
Wandu wosepe amlapile."

Soni akuti Isaya, 12

"Tiuwe mchiga wa Yesse,
Ni juatajimuchile kwalamulila Makosyo;
Juelejo waMakosyo tamlolele."

Mulungu wa chilolelo amgumbalichisye umwe ni 13
lukondwa luose ni mtendele wose mwakukulupilila,
kuti chilolelo chimchuluchile ni machili ga Msimu
Waswela.

None juakwe, achimjangu, ndili juamkanichiswe, 14
kuti umwe mwachimsyene mgumbele ni umbone,
mgumbalile ni umanyilisi wose, mpakombwele nombe
soni kutetelana. Nambo mbundile kulimba mtima 15
pakulembela umwe cha m'malenga, chisau pakumku-
mbuchisya soni, ligongo lya chisowelo chapegwile ni Mu-
lungu kwangune, kuti mbe juakutumika jua Kristo Yesu 16
kwa waMakosyo, juakutumichila utenga wambone wa
Mulungu, kuti mbepesi jakwatajila waMakosyo jiwe
jajinonyelwe, jakuwa jajiswejesye ni Msimu Waswela.
Ngwete menema kulikwesya kwangune mwa Kristo 17
Yesu mu indu ya kwa Mulungu. Pakuti ngisinimbila 18
kuwelecheta ya indu yine akawe yeleyo yatesile Yesu
mwa une, kuti apikanichisye waMakosyo, ni malowe ni
m'masengo, m'machili ga imanyililo ni yakulapisya, 19
m'machili ga Msimu Waswela; mkutyoka ku Yerusa-
lemi, mkusyungulila mpaka ku Illuriko, nipo 'salichisye
une utenga wambone wa Kristo; elo, nalolelelaga kuti 20
ngasale utenga wambone, ngati kwakolasile Yesu kala,
kuti ngasatawa palembelele wane; nambo mpelaga 21
chilembeche,

"Talole welewo wangapochela utenga wa juelejo,
Welewo wangapikana nipo tamanyilile."

22 Lye ligongo 'li naliji juamlekasye kawili kawili kuti
23 ndakwisa kwenumwe; sambano nambo pangakola liuto
mu ilambo 'ino, pakupilaga kwika kwenumwe ye yaka
24 'ino yejinji, po tingaje pose ku Spania, (pakuti ngukulupi-
lila kumlola pakupelenganya, ne kujigalilwa kweleko ni
25 umwe, naga nyikutile cha m'malenga kaje penumwe)—
sambano nambo nguja ku Yerusalemi njatumichilaga
26 waswela mtima. Pakuti Makedoni ni Akaia wasechelele
kusonganya msongo wa wa ulanda wa pa waswela mti-
27 ma wa m'Yerusalemi. Pakuti wasechelele; nipo ali wa
mangawa wao. Pakuti nawaga nagawile waMakosyo
ya usimu yao, kwawajile welewo nombe nawo kwatumi-
28 chila ni ya chiilu *yao*. Po timalisye acho menema,
nekwalimbichisya chisogosi acho, timbite penumwe
29 pakwaula m'Spania. Nipo ngumanyilila kuti po tiichile
penumwe, tiiche ni ugumbalilo wa chijinichilo cha
Kristo.

30 Nipo ngumchondelela, achimjangu, mwa Ambuje
wetu Yesu Kristo, mwa chinonyelano cha Msimu, kuti
mlipimilisye none pakumbopelela une kwa Mulungu;
31 kuti ngakulupuche mwa welewo wangapikana m'u-
Yahudi, kuti utumwa wangu wa ku Yerusalemi upoche-
32 lwe na waswela mtima; kuti ngaiche kwenumwe m'lu-
kondwa mwa lisosa lya Mulungu, ngapumule pampepe
33 nomwe. Mulungu wa mtendele atame nomwe wosepe.
Amen.

16 NGUMLECHESYA umwe Foibe mlumbugwe-
tu juakuwa juakutumika jua church cha
2 m'Kenkrea; kuti mkampochele mwa Mbuje, mwakwa-
wajila waswela mtima, kuti mkamkamusye mwana
mose mwakumsosela umwe: pakuti msyene waliji jua-
kwakamusya wajinji none juakwe namsyene.

3 Mwakomasye Priska na Akula wakupanganya
4 masengo none mwa Kristo Yesu, wanyoyiye ngosi syao
ligongo umi wangu; welewo ngwalapila, ngati unepe
5 nambo achachurch wose wa waMakosyo: mkakomasye
church cha m'nyumba mwao. Mkamkomasye Epaineto
juamnonyelwe juangu, ali juamtasi jua ku Asia jua
6 Kristo. Mkamkomasye Maryamu juamlajile umwe
7 yejinji. Mkakomasye Androniko na Yunia, achalongo

wangu, watawilwe pampepe none, wakupikanika mwa
wandumetume, wanongolele une mwa Kristo. Mka- 8
mkomasye Amplia juamnonyelwe juangu mwa Mbuje.
Mkamkomasye Urbano juakupanganya masengo nowe 9
mwa Kristo, ni Stakus juamnonyelwe juangu. Mka- 10
mkomasye Apelle juampochele mwa Kristo. Mwako-
masye welewo wa kwa Aristobulo. Mkamkomasye 11
Herodioni mlongogwangu. Mwakomasye wa kwa
Narkisso, wakuwa wa mwa Ambuje. Mwakomasye 12
Trufaina na Trufosa juakulajila mwa Ambuje. Mkamko-
masye Persi juamnonyelwe, jualasile mnope mwa Am-
buje. Mkakomasye Rufo juamsagule mwa Ambuje, 13
na'chikulugwe juelejo ni une. Mwakomasye Asunkrito, 14
Flegoni, Herme, Patroba, Herma, na'chimjetu wakuta-
ma nawo. Mwakomasye Filologo na Yulia, Nereu na 15
mlumbugwao, na Olumpa, na waswela mtima wosepe
wakutama nawo. Mkakomasyane ni chikomasyo chachi- 16
swela. Achachurch wosepe wa Kristo akumkomasya
umwe.

Nipo ngumchondelela, achimjangu, mwalolechesye 17
welewo wakutesya makani ni wakukuwasya, pakukana
chijiganyo chi mlijigenye umwe; mwapitikuche welewo.
Pakuti wati 'yoyo ngakumtumichila Ambuje wetu 18
Kristo, nambo chitumbo chao; ni malowe gao gakolowa
gakumyata akulambusya mitima ja wangamanya
ulemwa. Pakuti kupikanichisya kwenu kupikaniche 19
pa wosepe. Ngusechelela menema ligongo umwe: na-
mbo ngusosa kuti muwe wa lunda m'chambone, ni
wa mtunjelele m'chakusakala. Mulungu wa mtendele 20
nipo takoole Setani pasi pa masajo genu pangakawa
mnope.

Chisowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo chitame
nomwe.

Timoteo juakupanganya masengo none akumkomasya; 21
ni Lukio ni Yason ni Sosipatro, achalongo wangu.
Une Tertio, juakulemba kalata aju, akumkomasya mwa 22
Ambuje. Akumkomasya Gayo juakumbochela une ni 23
church chosepe. Akumkomasya Erasto juakulindilila
ipanje ya musi, ni Kwarto mjetu.

Kwa juelejo juakupakombola kumtamichisya malinga 25
ni utenga wambone wangu ni ulalichi wa Yesu Kristo,
malinga ni chiunukulilo cha chimamo chachimyalasye

26 ndala syangamala 'syo, nambo sambano chiwonechelwe,
ni malembo ga waprofeti, malinga ni lilamusi lya Mu-
lungu wangamala, chimanyiche ku ngosyo syosepe ku
27 kupikanichisya kwa chikulupi; kwa Mulungu jua uma-
nyilisi jumpepe, mwa Yesu Kristo, luwe lumbili ndawi
syangamala. Amen.

KALATA JUA KUTANDA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA KORINTI

---

1 PAOLO juambilanjiche jua ndumetume jua Yesu
Kristo, mwa lisosa lya Mulungu, ni Sostene
2 mjetu, kwa church cha Mulungu cha m'Korinti, waswe-
jelwe mtima mwa Kristo Yesu, wawilanjiche waswela
mtima, ni wose wakulikolanga mwana mose lina lya
3 Ambuje wetu Yesu Kristo, *Ambujë* wao ni wetu: Chiso-
welo chiwe kwenumwe ni mtendele wakuuma mwa
Mulungu Atati wetu ni Ambuje Yesu Kristo.
4 Ngumlapila Mulungu wangu mowa gosepe ligongo
lyenumwe, ligongo chisowelo cha Mulungu chachi-
5 peleche kwenumwe mwa Kristo Yesu; kuti mwasichile
mwana mose m'juelejo, m'malowe gose ni m'umanyilisi
6 wose; mpelaga mboni ja Yesu Kristo jalimbichiche
7 mwenumwe: kuti umwe mtakuwa wa kunyuma
m'mtuka muli mose; mkulinda chiunukulilocha Ambuje
8 wetu Yesu Kristo; juatamlimbichile nomwe wakwe
mpaka kumbesi, kuti muwe wangapajamuchika m'lyuwa
9 lya Ambuje wetu Yesu Kristo. Mulungu ali juamku-
lupi, mwa juelejo mwawilanjiche ku chisyowe cha
Mwanagwao Yesu Kristo Ambuje wetu.
10 Sambano ngumchondelela 'mwe, achimjangu mwa li-
na lya Ambuje wetu Yesu Kristo, kuti wosepe umwe
mbelechete pamo, gakamugwaga mwenumwe makuga-
makuga; nambo kuti muwe wamalichiche pamo
11 m'mtima umo ni umanyilisi umo. Pakuti chimanyu-
kwiche kwangune chakwambaga umwe, ni wa Kloe, achi-
12 mjangu, kuti gapali makani mwenumwe. Nguti 'ne

'ii, kuti juine ni juine juenumwe akuti, Une jua Paolo;
une jua Apollo; une jua Kefa; une jua Kristo. Ana 13
Kristo agawanyiche? ana Paolo wapachikwile ligongo
umwe? ana mwabatiswile m'lina lya Paolo? Ngu- 14
mlapila Mulungu kuti nginimbatisa jua mwenumwe
akawe Krispo ni Gayo; atakusala wandu kuti mwaba- 15
tiswile m'lina lyangu. Nabatisile nombe nawo wa 16
m'nyumba ja Stefana; kupunda pelepo ngongumanyilila
kuti nabatisile wane. Pakuti Kristo nganandumisya ku 17
kubatisa, nambo ku kusala utenga wambone: ngati ni
lunda lua malowe, utakutendekwa wa mtega mgomba
wa Kristo.

Pakuti lilowe lya mgomba kwa welewo wakoonasika- 18
ga no lyakulowela; nambo kwetuwe wakulupukaga no
machili ga Mulungu. Pakuti chilembeche, 19

"Tinyonanje lunda lua wana lunda,
Ni mate ga wana mate tingagasile."

Kwapi ali jua lunda? kwapi ali juakulemba? kwapi ali 20
jua mlendere jua ndala 'sino? angati Mulungu ateku-
lowesya lunda lua kusa 'kuno? Pakuti 'po m'lunda 21
lua Mulungu, ya kusa 'kuno nginiim'manya Mulungu
m'lunda luao, Mulungu wasechelele kwakulupusya wa-
kumkulupilila ni kulowela kwa ulalichi. Pakuti wa- 22
Yahudi akujuga imanyililo, waHelene akusosa lunda,
uwe nambo tukulalika Kristo juampachiche, kwa wa- 23
Yahudi chikuwasi, kwa waMakosyo chilowelo; nambo 24
kwa welewo wawilanjiche 'wo, waYahudi ni waHelene,
Kristo machili ga Mulungu ni lunda lua Mulungu.
Ligongo kulowela kwa Mulungu kukwete lunda kupunda 25
ni lua wandu; ni kulepetala kwa Mulungu kukwete
machili kupunda ni ga wandu.

Pakuti nale kuwilanga kwenu, achimjangu, kuti 26
akakuwilanjika wa lunda wajinji malinga ni chiilu, wa
machili wajinji, wa lukosyo wajinji; nambo yakulowela 27
ya kusa 'kuno Mulungu waisagwile kuti awatesye soni
wa lunda: ni yakulepetala ya kusa 'kuno Mulungu wai-
sagwile kuti aitesye soni yakulimba; ni ya mtega ya 28
kusa'kuno ni yakunyoseka Mulungu wasagwile, ni indu
yangapagwa kuti ajonanje indu yakuli: kuti akasa- 29
likwesya wa chiilu pa meso pa Mulungu. Nambo kuu- 30
mila m'jujojo umwe muli mwa Kristo Yesu, juatutende-
chele uwe lunda luakuuma kwa Mulungu, ni chigolo-

31 chelo, ni chiswejelo, ni chiwombolo: kuti, mpelaga
chilembeche, Juakulikwesya akalikwesya mwa Ambuje.
2 UNEJI, achimjangu, po naichile kwenumwe,
nginiika ni malowe namuno ni lunda luaku-
punda, njimsalilaga umwe cha chimamo cha Mulungu.
2 Pakuti nalimbile kuti ngisinichimanya chindu mwenu-
mwe, akawe Yesu Kristo, ni jueleju juampachikwe.
3 Nipo naliji nomwe m'kulepetala, ni m'kogopa, ni m'kute-
4 temela kwakujinji. Malowe gangu ni ulalichi wangu
ngunuwa wana malowe gakukanichisya ga lunda, nambo
5 gakulosya Msimu ni machili: kuti chikasawa m'lunda
lua wandu chikulupi chenu, nambo m'machili ga
Mulungu.
6 Nambo tukuwelecheta lunda mwa wamalile: ngati
lunda nambo lua kusa 'kuno, namuno lua achakulungwa
7 wa kusa 'kuno, watenda kumala: nambo tukuwecheta
lunda lua Mulungu m'chimamo, *lunda* luatekusisika,
lualulamulile Mulungu chilepe ku lumbili luetu ikini-
8 iwoneche ya kusa 'kuno: luangalumanyilila achaku-
lungwa wa kusa 'kuno: pakuti angalumanyilile ngakana-
9 mpachika Ambuje wa lumbili: nambo mpela chile-
mbeche,

"Indu yangawona liso, yangapilikana lipilikanilo,
Yangajinjila m'mtima mwa mundu,
Yana yose yapanganichisye chile Mulungu kwa
welewo wakumnonyela."

10 Nambo kwetuwe Mulungu waunukulile yeleyo ni
Msimu: pakuti Msimu akwijambamba yosepe, elo
11 yakwendesya ya Mulungu. Pakuti wani wa mwa wandu
akumanya indu ya mundu, akawe msimu wa mundu wa
mkati mwakwe? ni iyoyo ya Mulungu nganakugwa
12 wakwimanya, akawe Msimu wa Mulungu. Nambo
twapochele, ngati msimu wa yakusa'kuno, nambo
msimu wa kwa Mulungu, kuti twimanyilile indu yatu-
13 pele Mulungu ya lulele. Indu ai nombe nayo tuku-
wecheta, ngati ni malowe gakwiganya lunda lua wandu,
nambo gakwiganya Msimu; pakwilandanichisya indu
14 ya msimu ni indu ya msimu. Mundu jua ndamo ja
kusa 'kuno ngakupochela indu ya Msimu wa Mulungu:
pakuti kwa juelejo ili yakulowela; ngakupakombola kwi-
15 manya pakuti ili yakulolecheka ni msimu. Pakuti jua
msimu akwilolechesya yosepe, msyene nipo ngakulole-

cheka ni wane. Pakuti wani akuumanya mtima wa 16
Ambuje, kuti amwunde? Nambo uwe tukwete mtima
wa Kristo.

3 NONEJI, achimjangu, ngininipakombola kuwele-
cheta kwenumwe chisau kwa wa msimu, nambo
chisau kwa wa chiilu cha nyama, chisau kwa twanache
twa mwa Kristo. Ni mkaka uneji namlisisye, ngati ni 2
nyama; pakuti ngunumpakombole: ngwamba sambano
nambo ngomkupakombola; pakuti muli wa chiilu cha 3
nyamape; pakuti po mkwete nomwe uwiu ni umani,
ambi angati muli wa chiilu cha nyama nekwendaga
malinga ni wandu? Pakuti patite juine, Une ndili jua 4
Paolo; ni juine, Une jua Apollo; angati muli wandu?
Apollo no chichi menema? na chichi Paolo? Wakutu- 5
mika mwa welewo mwakulupilile; juine ni juine mpela
Ambuje wampele. Uneji napandile, Apollo wajitile 6
mesi, nambo Mulungu ate kukusya. We utende 'o 7
juakupanda nganawa'jo, namuno juakwitila mesi; na-
mbo Mulungu wate kukusya. Juakupanda ni juakwi- 8
tila mesi no jumo, nambo wosepe tapochele maupilo
gakwe malinga ni masengo gakwe msyenepe. Pakuti 9
tuli wa masengo pampepe ni Mulungu; umwe muli
ndime sya Mulungu, nyumba ja Mulungu.

Malinga ni chisowelo cha Mulungu chachipelekwe 10
kwangune, mpelaga msyene kutawa jualunda, une
natawile cha pasi; juine akutawa pachanya pakwe.
Nambo wana wose alolechesye utawe wakwe wa pacha-
nya pakwe. Pakuti cha pasi chine nganakugwa wakupa- 11
kombola kuchitawa akawe chachitawe'cho, no Yesu Kri-
sto. Nambo nakutawa wane pachanya pa cha pasi 'cho 12
ndalama jajichejeu, ndalama jajiswela, maganga ga
mtengo, mtela, chirala, chitupa; masengo ga juana juose 13
tigawoneche: pakuti lyuwa tilimanyukule, ligongo gali
gamaunukulile m'moto; ni masengo ga juana juose,
tigawe gati uli, moto 'o tiugalinje. Na tigatamilisye 14
masengo ga wane, ga wagatawile pachanya pakwe,
tapochele maupilo gakwe. Na tigapye masengo ga 15
wane, takole uwonasi: nambo msyene takulupuche,
nambo chisau mpela mwa moto.

Ana ngomkumanya kuti muli nyumba ja Mulungu, 16
kuti Msimu wa Mulungu akutama mwenumwe?
Nakoonanga mundu nyumba ja Mulungu'jo, juelejo 17

Mulungu tamjonanje; pakuti nyumba ja Mulungu no
jajiswela, jijojo no umwe.
18 Mundu akasalilambuchisya. Nakuganisya mundu
kuti ali jua lunda mwenumwe asinondala 'sino, awe
19 juakulowela kuti akole lunda. Pakuti lunda lua kusa
'kuno no kulowela pa Mulungu. Pakuti chilembeche,
20 Akukamulila wa lunda m'kukalamuka kwao: soni,
Ambuje akumanya nganisyo sya wa lunda, kuti sili sya
21 mtega. Wandu menema akasalikwesya mwa wandu.
22 Pakuti yosepe no yenumwe; namuno Paolo, namuno
Apollo, namuno Kefa, namuno ya kusa 'kuno, namuno
umi, namuno chiwa, namuno indu ya sambano, namuno
23 indu ya m'mbujo; yosepe no yenumwe; umwe no wa
Kristo; Kristo no wa Mulungu.

4 WANDU akaganisye yetuwe chisau ya wakutu-
mika wa Kristo, ni wakulindilila wa imamo ya
2 Mulungu. Ku kusigele nambo, kwawajila wakulindilila,
3 kuti mundu asimanichiswe juamkulupi. Nambo pangune
kuli kwakunandi mnope kuti ngalamulilwe nomwe,
namuno ni kulamula kwa wandu: ngongulilamulila
4 namsyene nambo. Pakuti ngonguchimanyilila chaku-
liwelechetela namsyene; nambo mwelemo nginimba jua-
mgolochesye; juakundamulila une nambo no Ambuje.
5 Lye ligongo 'lyo mkalamula chakulamula kakanakaiche
katema kakwe, mpaka po taiche Ambuje, juatalangusye
yakusisika ya chipi, juatagawonechesye mapungu ga
mitima; soni nipo tapochele kwa Mulungu juana juose
chilapilo chakwe.
6 Indu ai, achimjangu, nde kulityachisya namsyene
ndi Apollo, ligongo lyenumwe; kuti mlijiganye mwetu-
we mkosompunda pa indu yelembeche; kuti akasamu-
gwa mwenumwe juakulipochelela pa mjakwe nekana
7 juine 'jo. Pakuti wani akumlekanya umwe? nipo
mkwete chichi chi ngunumchipochela? nambo naga
mwachipochele, ligongo chichi mkulikwesya mpelaga
8 ngunumchipochela. Mjikwite kala, msichile kala,
mlamwile pangapagwa uwe: elo ngusosa kuti mlamule
umwe, kuti nowe wakwe tulamule pampepe nomwe.
9 Pakuti nguganisya, Mulungu atulosisye uwe wandume-
tume pakumalichisya, mpela tulamulilwe kuuwa: ligo-
ngo tutendelwe chakulola kwa wa kusa 'kuno, ni kwa
10 wamitenga ni kwa wandu. Tuli wakulowela ligongo

lya Kristo, nambo umwe muli wa lunda mwa Kristo;
uwe tuli wakulepetala, nambo umwe no wakulimba;
umwe mchimbichisyiche, nambo uwe tujalusiche.
Mpaka sambano 'jino jitukwete sala ni njota, tuli wa 11
makonope, tulimkutwanjika, ngunutukola liuto; tuku- 12
laga pakupanganya masengo ni yala yetuwe: mkulala-
tilwa tukujinichila; mkusauswa tukupimilila: mkugo- 13
godechelwa tukwachondelela: tutendelwe chisau usakwa
wa kusa 'kuno, chitutu cha yosepe, mpaka sambano.

Ngongumlembelele yelei kuti ngamtesye umwe soni, 14
nambo kuti ngamtetele mpela wanache wangu wano-
nyelwe. Pakuti nachiwamuno mkwete wakwiganya 15
mianda makumi likumi mwa Kristo, nambo ngunumkola
achatati wajinji: pakuti mwa Kristo Yesu nambeleche
umwe ni utenga wambone. Ngumchondelela umwe 16
menema, musyasye une. Lye ligongo 'li nimtumichisye 17
Timoteo, juali mwanangu juamnonyelwe juamkulupi
mwa Ambuje, jua tamkumbusye matala gangu ga mwa
Kristo, mpelaga ngwiganya mosepe m'achachurch mose.
Wane nipo akulitutumbika, chisau mpela ngiika kwe- 18
numwe. Nambo tiiche kwenumwe chitema, na takunde 19
Ambuje; nipo timanyilile ngati lilowe lya wakulitutu-
mbika, nambo machili. Pakuti uchimwene wa Mulungu 20
ngunuwa m'lilowe, nambo m'machili. Ana mkusosa 21
uli? ana tiiche kwenumwe ni mpichi, namuno m'chino-
nyelano ni m'msimu wakuligosa?

5 ETI chipikaniche kuti chimuli chilyelye mwenu-
mwe, ni chilyelye chati nginichimugwa chati
'yoyo namuno mwa waMakosyo, chakuti juine juenumwe
akutola msonogwe jua wesegwe. Nipo mkulitutu- 2
mbika nipo ngunumlila nambo, kuti atyoseche pakati
penumwe juatesile masengo 'go. Pakuti uneji, mkuwa 3
juangapagwa m'chiilu nambo juampagwe m'msimu,
chisau ndili juampagwe ndesileje kumlamulila kala
juapangenye iyoyo chelechi, m'lina lya Ambuje wetu 4
Yesu, mkusongana umwe pamo ni msimu wangu, ni ma-
chili ga Ambuje wetu Yesu, kumpeleka juati 'yoyo kwa 5
Setani, kuti chijonasiche chiilu cha nyama chakwe, kuti
ukulupuche msimu m'lina lya Ambuje Yesu. Kulikwe- 6
sya kwenu ngunukuwa kwambone. Ana ngomkumanya
kuti chilungo chanono chikuchesula mtanda wosepe?
Mtyosye chilungo cha kala, kuti muwe mtanda wa 7

sambano, mpela muli wangachesuka. Pakuti Pasaka
8 juetu nombe najo aulajilwe, Kristo: menema tukalile
chindimba, ngati ni chilungo cha kala, ngati ni chilungo
cha wanga ni yakusakala, nambo ni mkato wangali
chilungo wa ulanguche ni umbone.
9 Namlembele umwe m'kalata mwanga kuti mkoso-
10 msyowekana ni wa chilyelye; ngati mosepe ni wa chilye-
lye wa kusa'kuno namuno ni wakusilila ni wakusombola,
namuno ni wakwilomba inyago; pakuti 'po iyoyo ku-
11 mbajile kutyoka kusa 'kuno; nambo sambano ngumle-
mbela kuti mkasyowekanaga, mundu juamtelwe mjenu
nakuwa jua chilyelye, namuno juakusilila, namuno
juakwilomba inyago, namuno juakulalata, namuno
mlevi, namuno juakusombola; na juati 'yoyo mkoso-
12 mlya *najo* kose. Pakuti ana ngwete chichi chakutenda
13 chakwalamulila wa kusa? Angati umwe mkwalamulila
wa mkati, nambo wa kusa Mulungu akwalamulila.
Mtyosye menema pakati penu juakusakala 'jo.

6 ANA akulimbila juine juenumwe, juakwete maga-
mbo ni mjakwe, kwaula kuwelecheta paujo pa
2 wangagoloka, ngati paujo pa waswela mtima? Ana
ngomkumanya kuti waswela mtima talamulile wa kusa
'kuno? nakulamulilwa nomwe wa kusa 'kuno, ana kwa-
3 ngambajila kulamula yenandi mnope? Ana ngomku-
manya kuti tutwalamulile wamitenga? angati ya umi
4 auno pakupunda? Naga mkwete menema pakwilamu-
lila ya umi auno, ana mkwatamika wa mtega wa
5 m'church kuti alamule? Nguwelecheta ai kuti imtesye
soni. Eti nganapawoneka pakati penumwe jua lunda
jumo, juatapakombole kwalamula pa achimjakwe,
6 nambo mundu akuwelecheta magambo na 'chimjakwe, ni
7 iyoyo paujo pa wangapikanichisya? Ngwamba, sambano
chikumpenembela kose achi, chati mkwete magambo
juine ni juine. Ligongo chichi wangaleka kuti amle-
mwe nambo? Ligongo chichi wanganyenjekwa nambo?
8 Nambo mtenda kulemwa nekwanyenga eti achi-
9 mjenu. Ana ngomkumanyilila kuti wangagoloka nga-
jinjila uchimwene wa Mulunga? Mkasokonechela: wa
ilyelye, namuno wakwilomba inyago, namuno wa chiku-
lulu, namuno wa chisembwele, namuno wakulisakasya
10 na achalume, namuno wawii, namuno wakusilila, namu-
no wa ulevi, namuno wakulalata, namuno wakusombola,

ngajinjila uchimwene wa Mulungu. Ni wati iyoyo 11
waliji wane wa mwenumwe; nambo mwaliji wajoje,
mwaswejelwe, mwagolocheche m'lina lya Ambuje Yesu
Kristo, m'Msimu mwa Mulungu wetu.

Yosepe ikombolechenone, nambo yosepe nginiiwa yeje- 12
nele. Yosepe ikomboleche none, nambo une ngindami-
lichika pa yine. Yakulya no ya ku matumbo, matumbo 13
no ga ku yakulya: nambo Mulungu tajonanje gelego ni
yeleyo. Chiilu nambo nginichiwa cha ku chilyelye
nambo cha kwa Ambuje; Ambuje no wa ku chiilu:
Mulungu wamjimwisye Ambuje, nipo tatujimusye uwe 14
ni machili gakwe. Ana ngomkumanya kuti iilu yenu 15
no iwalo ya Kristo? Ana tindole menema iwalo ya
Kristo, nekwitenda iwalo ya jua mchitole? Ikawaga 16
iyoyo. Ana ngomkumanya kuti jualumbikene ni jua
mchitole no chiilu chimo? pakuti wawili 'wo, akuti,
tawe chiilu chimo. Jualumbikene nambo ni Ambuje 17
no msimu umpepe. Mtile ku chilyelye. Chakulemwa 18
chi chili chose chakutenda mundu chili kusa kwa chiilu
chakwe; nambo juakutenda chilyelye akuchilewela
chiilu chakwe. Ana ngomkumanya kuti chiilu chenu 19
no nyumba ja Msimu Waswela wakutama mwenumwe,
u wampele Mulungu? nipo ngunumba wenu: pakuti 20
mwasumilwe ni mtengo: mkwesye Mulungu menema
m'chiilu chenu.

7 MKUTI indu nambo i mwalembile: Kuli kwa-
mbone kuti juamlume akakwaya juamkongwe.
Nambo, ligongo ilyelye, juamlume atameje ni msono- 2
gwe, juamkongwe atameje ni msonogwe. Juamlume 3
ampeje juamkongwe juakwe yakumbajila: nombe najo
juamkongwe *ampeje* juamlume *juakwe*. Juamkongwe 4
juangalamula pa chiilu chakwe nambo juamlume:
nombe najo juamlume juangalamula pa chiilu chakwe
nambo juamkongwe. Mkosomnyengana, akawe paku- 5
kundana panandi, kuti mlipeleche ku kupopela, soni
muwe pamo, atakumlinga Setani ligongo lya kususulira
kwenu. Nguti yeleyi nambo pakukundisya ngati 6
pakulamula. Pakuti ngusosa kuti wandu wose awe 7
mpelaga uneji. Wandu wose nambo akwete mtuka
wakwe wakuuma kwa Mulungu, juine 'ii, ni juine
iyoyo.

Nambo ngwati wangalombela ni wa masije, Kwa- 8

9 tendechelakwambone na tatameje mpelaga une. Nambo
akaligosaga, akalombele; pakuti kulombela kupundile
10 kwambone ni kukolela. Nambo walombelwe ngwala-
mulila, ngati une nambo Ambuje, Kuti juamkongwe
11 akasalekana na juamlume (nambo nakulekana, akata-
meje juangalombela, namuno akajilane ni juamlume);
12 juamlume akasamleka juamkongwe juakwe. Nambo
kwa wane une nguti, ngati Ambuje: Mjetu nakwete
juamkongwe juangapikanichisya, nakwitichisya kutama
13 najo, akasamleka juamkongwe 'jo. Ni juamkongwe
juakwete juamlume juangapikanichisya, nakwitichisya
14 kutama najo, akasamleka juamlume 'jo. Pakuti jua-
mlume juangapikanichisya akuswejeswa mwa juamko-
ngwe, ni juamkongwe juangapikanichisya akuswejeswa
mwa mjetu 'jo: chikawaga sai achiwana wenu angaliji
15 wangalenjela; sambano nambo ali waswela. Nambo
nakutyoka juangapikanichisya, atyocheje; we utende
'o mjetu juamlume namuno juamkongwe nganawa pa
ukapolo: Mulungu nambo atuwilasile uwe mu mtendele.
16 Pakuti mkumanya uli, 'mwe juamkongwe, panji'pa
tumkulupusye juamlume? ana mkumanya uli, 'mwe
juamlume, panji'pa tumkulupusye juamkongwe?
17 Nambo, mpelaga Ambuje wapelegenye kwa wosepe,
mpelaga Mulungu wawilasile wosepe, iyoyo akajendeje.
18 Iyoyo ngulamula pa achachurch wosepe. Ana wawi-
lanjiche juine ali juamsichitiche? akawa juangasichi-
tika. Ana wawilanjiche juine ali juangasichitika?
19 akawa juamsichitiche. Kusichitika no kwa mtega,
kwangasichitika no kwa mtega, nambo kukumbuchila
20 malamulo ga Mulungu. Mwawilanjiche 'mo, wose ata-
21 meje amomo. Ana mwawilanjiche muli kapolo? mko-
somkosya pelepo: nambo namkupakombola kulitenda
22 mlukosyo, mtende iyoyo nambo. Pakuti juawilanjiche
mwa Ambuje, ali kapolo, no mlukosyo jua Ambuje:
nombe najo juawilanjiche, ali mlukosyo, no kapolo jua
23 Kristo. Umwe mwasumilwe ni mtengo; mkawa achi-
24 kapolo wa wandu. Achimjangu, mwawilanjiche 'mo,
juana juose atameje amomo ni Mulungu.
25 Mkuti achiwali nambo, nginingola lilamulo lya
Ambuje; nambo ngumpa lipungu mpelaga juapochele
26 chanasa kwa Ambuje kuti mbe juamkulupi. Ngugani-
sya menema kuti pelepa no pambone ligongo ulaje wa

sambano, *pati*, Kwambone kuti mundu atame iyoyo.
Ana muli juamtawe kwa juamkongwe? mkasosa kugo- 27
polwa. Ana muli juamgopolwe kwa juamkongwe? mka-
msosa juamkongwe. Nambo namkulombela, ngunu- 28
mlemwa; nakulombela mwali nganalemwa. Nambo
wati 'yoyo talaje m'chiilu: nipo ngusosa kumjombosya.
Ai nambo, nguti, achimjangu, ndala sijipipe, kuti panyu- 29
ma 'pano wakwete achakongwe awe mpelaga wanga-
kola; ni wakulila mpelaga wangalila; ni wakusechelela 30
mpelaga wangasechelela; ni wakusuma mpelaga
wangakola; ni wakukamulila ya kusa 'kuno mpelaga 31
wangakamulichisya: pakuti ndamo ja ya kusa 'kuno
jikupitaga. Ngusosa nambo kuti mtameje wangali 32
yakupwelesya. Juangalombela akwipwelela ya Ambuje,
kuti amnonyelesye Ambuje: nambo juamlombele akwi- 33
pwelela indu ya kusa 'kuno kuti amnonyelesye juamko-
ngwe. Palekene nombe napo pa juamkongwe ni mwali. 34
Juangalombela akwipwelela indu ya Ambuje kuti awe
juamswela m'chiilu ni m'msimu mwakwe; nambo jua-
mlombele akwipwelela indu ya kusa 'kuno kuti amno-
nyelesye juamlume. Ai nambo nguti'ne kuti 'mwe 35
mpatile; ngati kuti ngamponechesye nyemba, nambo
ligongo yakumbajila, kuti mtakusingalilwa pakumjimi-
sila Ambuje. Nakuganisya juine nambo kuti akumte- 36
lya mchesela mwali juakwe, nakupundanganya pa
uwali, nakumbajila kutenda iyoyo, akatendeje yakuso-
sa; ngakulemwa; akalombele. Nambo juakutama 37
juamlimbiche m'mtima mwakwe, pangasowa, nambo
juakulilamulila lisosa lyakwe, nakulimbila m'mtima
mwakwe kuti amlindilile mwali juakwe, tatende 'che-
nene. We utende'o juakumlombelesya mwali juakwe, 38
akutenda 'chenene; juangamlombelesya akutenda pa-
kupunda. Juamkongwe ali juamtawe ndala syakwe 39
akwete umi juamlume juakwe; nambo nakuuwa jua-
mlume 'jo ali juamgopolwe kuti alombele juakumsosa;
nambo mwa Ambujepe. Nambo apundile kukondwa 40
nakutamaga iyoyo, pakukagula lipungu lyangu: nipo
nguganisya kuti none juakwe ngwete Msimu wa Mulu-
ngu.

8 MKUTI indu ya mbepesi ja inyago: Tukumanyi-
lila kuti uwe wose tukwete umanyilisi. Uma-
yilisi ukulitutumbasya, nambo chinonyelano chikuta-
2 mika. Nakuganisya mundu kuti akumanyilila kandu,
3 nganamanyilile mpelaga kumbajila kumanyilila; nambo
nakumnonyela Mulungu mundu, jujojo akumanyika
4 najo. Mkuti kulyaga menema indu ya mbepesi ja inya-
go, tukumanyilila kuti ngechipali chinyago chakutenda
5 chaigala, ni nganakugwa Mulungu akawe jumo. Pa-
kuti nachiwamuno jipali jakutelwa milungu, namuno
kwinani, namuno kusa 'kuno; mpelaga jipali milungu
6 jamijinji na 'chambuje wajinji; nambo kwetuwe akuli
Mulungu jumwepe, Atati, mwa jueleju yaumile yosepe,
nowe kwa juelejo; ni Ambuje jumpepe, Yesu Kristo,
7 mwa juelejo no yosepe, nowe wakwe m'jujojo. Nambo
mwa wosepe ngunuumugwa umanyilisi 'o: nambo wane,
wakuwa wakusyowelela ni chinyago 'cho mpaka samba-
no, akulyaga mpela chindu cha mbepesi ja chinyago;
mtima wao wakuwa wakulepetala nekuwa wosakasye.
8 Nambo yakulya ngiitusechelelanya ni Mulungu: na
tukalya muno ngutukola pakusowa; na tukulya muno
9 ngutukola pakuchuluka. Nambo mlolechesye kuti
ulamusi wenu au utakuwa kose wakwakuwasya waku-
10 lepetala. Pakuti mundu nakumbona umwe juakwete
umanyilisi mulimkutama kulya m'nyumba ja mbepesi
ja chinyago, ambi angati mtima wakwe, nakulepetala,
11 tuulimbile kulya indu ya mbepesi ja chinyago? Pakuti
ni umanyilisi wenu juakulepetala akoonasika, mjenu 'jo-
12 ligongo lyakwe juelejo Kristo wawile. Mkwalemwechee-
sya achimjenu, mkuulasya mtima wao wakuwa wakuloi
13 petala, iyoyo mkumlemwechesya Kristo. Lye ligongo
'lyo, nakumkuwasya mjangu yakulya, ngisindya nyama
soni kose, ndakumkuwasya mjangu 'jo.

9 AMBI angati ndili mlukosyo? ambi angati ndili
jua ndumetume? ambi angati nimbweni Yesu
Ambuje wetu? ambi angati umwe muli masengo gangu
2 ga mwa Ambuje? Nawaga nginimba jua ndumetume
kwa wane ndili jua ndumetume natimuno kwenumwe:
pakuti chimanyililo cha undumetume wangu no umwe
3 mwa Ambuje. Kulisala kwangu ku ngulisala kwa
4 welewo wakumbusya no akuku. Ambi angati kuko-
5 mboleka kuti tulye tumwe? Ambi angati kukomboleka

kuti tujigalejigale juamkongwe juakukulupilila, mpela-
ga wandumetume wane 'wala, ni alongo wao Ambuje ni
Kefa? Ana unejipe ni Barnaba, angati kukomboleka 6
kuleka kupanganya masengo? Wani akwaula ku ngo- 7
ndo msyene nekulipa mbote syakwe? Wani akupanda
mgunda wa mpelesi wangalya soni isogosi yakwe? namu-
no wani akulisya likuga, wangamwa soni mkaka wakwe
likuga 'lyo? Ana nguwelecheta aii malinga ni wandu? 8
angati lilamulo nombe nalyo likuwelecheta iyoyo. Pakuti 9
chilembeche mwilamulo lya Musa, Mkosomtawa pa ka-
mwa ng'ombe jakukuwita. Ana Mulungu akusisamali-
la ng'ombe, kanga akuwelecheta ligongo uwepe? Elo 10
ligongo uwe chalembeche: ligongo kumbajila juakuli-
ma alime ni chikulupi, ni juakukuwita akuwite ni
chikulupi cha kulya kwakwe. Uwe na tumpandile 11
umwe indu ya msimu, ana kwakulungwa kuti tusanjile
indu yenu ya chiilu? Wane nakugawanya ulamusi 12
wakumlamulila umwe, angati uwe kupunda. Nachiwa-
muno iyoyo ngunututenda kandu ni ulamusi 'o; nambo
tukupimilila yosepe tutakutenda chakulekasya utenga
wambone wa Kristo. Ana ngomkumanya kuti waku- 13
panganya pa nyumba ja mbepesi akulyaga indu ya
nyumba 'jo, ni wakulindilila pa chisisa cha mbepesi
akugawanya nacho chisisa 'cho? Ni iyoyo Ambuje 14
walamwile kuti wakusala utenga wambone tapochele
umi pa utenga 'o. Uneji nambo ngѝnindenda kandu 15
ni yelei yose: nipo ngongulemba 'ii kuti itendekwe
iyoyo mwangune; pakuti kumbajile une nambo kuuwa,
mundu atakukutenda kwa mtegategape kulikwesya
kwangu. Pakuti na ngasale utenga wambone nginingo- 16
la chakulikwesya; pakuti kumbajilisye une; pakuti
ulaje uli wangu na ngasalaga utenga wambone. Paku- 17
ti na ngutenda achi namsyene ndilimkusosa, ngwete
maupilo: nambo na ngasosaga ngwete undumetume
wokulupiliche kwangune. Gachi menema no maupilo 18
gangu? Pakusala utenga wambone, kuti ngautende
utenga 'o wa lulele, ndakumalichisya kutenda kandu ni
ulamusi wangu wa m'utenga 'o. Pakuti juakuwa mlu- 19
kosyo kwa wandu wosepe, nalitesile kapologwao wandu
wosepe, kuti ngakolele wajinji kupunda. Kwa waYa- 20
hudi natekuwa mYahudi kuti ngakolele waYahudi;
kwa wakupikana malamulo mpelaga juakupikana mala-

mulo, namsyene nginimbaga juakupikana malamulo,
21 kuti ngakolele wakupikana malamulo; kwa wangali
malamulo, mpelaga juangali malamulo, nginimbaga jua-
ngali malamulo kwa Mulungu, nambo juakupikana
malamulo kwa Kristo, kuti ngakolele wangali malamulo.
22 Kwa wakulepetala natekuwa juakulepetala kuti nga-
kolele wakulepetala: kwa wosepe ndekuwa yosepe
23 kuti pa tipawe pose ngakulupusye wane. Yosepe nipo
ngutenda ligongo lya utenga wambone, kuti ngagawane
24 namwe weleo. Ana ngomkumanya kuti wakuutuka lu-
wilo akuutuka wosepe, nambo jumo akupochela liupilo?
25 Iyoyo mbutuche kuti mkapatile. Wana wose wakulaji-
la mbilo akulitimalika mosepe. Welewo menema aku-
tenda kuti apochele lisanda lyakuwola; nambo uwe
26 lyangawola. Uneji menema nguutuka iyoyo, ngati
mpela pamtega; iyoyo ngumenyana ngati mpela paku-
27 putaga mbungo: nambo ngulikoola chiilu changu, ngu-
chitenda kapolo: pa tipawe pose ndakoonasika une
namsyene pati ndaliche kwa wane.

10 PAKUTI ngongusosa kuti umwe muwe wa-
ngamanyilila, achimjangu, kuti achatati wetu
wosepe waliji pasi pa liunde, wosepe wapite pa nyasa;
2 wosepe wabatiswile mwa Musa mwiunde ni m'nyasa;
3, 4 wosepe walile chakulya cha msimu chimo; nipo wa-
ng'wele wosepe chakung'wa cha msimu chimo: pakuti
wang'wele cha lwala lua msimu luakagulaga: lwala
5 'luo no Kristo. Nambo ni wajinji wa welewo Mulungu
6 nganasechelela: pakuti wamisangene mwipululu. Ye-
leyo yaliji imanyililo yetu, kuti uwe tukasapilaga indu
yakusakala, mpelaga welewo nombe nawo wapilaga.
7 Mkosomba wakulomba inyago mpelaga wane wa wele-
wo.; mpelaga chilembeche, Wandu watemi alye amwe,
8 nekwimuka ang'ande. Namuno tukasatenda chilyelye,
mpelaga wane wa welewo watesile, nekugwa lyuwa
limo miyanda makumi makumi gawili kwisa gatatu.
9 Namuno tukasamlinga Ambuje, mpelaga wane wa
10 welewo wamlinjile, nekoonasika ni majoka. Namuno
mkosomdandaula, mpelaga wane wa welewo wadanda-
11 wile nekoonasika ni juakumalisya. Yeleyo nipo yawo-
neche kwa welewo chisau chimanyililo; nipo yalembeche
mwakutuwichila uwe mjijo, kwetuwe jiiche mbesi jakwe
12 ja ndala 'si. Menema juakuganisya kuti alimkwima

alolechesye atakugwa. Kulinga kwangamkamula umwe 13
kukawe kwakukamula wandu: nambo Mulungu ali
juamkulupi, juangamleka umwe kuti mlinjiche kupu-
nda ni upakombole wenu; nambo ni kulinga 'ko tapa-
panganye pakulupuchila kuti mpakombole kupimilila.
Lye ligongo 'li, wanonyelwe wangu, mtile ku kulomba 14
kwa inyago. Mpela kwa wa lunda nguwelecheta; mpi- 15
mile umwe i nguti 'i. Mgao wa chijinichilo u tukuuji- 16
nichila, angati no chisyowe cha miasi ja Kristo? Mkato
u tukuugawa, angati no chisyowe cha chiilu cha Kristo?
patipo upali mkato umpepe, uwe wakuwa wajinji tuli 17
chiilu chimpepe: pakuti uwe wose tukugawana mkato
umpepe 'o. Nale Israeli malinga ni chiilu: angati 18
wakulya mbepesi akusyowekana ni chisisa cha mbepesi?
Menema tinjile uli? kuti chindu chachitaje pa inyago 19
no chana kandu, namuno chinyago no chana kandu?
Nambo *nguti*, kuti indu yakutaga waMakosyo akutaga 20
kwa masoka ngati kwa Mulungu: nipo ngongusosa kuti
msyowekane ni masoka. Ngomkupakombola kung'wela 21
mgao wa Ambuje ni mgao wa masoka: ngomkupako-
mbola kugawana tebulo jua Ambuje ni tebulo jua
masoka. Ana tukumtanda Ambuje kuti akole uchisu? 22
ana tupundile machili ni juelejo?
Yosepe ikomboleche, nambo yosepe yangawajila. 23
Yosepe ikomboleche nambo yosepe yangatamilisya.
Mundu akasasosa chakwe msyene nambo chambone 24
cha mjakwe akamsosele. Chakusuma pakuulaga mchi- 25
lye, mkausya chakuusya ligongo lya mtima: pakuti 26
yakusa'kuno no ya Ambuje ni ugumbalilo wakwe.
Nakumbilanga ku kulya jumo jua wangakulupilila, na- 27
mkusosa kwaula; yosepe yakumbichila umwe mkalye,
mkausya chakuusya ligongo lya mtima. Nambo na- 28
kumti juine, Ajiji no ja mbepesi, mkalya, ligongo lya
juelejo jualanjile, ni ligongo lya mtima: mtima, nguti, 29
ngati wenumwe nambo wa juine 'jo; pakuti ligongo
chichi ukulamulilwa ulukosyo wangu ni mtima wine?
Uneji na ngugawana ni chisowelo, ana uli ndili jua- 30
mbelechetelwe yakusakala ligongo chelecho chi ngu-
lapila 'cho? Namkulya menema, namkung'wa, na- 31
mkutenda chitichiwe chose, mtende yosepe ku lumbili
lua Mulungu. Mkakuwasyaga wandu namuno wa- 32
Yahudi, namuno waHelene, namuno church cha Mu-

33 lungu: mpelaga none juakwe ngwasechelesya mo-
sepe wandu wosepe, ngati pakusosa chakundendela
namsyene 'chenene, nambo chakwatendela 'chenene
wajinji, kuti akakulupuche.

11 MUSYASYE une, mpelaga none juakwe ngu-
msyasya Kristo.
2 Ngumlapila nambo kuti mungumbuchile mosepe,
3 mukamulisye misyungu mpelaga nampele umwe. Na-
mbo ngusosa kuti m'manyilile kuti mtwe wa juamlume
juose no Kristo; mtwe wa juamkongwe no juamlume;
4 mtwe wa Kristo no Mulungu. Juamlume juose juaku-
popela namuno juakuwelechetela, juamunichile mtwe,
5 akuujalusya mtwe wakwe. Juamkongwe juose nambo
juakupopela namuno juakuwelechetela ni mtwe wakwe
wounukule, akuujalusya mtwe wakwe: pakuti no cha-
6 lumope chisau mti juam'moje. Pakuti nawa akaliuni-
chilaga pamtwe juamkongwe, akautule nombe nao:
nakumtenda mchesela juamkongwe kutama juamutule
7 namuno juam'moje, akaliunichile. Pakuti kwambajila
juamlume kutama ni mtwe wakwe wounukule ligongo
juakuwa chiwilili ni lumbili lua Mulungu: nambo jua-
8 mkongwe no lumbili lua juamlume. Pakuti juamlume
nganawa jua kwa juamkongwe, nambo juamkongwe
9 no jua kwa juamlume: pakuti juamlume nganapanga-
nyika ligongo lya juamkongwe nambo juamkongwe
10 ligongo lya juamlume: lye ligongo 'li kumbajila jua-
mkongwe kukola ulamusi pamtwe pakwe ligongo lya
11 wamitenga. Nambo namuno juamkongwe juangali jua-
mlume, namuno juamlume juangali juamkongwe nga-
12 nawa mwa Ambuje. Pakuti mpelaga juamkongwe no
kwa juamlume, iyoyo juamlume nombe najo ali ni jua-
13 mkongwe; nambo yosepe ili kwa Mulungu. Mpimile
mwenumwe mwachimsyene: ana kusalele kuti jua-
14 mkongwe ampopele Mulungu juambunukule? Angati
ndamo jakwe jisyene jikumjiganya, kuti, nakola jua-
15 mlume umbo syasileu, sitenda kumjalusya? Nambo
nakolaga juamkongwe umbo syasileu, sili chakumkwe-
sya chakwe: ligongo umbo syakwe syapelekwile kwa
16 juelejo kuti siwe chiunichilo. Nambo nakuwa mundu
mti jua masuso, uwe ngunutukola mtengo wati 'yoyo,
namuno achachurch wa Mulungu.
17 Pakumbichila mbulilo'jo nambo ngongumlapila, kuti

ngomkusonganila ku chambone, nambo ku chakusakala.
Pakuti pa ndanda pomkusongana umwe 'po m'church, 18
ngupikana kuti gamuli malekanilo mwenumwe: pane-
'po ngupapikanichisya pelepo. Pakuti kumbajila kuti 19
mwenumwe muwe mapandukano, kuti wakundilwe
awoneche mwenumwe. Pomkusongana umwe menema, 20
ngunukukomboleka kulya mgonelo wa Ambuje: pakuti 21
mkulya'mo juine akulya yakulya yakwe *akanalye juine;*
ni juine akwete sala ni juine ang'welesye. Pakuti angati
mkwete majumba gakulila ni gakung'wela? ana mkunyo- 22
sya church cha Mulungu, nekwatesya soni welewo wanga-
kola? Ana tinimjile uli? Ana tinimlapile mwelemo?
Ngongumlapila. Pakuti uneji napochele kwa Ambuje 23
i nampele umwe nombe nayo, yakuti Ambuje Yesu,
chilo 'chila chi wapelekwe ni malindi, watosile mkato;
po walapilile, waugawile, nekuti, Achi no chiilu changu, 24
chatemangwiche ligongo umwe: achi mtende chiku-
mbuchisyo changune. Ni iyoyo nombe nao mgao, po 25
wamasile kulya, kuti, Mgao au no malangano ga
sambano ga m'miasi jangu: achi mtende, po mkung'wa
pose, chikumbuchisyo changune. Pakuti po mkulya 26
pose mkato au, po mkung'wa pose mgao au, mkusala
chiwa cha Ambuje, mpaka po taiche. Menema juatawe 27
juose talyeje mkato namuno tamwe mgao wa Ambuje
juangawajilwa, tagomechelwe ni chiilu ni miasi ja
Ambuje. Akalikolosye nambo mundu, iyoyo akalyeje 28
mkato, akang'weje mgao. Pakuti juakulya juakung'wa, 29
akulya akung'wa pakulilamulila msyene, naga akaku-
lolechesya chiilu. Lye ligongo 'li wajinji wa mwenu- 30
mwe akulepetala akulwalaga, wajinji akugona. Nambo 31
na tungalilolechesye, ngukunutulamulilwa. Nambo 32
po tulamulilwe 'po, tukusauswa ni Ambuje, tutakugome-
lwa ni wakusa 'kuno. Lye ligongo 'li, achimjangu, 33
pomkusongana kulya mlindane. Juine na tijimkole 34
sala akalyeje kumangwao; kuti mtakusongana kuku-
lamulilwa. Yakusigala 'yo tingalongosole po tiiche 'po.

12 MKUTI mituka ja msimu, achimjangu, ngongu-
sosa kuti muwe wangamanyilila. Mkumanya 2
kuti po mwaliji waMakosyo mwajigalilwe ku inyago 'yo
yangapawelecheta, mpelaga mkajigalwe mose. Lye 3
ligongo 'lyo ngum'manisya umwe kuti nganakugwa
mundu juakuwecheta m'msimu mwa Mulungu juakuti,

Yesu no Anathema; nganakugwa mundu juakupa-
kombola kujila, Yesu no Ambuje, nambo mwa Msimu
Waswela.
4 Jipali nambo mituka ngosyongosyo, nambo Msimu
5 wampepe. Gapali matumwa ngosyongosyo, ni Ambuje
6 wampepe. Gapali matendo ngosyongosyo nambo Mu-
7 lungu wampepe, wakutenda yosepe mosepe. Nambo
kwa wosepe jumojumo nokupelekwa uwonechelo wa
8 Msimu kuti umjinichile. Pakuti kwa juine nekupele-
kwa ni Msimu lilowe lya lunda; kwa juine lilowe lya
9 umanyilisi, malinga ni Msimu wawowo: kwa juine chi-
kulupi mwa Msimu wawowo; kwa juine mituka jaku-
10 posya, mwa Msimu wampepe 'wo; kwa juine matendo
ga machili; kwa juine kuwelechetela; kwa juine kulo-
lechesya kwa misimu; kwa juine ndimi ngosyongosyo;
11 kwa juine kugopolela kwa ndimi: nambo yelei yosepe
akutenda Msimu wampepe 'wo, wakupeleganya kwa
jumo jumo mpelaga akusosa.
12 Pakuti mpelaga chiilu no chimpepe, nipo chikwete
iwalo yakwe yejinji, ni iwalo yosepe 'yo ya chiilu, ya-
kuwa yejinji, ili chiilu chimo; iyoyo no Yesu nombe
13 najo. Pakuti mwa Msimu wampepe uwe wosepe twa-
batiswile m'chiilu chimo, namuno tuli waYahudi
namuno tuli waHelene, namuno tuli achikapolo na-
muno tuli walukosyo; wosepe nipo twamwelesye
14 Msimu wampepe. Pakuti chiilu nginichiwa chiwalo
15 chimo, nambo yejinji. Nakuti lukongolo, Ligongo ngi-
nimba mkono, nginimba lua pa chiilu; ana ngunuluwa
16 menema lua pa chiilu? Nakuti lipilikanilo, Ligongo
nginimba liso, nginimba lya pa chiilu; ana nginiliwa
17 menema lya pa chiilu? Na chikuwa liso chiilu chose-
pe, kupilikana no kwapi? Na chikuwa kupikana cho-
18 sepe, kunusya no kwapi? Nambo sambano Mulungu
awisile iwalo chimochimo m'chiilu mpelaga kumnonyele-
19 sya. Nakuwa yosepe chiwalo chimo, chiilu no kwapi?
20 Nambo sambano no iwalo yejinji, nambo chiilu chimo.
21 Liso nginilipakombola kujila ku mkono, Une ngongu-
msosa umwe; namuno mtwe kujila ku makongolo, Une
22 ngongumsosa umwe. Mkupunda mnope, nambo, iwalo
23 'yo ya chiilu yakuoneka mti yakulepetala ili yakusose-
ka; ni iwalo 'yo ya chiilu, i tutiteje ili yangachimbichi-
sya, yeleyo tukwitenda yakuchimbichisya kupunda; ni

yetu yangasalala ikwete kusalala kupunda; nambo
yakusalala yetu nginiikola chakusoseka: nambo Mulu- 24
ngu awanganichisye chiilu, nekupeleka chichimbichisyo
chakupunda ku chiwalo 'cho chakusowa; gatakumugwa 25
malekanilo m'chiilu, nambo kuti iwalo isamalilane
yalumo chine ni chine. Nakusauka chiwalo chimo, iwalo 26
yosepe nekusauka pampepe nacho; nakuchimbichisyika
chiwalo chimo, iwalo yosepe nekusechelela pampepe
nacho. Umwe no chiilu cha Kristo, juine juine no 27
iwalo yakwe. Mulungu nipo awisile wane m'church 28
mwakwe, pakutanda wandumetume, pa kawili wapro-
feti, pa katatu wakwiganya, soni machili, soni mituka
jakuposya, makamusi, malamusi, ndimi ngosyongosyo.
Ana wosepe no wandumetume? ana wosepe no wapro- 29
feti? ana wosepe no wakwiganya? ana wosepe no wa 30
machili? ana wosepe wakwete mituka jakuposya? ana
wosepe wakuwelecheta ni ndimi? ana wosepe akugopo-
lela? msoselesye nambo mituka jakupunda. Litale 31
line nambo lyakupunda ngumlosya.

13 NA ngawechete ni ndimi sya wandu ni wamite-
nga, na ngakolaga chinonyelano, ndekuwa
chikungu chakusona, namuno lupaso luakugombelesya.
Na ngakole mtuka wakuwelechetela, na ngamanyilile 2
ya chimamo yose ni umanyilisi wose; na ngakole chiku-
lupi chose chakuti ngaumyeje matumbi, na ngakolaga
chinonyelano, ndili jua mtega. Na ngapeleganye ipa- 3
nje yangu yose kuti ikalisye wa ulanda, na ngapeleche
chiilu changu kuti chikajochelwe, nambo na ngakolaga
chinonyelano, kwangambatisya une kandu. Chinonye- 4
lano chikupimilila, chikusalala mtima; chinonyelano
chili changali uwiu; chinonyelano chili changalikwesya,
changalitutumbasya, changatenda ya usakwa, changasosa 5
chakwe, changatandilwa, changawalanga yakusakala;
changasechelela m'chigongomalo nambo chikusechelela 6
ni umbone; chikuunichila yosepe, chikwikulupilila yo- 7
sepe, chikwilolela yosepe, chikupimililа nayo yosepe.
Chinonyelano chili changapenembela kose: nambo 8
nachiwamuno ipali yakuwelechetela, tiimalichiche;
nachiwamuno sipali ndimi, tisileche; nachiwamuno
upali umanyilisi tuumalichiche. Pakuti tukumanyilila 9
cha m'malenga, tukuwelechetela cha m'malenga: na- 10
mbo po tichiiche chachimalile 'cho, cha m'malenga

11 'cho tichimalichiche. Po naliji kanache, nawechete
mti kanache, napikene mti kanache, naganisisye mti
kanache: po ndili juamlume juamkule, ndyosisye indu
12 ya uwanache. Pakuti sambano tukulola m'kalilole,
m'chitagu; nambo ke katema 'ko m'meso kulola: sa-
mbano ngumanya cha m'malenga; nambo ke katema
13 'ko tiimanisye mpelaga 'manyiche. Sambano nambo
chikutama chikulupi, chilolelo, chinonyelano, itatu 'i;
chachikulungwa cha yeleyo no chinonyelano.

14 MKUYEJE chinonyelano; nambo msoseje ya
msimu, kuti mkawechetele nambo. Juaku-
2 welecheta ni lulimi ngakuwelecheta kwa wandu, na-
mbo kwa Mulungu: pakuti nganakugwa wakupikani-
chisya; nambo m'msimu akuwelecheta ya chimamo.
3 Mprofeti nambo akuwelecheta kwa wandu chakwiganya,
4 chakutusya mtima, chakupembesya. Juakuwelecheta
ni lulimi akulijiganya msyene, juakuwelechetela akwi-
5 ganya church. Nipo ngusosa kuti umwe wosepe mbe-
chete ni ndimi, nambo kupunda kuti mbelechetele:
juakuwelechetela apundile ni juakuwelecheta ni ndimi,
akawe akagopolele, kuti church chipochele kwiganya.
6 Sambano nambo, achimjangu, na ngajise kwenumwe
ndilimkuwecheta ni ndimi, ambi tiuimpatisye chichi,
nawaga ngawecheta kwenumwe, namuno m'kuunuku-
lila, namuno mu umanyilisi, namuno m'kuwelechetela,
7 namuno m'kwiganya? Mkuti indu yangali umi, yaku-
sonaga, namuno chitolilo namuno ching'wenyeng'wenye,
ikatindanyaga usone wao, tiimanyiche uli yakugomba
8 namuno yakusonesya? Pakuti lipenga na tilisone pa-
9 ngamanyika, wani talipanganichisye ku ngondo? Iyoyo
nomwemwe, mkawelecheta ni lulimi iwelecheto yaku-
manyilila 'chenene, tichimanyiche uli chakuwelecheta
'cho? pakuti tumbe wakuwelechetela ku mbungo.
10 Gapali kanga kusa 'kuno malowe ngosyongosyo, ngini-
11 chikugwa changali lilowe lyakwe. Na ngamanyililaga
menema malumbo gakwe lilowe 'lyo, timbe jua kusa
kwa juakuwecheta 'jo, juakuwecheta 'jo tawe jua kusa
12 kwangune. Iyoyo nomwe wakwe, mkuti mkolele mtau
wa indu ya usimu, msose kuti mchuluchile ku kwiganya
13 kwa church. Menema juakuwelecheta ni lulimi aka-
14 popele kuti agopolele. Pakuti naga ngapopele ni
lulimi, msimu wangu ukupopela, nambo umanyilisi

wangu uli wangasogola. Ana chichi menema? Ti- 15
mbopele ni msimu nipo timbopele ni umanyilisi nombe
nao: tinyimbe ni msimu, nipo tinyimbe ni umanyilisi
nombe nao. Patipo namkujinichila ni msimu, ana uli 16
juakugumbachisya peuto pa juangali mate tajile Amen
pakulapila kwenu, pakuti 'po ngakumanyilila i mkuwe-
lecheta 'yo? Pakuti umwe mkulapila 'chenenetu, 17
nambo juine 'jo ngakulijiganya. Ngumlapila Mulungu, 18
nguwelecheta ni ndimi kupunda ni umwe wosepe: na- 19
mbo m'church ngusosa kuwecheta malowe msano ni
umanyilisi wangu kuti ngajiganye wandu wane nombe
nawo, kupunda ni kuwecheta malowe mianda makumi
likumi m'lulimi.

Achimjangu mkawa wanache m'mtima: nambo m'lu- 20
puso muwe makandi, nambo m'mtima muwe wakule.
M'malamulo chilembeche, Ni ndimi sine ni ngomo sya 21
wane timbelechete kwa wandu 'wa; nachiwamuno iyoyo
ngambilikanila, akuti Ambuje. Iyoyo ndimi 'syo ndo 22
chimanyililo ngati kwa wakupikanichisya nambo kwa
wangapikanichisya: nambo kuwelechetela *no* chimanyi-
lilo, ngati kwa wangapikanichisya, nambo kwa wakupi-
kanichisya. Nakusongana menema church chosepe, 23
nakuwelecheta wosepe ni ndimi, nakwinjila wandu wa-
ngalijiganya namuno wangapikanichisya, angati tajile
kuti muli wa masoka? Nambo nakuwelechetela wo- 24
sepe, nakwinjila juangapikanichisya namuno juangaliji-
ganya, ali juamgomeche ni yosepe, ali juamlamule ni
yosepe; yakusisika ya m'mtima wakwe itekuwa yaku- 25
woneka; ni iyoyo tagwe pa meso pakwe nekumlomba
Mulungu, achisalaga kuti Mulungu ali mwenumwetu.

Ana chichi menema, achimjangu? Po mkusongana 26
'po, ni juine ni juine akwete nyimbo, akwete chakuji-
ganya, akwete chakuunukulila, akwete lulimi, akwete
chigopolelo. Yosepe ikatendeche kuti ijiganye. Naku- 27
welecheta mundu m'lulimi, atende namuno wawili na-
muno pangapunda watatu, atendeje jumo jumo; juine
akagopolele: nambo akapagwa juakugopolela, akamya- 28
lale m'church amo; akawelechete kwa 'chimsyene ni
kwa Mulungu. Wakuwelechetela akawelechete namu- 29
no wawili namuno watatu, wane akalolechesye. Nambo 30
na chikaunukuchile chindu kwa juakutama pa mbali,
juakutanda 'jo akamyalale. Pakuti mkupakombola 31

kuwelechetela wosepe jumo jumo, kuti wosepe alijiga-
32 nye, kuti wosepe atule mtima; misimu ja waprofeti
nipo jikwapilikanila waprofeti, pakuti Mulungu ngana-
33 wa wa mbwaju, nambo wa mtendele; mpela m'acha-
church wosepe wa waswela mtima.
34 Wakongwe akamyalale m'achachurch: pakuti kwa-
ngakundisya welewo kuti awelechete; nambo akapi-
35 kanichisye, mpela gakuti malamulo nombe nago. Na-
kusosa kulijiganya kandu, akausye achasono wao ku-
mangwao: pakuti kukumtesya soni kuti juamkongwe
36 awechete m'church. Chichi? ana mwenumwe lyako-
pweche lilowe lya Mulungu? ana kwenumwe jikape
lyaiche?
37 Nakuganisya mundu kuti ali mprofeti namuno jua
msimu, akalijiganye indu i ngumlembela umwe, yakuti
38 ili lilamusi lya Ambuje. Akamanyililaga juine nambo,
atameje juangamanyilila.
39 Lye ligongo 'lyo, achimjangu, mkoleleje mtau waku-
welechetela, mkalekasya kuti akawecheta ni ndimi.
40 Nambo yosepe ikatendeche mwakusalala mwakwe-
mwakwepe.

15 NIPO ngum'manisya umwe, achimjangu, utenga
'o u namsalile umwe, u mwapochele nombe
nao, mwelemo nombe namo mkwima, ni weleo nombe
2 nao mkulupwiche; *ngumanisya, nguti*, ni malowe gati-
gati namsalile umwe, namkuukamulisya, akawe mpika-
3 nichisye pamtega. Pakuti nampele umwe pakutanda,
chi napochele 'cho, kuti Kristo awilile yakulemwa yetu,
4 malinga ni malembo; kuti wajasiche; kuti wajimuswile
5 lyuwa lya gatatu malinga ni malembo; kuti wawone-
6 chele kwa Kefa; soni kwa likumi ni wawili; soni nipo
wawonechele kwa achimjetu mianda msano pampepe,
wajinji wa welewo wasigalile mpaka sambano, nambo
7 wane wagonile m'lugono; soni nipo wawonechele kwa
8 Yakob; soni kwa wandumetume wosepe; pakumali-
chisya pakwe, mpelaga kwa juampolosye, wawonechele
9 kwangune nombe soni. Pakuti une ndili juamnandi
jua wandumetume, juangawajilwa kutelwa jua ndume-
tume, ligongo pakuwa nasawisye church cha Mulungu.
10 Ni chisowelo nambo cha Mulungu ndili jua ndili:
chisowelo chakwe chapelekwile kwangune nginichisi-
manilwa cha mtega; nambo napimilile kupunda ni

welewo wosepe: ngati une nambo, nambo chisowelo
cha Mulungu chi chaliji none. Kanga uneji menema, 11
kanga welewo, iyoyo tukulalika, ni iyoyo mwapikani-
chisye.

Nakulalichilwa Kristo nambo kuti wajimuswile kwa 12
wauwe, ana uli akuti wane wa mwenumwe kuti kwi-
muka kwa wauwe kwangakugwa? Kukawa nambo 13
kwimuka kwa wauwe, Kristo nipo nganajimuswa: aka- 14
jimuswaga Kristo, kulalika kwetu no kwamtega, chiku-
lupi chenu no cha mtega. Tusimanilwe eti mboni sya- 15
sinami sya Mulungu; ligongo twasasile ya Mulungu
kuti wamjimwisye Kristo; nganamjimusya akajimu-
swaga wauwe. Pakuti 'po akajimuswaga wauwe, Kristo 16
nganajimuswa: akajimuswaga Kristo, chikulupi chenu 17
no chamtega, muli chiwelape m'yakulemwa yenu.
Welewo wagonile mwa Kristo ajonasiche. M'umi 18,19
aunope na tumkulupilile Kristo, tuli wakusosa chanasa
kupunda ni wandu wosepe.

Sambano nambo Kristo wajimuswile kwa wauwe, 20
yakulimbula ya wakugona. Pakuti ligongo chiwa chai- 21
che ni mundu, ni mundu nekwika nombe nako kwimu-
ka kwa wauwe. Pakuti mpelaga mwa Adamu wosepe 22
wawile, iyoyo nombe soni mwa Kristo wosepe tatende-
che wajumi. Wosepe nambo mwakwemwakwe; Kristo 23
yakulimbula; soni welewo wa Kristo, po taiche 'po.
Soni chimalichisyo, po tapeleche uchimwene kwa Mulu- 24
ngu, Atati; po tamalisye uchimwene wose, ni ulamusi
wose, ni machili. Pakuti kumbajile juelejo kulamula 25
mpaka po tawiche wa magongo wose pasi pa masajo
gakwe. Juamagongo juakumalichisya koonasika no chi- 26
wa. Pakuti wawisile yosepe pasi pa masajo gakwe. 27
Nambo po akuti 'po, yosepe awisile pasi, kumanyiche
kuti kwangali jueleju juawisile yosepe pasi pakwe. Po 28
yawichiche yosepe pasi pakwe, Mwanagwao msyene nipo
tawichiche pasi pa juelejo juawisile yosepe pasi pakwe,
kuti awe Mulungu yosepe m'yosepe.

Patipo ambi tatende chichi wakubatiswa ligongo lya 29
wauwe? Akajimuswaga kose wauwe, ligongo chichi
akubatiswa ligongo lya welewo? Ligongo chichi tuli 30
mwakogoya ndawi syose? Eti ngulumbila pa kukwesya 31
kwenu, ku ngwete mwa Kristo Yesu Ambuje wetu,
nguuwa mowa gosepe. Malinga ni wandu naga name- 32

nyene ni ikoko pa Efeso, ambi kumbatila une chi? Aka-
jimuswaga wauwe, kwe tulye tumwe, pakuti malawi tu-
33 tuuwe. Mkalambuchiswa: chisyowekano chakusakala
34 chikoonanga ndamo syakusalala. Mjimuche mwakugo-
loka, mkalemwa; pakuti wane nganakola pakum'ma-
nyila Mulungu: nguwelecheta kuti ngamtesye soni.
35 Nambo juine tajile, Ana uli akwimuswa wauwe? ni
36 chiilu chati uli akwika? Juakulowela, chi mkupanda
umwe changatendeka chachijumi, akawe chikauwe:
37 chi mkuchipanda 'cho, ngomkuchipanda chiilu chi
tichiwe, nambo mbejupe kanga ja trigu, kanga ja luko-
38 syo luine; nambo Mulungu akujipa chiilu mpelaga aku-
39 sosa, mbeju syosepe chiilu chakwechakwe. Nyama
syosepe nginisiwa yalumope: nambo jipali jine ja wandu,
nyama jine ja ikoko, nyama jine ja ijuni, jine ja somba.
40 Nombe nayo ipali iilu ya kwinani, ni iilu ya pasi 'pano:
nambo lumbili lua ya kwinani no luine, luine no lua ya
41 pasi 'pano. Lupali lumbili luine lua lyuwa, ni lumbili
luine lua mwesi, ni lumbili luine lua ndondwa: pakuti
ndondwa jikulekana ni ndondwa m'lumbili mwakwe.
42 Ni iyoyo no kwimuka kwa wauwe. Chikupandilwa
43 m'kuwola; chikujimuswa mwangawola: chikupandilwa
mwakujalusya; chikujimuswa m'lumbili: chikupandilwa
44 mwakulepetala; chikujimuswa m'machili: chikupandi-
lwa chiilu cha ndamo ja pasi; chikujimuswa chiilu cha
ndamo ja msimu. Nachiwaga chiilu cha ndamo ja pasi,
45 nombe nacho chipali cha ndamo ja msimu. Ni iyoyo
chilembeche, Mundu juakutanda Adamu nokuwa umi
wangauwa. Adamu juakumalichisya nokuwa msimu
46 wakupeleka umi. Cha ndanda nambo nginichiwa cha
ndamo ja msimu, nambo cha ndamo ja pasi; pa-
47 nyuma 'po cha ndamo ja msimu. Mundu juakutanda
aumile mwitaka, juetaka: mundu jua kawili aumile
48 mwinani. Mpelaga'ila yetaka, ni iyoyo wetaka nombe
nawo; mpelaga'ila ya kwinani, ni iyoyo wa kwinani
49 nombe nawo. Mpelaga tujigele chinyago cha yetaka,
nombe soni tutujigale chinyago cha yakwinani.
50 We utende 'o nguti achi, achimjangu, kuti chiilu ni
miasi jangajinjila m'uchimwene wa Mulungu; kuwola
51 nipo kwangajinjila pangawola. Nale, ngumsalila cha
52 chimamo: wosepe ngusutugona, nambo wosepe tutu-
syuche, chitemachitema, pakupila liso, pa lipenga lya-

kumalichisya: pakuti lipenga tililile, wauwe nipo taji-
muswe wangawola, uweji nipo tutusyuche. Pakuti 53
kumbajila chakuwola achi, kuti chiwale kwangaola, ni
chakuuwa achi kuti chiwale kwangauwa. Nambo 54
chakuwola achi po tichiwale kwangawola, ni chakuuwa
achi po tichiwale kwangauwa, nipo tijimalichiche ngani
jajilembeche, Chiwa chimililwe ni kupunda. 'Mwe
chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi? 'Mwe chiwa, 55
luwolawola luenu luli kwapi? Luwolawola lua chiwa 56
no ulemwa; machili ga ulemwa no lilamulo: nambo 57
chilapilo chiwe kwa Mulungu, wakutupa kuti tupunde
mwa Ambuje wetu, Yesu Kristo. Lye ligongo 'lyo, 58
achimjangu wanonyelwe, muwe watamichiche, wakuli-
mbila, wakuchukuchila m'masengo ga Ambuje mowa
gosepe, ligongo mkumanyilila kuti masengo genu nga-
nagawa ga mtega mwa Ambuje.

16 MKUTI msongo wa waswela mtima, mpelaga
nalamulile achachurch wa m'Galatia iyoyo
mtendeje umwe nombe namwe. Lyuwa lyakutanda 2
lya mlungu, wana wose wenumwe akasalasye mwa-
kwe mwa chipanje chi tajinichilwe nacho, kuti jitaku-
tendelwa misongo po tiiche. Po tiiche 'po, wa tawe 3
wose tumwakundisye ni achakalata, welewo tina-
tumisye kuti ajigale yakusowela yenu ku Yerusalemi:
nakumbajila none juakwe kwaula, talongane none. 4
Nambo tiiche kwenumwe po tiimale kupita pa Make- 5
doni; pakuti timbite pa Makedoni; penumwe nambo 6
tinonjele ankawa, kanga kutama miyesi ja mbepo kuti
umwe munjongosye une, ku tinje kose. Pakuti ngo- 7
ngusosa kumbona umwe sambano mwitala; pakuti
ngukulupilila kulonjela nomwe ndawi, na takunde
Ambuje. Nambo tinonjele pa Efeso mpaka Penekote; 8
pakuti pambugulile une pa mlango wokulungwa 9
wakupanganya, nipo apali wa magongo wajinji.

Na taiche Timoteo nambo, mkamlolechesye kuti awe 10
nomwe juangajogopa; pakuti akupanganya masengo ga
Ambuje, mti none juakwe: wandu akasamnyosya me-
nema. Nambo mkamjongosye mu mtendele, kuti ajise 11
kwangune: pakuti ngumlolela pampepe ni achimjetu.
Nambo mkuti Apollo mjetu 'jula, namchondelele kwa- 12
kujinji kuti aiche kwenumwe ni achimjetu: nipo ngana-
sosa kose kwika sambano; taiche nambo po takole lipesa.

13 Mlindilile, mtamilisye m'chikulupi, mkoleje chilume,
14 mlimbiche. Yosepe yenu itendeche ni chinonyelano.
15 We utende 'u ngumchondelela achimjangu (mkuma-
nya nyumba ja Stefana, kuti jili yakulimbula ya Akaya,
16 kuti alitawilile atumichile waswela mtima), kuti umwe
nombe namwe mwapilikanile wati 'yoyo, ni wana wose
17 wakukamusya m'masengo ni wakulaga nago. Nipo
ngusechelela pakwisa Stefana, ni Fortunatus ni Akaya-
kus: ligongo chi chamsowile umwe welewo wambele.
18 Pakuti wasisimisye msimu wangu ni wenu: mwama-
nyichisye menema wati 'yoyo.
19 Achachurch wa Asia akumkomasya. Akula ni Priska
akumkomasya mnope mwa Ambuje, ni church cha
20 m'nyumba mwao. Achimjetu wosepe akumkomasya.
Mkomasyane ni chikomasyo chachiswela.
21 Chikomasyo cha uneji Paolo ni mkono wangune.
22 Akamnonyela mundu juine Ambuje, awe anathema.
23 Maranatha. Chisowelo cha Ambuje Yesu Kristo chiwe
24 nomwe. Chinonyelano changu chiwe nomwe wosepe
mwa Kristo Yesu. Amen.

KALATA JUA KAWILI JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA KORINTI.

---

1 PAOLO, jua ndumetume jua Kristo Yesu mwa
lisosa lya Mulungu, ni Timoteo mjetu, kwa
church cha Mulungu chili pa Korinti, ni waswela
2 mtima wosepe wa m'Akaya mosepe: Chisowelo kwe-
numwe ni mtendele wakuuma kwa Mulungu Atati
wetu ni Ambuje Yesu Kristo.
3 Awe juamlapile Mulungu ni Atati wa Ambuje wetu
Yesu Kristo, Atati wa yanasa ni kutusya mtima
4 kosepe; wakutusya mitima jetu m'kulaga mwetu
mosepe, kuti tupakombole kwatusya welewo wa m'ku-
laga kuli kosepe, ni kutusya 'ko kwakututusya uwe
5 Mulungu. Ligongo mpela masauko ga Yesu gakutu-
chuluchila, iyoyo kutusya kwetu nombe nako kuchu-

lwiche mwa Yesu Kristo. Namuno tutusauswe nambo 6
no ligongo kutusya kwenu ni chikulupuchilo chenu;
namuno tututule mtima, no ligongo kutusya kwenu
kwakutendaga m'chipimililo cha masauko gagogo ga
tukusauka nago nowe wakwe: chilolelo chetu cha kwe- 7
numwe chili chachilimbiche; mkumanyilila kuti mpela
umwe muli wakugawanya masauko, iyoyo nombe
namwe muli wakugawanya kutusya mtima. Pakuti 8
ngotukusosa kuti muwe wangamanyilila achimjangu,
kwambaga kusauka kwetu kwatugwilile m'Asia, kuti
twasitopelwe kwakujinji, kupunda ni machili getu,
mpaka twapesigwe namuno pa umi wetu: nambo uwe 9
twachimsyene twakwete chijanjilo cha chiwa mwetuwe,
kuti tukasalikulupilila twachimsyene, nambo tukamku-
lupilile Mulungu juakwajimusya wauwe: juatukulu- 10
pwisye uwe m'chiwa chachikulungwa chati 'yoyo, nipo
tatukulupusye: nipo tumlolele juelejo kuti tatukulupu-
syepe; umwe nombe namwe kukamusyanaga ni ma- 11
popelo genu ligongo lyetuwe; kuti, ligongo mtuka
wopeleche kwetuwe ni wajinji, wajinji alapile ligongo
lyetuwe.

Pakuti kulikwesya kwetu kuli amunomuno, mboni 12
ja mtima wetu, m'uswela ni ulenjelo wa Mulungu,
ngati m'lunda lua chiilu, nambo m'chisowelo cha Mu-
lungu, kuti tulijesisye kusa 'kuno, ni pakupunda kwe-
numwe. Pakuti ngotukulemba indu yine kwenumwe 13
kupunda ni i mkuwalanga nekwitichisya, nipo nguku-
lupilila kuti tumjitichisye mpaka kumbesi: mpela 14
mwatujitichisye nowe wakwe m'malenga, kuti uwe tuli
kulikwesya kwenu, mpela nomwe wakwe muli kuli-
kwesya kwetu, m'lyuwa lya Ambuje wetu Yesu.

Mkukulupilila 'momo natiji ngaiche kwenumwe kala, 15
kuti mkoleje chisowelo cha kawili; mkupita penumwe 16
ngajinjile m'Makedoni, mkuuma soni m'Makedoni kwisa
kwenumwe, penumwe ngawe juamsindichisye m'ulendo
wangu wa ku uYahudi. Po natiji iyoyo menema ana 17
natendaga kutyangatyanga? namuno indu i natiji
ndende, ana nditeje ndende malinga ni chiilu cha
nyama kuti pangune tipawe elo elo, ngwamba ngwa-
mba? Mkuti Mulungu ali juamkulupi nambo, lilowe 18
lyetu lya kwenumwe nginiliwa elo, ni ngwamba. Pa- 19
kuti Mwanagwao Mulungu, Yesu Kristo, juamlaliche

ni uwe mwenumwe, kwambaga ni uneji na Silvanus na
Timoteo, nganawa elo ni ngwamba, nambo mwa juelejo
20 no elo. Pakuti ga tigawe gose no malanganilo ga Mu-
lungu, mwa juelejo no elo: lye ligongo 'lyo nombe soni
mwa juelejo no Amen, ku lumbili lua Mulungu mwe-
21 tuwe. Juakututamika uwe nambo nomwe mwa Kristo
22 nekutupakasya, no Mulungu; juatulembile chipanjiso
nowe wakwe, nekutupa liwale lya Msimu m'mitima
jetu.
23 Nambo ngumkolanga Mulungu mboni pa umi wa-
ngune, kuti pakumlechela umwe nginiika kose ku
24 Korinti. Ngati kuti tukumlamulila umwe pa chiku-
lupi chenu, nambo tuli wakukamusyana nomwe m'lu-
kondwa mwenu: pakuti m'chikulupi 'mo mkwima.

2 NAMBO nalimbichile sai namsyene, kuti ngisiika
2 soni kwenumwe ni chililo. Pakuti une naku-
mlilisya umwe, ana wani soni watasechelesye une,
3 akawe juelejo jua ngumlilisya une? Nipo nalembile
achichi, mkwika 'mo, ndakukola chililo pa welewo pa-
kumbajila une ngasechelele nawo; mkumkulupilila
umwe wosepe kuti lukondwa luangu no lukondwa lu-
4 enumwe wosepe. Pakuti mu ulaje wojinji ni masauko
ga mtima nalembile kwenumwe ni misosi jamijinji;
ngati kuti mlileje, nambo kuti m'manyilile chinonye-
lano chi ngwete pakupunda cha kwenumwe.
5 Naga atesile juine kutulilisya, nganandilisya une,
nambo cha m'malenga (kuti ndakumsitopela) ateku-
6 mlilisya umwe wosepe. Gakumjenela juati iyoyo
7 masausyo aga gamatende ni wajinji; mkugalauchila
mkamtondowele nambo mkamtusye mtima, ankawa
juati iyoyo tamilwe kose ni kulila kwakulitowa kwa-
8 kwe. Lye ligongo 'lyo ngumchondelela kuti mlimbi-
9 che chinonyelano cha kwa juelejo. Pakuti ligongo alili
nombe nalyo nalembile, kuti ngamlinje umwe, kanga
10 muli wakupikanichisya mosepe. Nambo welewo wa
mkwatondowela kandu, none juakwe ngwatondowela:
pakuti chi ndondowele none juakwe, naga ndondowele
11 chindu, ligongo lyenumwe nde kuchitondowela pa meso
pa Kristo; kuti akasatupundila uwe Setani: pakuti
ngunutuwa wangamanya maganisyo gakwe.
12 We utende o' po naichile utenga wambone wa Kristo
ku Troas, pambugulile une pa mlango mwa Ambuje,

mtima wangu ngunuupakombola kutula, ligongo ngi- 13
ninimsimana Titus mjangu: mkulanga nambo mwa
welewo nakopweche kuja ku Makedoni. Nambo ilapilo 14
iwe kwa Mulungu wakutujigala uwe mowa gosepe
mkusechelela mwa Kristo, nekulosya mnunji wa uma-
nyilisi wakwe mwetuwe pana pose. Ligongo uwe tuli 15
mnunjilo wa Kristo kwa Mulungu, mwa welewo waku-
lupukaga, ni mwa welewo wakoonasikaga; kwa wane 16
mnunji kuuma m'chiwa kuja ku chiwa; kwa wane
mnunji kuuma m'umi kuja ku umi. Ana wani akupa-
kombola yeleyo. Pakuti ngunutuwa mti wajinji 'wo 17
wakusakasya lilowe lya Mulungu: nambo mti wa
umbone, nambo mti wa Mulungu, pa meso pa Mulu-
ngu, uwe tukuwecheta mwa Kristo.

3 ANA tulimkutanda soni kulilumba twasyene? ana
tusowile uwe, mti wane, achakalata wakutulu-
mba wa kwenumwe namuno wakuuma kwenumwe?
Umwe no kalata juetu juamlembeche m'mitima jetu, 2
juam'manyiche juambalanjiche ni wandu wosepe; pa- 3
kuwa wawoneche kuti umwe no kalata jua Kristo,
juamtumichiche nowe, juamlembeche ngati ni winu,
nambo ni Msimu wa Mulungu wajumi; ngati pakule-
mbela pa maganga, nambo pakulembela pa mitima ja
chiilu cha nyama. Nipo tukwete chikulupi chati iyoyo 4
cha kwa Mulungu mwa Yesu Kristo; ngati kuti tuje- 5
nele twachimsyenepe, kuti tuwalanje kandu mti ka
kwetuwe; nambo kwenela kwetu kuli kwakuuma kwa 6
Mulungu; watujenesye nowe wakwe wakutumika wa
malangano ga sambano; ngati wa kalata, nambo wa
msimu: pakuti kalata akuulaga, nambo msimu akupe-
leka umi. Mkuti utumwa wa chiwa nambo, wa m'ka- 7
lata, wolembe pa maganga, na uiche ni lumbili, kuti
nganapakombola wanache wa Israeli kulolechesya
ngope ja Musa ligongo lumbili lua ngope jakwe; lu-
mbili 'luo lualiji luakumalaga: ambi angati utumwa 8
wa msimu tuuwe ni lumbili pakupunda? Pakuti utu- 9
mwa wakugomela nauwaga lumbili, utumwa wa chigo-
lochelo nambo upundile m'lumbili. Pakuti chi chate- 10
ndeche chana lumbili nginichitendeka chana lumbili
we utende 'u, ligongo lumbili luakupunda. Pakuti 11
chakumalaga nachiwa chana lumbili, chakusigala na-
mbo chili m'lumbili mwakupunda.

12 Mkukola menema chikulupi chati 'yoyo, tukulimbila
13 pakuwelecheta, ngunutuwa mpela Musa, wawisile cha-
kuunichila pa meso pakwe, kuti akalolechesya wanache
14 wa Israeli pambesi pakwe chelecho chakumalaga: na-
mbo nganisyo syao syaliji syasinonopesye: pakuti mpa-
ka lelo 'jino pakuwalanga malangano ga kala chiunichilo
chichocho chikusigala changatyosya; chiunichilo 'cho
15 chili chachityoseche mwa Kristo. Nambo mpaka lelo
'jino, pakuwalanga Musa pose, chiunichilo chikugona pa
16 mtima wao. Nambo po tampitikuchile Mulungu pose,
17 chiunichilo 'cho chityoseche. Ambuje nambo no Msimu:
18 pe pali Msimu wa Ambuje pelepo no pa ulukosyo. Na-
mbo uwe wosepe, ni ngope jangaunichila, tukulola mti
m'kalilole lumbili lua Ambuje, nipo tusyuchilile m'chi-
wilili chichocho kutandilila pa lumbili kuja ku lumbili,
mpelaga kutandilila kwa Ambuje Msimu.

4 LYE ligongo 'lyo pakuti tukwete utumwa au,
mpelaga twapochele chanasa, ngukututepela:
2 nambo tukanile yakusisika ya soni, wangajenda mu ula-
mba, namuno wangalambusya ni lilowe lya Mulungu;
nambo pakulosyaga umbone tukulitamika twachimsyene
m'mitima ja wandu wana wose pa meso pa Mulungu.
3 Nambo nakuunichika utenga wambone wetu, ukuuni-
4 chika mwa welewo wakoonasika; mwa welewo mlungu
wa ndala asino utekutatasya mitima ja wangapikanichi-
sya, kuti likasalanguchila mwa welewo lilanguka lya
utenga wambone wa lumbili lua Yesu Kristo, juali chi-
5 wilili cha Mulungu. Pakuti ngukutulalika twachi-
msyene, nambo Kristo Yesu Ambuje, ni uwe twachi-
6 msyene achikapolo wenu, ligongo lya Yesu. Ligongo
pakuwa Mulungu ni juatite, Lilanguka tililanguche
pakopoka m'chipi, jualangwisye m'mitima jetuwe, kuti
amulichile umanyilisi wa lumbili lua Mulungu m'meso
ga Yesu Kristo.
7 Tukwete chipanje achi menema mwiwiga yetaka, kuti
kulitowa kwa machili kuwe kwakuuma kwa Mulungu,
8 ngati kwakuuma kwetuwe; mosepe tuli wapyetechesye
9 nambo wangasakatilwa; wakusimongwa nambo wanga-
lundumbilwa; wakukuyika nambo wangalechelelwa mu-
10 nyuma: wakukunulwa nambo wangajonasika; mosepe
tukujigala pa chiilu 'po kuuwa kwa Yesu, kuti umi wa
11 Yesu nombe nao uwoneche pa chiilu petu. Pakuti mowa

gosepe uwe wakole umi tupelekwe ku kuuwa ligongo
Yesu, kuti umi wa Yesu nombe nao uwoneche m'chiilu
cha nyama chetu chakuuwa. We utende 'o chiwa chi- 12
kutenda mwetuwe, nambo umi mwenumwe. Mkukola 13
menema msimu uwowo wa chikulupi, malinga ni cha-
chilembeche 'chila, Une nakulupilile, menema nawe-
chete; nowe wakwe tukukulupilila, menema nowe wa-
kwe tukuwecheta; mkumanyilila kuti juamjimwisye 14
Ambuje Yesu tatujimusye nowe wakwe pampepe ni
Yesu, nipo tatujimiche uwe pampepe nomwe. Pakuti 15
yosepe ili ligongo lyenumwe, kuti chisowelo chakuchulu-
kaga mwa wajinji, chichuluchisyeje chilapilo ku lumbili
lua Mulungu.

Lye ligongo 'lyo ngutukutepela; nambo nachiwamu- 16
no mundu juetu jua kusa alimkumala, mundu juetu
jua mkati nambo akupinduchila jua mbisi kundawi
ni kundawi. Pakuti lusauko luetu luakusausya pana- 17
ndipe, lupundile kututendela uwe pakupunda usito wa-
ngamala wa lumbili; po tukakulola uwe indu yakuwo- 18
neka, nambo indu yangawoneka; pakuti indu yakuwo-
neka ili ya pa mowape: nambo indu yangawoneka ili
ya pa ndawi syose.

5 PAKUTI tukumanyilila kuti na jikapasuche nyu-
mba ja pasi jetu jesakasa, tukwete jajitawe ja-
kuuma kwa Mulungu, nyumba jangapanganya ni miko-
no, jangamalaga, mwinani. Pakuti amunomuno tuku- 2
ula, tukupila kuti tuwechiche ni chakutamila chetu
chakuuma kwinani; kanga pakuwala 'po tukasasimani- 3
lwa tuli makonope. Pakuti uwe wakuwa mwisakasa 4
'muno tukuula pakusitopelwa; ngati ligongo tukusosa
kuulika, nambo kuwecheka, kuti chakuuwa chimilwe ni
umi. Au utende 'u juatutendele uwe achichi no Mulu- 5
ngu, juatupele uwe chikole cha Msimu. Mkulimba mti- 6
ma menema mowa gosepe, mkumanyilila kuti po tuli
m'mangwetu m'chiilu, ngunutupagwa pa Ambuje (pa-
kuti tukwenda ni chikulupi, ngati pa meso kulola); 7
tukulimba mtima nambo, nipo tukusosa pakupunda 8
kuti tuwe wangapagwa m'chiilu, tuwe m'mangwetu mwa
Ambuje. Lye ligongo 'lyo tukuumulila namuno tuli 9
m'mangwetu namuno tuli wangapagwa, kuti tumseche-
lesye. Pakuti kutuwajila uwe wosepe kuwonechela 10
paujo pa chitengu chakulamula cha Kristo, kuti wana

wose apochele indu ya m'chiilu, malinga ni atesile,
kanga yambone kanga yakusakala.
11 Mkumanyilila menema woga wa Ambuje, tukwakani-
chisya wandu, nambo tuwonechele kwa Mulungu; nipo
ngukulupilila kuti tuwonechele nombe soni m'mitima
12 jenu. Ngutukuliwelechetela soni kwenumwe, nambo
tukuwelecheta pakumpa umwe kuti mlikwesye ligongo
lyetuwe, kuti mkole chakwajanjila welewo wakulikwesya
13 m'meso kulola, ngati m'mitima. Pakuti kanga tuli wa
masoka, no kwa Mulungu; kanga tuli wana mate, no
14 kwenumwe. Pakuti chinonyelano cha Kristo chikutu-
kanichisya uwe; wakulamula kwati 'ii, kuti, nawa
15 awilile wosepe jumo, menema wosepe awile; nipo
wawilile wosepe kuti wajumi akasilikolela umi soni kwa
'chimsyene, nambo kwa juelejo juawile nekwimuka soni
16 ligongo lya welewo. Menema uwe, kutandililila pa
sambano, ngutukumanya mundu soni malinga ni chiilu
cha nyama: nachiwamuno tum'manyilile Kristo malinga
ni chiilu cha nyama, nambo sambano ngutukum'manya
17 soni kose. Menema nawaga mundu ali mwa Kristo ali
juampanganye jua mbisi: ya kala ipite; nale ite kuwa
18 yewisi. Yosepe nambo iumile kwa Mulungu, juatuche-
ngulanyichisye uwe kwa msyene mwa Kristo, nekutu-
19 pa uwe utumwa wa chichengulanyo; mpelaga kuti Mu-
lungu wachengulanyichisye wa kusa'kuno kwa msyene
mwa Kristo, wangawalanjila wandu yakusokonochela
yao, wakutupechesye uwe lilowe lya chichengulanyo.
20 Tuli wandumetume menema ligongo lya Kristo, mpe-
laga Mulungu wachondelelaga mwetuwe: tukumcho-
ndelela umwe ligongo lya Kristo, mchengulanyiche kwa
21 Mulungu. Juelejo juangamanya ulemwa wamtesile
ulemwa ligongo uwe: kuti uwe tuwe chigolochelo cha
6 Mulungu mwa juelejo. Mkupanganya pampepe najo
tukumchondelela nombe soni kuti mkapochela chiso-
2 welo cha Mulungu pa mtega (pakuti akuti,
"Pa katema kakupochela nampilikanile umwe,
Lyuwa lya chikulupuchilo namkamwisye umwe:"
nale, sambano 'jino no katema kakupochela; nale,
3 sambano 'jino no lyuwa lya chikulupuchilo): pangate-
nda chakukuwasya posepe, utakuwechetelwa utumwa
4 wetu; nambo pakulikwesya mosepe, mpelaga wakutu-
mika wa Mulungu, m'chitungato chachijinji, m'masauko,

mwakusowa, mwakusakatilwa, mwakuputwa, mwaku- 5
tawilwa, mu njojo, mu unonono, mwakulindilila, mwaku-
tama wangalya; mwakulenjela, mwakumanyilila, mwaku- 6
pimilila, mwakuwewela mtima, mwa Msimu Waswela,
m'chinonyelano changali ulamba, m'lilowe lya umbone, 7
m'machili ga Mulungu, mwa isyano ya chigolochelo
m'mkono wa mlyo ni m'mkono wa mchiji, mwa lumbili 8
ni mchesela, mwa chilule chakusakala ni chilule cha-
mbone; mpelaga wakulambusya nambo wambone;
mpelaga wangamanyika nambo wakumanyika mnope; 9
mpelaga wakuuwa, nambo nale, tukwete umi; mpelaga
wakusauswa nambo wangaulajika; mpelaga wakulila, 10
nambo wakusechelela mowa gosepe; mpelaga wa ula-
nda, nambo wakwasichilisya wajinji; mpelaga wangali
kandu, nambo wakolaga yosepe.

M'kamwa mwetu muli mwambugulile umwe, waKori- 11
nti, mtima wetu ukusile. Ngomkusakatilwa mwetuwe, 12
nambo msakatilwe m'yakunonyela yenumwe. Mkuti 13
chiupilo cha kuuchisyana (nguwelecheta mpelaga kwa
wanache *wangu*), mkuleje nomwe wakwe.

Mkajigasyana ni wangapikanichisya mwangajilana; 14
pakuti chikusyowekana uli chigolochelo ni chakusakala?
namuno likusyowekana uli lilanguka ni chipi? Kristo 15
akwilana uli ni Belial? namuno juakupikanichisya
akwete chakugawanya chachi ni juangapikanichisya?
Nyumba ja Mulungu jikwilana uli ni inyago? pakuti 16
uwe tuli nyumba ja Mulungu wajumi; mti watite Mu-
lungu kuti, Tindame mwa welewo, tinyende mwa
welewo; timbe Mulungu wao, welewo tawe wandu
wangu. Lye ligongo 'lyo, 17

"Mkopoche mwa welewo, mlekane nawo,"
akuti Ambuje,
"Mkakwaya cha usakwa;
Nipo tinimpochele umwe,
Nipo timbe kwenumwe Atati, 18
Nipo tumbe umwe kwangune wanache wa'chalume
ni wa'chakongwe,"

7 akuti Ambuje wana machili gosepe. Mkukola
menema malanganilo aga, 'mwe wakunonyelwa,
tukalijosye ku usakwa wose wa chiilu cha nyama ni wa
msimu, tukamalisye uswela mwa kumjogopa Mulungu.

Mtupisyeje uwe: ngunutumlemwechesya mundu, 2

ngunutumsakasya mundu, ngunutumkalamuchila mu-
3 ndu. Ngonguwelecheta kuti ngamgomeche: pakuti ndi-
te kala, kuti umwe muli m'mitima jetu kuti tuuwe pa-
4 mo tukole umi pamo. Ngulimbila mnope pakumbe-
lechetela, ngulikwesya mnope ligongo umwe. Ngumba-
lilwe mwakutula mtima, ndili juamgumbalile ni luko-
ndwa mwakulaga mwetu mosepe.
5 Pakuti po twaliji waiche m'Makedoni, chiilu chetu
cha nyama nginichitondowa, nambo twalasile mosepe;
6 kusa kumenyana, mkati kogopa. Nambo juakutusya
mitima ja wakulitimalika, Mulungu, watusisye mitima
7 jetu mwakwika Tito; ngati ni kwika kwakwepe, nambo
ni kutusya kwa mtima ku kwatusisye mtima wakwe
mwenumwe, po watusalilaga kupila kwenu, kulila
kwenu, ni mtau wenu wa kwangune; nipo nasechelele
8 pakupunda. Ligongo nachiwamuno natekumlilisya ni
kalata juangu, ngonguligamba mwelemo, nachiwamuno
naligambile; pakuti nguwona kuti kalata 'jo watesile
9 kumlilisya, nambo pa ndawipe. Sambano ngusechelela,
ngati kuti mwate kulila, nambo kuti mwate kulilila ku
mpitikuko; pakuti mwate kulila malinga ni Mulungu,
10 mtakuwona chakupoteka chose mwetuwe. Pakuti ku-
lila malinga ni Mulungu, kukutesya kupitikuchila ku
chikulupuchilo, kwangali kuligamba: nambo kulila kwa
11 kusa 'kuno kukutesya chiwa. Pakuti nale, chindu achi-
chi, chakuti mwatesile kulila malinga ni Mulungu,
chitesile mwenumwe kusamalila kusyene, elo kulisala,
elo lutumbilo, elo woga, elo kupila, elo mtau, elo mau-
chisyo! Mosepe mwalilosisye mwasyene kuti mwaliji
12 wakulenjela mwelemo. We utende o nachiwamuno
nalembile kwenumwe, ngininemba ligongo lyakwe jue-
lejo jualemwisye, namuno ligongo lyakwe juelejo jualiji
juamlemwechesye, nambo kuti chisamalilo chenu cha
kwetuwe chiloseche kwenumwe pa meso pa Mulungu.
13 Lye ligongo 'li mitima jetu jitusile: m'kutula mwetu
'mo twasechelele pakupunda ligongo lukondwa lua Tito,
luakuti msimu wakwe usisimisyiche nomwe wosepe.
14 Ligongo nawaga ndekulikwesya muli mose kwa juelejo
ligongo lyenumwe, nginijindenda soni; nambo mpelaga
twawechete yosepe kwenumwe mwambone, ni iyoyo
kulikwesya kwetu nombe nako ku nakutesile pa Tito,
15 kwawoneche kuti kuli kwambone. Ni chinonyelo

chakwe chili chakumpundila umwe, pakukumbuchila
kupikanichisya kwenumwe wosepe kuti mwampochele
ni woga ni chitetemelo. Ngusechelela kuti mosepe 16
ngulimba mtima ligongo lyenumwe.

8 NAMBO achimjangu, tukum'manisya umwe chiso-
welo cha Mulungu chachipelekwe mwa 'cha-
church wa Makedoni; kuti mu mboni mwamjinji mwa 2
masauko, uchulusi wa lukondwa luao ni ulanda wao
wakwendesya wachuluchile ku chipanje cha kusowela
kwao. Ligongo malinga ni machili gao, ngusala mboni, 3
elo kupunda ni machili gao, *wapele* achimsyenepe,
nekutuchondelela uwe kwakujinji kwambaga chisowelo 4
achi ni chisyowe chakwatumichila waswela mtima: na
'ii, ngati mti twakulupilile, nambo watandite kulipeleka 5
kwa Ambuje, ni kwetuwe mwa lisosa lya Mulungu.
Mpaka po twamchisisye Tito, kuti, mpelaga watandite 6
kala, ni iyoyo tamalisye mwenumwe chisowelo achi
nombe nacho. Nambo mpelaga mkuchuluchila mosepe, 7
m'chikulupi, m'kuwelecheta, m'umanyilisi, ni m'changu
chosepe, ni m'chinonyelano chenu cha kwetuwe, mlole-
sye kuti mchuluchile m'chisowelo achi nombe nacho.
Nguwelecheta ngati malinga ni mbulilo, nambo paku- 8
manyisya ni changu cha wane kuti chinonyelano chenu
nombe nacho chili chisyesyene. Pakuti mkumanyilila 9
chisowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo, kuti atekuwa
jua ulanda nachiwamuno waliji juakusichila, kuti umwe
ni ulanda wakwe muwe wakusichila. Amunomuno 10
ngulamula: pakuti kumbajila umwe sai, wa mwaliji
wakutanda mwacheso, ngati kutendape, nambo kusosa
nombe nako. Sambano nambo m'malisye ni kutenda 11
kwakwe; kuti, mpelaga kwaliji kupila kusosa, ni iyoyo
kuwe kumalisya kwakwe kwa kwenumwe. Pakuti 12
naga kupali kupila, kuli kwakupochelwe mpelaga
mwakolele, ngati mpelaga nganakola. Pakuti ngongu- 13
welecheta ai, kuti wane atondoweche, nomwe msaka-
liche: nambo pakulinganya; uchulusi wenu auno utende 14
'uno uli wa ku kusowa kwao, kuti uchulusi wao nombe
soni uwe wa ku kusowa kwenu; kuti kupagwe kuli-
ngana; mpelaga chilembeche: Juaungenye yejinji 15
nganakola chakusigala; juaungenye yenandi nganakola
chakumsowa.

Nambo ilapilo iwe kwa Mulungu, wawisile changu 16

17 chichocho cha kwenumwe m'mtima mwa Tito. Ligo-
ngo wapochele kuchisya kwetu: nambo juakuwa juana
changu chachijinji wakopochele kwenumwe msyenepe.
18 Nipo tumtumichisye pampepe najo mjetu 'jula, chilapilo
chakwe cha m'utenga wambone chili mwa 'chachurch
19 wosepe; ngati iyoyope, nambo jualiji nombe najo jua-
msaguche ni achachurch, kuti alongane nowe m'chisowelo
achi, chakutumichilwa nowe ku lumbili lua Ambuje,
20 ni ku kupila kwetuwe: tukusepuchila achi chakuti
mundu juose atujamuche uwe ligongo cha lulele achi
21 chakutumichilwa nowe: pakuti tukuganichisya chile
indu yakusalala, ngati pa meso pa Mulungupe, nambo
22 pa meso pa wandu nombe napo. Nipo tumtumisye
nawo mjetu, kawili kawili tumlinjile juana changu mwa-
mjinji, sambano nambo changu pakupunda, ligongo
23 akumkulupilila umwe kwakujinji. Nakuusya ambi
Tito, akusyowekana none, pampepe none akumpanga-
nichisya umwe; namuno ambi achajetu, ali wamitenga
24 wa achachurch, *ali* lumbili lua Kristo. Mwalosye me-
nema pa meso pa achachurch chakulosya cha chino-
nyelano chenu, ni cha kulikwesya kwetu ligongo umwe.
9 MKUTI kwatumichila waswela mtima nambo, kuli
kwa pa mbusa kwangu kumlembela umwe:
2 pakuti nimanyi kuti mulimkupila, pelepo ngulikwesya
ligongo umwe kwa welewo wa ku Makedoni, kuti Akaya
ali juampanganichisye chile mwacheso: mswenene
3 wenu utekwachisya wajinji wa welewo. Nambo ndu-
mile achimjetu, kuti kulikwesya kwetu kukasatenda
kwamtega mwelemo; kuti muwe wapanganichisye chile
4 mpelaga natite: na talongane none waMakedoni, na
tamsimane umwe wangapanganichisya chile jitakutu-
tesya uwe soni mosepe (kuti tukajila, umwe) pakukulu-
5 pilila pelepo. Menema natiji kumbajila kwachondelela
achimjetu, kuti akalongole pakuja kwenumwe, akapa-
nganichisye chile chijinichilo chenu chachilanganile kala,
kuti chelecho chipanganyiche chile, mti chijinichilo
ngati mti cha chisombola.
6 Achi nambo nguti, Jua tapande mwagagachiya nombe
soni tasanjile mwagagachiya; juakupanda mwakujini-
7 chila nombe soni tasanjile mwakujinichilwa. Wosepe
akatendeje mti i watiji atendeje m'mtima mwakwe,
ngati mwakulila, namuno mwakumbajila: pakuti Mu-

lungu akumnonyela juakusechelela kupeleka. Mulungu 8
akupakombola kumchuluchiya chisowelo chose: kuti
umwe wosepe wakujikutisya mosepe mowa gosepe
mchuluchile ku masengo gambone gosepe: mpelaga 9
chilembeche,

"Wapwilinganisye, apeleche kwa wa ulanda;
Chigolochelo chakwe chikutamilisya mowa gosepe."

Juakupeleka mbeju kwa juakupanda ni mkato wa 10
yakulya, tapeleche tachuluye mbeju syenu sya kupanda,
takusye isogosi ya chigolochelo chenu: umwe wakuwa 11
wakusichila mosepe ku kusowela kose, kwakutenda
nowe chilapilo cha kwa Mulungu. Ligongo utumwa 12
wa kulomba 'ku wangagumbalichisyape yakusowa ya
waswela mtima, nambo ukuchuluchila nombe soni kwa
Mulungu mwa yakulapila yejinji; patipo ni kulinga 13
kwenu kwa utumwa 'u, akumkwesya Mulungu ligongo
kupikanichisya kwa kulijitichisya kwenu kwa utenga
wambone wa Kristo, ni ligongo kusowela kwa msongo
wenu wa kwa welewo ni kwa wosepe; ni welewo nombe 14
nawo pakumpopelela umwe, akumpilaga umwe ligongo
chisowelo chakupunda cha Mulungu cha mwenumwe.
Ilapilo iwe kwa Mulungu ligongo mtuka wakwe wanga- 15
welecheteka.

10 AU utende 'u une Paolo namsyene ngumchondelela mwa kulitimalika ni kutulala kwa
Kristo, une pa meso penu ndili jua pe pachilikati penu,
nambo ndili juangakugwa ngumlimbila umwe mtima:
elo, ngumchondelela, kuti pa timbali ngasalimbichisya 2
nekukulupilila mpelaga i nditeje ngalimbile wane, wa
watiji atutende uwe mti twajesile malinga ni chiilu cha
nyama. Pakuti nachiwamuno tukwenda m'chiilu cha 3
nyama ngutukutanjila ngondo malinga ni chiilu cha
nyama (pakuti isyano ya ngondo jetu nginiiwa ya chiilu 4
nambo ili yana machili kwa Mulungu gakugwisya maboma); pakugwisya nganisyo, ni indu yose yeleu yaku- 5
kweseka mwakukanisya umanyilisi wa Mulungu, nekutawa nganisyo syana syose kuti sipikanichisye Kristo;
nekusosela chile kugauchisya masuso gosepe, po tiku- 6
gumbalichiche kupikanichisya kwenu. Mkulola indu 7
ya pa meso penu. Nakukulupilila mundu msyene kuti
ali jua Kristo, akaganisye iyoyo soni msyenepe, kuti,

8 mpelaga ali jua Kristo, ni iyoyo nowe wakwe. Pakuti
nachiwamuno ngalikwesye kwakupunda ligongo ula-
musi wetu (u wampele Ambuje kuti umchinjiche,
9 ngati kuti umpasule umwe), ngijindenda soni: kuti
ngasawoneka mti ngamjogoya umwe ni achakalata
10 wangu. Ligongo, Achakalata wakwe, akuti, ali waku-
sitopa wakulimba; nambo uime wa chiilu chakwe uli
11 wakulepetala, lilowe lyakwe lili lya mtega. Wati 'yoyo
akakumbuchile sai, kuti, mpelaga 'ila tuli m'lilowe ni
achakalata tuli wangapagwa, ni iyoyo nombe soni tuli
12 mwakutenda tuli wapagwe. Pakuti ngunutulimbila
kuliwalanga namuno kulilandanichisya twachimsyene
ni wane wa welewo wakulitamika achimsyene: nambo
welewo achimsyene wakulinganichisya na 'chimsyene,
wakulilandanichisya na 'chimsyene, ali wangamanyilila.
13 Uwe nambo ngutulikwesya mwangalingana, nambo
kulingana ni mlingo wa malile u watugawile uwe Mulu-
14 ngu mti mlingo, kuti tukaichile kwenumwe. Pakuti
ngotukulitowa kulileuya, mpelaga tuli wangaichila kwe-
numwe: pakuti twaichile mpaka kwenumwe m'utenga
15 wambone wa Kristo: ngunutulikwesya mwangalingana
m'masengo ga wane: nambo twakulupilile kuti, paku-
kula chikulupi chenu, tutukweseche mwenumwe, mali-
16 nga ni malile getu ga ku uchulusi, kuti tusale utenga
wambone kupunda penumwe, tukasalikwesya m'malile
17 ga wane kwambaga indu yepanganichisye. Juakuli-
18 kwesya nambo akalikwesye mwa Ambuje. Pakuti
juakulitamika nganawa juampochele, nambo juaku-
mtamika Ambuje.

11 NGUSOSA kuti mpimilile none mwakulowela
mwamnandi: nambo mtende kupimilila none.
2 Pakuti ngumkolela umwe uwiu ni uwiu wa Mulungu:
pakuti namlombelenye umwe ni juamlume jumo, kuti
3 ngampeleche mwali juamlenjele kwa Kristo. Ndenda
kogopa nambo, ankawa, mpelaga lijoka lyamnyenjile
Hawa m'ulamba wakwe, mitima jenu jitakusakala mwa-
4 kuleka mtima umpepe ni mlenjelo wa kwa Kristo. Pa-
kuti juakwisa 'jo nakulalika Yesu juine, jua ngunutula-
lika, namuno namkupochela msimu wine, u ngunumpo-
chela, namuno utenga wambone wine u ngunumpoche-
5 la, mkutenda 'chenene pakupimilila najo. Pakuti ngu-
ganisya kuti nginingola pe'sigalile pose munyuma mwa

wandumetume wa'chakulungwa. Nambo nachiwamuno 6
ndili juangali mlendere, nambo nginimba juangali uma-
nyilisi; nambo mosepe tutekumanichisya mwa wosepe
kwenumwe. Ana natesile ulemwa pakulijalusya, kuti 7
umwe mkweseche, ligongo namsalile umwe utenga wa-
mbone wa Mulungu lulele? Nasombwele pa achachurch 8
wane, napochele malipilo kuti ngamtumichile umwe;
po naliji nomwe, po nasowile, ngininasitopela wandu; 9
pakuti achimjetu, po waumile ku Makedoni, wagumba-
lichisye chakusowa changu; mosepe nalilekasisye nda-
kumsitopela umwe, nipo tindilekasye. Umuli mwa- 10
ngune umbone wa Kristo, kuti akamugwa juakulekasya
mwangune kulikwesya akuno, mu ilambo ya Akaya.
Ligongo chichi? Ana ligongo ngongumnonyela? Mu- 11
lungu akumanya. Chi ngutenda nambo, chelecho ti- 12
ndende, kuti ngasichitule ligongo lya welewo wakusosa
ligongo; kuti mwakulikwesya mosepe, akasimanilwe
mpelaga uwe. Pakuti wati 'yoyo no wandumetume wa 13
ulamba, wa masengo wakulambusya, wakulipanganichi-
sya wandumetume wa Kristo. Kweleko kwangali kwa- 14
kusimosya; pakuti Setani msyene akulipanganichisya
mtenga wa lilanguka. Kwangali kwakukulungwa me- 15
nema nakulipanganichisya wakutumika wakwe nombe
nawo mpelaga wandumetume wa chigolochelo; pa-
mbesi pao tipawe malinga ni masengo gao.

Nguti 'ne soni, Wandu akasaganisya kuti ndili jua- 16
kulowela; namkutenda iyoyo nambo, mumbochele na-
mbo mpelaga juakulowela, kuti none juakwe ngalikwe-
sye panandi. Chi nguwecheta, nguwecheta ngati ma- 17
linga na Ambuje, nambo mpelaga mwakulowela, mwa-
kukulupilila kulikwesya 'ko. Mkuti wajinji akulikwe- 18
sya malinga ni chiilu cha nyama, none juakwe tingali-
kwesye. Pakuti mwakukondwa mkupimilila nawo wa- 19
kulowela, mwachimsyene mwakuwa wakalamuka. Pa- 20
kuti mkupimilila ni wandu, nakumtenda umwe kapo-
lo, nakumlya, nakumkamula, nakulikwesya, nakumku-
nula pa meso. Nguwecheta malinga ni kujalusya, mti 21
uwe twalepetele. Mwakulimbila wandu mose nambo
(nguwecheta mwakulowela), none juakwe ngulimbila.
Ana ali waHebrai? none juakwe. Ana ali waIsraeli? 22
none juakwe. Ana ali mbeju sya Ibrahimu? none
juakwe. Ana ali wakutumika wa Kristo? (Nguwe- 23

cheta pakulowela wamba) none kupunda; m'masengo
kupunda, mwakutawilwa kupunda, mwakuputwa kuli-
24 towa, mwakuuwa kawili kawili. Pa waYahudi kasano
napochele *kuputwa* makumi mcheche kusapula kamo.
25 Katatu naputilwe ni mipichi, kamo wambonyechesye
maganga, katatu gandemanguchile mawato, musi ni
26 chilo ndekutenda m'mliwi; m'ulendo kawili kawili,
m'kogoya kwa nyasa, m'kogoya kwa wa chikwaku,
m'kogoya kwa wa lukosya luangu, m'kogoya kwa wa-
Makosyo, m'kogoya kwa m'musi, m'kogoya kwa mwipu-
lulu, m'kogoya kwa m'manga, m'kogoya kwa achimjetu
27 wa ulamba; m'masengo ni mwakulaga, mwakulindilila
kawili kawili, m'sala ni m'njota, mwakutama wangalya
28 kawili kawili, m'mbepo ni m'makonope. Kupambichila
yelei ya kusa, chipali chakusitopela une mowa gosepe,
29 chipwelelo cha achachurch wosepe. Ana nduni juakule-
petala, none juangalepetala? ana nduni akukuwaswa
30 none juangakolela? Nakumbajila kulikwesya, tingali-
31 kwesye une mwakulepetela mwangu. Mulungu ni Atati
wao Ambuje Yesu, juamlapile mowa gosepe, akumanya
32 kuti uneji juangalambusya. M'Dameski kazembe jua
kwa Areta mchimwene waulindilile musi wa waDameski,
33 kuti angamule; kupeleta pa chimbeleta wandulwisye
m'chisang'asang'a pepupa, nipo nakulupwiche m'yala
yakwe.

12 KUMBAJILA kulikwesya, nachiwamuno kuli
kwangandendela 'chenene; nambo tiiche ku
2 masagamilo ni iunukulilo ya Ambuje. Ngum'manya
mundu jua mwa Yesu Kristo, ipite yaka likumi kwisa
mcheche (kanga jua m'chiilu, ngongumanya; kanga jua
kusa kwa chiilu, ngongumanya; Mulungu akumanya)
3 juati 'yoyo juamjigalile kwinani kwa katatu. Nipo
ngum'manya mundu juati 'yoyo (kanga jua m'chiilu,
4 kanga juamlekane ni chiilu, ngongumanya; Mulungu
akumanya), kuti wajigalilwe ku Paradiso, wapilikene
malowe gangapawelecheta, gangakomboleka kuti mundu
5 awechete. Ligongo juati 'yoyo tingalikwesye: nambo
ligongo lyangune ngisinilikwesya, akawe mwakulepetala
6 mwangu. Pakuti na ngasose kulikwesya, ngimba jua-
kulowela; pakuti timbechete mwambone: nambo ngu-
likanisya, atakunganichisya wandu kupunda ni mwaku-
7 mbonela, namuno mwakumbilikanila une. Ligongo lya

ukulu wakwe wa iunukulilo—lye ligongo 'lyo, kuti nda-
kukwecheseka pakupunda, luapelekwe kwangune luso-
nga lua m'chiilu, mtenga wa Setani kuti angunule, kuti
ndakukwecheseka pakupunda. Kwambaga luelelo na- 8
mchondelele Ambuje katatu, kuti lukandyochele. Nipo 9
wandite 'ne, Chisowelo changu chikumjenela umwe:
pakuti machili gangu gakumalichika mwakulepetala.
Mwakusechelela mnope menema tingalikwesye nambo
mwakulepetala mwangu, kuti gambunichile machili ga
Kristo. Lye ligongo 'lyo tisechelele mwakulepetala, 10
mwakuulala, mwakusowa, mwakusauswa, mwakulaga,
ligongo lya Kristo: pakuti po ngulepetala 'po, pelepo
ndili juakulimba.

Ndekuwa juakulowela: umwe mwanganichisye; pa- 11
kuti kumbajila une kutamichilwa nomwe: pakuti ngi-
nipapagwa pe'sigalile munyuma mwa wandumetume
wakulungwa 'wala, nachiwamuno ndili juamtega. Eti 12
imanyililo ya ndumetume yapanganyiche penumwe
mwakutungata mose, ni imanyililo ni yakulapisya ni ma-
chili. Pakuti chikuli chichi champenembesye ni acha- 13
church wane, akawe kuti une namsyene ngininimsi-
topela? mundondowele chigongomalo achi.

Nale aka no katema ka katatu ka ngusosa kwika 14
kwenumwe; nipo ngisinimsitopela: pakuti ngongusosa
yenu nambo umwe mwachimsyene: pakuti kwangawa-
jila wanache kwasalachisya achinangolo, nambo achina-
ngolo kwasalachisya wanache. Nipo tisechelele kumi- 15
sanga nekumisanjichila umi wenu. Na ngamnonyele
umwe pakupunda, ana ngunonyelwa pelepo pakuujilila?
No iyoyo, namsyene ngininimsitopela; nambo pakunye- 16
nga namkamwile umwe ni ulamba. Ana namkalamu- 17
chila umwe ni juine jua welewo wa natumile kwenu-
mwe? Namchisisye Tito, nipo namtumisye mjetu 'jula 18
pampepe najo. Ana Tito wamkalamuchile umwe?
angati twajesile ni Msimu wawowo? angati twajesile
mwakuliwata m'momo?

Au utende 'u ana mkuganisya kuti tulimkulisala 19
kwenumwe. Pa meso pa Mulungu uwe tukuwelecheta
mwa Kristo. Nambo yosepe, wakunonyelwa, ili yaku- 20
mjiganya. Pakuti ngogopa, kanga, pakwika 'po ndaku-
msimana umwe kose ngunumba wati mpela ngwasosa,
namsyene ndakusimanilwa ndili juati mpela jua mka-

kumsosa umwe; gatakuwa kose makani, uwiu, matu-
mbilo, mapanduko, ugogodi, masongono, matutumbiko,
21 ungulu: pakwisa 'ne soni, atakunyalusya Mulungu
wangu pa meso penu, ndakwalilila wajinji wa welewo
walemwisye kala, wangapitikuchila soni ku usakwa, ni
chilyelye, ni chisembwele chi watesile.

13 AKAKA no katema ka katatu ka nguichila
kwenumwe. Pakamwa pa wamboni wawili
2 namuno watatu malowe gose tigalimbichiche. 'Sasile
chile nipo ngusalila chile, mpela po naliji nomwe ndawi
ja kawili 'jila, ni 'yoyo sambano pe nginimbagwa, kwa
welewo walemwisye kala, ni kwa wane wose, kuti, na
3 ngaiche soni ngisinalechela; patipo mkusosa mboni ja
Kristo jilimkuwecheta mwangune; kwenumwe nganawa
4 juakulepetala, nambo ali jua machili mwenumwe: pa-
kuti wapambichiche ni kulepetala nambo akwete umi
ni machili ga Mulungu. Pakuti nowe wakwe tuli
wakulepetala mwa juelejo, nambo tutukole umi pa-
mpepe najo, ni machili ga Mulungu ga kwenumwe.
5 Mlilinje mwachimsyene kanga muli m'chikulupi; mli-
manyichisye mwachimsyene. Ana ngomkumanya kwa-
mbaga mwachimsyene kuti Yesu Kristo ali mwenu-
6 mwe? akawe muli wangalumbana. Ngukulupilila
nambo kuti tum'manyilile kuti uwe ngunutuwa wanga-
7 lumbana. Tukupopela Mulungu nambo kuti umwe
mkatenda chakusakala; ngati kuti uwe tuwoneche
wakulumbana, nambo kuti umwe mtendeje yakusalala,
8 nachiwamuno tuli mpela wangalumbana. Pakuti ngu-
nutupakombola kutenda kandu kakulekana ni umbone,
9 nambo kulingana ni umbone. Pakuti tukusechelela,
po tuli wakulepetala, nomwe muli wakulimba: achi
10 nipo tukuchipopelela, kuti umwe muwe wamalile. Lye
ligongo 'li ngulemba ai pe nginimbagwa, kuti ngatenda
mwa ukali po timbagwe 'po, malinga ni ulamusi u
wambele Ambuje wakutawila ngati wakupasula.
11 Pakumala, achimjetu, msechelele. Mbe wamalichi-
che; mtuleje mtima; mtameje ni mtima umpepe;
mtameje m'mtendele: Mulungu wa chinonyelano ni
12 mtendele tawe nomwe. Mkomasyene ni chikomasyo
chachiswela.
13 Waswela mtima wosepe akumkomasya.
14 Chisowelo cha Ambuje Yesu Kristo, ni chinonyelano

cha Mulungu, ni chisyowe cha Msimu Waswela, chitame nomwe wosepe.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA GALATIA.

---

1 PAOLO, jua ndumetume, (ngati jua kuuma kwa
wandu, namuno mwa mundu, nambo mwa Yesu
Kristo, ni Mulungu Atati, jua wamjimwisye juelejo 2
kwa wauwe), na'chimjetu wosepe ali none, kwa acha- 3
church wa m'Galatia: chisowelo chiwe nomwe ni mte-
ndele wakuuma kwa Mulungu Atati, ni kwa Ambuje
wetu Yesu Kristo, jualipeleche msyene ligongo yaku- 4
lemwa yetu, kuti atukulupusye ku ya kusa 'kuno
yakusakala ya sambano 'i, malinga ni lisosa lya Mulu-
ngu ni Atati wetu: kwa juelejo luwe lumbili ndawi sya 5
ndawi. Amen.
Ngulapa kuti mulimkutyoka iyoyo chitema kwa 6
juelejo jua wambilasile umwe m'chisowelo cha Kristo,
kuja ku utenga wambone wine: u ngunuwa wine;
nambo apali wakumsakalisya, wakusosa kusakasya 7
utenga wambone wa Kristo. Nambo namuno uwe, 8
namuno mtenga wa mwinani, na tukamsalile umwe
utenga wambone wine, u ngunuwa weula u twamsalile
umwe, awe juamlweseche. Mpelaga twatite kala, ni 9
iyoyo nguti soni, Nakumsalila umwe utenga wambone
wine u ngunuwa weula u mwapochele, awe juamlwese-
che. Pakuti au utende 'u ana ndilimkwakanichisya 10
wandu, namuno Mulungu? ana ndilimkusosa kwase-
chelesya wandu? ningawe chiwelape ndilimkwaseche-
lesya wandu, ngikinimba kapolo jua Kristo.
Pakuti ngum'manisya umwe, achimjangu, kwambaga 11
utenga wambone u wasalilwe none, kuti ngunuwa
malinga ni wandu. Pakuti ngininiupochela pa wandu, 12
ngininyiganyichika, nambo pa chiunukulilo cha Yesu 13
Kristo nalijigenye. Pakuti mpikene utame wangu wa
kala wa m'chiYahudi, kuti pakupunda nasawisye

14 church cha Mulungu, nachipaswile: m'chiYahudi
napundile pa wajinji wa yaka yangu wa m'lukosyo
luangu, pakuwa juakupunda kunonyelesya misyungu
15 ja achatati wangu. Nambo po wasechele Mulungu,
juasagwile une pa chitumbo cha mchikulugwangu,
16 juambilasile mwa chisowelo chakwe, kuti ambunukuli-
sye mwanagwao mwangune, kuti ngamsale mwa wa-
17 Makosyo; papopo nginimbecheta ni chiilu ni miasi:
ngininingwela ku Yerusalemi kwa welewo waliji wandu-
metume kala, nginimbe 'ne; nambo najawile ku Arabia;
18 nipo nausile soni ku Dameski. Soni pakupita yaka
itatu nakwesile ku Yerusalemi kukumlola Kefa, nipo
19 nalonjele najo mowa likumi ni msano. Nambo wane
wa wandumetume ngininaona, akawe Yakob mpwao
20 Ambuje. Mkuti indu i ngumlembela umwe, nale, pa
21 meso pa Mulungu, ngonguwecheta unami. Soni nipo
22 naiche m'mipika ja Surya ni Kilikia. Nipo naliji chi-
wela juangamanyika ni meso kwa achachurch wa
uYahudi waliji mwa Kristo: nambo wagambile kupi-
23 kana kuti, Juatusawisye uwe kala 'jula sambano aku-
24 sala chikulupi chi wapaswile kala: nipo wamkwesisye
Mulungu mwangune.

2 SONI pakupita yaka likumi ni mcheche nakwe-
sile soni ku Yerusalemi ni Barnaba, nipo na-
2 mjigele Tito pampepe. Nipo nakwesile malinga ni
chiunukulilo; nipo nawisile paujo pao utenga wambone
u ngusala mwa waMakosyo, nambo pachisyepela pa
welewo wakupikanika, kuti ngautuka namuno ndaku-
3 wa juambutuche kala pamtega pose. Nambo namuno
Tito jualongene none, juakuwa mHelene, nganakani-
4 chiswa kuti asichitiche: ni pelepo ligongo achimjetu
wa ulamba wajinjisye mwangamanyika, wajinjile pa
mbali kuti alagulile ulukosyo wetu u tukwete mwa
5 Kristo Yesu, kuti atujigalile uwe m'ukapolo: welewo
ngunutwatukuchila mwakwapikanichisya, namuno nda-
wi jimo, ngwamba; kuti umbone wa utenga wambone
6 utameje nomwe. Nambo kwa welewo wapikaniche
ali wati wati, (waliji wati uli kala, kweleko kwangali
kandu kwangune: Mulungu ngakupochela ngope ja
mundu)—pakuti welewo waliji wakupikanika ngana-
7 salila une kandu: nambo kwine, po waweni kuti naku-
lupililwe pakupochela utenga wangali usichito, mpelaga

Petro utenga wa usichito; (pakuti juapanganyisye 8
mwa Petro ku utumwa wa usichito, wapanganyisye
mwangune nombe soni kwa waMakosyo); po wachi- 9
weni chisowelo chachipeleche kwangune, Yakob ni
Kefa ni Yohana, waliji wakuwa mti misati, wambele
une ni Barnaba mikono ja mlyo ja chisyowekano; kuti
uwe tujaule kwa waMakosyo, welewo ajaule kwa wa
usichito. Nambo wasosaga kuti uwe tukumbuchile 10
wa ulanda; chelecho najangwiye kutenda nombe nacho.

Nambo po waiche Kefa ku Antiokia, namkanisye pa 11
meso, ligongo waliji juamgomeche. Pakuti akanaiche 12
wane waumile kwa Yakob, walile pampepe nawo wa-
Makosyo; nambo po waiche, wausile, nekulilekanya,
wajogopaga welewo wa usichito. Ni waYahudi wane 13
walambwisyenombenawo pampepe najo; ni iyoyo Barna-
ba nombe najo wajigalilwe ni ulamba wao. Nambo po 14
naweni kuti nganatenda mwakugoloka malinga ni
umbone wa utenga wambone, namtite Kefa pa meso
pao wosepe, Umweji, wakuwa mYahudi namkutama mti
waMakosyo, ngati mti waYahudi, ana uli mkwakani-
chisya waMakosyo kuti atame mti waYahudi? Uwe 15
waYahudi pakupagwa, wangawa wakulemwa wa wa-
Makosyo, wakumanyilila nambo kuti mundu nganawa 16
juamgoloche ni masengo ga malamulo, akawe mu chiku-
lupi cha mwa Yesu Kristo, namuno uwe twamkulupilile
Kristo Yesu, kuti tugolocheche ni chikulupi cha mwa
Yesu Kristo, ngati ni masengo ga malamulo: ligongo
pakuwa ni masengo ga malamulo iilu ya nyama ngiigo-
locheka kose. Nambo po twasosaga kugolocheka mwa 17
Kristo, na twasimanilwe twachimsyene nombe nawe tuli
wakulemwa, ana Kristo ali juakutumika jua ulemwa?
Ikawa iyoyo. Pakuti na ngatawe soni indu 'ila i najo- 18
nasile, ngulitenda namsyene juakusokonechela. Pakuti 19
une mwa malamulo nawilile ku malamulo, kuti ngako-
lele umi kwa Mulungu. Mbachikwe ni Kristo: nambo 20
ngwete umi; ngati une soni, nambo Kristo akwete umi
mwangune; ni umi 'o u ngutama nao m'chiilu ngwete
m'chikulupi cha mwa Mwanagwao Mulungu, juanonyele
une, jualipeleche msyene ligongo une. Ngonguchitenda 21
cha mtega chisowelo cha Mulungu: pakuti nakugolo-
cheka wandu mwa malamulo, Kristo mwelemo awile
pamtegape.

3 'MWE waGalatia wakulowela, wani wamlambwisye
umwe, kuti mtakupikana umbone, pa meso
penu Yesu Kristo walalichiche 'chenene juampachiche?
2 Achichipe'chi ngusosa kulijiganya penumwe, M'mase-
ngo ga malamulo ana mwapochele Msimu, namuno
3 m'kupikana kwa chikulupi? Ana muli wakulowela wati
iyoyo? mkutanda m'Msimu ana muli wamalichiche
4 m'chiilu cha nyama? Ana mwalasile kwa mtega ni
5 indu yejinji yati 'yoyo? naiwaga ili ya mtega. Juaku-
mpa umwe menema Msimu, juakupanganya machili
mwenumwe, ana akutenda m'masengo ga malamulo,
6 namuno m'kupikana kwa chikulupi? Mpelaga Ibra-
himu wamkulupilile Mulungu, nipo kwambalanjichile
7 chigolochelo. M'manyilile menema kuti welewo wa
8 m'chikulupi, wawowo no achiwana wao Ibrahimu. Lile-
mbo 'lyo, mkuti lyalolaga chile kuti Mulungu tagolo-
chesye waMakosyo ni chikulupi, lyasalile chile utenga
wambone kwa Ibrahimu, kuti, Mwenumwe ngosyo syose
9 tisijinichilwe. We utende o' welewo wa m'chikulupi
10 akujinichilwa ni Ibrahimu juakulupika. Pakuti wana
wose wa m'masengo ga malamulo ali pasi pa chilweso:
pakuti chilembeche chati, Juamlwese no juana juose
juangatamilisya m'indu yosepe yelembeche m'buku wa
11 malamulo, kuti aitende. Kuti nganakugwa mundu
nambo juakugolocheka m' malamulo pa meso ga Mulu-
ngu, kuoneche: ligongo, Juakugoloka takole umi m'chi-
12 kulupi; lilamulo nginiliwa m'chikulupi; nambo, Juaku-
13 itenda takole umi m'yeleyo. Kristo atuwombwele uwe
ku chilweso cha malamulo, atekuwa chilweso ligongo
uwe: ligongo chilembeche, Juamlwese no juana juose
14 juamkoleche m'mtela: kuti pa waMakosyo chiiche
chijinichilo cha Ibrahimu cha mwa Kristo Yesu; kuti
tupochele pa chikulupi chilanganilo cha Msimu.
15 Achimjangu, malinga ni wandu nguwelecheta:
Nachiwamuno lili lilangano lya mundu, po lili lyeli-
mbiche, nganakugwa wa talitende lya mtega, namuno
16 talijonjechesye. Kwa Ibrahimu nambo malanganilo
gawelechetelwe, ni ku mbeju jakwe. Ngakuti, Ni ku
mbeju, mti syasijinji; nambo mti jimo, Ni ku mbeju
17 jenu, jelejo no Kristo. Nipo nguti aii: Chilangano
chachilimbiche kala ni Mulungu cha mwa Kristo, lila-
mulo, lyaiche pe yapite yaka mianda mcheche kwisa

makumi gatatu, ngilikuchilumbukula, kuti lichitende
chilanganilo cha mtega. Pakuti na uumile kwilamulo 18
winjila 'wo, ngunuuwa soni wakuuma m'chilanganilo;
nambo kwa Ibrahimu Mulungu waupeleche ni chilanga-
nilo. Lilamulo menema no chichi? Lyapambichiche 19
ligongo malemwa, mpaka kwika mbeju 'jo japochele
chilanganilo; chalamulilwe ni wamitenga ni mkono wa
jua chilikati. Jua chilikati nambo nganawa jua jumo; 20
nambo Mulungu no wamo. Ana lilamulo menema 21
likukana ilanganilo ya Mulungu? Ikawaga iyoyo: pa-
kuti nakupelekwa lilamulo lyakupakombola kukosya
umi, chigolochelo eti chingaumile mwilamulo. Nambo 22
lilembo litekusiwila yosepe m'ulemwa, kuti chilanganilo
cha chikulupi cha mwa Yesu Kristo chipelekwe kwa
welewo wakukulupilila. Nambo nkinichiiche chikulupi, 23
twatawilwe ni lilamulo, twaugalilwe ku chikulupi chi
tichiunukulilwe panyuma. We utende 'o lilamulo lya- 24
liji juakulela juetu juatatujigalile kwa Kristo, kuti
tugolocheche ni chikulupi. Nambo mkuti chiiche 25
chikulupi ngunutuwa soni kose ni juakulela. Pakuti 26
wosepe muli achiwana wao Mulungu, m'chikulupi cha
mwa Yesu Kristo. Pakuti wana wose wa mwenumwe 27
wabatiswile mwa Kristo, wawete Kristo. Nganawa 28
mYahudi namuno mHelene, nganawa kapolo namuno
mlukosyo, nganawa juamlume namuno juamkongwe:
pakuti wosepe umwe muli wamo mwa Kristo Yesu.
Nimbaga muli wa Kristo, muli mbeju ja Ibrahimu wata- 29
jinjile 'momo malinga ni chilanganilo.

4 NAMBO nguti, pa ndala syose juakwinjila lina ali
mwanache, ngakutindana kose ni kapolo, nachi-
wamuno ali ambuje wao yosepe: nambo ali ni wakulela 2
ni wakulindilila majumba mpaka katema kasasile atati.
Ni iyoyo nowe wakwe potwaliji wanache, twatawilwe 3
ni indu yakutanda ya kusa 'kuno: nambo posyagumba- 4
lile ndawi syakwe, Mulungu wamkopwesye Mwanagwao,
juampagwe ni juamkongwe, juampagwe pa lilamulo, kuti 5
awombole welewo wa pa lilamulo, kuti uwe tupochele
utame wa wanache. Ligongo pakuwa umwe muli wana- 6
che, Mulungu wakopwesye Msimu wa Mwanagwao kwi-
njila m'mitima jetu, alimkugumila, Abba, Atati. We ute- 7
nde 'o ngunumba soni kapolo nambo mwanache juakwe;
nawaga mwanache, soni juakwinjila lina mwa Mulungu.

8 Nambo ke katema 'ko, pangamanya Mulungu, mwa-
liji achikapolo wa welewo wangawa milungu mu ndamo
9 jao: nambo sambano wakuwa wakumanya Mulungu,
kupunda nambo wakumanyika pa Mulungu, ana uli
mkuujila ku indu yakutanda yakutenguka yakulaga,
yeleyo soni mkusosa kuwilisya kulitenda achikapolo
10 wao? Mkukumbuchila mowa ni miyesi, ni ndema ni
11 yaka. Ngumpwelesya umwe, ndakumlajila umwe pose
pa mtegape.
12 Ngumchondelela, achimjangu, muwe mpela uneji;
ligongo uneji ndili kupela umwe: ngunumundendela
13 une chakusakala: nambo mkumanya kuti ligongo chiilu
chachitenguche namsalile umwe utenga wambone pa-
14 kutanda 'pala: ni chakulinga chenu 'chila cha m'chiilu
mwangu, ngunumchinyosya, ngunumchikana; nambo
nwambochele 'ne mti mtenga wa Mulungu, mti Yesu
15 Kristo. Kwapi menema chili chijinichilo chenu? pa-
kuti une ngumsalila umwe mboni, kuti, nakukomboleka,
16 mungakolotwele meso genu, nekumba 'ne. We utende
'o ana ndekuwa jua magongo juenu pakumsalila umwe
17 yambone? Akumsosa umwe ni mtau pangasalala;
nambo wasosaga kumbugalila umwe, kuti, mwasose
18 welewo ni mtau. Kusalele nambo kukola mtau mwa-
kusalala mowa gosepe, ngati po ndili nomwe chiwelape.
19 Achiwanangu wanandi, ngumbeleka umwe soni mpaka
po tichipanganyiche mwenumwe chisau chakwe cha
20 Kristu, ngusosa nambo kuti mbeje nomwe chiwela sa-
mbano, ngapindule lilowe lyangu; ligongo ngumsimonga
umwe.
21 Mundagulile, umwe wakusosa kuwa pa malamulo,
22 ana ngomkupikana malamulo 'go? Pakuti chilembe-
che, kuti, Ibrahimu wakwete achiwana wao wawili,
juine wambeleche kapolo, juine wambeleche mlukosyo.
23 Nambo jua kapolo apagwile malinga ni chiilu; nambo
24 jua mlukosyo wapagwile mwa chilanganilo. Yelei no
chitagupe: pakuti achambumba 'wo no malangano
gawili; line likuuma kwitumbi lya Sinai, likuwelechela
25 ku ukapolo, lyelelyo no Hagar. Hagar aju nambo no
litumbi lya Sinai m'Arabia, akwambaga Yerusalemi
wa sambano: pakuti ali m'ukapolo ni wanache wakwe.
26 Nambo Yerusalemi wa kwinani no mlukosyo, no amao
27 wetu. Pakuti chilembeche,

"Msechelele, umwe wajumu wangaweleka;
Mgumile mnyanyiche, umwe wangalajila;
Ligongo wanache ujika apundile kuchuluka ni wa
juakwete juamlume."

Uwe nambo, achimjangu, malinga ni Isaak, tuli 28
wanache wa chilanganilo. Nambo mpelaga ke katema 29
'ko juapagwile malinga ni chiilu wamsawisye juapa-
gwile malinga ni Msimu, ni iyoyo sambano. Nambo
likuti uli lilembo? Mwawinje juakutumika juamko- 30
ngwe ni mwanagwao, pakuti mwanagwao kapolo jua-
mkongwe ngajinjila pampepe ni mwanagwao mlukosyo
juamkongwe. Lye ligongo 'lyo, achimjangu, ngunu- 31
tuwa wanache wa juakutumika juamkongwe, nambo
wa mlukosyo juamkongwe.

5 NI ulukosyo Kristo atutesile uwe walukosyo:
mjimilisye menema, mkakolekwa soni ni
likongwa lya ukapolo.

Nale, une Paolo ngumti umwe, kuti, namkusichitika, 2
Kristo ngampatisya kandu. Elo, ngwasalila wosepe 3
soni wakusichitika, kuti ali jua mangawa gakumbajila
kutenda lilamusi lyosepe. Mlekanyiche ni Kristo, umwe 4
wakuti tumgolocheche ni lilamulo; mugwile pa chiso-
welo. Pakuti uwe mwa Msimu kuumila m'chikulupi 5
tukulinda chilolelo cha chigolochelo. Pakuti mwa 6
Kristo Yesu, chisichito changatenda kandu, namuno
kwangasichita; nambo chikulupi chikupanganya mwa
chinonyelano. Mwautukaga 'chenenepe; wani wamle- 7
kasisye kuti mkapikanichisya umbone? Kukanichisya 8
'ko ngunukuuma kwa juakumbilanga. Chilungo cha- 9
chinandi chikuchesula mtanda wosepe. Uneji nguku- 10
lupilila kwenumwe mwa Ambuje, kuti ngumganisya
umwe mwine mose; nambo juakumsakalisya tapochele
kulamula kwakwe, ali jua tawe juose. Une nambo, 11
achimjangu, na ngalalichepe chisichito, ligongo chichi
ndilimkusakaliswape? we utende 'o chakukuwasya 'cho
cha mgomba chityosyeche. Ngusosa kuti wakumtungu- 12
nya 'wo aligawe.

Pakuti umwe, achimjangu, mwawilanjiche ku ulu- 13
kosyo; ulukosyo wenu nambo mkatenda likawamba
lya chiilu, nambo m'chinonyelano, mtumichilane juine
ni juine. Pakuti lilamusi lyosepe ligumbalichiche 14
m'lilowe limpepe, alili; Mnonyelane ni mjenu mpelaga

15 mwasyene. Pakuti namkulumana namkulyagana
juine ni juine, mlolechesye mtakoonasika juine na
juine.
16 Nguti nambo, Mjende ni Msimu, nipo ngum'malichisya
17 msese wa chiilu. Pakuti chiilu chikupilila pakukana
Msimu, ni Msimu pakukana chiilu, yelei itindene chine
18 ni chine; kuti mtakutenda indu i mkusosa. Namku-
longolelwa ni Msimu nambo, ngunumba wa pa mala-
19 mulo. Au utende 'u masengo ga chiilu gakuwoneka,
20 gali agaga, chilyelye, usakwa, chisembwele, kulomba
inyago, ilagu, magongo, makani, uwiu, matumbilo,
21 mawenganilo, malekanilo, mapanduchilano, machisu,
kung'welesya, kulesa, ni yati mpela yelei: yelei ngu-
mtetela, mpelaga namtetele, kuti wakupanganya yati
22 'yoyo ngajinjila uchimwene wa Mulungu. Nambo chiso-
gosi cha Msimu no chinonyelano, lukondwa, mtendele,
23 chipimililo, chanasa, umbone, chikulupililo, kutulala,
24 kuligosa: lyakukanya yelei nginilikugwa lilamusi. Wa
Kristo Yesu nambo apachiche pa mgomba chiilu ni ma-
pilo gakwe ni misese jakwe.
25 Na tukukola umi mwa Msimu, mwa Msimu nombe
26 nao tukajendeje. Tukasalikwesya pamtega, tukasa-
tandana, tukasakolelana uchisu.

6 ACHIMJANGU, nakusimanilwa mundu ali m'ule-
mwa, umwe wakuwa wa usimu, mkambuchisye
juati 'yoyo m'msimu wakutulala; mlilolechesye mwa-
2 chimsyene, mtakulinjika nomwe wakwe. Mjigasyane
ya usito yenu juine ni juine, ni iyoyo m'malisyeje lila-
3 musi lya Kristo. Pakuti nakuganisya mundu kuti ali
4 juati juati juakuwa jua mtega, akulilambusya. Juana
juose nambo akalinjeje masengo gakwe, nipo takole
pakulikwesya kwambaga msyene jika, ngati kwambaga
5 juine 'jo. Pakuti juana juose tajigale katundu juakwe
msyene.
6 Jualijigenye lilowe nambo asyowekane ni juakwi-
7 ganya mwambone mose. Mkalambuchiswa; Mulungu
wangalalatilwa; pakuti chakupanda mundu, chelecho
8 tasanjile nombe nacho. Ligongo juakupandila ku chiilu
chakwe, tasanjile kuwola kwakuumila ku chiilu chakwe;
juakupandila kwa Msimu nambo tasanjile ga umi wa
9 ndala syosepe wakuumila kwa Msimu. Tukasakalika
mwakutenda yakusalalape: pakuti katema kakwe tutu-

sanjile, na tukakomokaga. Iyoyo menema, mpela 10
tukwete ndawi jakwe, tukapanganichisye kwa wandu
wosepe chi chili chambone, mwakupunda kwa welewo
wa ku nyumba ja chikulupi.
Nale ni malembo gamakulungwa nimlembele umwe 11
ni mkono wangune. Wana wose wakusosa kuti awone- 12
chele mwakusalala pa chiilu, akumkanichisya umwe
ku kusichitika; nambo kuti atakusauswa ligongo lya
mgomba wa Kristo. Pakuti nachiwamuno welewo 13
wakusichitika achimsyene ngakukumbuchila lilamulo;
nambo akusosa kuti umwe msichitiche, kuti akalikwe-
sye m'chiilu chenu. Nambo ikawaga yangune yati 14
ngalikwesye, akaweje m'mgomba mwa Ambuje Yesu
Kristo, na'jojo ya kusa 'kuno ipachikwile kwangune,
noneji ku ya kusa 'kuno. Pakuti kusichitika 15
ngunukuwa kandu, namuno kwangasichitika, nambo
chakupanganya cha sambano. Wa tawe wose tajende 16
ni lilamusi ali, mtendele uwe kwa welewo, ni chanasa,
ni kwa Israeli jua Mulungu.
Chitandilile sambano wandu akasasakalisya 'ne; 17
pakuti ngujigala gamajoche pa chiilu pangu malembo
ga Yesu.
Chisowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo, chiwe 18
ni msimu wenu, achimjangu. *Amen.*

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA EFESO.

---

1 PAOLO, jua ndumetume jua Kristo Yesu mwa
lisosa lya Mulungu, kwa waswela mtima wa ku
Efeso, ni wa chikulupi wa mwa Kristo Yesu: Chiso- 2
welo chiwe kwenumwe ni mtendele wakuumila kwa
Mulungu Atati wetu ni Ambuje Yesu Kristo.
Awe juamlapilwe Mulungu ni Atati wa Ambuje 3
wetu Yesu Kristo, watujinichile uwe ni chijinichilo
chose cha usimu, m'malo ga mwinani mwa Kristo:
mpelaga watusagwile uwe mwa juelejo akanapanganye 4

ya kusa 'kuno, kuti uwe tuwe waswela mtima wangali
5 chakusoya pameso pakwe m'chinonyelano: mkutusagu-
lila uwe chile kuti tupochelwe wanache kwaka msyene
mwa Yesu Kristo, malinga ni lisosa lyakwe lyakuse-
6 chelela, kuti lulapililwe lumbili lua chisowelo chakwe,
7 chi watupele uwe lulele mwa Juamnonyelwe: mwa
juelejo tukwete kuwombola kwetu mwa miasi jakwe,
kutondowela kwa masokonechela getu, malinga ni kusi-
8 chila kwa chisowelo chakwe, chi watesile kuchuluya
9 kwetuwe m'lunda luosepe ni mate, mkutumanisya
chimamo cha lisosa lyakwe, malinga ni masechelelo
10 gakwe, gatiji atende mwa juelejo ku lilamusi lya kugu-
mbalichisya kwa ndala, kuliunganichisya soni yosepe
mwa Kristo, indu ya kwinani, ni indu ya 'kusa kuno;
11 mwa juelejo, mwa jujojo nombe najo twapanganyiche
mwakwinjila majumba, pakuwa twasagulilwe chile
mpelaga watiji akatende juelejo juakupanganya yosepe
12 malinga ni lipungu lya lisosa lyakwe; kuti uwe tuwe
wa ku chilapilo cha lumbili luakwe, uwe kala twamlo-
13 lele Kristo: mwa juelejo umwe nombe namwe, mkupi-
kana lilowe lya umbone, utenga wambone wa chikulu-
puchilo chenu,—mwa juelejo, mkumkulupilila nombe
najo, mwalembelwe ni Msimu Waswela wa chilanganilo,
14 ali chikole cha kwinjila kwetu, cha ku chiwombolo cha
welewo wa wakwete Mulungu, ku chilapilo cha lumbili
luakwe.
15 Lye ligongo 'lyo none juakwe, mkupikana chikulupi
cha mwa Ambuje Yesu chi chili mwenumwe, chi mku-
16 chilosya kwa waswela mtima wosepe, ngonguleka kula-
17 pila ligongo umwe, pakumkumbuchila m'mapopelo
gangu, kuti Mulungu wa Ambuje wetu Yesu Kristo,
Atati wa lumbili, ampe msimu wa lunda ni chiunuku-
18 lilo mwakum'manya juelejo; mkolaga meso ga mtima
wenu gamalangusye, kuti mkamanye chapi no chikulupi
cha kuwilanga kwakwe, chapi no chipanje cha lumbili
19 lua kwinjila kwakwe kwa pa waswela mtima, ni wapi
ukulu wakwe wakupunda wa machili gakwe ga kwetu-
20 we wakupikana, malinga ni kupanganya kwakulimba
kwa machili gakwe, ga wapangenye mwa Kristo, po
wamjimwisye kwa wauwe nekumtamika pa mkono wa
21 mlyo wakwe m'malo ga kwinani, kupunda ni ukulu
wose, ni ulamusi, ni machili, ni uchimwene, ni mena

gose gakukolanga, ngati pa ndala asisipe 'si, nambo sya
m'mbujo nombe nasyo: yosepe nipo atekuwika pasi pa 22
masajo gakwe, nekumpa kuti awe mtwe wakulamulila
yosepe ya church, chili chiilu chakwe, chigumbalilo cha 23
juelejo juakugumbasya yosepe m'yosepe.
2 NOMWE wakwe wakosisye umi, pomwaliji wauwe
m'yakusokonechela ni yakulemwa yenu, mu 2
mwajesile 'mo kala malinga ni ndala sya kusa 'kuno,
malinga ni msyene ulamusi wa kwiunde, wa msimu
wakupanganya sambano mwa wanache wa masuso;
mwa welewo nowe wakwe wosepe kala twatemi m'mi- 3
sese ja chiilu chetu, twapanganyaga masosa ga chiilu
ni nganisyo, ni mbagwilo jetu twaliji wanache wa lutu-
mbilo, mpelaga wane 'wo:—nambo Mulungu, juakuwa 4
juakusichila m'chanasa, ligongo chinonyelano chachi- 5
kulungwa chakwe, chi watunonyele uwe nacho, po
twaliji uwe wauwe ni yakusokonechela yetu, watuko-
sisye umi pampepe ni Kristo, (ni chisowelo mkwete 6
umi) nipo watujimwisye uwe pampepe najo, nekututa-
mika uwe pampepe najo m'malo ga mwinami, mwa
Kristo Yesu: kuti mu ndala syakwisa alosye chipanje 7
chakwe chakupunda cha chisowelo chakwe m'chanasa
cha kwetuwe mwa Kristo Yesu: pakuti ni chisowelo 8
umwe mkulupwiche ni chikulupi; ngati kuuma mwe-
numwe: no mtuka wa Mulungu: ngati kuuma m'ma- 9
sengo, atakulikwesya wandu. Pakuti tuli mpanganyo 10
wakwe, tupanganyiche mwa Kristo Yesu kuti tutende
masengo gambone, gapanganichisye Mulungu kala kuti
tujende mwelemo.
Lye ligongo 'lyo mkumbuchile, kuti kala umwe, wa- 11
Makosyo m'chiilu, wakutelwa Wangasichitika ni chele-
cho chakutelwa Chisichito m'chiilu, chachipanganye
yala; kuti ke katema 'ko mwaliji wangali Kristo, mwa- 12
tindene ni ulukosyo wa Israeli, mwaliji achalendo pa
malangano galanganile, wangakola chilolelo wangakola
Mulungu kusa 'kuno. Sambano nambo, mwa Kristo 13
Yesu, umwe wataliche kala wawandichilwe m'miasi
mwa Kristo. Pakuti juelejo no mtendele wetu, juate- 14
sile wana wawili jumo, nekukunjukula lusasa luakule-
kanya, pakumalisya m'chiilu mwakwe ligongo lya ku- 15
kangana, lilamulo lyakululila m'misyungu; kuti apa-
nganye mwa msyene ni wana wawili'wo mundu jumo

16 jua sambano, nekupanganya *iyoyo* mtendele; kuti
achengulanye m'chiilu chimo ni mgomba wana wawili
17 kwa Mulungu, mwelemo nekuulaga magongo: nipo
waiche nekusala mtendele kwenumwe mwaliji wakuta-
lika, ni mtendele kwa welewo waliji wakuwandika:
18 ligongo pakuwa ni juelejo uwe wana wawili tukwete
mwakuwandichilwa kwa Atati mwa Msimu wampepe.
19 We utende 'wo ngunumba soni achalendo ni alambi,
nambo muli walukosyo pampepe ni waswela mtima, ni
20 wa nyumba ja Mulungu, mwatawilwe pachanya pa
nyili sya ndanda sya wandumetume ni waprofeti,
Kristo Yesu msyene no liganga lisyene lya ku ndumba;
21 mwa juelejo lijumba lyana lyose, lyelumbikanye 'che-
nene likukulila ku nyumba jajiswela ja mwa Ambuje;
22 mwa juelejo umwe nombe namwe mtawilwe pampepe
kuti muwe nyumba ja Mulungu ja mwa Msimu.
3 LYE ligongo 'li une Paolo, juamtawe jua Kristo
2 Yesu ligongo lya umwe waMakosyo,—nawaga
mpikene ya utumwa wa chisowelo cha Mulungu cha-
3 chipeleche kwangune kuja kwenumwe; kuti chimamo
chamanyiche kwangune ni chiunukulilo, mpelaga na-
4 mlembele kala mwamnandi, kuti mpakombole, pakuwa-
langa 'po, kulolechesya umanyilisi wangu wa m'chima-
5 mo cha Kristo; chi chaliji changamanyika kwa achi-
wana wao wandu wa chisukulu chine, mpelaga sambano
chiunukulilwe kwa wandumetume wakwe waswela
6 mtima, ni kwa waprofeti wakwe mwa Msimu; kuti
waMakosyo ali wakwinjila pamo, wa chiilu chimo, ni
wakugawilana chilanganilo cha mwa Kristo Yesu mwa
7 utenga wambone, uneji ne kutendeka juakutumika
juakwe, malinga ni mtuka wa chisowelo 'cho cha Mulu-
ngu, chi chapegwile kwangune malinga ni chilimbi
8 cha machili gakwe. Kwangune, juakuwa juamnandi
kupunda ni waswela mtima wose wanandi, chipegwile
chisowelo achi, chati ngasale kwa waMakosyo ipanje
9 yangawalanjika ya Kristo; ngalosye wandu wosepe
utumwa wa chimamo chi chaliji chachisisiche chita-
ndilile ndawi syose mwa Mulungu juapangenye yosepe;
10 kuti sambano kwa wakutanda ni wa ulamusi wa
m'malo ga mwinani lumanyiche mwa church lunda lua
11 Mulungu lua ngosyongosyo, malinga ni chilanganilo cha
ndala syose chi walanganile mwa Yesu Kristo Ambuje

wetu: mwa juelejo tukwete mtima wakulimba, neku- 12
mbandichila mwakumkulupilila ligongo chikulupi cha
mwa juelejo. Lye ligongo 'lyo nguusya kuti mkasaka- 13
lika m'kulaga kwangune ligongo umwe, kuli lumbili
luenu.

Lye ligongo 'lyo ngumpindila Atati malungo gangu, 14
kuuma kwa welewo utati wose wa mwinani ni wa 15
pasi 'pano ukutelwa lina, kuti ampeje umwe, malinga 16
ni ipanje ya lumbili luakwe, kuti mlimbiche machili
mwa Msimu wakwe mkati mwa mundu; kuti atame 17
Kristo m'mitima jenu mwa chikulupi; kuti umwe
mkusimichika mkutamichika m'chinonyelano, mlimbi- 18
che kumanyilila ni waswela mtima wosepe m'chitipa
mwakwe ni uleu wakwe ni m'chijipi mwakwe ni mwa-
kwendesya mwakwe chinonyelano cha Kristo chaku- 19
punda ni umanyilisi, kuti mgumbalichile kuichila ku
chigumbalilo chose cha Mulungu.

We utende 'o kwa welewo wakupakombola kutenda 20
kupunda ni yosepe'i tukuusya nekuganisya, malinga ni
machili gakupanganya mwetuwe, kwa welewo luwe 21
lumbili m'church ni mwa Kristo Yesu mpaka yisukulu
yose ku ndawi sya ndawi. Amen.

4 NGUMCHONDELELA umwe menema, uneji jua-
mtawe jua mwa Ambuje, kuti mjendeje
mwakumbajila kuwilanga kwenu ku mwawilanjiche 2
nako, ni kulitimalika kose ni kutulala kose, ni kupimi-
lila ne kugosana m'chinonyelano; mkwanguya kusa- 3
malila Msimu umpepe m'chitawililo cha mtendele.
Chipali chiilu chimpepe, ni Msimu wampepe, mpelaga 4
nombe namwe mwawilanjiche m'chilolelo chimo cha ku-
wilanga kwenu; Ambuje wamo, chikulupi chimo, uba- 5
tiso umo, Mulungu wampepe ni Atati wao wosepe, akwi- 6
lamulila yosepe, ali pa yosepe, ali mu yosepe. Nambo 7
kwetuwe juana juose chapegwile chisowelo malinga ni
chipimo cha mtuka wa Kristo. Lye ligongo'li akuti, 8

"Mkukwela mwinani, wautawile migole ukapolo,
Wapele wandu mituka."

(Mkuti, Wakwesile, kweleko no kwati uli, kukawa 9
kutanda kutuluka nombe najo kwinjila pasi pasye-
syene? Juatulwiche no jujojo nombe najo juakwesile 10
kupunda mnope ni ya kwinani, kuti agumbale mosepe.)
Juelejo nipo wapele wane wandumetume; wane wa- 11

profeti; wane wakusala utenga wambone; wane waku-
12 langa ni wakwiganya; kuti amalichiche waswela mtima,
kuti apanganye masengo ga utumwa, kuti atawe chiilu
13 cha Kristo: mpaka po tutuiche wosepe ku chikulupi
chimo, ni umanyilisi umo wa Mwanagwao Mulungu, ku
mundu juamkule, ku chipimo cha msingu wa chigu-
14 mbalilo cha Kristo: kuti tukasawa soni wanache, wa-
kutenganyika kwine ni kwine, wakujigalwa ni mbungo
syose sya chijiganyo, m'ukalamuko wa wandu, m' ula-
15 mba, malinga ni chinyengo cha ulemwa; nambo
mkuwecheta umbone m'chinonyelano tukulile mosepe
16 kwa juelejo, juali mtwe, Kristo; kuuma mwa juelejo
chiilu chosepe chachilumbikanye chachilundanye mwa
mbindo syosepe syakupeleka, malinga ni chilimbi
chakulingana cha ipisya yosepe, chikutesya kukula kwa
chiilu kuti chigumbiche m'chinonyelano.
17 Achi menema nguti, nipo ngusala mboni mwa Ambu-
je, kuti mkajendaga soni mpelaga akwenda waMakosyo
18 m'mtima wao wa mtega, umanyilisi wao wopililisye, wa-
tindene ni umi wa Mulungu, ligongo wangamanyilila
uli mkati mwao, ligongo kunonopesya kwa mtima
19 wao; welewo mkumala kupikana kupoteka, walipeleche
ku chisembwele kuti atende usakwa wose ni udiesi.
20 Nambo umwe ngunumlijiganya Kristo iyoyo; naga mwa-
21 mpilikanile, naga mwajiganyiche mwa juelejo, mpelaga
22 umbone uli mwa Yesu: kuti mtyosye, malinga ni utame
wenu wa kala, mundu jua kala, juakuwa juakusakala
23 malinga ni misese ja ulamba: kuti mbe juambisi m'msi-
mu mwa nganisyo syenu, mbwaleje mundu juambisi,
24 juali malinga ni Mulungu juampanganye m'chigolochelo
ni uswela wa umbone.
25 Lye ligongo 'lyo, mkutyosya ulamba, mbechete u-
26 mbone juine ni mjakwe: pakuti tuli iwalo ya juine ni
juine. Mtumbile, mkalemwa; lyuwa likaswelwa pa chi-
27, 28 tumbililo chenu: mkamsepuka Setani. Juajiwile
akasajiwa soni: nambo akapimilile masengo kupanga-
nyaga ni yala yakwe chindu chambone, kuti akole cha-
29 kupeleka kwa juakusowa. Mawecheto gamawole gaka-
sakopoka m'mkamwa mwenu, nambo ga gali gambone
gakulimbichila mwakusowa, kuti gawape chisowelo wa-
30 kupikana. Mkamtesya chanasa Msimu Waswela wa
Mulungu, mwa welewo mwalembelwe ku lyuwa lya

chikulupuchilo. Mawawa gose ni kupotekwa mtima ni 31
kutumbila ni ungulu ni malalato gose gatyoche penu-
mwe, ni lupuso luose; msalalilane mtima juine ni juine, 32
kolaga chanasa, kutondowelana, mpelaga nombe najo
mwa Kristo Mulungu wamtondowele umwe.

5 MUWE menema wakumsyasya Mulungu, mpelaga
wanache wakunonyelwa; mjendeje m'chino-
nyelano mpelaga Kristo nombe najo wamnonyele umwe, 2
nekulipeleka ligongo uwe, mtulo ni mbepesi ja kwa
Mulungu jakununjila 'chenene. Nambo chilyelye ni 3
usakwa wose ni kusilila kose, kukasakolanjika lina
pakati penumwe, mpelaga kwawajila waswela mtima;
namuno yakununga, namuno malowe gakulowela, namu- 4
no kukwelegula, ili yangatuwajila: nambo kupunda
chilapilo. Pakuti achi mkuchimanyilila 'chenenepe, 5
chati nganakugwa jua chilyelye, namuno mundu jua
usakwa, namuno juakusilila, juali juakulomba inyago,
juakwete pakwinjila m'uchimwene wa Kristo ni Mu-
lungu.

Wandu akasamlambusya ni malowe gamtega: pakuti 6
ligongo lyakwe yelei lutumbilo lua Mulungu lukwisa
pa wanache wakupwanya. Mkagawana nawo menema; 7
pakuti kala mwaliji chipi, nambo sambano muli lilangu- 8
ka mwa Ambuje: mpelaga wanache wa lilanguka mje- 9
ndeje (pakuti chisogosi cha lilanguka chili m'umbone
mose m'chigolochelo chose ni m' yakuwona yose) waku- 10
lochesya chi chili chakumsechelesya Ambuje: mkasyo- 11
wekana ni masengo gangasogola ga chipi, nambo mka-
gajamuche, pakuti indu yakutenda welewo mwakusisika 12
kutesya soni namunò kuwelecheta kose. Nambo yosepe 13
yakujamuchilwa ikuwoneka ni lilanguka; pakuti yosepe
yakuwoneka no lilanguka. Lye ligongo 'lyo akuti, Ji- 14
mukani umwe wakugona, mjimuche kwa wauwe, Kristo
nipo tamlanguchile.

Mlolechesye 'chenene menema uende wenu, ngati 15
mpela wangali lunda, nambo mpela wana lunda; msu- 16
meje ndawi, ligongo mowa gasakele. Lye ligongo 'lyo 17
mkawa wakulowela, nambo m'manyilile lisosa lya Mu-
lungu no lyatilyati. Mkakolelwa ni mvinyo, mwelemo 18
mwana kulesalesa, nambo mgumbalichiche ni Msimu;
mbelechete juine ni juine m'nyimbo syakugomba, sya- 19
kulapila ni syakulumba sya usimu, kwimbaga nekuso-

20 naga m'mtima wenu kwa Ambuje; mkamlapileje mowa
gose ligongo indu yosepe, m'lina lya Ambuje wetu Yesu
21 Kristo, kwa Mulungu Atati; negosanaga juine kwa
juine m'woga wa Kristo.
22 Achakongwe, *mwapikanichisye* achalume wenu, mpe-
23 laga Ambuje. Pakuti juamlume no mtwe wa juamko-
ngwe, mpelaga Kristo nombe najo no mtwe wa church,
24 msyene juakuwa mkulupusya jua chiilu. Nambo mpe-
laga church chikumpikanichisya Kristo, iyoyo achako-
ngwe nombe nawo akapikanichisye achalume wao mosepe.
25 Achalume mnonyelane na 'chakongwe wenu, mpelaga
Kristo nombe najo wanonyele church, nokulipeleka li-
26 gongo lyakwe; kuti aswejelesye, powamasile kosya
27 m'mbale ja mesi ni lilowe, kuti apeleche kwa msyene
church acho chana lumbili, changali ulemwa namuno
sinya namuno chindu chine chati 'yoyo; nambo kuti
28 chiwe chachiswela changali ulemwa. Ni iyoyo kwawa-
jila achalume nombe nawo kwanonyela achakongwe wao
mpelaga iilu yao. Juakunonyela juamkongwe juakwe
29 akulinonyela msyene; pakuti nganakugwa mundu juose
juachitumbilile chiilu chakwe nambo akuchilisya neku-
30 chilela mpelaga Yesu nombe najo akutenda ni church;
31 ligongo tuli iwalo ya chiilu chakwe. Lye ligongo 'lyo
juamlume taleche wesegwe na'chikulugwe nipo tanya-
mbatile kwa juamkongwe juakwe; wana wawili 'wo
32 nipo tawe chiilu chimpepe. Chimamo achi no chachi-
kulungwa: nambo nguwecheta kwambaga Kristo ni
33 church. Nachiwamuno iyoyo umwe juana juose aka-
nonyele juamkongwe juakwe mpelaga msyene, ni jua-
mkongwe nombe najo akamjogope juamlume juakwe.

6 WANACHE mwapikanichisye achinangolo wenu
mwa Ambuje: pakuti kweleko no kwakugolo-
2 ka. Mwachimbichisye wese wenu na 'chikuluwenu.
(Lyelelyo no lilamulo lyakutanda lyana chilanganilo,)
3 kuti mtameje mwambonepe, kuti mtamilisye mwamleu
4 pasi 'pano. Nomwe wakwe, achatati, mkatumbilisya
wanache wenu; nambo mwaleleje mwakwajiganya mwa-
kwachisya mwa Ambuje.
5 Achikapolo mwapikanichisye achambuje wenu mali-
nga ni chiilu, ni woga ni kutetemela, mu mtima wenu
6 umpepe, mpelaga mkupikanichisya Kristo; ngati mwa
utumwa wa meso, mpelaga wakwasechelesya wandu;

nambo mpelaga achikapolo wa Kristo, wakutendaga
lisosa lya Mulungu ni mtimu wenu; ni mtima wa- 7
mbone kumtumichila mti Ambuje, ngati mti wandu:
achimanyililaga kuti chi chili chose chili chambone 8
chakutenda mundu, chelecho tapochele soni kwa Am-
buje, nachiwamuno ali kapolo nachiwamuno ali mluko-
kosyo. Nomwe achambuje mwatendele welewo yalu- 9
mo, mleche kupakana: pakumanyilila kuti Ambuje
wao ni wenu ali mwinani, nipo nganakola mwakusagu-
lanya wandu.
Pambesi pakwe mlimbiche mwa Ambuje, ni m'ma- 10
chili gakulimba kwakwe. Mbwale isyano yosepe ya 11
Mulungu, kuti mpakombole kukana ulamba wa Setan.
Pakuti kuumana kwetu ngunukuwa ni chiilu ni miasi, 12
nambo ni wakulungwa ni wa malamusi, ni wakulamulila
chipi achi wa kusa 'kuno, ni wa msimu wa yakusakala
wa mwinani. Lye ligongo 'lyo mtole isyano yosepe ya 13
Mulungu kuti mpakombole kukana pa lyuwa lyakusa-
kala, soni mkumala yosepe, kwimilila. Mjimilile me- 14
nema, mwamtawe m'mchiuno mwenu ni umbone, waku-
wala chisyano cha pa mtima cha chigolochelo, wakuga- 15
wecha masajo genu ni kupanganichisya kwa mtendele;
mosepe nekutola chikopa cha chikulupi, nacho tumpa- 16
kombole kujisima mipamba ja moto ja juakusakala.
Mtole chisoti cha chikulupuchilo, ni lupanga lua Msi- 17
mu, luli lilowe lya Mulungu: ni mapopelo gosepe ni 18
machondelelo kupopelaga ndawi syose m'Msimu, neku-
lindililila mwelemo mkupimilila mosepe ni machondelelo
gakwachondelela waswela mtima wosepe, ni none jua- 19
kwe kuti malowe gapegwe kwangune mwakuugula
m'kamwa mwangu, kuti ngamanyichisye mwakulimba
mtima chimamo cha utenga wambone, ligongo lyakwe 20
welewo ndili juandumetume m'nyolo; kuti mwelemo
ngawechete mwakulimba mtima, mpelaga kumbajile
kuti ngawelechete.
Nambo kuti nomwe wakwe mkamanye ya pangune, 21
ni utende wangu, Tukikos mjetu juamnonyelane ni jua-
kutumika juamkulupi tam'manyisye umwe yosepe; jue- 22
lejo nimtumichisye, ligongo lyakwe lyelelyo, kuti mka-
manye ya petu, kuti akatusye mitima jenu.
Mtendele uwe kwa achimjetu, ni chinonyelano ni 23
chikulupi, kuuma mwa Mulungu Atati, ni Ambuje

24 Yesu Kristo. Chisowelo chiwe nawo wosepe waku-
mnonyela Ambuje wetu Yesu Kristo mwangawola.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA FILIPPI.

---

1 PAOLO na Timoteo, achikapolo wakwe Kristo
Yesu, kwa waswela mtima wosepe wa mwa
Kristo Yesu wa ku Filippi, ni wakulolela ni wadiakoni:
2 chisowelo chiwe kwenumwe ni mtendele wa kwa Mu-
lungu Atati wetu, ni Ambuje Yesu Kristo.
3 Ngumlapila Mulungu wangu mwakumkumbuchila
4 mwangu mosepe, mowa gosepe m'machondelelo gangu
gosepe ga ngumchondelela umwe wosepe ni lukondwa,
5 ligongo lya chisyowe chenumwe cha m'utenga wambone,
6 kutanda pa lyuwa lya kutanda mpaka sambano; mku-
kulupilila chindu achichi, chakuti juelejo juatandite
masengo gambone mwenumwe, tagamalisye mpaka lyu-
7 wa lya Yesu Kristo: mpelaga kumbajila une kukola
mtima wati 'yoyo wakwambaga umwe wosepe, ligongo
ndekumkola umwe m'mtima mwangu, pakuwa umwe
wosepe muli wakugawana none chisowelo m'nyolo sya-
ngu ni m'kuliwalanga ni m'kulimbichila kwa utenga
8 wambone. Pakuti Mulungu no mboni jangu, jakuti
ngumpila umwe wosepe m'yanasa yewisi ya Kristo Yesu.
9 Na'chichi ngumchondelela, kuti chinonyelano chenu
chipunde kuchuluka mwakupunda m'umanyilisi ni ku-
10 lolechesya kosepe; kuti mlochesya umwe indu yakupu-
nda; kuti mkole mtima umpepe, muwe wangasoya mpa-
11 ka lyuwa lya Kristo; mkugumbalila ni chisogosi cha
chigolochelo, cha mwa Yesu Kristo, ku lumbili ni chi-
lapilo cha Mulungu.
12 Nambo ngusosa kuti m'manyilile, achimjangu, kuti
indu ya pangune ikopochele nambo mwakukulumisya
13 utenga wambone; kuti syawonechele nyolo syangu
mwa Kristo, posepe pa nganya, ni pa wane wosepe;
14 kuti wajinji wa achimjetu wa mwa Ambuje, wakusiku-

lupilila nyolo syangu, akupunda kulimbila kuwelecheta
lilowe lya Mulungu pangajogopa. Wane'nambo ni uwiu 15
ni makani, wane nombe nawo ni mtima wakusalala
akulalichila Kristo ; wane'wa akutenda m'chinonyelano, 16
akumanya kuti uneji ndili juamjimiche ligongo kuliwa-
langa kwa utenga wambone; wane 'wo nambo akusala 17
Kristo ni makani, ngati ni mtima, akuganisya kuti aku-
nyimuchisya une masauko m'nyolo syangu. Uli na- 18
mbo? akawe kuti mosepe, namuno m'ulamba, namuno
mwambone, Kristo akusalilwa; mwelemo ngusechelela,
elo, nipo tisechelele. Pakuti ngumanya kuti achi tichi- 19
wonechele ku chikulupuchilo changu, ligongo lyecho-
ndelelo lyenu ni ligongo lya kupeleka kwa Msimu wa
Yesu Kristo, malinga ni chikulupi chisyene ni chilolelo 20
changu, chakuti ngisingola soni mosepe, nambo mwa-
kulimba mtima mpelaga mowa gosepe ni iyoyo samba-
no, Kristo takweseche m'chiilu mwangu, namuno pa
umi namuno pa chiwa. Pakuti kwangune kukola umi 21
no Kristo, kuuwa no chakumbatisya. Nambo nakuko- 22
la umi m'chiilu—achichi nachiwaga chisogosi cha ma-
sengo gangu, pelepo ngongumanya chi tisagule. Na- 23
mbo ndenda kupesigwa pawili 'po, ngusosa kutyoka ku-
tama ni Kristo, pakuti kweleko kupundile mnope: na- 24
mbo kutamape m'chiilu kupundile kusoseka ligongo
lyenumwe. Mkukulupilila mwelemo, ngumanya kuti 25
tindameje, elo tindameje pampepe nomwe wosepe, kuti
mjendeje mwakupunda mwakukondwa m'chikulupi;
kuti kulikwesya kwenu kuchuluchile mwa Yesu Kristo 26
mkati mwangune ligongo ndili pampepe nomwe soni.
Nambo utame wenu wa pa musi uwajilwe utenga wa- 27
mbone wa Kristo: namuno pakwisa kukumlola, namu-
no pakutama pangapagwa, kuti ngapikane ya umi wenu,
kuti mjimilile m'msimu umo, ni mtima umpepe kuuma-
nila chikulupi cha utenga wambone; mosepe mwanga-
jogopa wamagongo; chelecho no chimanyililo chao cha 28
koonanga, nambo cha chikulupuchilo chenu, ni chelecho
chakuuma kwa Mulungu; pakuwa chipegwile kwenu- 29
mwe ligongo lya Kristo, ngati kuti mkamkulupilile-
pe juelejo, nambo kuti mlajeje ligongo lyakwe:
pakuwa wakolaga mtima wakulaga uwowo u mwau- 30
weni mwangune, nipo sambano mkupikana uli mwa-
ngune.

2 NAKUWA menema kutusya mtima mwa Kristo,
nakuwa kuchisya kwa chinonyelano, nakuwa
chisyowe cha Msimu, nakuwa kukola ni kutenda yana-
2 sa, mgumbalichisye kusechelela kwangu, kuti mtameje
ni mtima umpepe, mkoleje chinonyelano chimo, mjende-
3 je kumo, mganisye imo: mkatenda kandu ni makani
namuno ni kulikwesya kwa mtega, nambo ni kuligosa
kwa mtima, wosepe akuganisyaga kuti mjakwe apundi-
4 le; wosepe wangalolechesya yakwe msyene, nambo
5 wosepe nombe namwe kulolechesyaga ya wane. Mko-
leje mwenumwe mtima au, u waliji mwa Kristo Yesu;
6 welewo, waliji chisau chakwe cha Mulungu, nganachi-
tenda chakusumulwa chati awe yalumo ni Mulungu, na-
7 mbo walijalwisye, nekutola chisau chakwe cha kapolo,
8 nekuwa kupela ni wandu; mkusimanilwa m'upagwe
wakwe wati mpela wa mundu, walijalwisye, nekuwa
wakupikanila mpaka ku chiwa, chiwa cha mgomba.
9 Lye ligongo 'lyo nombe nalyo Mulungu wamkwesisye,
10 nekumpa lina 'lyo lyakupunda ni mena gosepe; kuti
m'lina lya Yesu malungo gosepe gatindiwale ga ya kwi-
11 nani, ni ya pasi, ni ya pasi petaka'pano, silijitichisye
ndimi syosepe kuti Yesu Kristo no Ambuje, ku lumbili
lua Mulungu Atati.
12 We utende 'o wakunonyelwa wangu, mpelaga mowa
gosepe mpikanichisye, ngati mpelaga pa meso pangupe,
nambo sambano mwakupunda ndili juangapagwa, ni
woga ni chitetemelo mpanganichisye masengo ga chi-
13 kulupuchilo chenumwe; pakuti ndo Mulungu juakute-
nda mwenumwe kuti msose nekutenda, ligongo kuse-
14 chelela kwakwe kwambone. Mtende yosepe pangada-
15 ndaula pangali makani; kuti muwe wangali ukawamba
wangali luchimwa, wanache wa Mulungu wangali ule-
mwa pakati pa wandu wakugongomala wa masuso, mwa
welewo umwe mbonechele mpelaga nyali kusa 'kuno,
16 achilosyaga lilowe lya umi; kuti ngakole chakulikwe-
chesya lyuwa lya Kristo; kuti nginimbutuchila pa mte-
17 ga, nginindajila pa mtega. Elo, naga ngatajilwe pa
mbepesi, ni pa utumwa wa chikulupi chenu, nguseche-
18 lela, nekusechelela pampepe nomwe wosepe: yalumope
nomwe wakwe msechelele, msechelele pampepe none.
19 Nambo ngulolela mwa Ambuje Yesu kumtumichisya
umwe chitema Timoteo, kuti none juakwe ngatule mti-

ma, pakumanyilila yenumwe. Pakuti nginingola juine 20
juana mtima yalumo none, juatakumbuchile 'chenene
ya penumwe. Pakuti wosepe akusosa yao achimsyene- 21
pe, ngati ya Yesu Kristo. Nambo mkumanya umwe 22
chimanyililo chakwe, chati mpela mwanache akumtumi-
chila atati wakwe, iyoyo akutumichila pampepe none
mu utenga wambone. Juelejo menema ngulolela kuti 23
nimtumisye sambano, po tingalole 'po itiijende pangune:
nambo ngukulupilila mwa Ambuje kuti une namsyene 24
tiiche chitema. Nambo natite kumbajila kuti nimtu- 25
michisye kwenumwe Epafrodito, mjangu juakupanganya
none m'chisikali cha pangune, jua ndumetume juenu jua-
kutumichila yakusowa yangu; patipo wamsosesye umwe 26
wosepe, nipo walasile mnope, ligongo mwapilikene kuti
walwasile: pakuti walwasileje kuwandichila ku kuuwa: 27
nambo Mulungu wamtendele juelejo chanasa; ngati
juelejope'jo, nambo none juakwe, kuti ndakukola cha-
nasa kupambula chanasa. Nimtumichisye menema 28
mwakwanguyaga, kuti, po tumkamlole soni, mkaseche-
lele, kuti une ngananduyeje chanasa. Mumpochele me- 29
nema mwa Ambuje ni lukondwa luosepe; mwachimbi-
chisye wati iyoyo: pakuwa wawandichile ku kuuwa li- 30
gongo lya masengo ga Kristo, wasosaga kwasa umi wa-
kwe kuti agumbalichisye chi chamsowile umwe mu
utumwa wenu wa pangune.

3 PAMBESIPAKWE, achimjangu, msechelele mwa
Ambuje. Kumlembela umwe indu yati 'yoyo
kwangasakalisya une, nambo kutenda kumkulupusya
umwe. Mlolechesye mbwa, mlolechesye wakupanganya 2
yakusakala, mlolechesye chitemo; pakuti uwe tuli chi- 3
sichito wakulomba ni Msimu wa Mulungu, nekulikwesya
mwa Kristo Yesu, wangachikulupilila chiilu: nachi- 4
wamuno une namsyene ningachikulupilile chiilu: naku-
ganisya juine kukulupilila chiilu, uneji ngupunda:
juamsichite lyuwa lya msano ni gatatu, juampagwe mwa 5
Israeli, jua lukosyo lua Benyamin, mHebrai jua wa-
Hebrai; kwambaga lilamulo mFarisayo: kwambaga 6
mtau juakusausya church; kwambaga chigolochelo cha
mwilamulo juamsimane juangalemwa. Nambo yana 7
yose yambatile une yeleyo ndesileje yakwasika ligongo
lya Kristo. Elo tu, ngutenda yosepe yakwasika ligongo 8
kupunda kwa umanyilisi wa Kristo Yesu Ambuje wa-

ngu : ligongo juelejo ndesile kwasa yosepe, ngwitenda
9 utogole, kuti simbatile Kristo, si'simanilwe mwa juelejo,
pangakola chigolochelo cha mwangunepe, cha mwila-
mulo, nambo cha mwa chikulupi cha Kristo, chigolo-
10 chelo cha kuumila mwa Mulungu cha pa chikulupi : kuti
ngam'manye juelejo ni machili ga kwimuka kwakwe, ni
chisyowekano cha kulaga kwakwe, ngasiuchile ku chiwa
11 chakwe, kanga ngapaichile pose ku kwimuka kwa
12 wauwe. Ngati kuti mbochele chile, namuno ndili
juam'malichisye chile : nambo ndenda kukagula kuti
ngapakombole kukamula chelecho ligongo lyakwe naka-
13 mwilwe ni Kristo Yesu. Achimjangu, ngonguganichisya
namsyene kuti ngamwile : nambo chindu chimo *ngu-
chitenda*, mkuliwalila indu ya munyuma, mkutambali-
14 chila indu ya mbujo, ndenda kukagula kuja ku ngopo-
chelo ku mtuka wa kuwilanga kwa Mulungu kwa kwi-
15 nani kwa mwa Kristo Yesu. Uwe wosepe menema
wakuwa wamalile tuwe wana mtima wati 'yoyo : namko-
leje pane mtima wine, papopo Mulungu tambunukulile
16 umwe : nambo po tuichile 'po, papopo tujendeje.
17 Achimjangu, muwe wakusyasya une pampepe, mwa-
lolechesye welewo wakwenda iyoyo yati mpelaga
18 mkwete uwe chisyasyo. Pakuti wajinji akwendaga, ya
welewo namsalile kawili kawili, sambano nipo ngumsa-
lila umwe namuno mwakulila, ali wamagongo wakwe
19 mgomba wa Kristo : pambesi pao no uwonasi, mlungu
wao no chitumbo chao, lumbili luao luli m'soni mwao,
20 wakusamalila yakusa'kuno. Pakuti ulamusi wetu uli
mwinani ; mwelemo nombe namo tukumlinda Mkulu-
21 pusya Ambuje Yesu Kristo ; jua tapanganichisye soni
chiilu cha kulijalusya kwetu, kuti chisyuche nekuwa
mti chiilu cha lumbili luakwe, malinga ni chilimbi
chapakombwele nacho kwiliwatile yosepe pasi pakwe
msyene.

4 LYE ligongo 'lyo, achimjangu wakunonyelwa
wakupililwa, lukondwa luangu ni lisanda lya-
ngu, iyoyo mjimilile mwa Ambuje, wakunonyelwa
wangu.
2 Ngumchisya Euodia, ngumchisya Suntuke, akole
3 mtima umo mwa Ambuje. Elo ngumchondelela nomwe
wakwe, jua lujinga lumo juambone, mwakamusye wako-
ngwe welewo, pakuti wapangenye none m'utenga wa-

mbone, ni Klemente nombe najo, ni wakupanganya
none wane, mena gao gali m'buku jua umi.
Sigalagani mwa Ambuje mowa gosepe: soni tinjile, 4
Sigalagani. Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa 5
wandu wosepe. Ambuje ali pakuwandika. Mkapwe- 6
lela kandu: nambo mosepe ni mapopelo ni machonde-
lelo pampepe ni chilapilo m'manisye yakujuga yenu pa
Mulungu. Mtendele wa Mulungu wakupunda umanyi- 7
lisi wose, nipo tuulindilile pa mitima jenu ni nganisyo
syenu mwa Yesu Kristo.
Pambesi pakwe, achimjangu, i ili yose ili yambone, 8
i ili yose ili yakuchimbichisya, i ili yose ili yakulingana,
i ili yose ili yakulenjela, i ili yose ili yekoto, i ili yose ili
yewechete 'chenene; nakuwa mwelemo chisimba namuno
chakulapa yeleyo mganisyeje. Indu i mwalijigenye, i 9
mwapochele, i mwapikene i mwaweni mwangune, yeleyo
mtendeje: Mulungu wa mtendele nipo tawe nomwe.
Nambo nasechelele mwa Ambuje kwakujinji, patipo 10
sambano pambesi mtesile kulisisimusya kungumbuchila
une; mwelemo mwakumbuchile, nambo ngunumkola
ndawi. Ngonguwelecheta kwambaga yakusowa: paku- 11
ti'po 'lijigenye, mungutama mose, mwelemo ngajikutile.
Pakuti ngumanya kulijalusya, nipo soni ngumanya 12
kuchuluka: posepe ni mosepe, 'lijigenye kugumbalichika
nekukola sala, kuchuluka ni kusowa. Yosepe ngupa- 13
kombola mwa juelejo juakunimbichisya. Nambo mwa- 14
tesile 'chenene pakusyowekanaga ni kulaga kwangu.
Nomwemwe mkumanya mwachimsyene, waFilippi, 15
kuti pakutanda pa utenga wambone po natyosile ku
Makedoni, ngapali church chasyowekene none kwa-
mbaga kupochela nekupeleka, nambo umwepe: ligongo 16
pakuwa namuno m'Thessalonika mwatumisye kawili ka-
wili ku kusowa kwangu. Ngati kuti ngusosa mtuka, na- 17
mbo ngusosa chisogosi chakuchuluchila ku lilowe lyenu.
Nambo ngwete yosepe, nguchuluka: ngumbalichiche, 18
pakupochela pa Epafrodito indu i yaumile penumwe,
mnunji wakununjila, mbepesi jakupochelwa, jakumse-
chelesya Mulungu. Mulungu wangu nipo tagumba- 19
lichisye kusowa kwenu kosepe malinga ni yakusichila
yakwe m'lumbili mwa Kristo Yesu. Sambano kwa 20
Mulungu wetu ni Atati, luwe lumbili ndawi sya ndawi.
Amen.

21 Mwakomasye waswela mtima wosepe mwa Kristo
Yesu. Akumkomasya umwe achimjetu wa pangune,
munomuno welewo wa pa nyumba ja Kaisari.
22 Chisowelo cha Ambuje Yesu Kristo chitame ni msimu
wenu.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA KOLOSSE.

---

1 PAOLO jua ndumetume jua Kristo Yesu, mwa
2 lilowe lya Mulungu, ni Timoteo mjetu, kwa
waswela mtima ni achimjetu wakulupilika wa mwa
Kristo, wa pa Kolosse; chisowelo chiwe kwenumwe ni
mtendele wakuuma kwa Mulungu Atati wetu.
3 Tukumlapila Mulungu Atati wa Ambuje wetu Yesu
4 Kristo, mowa gosepe tukumpopelela umwe, chipilika-
nile chikulupi chenu cha mwa Kristo Yesu, ni chino-
nyelano chi mkwete cha kwa waswela mtima wosepe,
5 ligongo chilolelo chachimsalachisye umwe mwinani,
chi mpilikene kala m'lilowe lya umbone wa utenga
6 wambone, u uiche kwenumwe; mpelaga kusa 'kuno
kosepe nombe nako ulimkusogola ulimkuchuluka, mpe-
laga mwenumwe nombe namwe, chitandilile lyuwa li
mwapikanichisye nekumanyilila chisowelo cha Mulungu
7 m'umbone; mpelaga mwalijigenye kwa Epafra, kapolo
mjetu juamnonyelane, juali juakutumika juamkulupi
8 jua Kristo ligongo umwe, nombe najo juatusalile uwe
chinonyelano chenu cha mwa Msimu.
9 Lye ligongo 'li nowe wakwe, chitandilile lyuwa li
twapikene, ngutukuleka kumpopelela nekumchondele-
lela umwe, kuti mgumbalichiche ni umanyilisi wa lisosa
lyakwe m'lunda luose ni mtima wose wa msimu,
10 kwenda mwakumbajila Ambuje mwakumsechelesya
mose, kusogolaga m'masengo gambone gose, kuchulu-
11 kaga m'umanyilisi wa Mulungu; nekulimbika ni
machili gose malinga ni machili ga lumbili luakwe,
12 ku chitungato ni chipimililo chose ni lukondwa; neku-

mlapilaga Atati, juatutesile uwe tuwajilwe kugawila
yakwinjila ya waswela mtima wa mwilanguka: watu- 13
kulupwisye uwe ku ulamusi wa chipi, nekutusamya
kuja m'uchimwene wa Mwanache jua chinonyelano
chakwe: mwa juelejo tukwete chiwombolo 'cho, kuto- 14
ndowela 'ko kwa yakulemwa: juali chiwilili cha Mulu- 15
ngu wangawoneka, juamtasi jua yosepe yepanganyiche;
ligongo mwa juelejo yapanganyiche yosepe, yakwinani 16
ni ya kusa 'kuno, yakuwoneka ni yangawoneka, namuno
itengu, namuno ya uchimwene, namuno ya ukulungwa,
namuno malamusi; yosepe yapanganyiche mwa juelejo
ni kuja kwa juelejo; juelejo nipo wapali ikiniipagwe 17
yosepe, yosepe nipo ikunyambatilana mwa juelejo.
Nipo juelejo ali mtwe wa chiilu chakwe, church: ali 18
juakutanda, juamtasi kupagwa kuuma kwa wauwe:
kuti mosepe akole ndandililo. Ligongo kwamsechele- 19
sye *Atati* kuti mwa juelejo kutameje kugumbalichisya
kosepe; mwa juelejo soni achengulanye yosepe na 20
msyene, powajilenye pa mtendele ni miasi ja mgomba
wakwe; mwa juelejo, *nguti*, indu namuno ya pasi
namuno ya kwinani. Nomwe soni, wakuwa kala 21
wakuwengana ni wamagongo m'mtima wenu ni m'ma-
sengo genu gakusakala, nambo sambano amchengule-
nye m'chiilu cha nyama jakwe ni kuuwa kwakwe, 22
kuti ampeleche umwe waswela, wangali ulemwa, wa-
ngajamuchika pa meso pakwe: nawaga tumtamilisye 23
m'chikulupi, watamiche wangapatyocheka, wangasamila
kutyoka ku chilolelo cha utenga u mwapikene, u
wasalilwe pa yakupanganya yosepe ya kusa 'kuno;
ya weleo une Paolo natendelwe juakutumika.

Sambano ngusechelela m'masauko gangu ligongo 24
umwe, nekugumbalichisya yakusigala ya kulaga kwa
Kristo, m'nyama jangu ligongo chiilu chakwe, chelecho
no church; jua chelecho une natendelwe juakutumika 25
malinga ni ulindililo wa Mulungu u wapelekwile kwa-
ngune kuja kwenumwe, wakugumbalichisya lilowe lya
Mulungu, chimamo 'chila chaliji chakusisika kutandi- 26
lila pa ndawi syose ni yisukulu yose: sambano nambo
chili chachiwoneche kwa waswela wakwe, kwa welewo 27
Mulungu wasechelele kumanisya kusichila kwakwe
kwa lumbili lua chimamo achi mwa waMakosyo, chi
chili Kristo mwenumwe, chilolelo cha lumbili: juelejo 28

uwe tukusala nekwajamuka wandu wose nekwajiganya
wandu wose m'lunda luosepe, kuti tukapeleche wandu
29 wosepe wamalile mwa Kristo; pelepo nombe napo
ngupimilila, nekulajilila malinga ni chilimbi chakwe,
chakupanganya masengo mwangune ni machili.

2 PAKUTI ngusosa umwe m'manyilileje kuti ngu-
mlajila umwe kwakujinji, umwe na welewo wa
2 pa Laodikiya, ni wana wose wangaona ngope jangu
m'chiilu; kuti mitima jao jitule pasi, alumbikanyiche
m'chinonyelano, ni ku kusichila kose kwa kugumbali-
3 chisya kwa umanyilisi, kuti amanyilile chimamo 'chila
cha Mulungu, Kristo, mwa juelejo no mwakusisilwa
4 yakusichila yose ya lunda ni umanyilisi. Achichi
nguti, kuti akasawa jua tamlambusye ni kukalamu-
5 chila kwa malowe. Pakuti nachiwamuno nginimbagwa
m'chiilu, ndili juampagwe nomwe m'msimu; nekuse-
chelela nekulola ujalile wenu, ni chikulupi chenu cha-
kulimba cha mwa Kristo.
6 Mpelaga menema mwapochele Kristo Yesu Ambuje,
7 iyoyo mjendeje mwa juelejo; wakusimichika ni wakuta-
wilichika mwa juelejo, nekulimbichika m'chikulupi che-
nu, mpelaga mwajiganyiche, nekuchuluka m'chilapilo.
8 Mlolechesye atakuwa juatamsumule umwe ni kwi-
ganya kwakwe ni ulamba wakwe wamtega, malinga
ni msyungu wa wandu, malinga ni ilingo ya kusa 'kuno,
9 ngati malinga ni Kristo: ligongo pakuwa mwa juelejo
kukutama kugumbalichisya kose kwa Mulungu kwa pa
10 chiilu, soni mwa juelejo mgumbalichiche, juali mtwe
11 wa ukulungwa ni ulamusi: mwa juelejo nombe najo
mwasichitiche ni chisichito changapanganya yala, pa-
12 kuula chiilu cha nyama, m'chisichito cha Kristo: mkwa-
sika pampepe najo m'ubatiso, mwelemo mwajimuswile
pampepe najo pa chikulupi cha chilimbi cha Mulungu
13 jua wamjimwisye kwa wauwe. Nomwe wakwe wakuwa
wauwe m'yakusokonechela yenu ni wangasichitika wa
chiilu chenu, wamtesisye umwe wajumi pampepe najo,
14 po watutondowele uwe yakusokonechela yetu yosepe: po
wasimasisye chachilembe 'chila chatulembechele uwe,
chi chaliji chakutuwelechetela uwe: chelecho wachi-
tyosisye pachilikati, nekuchikomela pa mgomba pakwe;
15 po waumisyeye pa msyene ukulungwa ni malamusi,
wagalosisye m'meso kulola nekugasechelela mwelemo.

Wandu akasamlamulila menema m'chakulya, namuno 16
m'chakumwa, namuno mkwambaga lyuwa lya chindi-
mba, namuno lya mwesi wasambano, namuno sabato; ye- 17
leyi no chiwilili cha indu yakwisa; nambo chiilu no
cha Kristo. Wandu akasamjiwila liupilo lyenu pakusosa 18
kulijalusya ni kwalomba wamitenga, pakutama m'indu
i waweni, pakulitutumbasya pamtega ni mtima wakwe
wa chiilu, pangakamulila mtwe, mwakuuma mwelemo 19
chiilu chosepe, chachilisye chachilumbikanyiche mwa
mbindi ni mitasi, chikukula ni ukulilo wa Mulungu.

Naga mwawile na Kristo pakuleka ilingo ya 20
kusa 'kuno, ana ligongo chichi, mpelaga mulimku-
tama kusa 'kuno, mulimkulipikanichisya ya mala-
musi, Mkakamulila, mkapasya, mkakwaya (yosepe 'yo 21
ili yakumalaga pakupanganya nayo), malinga ni ngani 22
ni yakwiganya ya wandu? Yeleyo eti ikwete lilowe 23
lya lunda m'kulomba masosa, m'kulijalusya, m'kukala-
lisya kwa chiilu, nambo ili ya mtegape ku kwikutisya
kwa chiilu cha nyama.

3 NAGA mwajimuswile menema pampepe na Kristo,
msoseje ya kwinani, kwakutama Kristo, ku
mkono wa mlyo wa Mulungu. Mkumbuchileje ya 2
kwinani, ngati ya kusa 'kuno. Pakuti mwawile, umi 3
wenu nipo usisilwe mwa Mulungu pampepe na Kristo.
Potawoneche Kristo, juali umi wetu, pelepo nomwe 4
wakwe tumboneche pampepe najo m'lumbili.

Mkaulaje menema iwalo yenu ya kusa 'kuno; chilye- 5
lye, usakwa, msese, kupila yakusakala, ni kusilila, kwe-
leko no kulomba inyago; ligongo lyakwe yeleyo lukwi- 6
sa lutumbilo lua Mulungu pa wanache wao masuso:
mwelemo nomwe wakwe mwajendaga kala, po mwata- 7
maga mwelemo. Nambo sambano nomwe wakwe mtyo- 8
sye yosepe yeleyi, lutumbilo, kupwetekwa mtima, lupu-
so, kulalatila, kuwelecheta ya soni m'kamwa mwenu;
mkalambusyana wane ni wane, wakuwa waule mundu 9
jua kala ni mapanganyo gakwe, nekuwala mundu jua 10
sambano, juakutendekaga jua sambano ku umanyilisi
malinga ni chiwilili cha juelejo juampanganisye 'jo:
kweleko kwangakomboleka kupagwa mHelene ni 11
mYahudi, juamsichite ni juangasichitika, jua kusa,
mSkuthi, kapolo, mlukosyo, nambo Kristo no yosepe ni
m'yosepe.

12 Mwaleje menema (mpelaga wakusaguka wa Mulu-
ngo, waswela wakunonyelwa) mtima wa chanasa, mti-
ma wa ukamusi, kulijalusya, kulitimalika, kupimililila:
13 kulikanilana wane ni wane, nakwete mundu likawamba
ni wane; mpelaga Ambuje wamtondowele umwe, iyoyo
14 nomwe wakwe mtendeje: kupunda ni yeleyi yosepe
mbwaleje chinonyelano, chichili chakutawila cha kuma-
15 lichisya. Mtendele wa Kristo ulamule m'mitima jenu,
mwelemo nombe namo mwawilanjiche ku chiilu chimo;
16 nimbeje wakulapila. Lilowe lya Kristo litameje mwe-
numwe mwakusichila m'lunda luose; achijiganyaga
achitetelanaga juine ni juine, ni yagomba, ni nyimbo,
ni yakwimba ya usimu, achijimbaga ni chisowelo m'mi-
17 tima jenu cha kwa Mulungu. Chi mkutenda chose,
m'lilowe m'kupanganya, mtende yosepe m'lina lya
Ambuje Yesu, nekumlapila Mulungu Atati mwa jue-
lejo.
18 Achakongwe, mwapikanichisye achasono wenu, mpe-
19 laga kumbajila mwa Ambuje. Achalume, mnonyela-
20 neje na 'chasono wenu, mkawakolelaga ngalwe. Wa-
nache, mwapikanichisye achinangolo wenu mosepe, pa-
21 kuti kweleko no kwakusechelesya mwa Ambuje. Acha-
tati mkawatumbilisya wanache wenu, atakutenguka.
22 Achikapolo mwapikanichisye mosepe welewo ali acha-
mbuje wenu malinga ni chiilu: ngati ni utumwa wa
m'meso mti wakwasechelesya wandu, nambo m'mtima
23 umpepe, achijogopaga Ambuje; chimkutenda chose
mchipanganye ni mtima, mpelaga kwa Ambuje ngati
24 kwa wandu; achimanyililaga kuti kwa Ambuje tumpo-
chele maupilo gakwinjila: mkumtumichila Ambuje
25 Kristo. Pakuti juakulemwa tapochele soni ulemwa u
watesile: pakuti ngukupali kusagulanya kwa ngope.

4 Achambuje mpeleche achikapolo wenu chi chili
chose chakulingana chakwilana; mkumanyilila kuti
nomwe wakwe mkwete Ambuje mwinani.
2 Mjumulile m'kupopela, mlindilile mwelemo ni chila-
3 pilo; mosepe nekutupopelela uwe nombe nowe, kuti
tatuugulile uwe Mulungu mlango wa lilowe, tuwechete
chimamo cha Kristo, ligongo lyakwe chelecho uneji ndili
4 juamtawe; kuti ngachilosye mpelaga kumbajila une
5 kuwelecheta. M'lunda mjendeje pakwalolela wa kusa,
6 msumeje ndawi. Malowe genu gaweje gana chisowelo,

gawe gamataje njete, kuti mkamanyilileje yakumba-
jila umwe kwangana wane ni wane.
Yangune yose tam'manisye Tukiko, mjetu juakuno- 7
yelwa, ni mtumika juamkulupi ni kapolo mjetu mwa
Ambuje: jua nimtumichisye umwe ligongo lyakwe alili, 8
lyati m'manye ya petuwe, kuti atusye mitima jenu;
pampepe ni Onesimo mjetu juamkulupi juamnonyelwe, 9
juali jumo juenumwe. Tam'manisye umwe yosepe ya
akunokuno.
Aristarko juamtawe pampepe none akumkomasya 10
umwe, ni Marko mwipagwao Barnabas (kwambaga
juelejo mwapochele malamulo; na taiche kwenumwe,
mkampochele), ni Yesu, juamtele Yusto, juali jua- 11
kusichitika: welewope no wakupanganichisya none
ku uchimwene wa Mulungu, welewo atekuwa wakutu-
sya mtima wangu. Epafra, juali juenumwe, kapolo 12
jua Kristo Yesu, akumkomasya umwe alimkumlajilila
umwe mowa gosepe m'mapopelo gakwe, kuti mjime
wamalile wakumanyilisya mnope m'lisosa lyosepe lya
Mulungu. Pakuti ngusala mboni jakwe kuti akwete 13
mwakunonopa mwamjinji ligongo umwe ni welewo wa
m'Laodikaia ni wa m'Hierapolis. Luka sing'anga jua- 14
mnonyelwe, ni Demas akumkomasya. Mwakomasye 15
achimjetu wa m'Laodikaia, ni Numfa, ni church cha
m'nyumba mwao. Po tawalanjiche pakati penu kalata 16
aju, mtende kuti awalanjiche m'church mwa wa Laodi-
kaia nombe nawo; nomwe wakwe mbalanje kalata juakuu-
ma ku Laodikaia. Mjileje kwa Arkippo, Mlolesye utu- 17
mwa u mpochele mwa Ambuje, kuti muugumbalichisye.
Chikomasyo cha uneji Paolo ni mkono wangune. 18
Mkumbuchile nyolo syangu. Chisowelo chiwe pampe-
pe nomwe.

KALATA JUAKUTANDA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA THESSALONIKI.

---

1 PAOLO na Silvano na Timoteo, kwa church cha wa
Thessaloniki mwa Mulungu Atati ni Ambuje
Yesu Kristo: Chisowelo chiwe kwenumwe ni mtendele.

2 Tukumlapila Mulungu mowa gosepe ligongo lya
umwe wosepe, tukumkumbuchila m'mapopelo getu;
3 tukukumbuchila pangaleka masengo genu ga chikulupi,
ni kulajila kwa chinonyelano ni chitungato cha chilole-
lo, cha mwa Ambuje wetu Yesu Kristo, pa meso pa
4 Mulungu ni Atati wetu; tukumanyilila, achimjetu
5 wakunonyelwa ni Mulungu, kusaguka kwenu, ligongo
utenga wetu ngunuika kwenumwe m'lilowepe, nambo
m'machili nombe nago ni mwa Msimu Waswela, ni
mwakugumbalila mwamjinji; mpelaga mkumanya nda-
mo jetu ji twaliji najo penumwe ligongo lyenumwe.
6 Nipo mwatekuwa wakutusyasya uwe na Ambuje,
pakuwa mwapochele lilowe m'masauko mwamjinji, ni
7 lukondwa lua Msimu Waswela; iyoyo mwatekuwa chi-
syasyo cha kwa wosepe wakukulupilila m'Makedoni ni
8 m'Akaya. Pakuti kuuma mwenumwe lyasonile lilowe
lya Ambuje, ngati m'Makedoni ni Akayape, nambo
mwana mose mumpiteje chikulupi chenu cha kwa
Mulungu; iyoyo ngunutukola uwe ligongo lyakwe
9 kuwelecheta kandu. Pakuti welewo achimsyene aku-
sala ujinjile wetu 'ula u twakwete penumwe; kuti
mwampitikuchile Mulungu kuleka inyago, kukumtu-
10 michila Mulungu wajumi wambone, nekumlinda Mwa-
nagwao aume kwinani, jua wamjimwisye kwa wauwe,
Yesu, juakutukulupusya uwe ku lutumbilo luakwisa.

2 PAKUTI mwachimsyene, achimjangu, mkumanya
ujinjile wetu wa kwenumwe, kuti ngunuusima-
2 nilwa wamtega: nambo mkusauka kala, mkutukolela
ngalwe, mpelaga mkumanya, pa Filippi, twalimbile
mtima mwa Mulungu wetu kuwelecheta kwenumwe
3 utenga wa Mulungu, m'kulaga kwakujinji. Pakuti
kuchisya kwetu ngunukuwa kuuma ku ulemwa, namu-
4 no ku usakwa, namuno ku ulamba: nambo mpelaga
watulochesye Mulungu nekutukulupilila kutupa ute-
nga wambone, iyoyo tukuwecheta; ngati mti kwase-
chelesya wandu, nambo Mulungu wakulochesya mitima
5 jetu. Pakuti ngunutusimanilwa kose m'malowe ga
kukwaga, mpelaga mkumanya, namuno m'chakuliuni-
6 chila cha kusilila, Mulungu no mboni; namuno ngunu-
tusosa lumbili pa wandu, namuno penumwe, namuno
pa wane, po tungapakombwele kumsitopela, mti wandu-
7 metume wa Kristo. Nambo twaliji makandi pachi-

likati penumwe, mpelaga juakuchinga akwalela wana-
che wakwe: ni iyoyo pakumpila umwe twasechelele ku- 8
gawanya nomwe, ngati utenga wambone wa Mulungu
pe, nambo ya umi yetu nombe nayo, ligongo pakuwa
mwatekuwa wakunonyelwa nowe. Pakuti mkukumbu- 9
chila, achimjangu, masengo getu gakulajila nago;
musi ni chilo kupanganyaga kuti tutakumsitopela
wane wenumwe, twamlalichile umwe utenga wambone
wa Mulungu. Umwe no mboni, ni Mulungu, kuti 10
mwamswela mwakugoloka mwangali ligongo twalitami-
lichiche penumwe wakukulupilila: mpelaga mkuma- 11
nya umwe kuti twatesile nomwe wosepe mpelaga atati
ni wanache wakwe, kumchisyaga kumlimbichisyaga
nekusalaga mboni, kuti mjendeje mwakumbajila 12
Mulungu, juakumbilanga umwe kuti mjinjile m'uchi-
mwene wakwe ni lumbili luakwe.

Lye ligongo 'lyo nowe wakwe tukumlapila Mulungu 13
pangaleka, kuti, po mwapochele petuwe lilowe lya
kupikana, lya Mulungu, mwalipochele ngati mti lilowe
lya wandu, nambo, (mpelaga lili lisyesyene) lilowe lya
Mulungu, likupanganya chilimbi nombe nalyo mwe-
numwe wakukulupilila. Pakuti umwe achimjetu, 14
mwatekuwa wakusyasya wa achachurch wa Mulungu
wa ku uYahudi wa mwa Kristo Yesu: ligongo indu
iyoyo mwalasile nayo nomwe wakwe pa wa lukosyo luenu,
mpelaga welewo pa waYahudi; wauleje Ambuje Yesu 15
ni waprofeti, nipo watukopwesye uwe, nipo ali wanga-
sechelesya Mulungu ali wakukana wandu wosepe;
akutukanisya uwe kuti tukawelecheta kwa waMakosyo 16
kuti akole umi; kugumbalichisya yakulemwa yao mowa
gosepe: nambo lutumbilo luiche kwa welewo mpaka
ku mbesi.

Nambo uwe, achimjangu, wakuwa wawina pakutuleka 17
penu ndawi janono, pameso, ngati pa mtima, twalinjile
mwakupunda kulola ngope jenu ni kupila kwakuku-
lungwa: ligongo twasosaga kwisa kwenumwe, une Paolo 18
kamo na kawili; Setani nipo watulekasisye. Pakuti 19
chichi no chilolelo chetu, namuno lukondwa, namuno li-
sanda lya kulikwesya? Ambi angati umwe, pameso pa
Ambuje wetu Yesu Kristo po taiche 'po? Pakuti umwe 20
no lumbili luetu ni lukondwa luetu.

3 LYE ligongo 'lyo po twaliji wangapakombola kuli-
kanisyape, twatiji kuli kwambone kusigalila
2 munyuma jika m'Atene; nipo twamtumisye Timoteo,
mjetu, juakutumika jua Mulungu m'utenga wa Kristo,
kukumtamika umwe nekumtusya mtima wenu wa pa
3 chikulupi chenu; kuti akasasakaliswa mundu ni ma-
sauko agaga; pakuti mwasyene mkumanya kuti mwe-
4 lemo twatamichiche. Pakuti po twaliji nomwe,
twamsalile chile kuti tuichile kukusauka; mpelaga 'ila
5 yawoneche, nekumanya umwe. Lye ligongo 'li none
juakwe, po naliji juangapakombola kulikanisyape, na-
tumisye kuti ngamanye chikulupi chenu, atakumlinga
kose juakulinga, masengo getu nekuwa ga mtega.
6 Nambo Timoteo po waiche kwetuwe kuuma kwenu-
mwe, nekutujigalila mitenga jambone ja chikulupi
chenu ni chinonyelano chenu, kuti mkwete chikumbu-
chilo chambone chakutukumbuchila uwe mowa gosepe,
nekupilaga kutulola mpelega nowe wakwe kupilaga
7 kumlola umwe; lye ligongo 'li, achimjangu, twatusile
mitima ja penumwe m'unonono wetu wose ni masauko
8 getu gose ligongo lya chikulupi chenu: ligongo sambano
tukwete umi, namkujimilisya umwe mwa Ambuje.
9 Pakuti chilapilo chapi tutupakombole kupeleka soni
kwa Mulungu ligongo umwe, chakulapilila lukondwa
luose lu twakondwile naluo ligongo lyenumwe pa meso
10 pa Mulungu wetu; musi ni chilo tukupopelesya mnope
kuti tulole ngope jenu, nekuchimalichisya chakupe-
nembela cha m'chikulupi chenu?
11 Mulungu msyene Atati wetu, ni Ambuje wetu Yesu,
12 agolosye litala lyetu liiche kwenumwe. Ambuje amku-
sye amchuluye umwe m'chinonyelano juine kwa juine ni
kwa wandu wosepe, mpelaga nowe wakwe tukumtendela
13 umwe; kuti atamilisye mitima jenu jangali ligongo
m'uswela pa meso pa Mulungu ni Atati wetu, po taiche
Ambuje wetu Yesu ni waswela mtima wosepe.

4 PAMBESI pakwe menema, achimjangu, tuku-
mchondelela tukumchisya umwe mwa Ambuje
Yesu, kuti, mpelaga mwapochele kwetuwe wende wenu
wakumbajila umwe kwenda nao nekumsechelesya
Mulungu, mpelaga mtenda kwenda, kuti mchuluchile
2 kupunda. Pakuti mkumanya malamulo ga twampele
3 mwa Ambuje Yesu. Pakuti alili no lisosa lya Mulungu,

kuswejesya kwenu, kuti mligose ku chilyelye; kuti 4
umwe wosepe m'manyilile kulikolela msyene chiwiga
chakwe m'uswela ni luchimbichiyo, ngati m'kupilila 5
kwa chisembwele, mpelaga waMakosyo wangamanya
Mulungu; kuti akasasusila mundu nekumlambusya 6
mjakwe mwelemo; ligongo pakuwa Ambuje no juaku-
uchisya jua yosepe 'yo mpelaga twamtetele chile neku-
walanga mboni. Pakuti Mulungu nganatuwilanjila uwe 7
ku usakwa, nambo m'uswela. Lye ligongo 'lyo juaku- 8
kana akumkana ngati mundu, nambo Mulungu, juaku-
peleka Msimu Waswela wakwe kwenumwe.
Nambo mkuti chinonyelano cha achimjetu ngunu- 9
mkola chakumsowa kuti amlembele umwe: pakuti
mwachimsyene mjiganyiche ni Mulungu kunonyelana
juine na juine: pakuti mkutenda iyoyo ni achimjetu wa 10
m'Makedoni mosepe. Nambo uwe tukumchisya, achi-
mjetu, kuti mchuluchile kupunda; kuti mlikolele 11
luchimbichimbi luakumyalala, nekutenda masengo
genu, nekupanganya ni yala yenu mpelaga twamlulile;
kuti mjendeje mwakwachimbichiya wa kusa, kuti chita- 12
kumsowa chindu.
Nambo ngotukusosa, achimjangu, kuti umwe muwe 13
wangamanyilila, kwambaga wagonile 'wo; kuti mta-
kulilila, mpelaga wane 'wo wangakola chilolelo. Pakuti 14
natukulupilile kuti Yesu wawile nekwimuka soni, ni
iyoyo nombe nawo welewo wagonile mwa Yesu Mulungu
tajigale pampepe najo. Pakuti achichi tukumtagulila 15
ni lilowe lya Ambuje, chati uwe wakuwa wajumi, u
wasigalile ku kwisa kwa Ambuje, ngutususila kose
welewo wagonile. Ligongo msyene Ambuje tatuluche 16
mwinani, ni chikuo, ni lilowe lya mtenga juamkulungwa,
ni lipenga lya Mulungu; wawile mwa Kristo tatande
kwimuka: soni nowe wakwe wajumi, u wasigalile tutu- 17
nyakulilwe pampepe nawo ku maunde, kukumchinga-
mila Ambuje penani: ni iyoyo mowa gosepe tutuwe
pampepe ni Ambuje. Ligongo 'lyo mtusyane mitima 18
jenu ni malowe aga.

5 NAMBO mkuti ndawi ni tutema, achimjangu,
ngunumkola chi chimsowile kuti chindu chi-
mlembechele umwe. Pakuti mwachimsyene mku- 2
manyilila kuti lyuwa lya Ambuje likwisa mpelaga
iuawii chilo. Pakwambaga, Mtendele ni chikulupu- 3

chilo, papopo nekwisa pa welewo uwonasi wa chitema-
chitema, mpelaga muno uwelesi pa juakwete chitumbo;
4 nipo ngakulupuka kose. Nambo umwe, achimjangu,
ngunumba m'chipi, kuti lyuwa 'lyo limsimane mpelaga
5 wawii; pakuti wosepe umwe no wanache wa lilanguka,
wanache wa lyuwa: ngunutuwa wa chilo namuno wa
6 chipi; we utende 'o tukasagona menema mpelaga wane
7 'wo, nambo tukalindilile, tukatame pe. Pakuti waku-
gona akusagona chilo; wakukolelwa akusakolelwa chilo.
8 Uwe nambo wakuwa wa lyuwa, tutameje pe, tuwaleje
cha kumtima cha chikulupi ni chinonyelano; ni chipe-
9 wa cha chilolelo chakukulupuchila. Ligongo Mulungu
nganatusagulila uwe ku lutumbilo, nambo ku kupochela
10 chikulupuchilo mwa Ambuje wetu Yesu Kristo, juatuwi-
lile uwe, kuti, nachiwamuno tukulindilila, nachiwamuno
11 tukugona, tukatameje pampepe najo. Lye ligongo 'lyo
tukatusyane juine na juine, tukalimbichisyane juine
mjakwe, mpelaga mkutendaga.
12 Tukumchondelela umwe nambo, achimjangu, kuti
m'manyilile welewo wakumlajila umwe wakumlolela
13 umwe mwa Ambuje, wakumchisya; nekwachimbichisya
mnope m'chinonyelano ligongo lya masengo gao. Mji-
14 laneje juine ni juine. Nipo tukumkanichisya umwe,
achimjangu, mwachisye wa sawa, mwalimbichisye wa-
tepele, mwachinje wakutenguka, mwapimilililе wosepe.
15 Mlolechesye atakuuchisya juine yakusakala ku yaku-
sakala; nambo mowa gosepe mkuyeje chi chili cha-
16 mbone juine kwa juine, ni kwa wosepe. Msechelele
17, 18 mowa gosepe; mpopeleje pangalekaga; mosepe mlapi-
leje: pakuti lyelelyo no lisosa lya Mulungu mwa Kristo
19, 20 Yesu lya kwenumwe. Mkasima Msimu; mka-
21 nyosya mawelechetelo; yosepe mlochesye; mkamulisye
22 chi chili chakusalala; mligose pa yakusakala ngosyo-
ngosyo.
23 Msyene Mulungu wa mtendele amswejesye umwe
mosepe mwammalichiche; msimu wenu ni umi wenu
ni chiilu chenu chilindililwe cha mbumbu changali li-
24 wamba po taiche Ambuje wetu Yesu Kristo. Juamku-
lupi no juakumbilanga umwe, nombe najo tachitenda.
25 Achimjangu mtupopelele uwe.
26 Mwakomasye achimjetu wosepe ni chikomasyo cha
27 pa ngomo chachiswela. Ngumbuchisya umwe paku-

mlumbila Ambuje kuti kalata aju awalanjiche kwa
achimjetu wosepe.
Chisowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo chiwe pa- 28
mpepe namwe.

KALATA JUA KAWILI JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA THESSALONIKI.

---

1 PAOLO, na Silvano, na Timoteo, kwa church cha
waThessaloniki mwa Mulungu Atati wetu,
ni Ambuje Yesu Kristo: chisowelo chiwe kwenumwe, 2
ni mtendele wakuuma kwa Mulungu Atati wetu, ni
Ambuje Yesu Kristo.
Kutuwajila kumlapila Mulungu mowa gosepe ligongo 3
umwe, achimjangu, mpelaga kutujenele; ligongo chi-
kulupi chenu chikukulila mnope, ni chinonyelano cha
umwe wosepe juine na juine chikuchuluka; uwe twa- 4
chimsyene nipo tukulikwesya mwenumwe mu acha-
church wa Mulungu, ligongo chipimililo ni chikulupi
chenu cha m'masausyo genu gosepe, ni masauko ga
mkasauka nago; no chakulochesya cha kulamula kwa- 5
kugoloka kwa Mulungu, kuti ukambajile umwe uchi-
mwene wa Mulungu, ligongo lyakwe nomwe mkulaji-
chila: nawaga kuli kwakugoloka kwa Mulungu kwau- 6
pila masauko welewo wakumsausya umwe, nomwemwe 7
wakusauka kupumulila pampepe nowe, pa chiunukulilo
cha Ambuje Yesu kuuma mwinani ni wamitenga wa
machili gakwe m'moto wa lilamba, kwapa mauchisyo 8
welewo wangamanya Mulungu ni welewo wangapikani-
chisya utenga wa Ambuje wetu Yesu: juatasauswe nao 9
uwonasi wa ndawi syose wakuuma ku ngope ja Ambuje
ni ku lumbili lua machili gakwe, po taiche pose kuti 10
akweseche mwa waswela wakwe, nekulapililwa mwa
welewo wosepe wakulupilile (ligongo mboni jetu ja
kwenumwe japikaniche), lye lyuwa 'lyo. Pakusosa pe- 11
lepo nowe wakwe tukumpopelela umwe, kuti Mulungu
wetu amtende umwe wakuwajilwa kuwilanga kwenu,
nokugumbalichisya lisosa lyosepe lya umbone ni ma-

12 sengo gosepe ga chikulupi, m'machili; kuti lina lya
Ambuje wetu Yesu likweseche mwenumwe, nomwe
mwa juelejo, malinga ni chisowelo cha Mulungu wetu,
ni Ambuje Yetu Kristo.

2 NIPO tukumchondelela umwe, achimjangu, kwa-
mbaga kwika kwa Ambuje wetu Yesu Kristo,
2 ni kusonganila kwetu kwa juelejo; kuti mtakusukuna
chitemachitema ku mtima wenu, mtakupwelela, namu-
no ni msimu, namuno ni lilowe, namuno ni kalata chi-
sau mti kuuma kwetuwe, mpelaga kuti liiche lyuwa lya
3 Ambuje; wandu akasamlambusya kose; ligongo paku-
wa kukaicheje kaje kupanduka 'ko, nekuunukuka mu-
4 ndu jua ulemwa, mwanagwao uwasasi juakujimililila
juakulikwechesya pa yosepe yakutelwa Mulungu na-
muno ya kupopelelwa; nipo akutama iyoyo m'nyumba
ja Mulungu, akulilosya msyene kuti ali Mulungu.
5 Angati mkukumbuchila, kuti, po naliji chiwela nomwe
6 namsalile umwe yelei? nipo sambano 'pano mkumanya
chakulekasya 'cho, kuti aunukuche pa ndawi jakwe.
7 Pakuti chimano cha sawa sambano chilimkulimbila:
nambo apali juakulekasya sambano, mpaka po tatyo-
8 seche pakati. Pelepo nipo taunukuche jua sawa 'jo jua
tambulaje Ambuje Yesu ni lipuje lya ku kamwa kwa-
kwe, nekum'malisya ni liwonechelo lya kwika kwakwe;
9 kwika kwakwe kuli kulingana ni chilimbi cha Setani
m'machili gose ni imanyililo ni yakulapisya ya unami,
10 ni ulamba wosepe wa chigongomalo wa kwa welewo
wakoonasika; ligongo pakuwa nganapochela chinonye-
11 lano cha umbone kuti akulupuche. Lye ligongo 'lyo
Mulungu akutumisya kwa welewo chilimbi cha mtega,
12 kuti apikanichisye unami: kuti alamulilwe wosepe
wangapikanichisya umbone, nambo wasechelele m'chi-
gongomalo.
13 Nambo uwe kutuwajila kumlapila Mulungu mowa
gosepe ligongo umwe, achimjetu wakunonyelwa ni
Ambuje, ligongo Mulungu amsagulile umwe pakutanda
ku chikulupuchilo m'uswejesyo wa Msimu ni chiku-
14 lupi cha umbone: kweleko ambilanjile umwe m'utenga
wambone wetu kuti mpochele lumbili lua Ambuje wetu
15 Yesu Kristo. We utende 'o menema, achimjetu, mji-
milile mkamulisye misyungu ji mwajiganyiche najo,
namuno ni lilowe, namuno ni kalata juetu.

Msyene nambo Ambuje wetu Yesu Kristo, ni Mu- 16
lungu Atati wetu watunonyele uwe nekutupa kutusya
mtima kwa ndawi syose ni chikulupi chambone m'chi-
sowelo, atusye mitima jenu, ajitamiche m'masengo go- 17
sepe ni malowe gosepe gambone.

3 PAMBESI pakwe, achimjangu, mtupopelele uwe
kuti lilowe lya Ambuje liutuche likweseche,
chisau mpela penumwe; kuti uwe tukulupuche kwa 2
wandu wa mtega ni wakusakala; pakuti wosepe ngana-
kola chikulupi. Ambuje nambo ali juamkulupi, juata- 3
mtamiche umwe, nekumlindilila kwa juakusakala. Uwe 4
nipo tukumkulupilila Ambuje kwambaga umwe, kuti
mkutenda nipo soni tumtende i tukumtagulila. Ambu- 5
je ajongochesye mitima jenu ku chinonyelano cha Mu-
lugu, ni chitungato cha Kristo.

Nipo tukumtagulila umwe, achimjetu, m'lina lya 6
Ambuje wetu Yesu Kristo, kuti umwe mlityosye pa
mjenu juose juakwenda wambape, juangajenda malinga
ni misyungu ji wajipochele petuwe. Pakuti mwachi- 7
msyene mkumanya kuti kumbajila kutusyasya uwe:
ligongo pakuwa ngunutulijesya wambape mwenumwe:
ngunutulya lulele mkato wa 'syene, nambo mwakulajila 8
mwakupwetekwa, chilo ni musi kupanganyaga masengo,
kuti tutakumsitopela umwe wa tawe wose: ngati li- 9
gongo tuli wangambajila, nambo kuti tulipeleche twa-
chimsyene chisyasyo kwenumwe, kuti mtusyasye uwe.
Pakuti po twaliji nomwe, twamtagulile achi, chati, jua 10
tawe juose juangapanganya masengo, akasalya. Pakuti 11
tukupikana kuti apali wane wenumwe wakwendajenda
wambape, wangapanganya kose, nambo ali wakupanga-
nga mwakulawalawa. Wati 'yoyo tukwatagulila tu- 12
kwachisya mwa Ambuje Yesu Kristo, kuti apanganye
masengo mwanatipe chete, alyeje mkato wao. Nambo 13
umwe, achimjangu, mkasakalika mwakutenda mwa-
mkoto. Naga akakupikana mundu juine lilowe lyetu 14
lya m'kalata aju, mlolechesye juelejo, mkasyowekana
najo, kuti akole soni. Nambo mkamtenda mti jua ma- 15
gongo, nambo mkamjamuche mti mjenu.

Msyene Ambuje nambo jua mtendele, ampeje umwe 16
mtendele mosepe pa ndawi syosepe.

Chikomasyo cha Paolo ni mkono wangu, no chi- 17
manyililo m'achikalata wosepe; iyoyo ngulemba. Chi- 18

sowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo chiwe nomwe
wosepe.

KALATA JUAKUTANDA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA TIMOTEO.

---

1 PAOLO jua ndumetume jua Kristo Yesu, malinga
ni lilamulo lya Mulungu Mkulupusya juetu
ni Kristo Yesu chilolelo chetu ; kwa Timoteo mwanangu
2 juampagwe jua m'chikulupi : Chisowelo, chanasa, mte-
ndele, kuuma kwa Mulungu Atati ni Kristo Yesu
Ambuje wetu.
3 Mpelaga namchisisye kuti mlonjele pa Efeso, po na-
jaulaga ku Makedoni, kuti mwalulile wane akasajiganya
4 yine, akasapikana itagu ni ya ulukosyo yangamala,
yakutenda mawanichisyo kupunda ni chilindililo cha
Mulungu cha m'chikulupi ; *iyoyo ngutenda sambano.*
5 Nambo chimalichisyo cha kululila no lukumbu lua-
kuuma m'mtima wolenjele ni umanyilisi wambone ni
6 chikulupi changalambusya : pa yelei wane wakutya-
7 lambuka nekusepuchila ku ngani sya mtega ; akusosa
kuti awe wakwiganya malamulo, nachiwamuno ngaku-
manyilila i yakuwecheta namuno i yakulimbichisya.
8 Uwe tukumanya nambo kuti lilamulo no lyambone,
9 nakutenda nalyo mundu malinga ni malamulo, paku-
manyilila achi chati kuti malamulo gangagonela pa
juakugoloka, nambo pa wa sawa ni wakupwanya, pa
wangakokomesya ni wakulemwa, pa wangaswejela
mtima ni wa wamba, pa wakuulaga atati ni amao, pa
10 wakuulaga wandu, pa wa chilyelye, pa wakulisakasya
ni walume, pa wakuswamba wandu, pa wa unami, pa
wakulumbila ya unami, ni chindu chine na chikuwa
11 chakukanana chijiganyo cha umi ; malinga ni utenga
wa lumbili lua Mulungu juamjinichilwe u walechelwe
kwangune.
12 Ngumlapila juangamwisye une, Kristo Yesu Ambuje
wetu, kuti wandesile une juamkulupi, wambisile ku
13 utumwa wakwe ; nachiwamuno naliji kala juakusocheya,

juakusausya, jua chalu; nambo napochele chanasa, li-
gongo lyati natesile wangamanyilila wangakulupilila; ni 14
chisowelo cha Ambuje wetu chachuluchile mnope ni
chikulupi ni chinonyelano cha mwa Kristo Yesu. Ja- 15
kulupilika no ngani jakuwajilwa kupochelwa kose, jati
Kristo Yesu waiche kusa 'kuno kwakulupusya waku-
lemwa; jua welewo une ndili juampunde: nambo 16
ligongo lya lyeleli napochele chanasa lyati mwangune
juampunde Yesu Kristo akalosye chipimililo chakwe
chosepe, chiwe chisyasyo cha welewo wa tamkulupilile
panyuma ku umi wangamala. Kwa Mchimwene nambo 17
jua ndawi syose, juangawola, juangawoneka, Mulungu
wa jika, luwe luchimbichiya ni lumbili ku ndala sya
ndala. Amen.

Chilulilo achi ngumlechela umwe, mwanangu Timoteo, 18
malinga ni yakusagamukula i yalongolele umwe, kuti
m'menyane mwelemo ngondo jambone; mkamulisye 19
chikulupi ni lukumbu luambone; lu watyosisye wane,
nipo wakasiche m'chikulupi chao; wa welewo no Hu- 20
menayo, na Alesander; welewo napeleche kwa Setani
kuti ajiganyiche akasasocheya.

2 NGUMCHISYA menema, pakutanda, kuti mtende
machondelelo, mapopelo, mapopelelo, malapilo,
ligongo lya wandu wosepe; ligongo lya waimwene ni 2
wosepe wa pa 'chakulungwa; kuti tutameje mwa
mtunjelele ni mwakutiwalika mwakukokomesya ni
mwakuchimbichika mosepe. Kweleko no kusalala ni 3
kwakupochelwa pa meso pa Mulungu Mkulupusya
juetu; juakusosa kuti wandu wosepe akulupuche, aiche 4
ku kumanyilila umbone. Pakuti wamo no Mulungu, 5
wamo nombe nawo wakuchengulanya Mulungu ni
wandu, mundu Kristo Yesu, jualipeleche kuwa chiwo- 6
mbolo cha wosepe; mboni ja pa ndala syakwe; pelepo 7
napakuchilwe juakulungusya jua ndumetume (nguwe-
lecheta umbone, ngongulambusya), juakwajiganya wa-
Makosyo m'chikulupi ni umbone.

Ngusosa menema kuti wandu apopeleje mosepe, 8
anyakule mikono jamiswela, jangali lutumbilo janga-
wanichisya. Yalumope kuti achambumba aliweche 9
m'yakuwalila yakulinyemya, yana soni ni kuligosa;
ngati ni umbo syakutiwa, namuno ndalama jajichejeu,
namuno ngale, namuno yakuwalila ya mtengo; nambo 10

(mwakwawajila achambumba wakusala luchimbichiya
11 lua Mulungu) m'masengo gambone. Juamkongwe
nambo alijiganye mwakutiwalika mwakupikanichisya
12 mosepe. Ngongumkundisya nambo juamkongwe kuti
ajiganye, namuno amlamulile juamlume, nambo kuti
13 atameje mwakutiwalika. Pakuti Adamu watandite
14 kupanganyikwa, soni Hawa; Adamu nganalambuchiswa,
nambo juamkongwe juakuwa juamlambuchiswe ali mu
15 ulemwa: nambo takulupuche pa kuweleka wanache,
na tatameje m'chikulupi ni chinonyelano ni uswejelo ni
kuligosa.

3 JA kulupilika no ngani 'ji, Nakusosa mundu ma-
2 sengo ga mlolela, akupilaga gambone. Kumba-
jila mlolela nambo kuti awe juangali liwamba, msono-
gwe juamkongwe jumo, wakulikanisya, wangalitowa,
wakusamalila, wakwasechelesya alendo, wakupakombola
3 kwiganya; wangalesa, wangaputa; nambo wakulitimalika,
4 wangakangana, wanganonyela ndalama; wakulamulila
'chenene pa nyumba jakwe, wakwete wanache wakwe
5 wakupikanichisya mwakuchimbichika mosepe; (aka-
pakombolaga nambo kwalamulila wa pa nyumba jakwe,
6 uli tasamalile church cha Mulungu?) ngati juanata-
ndape, atakulikwesya, atakusimanilwa m'kugomelwa kwa
7 Setani. Kumbajila nambo akole mboni jambone pa
wakusa; atakusimanilwa mwilalatilo ni mwipogolo
8 mwa Setani. Yalumope wadiakoni awe wakuchimbi-
chika, akasakola ndimi siwili, akasamwelesya mvinyo
9 wojinji, akasawa wa udiesi wa usakwa; akamuleje
10 chimamo cha chikulupi m'lukumbu luolenjele. Welewo
atande kulochesyeka; kuti aweje wadiakoni wakutumi-
11 ka nawa ali wangali ukawamba. Yalumope acha-
mbumba awe wakuchimbichika; akasawa wakusinjilila,
12 awe wangalitowa, wakulupilichika mosepe. Wadiakoni
awe achasono wao juamkongwe jumo, wakulamulila
13 'chenene wanache wao ni wa pa nyumba syao. Pakuti
welewo wakuwa wadiakoni wakutumichila 'chenene
akulipanganichisya mwakutama mwambone, ni kulimba
kwakukulungwa m'chikulupi cha mwa Kristo Yesu.
14 Yeleyo ngumlembela umwe pakukulupilila kwisa
15 kwenumwe chitema; na ngakawe nambo, kuti m'ma-
nyilile wende wao wandu wa kwawajila kuti ajende nao
m'nyumba ja Mulungu, jili church cha Mulungu wa-

jumi, msati ni mchinjinchisyo wa umbone. Pangapagwa 16
makani chachikulungwa no chimamo cha luchimbichiya;
juawoneche 'jula m'chiilu, juamgolochesye m'msimu,
juawoneche pa wamitenga, juamsalilwe pa waMakosyo,
juamkulupililwe kusa 'kuno, juampochelwe mwinani
m'lumbili.

4 MSIMU nambo akuti mwakuwechetape, kuti
m'ndawi sya m'mbujo wane tagwe m'chikulupi,
pakupikanichisya misimu jakulambusya ni majiganyo 2
ga masoka gakusakala, m'ulamba wa wandu wa unami,
walembelwe m'lukumbu mwao ni chisyano cha moto;
wakukanisya kulombela, wakulamula kuligosa ku 3
nyama, syapanganisye Mulungu kuti welewo waku-
manya umbone asipochele ni chilapilo. Ligongo cha- 4
pangenye Mulungu chose no chambone, ngechipali cha-
kukanika, naga chili chakupochelwa ni chilapilo: pakuti 5
chili chachiswejesye mwilowe lya Mulungu ni mwipopelo.
Yeleyo na tumwakumbuchisye achimjetu, tumbe 6
juakutumika juambone, jua Kristo Yesu, juamlele m'ma-
lowe ga chikulupi, ni ga chijiganyo chambone chi mka-
gwileje: ndano nambo sya wamba sya 'chakongwe wa- 7
kuchekulupa mkaneje. Nimlijongolele ku luchimbi- 8
chiya; pakuti kulijongola chiilu kukukamusya pana-
ndi; luchimbichiya nambo lukukamusya mosepe, luchi-
kolaga chilanganilo cha umi wakuwaga sambano, ni u
tuuwoneche 'o. Jajikulupi no ngani, jakwawajila wose 9
ajipochele. Pakuti mwelemo tukulajila nekupimilila, 10
ligongo tukumlolela Mulungu wajumi, ali Mkulupusya
jua wakukulupilila. Mlamule yeleyo mjiganye. Wa- 11
ndu akasanyosya uchanda wenu; nambo muwe chisya- 12
syo cha welewo wakukulupilila, mwilowe, m'utame,
m'chinonyelano, m'chikulupi, m'ulenjelo. Mpaka po 13
tiiche muganichisye kuwalanga, kuchisya, kujiganya.
Mkanyosya mtuka uli mwenumwe, u wapelekwile kwe- 14
numwe m'uprofeti pampepe ni kuichila kwa yala ya
achakulungwa. Yeleyo mpimilile nayo; mbeje mwele- 15
mo, kuti kupundila kwenu kuwoneche pa wosepe. Mli- 16
ganichisye mwasyene ni kwiganya kwenu. Mtamilisye
mwelemo pakuti pakutenda iyoyo tumlikulupusye
mwasyene ni welewo wakumpilikanila.

5 MKAMJAMUKA juamkulungwa, nambo mumchi-
sye mti atati; wanandi mti achimjenu; acha- 2

mbumba achakulungwa mti achamao; wanandi mti
3 achalumbu wenu, m'ulenjelo wosepe. Mwachimbichi-
4 sye wamasije wakuwa wa masije wene. Nambo jua-
mkongwe juamasije nakwete wanache nachiwamuno
achawisukulu, akatande kulijiganya kutenda luchimbi-
chiya kumangwao, awatendele maupilo achinangolo wao:
pakuti kweleko no kwakupochelwa pa meso pa Mulu-
5 ngu. Juakuwa jua masije juene, jua jika, akumlolela
Mulungu nekutamilisya m'machondelelo ni mapopelo
6 chilo ni musi. Nambo juamkongwe jua ung'asi ali jua-
7 muwe achikolaga umi. Yeleyo nombe nao mlamule
8 kuti awe wangajamuchika. Nambo juine nakakuku-
mbuchila wao, mwakupunda welewo wakumangwao,
akanile chikulupi, ali juakusakala kupunda ni juangali
9 chikulupi. Akasalembelwa jua masije juali juamnandi
ni yaka makumi msano na limo, *juali* msonogwe jua-
10 mlume jumo, juakupikanika m'masengo gambone; na-
tekwalela wanache, nasechelele achalendo, najosisye
masajo ga waswela mtima, nakamwisye wakusauka, na-
11 kagulisye masengo gambone gosepe. Wa masije wana-
ndi nambo mwakaneje: pakuti patesile kulawalawa ne-
12 kumkana Kristo, tasose kulombela; akwete mwakugo-
13 melwa ligongo atyosisye chikulupi chao chakutanda. Nipo
soni akulijiganya ulesi, akwendajenda kuja m'nyumba jine
ni jine; ngati wa ulesipe, nambo wa mseche wakupa-
14 nganya nakunaku, wakuwecheta yangawajila. Nguso-
sa menema kuti wanandi alombele, aweleche wanache,
alamule pa nyumba, akasapeleka jua magongo ligongo
15 lyose lya kulalatila; pakuti sambano apali wane wamse-
16 puchile kuujila munyuma mwa Setani. Juamkongwe
juine juakukulupilila nakwete wa masije, akakamusye
welewo, chikasasitopelwa church; kuti chikakamusye
welewo wakuwa wa masije wene.
17 Achakulungwa wakulamula 'chenenepe kwawajila lu-
chimbichiya lua kawili, mwakupunda welewo wakula-
18 jila m'lilowe ni m'chijiganyo. Pakuti lilembo liku-
ti, Mkosomtawa m'kamwa mwa jakuliwata tirigu. Soni,
19 Juakupanganya kumbajila malipilo gakwe. Mkapoche-
la chakumbelechetela juamkulungwa, akawe pakamwa
20 pa mboni siwili namuno sitatu. Wakulemwa mwaja-
muche pa meso pa wosepe, kuti wane nombe nawo ako-
21 le woga. Ngumsalila pa meso pa Mulungu, ni Kristo

Yesu, ni wamitenga wakusaguka, kuti mlindilile yelei,
pangali lusagu, pangali mnyemo. Mkamkamulila mu- 22
ndu mikono mwakwanguya, mkasyowekanaga m'yakule-
mwa ya wane; mlilindilile mwasyene juamlenjele. Mka- 23
waga soni juakumwaga mesi nambo mkamwe mvinyo
wonandi ligongo lyakwe matumbo genu ni yakulepetala
yenu ya kawili kawili. Yakulemwa ya wandu wane ili 24
yakuwoneka, ikulongolela kuja ku kulamulilwa; wane
nombe nawo ikwakagula. Yalumope gakuli masengo 25
gambone nombe nago ga gali gakuwoneka; gali gati
mpelaga gangakomboleka kwine kusisika.

6 ACHIKAPOLO wana wose wa pasi pa likongwa
akatende achambuje wao wakwawajila luchimbi-
chiya luose, kuti lina lya Mulungu ni chijiganyo ataku-
chisocheya. Welewo wakwete achambuje wakukulupi- 2
lila, akasawanyosya ligongo ali achimjao; nambo awatu-
michile mwakupunda, ligongo wakugawanya chakolela
'cho ali wakukulupilila ni wakunonyelwa. Yeleyi mji-
ganye mchisye.

Nakwiganya mundu chijiganyo chine, nakakundaga 3
malowe gamajumi, ga Ambuje wetu Yesu Kristo, ni chi-
jiganyo chakulingana ni luchimbichiya; akulikwesya, 4
wangamanyilila kandu nambo akulwala nayo iusyo ni
makani ga malowe, mwakuuma uwiu, kukangana, mala-
latilo, nganisyo syakusakala, kuwengana kwa wandu 5
wajonasiche mtima ni wakusowa umbone, wakuganisya
kuti luchimbichiya no lua chipanje. Nambo luchimbi- 6
chiya luakwikuta no luana mtengo: pakuti ngunutuji- 7
gala kandu pakwinjila kusa'kuno, soni ngutukupako-
mbola kujigala kandu pakopoka; mkolaga nambo ya- 8
kulya ni yakuliunichila, tutujikute nayo. Welewo na- 9
mbo wakusosa kusichila akugwila ku chakulinga ni li-
pogolo ni yakupila yakulowela ni yakuulasya yejinji,
yati mti yakwamisya wandu m'uwonasi ni m'wasasi.
Pakuti mchiga wa yakusakala yosepe no chinonyelo cha 10
ndalama: pakwikuyaga yelei wane asokonechelwe ku
chikulupi, nekulisomechesya ni yakulaga yejinji.

Umwe nambo, mundu jua Mulungu, mtile ku yeleyo; 11
nimkaguleje chigolochelo, luchimbichiya, chikulupi, chi-
nonyelano, chipimililo, kulitimalika mtima. M'menya- 12
ne ngondo jambone ja chikulupi, mkamulile umi wa-
ngamala, u mwawilanjichile, nekwitichisya kulijitichisya

13 kwambone pa meso pa mboni syasijinji. Ngumlulila pa
meso pa Mulungu, juakwitenda yosepe yejumi, ni pa
Kristo Yesu juawalasile kulijitichisya kwambone paujo
14 pa Pontio Pilato; kuti mkumbuchile lilamulo, wangali
ulemwa, wangali chakujamuchilwa, mpaka kuwoneka kwa
15 Ambuje wetu Yesu Kristo; ku takulosye pa ndala sya-
kwe, ali Juakupakombola juamjinichilwe jua jika, Mchi-
16 mwene jua waimwene, ni Mbujegwe achambuje; jua-
kwete jika mwangauwa, juakutama mwilanguka mwa-
ngapaichila; juangambona juangapaona mundu kose,
kwa juelejo luwe luchimbichimbi ni ulamusi wa ndala
syose. Amen.
17 Mwalulile welewo wakusichila pa ndala asino, kuli
akasawa wakulikwesya mtima, namuno akasalolela chi-
panje changakulupilichika, nambo Mulungu, juakupele-
18 ka mwakusichila yosepe kuti tukondweje nayo; kuti
apanganye yambone, asichile m'masengo gambone, aso-
19 se kupeleganya, asose kusyowekanya; kulisalachisyaga
pakutawila pambone pa kumbujo 'ko, kuti akamulile umi
'o wakuwa umi usyene.
20 'Mwe Timoteo, mchilindilile chakusalasya 'cho, mpiti-
kuchile ku yakukwelegula ya wamba ni yakukana uma-
21 nyilisi wanakolangapе pa iyoyo; u wakusalaga wane
welewo akulwisye pa chikulupi.
Chisowelo chiwe nomwe. Amen.

KALATA JUA KAWILI JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA TIMOTEO.

---

1 PAOLO jua ndumetume jua Kristo Yesu mwa
lisosa lya Mulungu, malinga ni chilanganilo
cha umi wa mwa Kristo Yesu, kwa Timoteo, mwana-
2 ngu juamnonyelwe; Chisowelo, chanasa, mtendele,
kuuma kwa Mulungu Atati ni Kristo Yesu Ambuje
wetu.
3 Ngumlapila Mulungu, jua ngumtumichila chitandi-
lile pa achatati wangu m'lukumbu luakulenjela, kuti

chikumbuchilo changu chakumkumbuchila umwe
m'machondelelo gangu chili changalekaga, chilo ni 4
musi ngupilaga kumlola, pakukumbuchila misosi jenu
kuti ngagumbalichiche ni lukondwa; po ngwete chiku- 5
mbuchisyo cha chikulupi changalambusya cha mwenu-
mwe; chi chatemi pakutanda mwa ambuje wenu Lois,
n' achikuluwenu Eunike; nipo ndili juamkanichisye
kuti chili mwenumwe nombe namwe. Lye ligongo 6
'lyo ngumkumbuchisya kuti mkolesye mtuka wa Mulu-
ngu, uli mwenumwe pa kuwichila kwa mikono jangu.
Pakuti Mulungu nganatupa uwe msimu wakogopa, 7
nambo wa machili ni wa chinonyelano ni wa kuligose-
sya. Jikamtenda soni menema mboni ja Ambuje 8
wetu, namuno ja une juamtawe juakwe: nambo mlajile
yakusakala ni utenga wambone malinga ni machili ga
Mulungu; watukulupwisye uwe nekutuwilanga ni 9
kuwilanga kwakuswela, ngati malinga ni masengo
getu, nambo malinga ni i tajile pakutenda pakwe ni
chisowelo chakwe, chi chapelekwile kwetuwe mwa
Yesu Kristo sikinisiiche ndala sya ndala, nambo sa- 10
mbano iwoneche ni kuwoneka kwa Mkulupusya juetu
Kristo Yesu, juamalichisye chiwa nekuwonesya umi
wangawola pa utenga une nasagwiche kuwa mlalichi 11
juakwe, ni juandumitume juakwe, ni juakwiganya jua-
kwe. Lye ligongo 'lyo ngwilajila yeleyo nombe nayo; 12
nambo ngengukola soni; pakuti nimanyi juelejo jua
nimkulupilile, nipo ndili juamkanichisye kuti akupa-
kombola kuchilindilila chakusalasya changu, mpaka
lyuwa 'lyo. Mkamulisye chisyasyo cha malowe gama- 13
jumi chi mpikanichisye pangune, m'chikulupi ni m'chi-
nonyelo cha mwa Kristo Yesu. Chakusalasya chambone 14
'chila m'chilindilile mwa Msimu Waswela wakutama
mwetuwe.

Mkumanya achi, chati wosepe wa m'Asia ambitiku- 15
chile une; wa welewo no Fugelo na Hermogenes.
Ambuje ajitendele chanasa nyumba ja Onesiforo: ligo- 16
ngo kawili kawili asisimisye 'ne, ni ngunuumtesya soni 17
unyolo wangu; nambo po waliji m'Rumi atekusosa 'ne
mwakwanguya, nekusimana une (Ambuje ampeje kuti 18
achisimane chanasa kwa Ambuje lye lyuwa 'lyo);
mwamjinji 'mula mu wandumichile m'Efeso umwe
mkumanyilila 'chenenepe.

2 UMWE menema, mwanangu, mlimbiche m'chiso-
2 welo cha mwa Kristo Yesu. Indu i mpikene
kwangune pa mboni syasijinji, yeleyo mwalechele
wandu wakulupilika, wa tapakombole kwajiganya wane
3 nombe nawo. Mlajileje pampepe none mpelaga msi-
4 kari juambone jua Kristo Yesu. Ngapali msikari jua
m'ngondo juakulipakamika m'matendo ga umi auno;
5 kuti amsechelesye juelejo juamlembile msikari. Mundu
nakulinga m'ung'asi, ngapochela lisanda akaweje aka-
6 linjeje mwakulamulilwa. Juakulima juakulajila mase-
ngo kumbajila awe juakutanda kupochelangana isogosi.
7 Mganisyeje i nguti; pakuti Ambuje tampeje umanyilisi
8 mosepe 'mo. Mkumbuchile Yesu Kristo juamjimuche
kwa wauwe, jua mbeju ja Daud, malinga ni utenga
9 wangu: mwelemo ngulajila mpaka ku nyolo, mti
juakutenda yakusakala; nambo lilowe lya Mulungu
10 nginiliwa lyetawe. Lye ligongo 'lyo ngwipimilila yo-
sepe ligongo lya wakusaguka, kuti welewo nombe nawo
apochele chikulupusyo cha mwa Kristo Yesu pampepe
11 ni lumbili lua ndala. Jakulupilika no ngani 'ji: Pa-
kuti naga twawile pampepe najo, nombe soni tutukole
12 umi pampepe najo: natupimilile, tutulamule nombe
soni pampepe: na tumkaneje, nombe soni juelejo tatu-
13 kaneje uwe: na tuli wangakulupilika, juelejo akusigala
juakulupilika; pakuti ngakupakombola kulikana
msyene.
14 Yeleyi mwakumbuchisye, mwalulile pa meso pa
Ambuje, kuti akasakanganila malowe pa mtega, kwa
15 kusokonesya wakupikana. Mjanguye kulilosya jua-
mkundilwe pa Mulungu, juakupanganya juangakola
mwakutenda soni, juakukamulaga mwakugoloka lilowe
16 lya umbone. Msepuchile nambo yakukwelegula ya-
17 mtega, pakuti tiisusile soni m'chalu, lilowe lyao nipo
tililye mpelaga magawagawa: wati 'yoyo no Humenaio
18 na Filetus: wandu walemwisye pa umbone, akuti kwi-
muka kwa wauwe kupite kala, nipo akugalausya chiku-
19 lupi cha wane. Nambo pakutawila pakulimba pa
Mulungu pakwimilila, pakwete chimanyililo chakuli-
mbichila achi, Ambuje akwamanya welewo wali wakwe;
ni, Atyoche pa chigongomalo wakulikolanga lina lya
20 Ambuje. M'nyumba jajikulungwa nambo ipali iwiga
ngati ya ndalama jajichejeupe namuno jajiswelape,

nambo ya mtela ni yetaka nomwe nayo; yine ili ku
luchimbichiya, yine ili ya ku kwaluka. Mundu me- 21
nema, natalilenjesye ku yeleyo, tawe chiwiga cha ku
luchimbichiya, chachiswejesye, chakumbajila ambuje,
chachipanganyichisye chile ku masengo gambone gose.
Nambo mtile ku masosa ga uchanda, mkuyeje chigolo- 22
chelo, chikulupi, chinonyelano, mtendele, ni welewo
wakumkolanga Ambuje kuumaga m'mtima wakulenje-
la. Nambo iusyo yakulowela yangamanyika mkaneje, 23
pakumanya kuti ikutesya makani. Kapologwao 24
Ambuje akasawa jua makani, nambo awe juakutulala
pa wosepe, juakupajiganya, juakuligosa, mwakulitima- 25
lika wakujiganya welewo wakukanisya; kanga Mulu-
nga tapeje mpitikuko wa ku umanyilisi wambone, kuti 26
aliuchisye pa lipogolo lya Setani, pakuwa wakamwilwe
ni juakutumika jua Ambuje ku lisosa lya Mulungu.

3 M'MANYE achi nambo, chati pa mowa gakuma-
lichisya ndala syakunonopa tisiiche. Pakuti 2
wandu tawe wakulinonyela achimsyenepe, wakunonyela
ndalama, wakulitapanjila, wakupoka, wakulalata, wa-
ngapikana achinangolo, wangali mtima wakulapila,
wangaswejela mtima, wanganonyela mwa mbagwilo, 3
wangapembecheka, wakugogodechela, wangapakombola
kulikanisya, wa ukali, wanganonyela yambone, wa 4
malindi, wa mswenene, wakulitutumbasya, wakuno-
nyela lukondwa kupunda ni Mulungu: wakwete chi- 5
wililipe cha luchimbichiya nambo akukana machili
gakwe: pa welewo mtyoche. Pakuti wa welewo no 6
wakulipikinichisya kwinjila m'majumba, nekwakamu-
lila achambumba wakulowela wakusitopelwa yakule-
mwa, wakujigalwa ni masosa ngosyongosyo, mowa 7
gosepe wakulijiganya nambo wangapaichila. ku uma-
nyilisi wa umbone. Mpelaga Yanne na Yambre 8
wamkanisye Musa, ni iyoyo welewo nombe nawo aku-
ukanisya umbone; wandu wawole mtima, wangali chisau
pa chikulupi. Nambo ngasusila pakupunda: pakuti 9
kulowela kwao tukuoneche kwa wosepe, mpelaga kwao
kwaoneche. Nambo umwe mwakuiye chijiganyo cha- 10
ngu, utame wangu, usose wangu, chikulupi changu,
chipimililo changu, chinonyelano changu, chitungato
changu, masauko gangu, malajilo gangu; indu i yambo- 11
nechele une pa Antioka, pa Ikonio, pa Lustra; masauko

ga nasawiche nago; mwelemo mosepe Ambuje wangu-
12 lupwisye. Elo ni welewo wosepe wakusosa kutama ni
13 luchimbichiya mwa Kristo Yesu tasauswe. Nambo
wandu wakusakala ni wa ulamba tapunde kusakala,
14 kulambusya ni kulambuchiswa. Nambo umwe mta-
meje mu indu i mlijigenye nekwikulupilila, pakumanya
15 kwa welewo wa ku mlijigenye'wo; chitandilile pa
likandi m'manyilile malembo ga Mulungu, gakupako-
mbola kumtenda umwe jua lunda lua ku chikulupu-
16 chilo, mwa chikulupi cha mwa Kristo Yesu. Lilembo
lyose lyepumulile Mulungu lili lyakukamusya ku kuji-
ganya, ku kujamuka, ku kugolochesya, ku kulela kwa
17 m'chigolochelo: kuti mundu jua Mulungu awe jua-
m'malile, juamkolochesye ku masengo gambone gosepe.

4 NGUMBALANJILA mboni pameso pa Mulungu
ni pa Kristo Yesu, jua talamule wajumi ni
wauwe, ni pa kuwoneka kwakwe ni uchimwene wakwe;
2 mlaliche lilowe; mjimililile ndawi syambone, ni sya
wambape; mlochesye, mjamuche, mchisye mwaku-
3 pimilila mwamjinji ni m'kwiganya. Pakuti tikaiche
katema ka ngalajila nacho chijiganyo chachijumi;
nambo pakunyanya m'mapilikanilo talisonganichisye
4 wakwiganya wakulingana ni masosa gao; taga-
lauchisye ku umbone mapilikanilo gao, tasepuchile ku
5 ndano. Mligose nambo mosepe, mlajile yakusakala,
mpanganye masengo ga jua kulalika utenga wambone,
6 mgumbalichisye utumwa wenu. Pakuti une ndilimku-
tajilwa mbepesi sambano, katema ka kutyoka kwangu
7 nipo kaiche. 'Menyene ngondo jambone, 'malisisye
8 luwilo luangu, nindilile chikulupi; panyuma 'pano li-
pali lyesalachisye une lisanda lya chigolochelo, li tambe
une Ambuje lye lyuwa 'lyo, Juakulamula juakugoloka:
ngati unepe'ne nambo wosepe nombe nawo wakunonye-
la kuwonechela kwakwe.

9 Mjanguye kwisa kwangune chitema chitema: paku-
10 ti Demas atekundila, pakunonyelaga asino ndala 'sino,
nekwaula ku Thessalonika; Kreske ku Galatia; Tito
11 ku Dalmatia. Luka ali jika pampepe none. Mtole
Marko, mjise najo pampepe nomwe: pakuti ali jua-
12 kungamusya pa utumwa. Tukiko nambo namtumisye
13 ku Efeso. Chakuliunichila chi nachilesile pa Karpo
m'Troas, ajigale po tumiche 'po, ni achikalata, nambo

kupunda ipepelu. Alesander juakusyana chikungu 14
andosisye une yakusakala yejinji: Ambuje tampeje
malinga ni masengo gakwe: juelejo nomwe wakwe 15
mkamlolechesye, pakuti wakanisye kwakujinji mnope
malowe getuwe. Pakulisala pangu pakutanda, ngapali 16
wambelechetele, nambo wosepe wandesile; kukawele-
chetelwa welewo. Ambuje nambo wanyimilile une, 17
nekunimbichisya une: kuti mwa uneji utenga usalilwe
'chenenepe, kuti apikanichisye waMakosyo wosepe:
nipo nakulupuchilwe ku kamwa kwa lisimba. Ambuje 18
tandyosye une ku masengo gakusakala gosepe, nipo
tangulupuchisye ku uchimwene wa kwinani wakwe;
kwa juelejo luwe lumbili ndala sya ndala. Amen.
Mwakomasye Priska ni Akula, ni nyumba ja Onesi- 19
foro. Erasto wasigele ku Korinti; nambo Trofimo 20
namlesile ku Mileto alwasile. Mjanguye kwisa kwangu- 21
ne nkinyiiche miyesi ja mbepo. Eubulo akumkoma-
sya umwe, ni Pudens, ni Lino, ni Klaudia, na 'chimje-
tu wosepe.
Ambuje atame ni msimu wenu. Chisowelo chiwe 22
nomwe.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA TITO.

---

1 PAOLO juakutumika jua Mulungu, ni juandume-
tume jua Yesu Kristo, malinga ni chikulupi
cha wakusaguka wa Mulungu, ni umanyilisi wa umbone 2
wakulingana ni luchimbichiya, m'chilolelo cha umi
wangamala, u walanganile Mulungu wangalambusya
sikinisiiche ndala sya ndala; nambo pa ndawi syakwe 3
wawonesye lilowe lyakwe m'chisalilo, chi nakulupililwe
nacho malinga ni lilamulo lya Mulungu Mkulupusya
juetu; kwa Tito, mwanangu juene malinga ni chikulu- 4
pi chetu chimo; chisowelo ni mtendele kuuma kwa
Mulungu Atati ni Kristo Yesu Mkulupusya juetu.
Lye ligongo 'lyo namlesile umwe m'Krete, kuti 5
mlongosole indu i isowile, nekwatamika achakulungwa

6 m'misi josepe, mpelaga namlamulile umwe; nakuwa
mundu juangali liwamba, msonogwe juamkongwe jumo,
juana wanache wakulupilila, wangawelechetelwa kuti
7 ali wakulesa wakugulugusya. Pakuti kumbajila mlo-
lela kuti awe juangali ligongo, mpelaga jua pa nyumba
ja Mulungu, juangasosa yakwepe, juangatumbilila chi-
temachitema, juangalesa pa mvinyo, juangaputaputa,
8 juangali lutama lua ipanje ya usakwa: nambo juakwa-
nonyela achalendo, juakunonyela yambone, juakuli-
9 gosa, juakugoloka, juamswela mtima, juakulikana; jua-
kukamulila lilowe lyakulupilichika lyakulingana na
chijiganyo, kuti apakombole kuchisya m'chijiganyo
chachijumi, nekwagomela wakukana.
10 Pakuti apali wajinji wakugulugusya, wakuwecheta
ya mtega wakulambusya, akupundila welewo wa chisi-
11 chito, kwawajila kusiwilwa ku kamwa kwao; welewo
wakupitikusya nyumba syosepe, wakwiganya indu
12 yangawajila ligongo lya ipanje ya usakwa. Juine jua
welewo, juakusagamukula jua welewo, watite, WaKrete
mowa gosepe wa unami, ikoko yakusakala, matumbo ga
13 ulesi. Mboni aji no jambone. Lye ligongo 'li mwajamu-
che welewo mwa ukali, kuti awe wajumi m'chikulupi,
14 wangapikanila ndano sya waYahudi ni malamulo ga wa-
15 ndu wakupitikuchila ku umbone. Kwa wakulenjela
yosepe ili yakulenjela: nambo kwa wa usakwa ni wa-
ngakulupilila, ngechipali chi chili chakulenjela; nambo
16 mtima wao ni lukumbu luao no lua usakwa. Akwi-
tichisya kuti ali wakumanya Mulungu; nambo ni
masengo gao akumkana, wakuwa wanyalape, ni waku-
pwanya, ni ku masengo gambone gose wangali chisau.

2 MBECHETE umwe nambo indu yakumbajila chiji-
ganyo chachijumi; walume wachekulupe kuti
2 awe wangalitowa, wakuchimbichiyika, wakulikana, wa-
3 jumi m'chikulupi, m'chinonyelano, m'chitungato; acha-
mbumba wachekulupe awe wakuchimbichiya m'utame
mwao, wangasinjilila wangawa achikapolo wa mvinyo
4 wojinji, wakwiganya yambone; kuti awunde achambu-
mba wanandi kwanonyela achasono wao, kwanonyela
5 wanache wao, awe wakulikana, wakulenjela, waku-
panganya kumangwao, wana chanasa, apikanichisye
achasono wao, kuti lilowe lya Mulungu likasasocheyeka:
6 achachanda nombe nawo mwachisye kuti awe waku-

likana; mosepe mlilosye mwasyene chisyasyo cha ma- 7
sengo gambone; m'chijiganyo chenu *kulosyaga* kwanga-
wola, luchimbichiya, lilowe lyejumi, lyangagomelwa; 8
kuti jua wane wakukana akole soni, pangakola chaku-
sakala chakutuwelechetela. Achikapolo apikanichisye 9
achambuje wao, awasechelesye mosepe; pangakanyaga;
pangasapulaga mwakwiwa, nambo kulosyaga mkulupi 10
wambone wosepe; kuti alongosole mosepe chijiganyo
cha Mulungu Mkulupusya juetu. Pakuti chiwoneche 11
chisowelo cha Mulungu, chakukulupusya wandu wo-
sepe, chakutuchinga uwe, kuti pakukana chalu ni 12
masosa ga kusa'kuno, tukatameje mwakulikana, mwa-
kugoloka mwakuchimbichiya ndala ajino ja sambano;
tukulolela chilolelo chakujinichilwa ni mbonechelo 13
ja lumbili lua Mulungu wetu wakulungwa, ni lua
Mkulupusya juetu Yesu Kristo; jualipeleche msyene 14
ligongo uwe, kuti atuwombole uwe ku yangalumbana
yosepe, alilenjechesye msyene wandu awe wakwe, wana
mtau wa masengo gambone.

Yelei mbechete, mchisye, mjamuche ni ulamusi wo- 15
sepe. Wandu akasawa wakumnyosya umwe.

3 MWAKUMBUCHISYE welewo kuti awe wakwa-
lambila achakulungwa wakulamula, awe wa-
kupikanichisya, wapanganichisye chile ku masengo
gambone gosepe, wangawelechetela wandu yakusakala, 2
wangakangana, wakutulala, wakwatendela mwakuligosa
wandu wosepe. Pakuti nowe wakwe kala twaliji waku- 3
lowela, wakupwanya, wakulambuchiswa, wakwitumichi-
la yakupila ni yakukondwa ngosyongosyo, wakutama
m'wanga ni m'uwiu, wakunyalapikwa; wakutindana
wane na wane. Nambo po chawoneche chanasa cha 4
Mulungu Mkulupusya juetu, ni chinonyelano cha kwa
wandu, ngati kuuma m'masengo gamapanganye m'chi- 5
golochelo chi twatesile uwe twachimsyene, nambo ma-
linga ni chanasa chakwe atukulupwisye, m'kojela kwa
kupagwa soni ni kupanganisywa soni kwa Msimu Wa- 6
swela, ku watujitilile petuwe mwakusowela, mwa Yesu
Kristo Mkulupusya juetuwe; kuti uwe wakuwa wago- 7
locheche ni chisowelo chakwe, tutendeche wakwinjila
lina malinga ni chilolelo cha umi wangamala. Jaku- 8
kulupililwa no ngani, nipo ngusosa kwambaga yelei
kuti umwe mgombelechesye, kuti welewo wamkulupi-

lile Mulungu asamalile kuwelechetesya masengo gambo-
ne. Yeleyo no yambone, ni yakwakamusya wandu:
9 nambo msepuchile iusyo yakulowela, ni yakukumba
kwa yisukulu, ni makani, ni makanganilo ga malamu-
10 lo; pakuti gali gangali ukamusi ni ga mtega. Mundu
juakupanduka, pakumala kumtetela kamo na kawili
11 mumkaneje; mkumanya kuti ali juamsokonesye, juaku-
lemwaga, juakuwa juamligomele.
12 Po tinimtumichisye Artema, namuno Tukiko,
mjanguye kwisa kwangune ku Nikopoli; pakuti kwe-
13 leko nasasile kuti tingalonjele miyesi ja mbepo. Mwa-
kulumisye Zena na Apollos pa ulendo wao mwa-
14 kwanguya, kuti chitakwasowa chindu. Akalijiganye
wetuwe kukamulila masengo gambone ku yakusowa
yakumbajila, atakuwa wangali isogosi.
15 Akumkomasya umwe wosepe wa pangune. Mwako-
masye welewo wakutunonyela uwe m'chikulupi.
Chisowelo chiwe nomwe wosepe.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA FILEMON.

---

1 PAOLO, juamtawe jua Kristo Yesu, ni Timoteo
mjetu, kwa Filemon juamnonyelwe juakupa-
2 nganya nowe, ni kwa Apfia mlumbugwetu, ni kwa
Arkippo msikari mjetu, ni kwa church cha pa nyumba
3 penu: Chisowelo chiwe kwenumwe ni mtendele kuuma
kwa Mulungu Atati wetu ni kwa Ambuje Yesu Kristo.
4 Ngumlapila Mulungu wangu mowa gosepe, neku-
5 mkumbuchila umwe m'mapopelo gangu, pakupikana
chinonyelano chenu ni chikulupi chi mkwete cha kwa
6 Ambuje Yesu, ni kwa waswela wosepe; kuti chisyowe
cha chikulupi chenu chiwe chakupanganya m'umanyilisi
wa chindu chambone chose cha mwenumwe, kwa Kristo.
7 Pakuti nakwete mwakusechelela ni mwakutula mtima
mwamjinji m'chinonyelano chenu, ligongo mitima ja
waswela jasisimiche mwenumwe, mjangu.
8 Lye ligongo 'lyo pakolaga kulimba mtima mwa Kristo

pakumsalila umwe chakumbajila, nambo ligongo lya 9
chinonyelano ngumchondelela, juakuwa juati mti Paolo
juamchekulupe, sambano juamtawe nombe najo jua
Kristo Yesu: ngumchondelela ligongo mwanangu, jua 10
nimbeleche m'nyolo syangu, Onesimo, kala jualiji jua- 11
ngamkamusya umwe, sambano nambo ali juakumka-
musya umwe ni none; juelejo ngumtumichisya umwe 12
msyenepe, pelepo no mtima wangune; juelejo nasosaga 13
une kuti ngamkole pangune, kuti m'malo genu andu-
michile une m'nyolo sya utenga wambone; nambo 14
pangapagwa nganisyo syenu ngininisosa kutenda kandu,
kuti umbone wenu ukasawa chisau mti wakukanichisya,
nambo wakusosa mwasyenepe. Pakuti kanga ligongo 15
lyakwe lyelelyo walekanyiche nomwe pa ndawi, kuti
mkamkoleje ndala syose; ngati mti kapolope, nambo 16
kupunda ni kapolo, mjetu juamnonyelwe, munomuno
juangu, nambo kupunda mnope juenu, m'chiilu ni mwa
Ambuje. Namkundenda une menema juakusyo- 17
wekana, mumpochele juelejo mpelaga uneji. Nambo 18
nawaga atekumlemwechesya umwe, namuno nawaga
akwete mangawa, gelego mumbalanjile une; une Paolo 19
ngulemba ni mkono wangu, une tinimlipe soni; kuti
ndakumtagulila umwe kuti mkwete ngongole jangune
umwe mwasyene. Elo, mjangu, ngakole une mwaku- 20
sechelela nomwe mwa Ambuje: msisimisye mtima
wangu mwa Kristo. Pakumkulupilila kuti tumumbi- 21
kanichisye ngumlembela umwe, pakumanyilila kuti
tumtendeje kupunda ni i nguti. Nambo mumbanga- 22
nichisye nombe namo mwakugonela; pakuti ngulolela
kuti timbelekwe kwenumwe m'mapopelo genu.

Epafra juamtawe mjangu mwa Kristo, Yesu, aku- 23
mkomasya; ni Marko, Aristarko, Demas, Luka, waku- 24
panganya none.

Chisowelo cha Ambuje wetu Yesu Kristo chiwe ni 25
msimu wenu. Amen.

KALATA JUA PAOLO JUA NDUMETUME KWA WA HEBRAĪ.

---

1 PANANDI panandi, utende wa pane ni pane, kala
Mulungu wawelechete kwa achatati m'wapro-
2 feti, pambesi pakwe aga mowa'ga wawelechete kwetuwe
m'Mwanagwao, juambisile jua tajinjile m'yosepe, na
3 juelejo nombe najo wasipangenye ndala 'si; juakuwa
lilanguka lya lumbili luakwe, chiwilili chisyesyene cha
mbagwilo jakwe, mkwijangata yosepe ni lilowe lya
machili gakwe, po watesile kulenjesya yakulemwa,
watemi pa mkono wa mlyo wa uchimwene wa kwinani;
4 nekuwa juakupunda ni wamitenga chisau mti wajinjile
5 lina lyakupunda ni welewo. Pakuti wamtite juapi jua
wamitenga ndawi jili jose,

"Mwanangu no umweji,
Uneji lelo 'jino nimbeleche umwe?"

Nipo soni,

"Timbeje kwa juelejo Wesegwe,
Nipo tawe kwangune Mwanangu."

6 Pakwinjisya soni juamtasi m'chilambo 'muno, akuti,
Wamitenga wosepe wa Mulungu amtindiwalile. Soni
7 ya wamitenga akuti,

"Juakwatenda wamitenga wakwe mbungo,
Ni wakutumika wakwe lilamba lya moto:"

8 nambo ya Mwanagwao *akuti,*

"Chitengu chenu, umwe Mulungu, chili ku ndala
sya ndala;
Ngongo ja chilungamiko no ngongo ja uchimwene
wenu.
9 Mchinonyele chigolochelo, nekutindana ni masuso;
Lye ligongo 'lyo Mulungu, Mulungu wenu, ampa-
kasisye
Ni mauta gakusechelela kupunda na achimjenu."

10 Soni,

"Umwe, Ambuje, pakutanda mtawile ya pasi ya
kusa 'kuno,

Ya kwinani no masengo ga yala yenu;
Yeleyi tiimale; umwe nambo tumtamilisye: 11
Yosepe 'i tiiwisale mpela malaja;
Mpelaga chakuliunichila tumwipinde, 12
Mti malaja, nipo tigapinduche:
Nambo umwe no wawowo,
Yaka yenu nipo ngiipenembela."

Nambo akumti juapi jua wamitenga ndawi jili jose, 13
"Mtameje kumlyo kwangu,
Mpaka po tingatende wamitenga wenu chakutamila cha masajo genu?"

Angati wosepe 'wo no masoka gakutumika, gakutumisya 14
ku utumwa, ligongo lya welewo watajinjile chikulupuchilo?

2 LYE LIGONGO 'LYO kutuwajila uwe kusamalichisya indu yepikaniche, pane tutakuji-
galwa. Pakuti lilowe lyawechete ni wamitenga naga 2
litekuwa lyakulimbichika, ni kusokonechela kose ni
kupwanya kose naga kupochelwa maupilo gakwe
gakulingana; ana tutukulupuche uli, na tunyosye 3
chikulupuchilo chachikulungwa chati yoyo? mkuti
chasalilwe pakutanda ni Ambuje chalimbichiche kwe-
tuwe ni welewo wapikene; Mulungu nekutendaga 4
mboni pampepe nawo, ni imanyililo ni yakulapisya, ni
ya machili ngosyongosyo ni mituka ja Msimu Waswela,
malinga ni lilowe lyakwe.

Pakuti nganachiika kuwa mlambi jua wamitenga 5
chilambo chakwisa chitukwambaga. Nambo juine awa- 6
lasile pane, kuti,
"Mundu no chichi, chati mkumkumbuchila?
Namuno mwanagwao mundu, chati mkwisa kumlola?
Mwampangenye awe panandi juampenembele ni 7
wamitenga;
Mwambwechiche lisanda ni lumbili ni chichimbichisyo,
Nekumbika alamulile pa masengo ga yala yenu:
Yosepe mwambichile ya ulambi wa masajo gakwe." 8

Pakuti po wambichile yosepe ya ulambi wakwe, nganaleka kandu kose ka 'kanambichila ka ulambi wakwe.
Sambano nambo ngunutuwona yosepe ili yambichile
ya ulambi wakwe. Nambo tukumlola juelejo juate- 9

ndeche juampenembele panandi ni wamitenga, Yesu,
ligongo lya kulaga kwa chiwa juamweche lisanda
lya lumbili ni luchimbichiya, kuti ni chisowelo cha
10 Mulungu apasye chiwa ligongo lya wosepe. Pakuti
kwambajile juelejo, ligongo lyakwe ikuli yosepe, ni
mwa juelejo imuli yosepe, pakwajigalila wanache wa-
jinji ku lumbili, kumtenda juam'malile m'masauko
11 Kapitao jua chikulupuchilo chao. Pakuti juelejo jua-
kuswejesya ni welewo wakuswejelwa wosepe akuuma
12 pamo: lye ligongo 'lyo jangamtenda soni pakwata
welewo lina achimjakwe, kuti,

"Tingasale lina lyenu pa achimjangu
Pachilikati pa maunjili tingamlumbe umwe."

13 Nipo soni, Timbe juakumkulupilila juelejo. Nipo soni,
14 Une ni wanache wa wambele Mulungu. Chitandilile
pelepo wanache ali wakasyowekana m'chiilu ni m'miasi,
juelejo nombe najo yalumope wagawenye yeleyo; kuti
m'chiwa apakombole kum'malisya juejula juakwete
15 machili ga chiwa, kwambaga Setani 'jula; kuti akulu-
pusye welewo wakuchijogopa chiwa nekuwa watawilwe
16 m'ukapolo pa umi pao posepe. Pakuti ngakukamulila
eti wamitenga, nambo akukamulila mbeju ja Ibrahimu.
17 Lye ligongo 'lyo kwambajile kuti alandanichiswe mpe-
laga achimjao, kuti awe juambepesi juamkulungwa jua
chanasa juakulupilika mosepe mwa Mulungu, kuti
18 atende kwipembechesya yakulemwa ya wandu. Pakuti
po walasile msyene pakulinjika, pelepo akupakombola
kwakamusya wakulinjika.

3 LYE LIGONGO 'LYO, achimjangu waswela waku-
gawanya kuwilanga kwa kwinani, mkumbuchile
Jua ndumetume ni Jua mbepesi juamkulungwa jua
2 kulijitichisya kwetu, Yesu; jualiji juakulupilichika
kwa juampanganye, mpelaga Musa nombe najo m'nyu-
3 mba mwakwe mosepe. Pakuti watendeche juakuwa-
jilwa lumbili luakupunda na lua Musa, mpelaga 'ila
juatawile nyumba akwete luchimbichiya kupunda
4 ni nyumba 'jo. Pakuti nyumba syose sikutawilwa
ni mundu: nambo juatawile yosepe no Mulungu.
5 Musa nipo waliji juakulupilichika m'nyumba mwakwe
mosepe mpelaga juakutumika, awe mboni jakuwala-
6 njila indu 'yo i tiiwelechetelwe panyuma: Kristo nambo
mpelaga mwanache pa nyumba jakwe; nyumba jakwe

no uwe, na tukamulichisye kulimbila kwetu ni kuli-
kwesya kwetu kwa chilolelo chetu mpaka kumbesi.
Lye ligongo 'lyo mpelaga akuti Msimu Waswela, 7
"Lelo natumpikanichisye lilowe lyakwe,
Mkanonoya mitima jenu, mpelaga kutanda 'kula, 8
Malinga ni lyuwa lya kulinga mwipululu 'mula.
Nako achatati wenu waninjile pakundochesya, 9
Nekuwona masengo gangu yaka makumi mcheche.
Lye ligongo 'lyo nachitumbililile chisukulu achi, 10
Nekuti, Mowa gosepe akusokonechela m'mtima
wao:
Welewo nambo nganamanya matala gangu:
Mpelaga nalumbile m'lutumbilo mwangu, 11
Ngasajinjila m'kupumulila kwangu."
Mlolechesye, achimjangu, utakupagwa mwenumwe wo- 12
sepe mtima wakusakala wangali chikulupi, m'kugwila
kwa Mulungu wajumi; nambo mchisyane wane ni wane 13
lyuwa ni lyuwa, posepe pakuwilanjika, Lelo; ankawa
atakunonopelwa wane wenumwe ni ulamba wa ulemwa.
Pakuti tutekuwa wakugawana na Kristo, na tukamuli- 14
chisye kutanda kwa kulilimbika kwetu mpaka kumbesi:
pa kuwelechetelwa; 15
"Leloji na tumpikane lilowe lyakwe,
Mkanonoya mitima jenu, mpelaga m'kutanda
'mula."
Pakuti wani, pakupikana, atekutanda? ambi angati 16
wosepe 'wo wakopweche m'Misiri ni Musa? Ana wada- 17
ndaulile wani yaka makumi mcheche? angati na wele-
wo walemwisye, mitembo jao nekugwa mwipululu?
Kwacheni walumbile kuti ngasajinjila m'kupumulila 18
kwakwe, ambi angati kwa welewo waliji wakupwanya?
Nipo tukulola kuti nganapakombola kwinjila ligongo 19
lyakwe wangakulupilila.

4 TUJOGOPE menena, ankawa, pakusigalila chila-
nganilo cha kwinjilila ku kupumulila kwakwe,
wane wa mwenumwe awoneche mti wapenembele. Pa- 2
kuti uwe tukwete utenga wambone wosalilwe kwetu,
mpelaga welewo nombe nawo: nambo lilowe lya kupi-
kana nginilyakamusya welewo, pakuwa wangalumbika-
nichika m'chikulupi ni welewo wapikene 'wo. Pakuti 3
uwe wakulupilile tukwinjila m'kupumulila 'ko; mpe-
laga watite,

"Mti nalumbile m'lutumbilo luangu,
Ngasajinjila m'kupumulila kwangu:"
nachiwamuno masengo galiji gamamale kutanda pa
4 mbanganyo ja kusa 'kuno. Pakuti watite pane aii ya
lyuwa lya msano na gawili, Nipo wapumulile Mulungu
lyuwa lya msano na gawili ku masengo gakwe gosepe;
5 na'papa soni.
"Ngasajinjila m'kupumulila kwangu."
6 Patipo menema kusigalile kwati wane tajinjile mwele-
mo, ni welewo waliji wosalilwe utenga wambone kala
7 walepele kwinjila ligongo lya kupwanya, soni wapa-
njile lyuwa line, nekuti mwa Daud, pakukawa patipati,
Lelo, mpelaga kwasalilwe kala,
"Lelo na tumpikane lilowe lyakwe,
Mkanonoya mitima jenu."
8 Pakuti Joshua naga awapumwisye, ngakanawecheta pa-
9 nyuma ya lyuwa line. Kusigalile menema kupumulila
10 kwa Sabato kwa wandu wa Mulungu. Pakuti juaji-
njile m'kupumulila kwakwe, msyene nombe najo apu-
mulile ka masengo gakwe, mpelaga Mulungu ku ga-
11 kwe. Tujanguye menema kwinjila ku kupumulila 'ko,
kuti atakugwa mundu m'chisyasyo chichocho cha ku-
12 pwanya. Pakuti lilowe lya Mulungu lili lyejumi, lya-
kupanganyaga, lyakutema kupunda ni lupanga lua
mtema kuwiri, lyakusomaga mpaka kugawanya umi ni
msimu, mbindi ni wongo, lyakulolechesya nganisyo ni
13 masosa ga mtima. Nginichikugwa chipanganyo chili
changawoneka m'meso mwao: nambo yosepe ili ya
makonope yeunukuche pa meso pakwe juelejo, najo
tukwete lilowe.
14 Mkuti tukwete menema juambepesi juamkulungwa
mnope, juapelengenye pa ya kwinani, Yesu Mwana-
15 gwao Mulungu, tukamulisye kulijitichisya kwetu. Pa-
kuti ngunutukola juambepesi juamkulungwa juanga-
pakombola kusauka pampepe ni yakulepetala yetu;
nambo jumo jualinjiche mosepe yalumope nowe, jua-
16 ngali ulemwa nambo. Tuwandichile menema ni mtima
wakulimba ku chitengu cha chisowelo, kuti tupochele
chanasa, tusimane chisowelo chakutukamusya pa ndawi
jakusowa.

5 PAKUTI wambepesi wa'chakulungwa wosepe, wa-
kuwa wakusaguka mwa wandu, akupakulichika

ligongo lya wandu m'indu ya pa Mulungu, kuti akataje
mitulo ni mbepesi ligongo lya yakulemwa: juakupa- 2
kombola kulajila pampepe ni wangamanyilila ni waku-
sokonechela, pakuti msyenepe akusyungulichika ni
mtenguko; lye ligongo 'lyo kumbajila mti ligongo lya 3
wandu yalumope ni ligongo lya msyene, kutajila ligongo
lya yakulemwa. Ngapali juakulitolela luchimbichiya, 4
nambo pakuwilanjika ni Mulungu, mpelaga'ila Harun.
Iyoyo Kristo nombe najo nganalikwesya msyene kuti 5
atendeche juambepesi juamkulungwa, nambo juelejo
juawelechete najo,

"Umwe no Mwanangu,
Une lelo 'jino nimbeleche umwe:"

mpelaga akuti soni kwine, 6

"Umwe no juambepesi jua ku ndala syose,
Malinga ni lukosyo lua Melekesedek."

Juelejo m'mowa ga chiilu chakwe, pajusile mapopelo 7
ni machondelelo pampepe ni kugumila kwakulimba ni
misosi kwa juelejo juapakombwele kumkulupusya ku
chiwa, po wapikaniche ligongo woga wakwe, nachiwa- 8
muno waliji mwanache, nambo walijigenye kupikanichi-
sya ni indu i walasile nayo; mkutendekwa juam'malile, 9
atekuwa kwa wosepe wakumpikanichisya chitando cha
chikulupuchilo changamala; juamkolanjiche ni Mulu- 10
ngu juambepesi juamkulungwa malinga ni lukosyo lua
Melekesedek.

Ya juelejo tukwete yejinji yakusala yakunonopa ku- 11
galauchila, pakuti mtekuwa wapupuliche mwangapika-
na. Pakuti po kwambajile umwe kuti muwe wakwi- 12
ganya ligongo lya ndawi, soni mkwete mwakusowa
mwakuti wane amjiganye umwe itando yakutanda malu-
lilo ga Mulungu; mtekuwa wati mpela wakwasowa
mkaka, ngati yakulya yakulimba. Pakuti juana juose 13
jua kupasya mkaka ali juangamanya lilowe lya chigolo-
chelo; pakuti ali likandi. Nambo yakulya yakulimba 14
no ya wamalile, welewo ligongo lya masengo akwete
mate gao gamajongolejongole kuti alolechesye yambone
ni yakusakala.

6 LYE LIGONGO'LI tuleche lilowe lya ndanda
ja Yesu, tukautuchile ku yemalile; pangalonga
soni ya pasi yakupitikuchila ku masengo gamauwe, ni
ya chikulupi cha kwa Mulungu, ya majiganyo ga ma- 2

batiso, ni ya kuwichila mikono, ni ya kulamula kwa
3 ndala. Achi nipo tutuchitende na takunde Mulungu.
4 Pakuti kwambaga wewala wamulichiche kala, nekupa-
sya mtuka wa kwinani, nekutendekwa wakugawanya
5 Msimu Waswela, nekupasya lilowe lyambone lya Mu-
6 lungu, ni machili ga ndala jakwisa, soni nekugwila, kuli
kwangakomboleka kwauchisya soni ku mpitikuko; pa-
kuwa wakumpachika kawili kwa'chimsyenepe Mwana-
7 gwao Mulungu, nekumtesya soni m'meso kulola. Pa-
kuti chilambo chi chang'wele ula jakuchiichila kawili
kawili, nekusogosya maponda gakwawajila welewo ligo-
ngo lyao chikulimilwa, chikupochela chijinichilo cha-
8 kuuma kwa Mulungu: na chikusogola miwa ni yaku-
soma chikukanilwa, nekuwandichila ku malweso: ya
mbesi yao ikajocheche.
9 Nambo, wakunonyelwa, tukukanichiswa ya umwe
indu yakupunda, ni indu yakuwandichila ku chikulupu-
10 syo, nachiwamuno tukuwecheta kwati 'yoyo; pakuti
Mulungu nganawa wangagolochela juati aliwalile ma-
sengo genu ni chinonyelano chi mwalosisye pa lina
lyakwe, pakuwa mwatumichile waswela, nipo muli chi-
11 tumichilile. Nipo tukupilaga kuti umwe wana wose
mlosyeje mjanguyo uwowo ku kugumbalichisya kwa
12 chilolelo mpaka kumbesi; kuti mkawa wa ulesi, na-
mbo wakwasyasya welewo wakwinjila m'malanganilo
pa chikulupi ni chitungato.
13 Pakuti po walanganile Mulungu kwa Ibrahimu,
patipo nganakola pakulumbila pa juine juakupunda,
14 walumbile pa msyene, kuti, Eti kumjinichila umwe
15 tinimjinichile, kumchuluya tinimchuluye umwe. Mku-
ti wapimilile mwakulaga iyoyo, wapochele lilanganilo.
16 Pakuti wandu akulumbila pa juamkulungwa: m'makani
mose mwao, lilumbilo lili lyakumalisya kusalichisya.
17 Mwelemo Mulungu, mkusosa kwalosya pakupunda wa-
kwinjila mwilanganilo lisosa lyakwe lyangapatyocheka,
18 wapokasisye ni lilumbilo: kuti, ni indu iwili yanga-
patyocheka, mu yelei kwangakomboleka kuti Mulungu
alambusye, uwe tukole mwakuchisya mwakulimba, wa-
kuwa twatilile kukamula chilolelo chachitamiche paujo
19 petu; chelecho tukwete mpelaga nangula ja umi,
chilolelo chisyene chakutamilisya chakwinjila pa che-
20 lecho chi chili cha mkati mwa nguo ja lusasa, mwelemo

juakulongelela Yesu wajinjile ligongo uwe, juatekuwa
juambepesi juamkulungwa jua ndala syose, malinga ni
lukosyo lua Melekesedek.

7 PAKUTI aju Melekesedek, mchimwene jua Salem,
juambepesi jua Mulungu jua mwinani mnope,
juamsimene Ibrahimu alimkuuma ku kuulaga kwa
waimwene 'wala, nekumjinichila, kwa juelejo Ibrahimu 2
wagawile pekumi yosepe (m'matando pakugalausya,
juakuwa Mchimwene jua Chigolochelo, panyuma pakwe
Mchimwene jua Salem, pelepo no pakuti Mchimwene
jua mtendele; juangali wesegwe, juangali mchikulugwe, 3
juangali lukosyo, nganakola matando ga mowa namuno
pa mbesi pa umi, nambo juampanganye kulandana ni
Mwanagwao Mulungu), akutama jua mbepesi mwanga-
lekaleka.

Sambano mkumbuchile ukulungwa wakwe wa jue- 4
lejo, kwa juelejo Ibrahimu atati juamkulungwa wapele
misongo ja pekumi ja yasumwilwe yekulungwa. Ni 5
welewo nambo wa wanache wa Lawi, wakupochela
utumwa wambepesi akwete lilamulo lyakujigala miso-
ngo ja pekumi ja wandu malinga ni malamulo, kwa-
mbaga ya achimjao, nachiwamuno welewo akopweche
m'chiuno mwa Ibrahimu: nambo juelejo, lukosyo lua- 6
kwe luli luangawalanjika kuuma mwa welewo waso-
ngenye misongo ja pekumi pa Ibrahimu, nekumjini-
chila juelejo juakwete malanganilo. Nambo pangali 7
makani gose, juamnandi akujinichilwa ni juamkulu-
ngwa. Pepano wandu wakuuwa akupochela misongo 8
ja pekumi; pelepo nambo juakuwalanjika mboni kuti
ali juamjumi. Nipo mti kwambaga aii, pa Ibrahimu 9
namuno Lawi juapochele misongo ja pekumi, walipile
misongo ja pekumi; pakuti waliji chiwelape m'chiuno 10
mwa wesegwe po wamsimene Melekesedek apo.

Wa utende o nakuwa kumalichika pa wambepesi wa 11
Lawi, (pakuti pelepo wandu walamulilwe) ana kusowa
chichi soni chakuti juambepesi juine ajimuche malinga
ni lukosyo lua Melekezedek, akawalanjika malinga ni
lukosyo lua Harun? Pakuti pakutindana wa mbepesi, 12
pakumbajila nombe napo kutindanya kwa malamulo.
Pakuti juelejo, jua ikwambaga yelei, akugawila pa 13
ulukosyo wine, pa weleo ngapali watesile utumwa wa
chisisa cha mbepesi. Pakuti kuoneche kuti Ambuje 14

wetu akopweche pa Yuda: mkuti lukosyo 'luo Musa
15 nganawecheta kandu kakwambaga wa mbepesi. Nipo
iwoneche mwakupunda, na tajimuche jua mbepesi juine
16 malinga ni chiwilili cha Melekesedek, juatendelwe,
ngati malinga ni malamulo gakulamula chiilu nambo
17 malinga ni machili ga umi wangajonasika; pakuti
chiwalanjiche chakuti,

"Umwe no jua mbepesi jua ku ndala syose,
Malinga ni ulukosyo wa Melekesedek."

18 Pakuti kupali kukanilwa kwa lilamulo lyakulongole-
la 'lyo ligongo lya kutenguka kwakwe ni wangakamu-
19 sya wakwe, (pakuti malamulo nganagamalisya kandu),
ni kwinjisya kwakwe chilolelo chakupunda, nacho
20 tukumbandichila Mulungu. Patipo ngunukuwa kuso-
21 wa kwa kulumbila (pakuti welewo watendelwe wambe-
pesi wangali lilumbilo, nambo juelejo ni lilumbilo mwa
juejula juatite kwambaga juelejo,

"Ambuje walumbile nipo ngalipitikusya.
Umwe no jua mbepesi jua ku ndala syose):"

22 kwati iyoyo nombe soni Yesu atekuwa mngoswe jua
23 malangano gakupunda. Welewo watendelwe wa mbe-
pesi wajinji, ligongo pakuwa ni chiwa akulekachikwa
24 kutamilisya: nambo juelejo ligongo akutama ku ndala
25 syose akwete ya mbepesi yakwe yangapinduka. Lye
ligongo 'lyo akupakombola kumala kwakulupusya we-
lewo wakumbandichila Mulungu mwa juelejo, pakuwa
akwete umi mowa gose kuti awapopelele welewo.

26 Pakuti jua mbepesi juamkulungwa juati iyoyo aku-
tuwajila uwe, juamswela mtima, juangali wanga, jua-
ngali usakwa, juamlekanye ni wakulemwa, juamtende-
27 che juakupundila kwinani; juangalajila kutaga mbepesi
mowa gosepe, mpelaga wambepesi wachakulungwa 'wala,
pakutanda ligongo yakulemwa yakwe, soni ligongo ya-
kulemwa ya wandu: pakuti watesile iyoyo kamo po
28 walitasile msyene mbepesi. Pakuti malamulo gakwa-
pakula wandu wambepesi wa'chakulungwa, wakwete
mtenguko: lilowe nambo lya lilumbilo lyaliji munyuma
mwa malamulo, likumpakula mwanache, juam'malile,
ku ndala syose.

8 WE UTENDE 'O pa indu i tukwamba'i, papakulu-
ngwa no apa: Tukwete juambepesi juamku-
lungwa juati iyoyo, juatemi pa mkono wa mlyo wa

chitengu cha Uchimwene mwinani'mo, mtumwa jua 2
yeswela, ni jua nyumba jesakasa jisyesyene jatawile
Ambuje, ngati mundu. Pakuti jua mbepesi juose aku- 3
tamichilwa kuti ataje mitulo ni mbepesi; lye ligongo'lyo
kusoseche kuti aju nombe najo akole chakutaga. We 4
utende'o menema nawaga waliji kusa'kuno, ngakanawa
kose juambepesi, pakuwa apali wakutaga mitulo mali-
nga ni malamulo; welewo akutumichila chisyasyo ni 5
chiwilili cha ya kwinani, mpelaga Musa akutetelwa ni
Mulungu, patiji tamalisye nyumba jesakasa: pakuti,
Nale, akuti, mpanganye yosepe malinga ni utawe'ula
u waloseche kwenumwe mwitumbi 'mula. Sambano 6
nambo apochele utumwa wakupundila 'ii, wati ali
juakuchengulanya jua lilangano lyakupunda, lyala-
ngauile pa malanganilo gakupunda. Pakuti lyaku- 7
tanda nawaga lyaliji lyangali ulemwa, ngakanakola
malo gakusosela line. Pakuti pakwajamuka, akuti, 8

"Nale, mowa gakwisa, akuti Ambuje,
Nipo timbanganye lilangano lya sambano ni nyumba ja Israeli, ni nyumba ja Yuda;
Ngati malinga ni lilangano li napangenye na'chatati wao, 9
Lye lyuwa 'lila li nakamwile mkono wao, kwalongolela kusa ku chilambo cha Misiri;
Ligongo nganatamilisya mwilanganilo mwangu,
Nipo ngininalolechesya, akuti Ambuje.
Ligongo alili no lilangano li tinangane najo nyumba ja Israeli, 10
Pakumala ago mowa ago, akuti Ambuje:
Timbiche malamulo gangu m'nganisyo syao,
Pa mtima pao nombe napo tinembe:
Nipo timbe kwa welewo Mulungu.
Nipo tawe kwangune wandu;
Nipo ngajiganya juana juose mnasi juakwe, 11
Ni juana juose mlongo mjakwe, kuti, M'manye Ambuje:
Ligongo wosepe tamanye une,
Kutanda pa juamnandi mpaka pa juamkulungwa jua welewo.
Ligongo tingaitendele chanasa yakusakala yao. 12
Yakulemwa yao ngingumbuchila kose."

Mwakuti'mo, Lya sambano, lyakutanda alitesile lya 13

kala. Lyakuwaga nambo lya kala nekuchekulupaga
likuwandichila kupita.

9 WE UTENDE'O lilangano lyakutanda lyakwete
malamusi ga utumwa, ni nyumba jajiswela,
2 ja kusa 'kuno. Pakuti japanganiche nyumba jesakasa,
jakutanda'jila, mwelemo mwaliji mwana nyali, ni tebulo,
ni kulosya kwa mikato: pelepo patelwe Papaswela.
3 Paujo pa lusasa no pa nyumba jesakasa jikutelwa
4 Papaswela mnope; pana pakocha mnunji pa ndalama
jajichejeu, ni libweta lyelangano lyeunichiche mosepe
ni ndalama jajichejeu, mwelemo mwaliji chiwiga cha
ndalama ja uchejeu chana mana, ni ngongo 'jila ja
5 Harun ji jasipwiche, ni maganga ga lilangano; ni
pachanya pakwe makerubi ga lumbili gaunichilaga
pakuchengulanya; ya yeleyo ngunutupakombola ku-
6 wecheta sambano pakwe pakwe. Yeleyo mkuti yepa-
nganichisye sai, wambepesi akwinjila mowa gosepe
m'nyumba jesakasa jakutanda, pakumalisya matumwa;
7 nambo m'nyumba jesakasa ja siwili, juambepesi jua-
mkulungwa jika, chaka chimo kampepe, ngati wangali
miasi, jakutaga ligongo lyakwe msyene ni wangama-
8 nyilila wa wandu: pelepo Msimu Waswela akulosyaga
kuti litala lyakwinjila m'malo gamaswela nginilite-
ndeche lyakuwoneka, pati nyumba jesakasa jakutanda
9 jili chijimile: chelecho no chitagu cha katema akano-
kano, malinga nacho mitulo ni mbepesi ikutajilwa, ili
yangapakombola, pakwamba umanyilisi wakwe, kumte-
10 nda juakutaga juam'malile, yakuwa (ni yakulya ni ya-
kumwa ni majojelo ngosyongosyo) malamusi ga chiilu,
gamalamule mpaka ndawi jakolochesya.
11 Nambo pakwika Kristo juambepesi juamkulungwa
jua indu yambone yakwisa, mwa nyumba jesakasa jaji-
kulungwa, jajimalile, kupunda jangapanganya yala, pe-
12 lepo no pati, nginijiwa ja mbanganyo ajino, ngati mwa
miasi ja mbusi ni wanache wa ng'ombe, nambo mwa
miasi jakwe msyene, wajinjile kampepe kakumalisya
pa yeswela, pakuwa wapochele chiwombolo cha ndala.
13 Pakuti miasi ja mbusi ni ng'ombe sya mikambako, ni
liu lya kang'ombe ka mkolo lyakwamisila welewo wate-
ndeche wa usakwa, na jikuswesya ku mlenjelo wa
14 chiilu; ambi angati kupunda miasi ja Kristo, jualitesile
msyene mwa Msimu wa ndala juangali ulemwa kwa

Mulungu, tijiswejesye lukumbukumbu luenu *kutyosya*
masengo gamauwe, kuti mtumichile Mulungu wajumi?
Lye ligongo 'lyo ali juakuchengulanya jua lilangano lya 15
sambano, lyati, mkuoneka kuwa kwa chiwombolo cha
yakusokonechela i yaliji pa lilanganilo lya kutanda,
welewo wawilanjiche'wo apochele lilanganilo lya kwi-
njila kwa ndala. Pakuti kupali lilangano, kweleko 16
kumbajila kuti likugwe kuuwa kwa jualanganile. Pakuti 17
lilangano lili lyakulimbila pa wauwe: patipo ana lyaku-
limbila kose jualanganile ali juamjumi? Lye ligongo- 18
'lyo *lilangano* lyakutanda 'lila nginilitandililwa lyangali
miasi. Pakuti pamasile kuwelecheta Musa malulilo 19
gosepe kwa wandu malinga ni malamulo, watosile miasi
ja wanache wa ng'ombe ni mbusi, ni mesi ni mang'omba
gamachejeu ni masamba gakumisila, nekumisa buku'jo
msyene, ni wandu wosepe, kuti, Aji no miasi ja mala- 20
ngano jalamulile Mulungu kwenumwe. Mkuti nyumba 21
jesakasa ni iwiga yosepe ya utumwa waimisile yalu-
mope ni miasi. Nipo ngajile sai, m'miasi yosepe 22
iswejelwe, malinga ni malamulo, kwangali kwita kwa
miasi ngunukukugwa kutondowela.

Kusoseka menema kuti iwilili ya indu ya mwinani 23
ilenjeswe ni yeleyo: nambo indu ya kwinani isyene ni
mbepesi syakupunda ni syelesyo. Pakuti Kristo nga- 24
najinjila m'yeswela yepanganichisye yala, isyasyo yaku-
landana ni isyesyene; nambo mwinani msyesyene,
sambano kuwonechela pa meso pa Mulungu ligongo
uwe: ngati kuti alitaje msyene kawili kawili: mpelaga 25
juambepesi juamkulungwa akwinjila chaka ni chaka ni
miasi jasyene: ikawaga iyoyo angalasile kawili kawili 26
chitandilile kupanganya ya kusa 'kuno: sambano
nambo kampepe pakumalisya pa ndala'si: awonechele
kuti atyosye yakulemwa m'mbepesi jakwe msyene.
Mkuti kulamulilwe kwa wandu kuti auwe kampepe, 27
panyuma pakwe nekwika kulamula; iyoyo Kristo nombe 28
najo, mkuti watajilwe kamo kujigala yakulemwa ya
wajinji, tawoneche kwinani, juangali ulemwa, kwa
welewo wakumlinda, ku chikulupuchilo.

10 PAKUTI malamulo gakwete chiwilili cha indu
yambone yakwisa, ngati chinyago chisye-
syene cha indu, yeleyo, ni mbepesi simpepe chaka ni
chaka, syakutaga mowa gosepe, ili yangapakombola kose

2 kwatenda wamalile wakuwandichila. Pelepo ngikini-
ileka kutajilwa, ligongo wakulomba'wo wakuwa wale-
njeswile kampepe, ngakanakola soni lukumbukumbu
3 luose lua yakulemwa? Nambo m'mbepesi 'syo mwana
4 chikumbuchisyo cha yakulemwa chaka ni chaka. Pakuti
kuli kwangakomboleka kuti miasi ja ng'ombe, ni mbusi
5 jityosye yakulemwa. Lye ligongo'lyo pakwisa soni
kusa 'kuno, akuti,

" Mbepesi ni mtulo ngunumsosa,
Chiilu nambo mwambanganichisye:
6 M'mitulo jakocha jambumbu ni m'mbepesi sya ule-
mwa ngomkusechelela:
7 Soni natite, Nale, 'iiche
(M'buku juamsyenjesyenje chilembeche cha une),
Kutenda lisosa lyenu, 'mwe Mulungu."

8 Mkuti pachanya'po, Mbepesi ni mitulo ni mitulo jakocha
jambumbu, ni mbepesi sya ulemwa ngunumsosa, namuno
ngunumsechelela mwelemo (syelesyo sikutajilwa mali-
nga ni lilamulo), soni watite, Nale, 'iiche kutenda lisosa
9 lyenu. Akutyosya lyakutanda, kuti ajimiche lya
10 kawili. Mwisosa amomo tuswejelwe m'mtulo mwa
11 chiilu cha Yesu Kristo kampepepe'ko. Ni wambepesi
wosepe wakwima mowa mu gakupitila alimkutumichila
alimkutaga mbepesi simpepe'syo, syelesyo sili syangapa-
12 kombola kutyosya yakulemwa: juelejo nambo, po wata-
sile mbepesi jimpepe ja yakulemwa ja ndala syose,
13 watemi pasi pa mkono wa mlyo wa Mulungu; chita-
ndilile sambano alimkulolela mpaka po tawichilwe wa
14 magongo wakwe pasi pa masajo gakwe. Pakuti ni
mtulo umo awatesile wamalile ku ndala syose welewo
15 waswejelwe 'wo. Ni Msimu Waswela nombe nawo
akutuwalanjila uwe mboni: pakuti panyuma 'po wa-
tite,

16 " Ali no lilangano li tinangane nawo.
Pakupita ago mowa'go, akuti Ambuje:
Tingawiche malamulo gangu pa mtima pao,
Ni pa nganisyo syao nombe napo tingalembe;"

soni akuti,

17 " Yakulemwa yao ni yakusakala yao ngisingumbu-
chila kose."

18 We utende 'o po chipali chitondowelo cha yeleyo, pelepo
pangapagwa soni mtulo wa ulemwa.

Mkolaga menema, achimjangu, mtima wakulimba 19
wakwinjila pa yeswela m'miasi ja Yesu, mwitala mwa- 20
tupanganichisye uwe soni mwa sambano mwamjumi,
mwa nguo ja lusasa, kwambaga mwa chiilu chakwe;
mkolaga jua mbepesi juamkulungwa jua pa nyumba ja 21
Mulungu, tukawandichile ni mtima usyesyene m'chiku- 22
lupi chachigumbalile, wana mitima jamimisile paku-
tyosya lukumbukumbu luakusakala, ni chiilu chachijoje
ni mesi gakulenjela: tukamulile chijitichisyo cha chilo- 23
lelo chetu chitakuujila: pakuti ali juakukulupilika
jualanganile'jo; tukumbuchilane juine ni juine, tuta- 24
ndilane ku chinonyelano ni masengo gambone: panga- 25
leka kulisonganya pamo, mpelaga akusatenda wane,
nambo kuchisyana; ni kupunda pelepo, pakuti mku-
wona lyuwa lilimkuwandichila.

Pakuti na tukalemwe melepe, panyuma po tupochele 26
umanyililo wa umbone, ngijisigala soni kose mbepesi ja
yakulemwa, nambo kulolela kwine kwakogoya kwa kula- 27
mula, ni moto wa uwiu u tuumalisye wa magongo.
Mundu juakunyosya lilamulo lya Musa akuuwa juangali 28
chanasa pa mboni siwili namuno sitatu; ana mkuti uli, 29
kumbajila kusauswa kupunda uli, juamliwete pasi Mwa-
nagwao Mulungu, juatesile miasi ja lilangano, ji waswe-
jelwe najo, chindu cha wamba, nekumsocheya Msimu
wa chisowelo? Pakuti tukum'manya juelejo juatite, 30
Mauchisyo no gangune, uneji tinimlipile. Nipo soni,
Talamule Ambuje wandu wakwe. Kuli kogoya kugwa 31
m'yala ya Mulungu wajumi.

Mkumbuchile nambo mowa ga kala, ga mwapimililile 32
m'kulaga kwakukulungwa kwa masauko, panyuma po
mwamulichilwe: pane pakutendeka chakulosya ni mala- 33
latilo ni masausyo; ni pane pakuwa wakugawanya nawo
welewo watendechelwe iyoyo. Pakuti mwatesile cha- 34
nasa wa m'nyolo, nekupochela ni lukondwa kusumulwa
kwa yenu, nekumanyilila kuti umwe mwachimsyene
mkwete chakola chakupunda ni chakutamilsya. Mka- 35
jasa menema ulimbilo wenu, u ukwete maupilo gakuu-
pila gamakulungwa. Pakuti chimsowile umwe chitu- 36
ngato, chakuti, po mtesile lisosa lya Mulungu, mpochele
lilanganilo.

"Pakuti pasigele panono 37
Juakwisa taiche, ngakokowa,

38 Juakugoloka juangu nambo, takole umi kuuma
m'chikulupi.
Na taujile munyuma, mtima wangu ngukusechelela
mwa juelejo."
39 Uwe nambo ngunutuwa wakuujila munyuma kuja ku
uwonasi; nambo wa chikulupi chakuja ku kusimana umi.
11 CHIKULUPI nambo no chilimbi cha indu yaku-
lolecheka, mlochesyo wa indu yangawoneka.
2 Pakuti mwelemo mwawalasile mboni ja achakulungwa.
3 Ni chikulupi tukumanyilila kuti ya kusa 'kuno ipanga-
nyiche ni lilowe lya Mulungu, kuti chakuwoneka ngi-
4 nichipanganyika ni indu yakuona. Ni chikulupi Habil
watasile pa Mulungu mbepesi jakupunda ni ja Kain,
mwelemo mwawalasile mboni jakwe kuti waliji juaku-
goloka, Mulungu nekuwalangaga mboni ja mitulo jakwe:
5 mwelemo juakuwa juamuwe akuwelechetape. Ni chi-
kulupi Enok wajigalilwe kwine atakuona chiwa; nipo
nganawoneka, ligongo Mulungu wamjigalile kwine:
pakuti akanajigalilwe kwine kwawalasile mboni jakwe
6 kuti wamsechelesye Mulungu; pangali chikulupi pa-
ngakomboleka kumsechelesya: pakuti kumbajila jua-
kwisa kwa Mulungu kukulupilila kuti ali, nipo ali jua-
7 kwaupila welewo wakumsosa. Ni chikulupi Nuhu, mku-
tetelwa *ni Mulungu* kwambaga indu i nginiiwoneche,
mkupikana luchimbi, wapanganichisye libweta lyaku-
kulupusya nyumba jakwe; mwelemo wagomeche wa
kusa 'kuno, nekuwa juakwinjila m'chigolochelo chakuli-
8 ngana ni chikulupi. Ni chikulupi Ibrahimu, pa wawila-
njiche, wakopochele kuja ku malo gatiji tapochele ga-
kwinjilila; nipo wakopweche juangamanyilila kuwajaga.
9 Ni chikulupi walonjelaga m'chilambo chalanganile, mti
m'chilambo cha 'syene, watamaga m'nyumba sya masa-
kasa, pampepe ni Isaak ni Yakob, wakwinjila pampepe
10 najo m'chilanganilo chimo: pakuti walolelaga musi
wakwete pakutawila pakwe, juakulembelela juakwe
11 juakupanganya juakwe no Mulungu. Ni chikulupi
Sara msyene wapochele machili gakwimuchisya mbeju,
panyuma po wapundile uchekulu, patipo wambalasile
12 juamkulupi jualanganile 'jula: lye ligongo 'lyo waji-
mwiche pa jumo, yalumope ni juamuwe, wajinji wati
mpelaga ndondwa sya mwinani winji wao, ni mpelaga
msanga wa pa m'mgulugulu nyasa wangawalanjika.

Malinga ni chikulupi wawile welewo wosepe, panga- 13
pochela malanganilo, nambo pakugawona nekugase-
chelela gali kwanaula, nekwitichisya kuti ali achale-
ndope ni wakwendajenda pasi 'pano. Pakuti waku- 14
wecheta yati 'yoyo akuliwonesya kuti alimkusosa ku-
mangwao. Natekuwa soni wakukumbuchila ku wako- 15
pweche 'ko, angakwete lipesa lyakuujila. Sambano 16
nambo akusosa kwakupunda, kweleko no kwinani: lye
ligongo 'lyo Mulungu wangakola soni pakutelwa Mu-
lungu wao: pakuti awapanganichisye chile musi.
Ni chikulupi Ibrahimu pakulinjika wamtasile mbepesi 17
Isaak: juelejo juasechelele kupochela malanganilo wata-
gaga mbepesi mwanagwao juapagwile jumpepe; kwa- 18
mbaga juelejo chawelechetelwe chati, Mwa Isaak
tijiwilanjiche mbeju jenu: wawalangaga kuti Mulungu 19
akupakombola kujimusya namuno kwa wauwe; kweleko 20
wampochele soni mti mwa chitagu. Ni chikulupi 21
Yakob, po wauwaga wajinichile wanache wa Yusuf
wana wawili; nekupopela alimkwinamila pa mtwe pa
chimbonga chakwe. Ni chikulupi Yusuf, po wate- 22
ndaga kumala, wakumbuchile kutyoka kwa wanache
wa Israeli, nekulamula ya maupa gakwe. Ni chikulupi 23
Musa, po wapagwile, wasisilwe miyesi jitatu ni achi-
nangolo wakwe, ligongo wambweni kuti waliji mwa-
nache juakusalala, nipo nganajogopa lilamulo lya mchi-
mwene. Ni chikulupi Musa, po wakusile, wakanile 24
kutelwa mwanache jua mwanagwao juamkongwe Farao;
wasagwile nambo kuchimilwa ni wandu wa Mulungu, 25
kupunda ni kukolaga lukondwa lua ulemwa pa ndawi;
wawalangaga kuti mchesela wa Kristo no usichilo waku- 26
punda ni ipanje ya Misri: pakuti walolelele maupilo
gakuupila. Ni chikulupi watyosile pa Misri, pangajo- 27
gopa lutumbilo lua mchimwene: pakuti wapimilile mti
wambonaga juangawoneka 'jula. Ni chikulupi wapa- 28
ngenye pasaka, ni kumisa kwa miasi, kuti juakwama-
lisya watasi akasawakwaya. Ni chikulupi wajombwe- 29
che pa nyasa ja Sham mti pa mkuli papajumu: paku-
tenda kulinga pelepo wa Misiri atekumilwa. Ni chiku- 30
lupi mapupa ga Yeriko gagwile pasi pakusyungulilwa
pa mowa msano na gawili. Ni chikulupi juamkongwe 31
jua chilyelye Rahab nganajonasika pampepe ni welewo
wangapikanichisya, papochele wakulagulila 'wala ni

32 mtendele. Ni tinjile chichi soni ? pakuti ndawi tijimbe-
nembele jakusala ya Gideon, Barak, Samson, Yefatha;
33 ya Daud ni Samwili ni waprofeti: welewo ni chikulupi
wagalambisye maimwene, wapangenye chigolochelo,
wasimene malanganilo, wasiwile pa kamwa pa masimba,
34 wasimile machili ga moto, wakulupwiche ku uuje wa
mbanga, kuleka kutenguka walimbichilwe, watekuwa
wakulimba m'ngondo, wasitisisye ngondo sya 'syene.
35 Achakongwe wapochele wauwe wao kuuma kwimuka
soni ; wane nipo waputilwe pangapochela kuwombola
36 kwao, kuti asimaue kwimuka soui kwakupunda : wane
watosile kulinjika kwa masocheyo ni maputilo, elo
37 nyolo ni matawilo; waputilwe maganga, wawalulilwe,
walinjiche, waulajilwe ni lupanga; wajesile mwipende
ya ngosa ni ya mbusi; wa ulanda, wasauswile, wasaka-
38 liswile, (welewo kusa 'kuno kwaliji kwangawajilwa),
wasokonechele m'mapululu, ni m'matumbi, ni m'mbanga,
39 ni m'masimbo ga pasi 'pano. Ni mboni ja welewo
wosepe chawasile chikulupi chao, nganapochela lila-
40 nganilo, Mulungu walolele chile chindu chakupunda
cha kwetuwe, kuti akasawa wamalile ngunutupagwa
uwe.

12 LYE LIGONGO 'LYO nowe wakwe, wakuwa
wasyungulilwe ni liunde lyekulungwa lyati
'yoyo lya mboni, tukawiche pa mbali yakusitopa yosepe,
ni chakulemwa chakunyambatilisya, tuutuche ni chitu-
2 ngato luwilo lua paujo petuwe, tumlolele Yesu Kapitao
ni juakumalisya jua chikulupi, juelejo ligongo lukondwa
lualuwiche paujo pakwe wapimilile pa mgomba, wanyo-
sisye soni, nekutama pa mlyo pa chitengu cha Mulungu.
3 Pakuti mkumbuchile juapimilile ni masuso ga wakule-
mwa gakuliwelechetela achimsyene, kuti mkasakalika,
4 pakukomoka m'umi wenu. Ngunumkanye mpaka ku
5 kuulala kwa miasi, pakulajila kukana ulemwa : nipo
mliwalile kuchisya 'ko kwakuwelechetana nomwe
mpelaga ni wanache,

"Mwanangu mkajalusya kulela kwa kusausya kwa
Ambuje,
Mkakomoka po tumjamuswe najo:
6 Pakuti juakumnonyela Ambuje akumsausya paku-
mlela,
Nekumputa wanache wose wa akwapochela."

Ni kusauswa kwakulela mkupimilila nako; Mulungu 7
akutendela nomwe mpelaga ni wanache; pakuti apali
mwanache juapi juangamsausya wesegwe mwakumlela?
Namkuwa nambo wangali masausyo gakulela, ga tuteku- 8
wa wakugawanya, muli wakupagwa m'chikululu, ngu-
numba wanache. Nipo soni twakwete achatati wa chiilu 9
chetu wakutusausya mwakulela, nipo twachimbichisye;
ambi angati tupundile mnope kumpilikanila Atati wao
misimu, nekolaga umi? Pakuti welewo mowa ganono 10
watusawisye uwe mwakulela malinga ni waganisisye;
juelejo nambo mwakutupatisya, kuti uwe tugawanye
uswela wakwe. Lusausyo luakulela luose lukuwoneka 11
ndawi ja sambano mti luangasechelela, nambo luaku-
pweteka: panyuma pakwe nambo lukwasogochesya we-
lewo wakulilimbichila naluo chisogosi cha mtendele, *cha*
chigolochelo. Lye ligongo 'lyo mgolosye mikono jaku- 12
tenguka ni malungo gakutetemela: mpanganisye matala 13
gagoloka ga masajo genu, kuti chakupunduka chitaku-
sepuswa, nambo chikakole umi.

Mkuyeje mtendele ni wandu wosepe, ni uswejelo 14
wangakola weleo ngapali watalole Ambuje; mlole- 15
chesye 'chenene kanga apali juakupenembela pa chiso-
welo cha Mulungu: mchiga wa luwawo utakumela
utakumsakalisya, nao wajinji nekutendeka wa usakwa;
kanga apali jua chilyelye namuno jua chalu, mpelaga 16
Esau, juelejo ligongo lya chakulya chimo wasumile
kwinjila majumba gakwe. Pakuti mkumanya kuti 17
panyuma pakwe po wasosaga muno kwinjila m'chijini-
chilo, wakanilwe (pakuti nganasimana malo gakupiti-
kuka) nachiwamuno wachisoselesye ni misosi.

Pakuti ngunumika ku moto wakukwayika wokolele, 18
ku upiliyu ni chipi, ni mbungo, ni kusona kwa lipenga, 19
ni kusona kwa malowe; kusona 'ko welewo wakupi-
kene wachondelele kuti lilowe line likasawawelechetela:
pakuti nganapakombola kujigala chalamulilwe 'cho, 20
chati, Chikoko muno na tichikwaye litumbi achiponye
maganga; uwoneche wakwe waliji wakogoya wati Musa 21
nekuti, Ndenda kogopa kwakujinji nekutetemela:
nambo mwiche umwe kwitumbi lya Zion, ku musi wa 22
Mulungu wajumi, ku Yerusalemi wa kwinani, ku
maunjili gangawalanjika ga wamitenga, kwa wakuso-
ngana ni church cha watasi kupagwa walembile 23

mwinani, ni kwa Mulungu wakulamula wa wosepe, ni
24 ku misimu ja wakugoloka wamalile, ni kwa Yesu jua-
kuchengulanya jua lilangano lya sambano, ni ku miasi
jakumisamisa jakuwelecheta yakupunda ni ja Habil.
25 Mloleje kuti mtakukana juakuwelecheta. Pakuti wele-
wo nawaga nganakulupuka, po wamkanile juelejo jua-
tetele kusa 'kuno, kupunda muope mwelemo ngutuku-
lupuka uwe, twapitikuchile kumleka juelejo juakuuma
26 kwinani; lilowe lyakwe lyatenganisye ya kusa 'kuno:
sambano nambo walanganile, kuti, Kasigele kampepe
soni tingatenganisye, ngati ya kusa 'kunope nambo ya
27 kwinani nombe nayo. Lilowe ali, Kampepe soni, lya-
kwambaga kutyosya kwa indu yakutenganyika, mpe-
laga indu yepanganyiche, kuti isigale indu yangate-
28 nganyika'yo. Lye ligongo 'lyo, mkupochela uchimwene
wangapatenganyika, tukole chisowelo, nacho tukataje
mbepesi ja utumwa wakumsechelesya Mulungu ni
luchimbichiya ni woga: pakuti Mulungu wetu no moto
wakochaga.

13 CHINONYELANO cha achimjetu chisigale.
2 Mkaliwalila kwasechelesya achalendo, pakuti
pelepo wane wasechelesye wamitenga pangamanyilila.
3 Mkumbuchile wa m'nyolo, mpela watawilwe pampepe
nawo; wakusakaliswa, mpela mwachimsyene wakuwa
4 m'chiilu. Ulombela uchimbichisyiche mosepe, ugono
ukasawa wosakale; pakuti wa chilyelye ni wa chikululu
5 Mulungu talamule. Mtima wenu ukasawa wakuno-
nyela ndalama; mjikutile ni indu i mkwete: pakuti
msyene watite, Ngisinimlepela kose, ngisinimleka kose.
6 Kwati 'yoyo ni mtima wakulimba tukuti,
"Ambuje no mkamusi juangu; ngisinyogopa;
Chichi tandende une mundu?"
7 Mwakumbuchile wamlamulile umwe, wawelechete
kwenumwe lilowe lya Mulungu; mkulolechesya chako-
8 poka m'utame wao, msyasye chikulupi chao: Yesu
9 Kristo no jumo, liso ni lelo, ni ku ndala syose. Mka-
jigalilwa ni ijiganyo ngosyongonsyo ya chilendo: pakuti
kuli kwambone kuti mtima utamilichilwe ni chisowelo;
ngati ni yakulya, mwelemo wakwendajenda nganaka-
10 muchiswa. Tukwete chisisa cha mbepesi, mwelemo
mwangawajila kulya welewo wakutumichila nyumba
11 jesakasa. Pakuti iilu ya nyama 'syo, miasi jao jikuji-

galilwa mkati mwa yeswela pa jua mbepesi juamku-
lungwa ligongo ulemwa, ikujochelwa kusa kwa luagala.
Lye ligongo 'lyo Yesu nombe najo, kuti aswejesye 12
wandu m'miasi mwakwe msyene, walasile kusa kwa
chikomo. Menema tukopochele kuja kwa juelejo kusa 13
kwa luagala, tulimkujigala mchesela wakwe. Pakuti 14
ngunutukola pepano musi wotamilisye, nambo tukusosa
wakwisa 'o. Mwa juelejo menema tutaje mbepesi ja 15
chilapilo kwa Mulungu mowa gosepe, jelejo no chisogosi
cha ngomo syakulijitichisya m'lina lyakwe. Nambo 16
kutenda 'chenene ni kusyowekana mkaliwalila: pakuti
ni mbepesi syati 'yoyo Mulungu akusechelela. Mwapi- 17
kanichisye wakumlamulila umwe, mwalambile: pakuti
welewo akumlindilila ligongo lya umi wenu, mpelaga
wataliwalanje; kuti atende chelecho ni lukondwa,
ngati ni kuuula; pakuti kweleko no kwangalipichika
nomwe.

Mtupopelele uwe: pakuti tukanichiswe kuti tukwete 18
chikumbukumbu chambone, tukusosaga kulijesya 'che- 19
nene mosepe. Nipo ngumchisya mwakupunda kutenda
achi, kuti ngaujichile kwenumwe mwa chitema.

We utendo'o Mulungu wa mtendele, wamjigalile soni 20
kwinani mlanga juamkulungwa jua ngosa m'miasi ja
lilangano lya ndala syose, Ambuje wetu Yesu, amtende 21
umwe wamalile mumbone mosepe, kuti mtende lisosa
lyakwe, atendeje mwetuwe chakumsechelela cha pa
ngope jakwe, mwa Yesu Kristo; kwa juelejo luwe
lumbili ku ndala sya ndala. Amen.

Ngumchisya nambo umwe, achimjangu, mjimililisye 22
lilowe lyakuchisya: pakuti nembile kwenumwe mwa-
mnono. M'manyilile kuti mjetu Timoteo agopweche; 23
pampepe najo, na taiche chitema, tinimlole umwe.

Mwakomasye wosepe wakumlamulila umwe, ni wa- 24
swela wosepe. Wa ku Italia akumkomasya umwe.

Chisowelo chiwe nomwe wosepe. Amen.

KALATA JUA KWA WOSEPE JUA YAKOB.

---

1 YAKOB kapolo jua Mulungu ni jua Ambuje Yesu
Kristo, ku ngosyo likumi kwisa siwili, syasi-
pwilingane, kukomasya.
2 Mpatende pakondwa posepe, achimjangu, pomkugwa
3 m'yakulinga ngosyongosyo; mkumanyilila kuti chaku-
4 lochesya chikulupi chenu chikutenda chitungato. Chi-
tungato nambo chikoleje masengo gakwe gakumalila,
kuti muwe wamalile wa mbumbu, wangasowa kandu.
5 Juine juenumwe nakusowa lunda, akajuje pa Mulu-
ngu, wakwapaga wosepe mwakusowela mwangalala-
6 tila; nipo tilupegwe kwa juelejo. Akajuje nambo
m'chikulupi, pangawanichisya kandu: pakuti juakuwa-
nichisya akulandana ni litumbela lya nyasa lyakuputwa
7 ni mbungo ne kutenganyika. Pakuti akasaganisya mu-
8 ndu 'jo kuti tapochela kandu kwa Ambuje; mundu jua-
na mitima jiwili, juakuulukuta m'matala gakwe gosepe.
9 Mjetu juakuligosa nambo akalikwesye m'ukulungwa
10 wakwe; juakusichila nambo m'kujaluswa kwakwe:
11 ligongo mpelega uluwa wa manyasi tapiteje. Pakuti
lyuwa likwimuka pampepe ni mbungo jakocha, nekuti-
nichisya manyasi; uluwa wakwe nekugwa, ni usalalo wa
pa ngope jakwe ukoonasika: iyoyo nombe najo juaku-
sichila tanyale m'uende mwakwe.
12 Juakujinichilwa mundu 'jo juakupimilila m'yakulinga:
ligongo po tawe juamlochesye, tapochele lisanda lya
umi, lyalanganile Ambuje kuti tawapeje wakumnonye-
13 la. Mundu akasajila pakulinjika 'po kuti, Ngulinjika
ni Mulungu: pakuti Mulungu akakupalinjika ni yaku-
14 sakala, msyene nipo ngakwalinga wandu: wosepe na-
mbo akulinjika pakuutilwa ni yakupila yakwe msyene,
15 nekulambuchiswa. Yakupila 'yo soni pakolaga chitu-
mbo, nekuweleka ulemwa: ulemwa 'o pakukula neku-
16 weleka chiwa. Mkalambuchiswa achimjangu waku-
17 nonyelwa. Mpeleko wambone wose ni mtuka womalile
wose ukuuma mwinani, ukutuluka kuuma kwa Atati wa

malanguka, pa juelejo pangapagwa kupindula kose, na-
muno chiwilili chakutenda mgalauko. Mkusosa msyene 18
watukopwesye uwe m'lilowe lya umbone, kuti tuwe uwe
chisau yakulimbula ya mapanganyo gakwe.
Mkupamanya pelepo achimjangu wakunonyelwa. 19
Wandu wosepe nambo ajanguye kupikana, akokowe ku-
welecheta, akokowe kutumbila: pakuti lutumbilo lua 20
mundu luangapanganya chigolochelo cha Mulungu. We 21
utende 'o mkutyosya usakwa wosepe ni chigumbalilo
cha wanga, mpochele mwakutulala lilowe lyepagwe
mkati lyakupakombola kukulupusya umi wenu. Mu- 22
we nambo wakulitenda lilowe ngati wakupikanape, wa-
kulisokonesya. Ligongo nakuwa mundu juakupikana 23
lilowe, ngati juakulitenda, juelejo akulandana ni mundu
juakulolaga ngope ja mbagwilo jakwe m'kalilole: pa- 24
kuti akulilola msyene nekwaula, chitema nekuliwalila
kuti waliji juati uli. Juakulolela nambo m'malamulo 25
gakumalila, ga ulukosyo, nekutamilisya m'momo, nga-
nawa juakupikana juakuliwalila, nambo juakutenda ma-
sengo, juelejo tajinichilwe m'kutenda mwakwe. Na- 26
kuwoneka mundu kuti ali jua ulomba, nambo ali jua-
ngatawa lulimi luakwe nambo akulambusya mtima
wakwe, wamtega no ulomba wa juelejo. Ulomba waku- 27
lenjela ni wangasakala paujo pa Mulungu ni Atati no au,
kuja ku kwasonda wawina ni wa masije m'masauko gao,
nekulisamalila msyene juangalemwa pa yakusa 'kuno.

2 ACHIMJANGU, mkakolaga chikulupi cha Ambuje
wetu Yesu Kristo pakulolela ngope sya wandu.
Pakuti nakwinjila m'sunagogi mwenu mundu juana chi- 2
nawilo cha ndalama ja uchejeu, jua m'chakuwalila chati
mbe, nipo na tajinjile nombe najo jua ulanda jua m'cha-
kuwalila cha usakwa: namkumlolela juakuwala chaku- 3
walila chati mbe, namkuti, Umweji mtameje pepano pa-
kusalala; namkumti jua ulanda 'jo, Umwejo mjimeje
ako, namuno mtame pasi pa chitengu cha masajo ga-
ngu: ambi angati mkutindanya mwachimsyene, neku- 4
wa wakulamula wana maganisyo gakusakala? Mpi- 5
kane, achimjangu wakunonyelwa; ambi angati Mulu-
ngu wasagwile wa ulanda wa ya kusa 'kuno *awe* wakusi-
chila m'chikulupi wakwinjila uchimwene u walanganile
nawo wakumnonyela? Umwe mte kumjalusya jua ula- 6
nda 'jo. Wakusichila ambi angati akumsakalisya

umwe, welewo ambi angati akumutila ku magambo?
7 Welewo ambi angati akusocheya lina lyakusalala li
8 mkutelwa nalyo? Nambo namkumalisya lilamulo lya
uchimwene, malinga ni lilembo, Mnonyelane ni mjenu
9 mpelaga ni mwasyene, mkutenda 'chenene: namkulolela
nambo ngope sya wandu, mkupanganya ulemwa, waku-
wa wagomelwe ni lilamulo mpelaga wakusokonechela.
10 Pakuti juatawe juose takumbuchile lilamulo lyosepe,
nekupyatangula kamo, atekuwa juamgomelwe lyosepe.
11 Pakuti juatite, Mkatenda chikululu, watite nombe soni,
Mkaulaga. We utende 'o namkakutenda chikululu,
nambo namkuulaga, mtekuwa juakusokonechela mwila-
12 mulo. Iyoyo mbechete, iyoyo mtende, mpelaga watala-
13 mulilwe mwilamulo lya ulukosyo. Pakuti kulamula
kuli kwangali chanasa kwa juelejo juangatenda chanasa:
chanasa chikulikwesya ni malamusi.
14 Ana pakupatila no papi, achimjangu, naga akuti juine
akwete chikulupi, masengo nambo nganakola? ana chi-
15 kulupi chikupakombola kumkulupusya? Nawaga mje-
nu juamlume namuno juamkongwe ali jua makonope,
16 nakumsowa yakulya ya lyuwa ni lyuwa, naga tajile juine
juenumwe kwa welewo, Mjendeje m'mtendele, mjotelwe
mgumbalichiche; nipo ngomkwapa indu yakuwajila chi-
17 ilu; ana pakupatila no papi? Ni iyoyo chikulupi, na
chikakolaga masengo, chili chachiuwe chisyenesyenepe.
18 Nambo juine sajile, Umwe mkwete chikulupi, none
ngwete masengo: mundosye chikulupi chenu changali
masengo, noneji tinimlosye umwe chikulupi m'masengo
19 gangu. Umwe mkupikana kuti Mulungu no jumpepe;
'chenenepe mkutenda: masoka gakusakala nombe nago
20 gakupikana nekutetemela. Ana mkusosa nambo ku-
manya, 'mwe mundu jua mtega, kuti chikulupi changali
21 masengo chili chachijumu? Angati Ibrahimu atati
wetu wagolochelwe m'masengo, pati watasile mwana-
22 gwao Isaak pa chisisa cha mbepesi? Mkulola kuti chi-
kulupi chapangenye ni masengo gakwe, m'masengo chi-
23 kulupi nipo chatendeche chamalile: nipo gagumbali-
chisye malembo gakuti, Ibrahimu nipo wampikanichisye
Mulungu, nipo chambalanjichile ku chigolochelo; nipo
24 wawilanjiche ambosanga wao Mulungu. Mkuwona ku-
ti m'masengo mundu agolocheche, ngati m'chikulupipe.
25 Yalumope ambi angati Rahab jua chikululu'jula wago-

locheche m'masengo pati wapochele mitenga'jila nekwa-
koposya litala line? Pakuti mpelaga chiilu changali 26
msimu no chachiuwe, ni iyoyo chikulupi changali
masengo chili chachiuwe.

3 MKAWAGA wakwiganya wajinji, achimjangu,
wakumanyilila kuti tutupochele kulamula
kwakupunda. Pakuti mwamjinji tukukuwala uwe 2
wosepe. Na akakukuwala juine m'lilowe, juelejo no
mundu juam'malile, juakupakombola kulongolela ni
chisyano cha m'kamwa chiilu chosepe nombe nacho.
We utende 'o natukuika isyano ya achikavalo 3
m'mkamwa mwao, kuti atupikanichisye, chiilu chao
chosepe nombe nacho tukuchigalausya. Nale, ngalawa 4
nombe nasyo, syakuwa syangulungwa, syakututika ni
mbungo syakulimba, sikugalauchika ni ngavi jajinandi
mnope, kwa kusosa kose mtima wa juakulongosyaga.
Ni iyoyo lulimi no chiwalo chachinandi nekulikwesya 5
yekulungwa. Nale, moto wonandi ukukolechesya
mitela jamikulungwa! Lulimi no moto; chilambo cha 6
chigongomalo cha mwiwalo mwetu no lulimi, luaku-
sakasya chiilu chosepe, nekukolesya njinga ja mba-
gwilo, nekukolecheka ni jehannum. Pakuti lukosyo 7
luosepe lua ikoko ni ijuni, yakukwawa ni ya m'mesi,
lukulanjika nipo lulanjiche ni lukosyo lua wandu:
lulimi nambo ngapali wakupakombola kululanga; 8
luli chakusakala changapumulila, lugumbele mwai
wakuulaga. Naluo tukum'lapila Ambuje ni Atati: 9
naluo tukwalwesa wandu wapanganyiche mpelaga
chisau chakwe cha Mulungu: m'kamwa umpepe chiko- 10
poka chilapilo ni chilweso. Achimjangu yangawajila
yelei kuti iweje iyoyo. Ana chisima m'mbugu mwa- 11
kwe m'mpepe chikukoposya gakunong'a ni gakuwawa?
Ana mkuju, achimjangu, ukupakombola kutenda 12
zeituni, namuno mpelesi ukupakombola kutenda
nguju? namuno mesi ga njete gangapakombola kutenda
gakusisima.

Ana wani ali wa lunda ni wa umanyilisi mwenumwe? 13
akalosye m'utame wakwe wakusalala masengo gakwe
m'lunda luakutulala. Namkwete nambo uwiu waku- 14
wawa ni makani m'mtima mwenu, mkalikwesya, mkala-
mbusya pakukana umbone. Lunda'lu ngunuluwa 15
luakuuma kwinani, nambo luli lua kusa, lua mbagwilo,

16 lua masoka gakusakala. Pakuti po pali uwiu ni maka-
ni, pelepo pana mbwaju ni masengo gose gangalumbana.
17 Nambo lunda luakuuma mwinani pakutanda luli lua-
kulenjela, soni luana mtendele, luakutulala, luaku-
pikana, luagumbele chanasa ni isogosi yambone, lua-
18 ngawanichisya, luangali ulamba. Chisogosi cha
chigolochelo chipandiche m'mtendele kwa welewo
wakutenda mtendele.

4 KWAPI sikuuma ngondo ni kwapi kukuuma
kumenyana mwenumwe? angati amuno m'ma-
sechelelo mwenu gakutanjila ngondo m'yiwalo yenu?
2 Mkupila, nipo ngunumkola: mkuulaga, mkusilila,
nipo ngomkupakombola kuwonelela: mkumenyana
nekutenda ngondo; ngunumkola, ligongo ngomkuusya.
3 Mkuusya nipo ngomkupochela, ligongo mkuusya
pamtega, kuti m'misanje soni m'masechelelo mwenu.
4 Umweji achambumba wa chikululu, ngomkumanya
kuti uganja wa kusa 'kuno uli wakuwengana ni Mulu-
ngu? Juatawe juose menema tasose kuti awe ambo-
sanga wao kusa 'kuno, akulitenda juakuwengana ni
5 Mulungu. Ana mkuganisya kuti lilembo likuwecheta
pa mtega? Msimu u 'watamichiche mwetuwe angati
6 ukupilila mpaka kutendaga uwiu? Akupeleka nambo
chisowelo chakupunda. Lye ligongo 'lyo lilembo
likuti, Mulungu akukanisya wakupoka, nambo aku-
7 peleka chisowelo kwa wakulitimalika. Mumpikani-
chisye menema Mulungu; mumkanisye Setani nambo,
8 nipo tamtile. Mumbandichile Mulungu, nipo tamba-
ndichile umwe. Msuchisye mikono jenu, umwe waku-
lemwa; mlenjesye mitima jenu umwe wana mitima
9 jiwili. Msauswe, mtende malilo, mlile, chiseko chenu
chisyuche malilo, lukondwa luenu lusyuche usitopa.
10 Mlitimaliche pa meso pa Ambuje, nipo tamkwesye.
11 Mkawelechetanaga juine ni juine, achimjangu.
Juakumbelecheta mjakwe, juakumlamulila mjakwe,
akuwelecheta lilamulo, akulamulila lilamulo: namku-
lamulila lilamulo nambo, ngunumba juakutenda lila-
12 mulo nambo juakulamula. Jumpepepe no juakupeleka
malamulo no juakulamula, juelejo juakupakombola
kukulupusya ni kujonanga: umwe nduni nambo juaku-
mlamulila mnasi juenu?
13 Ajende sambano, umwe wakuti, Lelo namuno

malawi tutujinjile m'musi auno, tututame mwelemo
chaka, nekutenda malonda gakujonjechesya: wakuwa 14
wangamanya ya malawi. Wati uli no umi wenu?
Pakuti muli lipuje lyakuwoneka papanandi soni nipo 15
likupita. Pakumbajila kuti sai, Natakunde Ambuje,
tutukole umi, tututende achi namuno acho. Sambano 16
nambo mkulikwesya m'kunonocheya kwenu kwa mtega;
kulikwesya kose kwati'yoyo no kwakusakala. Kwa 17
juakumanya kutenda 'chenenepe, na akakutenda, kwa
juelejo kuli kulemwa.

5 MJENDE sambano wakusichila, mlile, mgumilile
yakusakalisya yenu ilimkumyichila. Yakusi- 2
chila yenu iwosile, yakuwalila yenu itekuwa yepukuswe.
Ndalama syenu syasichejeu ni syasiswela sikamwile 3
mkuo, mkuo wao nipo tiuwe mboni jakwawelechetela,
nipo tiulye chiilu chenu mti moto. Msalachisye yenu
m'mowa gakumalichisya. Nale mtengo wa wa masengo 4
wasanjile migunda jenu, u mwaukanisye m'ulamba,
ukugumila: magumililo ga welewo wasanjile gajinjile
m'mapilikanilo ga Ambujegwe Sabaoth. Mlile yaku- 5
nong'a kusa 'kuno, msangalele; mchinjile mitima jenu
lyuwa lya uulasi. Mumgomeche, mumbuleje juakugo- 6
loka; ngakumkanisya umwe.

Mtungate menema, achimjangu, mpaka kwika kwa 7
Ambuje. Nale, juakulima akulinda chisogosi cha
mtengo cha pasi, akuchitungatila, mpaka po chipochele
ula jakutanda ni jakumalichisya. Mtungate nomwe 8
wakwe; mtamiche mitima jenu: ligongo kwika kwa
Ambuje kuwandichile. Mkadandaulana na achimjenu, 9
juine na juine, kuti mtakulamulilwa: nale juakula-
mula akwima pa milango. Mtole chisyasyo, achi- 10
mjangu, cha chilajilo ni chitungato, waprofeti wawele-
cheta m'lina lya Ambuje. Nale, tukwata wakujinichilwa 11
welewo wapimilile: mpikene chipimililo cha Yob,
mbweni mbesi jakwe ja Ambuje, jakuti Ambuje agu-
mbele chanasa, akutenda chanasa.

Kupunda ni yosepe, achimjangu, mkalumbilila, 12
namuno pa ya kwinani, namuno pa ya kusa 'kuno,
namuno pa lilumbilo line lili lyose: kwenu nambo
kuwe elo, elo, ni ngwamba, ngwamba; kuti mtakusimana
pakugomelwa.

Ana apali wa mwenumwe wakulaga? akapopele. 13

14 Apali wakukondwa? akajimbe nyimbo. Ana apali wa
mwenumwe wakulwala? akawilanje achakulungwa wa
m'church; akampopelele juelejo, akampakasye mauta
15 m'lina lya Ambuje: lipopelo lya chikulupi nipo tili-
mkosye umi juakulwala 'jo, Ambuje nipo tamjimusye;
16 natesile yakulemwa tiimtondowechelwe. Mlijitichisye
yakulemwa yenu menema, juine kwa juine, mpopelelane
juine na juine, kuti mkole umi. Uchondelelo wa juaku-
goloka ukupakombola kutenda mwamjinji m'kupanga-
17 nya kwakwe. Eliya waliji mundu juana mbagwilo
jimpepe ni jetu, nipo wapopelesye mnope kuti jita-
kunya; nipo nginijinya pasi yaka itatu kwisa miyesi
18 msanu na umo. Soni nipo wapopesile; kwinani neku-
peleka ula, litaka nekusogosya chisogosi chakwe.
19 Achimjangu, nakulemwechesya ku umbone juine
20 juenumwe, natampitikusye mjakwe; akamanye kuti
juakupitikusya juakulemwa'jo ku kusokonochela kwa
litala lyakwe, takulupusye umi ku chiwa, nipo tauni-
chile liunjili lya yakulemwa.

KALATA JUA KWA WOSEPE JUA KUTANDA JUA PETRO.

---

1 PETRO juandumetume jua Yesu Kristo kwa wa-
kutama wa wasagwiche wapwilingene wa ku
Ponto, Galatia, Kappadokia, Asia, ni Bithunia, malinga
ni umanyilisi u wamanyilile chile Mulungu Atati,
2 m'chiswejesyo cha Msimu, ku kupikana ni kumisika
kwa miasi ja Yesu Kristo: Chisowelo kwenumwe ni
mtendele uchuluchile.
3 Awe juamlapile Mulungu ni Atati wa Ambuje wetu
Yesu Kristo, juatuwelechele uwe soni malinga ni cha-
nasa chakwe chachikulungwa ku chilolelo chachijumi,
4 mwa kwimuka soni kwa wauwe kwa Yesu Kristo, ku
chijinjililo changawola, changasakala, changanyala, cha-
5 chisalachisye kwenumwe mwinani, umwe wakulindililwa
m'machili ga Mulungu ni chikulupi ku chikulupuchi-

syo chachipanganye chile kuti chiwoneche mu katema
ka kumalichisya. Mwelemo mkusechelelesya, wakuwa 6
sambano, nakuwaga kwati wakulilila panandi, m'yakuli-
nga ngosyo ngosyo, kuti chilochesyo cha chikulupi chenu, 7
chakuwa ukulu mtengo ni ndalama ja uchejeu jakumala
jajilochesye ni moto, chikasimanilwe ku chilapilo ni lu-
mbili ni luchimbichisyo m'chiunukuko cha Yesu Kristo:
juelejo mwangambona mkumnonyela; mwa juelejo 8
mwangambona sambano mkumkulupilila nekusechele-
sya ni chiseko changawelecheteka ni chana lumbili:
mkupochela chimalichisyo cha chikulupi chenu, chiku- 9
lupuchilo cha umi. Kwambaga chikulupuchilo 'cho 10
waprofeti wausisye nekusosesya, welewo waweleche-
tele ya chisowelo cha kwenumwe: wasosaga katema 11
kakwe namuno chisau chakwe wachilosisye Msimu wa
Kristo u waliji mwa welewo, po wasalaga chile masau-
ko ga kwa Kristo ni mbili syakagula mwelemo. Kwa 12
welewo chaunukwiche chati, ngati kwa'chimsyene na-
mbo kwenumwe, watumichile yeleyo yasalichile kwenu-
mwe mwa welewo wamsalile umwe utenga wambone
mwa Msimu Waswela watumilwe kopoka kwinani;
indu 'yo wamitenga akupila kwilolela.

Lye ligongo 'lyo mkwindaga m'chiuno mwa uma- 13
nyilisi wenu, mkulitimalichisyaga, mloleje mwakuma-
lika pa chisowelo chi chajigalilwe kwenumwe m'chiunu-
kuko cha Yesu Kristo; mpelaga wanache wakupikana 14
wangalilandanichisya ni yakupila 'ila ya kala i yaliji
katema ka wangamanyilila wenu: nambo mpela 15
juambilasile 'jula ali juamswela, nomwe wakwe muwe
waswela m'utame wenu wosepe; ligongo chilembeche 16
chati, Tumbe waswela; ligongo une ndili juamswela.
Namkumkolanga Atati juakulamula pangasapulanya 17
malinga ni masengo gakwe ga mundu juose, mtameje
m'woga ndawi ja kulonjela kwenu: mkumanyilila kuti 18
ambombwele ku utame wenu wa mtega u waumile kwa
achatati, ngati ni yakumalaga, ndalama syasiswela na-
muno syasichejeu; nambo ni miasi ja mtengo mti ja 19
ngosa jangali ulemwa jangali liwanga ja Kristo; jua- 20
manyiche chile ikiniitande ya kusa 'kuno, nambo jua-
woneche pa ndawi syakumalichisya ligongo lyenumwe,
wakuwa mwa juelejo wakumkulupilila Mulungu wa wa- 21
mjimwisye kwa wauwe nekumpa lumbili; kuti chiku-

lupi chenu ni chilolelo chenu chiwe mwa Mulungu.
22 Pakuti m'masile umwe kuswejesya umi wenu mwaku-
pikana umbone ku kunonyelana na'chimjenu kwangali
23 ulamba, mmunonyelane juine ni juine ni mtima usyesye-
ne: wapagwile soni, ngati ku mbeju jakuwola, nambo
ku jangawola, mwa lilowe lya Mulungu, wakwete umi
24 nekutamape. Pakuti,

"Nyama syose sili mti manyasi,
Ni lumbili luakwe mti uluwa wa manyasi.
Manyasi gakunyala mti uluwa wakwe wakugwa:
25 Nambo ngani ja Ambuje jikutamaga ku ndawi
sya ndawi."

Ajiji no ngani ja utenga wambone ji jasalilwe kwe-
numwe.

2 MKUTYOSYA menema wanga wose, ni ulamba
wose, ni inyengo, ni uwiu, ni malalatilo gose,
2 mti makandi ganapagwape mpileje mkaka wa lunda
wangali chinyengo; kuti mkakulile mwelemo ku
3 chikulupuchilo; nawaga mpasisye kuti Ambuje ali
4 wana chisowelo: mkuwandichila kwa juelejo, liganga
lyejumi, lyekanisye ni wandu nambo lyesagule pa Mu-
5 lungu, lyechimbichisye, nomwe wakwe mti maganga
gamajumi mkutawilwa nyumba ja chisimu, kuti muwe
wa mbepesi waswela, mtaje mbepesi sya chisimu syasi-
6 pochele 'chenene kwa Mulungu mwa Yesu Kristo. Li-
gongo lyakwe chili m'chilembo chati,

"Nale ngutawa m'Zion liganga lya pa ndumba ja
ku mtepa, lyesagule, lyechimbichisye:
Jua tamkulupilile juelejo ngatendelwa soni."

7 Kwenumwe menema wakukulupilila kuli luchimbichi-
syo: nambo kwa wangakulupilila,

"Liganga lyakanile wakutawa,
Lilyolyo lyatekuwa lya pamtwe pa ndumba;"

8 ni,

"Liganga lyakugwisya, ni lwala luakukuwasya;"

akugwa pa lilowe, wakuwa wangakulupilila: pelepo
9 nombe napo wasaguliche. Nambo umwe no lukosyo
lualusaguche, wa mbepesi wa uchimwene, lukosyo
lualuswela, wandu wa tawakole Mulungu msyene, kuti
mkasaleje mipundilo ja juambilasile umwe ku kopoka
10 m'chipi kwinjila m'lilanguka lyakwe lyakulapisya: we-
lewo kala nganawa wandu, nambo sambano ali wandu

wa Mulungu: welewo nganapochela chanasa, nambo
sambano apochele chanasa.
Wakunonyelwa, ngumchondelela mti wakulonjela ni 11
wa ulendo, mligose pa yakupila ya chiilu, yakumenya-
na ngondo ni umi: kutamaga nawo waMakosyo utame 12
wenu wokoto; kuti, mwelemo mwakumbelechetela
umwe mti wakutenda yakusakala, ni masengo genu
gamakoto gakulolechesya, akamchimbichisye Mulungu
lyuwa lya kwika kwakwe kukulolela.
Mpikanichisye ulamusi wose wa wandu ligongo lya 13
Ambuje: namuno wa mchimwene, mti juana ukulu-
ngwa; namuno wa achikazembe, mti watumilwe ni 14
juelejo ku kwagomela wakutenda yakusakala, ni ku
kulapila kwa wakutenda yambone. Ligongo lisosa lya 15
Mulungu no lyati kuti wakutenda yambone akamya-
lasye wangamanyilila wa wandu wakulowela: mti wa- 16
lukosyo, wangatenda ulukosyo wenu mti chiunichilo
cha yakusakala, nambo mti achikapolo wa Mulungu.
Mwachimbichisye wosepe. Mnonyelane ni achajenu. 17
Mumjogope Mulungu. Mumchimbichisye mchimwene.
Wa pa nyumba, mwapikanichisye achambuje wenu 18
m'woga wose; ngati wambonepe ni wakutulala, nambo
wakupindimala nombe nawo. Pakuti achichi no chiso- 19
welo chati, nawaga mundu, ligongo lya lukumbu-
kumbu lua Mulungu, akutamilisya ni madandausi
kulagaga pangalingana ni lilamulo. Pakuti luati uli 20
no lumbili, luati, namkulemwa nekuputwa, mkutami-
lisya chete? nambo, nakutenda yambone nekulaga,
mkutamilisya chete, achichi no chisowelo cha pa Mu-
lungu. Pakuti kwa 'chichi mwawilanjiche: ligongo 21
pakuwa Kristo nombe najo wamlajilile umwe, nekumle-
chela umwe chisyasyo kuti mumkaguleje m'makau
gakwe: juelejo nganatenda ulemwa, namuno ulamba 22
ngunuusimanilwa m'kamwa mwakwe; juelejo juaku- 23
lalatilwa nganalalata soni, juakulaga nganapakana;
nambo walipeleche kwa juakulamula mwakulungamika:
juelejo msyene wajigele yakulemwa yetu mu chiilu 24
chakwe pa mtela, kuti uwe, mkutyoka ku yakulemwa,
tukolele umi ku chigolochelo; ni msyelembo wakwe
mwapochele umi. Pakuti mwaliji mti ngosa syakuso- 25
konechela; nambo sambano mgalauchile ku Mlanga ni
Mlolela jua umi wenu.

3 YALUMOPE, achakongwe, mpikanichisyeje achalume wenu; kuti, na akakupikana wane lilowe,
akasimanichiswe ni utame wa achakongwe wao pangali
2 lilowe; pakulolechesyaga m'woga utame wenu waku-
3 lenjela. Wojelo wao ukasawa wa kusa wakutiwa umbo,
wakusyungusya ndalama ja uchejeu, namuno wakuwala
4 yakuliunichila; nambo uweje mundu juakusisika jua
mtima, m'yakuwalila yangawola ya msimu wakulitimalika ni wakumyalala, pa meso pa Mulungu uli wa
5 mtengo wokulungwa. Pakuti kwati'yoyo kala achakongwe waswela wamlolelele Mulungu walijojele, achi-
6 pikanichisyaga achalume wao: mti Sara wampikanile
Abraham nekumbilanga ambuje: mte kuwa wanache
wakwe, namkutenda yambone, pangajogopa woga wose.
7 Achalume, yalumope, mtameje pampepe na'chakongwe malinga ni lunda, mpelecheje luchimbichiya
kwa juamkongwe mti ku chiwiga changapunda kulimba, mti wakwinjila pamo chisowelo cha umi; kuti
mapopelo genu gakasalekachikwa.
8 Pambesi pakwe, muwe wosepe wana lunda lumpepe,
wakusauka pampepe, wakunonyelana, wana chanasa,
9 wakulijalusya mtima: pangapeleka chakusakala kutindanya ni chakusakala, namuno malalatilo kutindanya
ni malalatilo; nambo kwine kujinichilana; pakuti
pelepo mwawilanjiche kuti mjinjile m'chijinichilo.
10 Pakuti,

"Juakusosa kunonyela umi,
Ne kulola mowa gambone,
Akalekasye lulimi luakwe ku chakusakala,
11 Ni ngomo syakwe sikasawelecheta ulamba:
Akagalauchile kuleka chakusakala akatende chambone;
Akasose mtendele nekuukuya.
12 Ligongo meso ga Ambuje gali pa wakugoloka,
Ni mapilikanilo gakwe pa machondelelo gao:
Ngope ja Ambuje nambo jili pa wakutenda yakusakala."

13 Nipo nduni no jua tamtende umwe yakusakala, nawa
14 muli wakolela mtau wa chambone? Nambo nawaga
tumlajile ligongo chigolochelo, muli wakujinichilwa;
15 mkajogopa kogoya kwao, mkasimongwa; nambo mswejesye m'mitima jenu Kristo Ambuje: mowa gose chiji-

milile kumjanjila juana juose juakumbusya umwe ligo-
ngo lyakwe chilolelo 'cho cha mwenumwe, nambo ni
kutulala ni woga: wana lukumbukumbu luambone; 16
kuti, mwelemo mwakumbelechetela, akakole soni wele-
wo wakulalatila utame wenu wambone wa mwa Kristo.
Pakuti kusauka kwa kutendaga yambone, nakusosa 17
lisosa lya Mulungu, kupundile ni kusauka kwa kutenda-
ga yakusakala. Ligongo pakuwa Kristo nombe najo 18
wasawiche kampepe ligongo lya yakulemwa, juakugo-
loka kwasauchila wangagoloka, kuti atuwandichisye
uwe kwa Mulungu; juambulaje m'chiilu, nambo jua-
mkosye umi m'msimu: mwelemo nombe soni wajile ku- 19
kusala kwa misimu jamitawe, ji jaliji kala jangapikana, 20
katema kati, chipimililo cha Mulungu chalindichisye
m'mowa ga Noa, libweta lyaliji lyakupanganichikaga,
mwelemo wanono, kwambaga msano ni watatu, waku-
lupuchiche m'mesi: gelego nombe nago, mti chisyasyo 21
chakagula, gakumkulupusya umwe, kwambaga ubatiso,
ngati kutyosya usakwa wa chiilu nambo chiusyo cha
lukumbukumbu luambone lua kwa Mulungu, m'kwimu-
ka soni kwa Yesu Kristo, juali pa mkono wa mlyo wa 22
Mulungu, atekwinjilila kwinani; wamitenga ni mala-
musi ni machili gali gamatendeche kumpikanichisya.

4 MKUTI Kristo menema wasawiche m'chiilu,
nomwe wakwe mkamulile mtima uwowo;
ligongo pakuwa juasawiche m'chiilu alesile ulemwa;
kuti, ndawi syenu syakusigalila m'chiilu, mtakutamilisya 2
m'yakupila ya wandu nambo mwisosa lya Mulungu.
Pakuti jakwenela ndawi jajipite jakupanganya lisosa lya 3
wa Makosyo, jakwendaga m'chisembwele, m'yakupila,
m'kung'welesya mvinyo, m'kulesalesa, m'mikologo, ni
m'milombo ja inyago jakukana malamulo: mwelemo a- 4
kulapa pakuwa wangautuchila umwe pampepe nawo
m'kulitowa kukoko kwa kulesa, nekumsocheyaga: we- 5
lewo talisale kwa juakusosa kulamula wajumi ni wauwe.
Pakuti pati 'yoyo utenga wambone wasalilwe kwa 6
wauwe, kuti alamulilwe malinga ni wandu m'chiilu,
nambo akoleje umi malinga ni Mulungu m'msimu.

Nambo kumbesi kwakwe kwa yosepe kuwandichile: 7
mkoleje mate menema, mligose ku mapopelo: kupunda 8
yosepe mnonyelesyane juine ni juine, ligongo chinonye-
lano chikuunichila winji wa yakulemwa: msechelelaneje 9

10 achalendo pangadandaula: mpelaga wana wose apochele
mtuka, kutumichilanaga nao mwachimsyene, mti achi-
kapitao wakoto wa chisowelo cha ngosyongosyo cha
11 Mulungu; nakuwelecheta juine, mti ngani sya Mu-
lungu: nakutumichila juine mti machili gakupeleka
Mulungu: kuti m'yosepe Mulungu akalumbilwe mwa
Yesu Kristo, lua juelejo no lumbili ni uchimwene ku
ndawi sya ndawi. Amen.
12 Wakunonyelwa, mkalapa upya 'o ukwisa kwenumwe
ku kumlinga umwe, mti chilendo chikwisa kwenumwe:
13 nambo mpelaga mkusyowekana m'masauko ga Kristo,
msecheleleje; kuti m'chiunukuko cha lumbili luakwe
14 m'secheleleje ni kusangalala. Namkulalatilwa m'lina
lya Kristo, muli wakujinichilwa; ligongo Msimu wa
15 lumbili ni wa Mulungu ukupumulila penumwe. Aka-
sasauka juine mti juakuulaga, namuno mti juawii, namu-
no mti juakutenda yakusakala, namuno mti juakulolela
16 ya wane: nawaga nambo tasauche mti jua Kristo, aka-
sakola soni; akamchimbichisye Mulungu m'lina 'lyo.
17 Ligongo ndawi jiiche jakutandila lilamusi pa nyumba
ja Mulungu: nalikutanda petuwe, tichiwe chati uli chi-
malichisyo cha wangapikanichisya utenga wambone wa
18 Mulungu? Nawaga juakugoloka akukulupuka ni uno-
nono, juangali luchimbichiya ni juakulemwa tawoneche
19 kwapi? Lye ligongo 'lyo wakusauka malinga ni lisosa
lya Mulungu akapeleche umi wao mwakutenda yambone
kwa Juakupanganya juakukulupilika.

5 ACHAKULUNGWA menema wa mwenumwe
ngwachisya, none juakuwa juamkulungwa pa-
mpepe nawo, ni mboni ja masauko ga Kristo, nombe soni
2 juakusyowekana m'lumbili lu tuluunukuche: Mlanjeje
ngosa sya Mulungu sya mwenumwe, kusilolela ngati
mwakukanichisya nambo mwakusosa, malinga ni Mu-
lungu: ngati ligongo mtengo wa mchesela, nambo mwa
3 changu; ngati mti mwakulitenda msyene jua welewo
wapegwile kwenumwe, nambo kulitendaga isyasyo ya
4 ngosa. Potawoneche Mlanga juamkulungwa nipo so-
5 mpochele lisanda lya lumbili lyanganyala. Yalumope,
achanandi, mwapikanichisye achakulungwa. Wosepe
nambo mlikwinde nekulijalusya pakutumichilana: li-
gongo Mulungu akwakanisya wakupoka, nambo aku-
6 peleka chisowelo kwa wakulijalusya. Mlijalusye me-

nema pasi pa mkono wa machili wa Mulungu, kuti
amkwesye umwe ndawi jakwe; mponyeje chipwelelo 7
chenu chosepe pa juelejo, ligongo akumlajila umwe.
Mligose, mlindilile: jua magongo juenu Setan, mti 8
lisimba lyakutongola, akwendajenda kusosaga juata-
mlilisye; juelejo mkane mlilimbilile m'chikulupi, 9
pakumanyilila kuti masauko gagogo gali gamatendeche
mwa achimjenu wa pasi 'pano. Mulungu jua chisowelo 10
chose, juambilasile umwe ku lumbili luakwe lua ndawi
lua mwa Kristo, pati m'masile kusauka panandi, msyene
tamtende wamalile, tamtamichisye, tamlimbichisye.
Kwa juelejo uwe uchimwene ku ndawi sya ndawi. 11
Amen.
Ni Siluanus, mjetu juakukulupilika, mti ngugani- 12
chisya, nimlembele mwa chitema, kuchisyaga nekuwa-
langaga kuti achi no chisowelo chambone cha Mulungu:
amomo mjimililc. Akumkomasya umwe juasagwiche 13
pampepe nomwe jua m'Babulon, ni Marko mwanangu.
Mkomasyane ni chikomasyo chakunonyela. 14
Mtendele uwe nomwe wosepe wa mwa Kristo.

KALATA JUA KWA WOSEPE JUA KAWILI JUA PETRO.

---

1 SIMON PETRO kapolo ni juandumetume jua
Yesu Kristo, kwa welewo wapochele chikulupi
cha mtengo umpepe nowe m'chigolochelo cha Mulungu
wetu ni Mkulupusya Yesu Kristu: Chisowelo chiwe 2
kwenumwe, ni mtendele umchuluchile umwe m'uma-
nyilisi wa Mulungu ni Yesu Ambuje wetu; mti machili 3
gakwe ga Mulungu gapeleche yosepe kwetuwe ya pa
umi ni pa luchimbichiya mwa umanyilisi wa juatu-
wilasile uwe m'lumbili ni m'chisimba chakwe: mwelemo 4
watupele uwe malanganilo ga mtengo ni gamakulungwa
mnope; kuti mwelemo umwe muwe wakusyowekana mu
mbagwilo ja Mulungu, pakuwa mtisile ku kuwola kwa
pasi 'pano kwa mwipilo. Nombe soni lye ligongo 'lyo 5

mjonjechesye changu chose, m'chikulupi chenu mpa-
6 mbichile chisimba; m'chisimba 'mo umanyilisi; m'uma-
nyilisi 'mo kulikanisya; m'kulikanisya 'mo chitungato;
7 m'chitungato 'mo luchimbichiya; m'luchimbichiya 'mo
8 chisyowekano; m'chisyowekano 'mo chinonyelo. Pa-
kuti yeleyo yakuwa yenu ni yakuchuluka ikumtenda
umwe wangali ulesi namuno wakusogosya umanyilisi
9 wa Ambuje wetu Yesu Kristo. Pakuti juangakola
yeleyo ali juamtatale jua ndandagasi, jualiwalile chiswe-
10 jesyo cha yakulemwa yakwe ya kala. Lye ligongo 'lyo
achimjangu, mwakupundila mjanguye kulimbichisya
kuwilanga kwenu ni kusagula kwenu: pakuti namku-
11 tenda yeleyo ngusumkuwala kose. Pakuti iyoyo tampa-
mbichila umwe mwa mtengo litala lya kwinjila m'uchi-
mwene wa ndawi syose wa Ambuje wetu ni Mkulupusya
Yesu Kristo.
12 Lye ligongo 'lyo timbe mowa gosepe juakumkumbu-
chisya umwe yeleyo, nachiwamuno muli wakwimanyilila
13 ni wakutamilichika m'umbone wa penumwe. Nipo
nguchiganichisya chagoloka, mu ndili mose m'nyumba
14 aji, chati ngamchisye umwe pakumkumbuchisya; mku-
manyilila kuti kuuula kwa lisakasa lyangu kulimkwisa
chitema, chisau mti Ambuje wetu Yesu Kristo ando-
15 sisye une. Nipo tingajanguye mosepe panyuma po
nyawile kuti umwe mkole mwakukumbuchila yeleyo.
16 Pakuti ngunutuwa wakagula ndano syakalamuka po
twam'manyichisye umwe machili gakwe ni kwisa kwa-
kwe kwa Ambuje wetu Yesu Kristo, nambo twaliji
17 wakulolechesya ukulungwa wakwe. Pakuti wapochele
pa Mulungu Atati luchimbichiya ni lumbili, po lyamyi-
chile lilowe lyati 'yoyo kuuma pa lumbili luakupunda
uchimwene, Ajujuno Mwanangu juamnonyele, mwa 'juju
18 une ngusechelela: ali lilowe 'li uwe twapikene lyejigale
kuuma mwinani po twaliji najo mwitumbi lyeswela
19 'mula. Nipo tukwete lilowe lyakuwelechetela lyelimbi-
chiche kupunda; namkulipikanichisya tumtende 'che-
nenepe, mti nyali jakulangusya m'malo gati bi, mpaka
kucha lyuwa, nekwimuka mng'andu m'mitima jenu:
20 mkutanda kumanyilila achi chati, kuwelechetela kose
kwa mwilembo ngunukuwa kwakugopolela kwa jika.
21 Pakuti ni lisosa lya mundu kuwelechetela kose ngunuku-
jigalilwa: nambo pakutandilwa ni Msimu Waswela
wandu wawelechete kuuma kwa Mulungu.

2 WAWONECHE nambo waprofeti wa ulamba wa
mwa wandu, mti mwenumwe mwakwe taweje
wakwiganya wa ulamba wa tajinjisye pa mbali mapa-
nduko ga ujonasi, wakukana Msyene jua wasumile
welewo, nekulijigalila ujonasi u wakwisa chitema.
Wajinji nipo takaguleje misangu jao; ligongo lya 2
welewo litala lya umbone wandu talilalatile. Mu usilili 3
tamsumisye umwe ni malowe gakunyenga: kulamulwa
kwao kwakuuma kala kuli kwangakawa, nipo uli wanga-
gona ujonasi wao. Pakuti nawaga nganalechela Mu- 4
lungu wamitenga walemwisye, nambo waponisye kusi
ku Gehennum, nekupeleka ku masimbo ga chipi, kuti
akalindililwe ku magambo; nipo nganalechela wa kusa 5
'kuno wa kala, nambo wamlindilile Noa n'achimjakwe
msano ni wawili, juakulalichila chigolochelo, po waji-
galile chigumuchilo pa wa kusa 'kuno wangali luchi-
mbichiya: mkochesya moto misi ja Sodom ni Gomora 6
walamulile nekwamalisya, nekwatenda chimanyililo kwa
wa tawe wangali luchimbichiya; nipo wamkulupwisye
Lut juakugoloka, juamsakaliche ni utame wa m'misa- 7
ngu ja wangapikanichisya, (pakuti mkulola nekupikana 8
juakugoloka 'jo juatemi pakati pao, mowa mu gakupitila
walisakalisye mtima wakwe wakugoloka ni masengo
gao gangali malamulo): Ambuje akumanyilila kwaku- 9
lupusya wa luchimbichimbi ku mlinjilo, nekwalindilila
wangagoloka pa kwasausya, mpaka ku lyuwa lya ma-
gambo: mwakupunda nambo welewo wakwenda panyu- 10
ma pa chiilu mu yakupila ya usakwa, nekunyosya
uchimwene. Wakusasajilila, wakupwanya, ngakute-
temela pa kwalalatila wa lumbili: wamitenga nambo, 11
wakuwa wakulungwa m'machili ni ulamusi, ngakwaji-
galila welewo magambo gakulalata pa meso pa Ambuje.
Nambo welewo, mti yejumi yangali lunda yakupagwa 12
mu mbagwilo sya nyama sya kukamula ni sya kuulaga,
wakulalata m'indu yangamanyilila, m'ujonasi wao ta-
jonasiche, wakupochela liupilo lya wangagoloka; waku- 13
ganichisya yakunong'a yakung'andila ya musi, mawala
ni mawanga, wakulya yakunong'a m'inonyelano yao pa
kung'waga nomwe; wakwete meso gamagumbale chi- 14
kululu ni gangaleka ulemwa; wakwanyenga mitima
jangatamilichika: wakwete mtima wolijiganye usilili;
wanache wa ulweso; mkuleka litala lyakugoloka waso- 15

konechele, pakagwile litala lya Balaam mwanagwao
Beor, juanonyele liupilo lya wangagoloka; wapochele
16 kujamuswa kwa ulemwa wakwe: buru juangali lilowe
wasonile lilowe lya mundu, nekulekasya masoka ga
17 mprofeti. Welewo ali isima yangali mesi, ni mapundu-
gulu gamajesye ni mbungo, welewo upiliyu wa chipi
18 ukwalindilila. Pakuti mkusonaga malowe gakutupisya
ga mtega, akwanyenga m'yakupila ya chiilu, ni msangu,
welewo wanakulupukape kwa wakutama m'ulemwa;
19 kwalanganila kwapa ulukosyo wakuwa achimsyenepe
achikapolo wa ujonasi; pakuti chakulepelana nacho
20 mundu, chelecho ali kapolo juakwe. Pakuti mkumala
kutila usakwa wa kusa'kuno m'umanyilisi wa Ambuje
ni Mkulupusya Yesu Kristo, nawaga akutawilwa soni
mwelemo nekulepela, yakumalichisya yao ikupunda
21 kusakala ni yakutanda. Pakuti welewo angawe wanga-
manyilila litala lya chigolochelo, angapundile ni wa-
kumala kumanyilila, soni nekugalauka kuleka lilamulo
22 lyeswela lyewichiche mwa welewo. Chawoneche kwa
welewo mti cha ngani jambone, Mbwa jigalauchile ku
matapisi gakwe, ni liguluwe lyejoje ku kugalagatika
m'usakwa.

3 AJUJU sambano, wakunonyelwa, no kalata jua
'wili jua ngumlembele umwe, mwelemo mwana
muwili nguchisya lunda luenu luakulenjela pakumku-
2 mbuchisya; kuti mkumbuchileje ngani syawelechete
kala waprofeti waswela, ni lilamulo lya Ambuje ni
3 Mkulupusya lya mwa wandumetume wenu: mkutanda
kumanyilila achi chati pa ndawi syakumalichisya taiche
wakwelegula ni mkwelegulo wakwenda malinga ni ya-
4 kupila yao, kuti, Kwapi ali lilanganilo lya kwisa kwa-
kwe? pakuti mkutyoka pa lyuwa lyagonile achatati,
yosepe ikutamape iyoyo chitandilile pa kupanganya
5 pakwe. Pakuti achi akusosa kuliwalila, chati yakwinani
yaliji kuuma kwa kala, ni yakusa'kuno yepanganichisye
pamo kukopoka m'mesi ni kupita pa mesi, ni lilowe lya
6 Mulungu; ni iyoyo kusa 'kuno kwa katema 'ko mkuu-
7 nichilwa ni mesi kwamalichiche: kwinani nambo kwa
katema 'kano ni kusa 'kuno kuli kwakusalichisye ku
moto ni lilowe lilyolyo, kulinda lyuwa lya magambo ni
lya ujonasi wa wandu wangachimbichisya.
8 Chimpepe achi nambo mkaliwalila, wakunonyelwa,

chati lyuwa limpepe lya pa Ambuje lili mti yaka mi-
anda likumi, ni yaka mianda likumi ili mti lyuwa
limpepe. Ngakokowa Ambuje mwilanganilo mwakwe, 9
mti wane akuganichisya chikokowo; nambo akumpi-
mililila umwe, pangasosa kuti wane amalichiche,
nambo kuti wosepe aiche ku mpitikuko. Tiliiche 10
nambo lyuwa lya Ambuje mti uwii: mwelemo kwinani
tikupite ni chisegwe, ilingo nipo tiinyelenyenduche ni
moto kusa 'kuno ni masengo ga amomo nipo tigamale
kupya. Yelei yosepe menema mkunyelenyenduka, 11
kumbajila umwe muwe wati uli m'utame woswela ni
luchimbichiya, kulolelaga ni kwanguyaga ku kwisa 'ko 12
kwa lyuwa lya Mulungu, ligongo lyakwe kweleko ya-
kwinani tiikolele nekunyelenyenduka, ni ilingo tiinyele-
nyenduche ni moto wokolela? Tukwilolela nambo kwi- 13
nani kwa sambano ni kusa 'kuno kwa sambano, mwe-
lemo chigolochelo chikutamilisya.

Lye ligongo 'lyo, wakunonyelwa, mkulolela yeleyo, 14
mjanguye kuti musimanilwe m'mtendele, wangali liwala
wangali liwamba mwa juelejo. Nipo mganichisye kuti 15
chipimililo cha Ambuje wetu no chikulupuchilo; chisau
mti mjetu juamnonyelwe Paolo nombe najo, malinga ni
lunda lualupeleche kwa juelejo, walembile kwenumwe;
nombe soni mti m'achikalata wosepe kuwelechetaga 16
mwelemo sya yeleyo; mwelemo imuli indu yine yaku-
nonopa kumanyilila, yakupopotola wangalijiganya ni
wangalimba ku ujonasi wao. Umwe menema, wa- 17
kunonyelwa, mkumanyilila chile yeleyo, mlolechesye
kuti mtakujigalwa m'chinyengo cha wakupwanya, mta-
kugwila ku ndamo jenu. Nambo mkuleje m'chisowelo 18
ni umanyilisi wa Ambuje wetu ni Mkulupusya Yesu
Kristo. Kwa juelejo luwe lumbili sambano ni ku
lyuwa lya ndawi. Amen.

KALATA JUA KWA WOSEPE JUA KUTANDA JUA YOHANA.

---

1 CHI chaliji chitandilile kundando, chi tupikene,
chi tuweni ni meso getu, chi twalolite, chaka-
2 mulile yala yetu, chakwambaga Lilowe lya umi (umi 'o
nipo wawoneche, nipo tuweni, nipo tukuwelecheta
mboni, nipo tukumsalila umwe umi'o wa ndawi 'o u
3 waliji pa Atati nekutuwonechela uwe); chi tuweni
nekupikana tukumsalila nomwe wakwe, kuti nomwe
wakwe mkoleje chisyowe pampepe nowe: nombe soni
chisyowe chetu chili ni Atati ni Mwanagwao Yesu
4 Kristo: yeleyo nipo tukulemba uwe kuti lukondwa
luetu lugumbalichiche.
5 Au no utenga u tupikene pa juelejo nipo tukumsalila
umwe, kuti Mulungu no lilanguka, nipo nginichikugwa
6 chipi chose mwa juelejo. Nawaga tukuti tukwete
chisyowe pampepe najo nekwenda m'chipi 'cho, tuku-
7 lambusya, nipo ngutukutenda umbone 'o: nawaga nambo
tukwenda m'lilanguka 'lyo, mti juelejo no m'lilanguka
'lyo, tukusyowekana juine ni juine, nipo miasi ja Yesu
Mwanagwao jikutuswejesya uwe ku ulemwa wana wose.
8 Nawaga tukuti ngunutukola ulemwa, tukulinyenga,
9 nipo umbone 'o ngunumugwa mwetu. Nawaga tukwi-
tichisya yakulemwa yetu, ali juakulupilika juagoloka
juati tatutondowele uwe yakulemwa 'yo, nekutuswejesya
10 uwe pakutyosya yangagoloka yose. Nawaga tukuti
ngunutulemwa, tukwatenda juelejo jua unami, nipo
lilowe lyakwe nginilimugwa mwetu.

2 TWANACHE twangu ngumlembela umwe yelei
kuti mtakulemwa. Nipo nakulemwa juine
2 tukwete ngoswe pa Atati, Yesu Kristo juagoloka: jue-
lejo nipo ali mpembesyo wa yakulemwa yetu; ngati wa
3 yetupe, nambo wa kusa 'kuno kosepe. Nipo tukumanya

mwelemu kuti tum'manyilile juelejo, nawaga tukuku-
mbuchila malamulo gakwe. Juakuti nim'manyilile jue- 4
lejo nekuwa juangakumbuchila malamulo gakwe ali jua
unami, nipo umbone ngunuumugwa mwa juelejo: na- 5
mbo juakukumbuchila lilowe lyakwe, mwambonepe
mwa juelejo chinonyelo cha Mulungu chili chachimali-
chiche. Mwelemo tukumanya kuti tuli mwa juelejo:
juakuti akutama mwa juelejo, kumbajila msyene kwenda 6
mti juelejo atekwendaga.
Wakunonyelwa, ngengumlembela umwe lilamulo lya 7
sambano, nambo lilamulo lya kala li mwakwete chita-
ndilile pa ndando: lilamulo 'lyo lya kala no lilowe li
mwapikene. Soni lilamulo lya sambano ngumlembela 8
umwe, chelecho chili chambone mwa juelejo ni mwe-
numwe: ligongo chipi 'cho chilimkupita, lilanguka
lyambone 'lyo sambano lilimkulanguka. Juakuti ali 9
mwilanguka 'mo nekutindana ni mjakwe, ali m'chipi
mpaka sambano. Juakunonyelana ni mjakwe akutama 10
mwilanguka 'mo, nipo nginichimugwa mwa juelejo cha-
kukuwasya. Juakutindana ni mjakwe ali m'chipi'cho, 11
nipo ngakumanya kwakuja ligongo chipi'cho chitatale-
sye meso gakwe.
Ngumlembela umwe, twanache twangu, pakuwa 12
yakulemwa yenu imtondowechele umwe ligongo lya
lina lyakwe. Ngumlembela umwe, achatati, pakuwa 13
mum'manyilile juelejo juali kukutanda. Ngumlembela
umwe, achachanda, pakuwa mpundile ni juakusakala.
Nimlembele umwe, wanache, pakuwa mum'manyilile
Atati. Nimlembele umwe, achatati, pakuwa mum'manyi- 14
lile juelejo juali kukutanda. Nimlembele umwe, acha-
chanda, pakuwa muli wakulimba nipo likutama mwe-
numwe lilowe lya Mulungu, nipo mpundile ni juakusa-
kala. Mkanonyela kusa'kuno, namuno yakuli kusa 15
'kuno. Nakunonyela juine kusa'kuno, chinonyelo cha
Atati nginichimugwa mwa juelejo. Pakuti yosepe 16
ya kusa'kuno, kupila kwa chiilu, ni kupila kwa meso,
ni kupoka kwa umi, nginiiuma kwa Atati nambo ikuuma
kusa'kuno. Kusa 'kuno kulimkupita ni kupila kwakwe; 17
juakutenda nambo lisosa lya Mulungu akutamilichika
ku ndawi syose.
Wanache, ndo ndawi jakumalichisya: nipo chisau 18
mti mwapikene kuti juakukana Kristo akwisa,

nipo sambano awoneche wakukana Kristo wajinji;
iyoyo tukumanya kuti ndo ndawi jakumalichisya.
19 Wakopweche mwetuwe nambo nganawa wa mwe-
tuwe; pakuti nawaga waliji wa mwetuwe, angatemi
pampepe nowe: nambo wakopweche kuti awoneche
20 wosepe nganawa wa mwetuwe. Nipo umwe mkwete
mpakasyo wakuuma kwa Juamswela, nipo mkumanya
21 yosepe. Ngininimlembela umwe ligongo ngomkumanya
umbone, nambo ligongo mkuumanya, nipo ligongo
22 unami wosepe ngunuwa wakopoka m'umbone. Wani
ali jua unami akawe juakukana kuti Yesu no Kristo?
Jueleju no juakukana Kristo, juakukana Atati ni
23 Mwanagwao. Juana juose juakukana Mwanagwao
nganakola Atati: juakwitichisya Mwanagwao akwete
24 Atati nombe najo. Umwe nambo, chi mwapikene
kutanda pa ndando, chitameje mwenumwe. Nawaga
chikatameje mwenumwe chi mwapikene kutanda pa
ndando, nomwe wakwe tumtameje mwa Mwanagwao ni
25 mwa Atati. Alili no lilanganilo li walanganile nowe,
26 umi wa ndawi. Yeleyi nimlembele umwe ya wakumso-
27 konesya umwe. Umwe nambo, mpakasyo u mwapo-
chele kwa juelejo ukatameje mwenumwe, nipo chili
changamsowa umwe chati juine amjiganye: nambo
mti mpakasyo wakwe ukumjiganya umwe ya yosepe
nipo uli wambone, nipo ngunuwa wonami, nipo chisau
28 mti umjigenye umwe, mtameje mwa juelejo. Nipo
sambano, twanache, mtameje mwa juelejo; kuti, nawa-
ga tawoneche, tukoleje kulimba mtima, tukakolaga
29 soni pa juelejo m'kwisa kwakwe. Nawaga mkumanya
kuti ali juakugologa, mkumanyilila kuti juana juose
juakutenda chigolochelo apagwile mwa juelejo.

3 NALE chinonyelo chati iyoyo chatupele Atati,
kuti tuwilanjiche wanache wa Mulungu:
nipo tuli wati 'yoyo. Ligongo lyakwe lyelelyo, kusa-
'kuno kwangatumanyilila uwe pakuwa ngunuku-
2 m'manyilila juelejo. Wakunonyelwa, sambano tuli wa-
nache wa Mulungu, nipo nginichiwoneche chati uli
tutuwe. Tukumanya kuti nawaga tawoneche tutula-
ndaneje najo, pakuwa tutumbone chisau mti mwawe-
3 lele. Nipo juana juose akwete chilolelo achi pa juelejo
akulilenjesya msyene, chisau mti juelejo ali juakule-
4 njela. Juana juose akutenda ulemwa nombe nacho

akutenda chalu: ulemwa 'o no chalu. Nipo mkumanya 5
kuti juelejo wawoneche kuti atyosye yakulemwa, nipo
ulemwa ngunuumugwa mwa juelejo. Juana juose aku- 6
tama mwa juelejo ngakulemwa: juana juose akulemwa
nganambona juelejo, nganam'manya. Twanache, wandu 7
akasamsokonesya; juakutenda chigolochelo ali juaku-
goloka. Juakutenda ulemwa ali juakuuma kwa Setan, 8
ligongo Setan alemwisye kutanda pa ndando. Mwelemo
awoneche Mwanagwao Mulungu, kuti amalisye mase-
ngo ga Setan. Juana juose apagwile kwa Mulungu 9
ngakutenda ulemwa, ligongo mbeju jakwe jikutama
mwa juelejo. Ngakupakombola kulemwa ligongo apa-
gwile kwa Mulungu. Mwelemu awoneche wanache wa 10
Mulungu ni wanache wa Setan: juana juose juanga-
tenda chigolochelo ngakuuma mwa Mulungu, namuno
juangamnonyela mjakwe. Pakuwa au no utenga u mwa- 11
pikene kutanda pa ndando, kuti tunonyelane juine ni
juine. Ngati chisau mti Kain waliji juakuuma mwa 12
juakusakala, nipo wauleje mpwakwe. Nipo ligongo
chichi wambuleje juelejo? Ligongo masengo gakwe
galiji gakusakala, ga mpwakwe nipo galiji gagoloka.

Mkasimongwa, achimjangu, nawaga kusa'kuno kuku- 13
tindana nomwe. Uwe tukumanya kuti tukopweche ku 14
chiwa kwinjila m'umi, ligongo tukunonyelana ni achi-
mjetu. Juanganonyela akutama m'chiwa. Juana juose 15
akutindana ni mjakwe ali jaukuulaga wandu: nipo
mkumanya kuti juana jose juakuulaga wandu ngaku-
kola umi wa ndawi wakutama mwa juelejo. Mwelemu 16
tumanyilile chinonyelo, ligongo juelejo atujasilile umi
wakwe: nipo kutuwajile uwe kwajasila achimjetu
umi wetu. Juana juose nambo akwete chipanje cha 17
kusa'kuno, nekulola mjakwe akwete kusowa, neku-
mbugalila juelejo mtima wakwe, ana uli chikutama mwa
juelejo chinonyelo cha Mulungu? Twanache tukano- 18
nyela ni lilowe namuno ni lulimi, nambo m'masengo ni
m'umbone. Mwelemu tutumanyilile kuti tuli wako- 19
poka m'umbone, nipo tutukanichisye mtima wetu pa-
meso pakwe, mwakutugomela mose mtima wetu; ligo- 20
ngo Mulungu apundile ni mtima wetu nekwimanyilila
yosepe. Wakunonyelwa, nawaga ukakutugomela uwe 21
mtima, tukwete kulimba mtima kwa pa Mulungu;
nipo chana chose chi tutujuje, tutuchipochele pa jue- 22

lejo, ligongo tukukumbuchila malamulo gakwe, nipo
23 tukutenda yakumsechelesya pameso pakwe. Alili no
lilamulo lyakwe lyati tukakulupilile lina lya Mwana-
gwao Yesu Kristo, nekunonyelana juine na juine, chisau
24 mti watupele uwe lilamulo. Juakukumbuchila ma-
lamulo gakwe akutama mwa juelejo, ni juelejo mwa
juelejo. Mwelemu tukumanya kuti akutama mwetu,
ni Msimu u watupele uwe.

4 WAKUNONYELWA, mkapikanichisya misimu
jana jose, nambo mlinjisye misimu kanga jili
ja kuuma kwa Mulungu: ligongo misimu jamijinji ja
2 unami jikopweche kwinjila kusa 'kuno. Mwelemu
mkumanya Msimu wa Mulungu: misimu jana jose ja-
kwitichisya kuti Yesu jaiche m'chiilu cha nyama, jili
3 jakopoka kwa Mulungu: ni misimu jana jose jangajiti-
chisya Yesu, nginijiwa jakopoka kwa Mulungu: au no
msimu wa juakana Kristo, u mpikene kuti ukwisa; nipo
4 sambano uli uiche kusa 'kuno kala. Umwe muli wako-
poka kwa Mulungu, twanache, nipo mpundile nawo
welewo: ligongo juali mwenumwe ali juamkulungwa
5 kupunda ni jua kusa 'kuno. Welewo ali wakopoka
kusa 'kuno: lye ligongo 'lyo akuwecheta mti wa kusa
6 'kuno, wakusa'kuno nipo akwapikana. Uwe tuli wako-
poka kwa Mulungu: juakumanya Mulungu akutupika-
nichisya uwe. Mwelemo tukumanya msimu wa umbone
ni msimu wakusokonochela.
7 Wakunonyelwa, tunonyelane juine ni juine: ligongo
chinonyelo chili chakopoka kwa Mulungu: nipo juana
juose akunonyela apagwile kwa Mulungu nipo akuma-
8 nya Mulungu. Jua akakunonyela ngakum'manya
9 Mulungu; ligongo Mulungu no chinonyelo. Mwelemu
chiwoneche chinonyelo cha Mulungu cha mwetuwe,
chati Mulungu atumisye Mwanagwao juapagwile ju-
mpepe ajinjile kusa 'kuno, kuti tukole umi mwa juelejo.
10 Mwelemu no chinonyelo 'cho, ngati kuti uwe twamno-
nyele Mulungu, nambo kuti juelejo atunonyele uwe,
nekutumisya Mwanagwao mpembesyo wa yakulemwa
11 yetu. Wakunonyelwa, nawaga Mulungu watunonyele
uwe kwati 'yoyo, kutuwajile nowe wakwe kunonyelana
12 juine na juine. Ngapali pose juambweni Mulungu:
nawaga tutunonyelane juine na juine, Mulungu akutama
mwetuwe, chinonyelo chakwe nipo chili chachimalichiche

mwetuwe: mwelemu tukumanya kuti tukutama mwa 13
juelejo ni juelejo mwetuwe, ligongo atupele uwe chako-
poka kwa Msimu wakwe. Uwe nipo tuweni nekuwala- 14
nga kuti Atati atumisye Mwanagwao Mkulupusya kusa
'kuno. Jua tawe juose tajitichisye kuti Yesu no Mwa- 15
nagwao Mulungu, Mulungu akutama mwa juelejo, ni
juelejo mwa Mulungu. Uwe nipo tumanyilile nekupi- 16
kanichisya chinonyelo chakwete Mulungu mwetuwe.
Mulungu no chinonyelo; juakutama m'chinonyelo nipo
akutama mwa Mulungu, Mulungu nipo akutama mwa
juelejo. Mwelemu chinonyelo chili chachimalile mwe- 17
tuwe, kuti tukole kulimba mtima lyuwa lya magambo,
ligongo chisau mti mwawelele juelejo, nowe wakwe
tuwelele amomo kusa 'kuno. Woga ngunuumugwa 18
m'chinonyelo: nambo chinonyelo chachimalile chikutyo-
sya kusa woga, ligongo woga ukwete lusausyo; juako-
gopa nganawa juam'malile m'chinonyelo. Uwe tuku- 19
nonyela, ligongo juelejo atandite kutunonyela uwe.
Nakuti juine ngumnonyela Mulungu, nipo nakutindana 20
na mjakwe, ali jua unami: pakuti nawa akakunonyela
mjakwe juambweni, ngakupakombola kumnonyela Mu-
lungu juangambona. Lilamulo alili tukwete lyakuuma 21
kwa juelejo, lyati kuti juakunonyela Mulungu, amno-
nyele mjakwe nombe najo.

5 JUANA juose akukulupilila kuti Yesu no Kristo
apagwile kwa Mulungu: nipo juana juose aku-
mnonyela juambeleche akumnonyela nombe najo jua-
mpagwe najo. Mwelemu tukumanya kuti tukwanonyela 2
wanache wa Mulungu, mu tukumnonyela Mulungu,
nekutenda malamulo gakwe. Pakuti achichi no chino- 3
nyelo cha Mulungu, chati tukumbuchile uwe malamulo
gakwe: malamulo gakwe nipo nganagawa gakusitopa.
Ligongo chapagwile kwa Mulungu chipundile ni kusa 4
'kuno: achi no chisusilo chitukususa nacho kusa 'kuno, 5
chikulupi chetu. Nduni no juakukususa kusa 'kuno
akawe juakupikanichisya kuti Yesu no Mwanagwao
Mulungu? Ajuju no juaiche m'mesi ni m'miasi, Yesu 6
Kristo; ngati m'mesipe, nambo m'mesi ni m'miasi. No 7
Msimu wa kuwalanga mboni, ligongo Msimu no umbone.
Ligongo apali watatu wakuwalanga mboni, Msimu ni 8
mesi ni miasi: watatu 'wo no wamo. Nawaga tutupo- 9
chele mboni ja wandu, mboni ja Mulungu jipundile

ukulu: ligongo ajiji no mboni ja Mulungu, jati awala-
10 sile mboni ja Mwanagwao. Juakumkulupilila Mwana-
gwao Mulungu akwete mboni 'jo mwa juelejo: juanga-
mkulupilila Mulungu amtesile juelejo jua unami, ligongo
nganakulupilila mboni ja walasile Mulungu ja Mwana-
11 gwao. Ajiji no mboni, jati Mulungu atupele uwe umi
12 wa ndawi, umi 'o nipo uli mwa Mwanagwao. Juakwete
Mwanagwao akwete umi; juangakola Mwanagwao
nganakola umi.
13 Yeleyo nimlembele umwe kuti mkamanye kuti
mkwete umi wa ndawi, umwe wakukulupilila lina lya
14 Mwanagwao Mulungu. Akuku no kulimba mtima ku
tukwete pa juelejo, kuti nawa tutujuje kandu kakuli-
15 ngana ni lisosa lyakwe, akutupikanichisya: nipo nawaga
tukumanya kuti akutupikanichisya chi tukujuga chose
tukumanya kuti tukwete majujilo ga tujusile pa welewo.
16 Nawaga juine tambone mjakwe alimkulemwa ulemwa
wangawa wa ku chiwa, tajuje, nipo tampe juelejo umi
wa kwa welewo wakulemwa ulemwa wangawa wa ku
17 chiwa. Upali ulemwa wa ku chiwa, ngati weleo nguti
kuti akajujile. Wangagolochela wose no ulemwa, nipo
upali ulemwa wangawa wa ku chiwa.
18 Tukumanya kuti juana juose apagwile kwa Mulungu
ngakulemwa, nambo juapagwile kwa Mulungu akulili-
19 ndilila, nipo akakumkwaya juakusakala 'jo. Tukuma-
nya kuti tuli wakopoka kwa Mulungu, kusa 'kuno ko-
20 sepe nipo kukugona mwa juakusakala. Nipo tuku-
manya kuti Mwanagwao Mulungu aiche, nipo atupele
uwe lunda, kuti tumanyilile juambone, nipo tuli mwa
juambone 'jo, mwa Mwanagwao Yesu Kristo. Juelejo no
21 Mulungu wambone ni umi wa ndawi. Twanache, mli-
lindilile kuti mtakulomba inyago.

KALATA JUA KAWILI JUA YOHANA.

---

1 JUAMKULUNGWA kwa juamkongwe juamsagule
ni wanache wakwe, wa ngwanonyela m'umbone;
ngati unepe'ne nambo wosepe wakumanya umbone 'o;
2 ligongo lya umbone'o u wakutama nowe, nipo tuuwe

pampepe nowe mpaka ku ndawi: Chitameje nomwe 3
chisowelo ni chanasa ni mtendele wa kwa Mulungu
Atati ni wa kwa Yesu Kristo Mwanagwao Atati,
m'umbone ni m'chinonyelo.
Ngusechelela mnope ligongo 'simene wane wa wana- 4
che wenu alimkwenda m'umbone, chisau mti tupochele
lilamulo lya kwa Atati. Sambano ngumbusya umwe, 5
juamkongwe, ngati mti kulemba kwenumwe lilamulo
lya sambano, nambo li tukwete chitandilile pa ndando,
kuti tunonyelane juine na juine. Achichi no chino- 6
nyelo chati tujende malinga ni malamulo gakwe. Alili
no lilamulo, chisau mti mwapikene chitandilile pa nda-
ndo kuti tujendeje mwelemo. Ligongo wakusokonesya 7
wajinji akopweche kwinjila kusa 'kuno, wangajitichisya
kuti Yesu Kristo akwisa m'chiilu cha nyama. Juelejo
no juakusokonesya ni juakukana Kristo. Mlilolechesye 8
mwasyene, kuti mtakwasa i tupanganisye nambo kuti
mpochele liupilo lyegumbale. Juana juose akwenda 9
m'mbujo ni juangatama m'chijiganyo cha Kristo, ngana-
kola Mulungu: juakutama m'chijiganyo 'mo, juelejo
akwete Atati ni Mwanagwao. Nakwisa juine kwenu- 10
mwe nakakujigala chijiganyo achi, mkampochela juelejo
kumangwenu, mkamkomasya: pakuti juakukomasya 11
akusyowekana m'masengo gakwe gakusakala.
Juakologa yejinji yakumlembela umwe, ngongusosa 12
kulemba ni kalata ni winu: nambo ngulolela kwisa
kwenumwe nekuwelecheta pa meso kulolelana, kuti
lukondwa luenu luwe lualugumbale. Wanache wa 13
mjenu juamkongwe juamsagule akumkomasya.

KALATA JUA KATATU JUA YOHANA.

---

1 JUAMKULUNGWA kwa Gaius juamnonyelwe,
jua ngumnonyela une m'umbone.
Juakunonyelwa, mosepe ngupopela kuti umwe mte- 2
njele ni kulimba chisau mti umi wenu ukutenjela. Pa- 3
kuti ngusechelela mnope pakwisa achimjetu nekusala
mboni ja umbone wenu, chisau mti umwe mkwenda

4 m'umbone. Lukondwa luakupunda ukulu ni yeleyi
nginingola, yati ngupikana kuti wanache wangu ali-
mkwenda m'umbone.
5 Wakunonyelwa, mkuchitenda chakulupilika mumku-
chitendela mose kwa achimjetu ni achalendo nombe
6 nawo; wasalile mboni ja chinonyelo chenu pameso pa
church: welewo tumwatendele 'chenene pakwasindichi-
7 sya mwakumbajila Mulungu: pakuti ligongo lya Lina
wakopochele pangapochela kandu kwa waMakosyo.
8 Kutuwajila uwe menema kwakomasya wati 'yoyo, kuti
tuwe m'umbone wakupanganya masengo pamo.
9 Nalembele kandu kwa church: nambo Diotrefes wa-
kunonyela ukulu mwa welewo ngakutupochela uwe.
10 Lye ligongo 'lyo, nawaga tiiche, tinimkumbusye mase-
ngo gakwe gakupanganya pakutukwelegulila uwe ni
malowe gakusakala: pangajikutila pelepo, nipo ngakwa-
pochela achimjetu, wakusosa nipo akwakanya, nipo
11 akwakoposya m'church. Juakunonyelwa, mkasyasya
chakusakala nambo chambone. Juakutenda chambone
ali juakuuma kwa Mulungu: juakutenda chakusakala
12 nganambona Mulungu. Demetrio asalilwe mboni ja
wosepe, ni ja umbone usyene: nipo uwe tukwawalanga
mboni, nipo mkumanya kuti mboni jetu jili jambone.
13 Nakwete yejinji yakulemba kwenumwe, nambo ngo-
14 ngusosa kulemba ni winu ni chakulembela: ngulolela
nambo kumbona umwe chitema, nipo tutuwechete pa
meso kulolegana. Mtendele uwe nomwe. Achambo-
sanga akumkomasya umwe. Mwakomasye achambo-
sanga mena gao.

KALATA JUA KWA WOSEPE JUA YUDA.

---

1 YUDA kapolo jua Yesu Kristo, mpwakwe Yakob,
kwa welewo wawilanjiche, wakunonyelwa mwa
Mulungu Atati, wakulindililwa kumlinda Yesu Kristo:
2 Chanasa chimchuluchile umwe ni mtendele ni chino-
nyelo.

Wakunonyelwa, mkwanguya kose kulemba kwenu- 3
mwe ya chikulupuchilo chetu chakusyowekana, nakwete
mwakunganichisya kulemba kwenumwe kuti ngamchi-
sye kulajilila chikulupi chapegwile pamo kwa waswela.
Pakuti wandu wane ajinjile pa mbali, welewo kala wa- 4
lembelwe ku kugomelwa 'ku, wangali luchimbichimbi,
wakutindanya chisowelo cha Mulungu wetu ni chise-
mbwele, wakukana Msyene ni Mbujegwetu jumwepe,
Yesu Kristo.

Ngusosa nambo kumkumbusya, wakuwa wakumanyi- 5
lila yosepe kampepepe'ka kuti Ambuje, wakulupwisye
wandu ku chilambo cha Misri, panyuma pakwe nekwa-
malisya wangapikanichisya. Wamitenga nambo ni we- 6
lewo wangalindilila ukulu wao, nambo walesile nyumba
ja ndamo jao, atekwalindilila m'nyolo syangamala, ni
m'chipi mpaka magambo ga lyuwa lyekulungwa? Mti 7
Sodom ni Gomora, ni misi jakusyungulila, yalumope
ni welewo atekulipeleka ku chilyelye, nekukuya panyu-
ma pa nyama ja chilendo, wajimiche chimanyililo, neku-
lajila lusausyo lua moto wa ndawi. Yalumope nambo 8
welewo nombe nawo wasagamile nekusakasya chiilu
nekunyosya uchimwene nekusilalatila mbili. Mikael 9
nambo mtenga juamkulungwa, powakangene ni Setan
nekutenda makani ga chiilu cha Musa, nganapakombola
kumjigalila magambo gakusocheya, nambo watite,
Ambuje amjamuche umwe. Nambo welewo akwilalatila 10
yana yose yakakwimanya: yana yose yakumanyilila pa
mbagwilo, mti indu yejumi yangali lunda, mwelemo
wajonasiche. Ulaje uwe kwa welewo! ligongo atekwe- 11
nda mwitala lya Kain, nekukagulichisya chisokonechelo
chakulipa cha Balaam, nekumalichika m'makani ga Kora.
Welewo no matunguwe gakusisika m'yakulya yakunonye- 12
lana yenu, pakulya pampepe nomwe, wakulilanga wanga-
li woga: maunde gangali mesi, gakujigalwa mbungo, mi-
tela ja masika jangali isogosi, jamiuwe pawili, jamitu-
pule; matumbela ga ukali ga m'nyasa, gakutenda chiulo 13
cha soni jao; ndondwa syakusokonochela, ku syelesi
chikusalachikwa ku ndawi syose chipi cha upiliyu. Kwa 14
welewo nombe nawo wawelechetele Enok, jua msano
na wawili kutandilila kwa Adam, kuti, Nale, Ambuje
akwisa ni waswela wakwe miandamianda, kukuwele- 15
cheta magambo ni wosepe nekwagomeka wangali luchi-

mbichiya wosepe ligongo lya masengo gao gangali lu-
chimbichiya gapanganisye wakulemwa mwangachimbi-
16 chiya. Welewo no wakunyinyita, wakudandaula, wa-
kwenda malinga ni yakupila yao yao (ukamwa wao
ukuwelecheta gakutupisya) wakuchimbichisya pameso
ligongo lyakwe lya i tapatile.
17 Umwe nambo, wakunonyelwa, mkumbuchile ngani
syasiwelechete kala ni wandumetume wa Ambuje wetu
18 Yesu Kristo; kuti watite kwenumwe, Pa ndawi jakuma-
lichisya taweje wakulalata wakwenda malinga ni yaku-
19 pila yao yangali luchimbichiya. Welewo no wakuleka-
20 nya, wa mbagwilo ja chiilu, wangali Msimu. Umwe,
nambo, wakunonyelwa, wakulitawa m'chikulupi chenu
chachiswela kupunda, wakupopela mwa Msimu Wa-
21 swela, mlilindilile m'chinonyelo cha Mulungu, mlolele
chanasa cha Ambuje wetu Yesu Kristo ku umi wa nda-
22 wi syose. Nipo mwatendele chanasa wane wakuwani-
23 chisya; wane mwakulupusye, mwajokole m'moto; wane
mwatendele chanasa m'woga; kutindana ni chakuliuni-
chila chachisakasye ni chiilu.
24 Kwa welewo nambo wakupakombola kumlindila
umwe mtakupyatanguka, nekumjimika pameso pa lu-
25 mbili luakwe wangali mawanga m'lukondwa, kwa Mu-
lungu wampepe Mkulupusya juetu, mwa Yesu Kristo
Ambuje wetu, luwe lumbili ukulungwa uchimwene ni
ulamusi, sikinisiiche ndawi syose, ni sambano, ni ku
ndawi syose. Amen.

CHIUNUKUKO CHA YOHANA JUA LILOWE LYA MULUNGU.

---

1 CHIUNUKUKO cha Yesu Kristo, chi wampele
Mulungu kuti alosye kwa achikapolo wakwe,
indu i tiichiwajilwa kuwoneka chitema: nipo watumi-
sye ni mtenga wakwe nekupeleka chimanyililo kwa
2 kapolo juakwe Yohana; juasasile mboni ja lilowe lya
Mulungu, ni mboni ja Yesu Kristo, yana yose i waiweni.

Juamjinichilwe no juakuwalanga, ni welewo wakupi- 3
kana malowe gakuwelechetela' ga, ni wakukumbu-
chila indu yelembeche amomo: pakuti ndawi jiwandi-
chile.

Yohana kwa achachurch msano ni wawili wa m'Asia: 4
chisowelo chiwe kwenumwe ni mtendele kuumila kwa
juelejo juali nipo juawelele nipo jua taiche; ni kuumila
kwa misimu msano ni jiwili ja paujo pa chitengu cha-
kwe; ni kuumila kwa Yesu Kristo, mboni jakulupilika, 5
juamtasi jua wauwe, juakulamula waimwene wa kusa
'kuno. Kwa juakutunonyela uwe nekutugopolela uwe 6
ku yakulemwa yetu m'miasi jakwe; nekututenda uwe
kuti tuwe uchimwene, tuwe wa mbepesi wa kwa Mulu-
ngu Atati wakwe; kwa juelejo luwe lumbili ni uchi-
mwene ku ndawi sya ndawi. Amen. Nale akwisa ni 7
maunde, nipo tigambone juelejo meso gosepe, ni welewo
wamkosile; ngosyo syosepe sya pasi 'pano nipo tisimli-
lile. Iyoyo, Amen.

Une ndi Alfa ni Omega, akuti Ambuje Mulungu 8
'wo, juali nipo juawelele nipo jua taiche, juana machili
gosepe.

Une Yohana, mjenu juakusyowekana nomwe m'lusa- 9
usyo ni uchimwene ni chitungato cha mwa Yesu, naliji
m'chilumba chatelwe Patmos, ligongo lya lilowe lya
Mulungu ni mboni ja Yesu. Naliji mwa Msimu lyuwa 10
lya Mulungu, nipo napikene panyuma pangu lilowe
lyekulungwa mti lipenga lichitiji, Chimkuchiwona 11
lembani m'kalata, tumisyani kwa achachurch msano ni
wawili, ku Efeso, ni ku Smurna, ni ku Pergamo, ni ku
Tuatira, ni ku Sardis, ni ku Filadelfia, ni ku Laodikaia.
Nipo nagalauchile kulola lilowe lyawechete none. 12
Mkugalauchila nipo naweni nyali sya ndalama sya
uchejeu msano na siwili; pakati pa nyali 'syo juala- 13
ndene ni mwanache jua mundu, juamwale chimwembe,
ni juamtawe pa mawele ni mpango wa ndalama ja
uchejeu. Mtwe wakwe ni umbo syakwe syasiswela 14
mti mang'omba gamaswela, mti matatila; meso gakwe
nipo galiji mti lilamba lya moto; ni masajo gakwe 15
mti chikungu chachipukutiche chati mpela chachije-
njetukule m'ng'aso; ni lilowe lyakwe mti lilowe lya
mesi gamajinji. Nipo wakwete m'mkono wakwe wa 16
mlyo ndondwa msano na siwili: nipo luakopweche ku

kamwa kwakwe lupanga luakutema luana uuje kuwili:
nipo ngope jakwe mti lyuwa lyakulanguka m'machili
17 gakwe. Po nambweni juelejo nipo nagwile pa masajo
gakwe mti juamuwe. Nipo wawisile pangune mkono
wamlyo wakwe, kuti, Mkajogopa; Une no juakutanda
18 ni juakumalichisya, ni juamjumi; nipo naliji juamuwe,
nipo nale, ndili juamjumi ku ndawi sya ndawi, nipo
19 ngwete iugulilo ya chiwa ni malo ga wauwe. Lembani
menema indu i mwaiweni, ni indu ikuli, ni indu i
20 tiiwoneche panyuma pa yeleyi; chimamo cha ndondwa
msano na siwili si mwasiweni m'yala yangu ya kumlyo,
ni nyali msano na siwili sya ndalama sya uchejeu.
Ndondwa msano na siwili 'syo no wamitenga wa acha-
church msano na wawili: ni nyali 'syo no achachurch
msano na wawili.

2 KWA mtenga jua church cha m'Efeso lembani;
Aii akuti juakukamulila ndondwa msano na
siwili m'yala yakwe ya kumlyo, juakwenda pakati pa
2 nyali msano na siwili sya ndalama ja uchejeu: nimanyi
masengo genu, ni unonope wenu, ni chitungato chenu,
nipo kuti ngunumpakombola kulisinga nawo wandu
wakusakala, nipo mwalinjile welewo wakulita wandu-
metume, nipo nganawa, nipo mwasimene ali wa unami;
3 nipo mkwete chitungato nipo mwalisinjile nawo ligongo
4 lya lina lyenu, nipo ngunumsakalika. Nambo ngwete
kakumbelechetela umwe, kati mlesile chinonyelo chenu
5 'chila chakutanda. Mkumbuchile menema ku mgwile
'ko, pitikukani mtima, panganyani masengo gakutanda;
nakuwaga kwine, tiiche kwenumwe, nipo tiumiyeje
nyali jenu ku malo gakwe, akawe mpitikuche mtima.
6 Nambo achichi mkwete, chati mkutindana ni masengo
7 ga Nikolaitai, ga ngutindana nago none juakwe. Jua-
kwete mapilikanilo akapikaneje chakuti Msimu kwa
achachurch. Kwa juakupundila tinimpe kulya cha
mtela wa umi, uli m'mgunda wa Mulungu.
8 Ni kwa mtenga jua church cha m'Smurna lembani:
Ai akuti juakutanda ni juakumalichisya, jualiji jua-
9 muwe nipo ngwete umi soni; Nimanyi lusausyo luenu
ni ulanda wenu (nambo muli juakusichila) ni chisocheyo
cha welewo wakulita wa Yahudi, nipo nganawa, nambo
10 ali wa sunagogi ja Setan. Mkajogopa indu i tumlaje
nayo: nale, Setan alimkusosa kwaponya wa mwenumwe

ku nyumba jakutawila, kuti mlinjiche; nipo tumkole
lusausyo mowa likumi. Muwe wakulupilika mpaka
kuuwa, nipo tinimpe umwe lisanda lya umi. Juakwete 11
lipilikanilo akapikane chakuti Msimu kwa achachurch.
Juakupundila ngapotekwa ni chiwa cha kawili.
Ni kwa mtenga jua church cha m'Pergamo lembani; 12
Aii akuti juakwete lupanga luakutema luana uuje
kuwili: Nimanyi po mkutama'po, pa chitengu cha 13
Setan: nipo mkukamulila lina lyangu, nipo ngunu-
mkana chikulupi changu, m'mowa ga Antipas, jua
mboni juangu, juakulupilika, juaulajiche pakati penu,
pakutama Setan. Nambo ngwete yenono yakumbele- 14
chetela umwe, yati mkwete kweleko wakukamulila
chijiganyo cha Balaam, juajigenye Balak kuponya
chakukuwasya paujo pa wanache wa Israel, kulya
yetaje pa inyago, ne kutenda chilyelye. Iyoyo mkwete 15
nombe soni wakukamulila yalumope chijiganyo cha
Nikolaitai. Mpitikuche mtima menema; pakawaga 16
iyoyo tiiche kwenumwe chitema, nipo tingatanjile ngo-
ndo pa welewo ni lupanga lua kukamwa kwangu.
Juakwete mapilikanilo akapikane chakuti Msimu kwa 17
achachurch. Kwa juakupundila tinimpe mana gaku-
sisika, nipo tinimpe liganga lyeswela, ni peganga 'po
lina lya sambano lyelembeche, li akakumanya wane
akaweje juakupochela.
Ni kwa mtenga jua church cha m'Tuatira lembani; 18
Aii akuti Mwanagwao Mulungu, juakwete meso
gakwe mti lilamba lya moto, ni masajo gakwe yalumope
ni chikungu chachipukutiche: Nimanyi masengo genu, 19
ni chinonyelo chenu ni chikulupi chenu ni utumwa
wenu ni chitungato chenu, ni masengo genu gakumali-
chisya gali gakupunda ni gakutanda. Nambo ngwete 20
kandu kakumbelechetela umwe, kuti mkutama najo
juamkongwe 'jo Yezebel, juakuti msyene ali mprofeti;
nipo akwiganya nekusokonesya achikapolo wangu
kutenda chilyelye nekulya yetaje pa inyago. Nipo 21
nimpele juelejo ndawi jati apitikuche mtima; nipo
ngakusosa kupitikuka mtima ku chilyelye chakwe.
Nale, tinimponye juelejo ku chindanda, ni wakutenda 22
chikululu pampepe najo ku lusausyo lualukulungwa,
akaweje akapitikuche mtima ku masengo gakwe.
Wanache wakwe tinaulaje ni chiwa; nipo tamanyilile 23

achachurch wose kuti une no juakusosesya mkati mwa
mbio ni mitima; nipo tinimpe umwe wana wose mali-
24 nga ni masengo genu. Ngumti umwe nambo, kwa
wakusigala wa m'Tuatira, wana wose wangakola chiji-
ganyo achi, wangamanya yakwendesya ya Setan, mti
akuti; ngonguponya penumwe chakusitopa chine.
25 Nambo chi mkwete, mchikamulile mpaka po tiiche.
26 Ni juakupundila ni juakulindilila masengo gangu
mpaka m'mbesi, tinimpe juelejo ulamusi pa waMako-
27 syo. Nipo talanje welewo ni chimbonga cha chisyano,
mti iwiga ya chilongo yekasichekasiche; mti none
28 mbochele kwa Atati wangu. Nipo tinimpe juelejo
29 ndondwa ja mng'andu. Juakwete mapilikanilo akapi-
kane chakuti Msimu kwa achachurch.

3 NI kwa mtenga jua church cha m'Sardis lembani;
Aii akuti juakwete misimu msano na jiwili ni
ndondwa msano na siwili; Nigamanyi masengo genu,
kuti mkwete lina lyati mkwete umi, nipo muli juamuwe.
2 Muwe wakulindilila, mtamiche indu yakusigala, yaku-
sosa kuuwa: pakuti ngininisimana masengo genu gama-
3 malichisiye pameso pa Mulungu wangu. Mkumbuchile
menema upochele wenu ni upikane wenu; mlindilile,
mpitikuche mtima. Mkalindililaga menema, tiiche mti
juawii, nipo ngum'manya ndawi jati tiiche kwenumwe.
4 Nambo mkwete mena ganono m'Sardis, ga nganagasa-
kasya yakuwalila yao: nipo tajende pampepe none
5 m'yeswela, ligongo kwawajile. Juakupundila tawale
iyoyo m'yakuwalila yeswela; nipo ngisisimasya lina
lyakwa ku buku jua umi, nipo tingajitichisye lina
lyakwe pameso pa Atati wangu ni pameso pa wami-
6 tenga wakwe. Juakwete mapilikamilo akapikane cha-
kuti Msimu kwa achachurch.
7 Ni kwa mtenga jua church cha m'Filadelfia lembani;
Aii akuti juamswela, juambone, juakwete chiugulilo
cha Daud, juakuugula nipo ngapali jua taugale, ni
juakuugala nipo ngapali jua taugule: nigamanyi mase-
8 ngo genu (nale, nimpele pameso penu pa mlango
papaugule, ngapali juakupakombola kuugala) kuti
mkwete machili ganono, nipo mwakumbuchile lilowe
9 lyangu, nipo ngunumkana lina lyangu. Nale, tinimpe
wa sunagogi ja Setan, wakuliti ali wa Yahudi, nipo
nganawa waYahudi, nambo akulambusya; nale, tinga-

tende welewo kuti taiche tatindiwale paujo pa masajo
genu, nipo tamanye kuti une ngumnonyela umwe.
Ligongo mwakumbuchile lilowe lya chitungato changu, 10
none nipo tinimlindilile ku ndawi ja chilinjiko chi
tichiiche kusa 'kuno kosepe, kwalinga wakutama pasi-
'pano. Ngwisa chitema: mkamulisye chi mkwete, kuti 11
akapagwa jua tasumule lisanda lyenu. Juakupundila, 12
tingamtende juelejo msati wa m'nyumba ja mbepesi ja
Mulungu wangu, nipo ngasakopoka mwelemo soni:
nipo tingalembe pa juelejo lina lya Mulungu wangu,
ni lina lya musi wa Mulungu wangu, ni lya Yerusalemi
jua sambano juakutuluka mwinani kuumila kwa Mulu-
ngu wangu, ni lina lyangune. Juakwete lipilikanilo 13
akapikane chakuti Msimu kwa achachurch.

Ni kwa mtenga jua church cha m'Laodikaia lembani; 14
Aii akuti Amen, mboni jakulupilika jambone, ndando
ja chipanganyo cha Mulungu: Nigamanyi masengo 15
genu, kuti ngunumba jua msisimu namuno jua mtuku-
ta; ngusosa kuti muwe jua msisimu namuno jua
mtukuta. Iyoyo ligongo muli jua mtukuta panandipe 16
nipo ngunumba juamsisimu namuno jua mtukuta,
tinimtapiche umwe kukamwa kwangu. Pakuwa mkuti, 17
ndili juakusichila ni jua chipanje, nipo changasowa une
chindu; nipo ngomkumanya kuti muli juakusauka ni
juakulaga ni jua ulanda ni juakutatala ni jua mako-
nope: ngumtagulila umwe kuti msume pangune nda- 18
lama ja uchejeu jajijenjetukule moto, kuti msichile,
ni yakuwalila yeswela, kuti mliweche, kuti soni sya
makonope genu sikasawoneka; ni mtela wa kupakala
meso, kuti mkawone. Wana wose wa ngwanonyela 19
ngwajamuka ngwasausya: mkole mtau menema mpiti-
kuche mtima. Nale, ngwima pa mlango negogoda: 20
nakupikana juine lilowe lyangu, nakuugula pa mlango,
tingajinjile pa juelejo, nipo tingalye najo, ni juelejo
talye none. Juakupundila tinimpe juelejo kutama 21
pampepe none m'chitengu changu, mti none juakwe
mbundile, nekutama pampepe ni Atati wangu m'chite-
ngu mwakwe. Juakwete lipilikanilo akapikane chakuti 22
Msimu kwa achachurch.

4 PANYUMA pakwe pelepo naweni, nale, pamla-
ngo papaugule mwinani, ni lilowe lyakutanda li
napikene mti lya lipenga lilimkuwelecheta none, kuti,

Kwelani akuno, nipo tinimlosye umwe indu yakwiwajila
2 kuwoneka panyuma pakwe pelepa. Papopo naliji mwa
Msimu: nale, chitengu chachitamiche mwinani 'mo, ni
3 pa chitengu 'po papatame; ni juatemi 'jo kuwonechela
kwakwa mpela liganga lya iaspi ni sardio: ni ukunje wa
Mulungu kusyungulila pa chitengu kuwonechela kwakwe
4 mpela smaragdino. Ni kusyungulila pa chitengu 'cho
itengu makumi gawili ni mcheche: ni pa itengu 'po
achakulungwa makumi gawili ni mcheche alimkutama,
ali awete yakuwalila yeswela; ni pa mitwe jao masanda
5 ga ndalama ja uchejeu. Nipo syakopweche m'chitengu
'mo njasi ni malowe ni ilindimo. Ni nyali msano ni
siwili syakolelaga paujo pa chitengu 'cho, yeleyo no
6 misimu msano na jiwili ja Mulungu; ni paujo pa
chitengu mti nyasa ja mandala jati mpela krustalo; ni
pakati pa chitengu 'cho, ni kusyungulila kwa chitengu
'cho, yejumi mcheche yegumbale meso paujo ni panyu-
7 ma. Chachijumi chakutanda 'cho chaliji mpela lisimba,
ni chachijumi cha kawili mpela kang'ombe, ni chachi-
jumi cha katatu chakwete ngope jati mpela mundu,
ni chachijumi cha kacheche mpela nyanga jaguluka.
8 Ni yejumi mcheche 'yo, yakwete chinechine mapapiko
msano na limo, ili yegumbale meso kusa ni mkati:
nipo nganakola pakupumulila musi ni chilo alimkuti,
Waswela, Waswela, Waswela, Ambuje Mulungu, wana
9 machili gosepe, waliji, ni wali ni watawe. Po tiipe-
leche yejumi 'yo lumbili ni luchimbichiya ni chila-
pilo kwa juakutama m'chitengu 'mo, kwa juakwete umi
10 ku ndawi sya ndawi, achakulungwa makumi gawili
ni mcheche nipo tagwile paujo pa juakutama m'chitengu
'mo, nipo tamtindiwalile juakwete umi ku ndawi sya
ndawi, nipo taponye masanda gao paujo pa chitengu,
11 achitiji, Kumbajila umwe, Ambuje wetu ni Mulungu
wetu, kupochela lumbili ni luchimbichiya ni machili:
pakuwa umwe mwapanganisye yosepe, nipo ligongo lya
lisosa lyenu yaliji nipo yapanganiche.

5 NIPO naweni m'mkono wa mlyo wa juakutama pa
chitengu buku juamlembe mkati ni kusa, jua-
2 mkome ipanjiso msano na iwili. Nipo naweni mtenga
jua machili alimkulalika ni lilowe lyekulungwa, Kumba-
jila nduni kuugula pa buku, negopola ipanjiso ya-
3 kwe? Nipo nganakugwa mwinani, namuno kusa-

'kuno, namuno pasi pa kusa'kuno juapakombwele kuu-
gula pa buku, namuno kumlola buku 'jo. Nipo nalisile 4
une kwakujinji, ligongo nganakugwa juakumbajila
kuugula pa buku, namuno kumlola juelejo. Nipo 5
watite kwangune juine jua achakulungwa, Mkalila,
nale, lipundile Lisimba lya lukosyo lua Yahudi, Mchiga
wa Daud, kuugula pa buku ni ipanjiso yakwe msano na
iwili. Nipo naweni pachilikati pa chitengu ni yejumi 6
mcheche, ni pachilikati pa achakulungwa, Ngosa jili-
mkwima mti jajiulajiche jajikole misengo msano na
jiwili, ni meso msano na gawili, gelego Misimu msano
na jiwili ja Mulungu, jamitumetume kusa'kuno kosepe.
Nipo waiche nekutola buku'jo ku mkono wa mlyo wa 7
juakutama pa chitengu. Po watosile buku, yejumi 8
mcheche ni achakulungwa makumi gawili ni mcheche
wagwile pasi paujo pa Ngosa, wana wose wakwete chisa-
kasa, ni mbale sya ndalama ja uchejeu syasigumbale
mnunji, syelesyo no mapopelo ga waswela. Nipo akwi- 9
mba nyimbo ja sambano, achitiji, Kumbajila umwe
kutola buku, nekuugula ipanjiso yakwe: ligongo mwa-
ulajiche, nipo mwasumilile kwa Mulungu m'miasi jenu
ngosyo syosepe ni ndimi syosepe ni wandu wosepe ni
makuga gosepe, nipo mwatesile welewo kwa Mulungu 10
wetu uchimwene ni wambepesi; nipo talamulile kusa-
'kuno. Nipo naweni, nipo napikene lilowe lya wamitenga 11
wajinji kusyungulila kwa chitengu ni yejumi ni acha-
kulungwa, nipo kuwalanjika kwao kwaliji mianda
likumi lya makumi likumi kwisa mianda likumi ni
likumi; achitiji ni lilowe lyekulungwa, Kumbajila 12
Ngosa jajiulajiche kupochela machili ni chipanje ni
lunda ni ulamusi ni luchimbichiya ni lumbili ni chila-
pilo. Yosepe yepanganyiche ya mwinani ni kusa'kuno 13
ni pasi pa kusa'kuno ni ya m'nyasa nipo napikene
ichitiji, Kwa juakutama pa chitengu ni kwa Ngosa
chiwe chilapilo ni luchimbichiya ni lumbili ni machili
ku ndawi sya ndawi. Yejumi mcheche nipo yatite, 14
Amen. Achakulungwa nipo wagwile pasi nekutindi-
walila.

6 NIPO nawene paugwile Ngosa chine cha ipanjiso
msano na iwili, nipo napikene chine cha yejumi
mcheche chilimkuti mti lilowe lyakulindima, Mjise.
Nipo naweni, nale kavalo juamswela, ni juatemi pelepo 2

akwete ukunje; nipo wampele lisanda; nipo wako-
pweche achipundaga kuti apundile.
3 Po waugwile chipanjiso cha kawili, napikene chachi-
4 jumi cha kawili chilimkuti, Mjise. Nipo wakopweche
kavalo juine juamchejeu: kwa juatemi pelepo wampele
kuti autyosye mtendele kusa'kuno, aulaganeje: nipo
wampele lupanga lualukulungwa.
5 Po waugwile chipanjiso cha katatu, napikene chachi-
jumi cha katatu chilimkuti, Mjise. Nipo naweni, nale,
kavalo juampiliyu; ni juatemi pelepo akwete wesani
6 m'mkono mwakwe. Nipo napikene mti lilowe pa chili-
kati pa yejumi mcheche lichitiji, Mlingo wa tirigu
rupiya lwetika ni milingo jitatu ja tirigu jua suchi
rupiya lwetika, ni mauta ni mvinyo mkaupoteka.
7 Po waugwile chipanjiso cha kacheche, napikene li-
8 lowe lya chachijumi cha kacheche lichitiji, Mjise. Nipo
naweni, nale, kavalo jua mbirichira: ni juatemi pa
nyuma jakwe, lina lyakwe Chiwa; malo ga wauwe nipo
gamkagwile. Nipo wampele ulamusi pa chipisya cha
mcheche cha kusa 'kuno kuulaga ni lupanga, ni mpu-
pulusi, ni chipindupindu, ni ikoko ya kusa 'kuno.
9 Po waugwile chipanjiso cha kasano, nipo naweni pasi
pa chisisa cha mbepesi misimu ja welewo waulajiche
ligongo lya lilowe lya Mulungu ni ligongo lya mboni
10 jakwete: nipo wagumisile ni lilowe lyekulungwa, achi-
tiji, Mpaka lyuwa chi, 'mwe Asyene, waswela ni wambo-
ne, wangalamulila wangauchisya miasi jetu pa waku-
11 tama kusa 'kuno? nipo wapele welewo wana wose mle-
so woswela; nipo chasalilwe kwa welewo chati apumu-
lile pa ndawi janono, mpaka tagumbalichiche achika-
polo achimjao ni achimjao wa taulajiche mti welewo
nombe nawo.
12 Nipo naweni paugwile chipanjiso cha kasano na
kamo, chapali chilungu chachikulungwa; lyuwa nipo
lyapilile mti likamambo lya mang'omba, ni mwesi wose
13 utekuwa mti miasi: ni ndondwa sya mwinani syagwile
kusa 'kuno, mti mkuju kulakatisya isogosi yakwe
14 yangajiula, pakutenganya mbungo jangulungwa. Kwi-
nani nipo kwaumiyiche mti kusyenga kalata; ni matu-
mbi gose ni ilumba yose yaumiyiche m'malo mwao.
15 Ni waimwene wa kusa 'kuno, ni achakulungwa, ni
achikapitao wakulungwa, ni wakusichila, ni wakulimba,

ni achikapolo wose ni walukosyo wose, walisisile
m'mbanga ni malwala ga matumbi; nipo akuti ku ma- 16
tumbi ni malwala, Mgwilile petuwe, mtusisile ku ngo-
pe ja juakutama pa chitengu, ni ku lutumbilo lua
Ngosa: ligongo liiche lyuwa lyekulungwa lya lutumbi- 17
lo luakwe, nipo nduni akupakombola kwima?

7 PANYUMA pakwe pelepo naweni wamitenga
mcheche alimkwima pa ndumba mcheche sya ku-
sa 'kuno, alimkamulila mbungo mcheche sya kusa 'kuno,
kuti jitakupuga mbungo kusa 'kuno, namuno ku nyasa,
namuno pa mitela jose. Nipo naweni mtenga juine 2
alimkukwelela pa likopochela lyuwa, akwete chipanjiso
cha Mulungu wajumi: nipo wagumisile ni lilowe lye-
kulungwa kwa mitenga mcheche 'jo, kwa jelejo chape-
gwile chati akupweteche kusa 'kuno ni nyasa, kuti, 3
Mkakupweteka kusa 'kuno namuno nyasa, namuno mi-
tela, mpaka po tutulembe chipanjiso pa achikapolo
wa Mulungu wetu pausyo syao. Nipo napikene kuwa- 4
lanjika kwa welewo walembelwe ipanjiso mianda-ja-
makumi mwanda kwisa makumi mcheche kwisa mche-
che walembelwe wa ngosyo syose sya wanache wa
Israel.

Wa lukosyo lua Yahudi walembelwe mianda-ja- 5
makumi likumi kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Reuben mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Gad mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Aser mianda-ja-makumi likumi 6
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Naftali mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Manase mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Simeon mianda-ja-makumi likumi 7
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Lawi mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Isakar mianda-ja-makumi likumi
kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Zabulon mianda-ja-makumi liku- 8
mi kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Yosef mianda-ja-makumi likumi kwisa jiwili:

Wa lukosyo lua Benyamin mianda-ja-makumi likumi kwisa jiwili.

9 Panyuma pakwe pelepo naweni, nale, liunjili lyeku-
lungwa lyangapakombola kuwalanga mundu, lya maku-
ga gosepe ni ngosyo ni wandu ni ndimi, alimkwima
paujo pa chitengu ni paujo pa Ngosa, alimkuwala mii-
10 njilo jamiswela, ni achikanjesa m'yala yao; nipo wa-
gumisile ni lilowe lyekulungwa, achitiji, Chikulupu-
chilo kwa Mulungu wetu wakutama m'chitengu 'mo, ni
11 kwa Ngosa. Wamitenga wosepe wajimaga kusyungu-
lila kwa chitengu ni kwa achakulungwa ni kwa yejumi
mcheche; nipo wagwile paujo pa chitengu pa ngope
12 syao, nekumtindiwalila Mulungu, achitiji, Amen:
Chijinichilo ni lumbili ni lunda ni chilapilo ni luchi-
mbichiya ni machili ni gangalama kwa Mulungu wetu
13 ku ndawi sya ndawi. Amen. Nipo wajanjile juine
jua achakulungwa nipo watite kwangune, Welewo wa-
wete miinjilo jamiswela, ana wani welewo? nipo au-
14 mile kwapi? Nipo nimtite juelejo, Ambuje wangu,
umwe mkumanya. Nipo watite kwangune, Welewo
no wakopweche ku lusausyo lualukulungwa 'lula, nipo
wasuchile miinjilo jao, nekujiswejesya m'miasi ja Ngo-
15 sa. Lye ligongo 'lyo ali paujo pa chitengu cha Mu-
lungu; nipo akwalomba welewo musi ni chilo m'nyu-
mba ja mbepesi jakwe: juakutama m'chitengu 'mo nipo
16 tawatawile welewo nyumba. Ngisijakola sala soni na-
muno njota; ngisiliwalisya pa welewo lyuwa namuno
17 mtukuta wose: pakuwa Ngosa ja pakati pa chitengu
tawalanje, nipo tawalongolele ku isima ya mesi ga umi:
Mulungu nipo tatyosye misosi josepe ku meso gao.

8 PO waugwile chipanjiso cha kasano na kawili,
kwatekuwa kwanatipe chete kwinani mti nda-
2 wi ja malenga. Nipo naweni wamitenga msano na wa-
wili 'wala wakwima paujo pa Mulungu: nipo wapele
welewo mapenga msanu na gawili.

3 Mtenga juine nipo waiche nekwima pa ndunji ja
chisisa cha mbepesi, wakwete chakocha mnunji cha
ndalama ja uchejeu; nipo wampele mnunji wojinji ku-
ti apambichile pa mapopelo ga waswela wosepe pa chi-
sisa cha mbepesi cha ndalama ja uchejeu cha paujo pa

chitengu. Liosi lya mnunji, pampepe ni mapopelo ga 4
waswela, nipo lyakwesile paujo pa Mulungu kopoka
m'yala ya mtenga. Mtenga 'jo nekutola chakocha 5
mnunji, nekuchigumbasya ni moto wa ku chisisa cha
mbepesi, nekuponya kusa 'kuno; nipo yatekugwa ili-
ndimo, ni malowe, ni njasi, ni chilungu.
Wamitenga msano ni wawili wakwete mapenga 6
msano na gawili nipo walipanganichisye chile kuti
akagombe.
Juakutanda negomba, nipo gatekugwa matalila ni 7
moto wowanganyichile ni miasi, nipo gaponyiche kusa
'kuno: chipisya cha patatu cha kusa 'kuno nipo
chapile, ni manyasi gose gamawisi nipo gapile.
Mtenga jua kawili nipo wagombile, mti litumbi 8
lyekulungwa lyakupya moto nipo lyaponyiche m'nya-
sa: chipisya cha patatu cha nyasa chatekuwa miasi: 9
nipo chawile chipisya cha patatu cha indu ya m'nyasa, i
yaliji ni umi; chipisya cha patatu cha ngalawa nipo
chajonasiche.
Mtenga jua katatu nipo wagombile, nipo jagwile 10
kwinani ndondwa jangulungwa, japyaga mti lumuli, nipo
jagwile pa chipisya cha patatu cha masulo ni pa isima
ya mesi; lina lya ndondwa 'jo litelwe Chiwawo; chi- 11
pisya cha patatu cha mesi nipo chatekuwa chiwawo,
wajinji wa wandu nipo wawile ni mesi ligongo gasyu-
chile gakuwawa.
Mtenga jua kacheche nipo wagombile, nipo chapu- 12
tilwe chipisya cha patatu cha lyuwa, ni chipisya cha
patatu cha mwesi, ni chipisya cha patatu cha ndondwa;
kuti chipisya cha patatu cha yeleyo chipililiche, ni lyu-
wa likalangusya chipisya cha patatu chakwe, ni chilo
yalumope.
Nipo naweni, nipo napikene nyanga jimpepe jilimgu- 13
luka pakati penani jilimkuti ni lilowe lyekulungwa,
Ulaje, ulaje, ulaje, kwa wakutama kusa 'kuno, wakopo-
ka m'malowe gane ga lipenga lya wamitenga watatu
watiji agombe.

9 MTENGA jua kasano nipo wagombile, nipo na-
weni ndondwa jili jigwile kwinani kwisa kusa
'kuno: nipo wampele chiugulilo cha lisimbo lya mba-
nga. Nipo waugwile pa lisimbo lya mbanga; nipo lya- 2
kwesile liosi kopoka mwisimbo 'mo mti liosi lya ng'aso

jangulungwa, nipo lyapililiche lyuwa ni kwiunde li-
3 gonga lya liosi lya lisimbo. M'liosi 'mo nipo syako-
pochele sombe kusa 'kuno; nipo wasipele syelesyo ula-
musi, mti makamambwi ga kusa 'kuno gakwete ula-
4 musi. Nipo chasalilwe ku syelesyo chati sikasapwete-
ka manyasi ga kusa 'kuno, namuno yewisi yose, namu-
no mitela jose, nambo welewope wangakola chipanjiso
5 cha Mulungu pausyo syao. Nipo wasipele syelesyo
kuti sitakwaulaga welewo, nambo kuti asauche miyesi
msano: lusausyo luao nipo lualiji mti lusausyo lua lika-
6 mambwi, polikuluma mundu. Ge mowa 'go wandu nipo
tasose chiwa nipo ngasachisimana kose; nipo tapile
7 kuwa, nipo chiwa tichiwatile. Iwilili ya sombe yaliji
mpela achikavalo wapanganiche ku ngondo; pa mitwe
jao nipo galiji mti masanda kupela ni ndalama ja uche-
8 jeu, ni ngope syao mti ngope sya wandu. Nipo syakwe-
te umbo mti umbo sya wakongwe, ni meno gao galiji
9 mti ga masimba. Nipo syakwete ya pa mtima mti ya
pa mtima ya isyano; lilowe lya mapapiko gao mti
lilowe lya magareta ga achikavalo wajinji alimkuutu-
10 chila ku ngondo. Nipo sikwete michila mpela maka-
mambwi, ni iwolawola; m'michila mwao 'mo umuli
11 ulamusi wao wakupoteka wandu miyesi msano. Si-
kwete mchimwene juao mtenga jua mbanga; lina lya-
kwe m'chiHebrai no Abaddon, m'chiHelene akwete
lina Apollyon.
12 Ulaje wakutanda upite: nale panyuma pakwe
yeleyo malaje gawili tigaiche.
13 Mtenga jua kasano ni kamo nipo wagombile, nipo
napikene lilowe limpepe lyaumile ku misengo ja chisisa
cha mbepesi cha ndalama ja uchijeu cha paujo pa Mulu-
14 ngu, alimkumti mtenga jua kasano na kamo juakwete
lipenga, Gopola wamitenga mcheche watawilwe pa
15 nyasa jangulungwa Eufrate. Nipo wagopwele wami-
tenga mcheche waliji wapanganichisye ku ndawi ni
lyuwa ni mwesi ni chaka, kuti aulaje chipisya cha
16 patatu cha wandu. Kuwalanjika kwa wa ngondo wa
achikavalo kwaliji mianda-ja-makumi likumi mianda-
ja-makumi likumi kuwalanga kawiri: napikene kuwa-
17 lanjika kwao. Iyoyo nipo naweni achikavalo mwisaga-
milo 'mo, ni wakutama pa welewo, wakwete ya pa
mtima ya moto ni yasinti ni chibiriti: mitwe ja achi-

kavalo jaliji mti mitwe ja masimba; nipo wakopweche
m'kamwa mwao moto ni liosi ni chibiriti. Ni ipindu- 18
pindu itatu 'yo chaulajilwe chipisya cha patatu cha
wandu, ni moto ni liosi ni chibiriti chi chakopweche
m'kamwa mwao. Pakuti ulamusi wa achikavalo uli 19
m'kamwa mwao ni m'michila jao: pakwete michila
jao jili mpela majoka, jikwete mitwe, nipo najo akupo-
teka. Ni wane wa wandu wangaulajilwa ni ipindu- 20
pindu 'yo, nganapitikuka mtima ku masengo ga yala
yao, kuti atakutindiwalila masoka, ni inyago ya nda-
lama ja uchejeu namuno uswela, namuno ya chikungu
namuno ya liganga namuno ya mtela; ili yangapako-
mbola namuno kulola namuno kupikana namuno
kwenda. Nipo nganapitikuka mtima ku maulasi gao, 21
namuno ku ilagu yao, namuno ku ikululu yao, namuno
ku mawii gao.

10 NIPO naweni mtenga juine juakulimba alimku-
tuluka kwinani, ali awete liunde, ni ukunje
wa Mulungu waliji pa mtwe pakwe, ni ngope jakwe
jaliji mti lyuwa, ni masajo gakwe mti misati ja moto;
nipo wakwete m'yala yakwe kabuku kakaugule: nipo 2
wawisile lusajo luakwe lua ku mlyo pa nyasa, ni lua
ku mchiji pa mkuli; nipo wagumisile ni lilowe lyeku- 3
lungwa chisau mti lisimba likutongola: po wagumisile
ilindimo msano na iwili nipo yawelechete ni malowe
gao. Po yawelechete ilindimo msano ni iwili, natiji 4
nembe: nipo napikene lilowe lyaumile kwinani lichitiji,
Mtawe ni chipanjiso indu yawelechete ilindimo msano
ni iwili, mkalemba. Mtenga 'jo, jua nambweni ali- 5
mkwima pa nyasa ni pa mkuli, wanyakulile mkono
wakwe wa ku mlyo kwinani, nipo walumbilile pa 6
juakwete umi ku ndawi sya ndawi, juapangenye kwi-
nani ni indu ya mwelemo, ni kusa 'kuno ni indu ya
mwelemo, ni nyasa ni indu ya mwelemo, kuti ngisiji-
kuwa ndema soni: nambo mowa ga lilowe lya mtenga 7
jua kasano na kawili, po tachite tagombe, nipo tichima-
lichiche chimamo cha Mulungu, mti wasasile utenga
wambone kwa wakutumika wakwe waprofeti. Ni 8
lilowe li napikene lyakuuma kwinani, nalipikene soni
lilimkuwecheta none, kuti, Mjende, mtole buku jua-
mbugule juali m'mkono wa mtenga juajimi pa nyasa
ni pa mkuli. Nipo najile kwa mtenga 'jo nekumti, 9

Ambeje kabuku. Nipo watite kwangune, Mtole,
mkakalye; nipo tikawe kakuwawisya chitumbo chenu,
nambo m'kamwa mwenu tikawe kakulyolyopela mti
10 uchi. Nipo natosile kabuku ka m'yala ya mtenga
nekulya; nipo kaliji m'kamwa mwangu kakulyolyo-
pela mti uchi; po nakalile, nipo chitekuwawa chitumbo
11 changu. Nipo watite kwangune, Kumbajila umwe
kuwelecheta soni pa wandu wajinji ni makuga gama-
jinji ni ndimi syasijinji ni waimwene wajinji.
11 NIPO wambele litete mpela ngongo, kuti,
Jimuka, linga nyumba ja mbepesi, ni chisisa
cha mbepesi, ni welewo wakutindiwalila mwelemo.
2 Ni nganya ja kusa kwa nyumba ja mbepesi mjileche
kusa, mkajilinga; ligongo japegwile kwa waMakosyo:
ni musi woswela taliwateje miyesi makumi mcheche
3 kwisa jiwili. Nipo tinape wa mboni wangu wawili,
nipo tawelechete mowa mianda likumi kwisa jiwili
kwisa makumi msano na limo, ali awete likamambo.
4 Welewo no mitela jiwili ja zeituni, ni nyali siwili sya-
5 kwima paujo pa Ambuje wa kusa 'kuno. Nakusosa
juine kwapoteka, moto tuukopoche m'kamwa mwao
nekulya wamagongo wao: na tasose juine kwapoteka,
6 iyoyo kumbajila juelejo kuulajika. Welewo akwete
ulamusi wakuugala kwinani, kuti jitakunya ula mowa
gakuwelechetela gao: nipo akwete ulamusi wa pa
mesi, kugasyusya miasi, nekukunula kusa 'kuno ni chi-
7 pindupindu, potasose pose. Po tamalisye mboni jao,
chikoko chakopoka m'mbanga nipo tichitanjile ngondo
8 pa welewo, nekwapunda nekwaulaga. Mitembo jao
nipo jili m'makondo ga musi wokulungwa, u watelwe
mwa chisimu Sodom ni Misri, po wampachiche no-
9 mbe napo Ambuje wao. Wa kwa wandu ni ngosyo
ni ndimi ni makuga nipo talole mitembo jao mowa
gatatu kwisa lya chipisya, nipo ngakuleka mitembo
10 jao kuti jijasiche kwilembe. Wakutama kusa 'kuno
nipo akwasechelela welewo, nekondwa; nipo akutumi-
chisyana mitulo; ligongo wamboni wawili 'wo atekwa-
11 sakalisya wakutama kusa 'kuno. Napitape mowa
gatatu kwisa lya chipisya, lipuje lya umi wa kwa
Mulungu lyajinjile mwa welewo, nipo wajimi pa masajo
gao, woga wokulungwa nipo wagwilile pa wakwalola
12 welewo. Nipo wapikene lilowe lyekulungwa lyaumile

kwinani lichitiji kwa welewo, Kwelani akuno. Nipo
wakwesile kwinani mwiunde, wa magongo wao nipo
waweni welewo. Je ndawi 'jo nipo chaliji chilungu 13
chachikulungwa, nipo chagwile cha pekumi cha musi;
nipo gawile m'chilungu 'mo mena ga wandu mianda
makumi msano na gawili: wasigele nekuwa wakogopa,
nekupeleka lumbili kwa Mulungu wa kwinani.

Ulaje wa kawili upite, nale ulaje wa katatu ukwisa 14
chitema.

Mtenga jua kasano ni kawili nipo wagombile; nipo 15
gatekugwa malowe gamakulungwa mwinani 'mo, gachi-
tiji, Uchimwene wa kusa 'kuno utekuwa uchimwene
wa Ambuje wetu, ni wa Kristo juakwe, nipo talamule
ku ndawi sya ndawi. Achakulungwa makumi gawili 16
kwisa mcheche, watemi paujo pa Mulungu pa itengu
yao, nipo wagwile pa ngope syao, nekwatindiwalila
Mulungu, achitiji, Tukumlapila umwe, Ambuje Mulu- 17
ngu, wana machili gosepe, wakuli nipo wawelele,
ligongo mtosile machili genu gamakulungwa nekula-
mula. Ngosyo nekutumbila, nipo luaiche lutumbilo 18
luenu, ni katema kakulamulilwa wauwe, ni kakupeleka
malipilo kwa achikapolo wenu waprofeti ni waswela ni
wakogopa lina lyenu, wanandi ni wakulungwa; ni
kakwajonanga welewo, wakoonanga kusa 'kuno.

Nipo jaugwilwe nyumba ja mbepesi ja Mulungu ja 19
mwinani, nipo lyawoneche libweta lya lilangano lyakwe
m'nyumba 'mo; nipo syatekugwa njasi, ni malowe, ni
ilindimo, ni chilungu, ni matalila gamakulungwa.

12 CHIMANYILILO chachikulungwa nipo cha-
woneche mwinani; juamkongwe juamwale
lyuwa, ni mwesi pasi pa masajo gakwe, pamtwe pakwe
lisanda lya ndondwa likumi ni siwili; nipo wakwete 2
chitumbo: nipo wagumisile pakupweteka, nekulagaga
pa kuweleka. Nipo chawoneche chimanyililo chine 3
mwinani 'mo, nale ngwena jangulungwa janjejeu
jakwete mitwe msano na jiwili ni misengo likumi, ni
pa mitwe jakwe masanda msano na gawili. Mchila 4
wakwe nipo wawutile chipisya cha patatu cha ndondwa
sya mwinani, nekusiponya kusa 'kuno: ngwena 'jo nipo
jajimi paujo pa juamkongwe 'jo juasosaga kuweleka,
kuti, po taweleche 'po, jikalye mwanache juakwe.
Nipo wambeleche mwanache juamlume, juatalamulile 5

ngosyo syosepe ni ngongo ja chisyano: nipo wasumwilwe
mwanache juakwe kuja kwa Mulungu ni ku chitengu
6 chakwe. Juamkongwe 'jo nipo watilile kwipululu,
kwakwete kweleko malo gamapanganichisye Mulungu,
kuti kweleko amlisyeje mowa mianda likumi kwisa
jiwili kwisa makumi msano na limo.
7 Nipo jamuli ngondo mwinani: Mikael ni wamitenga
wakwe alimkumenyana ngondo ni ngwena; ngwena 'jo
8 nekumenyana ni wamitenga wakwe; nipo nganapunda,
9 nipo nganasimana soni malo gao mwinani 'mo. Nipo
wajiwinjile ngwena jajikulungwa 'jo, lijoka lya kala,
juamtele jua Ugogodi ni Setan, juakwanyenga wa kusa
'kuno wosepe; nipo wajiwinjile kusa, ni wamitenga
10 wakwe awawinjile pampepe najo. Nipo napikene
lilowe lyekulungwa mwinani lichitiji, Sambano nekuwa
chikulupuchilo ni machili ni uchimwene wa Mulungu
wetu, ni ulamusi wa Kristo juakwe: ligongo ateku-
mbinga juakwagogodechela achimjetu, juakwagogode-
11 chela paujo pa Mulungu wetu musi ni chilo. Nipo
wapundile najo juelejo ligongo miasi ja ngosa, ni
ligongo lilowe lya mboni jao, nipo nganaunonyela umi
12 wao mpaka ku chiwa. Lye ligongo 'lyo mkondweje,
'Mwe, ya kwinani, ni welewo wakutama amomo. Ulaje
kusa 'kuno ni ku nyasa: ligongo jua Ugogodi 'jo amtu-
luchile umwe, juakwete lutumbilo lualukulungwa, jua-
kumanya kuti akwete ndawi janono.
13 Po jaweni ngwena 'jo kuti ajiwinjile pasi, wamkuiye
juamkongwe 'jo juambeleche mwanache juamlume.
14 Nipo wampele juamkongwe mapapiko gawili ga nya-
nga jajikulungwa 'jila, kuti aguluchile kwipululu ku
malo gakwe, ku wamlisisye katema ni ndema ni katema
15 ka malenga, kutila ku ngope ja lijoka. Lijoka 'lyo nipo
lyaponisye kopoka ku kamwa kwakwe pa nyuma pa
juamkongwe mesi mti lusulo kuti amtende juelejo
16 ajigalwe ni mesi. Kusa 'kuno nipo kwamkamwisye
juamkongwe, kusa 'kuno nekuugula ku kamwa kwakwe
nekulumila lusulo lu jaluponisye ku kamwa kwakwe
17 ngwena 'jo. Ngwena nipo jatumbilichisye juamko-
ngwe, nipo jakopweche kukutanjila ngondo pa wasige-
le wa mbeju jakwe, wakukumbuchila malamulo ga Mu-
lungu ni wakwete mboni ja Yesu:

13 NIPO wajimi pa msanga wa nyasa.
Nipo naweni chikoko chilimkukwela ko-
poka m'nyasa, chakwete misengo likumi ni mitwe
msano na jiwili, ni pa misengo jakwe masanda likumi,
ni pa mitwe jakwe mena ga chisocheyo. Chikoko'cho 2
chi nachiweni chaliji mpela chisui, ni masajo gakwe
mti ga litunu, ni ukamwa wakwe mti ukamwa wa
lisimba: ngwena nipo jampele machili gakwe, ni
chitengu chakwe, ni ulamusi wokulungwa. Nipo 3
nauweni umo wa mitwe jakwe mti woulajiche ku
kuuwa: ni mputo wa kuuwa kwakwe waposile umi;
nipo kusa'kuno kosepe kwatekusimongwa kuchikuya
chikoko'cho; nipo wajitindiwalile ngwena, ligongo 4
japeleche ulamusi ku chikoko; nipo wachitindiwalile
chikoko kuti, Nduni akupela ni chikoko? ni nduni
tapakombole kumenyana nacho? nipo wampele uka- 5
mwa wakuwelecheta indu yekulungwa ni masocheyo;
nipo wampele ulamusi wakupanganya masengo miyesi
makumi mcheche kwisa jiwili. Nipo waugwile 6
kukamwa kwakwe kuti amsocheye Mulungu, asocheye
lina lyakwe, nyumba jakwe, welewo wakutama mwi-
nani. Nipo wampele kutanjila ngondo pa waswela, 7
nekwapunda, nipo wampele ulamusi pa ngosyo syose
ni wandu wose ni ndimi syose ni makuga gose. Nipo 8
tamtindiwalile juelejo wosepe wakutama kusa'kuno,
juana juose ju nkinililembeka lina lyakwe m'buku jua
umi jua Ngosa jajiulajiche ku ndando ja kusa 'kuno.
Nakwete juine lipilikanilo akapikane. Nakusosa ju- 9,10
ine likongwa, mwikongwa tajinjile: na taulaje juine ni
lupanga, kumbajila juelejo auwe ni lupanga. Chelechi
no chitungato ni chikulupi cha waswela.

Nipo naweni chikoko chine chilimkukwela kopoka 11
kusa'kuno, nipo wakwete misengo jiwili mpela ngosa,
nipo wawechete mti ngwena. Nipo akutenda ulamusi 12
wose wa chikoko chakutanda 'chila paujo pakwe.
Nipo akukutenda kusa'kuno ni welewo wakutama
amomo kuti atindiwalile chikoko chakutanda, mputo
wa kuuwa kwakwe waposile. Nipo akwitenda 13
imanyililo yejinji kuti atende namuno moto utu-
luche kwinani uiche kusa'kuno paujo pa wandu.
Nipo tawasokonesye welewo wakutama kusa 'kuno, 14
ligongo lya imanyililo i wampele kwitenda paujo pa

chikoko; nekuti kwa welewo wakutama kusa'kuno,
kuti apanganye chinyago cha chikoko, chakwete mputo
15 wa lupanga nekola umi. Nipo wampele kuti achipe
chelecho lipuje kwambaga chinyago cha chikoko, kuti
chinyago cha chikoko chikawechete, chikatende kuti
wana wose wangachitindiwalila chinyago cha chikoko
16 aulajiche. Nipo akwatenda wosepe, wanandi ni waku-
lungwa, wakusichila ni wa ulanda, walukosyo na 'chi-
kapolo, kuti ape welewo chilembo pa mkono wao
17 wamlyo, namuno pausyo pao; ni kuti akasapakombola
kusuma namuno kusumisya, akawe juakwete chilembo,
kwambaga lina lya chikoko ni kuwalanjika kwa lina
18 lyakwe. Alulu no lunda. Juakwete mate awalanje
kuwalanjka kwa chikoko; pakuti kuwalanjika'ko no
kwa mundu: kuwalanjika kwakwe no mianda msano
na umo kwisa makumi msano na limo kwisa msano na
chimo.

14 NIPO naweni, nale, Ngosa alimkwima pa
litumbi lya Sion, pampepe najo nekwima
mianda ja makumi mwanda kwisa makumi mcheche
kwisa mcheche, wakwete lina lyakwe ni lina lya Atati
2 wakwe lyelembeche pausyo pao. Nipo napikene lilowe
lyaumile kwinani mti lilowe lya mesi gamajinji, ni mti
lilowe lya chilindimo chachikulungwa: ni lilowe li napi-
kene lyaliji mti lya wakugomba isakasa alimkugomba
3 isakasa yao: nipo akwimba mti nyimbo ja sambano
paujo pa chitengu, ni paujo pa yejumi mcheche ni
achakulungwa, nipo ngapali juapakombwele kuli-
jiganya nyimbo 'jo akawe mianda ja makumi mwa-
nda kwisa makumi mcheche kwisa mcheche, welewo
4 wasumilwe kusa 'kuno. Welewo ali wa akanasakala
na 'kongwe; pakuti ali wali. Welewo ali wakujikagu-
la Ngosa kwakuja kose. Welewo wasumilwe kwa
wandu, awe watasi wa kwa Mulungu ni Ngosa.
5 M'kamwa mwao ngunuusimanilwa unami: ali wa-
ngali liwanga.
6 Nipo naweni mtenga juine alimkuguluka pachilikati
chenani, juakwete utenga wambone wa ndawi syosepe
wakwasalila wakutama kusa 'kuno, ni kwa makuga
gose ni ngosyo syose ni ndimi syose ni wandu wose;
7 nipo akuti ni lilowe lyekulungwa, Mjogope Mulungu,
nape welewo lumbili: ligongo katema ka magambo

gakwe kaiche; mwatindiwalile welewo wapangenye
kwinani ni kusa 'kuno ni nyasa ni isima ya mesi.
Nipo juine, mtenga jua kawili, wakagwile achitiji, 8
Agwile, agwile, Babulon juamkulungwa juagatesile
makuga gosepe kuti gang'we mvinyo wa chilyelye
chakwe.
Mtenga juine jua katatu nekagula welewo achitiji ni 9
lilowe lyekulungwa, Nakutindiwalila juine chikoko ni
chinyago chakwe, nekupochela chilembo pausyo pa-
kwe ni pa mkono wakwe, juelejo nombe najo tang'we 10
mvinyo wa lutumbilo lua Mulungu wopanganichisye
wangawanganya m'mgao wa lutumbilo luakwe; nipo
tasauswe m'moto ni m'chibiriti paujo pa wamitenga
waswela, ni paujo pa Ngosa; liosi lya lusausyo luao 11
likukwela ku ndawi sya ndawi; nipo nganakola chipu-
mulisi musi ni chilo, wakutindiwalila chikoko ni chinya-
go chakwe, ni juana juose akupochela chilembo cha
lina lyakwe. Achichi no chitungato cha waswela, 12
wakukumbuchila malamulo ga Mulungu, ni chikulupi
cha Yesu.
Nipo napikene lilowe lyaumile kwinani lichitiji, 13
Lemba, Wakujinichilwa no wauwe wawile mwa Ambuje
kutandililа sambano: elo, akuti Msimu, kuti apumulile
ku masengo gao; pakuti masengo gao gakukagulana
nawo.
Nipo naweni, nale, liunde lyeswela; peunde 'po 14
juatemi mpela mwanache jua mundu, juakwete pa-
mtwe pakwe lisanda lya ndalama ja uchejeu, ni m'mko-
no wakwe mkalo wa chisese wakutema. Mtenga juine 15
nipo wakopweche ku nyumba ja mbepesi, negumila ni
lilowe lyekulungwa kwa juakutama peunde, Tumisya
mkalo wenu wa chisese, sengula, ligongo ndawi ja
kusengulila jiiche, ligongo masika ga kusa 'kuno 16
gajumilile. Juakutama peunde nekuponya mkalo
wakwe wa chisese kusa 'kuno, kusa 'kuno nipo kwa-
sengwiche.
Mtenga juine nipo wakopweche ku nyumba ja 17
mbepesi ja mwinani, juakwete nombe najo mkalo wa
chisese wakutema. Mtenga juine nipo wakopweche ku 18
chisisa cha mbepesi, juakwete ulamusi wa pa moto;
nipo wasonile ni lilowe lyekulungwa kwa juakwete
mkalo wa chisese wakutema 'ula, kuti, Tumisya mkalo

wa chisese wakutema wenu, unganya mikonga ja
mpelesi wa kusa 'kuno; ligongo imasile kwiula isogosi
19 yakwe. Mtenga nipo waponisye mkalo wa chisese
wakwe kusa 'kuno, nekuunganya mpelesi wa kusa
'kuno, nekuponya kwakuponda kwakukulungwa kwa
20 lutumbilo lua Mulungu. Kwakuponda 'ko nekupo-
ndeka kusa musi, miasi nipo jakopweche kwakuponda
'ko mpaka ku matondolo ga achikavalo, ku tulingo twa
ndawi mianda likumi kwisa mianda msano na umo.

15 NIPO nachiweni chimanyililo chine mwinani
'mo chachikulungwa chakusimosya, wami-
tenga msano ni wawili wakwete ipindupindu msano ni
iwili, yakumalischisya, ligongo mwelemo lumalichiche
lutumbilo lua Mulungu.
2 Nipo naweni mti nyasa ja ndalama jajiwanganyichile
moto, ni welewo wapundile ku chikoko ni ku chinyago
chakwe, ni ku kuwalanjika kwa lina lyakwe, alimkwima
pa nyasa ja ndalama, akwete isakasa ya Mulungu.
3 Nipo akwimba nyimbo ja Musa kapolo jua Mulungu,
ni nyimbo ja Ngosa, achitiji, Gamakulungwa ni gaku-
simosya no masengo genu, Ambuje Mulungu, wana
machili gosepe; gagoloka ni gambone no matala genu,
4 Mchimwene jua ndawi. Nduni ngajogopa, Ambuje,
ngalumba lina lyenu? ligongo umwe jikape 'mwe muli
waswela; ligongo makuga gose tigaiche nipo tigatindi-
walile paujo penu; ligongo yagoloka yenu iwonechele.
5 Napitape yeleyo nipo naweni, nipo jaugwilwe nyumba
6 ja lisakasa lya mboni mwinani: nipo wakopweche
m'nyumba 'mo wamitenga msano na wawili, akwete
ipindupindu msano na iwili, awete liganga lya mtengo
lyakulenjela lyati mbe, nekutawilwa pa mawele ni mi-
7 pango ja ndalama ja uchejeu. Chimo cha yejumi
mcheche nekwapa wamitenga msano ni wawili mbale
sya ndalama ja uchejeu syasigumbale lutumbilo lua
8 Mulungu wakwete umi ku ndawi sya ndawi. Ne kugu-
mbala nyumba ja mbepesi ni liosi lya lumbili lua
Mulungu, ni lya machili gakwe; nipo nganakugwa
juapakombwele kwinjila m'nyumba'mo, mpaka po ti-
imalichiche ipindupindu msano na iwili ya wamitenga
msano na wawali.

16 NIPO napikene lilowe lyekulungwa lyakopoka
m'nyumba ja mbepesi lilimkuti kwa wami-

tenga msano na wawili, Mjende, mjitile kusa 'kuno
mbale msano ni siwili sya lutumbilo lua Mulungu.
Juakutanda nipo wajawile, nekwitila mbale jakwe 2
kusa 'kuno; nipo litekuwa liwanga lyakununga ni lya-
kusakala pa wandu wakwete chilembo cha chikoko, ni
kuchitindiwalila chinyago chakwe.
Jua kawili nipo wajitile mbale jakwe pa nyasa; nipo 3
jitekuwa miasi mti ja juamuwe, misimu josepe jamijumi
nekuuwa, kwambaga indu ya m'nyasa.
Jua katatu nipo wajitile mbale jakwe pa sulo ni isima 4
ya mesi; nipo jitekuwa miasi. Nipo napikene mtenga 5
jua mesi alimkuti, Juagoloka umwe, mkuli ni mwaliji,
Juamswela, ligongo mwalamwile iyoyo: ligongo wajitile 6
miasi ja waswela ni ja waprofeti nipo mwapele miasi ja
kumwa: ali wakuwajilwa. Nipo napikene chisisa cha 7
mbepesi chilimkuti, Elo, Ambuje Mulungu, wana ma-
chili gosepe, magambo genu gali gambone ni gagoloka.
Jua kacheche nipo wajitile mbale jakwe pa lyuwa; 8
nipo wampele kuti ajoche wanda ni moto. Wandu 9
nekupya ni moto wojinji: nipo wasocheye lina lya
Mulungu wakwete ulamusi wa ipindupindu 'yo; nipo
nganapitikuka mtima wakumpa juelejo lumbili.
Jua kasano nipo wajitile mbale jakwe pa chitengu 10
cha chikoko; uchimwene wakwe nekuwa wa chipi;
nipo wataunile ndimi syao ligongo kupweteka, neku- 11
msocheya Mulungu wa mwinani ligongo kupweteka
kwao ni mawanga gao; nipo nganapitikuchila mtima
ku masengo gao.
Jua kasano ni kamo nipo wajitile mbale jakwe pa 12
nyasa jajikulungwa Eufrate; nipo gajumulile mesi
gakwe, kuti lipanganyiche litala lya waimwene wa
taumile ku likopoka lyuwa. Nipo najiweni jilimko- 13
poka kukamwa kwa ngwena, ni kukamwa kwa mpro-
feti jua unami, misimu jitatu ja usakwa mti iula:
pakuti jili misimu ja masoka gakusakala, jilimkute- 14
nda imanyililo; jikopochela kwa waimwene wa kusa
'kuno kosepe, kukwalalichila ku ngondo ja lyuwa
lyekulungwa lya Mulungu, wana machili gosepe. (Nale, 15
ngwisa mti juawii. Juamjinichilwe juakulolela juaku-
lindilila yakuwalila yakwe, kuti atakwenda jua mako-
nope, atakuwona soni jakwe.) Nipo walalachile welewo 16
ku malo gamatelwe m'chiHebrai Har-Magedon.

17 Jua kasano na kawili nipo wajitile mbale jakwe
peunde; nipo lyakopweche lilowe lyekulungwa ku nyu-
18 mba ja mbepesi, ku chitengu, kuti, Chimasile: nipo
syatekuwa njasi ni malowe ni ilindimo; nipo chatekuwa
chilungu chachikulungwa, chati 'yoyo nginichikugwa
chitandilile cha wandu kusa 'kuno, chilungu chati 'yoyo
19 chachikulungwa. Nipo gatekuwa magawanilo gatatu
m'musi wokulungwa, nipo jagwile misi ja ngosyo: Ba-
bulon juamkulungwa nekumbuchika paujo pa Mulungu,
kumpa juelejo mgao wa mvinyo wa ukali wa lutumbilo
20 luakwe. Ilumba yose nekutila, matumbi nipo ngana-
21 gawoneka. Matalila gamakulungwa mti matalanto nipo
gatulwiche mwinani kwisa pa wandu; wandu nekumso-
cheya Mulungu ligongo lya chipindupindu cha matalila;
ligongo chipindupindu chakwe chili chachikulungwa
mnope.

17 NIPO waiche juine jua wamitenga msano ni
wawili'wala wakwete mbale msano ni siwili,
nipo wawechete none kuti, Mjise akuno, tinimlosye
umwe magambo ga jua chilyelye juamkongwe juaku-
2 tama pa mesi gamajinji; najo nekutenda chilyelye wai-
mwene wa kusa 'kuno nekukolelwa wakutama kusa
3 'kuno ni mvinyo wa chilyelye chakwe. Nipo wanyiga-
lile une m'Msimu kwipululu: nipo naweni juamkongwe
alimkutama pa chikoko chati pyu, chachigumbale mena
ga masocheya, chakwete mitwe msano ni jiwili ni
4 misengo likumi. Juamkongwe 'jo nekuwala usalili ni
mlangali, nekuwamkusalala ni ndalama ja uchejeu ni
liganga lya mtengo ni ngale, akwete m'mkono wakwe
mgao wa ndalama ja uchejeu wogumbale yakunyalaya,
5 ya usakwa ya chilyelye chakwe, pausyo pakwe lina
lyelembeche, CHIMAMO, BABULON JUAMKULUNGWA,
MNANGOLO JUA WAKONGWE WACHILYELYE NI JUA
6 YAKUNYALAYA YA KUSA 'KUNO. Nipo naweni jua-
mkongwe 'jo akolelwe ni miasi ja waswela, ni miasi
ja wa mboni wa Yesu. Po nambweni nasimongwile ni
7 chisimongo chachikulungwa. Mtenga nipo watite kwa-
ngune, Ligongo chichi mwasimongwile? Tinimtagulile
chimamo cha juamkongwe, ni cha chikoko chakumjigala
juelejo, chakwete mitwe msano na wawili ni misengo li-
8 kumi. Chikoko chi mwachiweni chaliji nipo nginichiku-
gwa; nipo chilimkusosa kopoka ku mbanga nekwaula

ku 'wonasi. Nipo tasimongwe wakutama kusa 'kuno,
lina lyao lili lyangalemba m'buku jua umi chitandilile
cha kusa 'kuno, pakuwona chikoko 'cho, kuti chaliji,
nipo nginichikugwa nipo tichiwe. Au no mtima 9
u ukwete lunda. Mitwe msano ni jiwili no matumbi
msano ni gawili, pakutama juamkongwe 'jo: nipo akuli 10
waimwene msano ni wawili; msano 'wo agwile, juine
akuli, juine nganaiche; po taiche 'po kumbajila kuti
atame panandi. Chikoko 'cho chi chaliji, nipo ngini- 11
chikugwa, juelejo no jua kasano ni katatu, nipo aumile
kwa msano na wawili; nipo akwaula ku 'wonasi. Mise- 12
ngo likumi 'jo ji mwajiweni no waimwene likumi,
nganapochele uchimwene; nambo akupochela ulamusi
ndawi jimo pampepe ni chikoko. Welewo akwete 13
mtima umpepe, machili gao ni ulamusi wao nipo aku-
chipa chikoko. Welewo tamenyane ni Ngosa, Ngosa 14
nipo tawapunde welewo, ligongo ali Ambuje wa acha-
mbuje, Mchimwene jua waimwene, welewo nombe nawo
wa pampepe nawo tapundile, wawilanjiche, wasagwiche
ni wakulupilichiche. Nipo watite kwangune, Mesi ga 15
mwagaweni, pakutama juamkongwe jua chilyelye no
wandu ni maunjili ni makuga ni ndimi. Misengo 16
likumi ji mwajiweni ni chikoko, welewo tatindane ni
juamkongwe jua chilyelye, nipo tamtende jua mwipu-
lulu ni jua makonope, nipo talyeje nyama jakwe, nipo
tamale jumjocha ni moto. Pakuti Mulungu wapele ku 17
mitima jao kuti atende lunda luakwe, nekuchipa chi-
koko uchimwene wao, mpaka tigamalichiche malowe ga
Mulungu. Juamkongwe jua mwambweni no musi wo- 18
kulungwa u ukwete uchimwene wa pa waimwene wa
kusa 'kuno.

18 PANYUMA pakwe yeleyo naweni mtenga juine
alimkutuluka kwinani, akwete ulamusi woku-
lungwa; kusa 'kuno nekulanguka ni lumbili luakwe.
Nipo wagumisile ni lilowe lyakulimba kuti, Agwile, 2
Agwile, Babulon juamkulungwa, atekuwa pakutama
masoka, pakutawa misimu jose ja usakwa, ni pakutawa
ijuni yose ya usakwa yakutindana nayo. Ligongo ni 3
mvinyo wa lutumbilo lua chilyelwe chakwe gagwile ma-
kuga gosepe; ni waimwene wa kusa 'kuno atesile najo
chilyelye, ni wakusumana wa kusa 'kuno atekusichila ni
machili ga utajili wakwe.

4 Nipo napikene lilowe line lya kwinani, lilimkuti, Ko-
pokani, wandu wangu, mwa juelejo, kuti mtakusyowe-
kana ni yakulemwa yakwe, kuti mkapochela cha
5 ipindupindu yakwe: ligongo yakulemwa yakwe yiichile
kwinani, Mulungu nipo wakumbuchile wangagoloka
6 wakwe. Mkampe soni juelejo mti juelejo wapele, mwa-
mbirichisye juelejo pawili malinga ni masengo gakwe:
m'mgao mu wawangenye, mwamwanganichisye juelejo
7 pawili. Mti walikwesisye msyene nekutenda utajili,
iyoyo mkampe juelejo lusausyo ni chilililo: ligongo
akuti m'mtima wakwe, Ndemi mchimwene juamko-
ngwe, nginimba jua masije, nipo ngisimbona kose chili-
8 lilo. Lye ligongo 'lyo lyuwa limpepe tiiiche ipindupindu
yakwe, chiwa ni chilililo ni mpupulusi; nipo tamale
kupya moto; ligongo wakulimba no Ambuje Mulungu
9 wakumlamulila juelejo. Nipo talile nekutenda malilo
ga juelejo waimweni wa kusa 'kuno wawatesile chilyelye
najo, nekutama atajili, po tawone liosi lya kupya kwa-
10 kwe, alimkwimila kwanaula ligongo lya woga wa
lusausyo luakwe, achitiji, Ulaje, ulaje, musi wokulungwa,
Babulon, musi wakulimba! ligongo m'ndawi jimo
11 gaiche magambo genu. Wakusumana wa kusa 'kuno
nipo talile nekutenda malilo ga juelejo, ligongo ngapali
12 juakusuma soni malonda gakwe, malonda ga ndalama ja
uchejeu ni ja uswela, ni ga liganga lya mtengo, ni ngale,
ni bafuta, ni usalili, ni nguo ja weluwelu ni mlangali;
ni mtela wakulyolyopela, ni iwiga yose ya ndembo, ni
iwiga yose ya mtengo wokulungwa, ni ya chikungu, ni
13 chisyano ni ngongwa; ni kinamomo, ni sabola, ni mnu-
nji, ni chakupakala, ni malilolilo ga mnunji, ni mvinyo,
ni mauta ni utandi ni tirigu ni ng'ombe ni ngosa; ni
malonda ga achikavalo ni magareta ni achikapolo; ni
14 mitima ja wandu. Ni isogosi yakupila umi wenu ityo-
sile kwenumwe, ni yosepe yakunong'a ni yakusalala
ijonasiche penumwe, nipo ngaisimana yeleyo soni kose.
15 Wakusumana yeleyo wasichile najo juamkongwe 'jo,
tajimile kwanaula ligongo lya woga wa lusausyo luakwe,
16 alimkulila nekutenda malilo; kuti Ulaje, ulaje, musi
wokulungwa, wawete bafuta ni usalili ni mlangali, neku-
salala ni ndalama ja uchejeu, ni liganga lya mtengo ni
ngale! ligongo m'ndawi jimpepe juakusichila kwati
17 'yoyo ali mwipululu. Ni achikapitao wa ngalawa wose,

ni wosepe wakupalasa kwine kose, ni marinyero, ni wo-
sepe wakupanganya pa nyasa, wajimile kwanaula, neku- 18
gumila, pakulola liosi lya kupya kwakwe, kuti, Wapi no
wati mpela musi wokulungwa 'o? Nipo waponisye 19
lundu pa mitwe jao, nekugumila nekulila nekutenda
malilo, kuti, Ulaje, ulaje, musi wokulungwa 'o, mwelemo
nekusichila wosepe wakwete ngalawa syao m'nyasa
kuuma kwa mtengo wakwe! ligongo m'ndawi jimo ali
mwipululu. Msechelele pa juelejo, umwe, Kwinani, 20
nomwe waswela ni wandumetume ni waprofeti; ligongo
Mulungu walamulile lilamulo lyenu pa juelejo.

Mtenga juine juakulimba nipo walokwete liganga mti 21
lisyago lyekulungwa, nekuliponya m'nyasa kuti, Iyoyo
ni machili taponyeche Babulon, musi wokulungwa, nipo
ngasimanilwa soni kose. Lilowe lya wa chisakasa ni 22
wakwimba ni wa itolilo ni wa mapenga ngilipikanika
soni kose mwenumwe; wafundi wosepe wa ufundi uli
wose ngasimanilwa mwenumwe soni kose; ni lilowe lya
lisyago ngilipikanika soni kose mwenumwe; ni lila- 23
nguka lya nyali ngililanguka soni kose mwenumwe; ni
lilowe lya juakulombela ni juakulombelwa ngilipikanika
soni kose mwenumwe: ligongo wakusumana wenu wa-
liji wakulungwa wa kusa 'kuno; ligongo ni ilagu yenu
gasokonechelwe makuga gosepe. Mwa juelejo nekusi- 24
manilwa miasi ja waprofeti ni waswela, ni ja wosepe
waulajiche kusa 'kuno.

19 PANYUMA pakwe yeleyo napikene mti lilowe
lyekulungwa lya liunjili lyekulungwa mwi-
nani'mo, kuti, Aleluya; Chikulupuchilo ni lumbili, ni 2
machili ga Mulungu wetu; ligongo gasyesyene ni
gagoloka no magambo gakwe; ligongo walamulile
juamkongwe jua chilyelye juamkulungwa, juajonasile
kusa 'kuno m'chilyelye chakwe, nipo wambuchisye
miasi ja achikapolo wakwe pa mkono wakwe juamko-
ngwe 'jo. Kawili nipo watite, Aleluya. Liosi lyakwe 3
nekututumila ku ndawi sya ndawi. Nekugwa pasi 4
achakulungwa makumi gawili ni mcheche ni yejumi
mcheche nekumtindiwalila Mulungu wakutama pa
chitengu kuti, Amen; Aleluya. Lilowe nipo lyako- 5
pweche ku chitengu, kuti, Mjimbile kwa Mulungu
wetu, wosepe achikapolo wakwe wakumjogopa, wanandi
ni wa'chakulungwa. Nipo napikene mti lilowe lya 6

liunjili lyekulungwa, ni mti lilowe lya mesi gamajinji,
ni mti lilowe lya ilindimo yakulimba kuti, Aleluya:
ligongo akulamula Ambuje Mulungu wetu wana ma-
7 chili gosepe. Tusechelele, tusangalale, tumpeje lumbili:
ligongo uiche ulombela wa Ngosa, ni juamkongwe
8 juakwe alipanganichisye. Nipo wampele juamkongwe
kuti awale bafuta juakulenjela juati mbe: pakuti
9 bafuta 'jo no yagoloka ya waswela. Nipo watite kwa-
ngune, Lemba, Wakujinichilwa no welewo wawilanjiche
ku chakulya cha ulombela cha Ngosa. Nipo watite
kwangune, Gelego no malowe gambone ga Mulungu.
10 Nipo nagwilile paujo pa masajo gakwe kuti ngamti-
ndiwalile. Nipo watite kwangune, Mlole mkatenda:
une ndili kapolo pampepe nomwe ni achimjenu wana
mboni ja Yesu: tindiwalila Mulungu: pakuti mboni
ja Yesu no msimu wa kuwelechetela.
11 Nipo naweni penani papaugule, nale, kavalo jua-
mswela, ni juakutama pachanya pakwe juamtelwe
Juakulupilichika ni Msyesyene; m'chigolochelo akula-
12 mula akutanjila ngondo. Meso gakwe nipo gali lilamba
lya moto, ni pa mtwe pakwe gali masanda gamajinji;
nipo akwete lina lyelembeche lyangalimanyilila wane
13 akawe msyene. Nipo wawete chakuwalila chachimwa-
sye ni miasi: lina lyakwe nipo litelwe, Lilowe lya
14 Mulungu. Wa ngondo wa mwinani nipo wamkagwile
juelejo pa achikavalo waswela, awete bafuta juamswela
15 juakulenjela. M'kamwa mwakwe nekopoka lupanga
luakutema, kuti akunule nalo makuga: nipo tawalanje
ni ngongo ja chisyano: nipo akuliwata pakupondela
mvinyo wa lutumbilo lua ukali wa Mulungu wana
16 machili gosepe. Nipo pa chakuwalila chakwe ni pa
chiiga chakwe lina lyelembeche, MCHIMWENE JUA
WAIMWENE, NI MBUJE JUA ACHAMBUJE.
17 Nipo naweni mtenga juine alimkwima m'lyuwa;
nipo wagumisile ni lilowe lyekulungwa, nekuti ku
ijuni yose yakuguluka pachilikati chenani, Twende,
msonganile ku mgonelo wokulungwa wa Mulungu;
18 kuti mkalye nyama ja waimwene, ni nyama ja achika-
pitao, ni nyama ja wa kulimba, ni nyama ja achikavalo
ni ja welewo watemi pa welewo, ni nyama ja wosepe,
walukosyo ni achikapolo, wanandi ni wa'chakulungwa.
19 Nipo nachiweni chikoko ni waimwene wa kusa 'kuno,

ni ngondo syao, asongene kukutanjila ngondo pa jua-
temi pa kavalo ni pa ngondo jakwe. Nekukamulwa 20
chikoko, pampepe najo mprofeti jua ulamba juakupa-
nganya imanyililo paujo pao, nayo wasokonesye welewo
wapochele chilembo cha chikoko, ni welewo watindi-
walile chinyago chakwe: wawili 'wo waponyiche waju-
mi mwitanda lya moto wakukolela chibiriti: ni wane 21
wasigele waulajilwe ni lupanga lua juelejo juakutama
pa kavalo luakopokaga m'kamwa mwakwe: ijuni
yose nekwikuta ni nyama jao.

20 NIPO naweni mtenga juine alimkutuluka kwi-
nani, akwete chiugulilo cha mbanga, ni
unyolo wokulungwa m'mkono wakwe. Nipo wakamu- 2
lile ngwena, lijoka lya kala, juelejo no juakugogode-
chela ni Setan, nekumtawa yaka mianda likumi, neku- 3
mponya ku mbanga, nekuugala, nekumlemba chipa-
njiso, kuti atakusokonesya kose soni makuga, mpaka
tiimale yaka mianda likumi: panyuma pakwe pelepo
kumbajila kugopolelwa ndawi janono.

Nipo naweni itengu, ni wakutama pelepo ulamusi 4
nekumpa welewo: nipo naweni misimu ja welewo
wasichitwiche ligongo lya mboni ja Yesu, ni ligongo
lya lilowe lya Mulungu, ni welewo wangatindiwalila
chikoko namuno chinyago chakwe, ni wangapochela
chilembo pausyo syao ni pa mkono wao; nipo wakwete
umi nekulamula pampepe ni Kristo yaka mianda
likumi. Wane wasigele wa wauwe nganakola umi 5
mpaka kumalichika yaka mianda likumi. Akoko no
kwimuka kwakutanda. Juakujinichilwa ni juamswela 6
no juelejo juakupochela chagawa m' kwimuka kwaku-
tanda'ko: pa welewo chiwa cha kawili nginichikola
ulamusi: nambo tawe wa mbepesi wa Mulungu ni
Kristo juakwe, nipo talamule pampepe najo yaka
mianda likumi.

Mkumala yaka mianda likumi, Setan nipo tagopole- 7
lwe ku nyumba jakutawila jakwe, nipo takopochele 8
kukusokonesya makuga ga pa ndumba mcheche sya
kusa 'kuno, Gog ni Magog, kukwasonganya welewo ku
ngondo: kuwalanjika kwao welewo no mti msanga wa
nyasa. Nipo wakwesile m'chitipa chakwe cha kusa 9
'kuno, nekusyungulila masakasa ga waswela, ni
musi wononyelwe: moto nipo watulwiche mwinani

10 nekwamalisya. Setan juasokonesye welewo nipo wapo-
nyiche kwitanda lya moto ni chibiriti, ku chikuli chi-
koko ni mprofeti jua unami: nipo tasauswe musi ni
chilo ku ndawi sya ndawi.
11 Nipo nachiweni chitengu chachikulungwa chachi-
swela, ni juakutama pelepo, ku ngope jakwe juelejo
kusa 'kuno ni kwinani nekutila; nipo nginiliwoneka
12 liuto lyao. Nipo naweni wauwe, achakulungwa na
'chanandi, alimkwima paujo pa chitengu; achibuku
nekuugula; ni buku juine nekuugula, buku jua umi:
nipo walamulilwe wauwe mu indu yelembeche m'achi-
13 buku 'wo, malinga ni masengo gao. Nyasa nekupeleka
wauwe wakwe waliji mwelemo, Chiwa ni malo ga
wauwe nekupeleka wauwe waliji mwelemo: nipo wala-
14 mulilwe wana wose malinga ni masengo gao. Chiwa
ni malo ga wauwe nipo yaponyiche kwitanda lya moto.
15 Achichi no chiwa cha kawili, litanda lya moto. Naku-
simanilwa juine juangalemba m'buku jua umi, wapo-
nyiche mwitanda lya moto.

21 NIPO naweni kwinani kwa sambano ni kusa
'kuno kwa sambano: pakuti kwinani kwa-
kutanda'kula ni kusa kwakutanda 'kula kwapite; nipo
2 nginijikugwa soni nyasa. Nipo nauweni musi woswela,
Yerusalemi jua sambano, ulimkutuluka kwinani kwa
Mulungu, wopanganichisye mti juamkongwe juakulo-
3 mbelwa juampanganichisye msonogwe. Nipo napikene
lilowe lyekulungwa lyaumile ku chitengu cha Mulungu,
lichitiji, Nale lisakasa lya Mulungu lili pampepe ni
wandu, nipo tatame nawo, welewo nipo tawe wandu
wakwe, Mulungu nipo tawe pampepe nawo, tawe Mu-
4 lungu wao: nipo tatyosye misosi jose ku meso gao;
chiwa ngisichikugwa soni; namuno malilo, namuno
chililo, namuno kupweteka ngusukukugwa soni: yaku-
5 tanda'ila yapite. Juakutama pa chitengu nipo akuti,
Nale, ngwitenda yosepe ya sambano. Nipo akuti,
Lembani: ligongo ge malowe 'go gali gakulupilichika
6 ni gasyesyene. Nipo watite kwangune, Gawoneche.
Une no Alfa ni Omega, juakutanda ni juakumalichisya.
Tinimpe juakwete njota kuti amwe chisima cha mesi
7 ga umi lulele. Juakupundila tajinjile pa yeleyo; nipo
timbe Mulungu wakwe juelejo, nipo tawe juelejo mwa-
8 nangu. Pakuti wa woga, ni wangapikanichisya, ni wa

usakwa, ni wa uulasi, ni wa chilyelye, ni wa ilagu, ni
wakulomba inyago, ni wanami wose takole mwao mwi-
tanda lyakupya moto ni chibiriti; chelecho no chiwa
cha kawili.
Nipo waiche juine jua wamitenga msano ni wawili 9
wakwete mbale msano na siwili sya ipindupindu msano
na iwili yakumalichisya; nipo wawechete none, kuti,
Mjise, tinimlosye umwe juakulombelwa, juamkongwe
jua Ngosa. Nipo wanyigalile une mwa Msimu kwitu- 10
mbi lyekulungwa lyeleu, nipo wandosisye une musi
woswela, Yerusalemi, ulimkutuluka kwinani kwa Mulu-
ngu, ukwete lumbili lua Mulungu: lilanguka lyakwe 11
lyaliji mpela liganga lya mtengo wokulungwa, mti
liganga lya yaspi, lyati mbe mti mandala: ukwete 12
luwagala lualukulungwa ni lualuleu; ukwete matanga
likumi ni gawili, pa matanga 'po wamitenga likumi ni
wawili; ni mena gamalembeche mwelemo, mena ga
ngosyo likumi ni siwili sya wanache wa Israeli; ku 13
likuuma lyuwa matanga gatatu; ku mpoto matanga
gatatu; ku mwela matanga gatatu; ku likuswa lyuwa
matanga gatatu. Luwagala lua musi luakwete misera 14
ja pasi ja maganga likumi kwisa jiwili, pa misera 'po
mena likumi ni gawili ga wandumetume likumi ni
wawili wa Ngosa. Juakuwecheta none nipo wakwete 15
mlingo, litete lya ndalama ja uchejeu, kuti alinje musi
ni matanga gakwe, ni luwagala luakwe. Musi ukutama 16
kucheche, uleu wakwe uli mpela chitipa chakwe: nipo
walinjile musi ni litete mastadia mianda-ja-likumi
likumi kwisa jiwili: uleu wakwe ni chitipa chakwe ni
uleu wa kwinani wakwe uli yalumope. Nipo walinjile 17
luwagala luakwe mikono mwanda ni makumi mcheche
ni mcheche, mlingo wa mundu, mlingo wa mtenga.
Chitawilo cha luwagala luakwe chaliji yaspis: musi 18
nipo waliji ndalama ja uchejeu jakulenjela mti ma-
ndala gakulenjela. Misera ja pasi ja luwagala jaliji 19
jamisalale ni maganga ga mtengo nyosyongosyo. Msera
wakutanda waliji yaspis; wa kawiri sapeiro; wa katatu
kalkedoni; wa kacheche smaragado; wa kasano sardo- 20
nukos; wa kasano na kamo sardio; wa kasano na
kawiri krusolitos; wa kasano ma katatu berulos; wa
kasano na kacheche topasi; wa kakumi krusopasos;
wa kakumi ni kamo yasinto; wa kakumi ni kawiri

21 ametusto. Matanga likumi ni gawili 'go galiji ngale
likumi ni siwili; litanga limpepe lya matanga lyaliji
ngale jimpepe: likondo lya musi lyaliji ndalama ja
22 uchejeu, mti mandala gati mbe. Nipo ngininijiwona
mwelemo nyumba ja mbepesi: pakuti Ambuje Mulu-
ngu wana machili gosepe ni Ngosa ali nyumba ja mbe-
23 pesi jakwe. Musi 'o uli wangalajila lyuwa, namuno
mwesi, kuti ulanguche mwelemo: pakuti lumbili lua
Mulungu lukuumulichila, ni nyali jakwe no Ngosa.
24 Makuga nipo tigajende pa lilanguka lyakwe: ni wai-
mwene wa kusa 'kuno akujigalila mwelemo lumbili
25 luakwe. Matanga gakwe ngisigaugalika kose musi
26 (pakuti chilo nginichikugwa kweleko): nipo tajigalile
27 mwelemo lumbili ni luchimbichiya lua makuga: nipo
ngisichijinjila mwelemo chindu chose cha wamba,
namuno juakutenda cha kunyalaya ni unami: nambo
welewo walembelwe m'buku jua umi jua Ngosa.

22 NIPO wandosisye nyasa ja mesi ga umi, jati mbe
mti mandala, jilimkopoka ku chitengu cha
Mulungu ni cha Ngosa, pachilikati pa likondo lyakwe.
2 Lisi alino lya nyasa ni pesi pakwe wapali mtela wa
umi, wakusogola isogosi likumi kwisa iwili, kusogolaga
mwesi ni mwesi: masamba ga mtela 'o galiji gakosya
3 umi wa makuga. Nipo ngusukukugwa kulwesa soni: ni
chitengu cha Mulungu ni cha Ngosa tichiwe mwelemo:
4 achikapolo wakwe nipo tamtumichile; nipo talole
ngope jakwe; lina lyakwe nipo tiliwe pausyo syao.
5 Ngisichikugwa soni chilo; ngasalajila lilanguka lya
nyali namuno lilanguka lya lyuwa; ligongo Ambuje
Mulungu talangusye pa welewo: nipo talamule ku
ndawi sya ndawi.
6 Nipo watite kwangune, Ge malowe 'go gali gakulu-
pilichika ni gasyesyene: ni Ambuje, Mulungu wa mi-
simu ja waprofeti, watumisye mtenga juakwe kukwa-
losya achikapolo wakwe indu yakwiwajila kwiwona
7 sambano. Nale, ngwisa chitema. Juakujinichilwa
no juakukumbuchila malowe gakuwelechetela buku
aju.
8 Nipo une Yohana no juelejo juapikene nekwiwona
yeleyo. Po napikene nekwiwona, nagwile kutindiwa-
lila paujo pa masajo ga mtenga juandosisye une yeleyo.
9 Nipo watite kwangune, Nale, mkatenda: Ndili kapolo

yalumo nomwe ni waprofeti achimjenu, ni wakukumbu-
chila malowe ga buku aju: tindiwalila Mulungu.
Nipo watite kwangune, Mkaugala ni chipanjiso ma- 10
lowe gakuwelechetela buku aju; pakuti katema kawa-
ndichile. Juangagoloka akatendepe yangagoloka iyo- 11
yo; jua likaku akatamepe jua likaku iyoyo: juagoloka
akatendepe chigolochelo iyoyo: juamswela akatendeche-
pe juamswela iyoyo. Nale, ngwisa chitema; malipilo 12
gangu gali pampepe none, kwapa wana wose mti mase-
ngo gao. Une no Alfa ni Omega, juakutanda ni jua- 13
kumalichisya, ndando ni mbesi. Wakujinichilwa no 14
welewo wasuchile miinjilo jao, kuti akole ulamusi wa
pa mtela wa umi, ni kuti ajinjile m'musi pa milango.
Kusa kwana mbwa ni wa ilagu ni wa chilyelye ni wa 15
uulasi ni wakulomba inyago, ni wosepe wakunonyela
nekuutenda unami.
Une Yesu nimtumisye mtenga juangu kuwalanga 16
kwenumwe mboni ja yeleyo pa achachurch. Une no
mchiga ni mwanache jua Daud, ndondwa jati mbe,
mng'andu.
Msimu ni juakulombelwa akuti, Mjise. Juakupi- 17
kana akajile, Mjise. Ni juakwete njota, ajise: juaku-
sosa atole mesi ga umi lulele.
Une ngusala mboni kwa wana wose wakupikana 18
malowe gakuwelechetela buku aju. Na tapambichile
juine pa gelego, Mulungu tapambichile pa juelejo
ipindupindu yelembeche m'buku aju: na tasapule pa 19
malowe gakuwelechetela buku aju, Mulungu tasapule
chipisya chakwe cha mwa mtela wa umi, ni mwa musi
woswela, indu yelembeche m'buku aju.
Juakusala mboni ja yeleyo akuti, Elo; ngwisa chi- 20
tema. Amen: mjise, Ambuje Yesu.
Chisowelo cha Ambuje Yesu chiwe ni waswela. 21
Amen.

No Mbesi

Richard Clay & Sons, Limited, London and Bungay.